

Aantekeningen op de Brief aan Efeze

Uit aantekeningen van F. Bernd en Thomas Meinert
tijdens de conferenties in Dillenburg en Hückeswagen
2003-2007,
en vertaald door H.C.M. ten Haaken.

Inhoud

1.Efeze 1,1-1,14 Inleiding

[Efeze 1,1](#)

[Efeze 1,2](#)

[Efeze 1,3](#)

[Efeze 1,4](#)

[Efeze 1,5](#)

[Efeze 1,6](#)

[Efeze 1,7](#)

[Efeze 1,8](#)

[Efeze 1,9](#)

[Efeze 1,10](#)

[Efeze 1,11](#)

[Efeze 1,12](#)

[Efeze 1,13](#)

[Efeze 1,13](#)

2.Efeze 1,15-2,10 Inleiding

[Efeze 1,15](#)

[Efeze 1,16](#)

[Efeze 1,17](#)

[Efeze 1,18](#)

[Efeze 1,19](#)

[Efeze 1,20](#)

[Efeze 1,21](#)

[Efeze 1,22](#)

[Efeze 1,23](#)

Efeze 2 Inleiding

[Efeze 2,1-3](#)

[Efeze 2,2](#)

[Efeze 2,3](#)

[Efeze 2,4](#)

[Efeze 2,5](#)

[Efeze 2,6](#)

[Efeze 2,7](#)

[Efeze 2,8](#)

[Efeze 2,9](#)

[Efeze 2,10](#)

3.Efeze 2,11-3,7 Inleiding

[Efeze 2,11](#)

[Efeze 2,12](#)

[Efeze 2,13+14](#)

[Efeze 2,15+16](#)

[Efeze 2,17](#)

[Efeze 2,18](#)

[Efeze 2,19](#)

[Efeze 2,20](#)

[Efeze 2,21](#)

[Efeze 2,22](#)

Efeze 3 Inleiding

[Efeze 3,1](#)

[Efeze 3,2](#)

[Efeze 3,3-5](#)

[Efeze 3,6+7](#)

4.Efeze 3,8-3,21 Inleiding

[Efeze 3,8](#)

[Efeze 3,9](#)

[Efeze 3,10](#)

[Efeze 3,11](#)

[Efeze 3,12](#)

[Efeze 3,13](#)

[Efeze 3,14](#)

[Efeze 3,15](#)

[Efeze 3,16](#)

[Efeze 3,17](#)

[Efeze 3,18](#)

[Efeze 3,19](#)

[Efeze 3,20](#)

[Efeze 3,21](#)

5.Efeze 4,1-4,13 Inleiding

[Efeze 4,1](#)

[Efeze 4,2](#)

[Efeze 4,3](#)

[Efeze 4,4](#)

[Efeze 4,5](#)

[Efeze 4,6](#)

[Efeze 4,7](#)

[Efeze 4,8](#)

[Efeze 4,9](#)

[Efeze 4,10](#)

[Efeze 4,11](#)

[Efeze 4,12](#)

[Efeze 4,13](#)

6.Efeze 4,14-4,30 Inleiding

[Efeze 4,14](#)

[Efeze4vs15](#)

[Efeze 4,16](#)

[Efeze 4,17-19](#)

[Efeze 4,20](#)

[Efeze 4,21](#)

[Efeze 4,22](#)

[Efeze 4,23+24](#)

[Efeze 4,25](#)

[Efeze 4,26](#)

[Efeze 4,27](#)

[Efeze 4,28](#)

[Efeze 4,29](#)

[Efeze 4,30](#)

7.Efeze 4,31-5,15 Inleiding

[Efeze4vs30vv](#)

[Efeze 4,31](#)

[Efeze 4,32](#)

Efeze 5 Inleiding

[Efeze 5,1](#)

[Efeze 5,2](#)

[Efeze 5,3](#)

[Efeze 5,4](#)

[Efeze 5,5](#)

[Efeze 5,6](#)

[Efeze 5,7](#)

[Efeze 5,8](#)

[Efeze 5,9](#)

[Efeze 5,10](#)

[Efeze 5,11](#)

[Efeze 5,12](#)

[Efeze 5,13+14](#)

8.Efeze 5,15-5,33 Inleiding

[Efeze 5,15](#)

[Efeze 5,16](#)

[Efeze 5,17](#)

[Efeze 5,18](#)

[Efeze 5,19](#)

[Efeze 5,20](#)

[Efeze 5,21](#)

[Efeze 5,22](#)

[Efeze 5,23](#)

[Efeze 5,24](#)

[Efeze 5,25](#)

[Efeze 5,26](#)

[Efeze 5,27](#)

[Efeze 5,28](#)

[Efeze 5,29](#)

[Efeze 5,30](#)

[Efeze 5,31](#)

[Efeze 5,32](#)

[Efeze 5,33](#)

9.Efeze 6,1

[Efeze 6,1](#)

[Efeze 6,2](#)

[Efeze 6,3](#)

[Efeze 6,4](#)

[Efeze 6,5](#)

[Efeze 6,6](#)

[Efeze 6,7](#)

[Efeze 6,8](#)

[Efeze 6,9](#)

[Efeze 6,10](#)

[Efeze 6,11+12](#)

[Efeze 6,13](#)

[Efeze 6,14](#)

[Efeze 6,15](#)

[Efeze 6,16](#)

[Efeze 6,17](#)

[Efeze 6,18](#)

[Efeze 6,19+20](#)

[Efeze 6,21+22](#)

[Efeze 6,23](#)

[Efeze 6,24](#)

1. Efeze 1,1-1,14

Uit aantekeningen van F. Bernd tijdens de conferentie in Dillenburg, van 21 tot 23-09-2003 en vertaald door H.C.M. ten Haaken.

Inleiding

Het is niet eenvoudig, om over deze brief van de apostel Paulus aan de Efeziërs, inleidende woorden te zeggen, zonder te lang te spreken, omdat deze brief – dat zal ons bij de overdenking nog bezig houden – een dusdanige diepe en verdragende inhoud heeft, dat het nauwelijks mogelijk is om deze Goddelijke eeuwige gedachten sowieso met menselijke woorden goed te begrijpen en ook voor te stellen. De brief onderscheidt zich volledig in tweeërlei opzicht van de andere brieven in het nieuwe testament:

1. Omdat iets wat heel belangrijk is en toch zo weinig wordt verstaan, wordt uitgelegd.
2. Deze brief houdt zich niet bezig met onze noden en met onze behoeften.

Hier vinden we de openbaring van God. Er is geen schriftplaats in Gods woord, waar dat zo uitvoerig en zo duidelijk tot uitdrukking komt.

Wanneer we aan de Romeinenbrief denken, die voor ons meer dichtbij is en ons meer aanspreekt, zien we daar, wat we waren, wat we vanuit de natuur zijn en wat God in zijn genade er tegenovergesteld heeft; Zijn Zoon, waardoor wij gerechtvaardigd konden worden. Dat kan ieder mens verstaan. Maar een blik in Gods hart slaan zoals hier in de Efezebrief, bijzonder in de eerste 14 verzen, daartoe moeten we in eerste instantie opnieuw geboren zijn. Maar dat is nog niet genoeg. Neen, de nieuwe geboorte is niet genoeg om dit te kunnen verstaan. Ze is een voorwaarde, maar niet genoeg. Daartoe hebben we ook de Heilige Geest nodig en vooral een geestelijke gezindheid en dat was bij de Efeziërs als enigste gemeente in het nieuwe testament het geval. Deze verborgenheid in het hart van God wordt ons hier, met het oog op de enkele gelovige en met het oog op de gemeente, voorgesteld. Dat vinden we in geen enkele andere brief op deze wijze. In de Romeinenbrief wordt er in de laatste drie verzen iets over gezegd. Maar wat deze verborgenheid is, wordt met geen enkel woord genoemd. In de 1e Korinthebrief wordt het helemaal aan het begin genoemd, niet menselijke wijsheid (1Ko.2,13) niet menselijke verborgenheid, maar *Gods wijsheid* (1Ko.2,7). En daar wordt gezegd dat het dingen omvat die: “...geen oog heeft gezien en geen oor heeft gehoord en in geen mensenhart is opgekomen, wat God bereid heeft voor hen die Hem liefhebben. Want ons heeft God het geopenbaard door de Geest;” (1Ko.2,9 +10).

Maar we zoeken in de schrift vergeefs naar, wat voor dingen dat wel zijn. Waarom? Het antwoord vinden we in 1Ko.3,2 “Want u bent nog vleselijk.” Maar hier in deze brief wordt het openbaar zonder inleiding. We hebben nog twee andere brieven, die ook met aanbidding beginnen: “Gezegend zij de God en Vader van onze Heer Jezus Christus,” (2Ko.1,3). Daar gaat het om de verlossing uit de noden. En in 1Pe.1,3+4 gaat het om de verlossing, maar nog meer om de bewaring in alle moeilijkheden tot aan de erfenis die voor ons wordt weggelegd. Maar hier in de Efezebrief wordt het hart van God geopend. Mocht de Heer ons geven dat we dat verstaan in onze zo oppervlakkige dagen! Ook geestelijk gezien is het een oppervlakkige tijd waarin het jagen naar uiterlijke effecten, ook in ons midden, meer en meer om zich

heen grijpt. De geringste lichtvaardigheid in onze gedachten verhindert ons, om ook maar iets hiervan te kunnen verstaan. We begeren de gedachten van de Heer en de gedachten van onze God en Vader, die Hij over Zijn geliefde Zoon aan ons geopenbaard heeft, te verstaan. Het raadsbesluit van God, dat is de volkomen gedachtenwereld, die in het hart van God was, wordt ons voorgesteld. Christus is het middelpunt en de verlostenvorm om zo te zegen de omlijsting. Dat zal tot in alle eeuwigheid zo blijven. Moge de Heer ons geven, dat we daar iets van verstaan.

Er zijn twee praktische toestanden van de gelovige mensen, de gelovige christen. De ene toestand is dat we aan de in ons wonende zonde steeds weer toegeven en de Geest van God moet zich met ons bezig houden tot herstel. Dat was in wezen de toestand van de Korinthiërs. Maar dat is niet de eigenlijke praktische toestand naar Gods gedachten. God wil graag dat we geleerd hebben – en dan komen we op de andere praktische toestand van de gelovige christen – om ons voor de zonde dood te houden, zodat de Heilige Geest zich niet met ons herstel hoeft bezig te houden, hoewel dat op zichzelf een wonderbare genade is. Neen de Heilige Geest die in ons woont, wil ons met God en zijn gedachten bezig houden. Dat is de eigenlijke reden waarom de Heilige Geest ons inwonend gegeven, dat Hij onze gedachten met God en Zijn gedachten kan bezig doen zijn. Dat was in wezen de praktische toestand van de Efeziërs.

Efeze 1:1

Dat drukt Paulus uit in de eerste zin als hij ze *“heiligen en getrouwen”* (vs.1) noemt. Daar is hij van mening dat ze hebben geleerd om zich voor de zonde dood te houden. Dat was hun algemene praktische toestand en de Geest van God die in hen woonde kon hun gedachten, hun harten met God en zijn raadsbesluit bezig houden. Dat is ook de voorwaarde voor ons, opdat we deze gedachten van God in de Efezebrief verstaan, doordat we geleerd hebben om ons voor de zonde dood te houden.

In de Romeinenbrief wordt de *“mens van natuur”* gezien als verantwoordelijk schepsel voor God, echter levend in de zonde. In de Efeze brief wordt de mens niet als verantwoordelijk voor God gezien, waarom niet? Omdat hij dood is en wat het karakter betreft, dood blijft. Misschien vragen zich diverse broeders af, waarom we uitgerekend nu zulk een verheven onderwerp hebben genomen in een tijd van grote nood. De Heer heeft het zo geleid. We zullen nauwelijks - of helemaal niet - verstaan wat de gemeente van God is, als we niet het raadsbesluit van God kennen, een raadsbesluit dat in de eerste plaats betrekking heeft op de enkeling, maar dan toch ook op de gemeente. Hoe zullen we de gemeente in zijn ware aard kennen, als we niet het raadsbesluit van God kennen? O, mogen we zien, dat de gemeente vanaf het begin, voor alle tijden, in het hart van God was ook al heeft Hij daarvan nog niet gesproken. Zij is absoluut hemels in haar karakter. Ondanks dat ze nu in deze tijd gevormd wordt, zo wordt ze toch voor de eeuwigheid gevormd. Dat toont ons de Efezebrief. Een wezenlijke hindernis om deze brief goed te verstaan en er van te genieten bestaat hierin, dat ons de zijde van de *“behoefte voor de mens”* meer aanspreekt. We vinden alles kostbaar en groots wat onszelf betreft, bv. de genade van God voor zondaars, dat kunnen we gewoon niet diep genoeg uitputten, dat zal eeuwig wonderlijk blijven. Maar dat God een raadsbesluit had geheel onafhankelijk van mijn behoeften - sowieso onafhankelijk van schepselen, onafhankelijk van Joden of Grieken of van één of andere tijd, dat God ons al van voor de grondlegging der wereld in Christus heeft gezien - is niet te vatten. Het raadsbesluit van God omvat Christus en Zijn gemeente. Hiermee hebben we beide zijden van deze verborgenheid.

We spreken vaak over de “raadsbesluiten” van God maar er is maar één “raadsbesluit” van God, de bedoeling van dit ene raadsbesluit is, dat Christus het middelpunt is. En dat maakt het raadsbesluit zo groot, zo buitengewoon kostbaar.

Hoe kon God ons met het raadsbesluit van Zijn hart bekend maken? Geen mens kan zich tot het niveau van God verheffen. Hoe was dit dan mogelijk? De zoon van de Vader werd mens en terwijl het raadsbesluit van God in de mens Jezus Christus zijn vervulling vindt en terwijl de Heer Jezus nu in de hemel is, kan Hij ons deze dingen in Christus en door Christus bekend maken.

Paulus schrijft “aan de heiligen en getrouwen in Christus Jezus”(vs.1). Heiligen zijn allen die het eigendom van de Heer zijn. Maar men moet ook praktisch in deze toestand zijn. Dan is heiligheid te zien en te ervaren. De Efeziërs waren blijkbaar in een goede geestelijke toestand. Ze konden als getrouw aangesproken worden. Dat alles doet ons de vraag stellen: hoe staan wij voor God? Alles wat we in deze brief vinden richt zich tot de gehele gemeente, niet aan bepaalde groepen. Zo stond deze gemeente voor God. En daarom konden hun ook de desbetreffende delen van de waarheid bekend gemaakt worden. Ze waren daarvoor geschikt. Mochten wij het ook zijn.

We hebben in het nieuwe testament drie zogenaamde leerbrieven, de brief aan de Romeinen, de brief aan de Efeziërs en de brief aan de Kolossensen. In de brief aan de Romeinen wordt de mens als zondaar aangesproken, die in de zonde leeft. Hij heeft vergeving nodig voor zijn zonden en een gerechtelijke behandeling van zijn toestand. Wanneer we op een geestelijke wijze het beeld van het volk van Israël toepassen, dan brengt ons de brief aan de Romeinen uit Egypte in de woestijn, in het land van de dood. De Heer Jezus stierf voor ons en wij zijn met Hem ten opzichte van de zonde gestorven. In de brief aan de Efeziërs wordt de zondaar als “dood” gekenmerkt. Een dode kan geen rekenschap meer afleggen. Wij hadden leven nodig (Ef.2,5). Om bij het beeld van het volk van Israël te blijven, brengt ons de Efezebrief door de Jordaan in het land. We hebben daarvan een voorafschaduwing in het boek Jozua. En precies tussen de Romeinenbrief en de Efezebrief ligt de Kolossebrief. Daar wordt één hand op de Romeinenbrief (Ko.2,20) gelegd en de andere hand op de Efezebrief (Ef.2,13). In de Efeze brief is ons het land al volledig geschonken, anders dan in het boek Jozua waar eerst nog strijd nodig was. Maar wij moeten het “land” ook genieten en dan is daar een vijand die tracht ons te hinderen in het genot hiervan. In de Romeinenbrief is de grote vijand ons vees. In de Efezebrief is het de satan, die ons het genot hiervan wil ontroven, en in de Kolossebrief is het de wereld. Er zijn nog drie verschillen in de zogenaamde drie leerbrieven. In de Romeinenbrief hebben we voornamelijk met God van doen, in de Efezebrief met de Heilige Geest en in de Kolossebrief met Christus, het Hoofd, hoewel zich deze gedachten ook gedeeltelijk overlappen.

Waarom noemt Paulus zich hier “apostel”? Er was toch niets wat geordend moest worden in Efeze? Daar was het niet nodig dat een apostolische autoriteit werkzaam was. Hij stelt zich voor als apostel omdat het er om ging de oneindige gedachten van God, die van alle eeuwigheid in Zijn hart waren, bekend te maken. Hij was apostel “door de wil van God,” (vs.1). Ja, God heeft een wil! Het was het welgevallen van God om Zijn wil met het oog op Zijn Zoon en met het oog op ons, in deze brief, mee te delen. Dat moet ons wel ten diepste verheugen.

Paulus schrijft deze brief in de gevangenis. Hij was in de boeien, Maar het woord van God en het raadsbesluit van God was niet gebonden. Vanuit dit boze, waar de satan geprobeerd had om de apostel te verlammen, is door de genade van God deze brief tot stand gekomen. Een man in ketenen kan zo gelukkig zijn, zo bezig zijn met het hart van God, dat hij zijn eigen nood vergeet.

Deze brief bestaat uit twee delen. De eerste drie hoofdstukken vormen het leerstellige deel, de laatste drie het praktische deel. Misschien is de aanhef "*heiligen en getrouwen*" wel precies overeenkomstig deze beide delen. Trouw zijn kan niet als we alleen een positie innemen en deze niet verwerklijken. Dat is dan het onderwerp vanaf hf.4. Het derde hoofdstuk heeft een heel apart karakter. Het is een tussenvoeging. De vertalers hebben dat door haakjes aangegeven. Het is voor het joodse gemoed, voor een oprechte Jood die christen is geworden. De wet die door God gegeven was, is opzij gezet, de genade is gekomen, ook tot de volkeren, tot hen die totaal geen beloften hadden gekregen.

Boven het eerste hoofdstuk zouden we kunnen zetten: "het raadsbesluit van God aangaande Christus en Zijn gemeente" althans, met het oog op de eeuwigheid. Zij komt direct uit het hart van God, uit een achter ons liggende eeuwigheid en zij gaat tot in de toekomstige eeuwigheid. Hier op de aarde heeft ze een korte fase, daar wordt ze verzamelt. Het blijft de aanbidding waard, dat God een uitgesproken wil had en wel met het oog op de Heer Jezus en ons. Dat brengt ons tot aanbidding. We hebben in onze brief twee sleutelwoorden. Het ene is "*hemelse gewesten*" en het andere "*in Christus*" of "*in Hem*" of "*in de Geliefde*". Zo zag God ons al van voor alle eeuwigheden, in Christus Jezus. Zo is het vandaag en zo zal het eeuwig blijven. De apostel noemt in deze brief geen persoonlijke groeten, nog aan het begin, nog aan het eind van de brief. Dat kan een aanwijzing zijn dat de brief niet een persoonlijke noot draagt, en dat zelfs de Efeziërs niet op de voorgrond staan. Het valt op dat in deze brief een structuur, een indeling aanwezig is, zoals in geen andere brief te vinden is. Vanaf vs. 3-14 vinden we één zin, vanaf vs.15 een volgende zin, tot aan het eind van het hoofdstuk.

Paulus zette zich door gebed voor hen in, opdat ze mochten leren kennen wat in het eerste deel wordt ontvouwt. Dat zouden wij ons ook meer ter harte moeten nemen, als we in een geest van gebed en smeken, dit verheven onderwerp overdenken en begeren te verstaan. Wanneer in andere brieven genade en vrede gewenst wordt, zijn dat brieven die zich met moeilijkheden en problemen bezig houden, bv. de brief aan Filémon, de 1e en 2e brief aan de Thessaloniërs de 1e en 2e Petrusbrief. Dan vinden we deze wens ook in de Efezebrief. De Efeziërs stonden bekend als getrouwen die de waarheid vasthielden. En toch hadden ze genade en vrede nodig. Wanneer we in de hemelse gewesten de zegeningen van God willen bevatten, hebben we genade nodig. Hoe meer we ons daarmee bezig houden, hoeveel te meer ondervinden we hoezeer we de genade nodig hebben. De brief begint met de genade en eindigt ook met de genade (hf.6,24).

Waarom is deze brief niet aan de gemeente te Efeze geadresseerd, zoals bv. bij de Korintheërs, maar aan de "*heiligen en getrouwen..., die in Efeze zijn*"? Het gaat hier niet om het handhaven van de orde, zoals in Korinthe, maar om het raadsbesluit van God. Pas later, naar verhouding wat laat, wordt pas het verband met de gemeente genoemd. Niet de gemeente is uitverkoren, maar de enkele, persoonlijke gelovige. Alle ontvangers waren heiligen, wat de positie betreft, heilig, afgezonderd voor God. Paulus stelt voorop dat ze ook getrouw waren.

Heilig heeft te doen met de positie, getrouw met de praktijk. Wanneer de gemeente naar het raadsbesluit van God in de hemel is, dan is ook de zwakste gelovige daar. Het is het hart van God, dat zich tot onze harten richt.

Christen zijn betekent, iets heel persoonlijk bezitten: de natuur van God, het zoonschap, erfgenaam zijn, Christen zijn, betekent ook iets gemeenschappelijks. Met God, onze Vader staat ons praktische christenleven in verbinding, terwijl onze dienst meer door de persoon van de Heer Jezus gekarakteriseerd te zijn.

Efeze 1,2

Er is een aantal oude Griekse handschriften, waarin het opschrift van de brief "in Efeze" helemaal niet opgenomen is. Men heeft toen al het universele karakter van deze brief beseft. Met "genade en vrede" is hier niet de behoudende genade bedoeld - waarvoor we steeds weer dankbaar zijn - neen, we zouden rijk zijn in de genade, in de genade leven, "*tot deze genade waarin we staan*" (Rm.5,2). Paulus wenst dat zij in de praktische verwerkelijking van deze genade leven, in de genade die ze zoals in iedere verhouding, in iedere dienst nodig hebben. Dan kunnen we verstaan, dat iedere brief ermee begint en er mee eindigt. Dan kunnen we ons de vraag stellen: hebben we een rijkelijke voorraad aan genade? "*genade zij u en vrede van God*" (vs.2). Met "vrede" is hier niet bedoeld de vrede met God zoals in Rm.5,1 genoemd is. Genade en vrede zijn twee heel praktische dingen. Het zijn voorwaarden om deze geestelijke hoogten sowieso te kunnen verstaan. Ontbreken ze bij ons, dan kunnen we ons met deze geestelijke dingen niet bezig houden. Hoe vaak ontbreekt het ons aan deze beide dingen.

Zoals gezegd; de brief is niet aan de gemeente geadresseerd, maar aan de persoonlijke gelovige. De hoogste zegeningen zijn van persoonlijke aard. God heeft de hoogste interesse voor de enkeling. Dat mogen we ons wel heel goed bewust worden. God wil graag dat ieder van ons persoonlijk Zijn gedachten begrijpt. De gemeente kan niet het raadsbesluit van God bevatten. Het voorstellen van de waarheid door Paulus, geïnspireerd door de Heilige Geest, was nog niet genoeg om het raadsbesluit van God te kunnen bevatten. Ook het gebed moest erbij komen, opdat de ogen geopend zouden worden. Laat het toch niet bij de gedachte blijven; "we hadden een mooie conferentie". Mochten we onze knieën buigen en bidden: Heer wat hebt u ons vandaag gezegd!? De heiligen en getrouwen zijn niet twee groepen, het zijn twee gezichtspunten, twee karaktertrekken. Genade en vrede. De genade wordt eerst genoemd, dan de vrede. Genade is het uitvloeisel van Gods hart, onverdiende liefde. De vrede is het resultaat als de genade werkzaam kan zijn. Er staat: "*van God onze Vader en van de Here Jezus Christus*" (vs.2). Een dubbele bron als we dit zo mogen zeggen. "*Want uit zijn volheid hebben wij allen ontvangen, en wel genade op genade* (Jh.1,16). God is "*De God nu van de vrede*" (Hb.13,20) en de Heer is "*...de Heer van de vrede...*" (2Th.3,16). Een dubbele wens uit een gemeenschappelijke bron.

In de Romeinenbrief vinden we dat God met betrekking tot ons op de grondslag van de dood van Christus handelt. We zijn dood voor de zonde, voor de wereld en voor de satan en leren om in nieuwheid des levens te wandelen. De Kolossebrief gaat een stap verder. We zijn daar nog op de aarde, maar de gelovige wordt aangemoedigd, om zijn genegenheden en zijn hart te richten op dat wat boven is. In de Efezebrief zijn we levend gemaakt en zijn in Christus gezet in de hemelse gewesten. Dat wijst ons op een geheel nieuwe dementie in de positie van

een christen. Hier wordt ons een verborgenheid getoond. In de Kolossebrief is Christus het Hoofd van de gemeente, maar in de Efezebrief is Hij “...als Hoofd over alles gegeven aan de gemeente” (vs.22). We vinden de gemeente verenigt, verbonden, met Christus, dat wil zeggen niet alleen in de komende eeuw, maar ook tot in de eeuwige toestand.

In de Romeinenbrief worden we door de woestijn geleidt. In de Kolossebrief steken we de Jordaan over, we zijn met Christus gestorven. Maar in de Efezebrief vinden we de gelovigen in het land. En het is een “goed land” (Dt.8,7+8). Daar vinden we beken en bronnen die uit de diepte voortkomen enz., allemaal beelden die uit de werkzaamheid van de Heilige Geest voortkomen. Nu dan, als we werkelijk de dingen uit de Efezebrief tot ons nut maken en genieten, dan verstaan we ook de taal van Dt. 26. De gedachten over “genade en vrede” vinden we ook reeds in het oude testament. Denken we alleen maar aan Nm.6 waar de wet van het nazireeërschap wordt beschreven en dan de zegen in de verzen 24+26. Israël stond nooit alleen onder de wet, maar het was altijd de wet vermengd met de genade.

Efeze 1,3

We vinden in onze brief twee gebeden: hf.1,15-23 en hf. 3,14-21.

Natuurlijk zijn dat geen letterlijke gebeden, maar het bevat de onderwerpen de inhoud van de gebeden, dat wat Paulus bezighield en waarvoor hij bad. Ook het “gezegend (geprezen) zij de God en Vader van onze Heer Jezus Christus” (vs.3), is lof en aanbidding, zo ook in het gebed. De verzen 3-14 zijn één zin, maar met een aaneenrijging van geheel verschillende gedachten, die zo met elkaar verbonden zijn, dat men de inhoud van de zin zou onderbreken als er verschillende zinnen van gemaakt zouden worden. We vinden hierin verschillende kernpunten. Het eerst wordt ons de Vader voorgesteld. Dan hebben we in het midden de Heer Jezus, de Zoon die het Hoofd over alles wordt. Dan aan het slot wordt ook de werkzaamheid van de Heilige Geest genoemd. Er worden ons twee hoofdonderwerpen van het raadsbesluit van God meegedeeld; eenmaal de eeuwige zijde tot vs.9. Maar in vs.9 vinden we al het keerpunt. Daarna gaat het om het beheer van de volheid der tijden, dat is het duizendjarig vrederijk. De Heer Jezus is en vormt het centrum. Dat vinden we al in het oude testament, daar echter meer de aardse zijde. In het eerste deel tot vs.8 gaat het om de eeuwige zegeningen en ook de weg daar naar toe. Dan in vs.7, ongeveer in het midden, wordt het werk van de Heer Jezus voorgesteld, weliswaar met eenvoudigste bewoording, “...in wie we de verlossing hebben door zijn bloed, de vergeving van de overtredingen,” We mogen nog zo hoog in onze gedachten geleidt worden, het centrum blijft altijd het kruis van Golgotha. God heeft zulk een vreugde aan Zijn Zoon, dat Hij de hemel wil vullen met mensen, met verlossenen, die allemaal aan het beeld van Zijn Zoon gelijkvormig zijn. Dat is ten diepste de zin en het doel van Gods raadsbesluit. En dan in het tweede deel zien we dat de Heer ook in deze schepping aan het eind (dat is vanaf het begin van het duizendjarig vrederijk ‘noot vert.’) het Hoofd over alles zal zijn. We worden met Hem verenigt en zullen Zijn mede-erfgenamen zijn. En als zegel daarop is ons de Heilige Geest gegeven. Daar staat al “Hij heeft ons verheerlijkt”. In de praktijk zijn we het nog niet. Voor God speelt het element “tijd” totaal geen rol.

Wanneer we de Vader, de Zoon en de Heilige Geest zien, vinden we een indeling uitgedrukt in een refrein dat met een variatie herhaalt wordt in vs.5+6 “tot lof van de heerlijkheid van zijn genade”, in vs.11+12 “tot lof van zijn heerlijkheid” en dan nog een keer in vs.14 “tot lof van zijn heerlijkheid”. In zover kan men zeggen, dat we een lofzang in drie strofen voor onze aandacht hebben. Het hoofdstuk begint met aanbidding en het gehele gedeelte eindigt met

een verheerlijking van God (hf.3,21).

Wat daartussen ligt, is de onnaspeurbare rijkdom van de genade van God. Paulus breekt op eens in lofprijzing uit. We kunnen hier leren dat er alleen werkelijke aanbidding kan plaats vinden als we de gedachten van God verstaan. Wanneer we door de genade van God mogen ingaan in zijn Raadsbesluit. Deze drie strofen zijn niet scherp afgebakend. Van vs.6+7 hebben we God de Vader voor onze aandacht Van vs.7-11 zien we de Zoon op de voorgrond en de gedachte is meer de tegenwoordige tijd. De kennis over de verborgenheid is in deze tijd, nu. Vanaf vs.12 zien we de Heilige Geest op de voorgrond en ons oog wordt gericht op de toekomstige eeuwigheid. Alle drie strofen zijn verbonden door het refrein: *“tot lof van Zijn heerlijkheid”*.

Op deze “kleine” aarde, kwam God de Zoon en openbaarde God de Vader op een volmaakte wijze. Het 3e vers waar we nu mee verder gaan om te overdenken, is als een bloemknop, als een opschrift boven alles wat nu volgt. Waarheid op waarheid wordt ontvouwen, bv. de uitverkiezing, dan de aanneming als zonen, de vergeving der zonden. We kunnen de gedachten van het 3e vers tot vier punten reduceren.

1. De bron van de zegening, dat is de God en Vader van onze Heer Jezus Christus.
2. Het karakter van de zegening. Het zijn geestelijke zegeningen, geen aardse. Enkele zijn reeds genoemd:
  - a. we hebben het eeuwige leven,
  - b. we zijn kinderen van God,
  - c. we zijn zonen van de Vader,
  - d. we bezitten de Heilige Geest.
3. De sfeer van de zegening. Het is het terrein van de hemelse gewesten.
4. De zekerheid van de zegening. Ze ligt “in Christus Jezus”. Daarom kunnen ons deze zegeningen nooit ontfroefd worden.

Het feit, dat de zegeningen geestelijk zijn, verandert er niets aan dat ze in hoge mate concreet zijn. Het is niet iets wat wazig is, waarvan je niet precies weet wat bedoeld is. Aardse zegeningen zijn zeer concreet, de geestelijke zegeningen evenzo. Hij heeft ons gezegend *“met alle geestelijke zegening”* dat kunnen we ons totaal niet indenken wat dat inhoudt. Daar is niets, wat in het hart van God was, wat Hij ons niet geschonken heeft, of we het nu verstaan of niet, of we het genieten of niet, er is geen zegening, die Hij op Christus legt, die Hij niet ook aan ons geschonken heeft.

Hij “heeft” ons gezegend. Hij zegt niet, jullie moeten nog wachten totdat je in het huis van de Vader bent. De hemel is voor ons reeds open en wij vertoeven er nu al. De zegeningen zijn “in” Christus Jezus. Dit woordje “in” is niet een plaatsaanduiding, het drukt een ont-plooiën van kracht uit. We zijn in verbinding met Hem gezegend. Het werk dat daartoe nodig was, wordt hier alleen maar terloops genoemd (vs.7). Het vs.3 bevat een volheid van heerlijkheden, die wij niet uitputtend kunnen overdenken. We komen aan de grenzen van ons bevattingsvermogen. Er blijft alleen maar over om te zeggen; *“Gezegend (hoog geloofd) zij de God en Vader van onze Here Jezus Christus”* (vs.3). Wonderbare genade! Wie kan ze naar waarde inschatten?

We dienen ook over het woordje “ons” na te denken. Wie zijn er met “ons” bedoeld? Het zijn de gelovigen van de genadetijd vanaf de pinksterdag tot en met de opname van de gemeente, niet Israël en ook niet de gelovigen van het duizendjarig vrede-rijk. Iedere gelovige

heeft deze zegening, of hij ze kent of geniet is een andere zaak.

Efeze 1,4

We hebben in vs.3 het belangrijke “voornemen” van God, wat we vinden in de verzen 4+5. Er is geen zegening waarmee we niet gezegend zijn. Dat staat in verbinding met de openbaring van de Vader. God heeft zich in Christus volkomen geopenbaard als Vader. Daarom kan Hij ons nu met alle geestelijke zegening, zegenen. Het zijn zegeningen in de hemelse gewesten. Ze zijn onafhankelijk van de omstandigheden in ons leven hier op aarde. We hebben ze ontvangen in Christus. Vs.3 is een voorbereiding op de verzen 4+5. We lezen in vs.4 *“opdat wij heilig en onberispelijk zouden zijn voor Hem in de liefde”*. Wij hebben deel gekregen aan de Goddelijke natuur. Vs.5 gaat nog verder, we zijn ook in een betrekking tot de Vader gebracht. Vs.4 staat met de God van de Heer Jezus Christus in verbinding en vs.5 staat met de Vader van onze Heer Jezus Christus in verbinding. Vs.5 benadert de gedachten van Johannes. We hebben twee woorden in de verzen 4+5, *“uitverkoren”* en *“bestemd”*. Uitverkoren is niet van iets weg, maar *“tot”* iets. En bestemt evenzo: *“tot”* iets. We zullen nooit de Godheid aannemen, maar het gaat om de betrekkingen die de Zoon tot de Vader heeft, die Hij ook als mens uitleefde hier op aarde. Wanneer het gaat om onze natuur zoals we die hier in vs.4 vinden, *“heilig en onberispelijk voor Hem in de liefde”*, dan is dat hetgeen wat Johannes noemt; *“uit God geboren”* (1Jh.5,1) en wat Petrus noemt; *“deelgenoten van de goddelijke natuur”* (2Pt.1,4).

Wanneer het om onze positie gaat, dan gaat het er altijd om, dat we uit Hem geboren zijn. Wij zijn niet met Christus als de eeuwige Zoon verbonden. Dat gaat niet. Dan zouden we God zijn. We hebben aan het eind van dit hoofdstuk de geweldige zegening, dat een Persoon van de Godheid in ons woont. Al deze zegeningen zijn eeuwig, het zijn geen voorbijgaande zegeningen. Het kinschap van God en zoonschap, is eeuwig. Daarmee is verbonden dat we Zijn natuur deelachtig zijn. Iets hogers is er niet. Dan hebben we in hf.3, dat we de nieuwe mens ontvangen en de oude mens hebben afgelegd. Verder behoort daartoe, dat we gezamenlijk de gemeente van de levende God vormen. Dat is een zegen die ook kleine groepen van gelovigen in bepaalde tijden hebben gekend en nog kennen. Ook vinden we hier de verlossing, de vergeving van de overtredingen. Dat zijn noodzakelijke stappen om deze zegen te kunnen ontvangen. De verlossing is de bevrijding van iets. Dat is nog niet de zegen in eigenlijke zin. De verlossing is de poort om ons de weg tot deze zegen te openen. Wat is bedoeld met hemelse gewesten? Het woord *“gewesten”* staat niet in de grondtekst. Het wijst ons op het hemelse karakter. In hf.1,20 lezen we tussen de haakjes: *“en Hem aan zijn rechterhand te zetten in de hemelse gewesten”*. Daaruit wordt duidelijk dat de hemelse gewesten de omgeving, de sfeer kenmerkt van de troon en de heerlijkheid van God. Daar zit nu de verheerlijkte Zoon als Mens aan de rechterhand van God. Dat is ook onze plaats, in Hem, nu nog in het geloof. Wanneer Hij zal komen om ons thuis te halen, wordt het werkelijkheid. Nu nog *“in Hem”* dan *“met Hem”*. In hf.3,10 zien we dat nog andere wezens in de hemelse gewesten zijn, *“overheden”* en *“machten”*. Dat zijn onzichtbare werelden, de geschapen hemel, die echter net zo reëel is als de wereld die wij zien. De hemelse gewesten is niet iets wat voor ons oneindig ver is. Het is een totaal andere wereld, die echter tot in mijn directe leven hier op aarde binnendringt. Wij als gelovigen bevinden ons nog met onze voeten in de woestijn. En terwijl we met de voeten op deze aarde staan, kunnen we in de hemelse gewesten zijn, bv. als we zondagmorgens tot aanbidding in de samenkomst zijn.

Veel gelovigen in deze wereld - en we moeten ons zelf in dezen maar eens beproeven - ne-

men er genoeg mee, een geloof te hebben, dat geen stap verder gaat als dat van de oud-testamentische gelovigen. Ze weten dat ze gered zijn, maar in alle andere dingen gaan ze geen stap verder.

Waarom zijn juist wij met deze geestelijke zegening gezegend en niet de andere gelovigen? Omdat God zegt; diegene die aan Mijn Zoon vasthouden in de tijd waarin Hij in deze wereld veracht en verworpen is, die zullen ook Zijn plaats in de heerlijkheid delen. En dat is niet pas in de toekomst, maar in de geest nu al.

In vs.4 hebben we eerst het begin van de zegening en het doel of bedoeling van de zegening. Wanneer het om het begin van de zegening gaat, dan ligt dat begin, voor de grondlegging van de wereld. Het is niet zo dat God alleen wist, wat wij doen zouden. Dan zou God passief zijn en wij zouden actief geworden zijn. Nee, hier is het omgekeerd. Hier zouden wij weten wat God gedaan heeft. God is actief en wij zijn volkomen passief. Dat moest ons eigenlijk op de knieën brengen. Voor alle eeuwigheden was het in het hart van God, u en mij eenmaal eeuwig bij zich in Zijn huis te hebben, om met Hem eeuwig te genieten en de gedachten over Zijn Zoon te delen. Uit de miljarden mensen heeft Hij uitgekend u en mij uitverkoren tot dit wonderbare eeuwige deel. Dan komen we tot het tweede deel van vs.4: God moest noodgedwongen diegene die Hij daartoe had uitverkoren, Zijn natuur geven, zodat ze Hem eeuwig zouden kunnen genieten: *“heilig en onberispelijk zouden zijn voor Hem in de liefde”* en dat is nu al onze positie. De uitverkiezing moeten we nooit met menselijke logica proberen te bevatten. Men kan zeggen, er zijn denkbeeldig drie stappen - als het al mogelijk is dit in tijdsbepaling te ordenen - het *“van tevoren heeft gekend”* (Rm.8,29), is de oorsprong. De volgende stap is de uitverkiezing (*“heeft uitverkoren”* vs.4) van waaruit het *“van tevoren bestemmen”* (vs.5), voortkomt. Het kennen (het weten), het uitverkiezen en het van tevoren bestemmen horen bij elkaar. De voorkennis van God is Zijn alwetendheid; maar hier zien we een actieve bezigheid, waarvan we de omvang en motivering de beweegredenen nooit zullen kunnen vatten. Menselijke logica zonder Gods woord brengt ons op een dwaalspoor. Als er een uitverkiezing van God voor “verlossing” zou zijn, dan zou er noodgedwongen ook een uitverkiezing voor “verderven” zijn. Dat is de menselijke, maar totaal verkeerde conclusie, omdat Gods “logica” hoger is als de onze.

Als we Rm.9,19-24 lezen, dan bewonderen we de lankmoedigheid van God. God verdraagt met veel lankmoedigheid de vaten van de toorn die tot het verderf zijn toebereid. Wie had ze tot het verderf toebereid? Rm.2,25 geeft het antwoord: ze hebben het zelf gedaan. En zo worden ze ook geoordeeld. Van de vaten van de barmhartigheid word gezegd: *“die Hij van tevoren tot heerlijkheid heeft bereid...?”* (Rm,9,23b). God is de handelende bij de vaten van de barmhartigheid. De mens is zelf verantwoordelijk voordat wat hij doet, als hij verloren gaat. Dat is Gods woord. In 1Tm.2,4 lezen we dat *“God wil dat alle mensen behouden worden”*. En Gods uitspraken zijn nooit tegenstrijdig. Het geweldige wat ons helpt om dit alles te verstaan is, dat God ons reeds vanouds, in Christus heeft gezien. In Hem heeft Hij ons genade gegeven en ons beloften gegeven van voor alle eeuwigheid. Wanneer iemand in de hemel zou zijn behalve God dan moet hij op de wijze handelen zoals hier gezegd wordt. De hemelse gewesten is niet het Vaderhuis. De duivel is nog nooit in het huis van de Vader geweest. Wanneer God had gewild dat andere wezens, uitgezonderd Hijzelf, daar zouden zijn, dan moesten ze de wezenseigenschappen die de Heer Jezus heeft getoond, hebben, “heilig en

onberispelijk in liefde". De kenmerken van het eeuwige leven vinden we in de brieven van Johannes.

De uitverkiezing is geen onderwerp om over te spreken met ongelovigen. Het is een "gezinsgeheim" van de kinderen van God. Tegen de ongelovigen moet gezegd worden: je moet je bekeren. Buiten aan de deur bij de wonderbare zaal van God staat: *"Komt allen tot mij, die vermoeit en belast bent en ik zal u rust geven"* (Mt.11,28). Wie dat hoort moet zich niet afvragen, ben ik uitverkoren? Nee, hij moet naar binnen gaan. Aan de binnenkant van de deur leest hij dan; *"uitverkoren voor de grondlegging der wereld"* (vs.4). Dat is een eenvoudig beeld, dat een duidelijke verklaring is voor deze moeilijkheid. Hoe zouden we ons in de tegenwoordigheid van God gelukkig kunnen bewegen, wanneer we niet Zijn wezen, Zijn natuur hadden! God was het die personen voor zich wilde stellen, tot Zijn vreugde. Dat was echter alleen mogelijk als ze aan Hem, in hun karaktertrekken, gelijk zouden zijn. Zo heeft Hij ons in Christus voor zich gesteld tot Zijn vreugde. Kindschap heeft twee zijden: het is gelukkig voor een kind om een goede vader te hebben.

Efeze 1,5

Het is echter ook gelukkig voor de vader om kinderen te hebben. Dat laatste is overheersend in de Efezebrief. Vs.5 zegt dan dat God een relatie met Zijn kinderen wil onderhouden. Daarom zijn we tot de positie van zoonschap gebracht. Daarom ook staat er *"voor zichzelf"*. En dat is een diepe vreugde, om iets te mogen zijn wat tot vreugde is van de God en Vader van onze Heer Jezus Christus. Wat we hier hebben heeft niet een aards, maar een hemels karakter. Liggen de verzen 4+5 niet buiten de schepping?

Het gaat bij zoonschap om twee dingen: Voorrecht en verantwoording. Voor dat we in de verantwoording als zonen ingevoerd worden, moeten we ons voorrecht goed verstaan. In vs.4 vinden we de uitverkiezing van individuele personen, in vs.5 hebben we een gemeenschappelijk doel, een gemeenschappelijke betrekking. Bij ons is het zo dat de kinderen de natuur van de ouders erven. Maar ze erven niet de geest van hun ouders. En daarom is het zo wonderlijk om te zien, dat God ons niet alleen Zijn natuur heeft gegeven, maar ook Zijn Geest. En dat wordt in Gl.4,6 gezegd.

Vs.4 staat absoluut met God in verbinding, de God van onze Heer Jezus Christus. Alleen God kan uitverkiezen. Er is geen hogere autoriteit in het gehele universum. In vs.5 gaat het om zoonschap, niet om kindschap. God heeft niemand nodig om gelukkig te zijn. Maar wanneer Hij zijn liefde wil tonen, dan heeft Hij voorwerpen nodig. En die heeft Hij in ons gevonden, omdat Hij ons in Christus van voor alle eeuwigheid heeft gezien. *"in Hem uitverkoren voor de grondlegging van de wereld,"*(vs.4). wij zijn ook licht in de Heer geworden door Gods genade, wij die voordien duisternis waren. Er wordt echter nooit gezegd dat we liefde zijn geworden. Het is het terrein van de liefde van God waar we ons nu mogen bewegen. En dat zal eeuwig zo zijn.

Vs.5 gaat een stap verder. Hier gaat nu niet over de God van onze Heer Jezus Christus, maar om de Vader van onze Heer Jezus Christus. Hij heeft ons voorbestemt. Voorbestemming heeft altijd een doel, waartoe, waarvoor, we voorbestemt zijn. Hier is het *"het zoonschap"* Het is een positie die geschonken wordt. Het is een relatie, een verhouding. Kindschap heeft met de innigheid van de relatie te doen, zij berust op betrekkingen door geboorte. Wij zijn uit God geboren. Zoonschap echter is een andere gedachte. Zoonschap duidt op rijpheid, verantwoordelijkheid, misschien ook waardigheid, die hen die zonen van God genoemd

worden, vanwege hun positie automatisch is toegevoegd.

De grootste tegenstelling met zonen is slaven. De Galatenbrief maakt dat heel duidelijk. En dan komt het wonderbare slot van deze zin: *“Voor zichzelf”*. Kan een mens dat bevatten?

Efeze 1,6

“Naar het welgevallen van Zijn wil tot lof van de heerlijkheid van Zijn genade” (vs.6).

Zijn genade heeft een heerlijkheid in zich, overigens een heerlijkheid, die wij door helemaal niets kunnen vermeerderen. Deze heerlijkheid heeft Hij in zichzelf. Zoonschap heeft ook met inzicht te maken. *“de slaaf weet niet wat zijn heer doet;”* (Jh.15,15). Zonen hebben inzicht in de gedachten van de Vader.

We kunnen de uitdrukking *“tot lof van de heerlijkheid van Zijn genade”* beter verklaren, wanneer we hem zien in tegenstelling tot de uitdrukking *“de rijkdom van Zijn genade”*. Wanneer het om de rijkdom van Zijn genade gaat, dan betekent dat, dat God aan de behoeften van de zondaar tegemoet komt. Wanneer het gaat om de heerlijkheid van Zijn genade dan voert Hij de zoon in, in het huis van de Vader. In Lk.15 hebben we de verloren zoon, die terugkeert en dan vergeving ten deel valt. Dat is de rijkdom van Zijn genade. Maar dan komt de heerlijkheid van Zijn genade, wanneer de zoon bekleedt wordt en als zoon ingevoerd wordt in het huis van de vader. God had zo’n welgevallen aan zijn geliefde Zoon, dat Hij nu al Zijn verlost in de positie van zonen brengt, voor zichzelf, tot Zijn vreugde. En dat verklaart dan ook de heerlijkheid van Zijn genade. Het zijn twee verschillende dingen die God ons in Zijn genade heeft gegeven: we zijn voor Hem heilig en onberispelijk in liefde, maar we zijn ook door Christus tot zonschap voor Hemzelf gebracht. Dezelfde personen hebben deze verschillende kenmerken, waarin Hij zich verheugd, die ook voor ons de hoogste zegeningen zijn. De positie van de Heer Jezus als de eeuwige Zoon, kunnen we nooit bereiken, dat is dat Goddelijke, het hoogste. Om geheel te kunnen bevatten wat we als zonen van God zijn, is eerst dan mogelijk als ook onze lichamen verlost zijn. Wat zal dat zijn als we eenmaal tot in al zijn diepte en in alle innigheid dat zullen verstaan.

“opdat wij Heilig en onberispelijk zouden zijn voor Hem in de liefde” (vs.4). Hoe goed, dat hier nu staat *“in de liefde”* eerst stond er *“in de Heer”* en *“in Christus”* en nog andere uitdrukkingen.

Het heilig en onberispelijk zijn, moet *“in liefde”* plaatsvinden. Dat is ook vandaag praktisch gezien heel belangrijk. Wij kunnen dat niet zijn zonder liefde tot de Heer. En dat is tot in eeuwigheid zo. *“Voor Hem”* voor het aangezicht van God. De nauwste betrekking, die tot in alle eeuwigheid blijft.

Wanneer we aan uitverkiezing denken, Moeten we altijd vasthouden, waar toe? *“Tot lof van Zijn heerlijkheid”*, niet om uit ons iets wonderbaarst te maken *“Naar het welbehagen van Zijn wil* (vs.5), *“naar”* wil zeggen: overeenkomstig. Hij grijpt niet terug op iets wat al bestaat, maar het is naar Zijn voorstelling, het is Zijn wil, het voornemen van Zijn wil. *“Tot lof van de heerlijkheid van zijn genade”*. Dat is onze bestemming. Het had God misschien kunnen bevalen als Hij ons Zijn natuur had gegeven (vs.4) en ons tot een lagere betrekking had voorbestemd bv. tot engelen of tot slaven. Maar de hoogte van vs.5 laat ons juist zien dat we tevoren bestemd zijn tot het zonschap voor Zichzelf. Hij heeft ons van tevoren bestemd, maar ook uitverkoren. Beide horen bij elkaar. En dat *“tot lof van de heerlijkheid van Zijn genade”*. Dat is het, wat Hij zelf doet. Dat is aan het eind van vs.11 anders. We zouden Zijn heerlijkheid daardoor vermeerderen – wanneer we dit zo zeggen mogen - dat men in ons de heer-

lijkheid van God kan zien, openbaar voor alle mensen. Dit tijdstip is nog toekomstig.

We hebben in vs.3 het karakter of anders gezegd de eigenschappen van de zegening, terwijl we in vs.4+5 de inhoud van de zegening zien. Vs.4 toont ons de positie waarin we zijn gebracht, waarin zich dan een relatie een verhouding ontvouwt, en wel dat de Vader iemand heeft met wie Hij zijn "aangelegenheden" kan bespreken. De heerlijkheid van Zijn genade is de hoogste vorm van de genade van God. God is: "*De God van alle genade,*" (1Pt.5,10). Er is genade in en voor verschillende omstandigheden en in verschillende betrekkingen de hoogste vorm van de genade van God vinden we hier, dat Hij ons Zijn natuur heeft gegeven en dat de Vader ons in een relatie een verhouding tot Zichzelf heeft gebracht. Dat is de heerlijkheid van Zijn genade. De hoogste vorm van de genade van God.

In vs.6 staat: "*tot lof van de heerlijkheid van zijn genade waarmee Hij ons begenadigd heeft in de geliefde.*" Enerzijds is dit een refrein van deze 1e strofe, anderzijds gaat het verder, deze heerlijkheid van Zijn genade. Daarmee heeft Hij ons, die eens vijanden van God waren, waar niets aangenaams in was, begenadigd en deze allerhoogste rijkdom van genade bewezen. Hoe kon Hij dat doen? "*In de geliefde!*" Er staat niet "in Christus" ook niet "in Hem" hoewel het steeds dezelfde persoon is, - maar er staat "*In de geliefde*". Ko.1,13 zegt: "*de Zoon van Zijn liefde*", in 2Jh.1,3 vinden we "*De Zoon van de Vader*". Dat is "*de geliefde*" en in Hem zijn we begenadigd! Nu, beginnen we in vs.6 met het overdenken van de 2e strofe van dit wonderbare lied. We hebben gezien dat in de 1e strofe de blik gericht wordt op de voorbije eeuwigheid. De hoofdgedachte in deze 1e strofe is God.

Efeze 1,7

Wanneer het nu om de 2e strofe gaat in vs.6b tot 12a, dan zien we dat het accent meer ligt op de tegenwoordige tijd en dat de Heer Jezus zelf de persoon der Godheid is, die op de voorgrond staat. Deze strofe begint, doordat getoond wordt dat met die, die tevoren tot het zoonschap bestemd waren, iets moest gebeuren. Omdat ze nu juist niet aangenaam waren. Ze moesten aangenaam gemaakt worden in de geliefde. Ze hadden de verlossing nodig (vs.7). Dan staat hier dat ze aangenaam gemaakt "*zijn*" in de Geliefde. Door wie geliefd? Niet door ons, maar door God. "*Gij zijt mijn geliefde Zoon*" (Mk.1,11). Hij is het voorwerp van de liefde van de Vader. Nu zijn wij in de geliefde! Wanneer God Zijn Zoon ziet, dan ziet Hij ook in ons de gehele waarde van deze persoon. Zo zijn we aangenaam gemaakt in de Geliefde. Dan hebben we de verlossing in vs.7 we vinden dat de naden die deze strofen met elkaar verbinden steeds met de Heer Jezus worden verbonden. Wat de verlossing op deze schriftplaats betekend is niet zo moeilijk om te herkennen. Ze betekent de vergeving van de overtredingen. Het laat ons ook zien, zoals op vele andere schriftplaatsen, dat een bepaald woord niet altijd dezelfde betekenis hoeft te hebben. Zo is dat ook met het woord "verlossing". Hier is de betekenis: "vergeving van de overtredingen". We hebben dat woord overigens nog twee maal in deze brief. In vs.14 daar is het "*de verlossing van de verkregen bezitting*", Daar staat de verlossing met het in bezit nemen van de erfenis in verbinding. Dan in hf.4,30 "*En bedroeft niet de Heilige Geest van God niet met Wie u verzegeld tot de dag van de verlossing*". Dat is een toespeling op de opname van de gemeente, wanneer ook ons lichaam verlost zal zijn. Maar hier is het de vergeving van de overtredingen. Een eenmalige, voor altijd geldende vergeving, waar we ook niet doorlopend voor hoeven te bidden, omdat ze ons eens voor altijd is geschonken op grond van oprechte bekering tot God.

Hoe mooi is het dat God er moeite voor doet - wanneer we dat zo mogen zeggen - ons het

werk van de Heer Jezus op zoveel verschillende manieren, voor te stellen, zodat we een begrip mogen ontvangen van wat het alles omvat. Hier hebben we de twee begrippen “verlossing” en “vergeving”. Verlossing is een woord vergelijkbaar met behoudenis. Volkomen zal de verlossing pas zijn op het ogenblik als de Heer Jezus komt. Dat is de dag van de verlossing van ons lichaam. Dan zijn we werkelijk volkomen vrijgekocht. Wij waren in slavernij, gevangenen van de zonde en de duivel. En nu is de Heer Jezus gekomen en heeft ons op het kruis verlost, en het losgeld betaalt. Nu wordt ook de inhoud van het losgeld genoemd. Het is de overgave van Zijn leven in de dood. Dat wordt hier met het woord “bloed” gekarakteriseerd. We zingen terecht: *“Wie kan Heer uw liefde omvatten, wie de waarde van Uw bloed?”* Hier hebben we een aanwijzing, hoe groot de waarde van het bloed van de Heer Jezus in de ogen van God heeft. Dat was de enigste prijs die God kon aanvaarden en in staat was om mensen te verlossen. *“..in Wie wij de verlossing hebben door Zijn bloed”* (vs.7). we zien ook dat het er uiteindelijk niet op aan komt dat wij de waarde van het bloed van de Heer Jezus kunnen bevatten. We kunnen het misschien wel nooit. Maar Eén is er die de waarde van dit bloed waardeert en kent en dienovereenkomstig handelt. *“In Wie wij de verlossing hebben door zijn bloed, de vergeving van de overtredingen,”* (vs.7).

We vinden de rijkdom van Zijn genade in Lk.7, waar deze vrouw de vergeving voor haar zonden ontvangt. In Ef.2,7 hebben we Zijn goedertierenheid tegenover ons. Dat vinden we in Lk.10 waar de barmhartige Samaritaan goedertierenheid bewijst aan hem die door de rovers was overvallen. Als we dan in Lk.15 komen zien we de heerlijkheid van Zijn genade, zoals de vader de verloren zoon behandelt.

In vs.7 hebben we twee gedachten, het ene is de verlossing en het andere is de vergeving van de overtredingen. Deze twee behoren bij elkaar. De verlossing is uit een toestand van slavernij, de vergeving voor de daden die we hebben begaan. Nadat de Heilige Geest ons met het raadsbesluit van God heeft bezig gehouden en met dat wat in het hart van God was van voor alle eeuwigheid, kon aan de vraag over de zonde niet zo maar voorbij gegaan worden. Degene die Hij had uitverkoren, tot het zoonschap had bestemd, waren nu éénmaal geen engelen. Het waren boze zondaars - wij waren dat. En wij moesten geloven, om de vergeving van de overtredingen te kunnen ontvangen en een belijdenis afleggen. Dit vinden we bv. in Jh.1,9. Hier in vs.7 is de verlossing beperkt tot de vergeving van de overtredingen. De Heilige Geest zegt eenvoudig - en dat in de tegenwoordige tijd - we “hebben” ze. En voor zover kunnen we ze ook niet verliezen. Dit is hier een zeer belangrijke schriftplaats: wij hebben de, wij “hebben” vergeving, wij “hebben” vrede met God, we “zijn” gerechtvaardigd op grond van geloof. Dat zijn dingen die ons zijn geschonken, zij worden ons niet meer afgenomen. Wij moeten niet zondigen en we hoeven het ook niet. Wanneer we in gemeenschap met de Vader en de Zoon blijven dan zondigen we niet. Maar helaas weten we hoe vaak we falen. De vergeving van de overtredingen strekt zich uit over ons hele leven. We hebben de verlossing. God zij lof en dank! En dan merken we ook dat dit tot onze zegening in hemelse gewesten behoort. Verlossing is een weidser begrip, vergeving daarentegen een enger. Dat hier overtredingen en niet zonden staat - in hf.2,1 wordt beide genoemd - toont ons hoe ernstig de apostel en de Heilige Geest dit opnemen. Overtreding wordt in andere vertalingen wel met misdaad vertaald. Het maakt ons duidelijk hoe God de zonde als zeer ernstig beschouwd. Dood in overtredingen zijn alle mensen, zij handelen allen tegen de wil van God. Dat is het karakter van zonde.

In hf.2 zien we, dat we niet alleen vergeving ontvangen, maar ook nieuw leven nodig hebben, mee opgewekt, ja in Hem gezet in hemelse gewesten. In de grondtekst worden voor verlossing drie begrippen gebruikt: 1e op de slavenmarkt gekocht; 2e we worden nooit meer voor de verkoop aangeboden; 3e we zijn vrijgemaakt. Zoals we in Jh.8,32 lezen: “*en u zult de waarheid kennen en de waarheid zal u vrijmaken.*” en verder “*Als dan de Zoon u zal vrij maken zult u werkelijk vrij zijn*” (Jh.8,36). Zo zijn we dus vrijgemaakt en in deze wonderbare positie der genade gekomen. We zijn vrij om deze wonderbare “*genade waarin we staan*” (Rm.5,2), te kunnen genieten. Dat is Gods plaats voor ons. Waarom wordt juist hier over “*tot lof van de heerlijkheid van zijn genade*” gesproken? Omdat juist de genade hiertoe behoort, omdat God nooit iets zonder de genade wilde doen. God heeft zich als de God van de genade verheerlijkt. Dat is gebeurd door het werk van de Heer Jezus. In de genade zien we Zijn liefde. De Zoon die Hij liefhad, liet Hij voor ons in het oordeel gaan. Hoe zouden we aanbidders kunnen worden? Alleen door het bloed van Christus (1Pt.1,19). Dit alles eert onze God op het hoogst. Dat zal tot in alle eeuwigheid zijn tot lof van de heerlijkheid van Zijn genade. De jood kende deze absolute vergeving van de overtredingen. Hij kwam met zijn offerdier met groot sidderen en beven en hoopte dat de zonden die hij gedaan had en waarvoor hij dit offer moest brengen, hem vergeven zouden worden. Wij zijn door één offerande voor altijd geheiligd, volkomen gemaakt (Hb.10,14). Dat is een wonderbaar deel. Door Zijn bloed, dat is het kernpunt, om ook de heerlijkheid van Zijn genade te laten stromen.

Efeze 1,8

De apostel gaat in vs.8 verder doordat hij met betrekking tot God zegt, dat Hij in deze “*genade jegens ons overvloedig is geweest in alle wijsheid en inzicht.*” Nu ontstaat de vraag wat is met wijsheid en inzicht bedoeld? Is het wijsheid en inzicht wat God heeft? Of is het wijsheid en inzicht die God ons heeft gegeven? Zeker is het laatste bedoeld. God heeft ons wijsheid en inzicht gegeven, opdat wij ons met Hem zouden verheugen en gemeenschap konden hebben over Zijn Zoon. Hij heeft ons in die situatie overgebracht om deze dingen die van voor alle eeuwigheid in Zijn hart waren te kunnen verstaan.

Efeze 1,9

De nazin, “*daar Hij ons de verborgenheid van Zijn wil bekend heeft gemaakt*” (vs.9), versterkt deze gedachte.

Het onderscheid in uitdrukking “*tot lof van de heerlijkheid van Zijn genade*” en “*naar de rijkdom van zijn genade*” is belangrijk. Wanneer het om het van tevoren bestemmen, uitverkiezing gaat, dan handelt God met het oog op de “*heerlijkheid*” van Zijn genade - het gaat dan totaal niet om onze behoeften, maar eenvoudigweg omdat wat God voor zichzelf doet. Maar als we tot de “*rijkdom*” van Zijn genade zijn komen, is dat ook een grootse gedachte. Dan gaat het er om dat de vraag aangaande de zonde opgelost zou worden. En ook dit heeft God niet gedaan met het oog op onze behoeften, zelfs deze vraag heeft Hij niet opgelost overeenkomstig wat wij nodig hadden, maar overeenkomstig de rijkdom van Zijn genade. Dat wil zeggen: het gehele spectrum van Zijn genade staat ter beschikking van deze geweldige vergeving, genade is liefde, die ik niet heb verdiend. Begnadigen betekent niet, zoals wij het misschien in het spraakgebruik kennen, gratie, vrijspraak wegens gebrek aan bewijs, maar het betekent, in de gunst, van God komen. Wij staan in de gunst, (genade Rm.5,2) van God. Het welgevallen van de Zoon wordt ook ons toegerekend. “*In de geliefde*”, in deze Persoon, die God liefheeft, is ons Zijn gehele gunst, genade, openbaar geworden. Dat is niet te doorgronden. De wijsheid van God en het inzicht van God was niet nieuw. Maar nieuw is dat

mensen uit stof geboren met inzicht worden begaafd, als zonen, dat God ons wijsheid en inzicht geschonken heeft. Wij verheugen ons daarop, dat eenmaal de verborgen gedachten van God werkelijkheid worden. Dat maakt ons zeer gelukkig.

We willen eraan vasthouden dat genade niet perse inhoudt dat er zonde is. Anders verstaan we de heerlijkheid van God hier niet. Dat is dit "gezet zijn" in deze wonderbare christelijke positie, dat is heerlijkheid van Zijn genade. Wanneer we nu verder gaan, is het misschien goed, om vooruit te zien naar welk doel Paulus aanstuurt, geïnspireerd door de Heilige Geest.

Efeze 1,10

Dit doel is vs.10 *"om alles wat in de hemel en wat op de aarde is onder een Hoofd samen te brengen in Christus;"* en dat betekent dat de gehele schepping en dat wat in de hemel en dat wat op de aarde is onder de Mens Jezus Christus samengebracht zal worden in het duizendjarig vreedrijk. Daar naar toe richt zich de gedachte, dat Hij als Mens in de hoogste positie wordt gezet. Dat is zeer kostbaar. Als God heeft Hij alles geschapen, maar als Mens wordt Hij nu over de hemel en over de aarde gezet. En wel als hij ze samen brengt. Dit woord is ook zeer belangrijk dat hemel en aarde samen gebracht zullen worden. Dat zag Jakob al in Gn. 28,12-15 en daarop duidt de Heer in Jh.1,51 *"Je zult van nu aan de hemel geopend zien en de engelen van God opstijgen en neerdalen op de Zoon des mensen"*. Hij brengt als Mens die gezet is als Hoofd boven alles, hemel en aarde samen. Dat is het grote doel. Dat is de verborgenheid van de wil van God. Is dat dan niet in het oude testament al geopenbaard? We kennen Ps.8,5+6. Wat is dan die verborgenheid? Voorzichtig uitgedrukt: de verborgenheid is, dat Hij deze heerschappij niet alleen inneemt, maar met de heiligen als mede-erfgenamen, zoals we later in ons hoofdstuk lezen: *"wat de rijkdom is van zijn heerlijkheid van zijn erfenis in de heiligen"* (vs.18). Hij neemt het erfdeel niet alleen in bezit. Het erfdeel is de geschapen hemel en de aarde. Het was in het oude testament niet geopenbaard dat Christus eenmaal over het gehele universum zou heersen. Hoe kan de Heer Jezus het erfdeel nieuw verwerven. Het was toch van Hem! Hij is de Schepper van alle dingen. Daarom is alles aan Hem onderworpen, maar dat is hier niet de gedachte. De reden waarom Hij in de dood is gegaan, is niet alleen om de schat in de akker te verwerven (Mt.13,44), maar ook de gehele akker. En de akker is de wereld. Hier leren we, dat de Heer Jezus de koopprijs betaalde voor het gehele erfdeel en wel als Mens. Had Hij dat als God gedaan dan zouden we voor eeuwig daarvan uitgesloten zijn. Hij heeft het als Zoon des mensen door Zijn bloed verworven, en wel van de duivel die het in een vergaande chaotische toestand had gebracht. Na de duizend jaren gaat het verder. Er zal echter een eeuwige heerschappij zijn, een eeuwig rijk.

De verborgenheid van Zijn wil heeft twee zijden, het is noch Christus alleen, noch de gemeente alleen. Maar het is Christus en de gemeente. In Ef.5,32 staat: *"Deze verborgenheid is groot, maar ik doel op Christus en op de gemeente"*. Het hogere in rangorde is Christus. Hij is de Erfgenaam van alle dingen, maar Hij laat ons er in deelnemen, wij heten *"mede-erfgenamen van Christus"* (Rm.8,17).

Inzicht hebben is de gedachten van God in detail kennen, wijsheid is een principiële kennis hebben over de gedachten van God. Het is niet precies hetzelfde, maar toch heel nauw met elkaar verbonden.

Hoeveel zullen de oudtestamentische gelovigen wel verstaan hebben van de hemelse zijde

van het duizendjarig vrede-rijk? We lezen in Jh.8,56 *“Uw vader Abraham verheugde zich erop dat hij mijn dag zou zien, en hij heeft die gezien en zich verblijd”*. Dat is natuurlijk de dag der heerlijkheid, de openbaring van de heerlijkheid van de Heer Jezus, waarop Abraham zich toen al verheugde. Dat wil zeggen, hij had al een inzicht, dat ver uitging boven dat wat Israël in de toenmalige tijd geopenbaard was. En bovendien *“hij verwachtte de stad die de fundamenten heeft, waarvan God ontwerper en bouwmeester is”* (Hb.11,10).

In vs.8+9 lezen we, dat God in de genade *“...overvloedig is geweest ...”* en gelijktijd ook *“alle wijsheid en inzicht;”* overvloedig heeft gegeven. Die wij nodig hadden om dat wat Hij ons gegeven had, te kunnen kennen. In de praktijk moeten we dit verwerklijken. Door het menselijke verstand zijn de diepten niet te verstaan. In vs.10 vinden we dan dat de Heer als Mens, Hoofd is geworden. Daar spreken de Psalmen 2 en 8 al van. *“Gij doet hem heersen over de werken Uwer handen.”* ook de onzichtbare schepping hoort daarbij. Alles *“onder een Hoofd samen te brengen.”* Hij die alles bezat gaf alles over. Het antwoord van God was: *“Daarom heeft God Hem ook uitermate verhoogd en Hem de naam geschonken die boven alle naam is,”* (Fp.2,9) en dan vinden we in Fp.2,11 nog iets wat we hier niet vinden, *“...opdat elke tong belijdt dat Jezus Christus Heer is, tot heerlijkheid van God de Vader.”* En in vs.10: *“opdat in de naam van Jezus elke knie zich buigt van hen die in de hemel en die op de aarde en die onder de aarde zijn”*. Hier in de Efezebrief worden degene *“die onder de aarde”* zijn niet genoemd, hier hebben ze geen plaats.

De gedachtegang van de Heilige Geest in de verzen 9-11 is het volgende: God heeft ons wijsheid en inzicht geschonken en heeft ons in vs.9 de verborgenheid van Zijn wil bekend gemaakt. Wanneer heeft God ons de verborgenheid van Zijn wil in alle wijsheid en inzicht bekendgemaakt? In het oude testament? Nee, hier in deze schriftplaats. Wij zouden de verborgenheid van Zijn wil niet gekend hebben als God het ons hier niet geopenbaard had. Hier schijnt de uitdrukking *“...aangaande de bedeling van de volheid der tijden”* (vs.10), in te houden, dat alle voorafgegane tijden in het verleden tot nu toe, voor God dat ene doel had, om in de bedeling van de volheid der tijden alles onder één Hoofd samen te brengen. Dan heeft deze verborgenheid twee zijden, de eerste hebben we in vs.10, de tweede in vs.11. Het was de verborgenheid van Zijn wil, om alles onder één Hoofd samen te brengen in Christus. Het grote onderwerp in de gedachten van God is Christus. De hoofdgedachte van God is Christus, niet wij. Hij mag in het oude testament aanduidingen gegeven hebben dat Christus over alles zou heersen, maar openbaar geworden is deze verborgenheid, nu. En omdat het ons nu geopenbaard is, kunnen we in het licht van deze openbaring de aanduidingen in het oude testament herkennen. Een voorbeeld daarvoor vinden we in Ef.5, dat het huwelijk wat God instelde een beeld is van Christus en de gemeente. Hij die op de aarde zoveel smaadt en schande is aangedaan, die men aan het vloekhout hing, Hij zal heersen. Hem laat God deze eer toekomen.

Efeze 1,11

Maar dan komen we in vs.11: Hij zal deze plaats niet alleen innemen, Hij zal deze met ons delen. Dat is de tweede zijde van deze verborgenheid. Wanneer de Heer alleen zou heersen - zonder ons - dan had Hij niet hoeven te lijden en te sterven. Want als God de Zoon was het sowieso al Zijn erfdeel. Maar God wilde dat Hij het als Mens met ons zou delen. En opdat wij deel daaraan zouden kunnen hebben, moest Hij lijden en sterven. Hoe dankbaar kunnen we dan zijn! Dan kunnen we ons alleen maar aanbidde-nd voor Hem neerbuigen.

Het helpt ons als we ons met enkele uitdrukkingen bezig houden: “voornemen”, het “raadsbesluit” en de “wegen”. Het voornemen in dit hoofdstuk is nauwelijks te onderscheiden van Zijn wil. We vinden de raad van zijn wil, het welgevallen van zijn wil en de verborgenheid van zijn wil. En dat is ons meegedeeld. De volgende uitdrukking, de raad van zijn wil, geeft aan dat er nog andere zijn. We kunnen het “voornemen” met de Vader verbinden. Wanneer we tot het woord “raadsbesluit” komen, denken we aan de drie-eenheid. Wat het woord “wegen” betreft, wat we hier niet direct vinden, dan moeten we ons Ps.103,7. *“Hij maakte Mozes zijn wegen bekend...”* herinneren. Israël kende de daden van God, maar Mozes had inzicht met betrekking tot de wegen van God. In deze verborgenheid is het hoogste deel in rangorde, Christus. Wanneer we het nieuwe testament opslaan zien we diverse verborgenheden. Het begint in Mt.13,11: *“de verborgenheid van het koninkrijk der hemelen”*. We lezen van de verborgenheid van de godsvrucht (1Tm.3,16), verborgenheid van het herstel van Israël (Rm.11,25), verborgenheid van de wetteloosheid (2Th.2,7) in negatieve zin. We hebben de verborgenheid van de zeven sterren (Op.1,20), de verborgenheid van de vrouw (het grote Babylon Op.17,7) en zo zijn er nog meer. Er is in onze brief nog twee keer sprake van verborgenheid in hf.5,32 het toont deze twee zijden van de verborgenheid: Christus en de gemeente. dan hebben we nog éénmaal de verborgenheid in de uitdrukking in hf.6,19 de verborgenheid van het evangelie. De bedeling van de volheid der tijden ligt in de hand van de Heer Jezus en is om zo te zeggen het sluitstuk van alle wegen van God, die samen gebracht worden in Christus. In vs.10 wordt gezegd: *“alles... onder een Hoofd samen te brengen in Christus”*. Dat is een zeer verheven gedachte. Er staat uitdrukkelijk *“alles wat in de hemel en wat op de aarde is”*. De hemel moest ook gereinigd worden zoals ons de Hebreeënbrieff laat zien. En dat alles zal de Heer Jezus doen. Wij weten dat in de helft van de laatste Daniëls week (Op.12) de satan, de slang, de draak, op de aarde zal worden geworpen. En zo begint de Heer Jezus ook met het reinigen van de hemel. Dat doet Hij ook op grond van Zijn bloed. Ook die dingen moeten verzoent worden (Ko.1,19+20). Dat zijn ook de machtsstructuren in de hemel. Zij worden allen in overeenstemming met God gebracht, niet de personen maar de structuren.

Zijn we ons bewust welk een voorrecht we hebben om al deze dingen te mogen weten? De verborgenheid van de Heer is voor hen, die Hem vrezen. God heeft over deze verborgenheden rond 4000 jaar gezwegen. We lezen in hf.3,9 dat deze verborgenheden niet alleen verborgen waren in het oude testament. Maar zij waren verborgen in God. Dan hebben we de uitdrukking *“bedeling van de volheid der tijden”* (bedeling is in het Grieks oikono'mia dat is het beheer van een huishouden. In de NBG vert. “ter voorbereiding”; Staten, Voorhoeve en Telos vert. “bedeling”; in de Elb. vert. “Verwaltung” dat is beheren zoals een rentmeester beheert, ,noot vert.‘) en in hf.3,9 *“rentmeesterschap is van de verborgenheid”*. De verborgenheid moest ook beheerd worden. Paulus zegt in 1Ko.4,1; *“Laat men ons beschouwen als dienaren van Christus en rentmeesters van de verborgenheden van God.”*. wat betekent “rentmeester”? Rentmeester zijn betekent; de dingen verkondigen. Dat heeft de apostel Paulus gedaan. Hij heeft ze opgeschreven, zodat ze bewaard konden blijven en niet verloren gingen. Daarvan leven wij nu in het geloof. We moeten er ook nu acht op slaan dat niets verloren gaat. Er is al veel van dit licht verloren gegaan, dat de Heer in het begin van de negentiende eeuw geschonken had. We lopen nu het gevaar dat het licht over deze dingen geheel verloren gaat. Zonder licht kunnen we niet zien. De Heer geve ons, dat het licht bewaart blijft.

We zijn in onze gedachten vaak alleen op de eeuwigheid gericht. In vs.10 gaat het niet om de eeuwigheid, maar om de tijd. God wil ons tonen dat het eigenlijk een eenzijdige wijze van

overdenken is, wanneer we ons alleen op de eeuwigheid richten. Wanneer Zijn geliefde Zoon alles heeft opgegeven om het raadsbesluit van God te vervullen met het oog op verloren zondaars, dan zegt God: daarvoor ontvang je alles, niet alleen de hemel, maar ook de aarde. Hij, die in de wereld zo veracht was, Hij zal de hoogste over alles zijn. Dat is een gedachte die ons tot aanbidding brengt, omdat we daarin iets van de volkomen gerechtigheid van God zien. Hij die zich zo vernedert had, wordt niet alleen in de eeuwigheid het middelpunt van al de verlost, maar in deze hele wereld, waarvoor Hij en waarin Hij gekomen was, zal Hij de eerste plaats innemen. En vervolgens kunnen we nog zeggen dat God het feit dat Zijn Zoon hier op deze aarde, zo vreselijk veracht, gehoond en verworpen werd, niet onbeantwoord laat, nee God veegt de wereld niet eenvoudig weg aan de kant en zegt daarvoor wordt je geoordeeld. Nee, wanneer Hij verschijnen zal, zal alle knie zich voor Hem buigen. En dat zal de gehele regeringstijd door, voortduren. Alle mensen zullen erkennen; dat is Hij die wij veracht hebben. Dan is Hij degene die geëerd wordt. God zal zorgen dat Hem de eer in deze wereld ten deel valt. Dat is een bestanddeel van het handelen en van de wegen van God. Dan komt als laatste nog erbij dat God zegt: diegene die aan mijn geliefde Zoon in deze tijd van verachting en verwerping hebben geloofd en Hem zijn gevolgd, die worden dan ook met Hem verheerlijkt en zullen er toe bijdragen dat de Heer Jezus bewondert zal worden in al Zijn heiligen (2Th.1,7 en 10).

De wereld, de mensen, zijn niet te verbeteren. Zelfs duizend jaren van de wonderbare heerschappij van de Heer, waar de satan gebonden is, waar geen verzoeking van buitenaf op de mensen afkomt en alles in overeenstemming is met de wensen die mensen kunnen hebben, zal niet voldoende zijn, ook niet een klein beetje, om de mensen te veranderen. Alle theorieën van de wereld zullen dan aan de schandpaal worden gesteld.

Nog enige gedachten over “voorbesteden”, “raadsbesluit” en “wegen”. Voorbesteden is een besluit in God. Raadsbesluit is dat wat daaruit voortkomt, er ontstaat dan voor God een plan. En dan heeft Hij wegen om dit raadsbesluit uit te voeren. In hf.1 hebben we het voorbesteden en raadsbesluit, in hf.2 de weg, die Hij gaat om dit uit te voeren.

God komt in het duizendjarig vreedrijk met Zijn eerste schepping tot zijn doel. We weten dat de zondeval is gekomen, dat wij mensen zondaars zijn geworden, dat de eerste schepping onder de vloek is gekomen. Er zou de gedachte kunnen ontstaan dat het plan met de eerste schepping mislukt is. En dat is niet zo! Nee God komt met zijn eerste schepping tot zijn doel, ook op de grondslag van het werk van Christus op Golgotha.

Vanwaar komt het begrip beheer of rentmeesterschap? Dit woord komt eigenlijk uit het huishoudelijk gebruik. Er moeten middelen, die aanwezig zijn, goed benut worden, daar moet structuur in zijn. Dat alles doet de Heer Jezus en Hij zal het voleindigen. De mensen heeft Hij ook algemeen veel in beheer gegeven, maar wij hebben gefaald. Ook als gemeente heeft Hij iets om te beheren gegeven. Wat hebben we daarmee gedaan? En wat doen wij? We moeten het goed beheren. Dat wat ons overgegeven is zijn geestelijke zegeningen. Geschenken van Hem. De enige volmaakte knecht was de Heer Jezus zelf.

Wat is er met het erfdeel waarover Petrus schrijft in zijn eerste brief, wat in de hemel voor ons bewaart wordt? In bepaalt opzicht gaat Petrus verder als dat wat wij hier voor onze aandacht hebben. Wat ons bij Petrus wordt voorgesteld staat in tegenstelling tot het aardse erf-

deel Kanaän, het is het hemelse erfdeel, dat wil zeggen alle zegeningen die God in zijn totaliteit in Christus voor de gelovigen in het hemels karakter heeft voorbereid. Na het duizendjarig vreedelijk komt er een geweldige omwenteling. De hemel en de aarde zullen vergaan, in brand opgelost worden. En daarna wordt een nieuwe hemel en een nieuwe aarde geschapen. Dan zal de Zoon de heerschappij aan God overgeven. Het zal een regering van God zijn waarin volgens Op.22,5 zijn slaven, de zijnen, zullen deelnemen.

Efeze 1,12

In vs.12 van ons hoofdstuk hebben we het joodse element. Vanaf vs.3 wordt al gezegd "wij" en "ons", enz. en daar worden heel duidelijk alle gelovigen bedoelt, ook nog in vs.11. Maar in vs.12 vinden we een verandering, daar staat namelijk: *"wij die vooraf in Christus hebben gehoopt;"* en dat kan geen betrekking hebben op de gelovigen uit de volkeren waarvan in hf.2 wordt gezegd dat zij zonder God en zonder hoop in de wereld waren, vreemd aan het burgerschap van Israël. Die op Christus gehoopt hadden was het gelovig overblijfsel uit de joden, waartoe Paulus zich ook rekende. Vanaf vs.12b wordt steeds het onderscheid gemaakt tussen "u" de volkeren en "ons" de joden. In Hd. 2 is een ommekeer, in de betekenis van de titel "Christus". Tot daar betekende Christus heel duidelijk de gezalfde Messias, maar vanaf het ogenblik, waar de Heer ten hemel is gevaren, zien we dat het met het jodendom totaal niets meer van doen heeft, maar dat nu de gehele volheid van Hem die weliswaar als Messias was gekomen, maar als Zoon des mensen God volkomen verheerlijkt had en nu aan de rechterhand van God verhoogt is, geopenbaard is en dat de titel "Christus" de gehele rijkdom van Hem, inhoud. Hij die het welgevallen van God de Vader is.

Efeze 3,13

Deze mensen uit de joden hadden al van tevoren op Christus gehoopt. En toen Hij dan kwam, hebben ze Hem aangenomen. Het woordje "wij" heeft dan betrekking op mensen, die uit het jodendom komen maar door de Heer Jezus tot geloof waren gekomen. De mensen uit de volkeren moesten het woord der waarheid, het evangelie tot hun heil horen en geloven. Het woord der waarheid is de waarheid aangaande God en de waarheid over de mensen. Wanneer iemand gelooft, wordt hij verzegelt met de Heilige Geest. Dat zegel toont ons twee zijden, dat wat we nu al bezitten en het onderpand voor dat wat we nog zullen ontvangen. Het onderpand heeft met de erfenis te doen, deze is verworven door het werk van de Heer Jezus op het kruis van Golgotha. Zij moet echter nog verlost worden uit de slavernij, waaronder het ligt door de zondeval. Er zijn veel gelovigen, die behouden zijn, maar niet - zoals de Korinthiërs en de Galaten - tot de kennis van de waarheid zijn doorgedrongen. De boodschap is tegelijkertijd het woord der waarheid, en wel het enige. Er is anders geen waarheid. En het is tegelijkertijd de goede boodschap tot behoudenis. De boodschap, het evangelie van het heil gaat verder, dan alleen maar weten, vergeving van de overtredingen te hebben. Rm.8,1 zegt: *"zo is er dan geen veroordeling voor hen die in Christus"*. Hoe wordt vandaag toch in een groot gedeelte van de christenheid, waar "nog" een evangelie wordt verkondigd, een zeer ingekort evangelie verkondigd. In tegenstelling daarmee vinden we hier het evangelie in zijn volle breedte voorgesteld. En dat zal God waarderen, doordat Hij Zijn zegel daarop zet: Gij zijt Mijn! En wie dit zegel heeft kan nooit meer verloren gaan.

De Heilige Geest was beloofd. Daarom wordt Hij de geest der belofte genoemd. Het christendom had in het begin een meer Judaïstische vorm. God heeft het een lange tijd toegelaten. Maar het was toch een voorsmaak van dat wat zou komen.

Bekering is dat wat wij doen moeten, dan schenkt God nieuw leven. De Heilige Geest ont-

vangen, is een andere zaak. Dat zijn twee verschillende aspecten ook al vinden ze gelijktijdig plaats, bij degene die het evangelie van het heil in Christus gelooft. Of misschien nog niet helemaal gelooft, dat onderscheid met het oog op de individuele personen willen we nog niet maken. We lezen in Gl.3,26 *“Want u bent allen zonen van God door het geloof in Christus Jezus.”* En dan komt in Gl.4,6 *“En omdat u zonen bent (niet zonen wordt), heeft God de Geest van zijn Zoon in onze harten uitgezonden,”* Daaruit zien we dat het twee verschillende dingen zijn. Wie het evangelie van het heil hoort en aanneemt en steunt op het werk van Golgotha, die verzegeld God met de Heilige Geest. De Heer Jezus is ook verzegeld met de Heilige Geest *“want Hem heeft de Vader, God verzegeld.”* (Jh.6,27). Dat gebeurde bij de doop. Maar nu komt dat, wat we moeten onderscheiden: toen de Heer Jezus verzegeld werd, moest er niet eerst een werk op Golgotha gebeuren. Op de Heer Jezus kon de Heilige Geest, als zegel komen, omdat Hij volkomen rein was. Een geweldig verschil.

Een opmerking om het verschil tussen de nieuwe geboorte en het ontvangen van de verzegeling met de Heilige Geest. Het betekent dat er geen tweede ervaring is, waarop we nog zouden moeten wachten. Wanneer we werkelijk het evangelie gelooft hebben, dan is er de vreugde en het genot van de behoudenis. Dat betekent dat er niet een eerste ervaring is en dan wacht ik nog op een tweede ervaring. Uit de tekst maken we op, dat de verzegeling, het geloof aan het evangelie verondersteld. Dan staat er ook: *“in wie u ook toen u geloofd hebt, verzegeld bent met de Heilige Geest,..”* (vs.13a) niet, u zult verzegeld worden. Het zijn duidelijk onderscheiden dingen toch ziet God ze als een eenheid. Bekering is de verantwoording van de mensen en de nieuwe geboorte is dat wat God doet. Nu, als iets gelijktijdig is, dan stijgt dat boven ons menselijk verstand, omdat we altijd een volgorde moeten hebben. Maar de schrift en bijzonder de geschriften van Johannes zijn daarin zeer duidelijk. In Jh.1,12 hebben we de bekering: *“Maar allen die hem hebben aangenomen, gaf Hij het recht kinderen van God te worden.”* Dat zijn de twee elementen van de bekering: Hem aannemen en in Zijn naam geloven. En dan komt de nieuwe geboorte: *“die niet uit bloed, niet uit de wil van het vlees, niet uit de wil van een man, maar uit God geboren zijn”* (Jh.1,13). Daar staat aan het slot niet geboren “worden”, maar uit God geboren “zijn”. En dat maakt het duidelijk. Ook Jh.3,16 maakt het helemaal duidelijk, dat wie gelooft - dat is de bekering, de verantwoording van de mensen - niet verloren gaat, maar eeuwig “leven” heeft, niet “zal ontvangen”. Dus bekering is de verantwoording van de mensen, de nieuwe geboorte het werk van God. En dit gebeurt gelijktijdig. De inwoning van de Heilige Geest is nog weer een andere zijde.

De eerste keer wordt in vs.6 over het handelen van God gezegd, dat het tot lof van de heerlijkheid van zijn genade is. Daar verheerlijkt God als het ware zichzelf doordat wat Hij in Christus doet met ons. In vs.12 van de tweede strofe gaat het om de tegenwoordige tijd. Daar wordt gezegd: *“opdat wij zouden zijn tot lof van Zijn heerlijkheid.”* Wat voor een opgave, wanneer we dat wat we hebben gelezen en overdacht, nog eens voor de aandacht stellen.

Efeze 3,14

En dan komt het laatste vs.14, dat op de toekomst wijst. Waarop heeft het betrekking, *“tot lof van zijn heerlijkheid”*? het is niet het onderpand, het is niet het geloof, het is niet het zegel, het is ook niet de verlossing van het verworven bezit, maar het betreft eenvoudigweg alles, zoals een slotakkoord.

Wanneer we op de dag van de verlossing met de Heer verbonden zullen worden, bij Hem zullen zijn, dan wordt alles, wij, Zijn doen, samen gevat in deze ene zin: *“tot lof van Zijn heerlijkheid”*. Maar ook hier op aarde hebben we de opdracht om tot lof van Zijn heerlijkheid te zijn.

2. Efeze 1,15-2,10

Uit aantekeningen van F. Bernd tijdens de conferentie in Hückeswagen, van 23 tot 25-03-2004 en vertaald door H.C.M. ten Haaken.

Inleiding

Bij de overdenking van de eerste verzen van ons hoofdstuk mochten we zien, wat de Heilige Geest ons voorstelt: een ongehinderde gemeenschap met de Vader op grond van het werk van de Heer Jezus Christus, niet als een consequentie van onze zonden, maar als het raadsbesluit van God de Vader, van alle eeuwigheid af dat Hij zich **in Zijn geliefde Zoon** had vorgenommen.

Hij heeft geen andere mogelijkheid om zijn eigen wezen, licht en liefde, voor te stellen dan in Zijn eigen Zoon. Oudtestamentisch uitgedrukt, heeft de Heer Jezus het werk op Golgotha als brandoffer volbracht.

De brief begint met aanbidding, als de rijkdom van de zegen van God wordt voorgesteld. In het tweede deel van dit hoofdstuk bidt Paulus dat de Efeziërs deze rijkdom zouden mogen verstaan. In het tweede hoofdstuk gaat het erom hoe God Zijn raadsbesluit heeft verwerkelijk.

Daar neemt de gemeente een groter deel in dan in het eerste hoofdstuk, waar we alleen in de laatste twee verzen iets hierover lezen. In het derde hoofdstuk – daar eindigt het leerstellige deel – deelt Paulus iets mee wat vandaag in de Christenheid totaal verloren is gegaan.

Hij de geringste der apostelen was het toevertrouwd om de gemeente naar Gods gedachten voor te stellen. Dat was zijn opdracht, daartoe was hij een uitverkoren vat (Hd.9,15). Vandaag eindigt de verkondiging van het evangelie meestal met de vergeving van zonden, Christus als het schuldoffer. Toch moeten we bedenken dat de verlossing, de vergeving van de zonden, de poort is, waardoor we deze rijkdom in bezit kunnen nemen. En juist dit wordt ons door de apostel Paulus meegedeeld. Daarom is de vermaning *“Houd tot voorbeeld de gezonde woorden”* (2Tm.1,13), zo belangrijk. Hier zijn de grondbeginselen de kostbare waarheid. Ook aan de gemeente in Filadelfia werd de vermaning gericht: *“Houd vast...”* (Op.3,11). Ook vandaag nog wordt dit hemelse karakter van de gemeente steeds weer aangevallen. Wij hebben hier op de aarde geen blijvende stad, onze plaats is in de hemelse gewesten. In deze brief wordt het ware karakter van de gemeente en de gelovigen voorgesteld. Als kinderen van de Vader moeten we heilig en onberispelijk voor Hem staan. Mocht het verstaan van deze wonderbare waarheid meer groeien.

Efeze 1,15

We hebben in deze brief twee gebeden van de apostel Paulus, eenmaal hier in hf.1 en de tweede maal in hf.3 vanaf vers 14. Geen van deze gebeden wordt woordelijk geciteerd.

Paulus informeert ons alleen, waarvoor hij bidt. Daarbij valt op, dat Paulus eerst dankt en daarna pas komen zijn gebeden (vs.15+16). Hij dankt voor het geloof van de Efeziërs en voor hun liefde tot alle heiligen. Hij wenst dat ze nog verder geleid mogen worden. Laten we de aard en wijze overdenken waarop hij deze mededelingen aan de Efeziërs doorgeeft.

Allereerst vinden we in de eerste 14 verzen het raadsbesluit van God voorgesteld. We hebben ons in Dillenburg met de eerste 3 verzen bezig gehouden. Deze mededelingen gaan veruit boven dat wat we als mensen kunnen opnemen. Doch het is de wens van de apostel dat de Efeziërs genieten van deze mededelingen. Hij gevoelde hoe nodig het was om deze mededelingen met gebed te begeleiden. Hij bad dat zij verlicht mochten worden. Dat is ook voor de dienst van vandaag een wezenlijk bestanddeel. Alleen de Heer kan de harten van de

broeders en zusters openen. Laten we daaruit leren dat zowel bij de verkondiging aan gelovigen als ook aan ongelovigen gebed nodig is. Het genieten komt door de genegenheid, die in onze harten wordt gewekt.

De heilige schrift bevat een menigte van gebeden, en de meest uitstekende, zijn de gebeden van de apostel Paulus vanuit de gevangenis in Rome. Paulus was een man van het gebed. Het wordt ons aanbevolen om dit na te volgen. Paulus ondervond dat de verkondiging van de raadsbesluiten van God alleen, niet genoeg was. Hij verkondigde de waarheid geïnspireerd, woord voor woord door de Heilige Geest geleid. Dat kunnen wij van ons niet zeggen. De gedachten van God zijn zo geweldig alsof we voor een groot meer staan, waarvan we het einde niet kunnen bevatten.

1. Het eerste gebed is aan de *God* van onze Heer Jezus Christus gericht (vs.17),
2. het tweede gebed aan de *Vader* van onze Heer Jezus Christus (hf.3,14).

Het eerste gebed heeft met de Heer als *Mens* te doen, het tweede met de Heer als de *eeuwige Zoon*. Het eerste gebed heeft als inhoud; "macht en heerlijkheid". Het tweede heeft als inhoud; "de liefde van God die de kennis te boven gaat".

Paulus had iets van de gelovigen in Efeze, van hun geloof en van hun liefde. Daarom was de inhoud van zijn gebed in de eerste plaats, dankbaarheid. Paulus ziet de broeders en zusters in een goede toestand. Dat brengt hem op de knieën om te danken. Het is iets groots wanneer we danken voor anderen, danken voor onze jonge broeders en zusters, danken voor wat God in anderen werken kan. Het is opmerkelijk dat Paulus eerst van het geloof van de Efeziërs spreekt en dan van hun liefde. Het geloof is de oorzaak, de liefde het resultaat. Het geloof heeft een bereik, een gebied, waar het werkzaam is, de liefde richt zich tot onze medebroeders en zusters. We kunnen elkaar alleen liefhebben als ons geloof in de Heer Jezus geworteld is.

Om deze brief te kunnen verstaan is het belangrijk, om te letten op de toestand van de Efeziërs. Een goede toestand van het hart is noodzakelijk om de wonderbare gedachten van God te kunnen opnemen. De Efeziërs hebben de christelijke positie waarin ze zich bevonden verstaan en ze ook in de praktijk verwerkelijkt. De Heilige Geest kon hen met Christus doen bezig zijn. Dit was bij de Korinthiërs anders. We hebben al gehoord, wanneer hier de God van onze Heer Jezus Christus genoemd wordt, we de Heer Jezus als mens voor onze aandacht hebben. Paulus noemt deze God "*de Vader der heerlijkheid*" (vs.17), de gedachte ligt hierin dat Hij de oorsprong van deze heerlijkheid is. Hij is ook de Vader van het licht en de Vader der erbarmingen. Ook hier gaat het er om dat Hij de oorsprong is.

We vinden hier geloof en liefde. Ze horen bij elkaar. Dat vinden we ook op andere plaatsen, bv. Gl.5,6. Dat is niet voor niets. Het geloof is een geschenk van God, zo ook de liefde. De apostel dankt er voor als hij van dit geloof en van de liefde bij de Efeziërs hoort. Wanneer de liefde van God bij iemand wordt gezien, is ook het geloof aanwezig. Deze dingen vereisen elkaar. Mochten deze beide toch ook bij ons worden waargenomen worden! Dat is dan een getuigenis van de werking van de Heilige Geest. Dan is onze toestand geschikt, zodat de Heilige Geest ons ook verder kan leiden.

Efeze 1,16

"*Liefde die u hebt tot alle heiligen*" (vs.16). Hoe ver gaat de zienswijze van de apostel! Het is niet liefde tot enkele heiligen, misschien tot enkele die in onze nabijheid wonen, maar tot alle heiligen, wereldwijd. In hf.3,18 lezen we opnieuw van "*alle heiligen*" Daar gaat het om de grote van het raadsbesluit van God, die alle heiligen omvat. In hf.6,18 lezen we iets dergelijks. Daar gaat het er om voor alle heiligen te bidden. Het gaat niet om een theoretische liefde tot alle heiligen, neen, het gaat om praktische liefde. Wat had de apostel Paulus toch

een breed gezichtsveld, dat kon alleen de Heilige Geest bewerken. Het zij geoorloofd hier een geometrische overdenkingswijze voor te stellen. We vinden hier een verticale en een horizontale lijn.

We vinden deze beide lijnen tot aan het eind van dit hoofdstuk. Eerst wordt de verticale lijn behandeld. Ze uit zich in de dank voor de gelovigen, die de Efeziërs tot de Heer Jezus en tot alle heiligen hebben. *“opdat de God van onze Heer Jezus Christus, de Vader der heerlijkheid, u de geest van wijsheid en openbaring geeft in de kennis van Hem”* (vs.17). Dan volgt in vs.18 de horizontale lijn waar de heiligen genoemd worden, dus de broeders en zusters links en rechts naast mij. Deze lijn wordt ook in vs.19 voortgezet. Tenslotte zijn deze beide lijnen ook aan het eind van dit hoofdstuk te zien in de verzen 22+23. De verticale: het Hoofd over alles en de horizontale: de gemeente, Zijn lichaam. Er is alleen één bron waaruit alles voortkomt. Wanneer we daar acht op slaan dan heeft dat uitwerking op onze omgang met elkaar. Paulus verkondigt het geïnspireerde woord van God als hij het Goddelijke plan voorstelt, opdat wij een relatie met God, de Vader, maar ook een relatie onder elkaar zouden hebben.

In vs.15 noemt de apostel het geloof van de Efeziërs **in** de Heer Jezus. Dat is niet zo zeer het geloof wat ons verlost, maar meer het gebied, het terrein, van het geloof waarin zich de gelovige beweegt, het terrein van de gemeenschap met Christus. Ook in (1Tm.3,13 en 2Tm.3,15). lezen we van *“het geloof”* dat *“in Christus Jezus”* is. Wanneer de Heer Jezus het voorwerp van ons geloof is, en wij in de gemeenschap met Hem rusten, dan zijn ook de heiligen voorwerpen van onze liefde. Wanneer het om de liefde tot alle heiligen gaat, dan betekent dat niet dat we voor iedere gelovige ons hart open stellen en onze intiemste gevoelens openbaren. Maar het betekent, dat de beweegreden van onze liefde, te herkennen is. Tegenover een uitgeslotene zal ik een andere uitdrukkingwijze van liefde vinden, als tot een broeder waar ik heel nauw mee verbonden ben. De liefde is nooit in tegenspraak met de waarheid, zij wordt veelmeer geflankeerd van de waarheid. De liefde tot Gods woord moet de basis zijn. We hebben er vaak problemen mee, als we de Liefde tegenover de waarheid benadrukken of omgekeerd. Laten we ook hierin van de Heer Jezus leren.

We hebben hier een brief voor onze aandacht, die vaak *“de brief grotere liefde”* genoemd wordt. Maar we vinden in onze vertaling (Elb. vert.) niet de uitdrukking *“grote liefde”* veel meer *“vanwege Zijn vele liefde”* (Dit Griekse woord πολύς kan met, veel, groot, machtig of sterk vertaald worden en is in het Nederlands met *grote* vertaald. ‘Noot vert.’). In (Jh.3,18) wordt het zo gezegd: *“Kinderen, laten wij niet liefhebben met het woord of met de tong, maar met de daad en in waarheid”*. Is het een vreugde voor ons om liefde te betrachten in onze verschillende betrekkingen waarin we staan? In ons gezin, in de gemeente ten opzichte van alle heiligen?

Geloof en liefde waren bij de Efeziërs concreet aanwezig. Er is iets wat geloof en liefde ten grondslag heeft, maar er is ook iets wat beide tegenwerkt, wat een hindernis is. En dat is het ik, ons vlees. Een volledig afzien van onszelf is nodig en een volle overgave aan de Heer Jezus. Wanneer we onszelf zoeken, dan is dat een hindernis, om liefde te betrachten. De liefde uit zich in geven, zoals het van de Heer gezegd werd in onze brief *“zoals ook Christus ons heeft liefgehad en Zichzelf voor ons heeft overgegeven”* (hf.5,2).

De apostel had gehoord van het geloof en de liefde van Efeziërs. Ze waren in die toestand, waarin het geloofsleven maar één middelpunt had, en dat was de Heer Jezus. De Kolossers moesten vermaand worden om het *“Hoofd”* vast te houden. Hier was dit vasthouden aanwezig. In die tijd was de verdeeldheid onder de gelovigen nog niet zo als vandaag. Liefde is niet mooidoenerij. Geloof en liefde waren voorwaarden die het Paulus mogelijk maakte de Efeziërs de heilige dingen mee te delen die in het hart van God waren. Wanneer ik het ver-

sta, het begrip heb, dan moet ik ook wat ik versta en begrijp in de praktijk brengen. Paulus had al voor de Efeziërs gebeden voordat hij de brief geschreven had. Hij had een goed oor, om te horen, wat het wel en wee van de gemeente betrof. Hij had ook iets van de Korinthiërs gehoord, de huisgenoten van Chloé. Hij kon de Korinthiërs niet schrijven van de verheven dingen omdat ze vleeselijk waren. Aan de Efeziërs kon hij schrijven dat hij niet ophield voor hen te danken (vs.16). Hij had de blik op de harten van hen gericht die door God en de Heer Jezus geliefd waren. De Korinthiërs schreef hij uit een innerlijke vrees voor hen, hij smeekte voor hen in het gebed. Hij sprak met de Heer over hen aan wie zijn dienst gericht was. Het was zijn gebed, dat de Efeziërs dat wat ze hoorden ook mochten verstaan. Hoe brengen wij de liefde tot alle heiligen in de praktijk? Deze liefde te beoefenen, te betrachten is voor het vlees onmogelijk. God verlangt ook niet om slechte eigenschappen lief te hebben. Hij verwacht echter liefde tot alle heiligen. Wij kunnen alle heiligen alleen liefhebben via de Heer Jezus.

Wat houdt dat in?

1. Ik moet het mij bewust maken, dat de Heer Jezus voor hen gestorven is.
2. Ik denk eraan, wat de Heer Jezus aan hen ziet en dat Hij hen liefheeft.
3. Ik maak me bewust, wat de Heer Jezus met de heiligen doet.

Paulus schreef aan de Efeziërs, dat hij voor hen bad en voor hen dankte. Hij was niet bezorgd, dat zij zich hoogmoedig zouden voelen als hij hen preees. Ook wij moeten voor elkaar bidden en voor elkaar danken. We zouden ook moeten kunnen loven, hoewel een al te vette lof ook gevaarlijk kan zijn. Paulus deed zijn gebed voor de Efeziërs met vreugde.

Als deze voorwaarden aanwezig zijn heeft dat ook praktische uitwerkingen. Het gaat niet alleen om liefde tot de heiligen, die de weg van afzondering gaan, maar om liefde tot allen. Het goede dat bij de anderen is moeten we erkennen. Een voortdurende omgang met zulke broeders en zusters die niet een schriftuurlijke weg gaan, kan gevaarlijk worden. Het kan niet zo zijn dat we de liefde op zulk een basis stellen dat we menen: als hij of zij maar gered is dat is de hoofdzaak.

In Hd.20 vinden we drie zijden van de dienst van de apostel Paulus.

1. Het evangelie.
2. Het koninkrijk van God.
3. Het raadsbesluit van God.

In het koninkrijk is de Heer Jezus Leraar en Heer. Tegenover de Leraar staan leerlingen, tegenover de Heer, slaven of onderdanen. Wanneer iemand Hem als Leraar niet kent, waar vandaan zal hij dan het genot van het koninkrijk hebben? Hem als Leraar kennen in de praktijk is zeer kostbaar. Mochten we ook iets kennen van het navolgen in het koninkrijk en dat verwerkelijken, wat we in de doop tot uitdrukking hebben gebracht! Laten we ook meer er aan denken om hier op aarde een discipel en een slaaf van Hem te zijn.

Ef.1,17

Paulus richt zich in het gebed tot *“de God van onze Heer Jezus Christus”* (vs.17). Met deze titel hebben we als kinderen van God te doen. We zien de Heer Jezus in Zijn mensheid. Alleen als Mens kon de Heer Jezus zeggen: *“Mijn God...”*. Er werd een keer de vraag gesteld: *“Hing God aan het kruis?”* of *“Is God het Lam?”* Natuurlijk moeten we ons altijd voor de Godheid van de Heer Jezus inzetten. Maar als de Heer Jezus aan het kruis leed en stierf, stierf Hij niet als God, maar als Mens. In de Heer Jezus is God en Mens in één Persoon ver-

eent. Dat is een verborgenheid, en dat moeten wij als mensen ook niet proberen te doorgronden, of begrijpen. Dit werd een feit toen het Woord vlees werd.

Wanneer de bijbel over het mens worden van de Heer Jezus spreekt, lezen we: *“geboren uit een vrouw”* (Gl.4,4). De moeder van onze Heer wordt altijd moeder van de Heer Jezus genoemd, nooit moeder Gods. De Heer Jezus is als Mens in deze wereld gekomen, en als Mens heeft Hij geleden en *“Zijn leven uitgegoten in de dood”* (Js.53,12). Daarom mogen we nooit zeggen dat God aan het kruis hing. Tweemaal zegt de Heer Jezus: *“Mijn God..”*, een keer aan het kruis (Mt.27,46) en na zijn opstanding (Jh.20,17). Het is goed wanneer we ons precies aan de tekst van de schrift houden, dan maken we ook geen fouten. In Gl.6,7 staat *“God laat zich niet bespotten”* en niet de *“Vader laat zich niet bespotten”*. Het gebed in deze schriftplaats is gericht tot *“de God van onze Here Jezus Christus”*. God is echter ook *“de Vader der heerlijkheid”*. Een verheven uitdrukking. God is de oorsprong van de heerlijkheid. Heerlijkheid is de uitdrukking voor Hem, die God is in Zijn wezen. De Heer Jezus heeft dit aan dit *“wezen”* volkomen uitdrukking gegeven. Ja, aan het kruis hing de Mens Christus Jezus. Als Mens is Hij ook de Middelaar tussen God en mensen (1Tm. 2,5) Als Mens is Hij opgevaren naar de hemel, naar Zijn God. Hij zal eeuwig Mens blijven. In Hem heeft zich de drie-enige God geopenbaard: God de Vader, God de Zoon en God de Heilige Geest. We lezen daarom van de Heer *“Want het behaagde de hele Volheid in Hem te wonen”* (Ko.1,19) en *Want in Hem woont de hele volheid van de Godheid lichamelijk*, (Ko.2,9). Dat toont ons de heerlijkheid van de Persoon van onze Heer. We lezen in het gebed van de apostel van: *“de Geest van wijsheid en van openbaring”* (vs.17b). Daarbij gaat het er niet om dat de Efeziërs de Heilige Geest ontvangen zouden hebben, die bezaten zij al. Ieder waar kind van God bezit de Heilige Geest. Het gaat hier om *“de Geest van wijsheid en van openbaring”*, deze is de basis voor het inzicht in de Heer Jezus Christus. Wanneer we Lk.24 lezen, dan vinden we daar deze beide elementen: De Geest der openbaring, als de Heer deze Emmaüsgangers de schriften opent (vs.32) en vervolgens de Geest der wijsheid als de Heer hun het verstand opende, zodat zij de schrift verstonden (vs.45). Begrip hebben voor de dingen van de Heer wordt uiteindelijk door de Heer gegeven, niet alleen door het bestuderen van de heilige Schrift (2Tm.2,7).

In 1Ko.2 vinden we drie manieren, hoe God het ons bekend maakt:

1. God openbaart Zijn gedachten door de Heilige Geest (vs.10)
2. De dingen worden verkondigd (vs.13), geleerd door de Heilige Geest, eerst mondeling, dan schriftelijk geïnspireerd door de Heilige Geest.
3. Het zich bewust worden, het begrijpen (vs.14). Het moet geestelijk beoordeeld worden. De natuurlijke mens kan de dingen die ons door God geschonken zijn, niet begrijpen.

Dat is *“de Geest van wijsheid en van openbaring”*. Alle drie manieren van bekendmaken gebeuren onder de leiding van de Heilige Geest. We zullen geen nieuwe openbaringen meer ontvangen. Wel zal de Heer ons nieuwe dingen doen verstaan, door Zijn woord en door de Heilige Geest. Hij zal ons in de gehele waarheid leiden (Jh.16,13). Dat zijn geen nieuwe waarheden, maar voor mij persoonlijk zijn het nieuwe ontdekkingen. Het zal ons gaan zoals de Psalmist zegt: *“Ik verheug mij over uw woord, als een die een groten buit verkrijgt”* (Ps.119,162).

God heeft zich in Zij Zoon geopenbaard. De Heer Jezus is het beeld van de onzichtbare God, *“Deze, die de uitstraling is van zijn heerlijkheid en de afdruk van zijn wezen”* (Hb.1,3).

“De Geest van wijsheid en van openbaring” vindt zijn middelpunt in de Heer Jezus. Het gaat

om deze wonderbare Persoon. Anders dan in Hem kunnen we God niet inzien, ook in de eeuwigheid niet.

We kunnen ook de *“De Geest van wijsheid en van openbaring”* als een van God gewerkte geesteshouding zien. De Geest der wijsheid als we ons aan de waarheid of over de waarheid verblijden. Dat is natuurlijk niet de betekenis van wijsheid op elke schriftplaats die we hierover vinden. De Geest van openbaring: dat is de bereidwilligheid om te luisteren naar de stem van God. Dat is niet verstandelijk te verkrijgen. *“De kennis van Hem”* (vs.17), betekent het volkomen inzicht van God. De openbaring van God is in volkomenheid alleen in de Mens Christus Jezus mogelijk. God heeft zich ook in de schepping geopenbaard, maar niet in volkomen wijze. Voor dat de Heer Jezus Mens werd was er deze openbaring niet.

“Niemand heeft ooit God gezien; de eniggeboren Zoon die in de schoot van de Vader is, die heeft Hem verklaard” (Jh.1,18). De Heer Jezus was als de eeuwige Zoon altijd, ook voor de grondlegging der wereld de uitdrukking van Hem die God is. *“In het begin was het Woord; en het Woord was bij God, en het Woord was God* (Jh. 1,1+2). *“De kennis van Hem”* heeft betrekking, zoals we al gehoord hebben, op God, die we alleen in de persoon van de Heer Jezus kunnen leren kennen. Onze gedachten worden hier een beetje weggetrokken van het raadsbesluit zelf, weggetrokken van dat wat God ons als geschenk gegeven heeft, namelijk naar de kennis van Hemzelf. Wij moeten Hem kennen die dat alles in Zijn hart had. Hij die het geschenk geeft is groter dan het geschenk zelf. Onze blik moet op God gericht zijn.

“De Geest van wijsheid en van openbaring” We zouden misschien zeggen, Paulus had nu eerst de openbaring, de kennis van de gedachten van God, dan de wijsheid, het inzicht en de vreugde daarover genoemd. Dat is echter menselijke logica. De Goddelijke volgorde is anders. De ogen van het hart moeten verlicht worden zodat we ons aan de waarheid en over de waarheid kunnen verblijden. Daartoe moest er bereidwilligheid om te willen luisteren naar de stem van God komen. Hart en begrip moeten er voor geïnteresseerd worden. Ons begrip ons verstaan wordt opgewekt tot genegenheid voor Christus.

Misschien kunnen we samenvattend zeggen: de Geest der wijsheid is de subjectieve zijde; in ons moet iets bewerkt worden. De geest der openbaring is de objectieve zijde; God zelf openbaart zich aan ons. Wij kennen wat God doet.

In 1Ko2,9 lezen we van dingen, die God bereid heeft voor die, die Hem liefhebben. Daar gaat het niet om de liefde van God tot ons, maar om onze liefde tot Hem. De liefde is een belangrijke voorwaarde voor het inzicht, het verstaan.

Efeze 1,18

In ons hoofdstuk lezen we: *“ogen van uw hart”* (vs.18). Het oog van het menselijk lichaam is het meest gecompliceerde orgaan; het is de deur waardoor de indrukken binnenkomen. Het is de ingang deur van het hart waardoor het licht binnenkomt wat God ons geeft. *“De lamp van het lichaam is het oog”* (Mt.6,22). Het oog wordt van het hart uit gedirigeerd. Het is mooi, wanneer ons hart op Hem gericht is en wij begrip krijgen voor de wonderbare gedachten van God. Laten we toch altijd de Heer Jezus voor ogen hebben. De Heer Jezus zegt tegen de gemeente in Laodicea: *“raad Ik u aan van Mij te kopen.....ogenzelf om uw oogleden te bestrijken, opdat gij zien moogt* (Op.3,18). Hoe vaak is ons oog verduisterd. We moeten eenvoudig zijn, opdat Zijn licht in onze harten kan schijnen. Wanneer de apostel bidt voor de Efeziërs, dat de ogen van hun hart verlicht mogen zijn, gaat hij niet verder met: *“opdat gij kunt zien...”*, maar met *“opdat u weet wat de hoop van zijn roeping is,”* (vs.18). We kunnen de waarheid alleen vatten wanneer we ze via onze ogen van het hart opnemen. Wanneer we ze geestelijk opnemen kunnen we **“weten”**.

1. *“de hoop van zijn roeping.”*
2. *“de rijkdom is van de heerlijkheid van zijn erfenis in de heiligen”*
3. *“de uitnemende grootte van zijn kracht is jegens ons die geloven”,*

Alles gaat van God uit, alles had met Hem te doen. Dat vonden we al in vs.4 en 5. Dat had God van eeuwigheid af aan in Zijn hart. Hier gaat het om ons, de heiligen, de gelovigen. Hoe kostbaar zijn deze dingen.

We vinden hier een hoog geestelijk niveau van openbaringen. Het is heilige bodem. Dit gedeelte uit Gods woord is echter ook voor het kunnen begrijpen door eenvoudige broeders en zusters geschikt. Paulus bidt dat deze kostbaarheden werkelijk opgenomen, begrepen en genoten mag worden. Het doel wordt ons dan eveneens meegedeeld, een Goddelijk doel.

Aardse chefs maken vaak hun ware ondernemende doelen aan het personeel niet bekend, maar God handelt anders. Hij maakt ons Zijn doel bekend. Verlicht ons de ogen van het hart. God wenst, dat onze zielen eenvoudig zijn zoals bij de duiven. We moeten alleen oog voor Hem hebben. *“uw ogen zijn als duiven”* (Hl.4,1). Dan zullen we ook de dingen in deze wereld op de juiste wijze kunnen beoordelen. We worden dan gesterkt naar de innerlijke mens (Ef.3,6).

Onze God en Vader laat Zijn kinderen niet in onduidelijkheid over dat wat Zijn voornemen is. Al deze dingen kent de wereldse mens niet.

De ogen van het hart zijn niet de lichamelijke ogen. Het gaat hier niet om materiële zichtbare dingen. De hier voorgestelde dingen worden voor de ogen van onze harten zichtbaar. En wel door genegenheid.

Bij een roeping (benoeming in het aardse vlak) gaat het om benoemen tot een positie. Benoeming in een aardse positie is in de regel afhankelijk van bekwaamheid en geschiktheid. Bij God is dat principieel anders; alles gaat van Zijn genade uit. Wanneer voor de roeping en voor de erfgenaam een zo overweldigend grote kracht “nodig” is, krijgen we een diepe indruk van de hoogte van de positie waarin we gebracht zijn. De ontplooiing van deze dingen zal in de heerlijkheid plaats vinden en is dus nog toekomstig. Maar we leren nu al de inhoud kennen. We bewonderen aanbiddend onze God, wanneer we zien wat Hij “bested” om ons deze plaats der zegening te kunnen geven.

Efeze 1,19

In vs.19 gaat het om de kracht, die ons in het volle bezit van deze zegening brengt. Het is niet een kracht in ons, ook niet de kracht die ons levendig gemaakt heeft, maar een kracht die van buiten af op ons toekomt en ons in deze wonderbare positie brengt. Roeping betekent altijd: roepen van iets weg, tot iets anders. Dat zien we bij Abraham, hij werd geroepen uit Ur der Chaldeeën om weg te gaan naar Kanaän.

In de Efezebrief zien we niet de opneming van de gelovigen, waarom niet? Omdat de gelovigen hier al gezien worden als gezet in hemelse gewesten. De hoop (vs.18) omvat alles samen, wat we aan geestelijke zegening en aan volkomen heerlijkheid eenmaal zullen genieten, wat God in Zijn hart had. Ook dat we heilig en onberispelijk voor Hem zullen zijn in liefde (Ef.1,4) zal zijn vervulling eerst hebben in het Vaderhuis. Dan zullen we ook de dingen zien, die nu nog gesloten moeten blijven voor ons. We zullen hiermee op de aarde niet tot een einde komen. Hoe geweldig is onze hoop! We zullen het genieten in volmaaktheid.

We spraken van genegenheid, is het niet beter om vanuit deze schriftplaats over liefde te spreken? We lezen in 2Kr.6,30 *“want Gij alleen kent het hart der mensenkinderen”*, We kunnen niet zeggen, dat wij ons hart kennen, maar God kent het. In het hart vallen ook de beslissingen. Genegenheden kunnen zeer wisselend zijn. Liefde daarentegen is controleerbaar.

De Heer Jezus zegt: *“Wie mijn geboden heeft en ze bewaart, die is het, die Mij liefheeft;”* en *“Indien iemand Mij liefheeft, zal hij mijn woord bewaren..”* (Jh.14,21 en 23). De liefde tot de Heer Jezus is controleerbaar. We hebben lief omdat Hij ons eerst heeft liefgehad. Met de liefde in het hart is gehoorzaamheid verbonden. Wanneer niet verstaan wordt de uitbeelding van de eenheid van de Geest, kan de oorzaak daarvoor zijn: ik wil niet gehoorzamen, die weg is mij te eng.

We hoorden over de

“plaats” (vs.18) en van de “kracht” (vs.19) die ons in deze plaats brengt, Deze plaats heeft twee zijden.

- a. *“...opdat u weet, wat de hoop van zijn roeping is”* De roeping is naar boven gericht, boven ons een plaats van oneindige zegening.
- b. *“wat de rijkdom is van de heerlijkheid van zijn erfenis in de heiligen,”* (vs.18). Dit is onder ons, of naast ons. De Heer Jezus is erfgenaam en wij zijn mede-erfgenamen

Wanneer we Jh.17,23+24 lezen, dan vinden we in vs.23 dat, wat “onder ons” (naast ons) is. De wereld zal iets erkennen. Dat is het tijdstip van Zijn openbaring voor de wereld, wanneer Hij met ons de heerschappij zal beginnen. In vs.24 vinden we de plaats boven ons: Zijn heerlijkheid. We kunnen ons de vraag stellen: “zijn wij het erfdeel? Nee, dat kan niet zo zijn. We kunnen niet tegelijk erfdeel en erfgenaam zijn. Met het “duizendjarig rijk” neemt de Heer Zijn erfdeel in bezit, in Zijn heiligen. Dan wordt de rijkdom van de heerlijkheid van zijn erfenis in de heiligen openbaar. Het zo even genoemde “onder ons” kan tot een misverstand leiden. De erfenis is onder de voeten van “de Heer Jezus en onder ons” (meer in de zin van “De Heer Jezus samen met ons”). Wij zijn “Zijn lichaam” en hebben deel aan dit erfdeel.

Wij zien dikwijls de gemeente het eerst en minder het koninkrijk hier op aarde. Toch is hier het koninkrijk op aarde het hoogste in de gedachten van God. Zij Zoon, die hier werd veracht, zal alle heerlijkheid ontvangen. Zijn heerschappij strekt zich uit over de gehele wereld die toch *“door Hem en tot (voor) Hem geschapen is.”* (Ko.1,16). Het is een heerlijk deel, aan de ogen van het hart verlicht te worden (vs.18). Dat is een Goddelijk geschenk en alleen mogelijk omdat we de Heilige Geest bezitten. God wil ons graag de Geest der wijsheid geven. We kunnen Hem bezitten. Al het weten van deze tijd is niets. We worden door de Geest in Goddelijke dingen ingevoerd, dat is onbegrijpelijk voor hen die niet geloven. Dat wonderbare licht is in onze harten gekomen. God wil dat we vorderingen maken. Voor een ding moeten we op de hoede zijn, voor zelfverheffing en voor het denkbeeld “ik ben een verlichte”. Geen mens kan dat van zichzelf beweren. Het is onze ‘roeping’ om te groeien in Zijn kennis. *“..maar groeit op in de genade en kennis van onze Heer en Heiland Jezus Christus”* (2Pe.3,18). God is de grote gever, wij moeten alleen de mogelijkheid aangrijpen.

De roeping staat in verbinding met de verzen 4+5, met ons zoonschap, met ons kinschap. De erfenis heeft van doen met de gehele schepping; daar is ook bij ingesloten wat in de hemelen is. Christus is als mens de erfgenaam en Hij deelt de erfenis met ons. In Ko.1,12 heeft erfgenaam een andere betekenis.

We kunnen drie dingen in vs.18+19 op de eeuwigheid betrekken.

1. *“...de hoop van zijn roeping is,”* Hier wordt verder niets toegevoegd, wat zeer opmerkelijk is.
2. *“...de rijkdom is van de heerlijkheid van zijn erfenis in de heiligen” dat is nog toekomstig.”*
3. *“...de uitnemende grootte van zijn kracht is jegens ons die geloven”* toont zich in deze tegenwoordige tijd aan ons, de gelovigen. Deze kracht is onvoorstelbaar. Beleven en

bespeuren we ze niet iedere dag?

Al deze dingen mogen we persoonlijk zien.

Ef.1,20

In de opstanding van de Heer werkte deze uitzonderlijke kracht (vs.20), als Hij leven en onvergankelijkheid aan het licht bracht. En deze kracht werkt in ons, die zich vaak zo zwak voelen. Hoe weinig zijn we ons bewust van deze kracht die in ons werkt. Laten we elkaar aanmoedigen om "gesterkt" te worden.

Heerlijkheid en liefde: in het gebed van onze Heer in Jh.17,22 wordt de heerlijkheid genoemd en in vs.23 de liefde. De liefde is het grootste, de heerlijkheid is het bewijs van de liefde. Zij vloeit voort vanuit de liefde. In het duizendjarige rijk zullen de mensen in de gelovigen de heerlijkheid zien, de heerlijkheid van Christus. En daarin zijn liefde herkennen, die Christus tot de zijnen heeft.

In vs.20 van ons hoofdstuk wordt ons getoond hoe de uitzonderlijk grote van Zijn kracht in Christus heeft gewerkt, "*door Hem uit de doden op te wekken*". Daar werd deze kracht openbaar. Aan het kruis werd de zwakheid zichtbaar. "*Want Hij is wel in zwakheid gekruisigd, maar Hij leeft door Gods kracht en wij zijn immers zwak in Hem, maar zullen met Hem leven door Gods kracht jegens u.*" (2Ko.13,4). De Mens Christus Jezus is opgewekt en door God gezet aan Zijn rechterhand in de hemelse gewesten. Deze plaats neemt Hij geheel alleen in, en wel als Mens. Deze plaats delen we niet met Hem. God heeft Hem een naam geschonken die boven alle naam is. Hij heeft Hem boven alle boven alle gezag gesteld niet alleen in deze eeuw, maar ook in de toekomstige, Omdat de Heer Jezus zich zo diep vernedert heeft, heeft God Hem uitermate verhoogd.

Toen de Heer Jezus Mens werd, heeft Hij alles opgegeven. Hij nam de gestalte van een slaaf aan en werd gehoorzaam tot de dood, ja tot de kruisdood. Hij gaf zichzelf over, Hij de Zoon van God. En dan heeft God Hem uit deze diepste diepte opgewekt en Hem aan Zijn rechterhand gezet. Daartussen lagen veertig dagen, waarin veel getuigen bevestigden dat Hij leeft. Op deze plaats aan de rechterhand van God heeft nog nooit een mens gezeten. Dit is een plaats van de grootste eer en van de grootste macht. Daar zit onze Heer. Dat voert ons tot aanbidding, maar dient ook tot onze bemoediging.

De plaats die de Heer nu inneemt in de heerlijkheid heeft Hij zich *verworven* "*Daarom heeft God Hem ook uitermate verhoogd*" (Fp.2,9). De kracht waarover de apostel in vs. 19 schrijft brengt ons in de positie waarvan in vs.18 sprake is. In hf.3 is dan sprake van de kracht die ons in de relatie met Christus brengt. We kunnen 7 punten noemen:

1. God zet hem aan Zijn rechterhand, dat is de hoogste plaats (vs.20)
2. Hij ontvangt de hoogste macht. (vs.21)
3. Alles is aan Zijn voeten onderworpen (vs.22).
4. Hij is het Hoofd, van Hem gaat alles uit (vs.22).
5. De hoge positie van de gemeente, Hij heeft ze aan Hem gegeven (vs.22).
6. De gemeente is de volheid van Hem, die alles in allen vervult (vs.23). Met eerbied mogen we zeggen "De gemeente maakt Hem compleet, volledig".
7. Hij vervult alles in allen (vs.23). Hij draagt alles, alles is doordrenkt van Zijn Persoon.

De Heer Jezus is de Vorst van het leven geworden (Hd.3,15), het opstandingsleven. Dat omvat de kracht, om in de eeuwigheid in de tegenwoordigheid van God te leven. Dit opstandingsleven bezitten wij. Het is "*...met Christus verborgen in God*" (Ko.3,3). Het wordt echter openbaar in heerlijkheid.

Vs.19+20 De Heer Jezus heeft zich zo diep vernedert, dat God daar een antwoord op heeft gegeven, ja op die diepe vernedering heeft God geantwoord doordat Hij de Heer Jezus opwekte. God openbaarde al Zijn kracht toen Hij de schepping tot aanzien riep. Maar de kracht die we hier mogen overdenken is zo groot, dat zij Christus uit de doden voortgebracht heeft. Daarmee is de apostel bezig en overweldigd, zodat hij in zekere zin in een lofgezing uitbreekt. Zo zou het ook bij ons moeten zijn, dat zo'n verheven thema ons tot aanbidding brengt. De kracht die Christus uit de doden opwekte, kenmerkt het begin van de nieuwe schepping. Dat kon niet met een machtwoord zoals bij de eerste schepping, maar de uitzonderlijk grote van Zijn kracht moest Christus van de doden opwekken. Christus moest als eerste door opstanding van de doden licht verkondigen (Hd.26,24).

Efeze 1,21

Enige gedachten over de hier beschreven hiërarchie. Hier wordt genoemd overheid, gezag, kracht en heerschappij, en elke naam (vs.21). *"...Hij is het Hoofd van alle overheid en gezag"* (Ko.2,10). In deze optelling moeten we geen rangvolgorde van machten zien. Het zijn aardse machten en machten in de hemelen. *"En elke naam die genoemd wordt,"* (vs.21) deze uitdrukking omvat alle machten en hiërarchieën. Wij kennen deze machten helemaal niet. God heeft Hem over al deze machten en namen gezet. God heeft Hem tot Heerser gemaakt over de werken van Zijn handen. *"Want Hij heeft alles onder Zijn voeten onderworpen"* (Ps.8,6; Hb.2,8; 1Ko.15,27). In deze drie schriftplaatsen leren we telkens iets anders. Ps.8 toont ons de heerschappij van de Heer Jezus over de aarde. In Hb.2 zien we dat nog niet alles vervuld is. In 1Ko.15 zien we dat de opwekking van Christus het uitgangspunt is. En als zodanig is Hij het Hoofd over de gemeente. Dat is niet te bevatten genade. Dat kan geen menselijke tong verklaren: We zullen het later beleven, wanneer het openbaar wordt.

Welk een waarde en welke positie moet de gemeente voor God hebben, als Hij Zijn Zoon geeft, die Hoofd is over alles. Hij staat boven allen. Oefent ook de macht uit over alles. Dat is onze Heer, die God ons gegeven heeft. Onbegrijpelijk, oneindige Goddelijke liefde.

Efeze 1,22

Wij zien de soevereiniteit van de Heer Jezus in de huidige en *"in de toekomstige eeuw"*, het duizend jarig rijk. Alles is aan Zijn voeten onderworpen. De Heer Jezus zal als Mens, alles in bezit nemen wat Hij als God de Zoon geschapen had. Alles wat door de zonde, in welke de mens was gevallen en waarin hij moest meelijden en wat onder de vloek was gekomen, zal met Hem in overeenstemming gebracht worden zoals de Heer Jezus dan in een onbeschrijflijke heerlijkheid als Hoofd over alles het heelal zal vervullen, zal Hij als Hoofd over alles aan de gemeente worden gegeven.

Efeze 1,23

In onze schriftplaats is het niet in de eerste plaats de gedachte dat Christus het Hoofd over de gemeente is, dat vinden we in de Kolossebrief, hier is Hij Hoofd over alles, en als zodanig wordt hij aan de gemeente gegeven. In de schrift wordt de gemeente onder verschillende gezichtspunten gezien. Zij wordt onder een tijdelijk aspect gezien bv. in Ef.4,4 waar het ene lichaam, dat zich tijdelijk op de aarde bevindt, bedoelt is. Een tweede aspect vinden we in 1Ko.12,27 dat is het plaatselijke aspect. En dan is er het eeuwige aspect. Dit omvat de gemeente vanaf de pinksterdag tot aan de opname van de gemeente. Natuurlijk heeft dit lichaam een Hoofd, Christus, maar dat is hier niet de gedachte. In dit eeuwige aspect wordt hier de gemeente, in deze schriftplaats, gezien. Christus als Hoofd over alles, is aan de gemeente gegeven. Dat adelt de gemeente en maakt ze waardevol. Zij is de volheid van Hem die alles in allen vervuld, aan Wie alles onderworpen is. Aan Adam werd een *"heerschappij"* van God toegewezen. Daarna werd Eva tot hem gebracht en *"heerst"* aan zijn zijde. Adam

werd daardoor compleet. Deze gedachte vinden we hier in onze schriftplaats.

Er is een onderscheid tussen een geschenk en een gave. Een geschenk wordt aan de ontvanger gegeven, zonder dat op iets aanspraak gemaakt wordt. Een gave is iets anders. Zij kan bv. door tijd begrenst, gegeven worden. Een gave is iets hogers, denk alleen aan Jh.3,16. God gaf zijn Zoon. Dat had gevolgen voor de ontvangers. Zo geeft God Zijn Zoon nooit als een geschenk, maar als een gave, als Hoofd. Hij is aan de gemeente gegeven. Nooit mogen we als gemeente van ons zeggen, hoe groot we toch zijn, nooit mogen we roemen. Hoe groot zien we de Heer en hoe zeer zijn we met zegeningen overladen.

God heeft Zijn Zoon als verheerlijkte Mens aan de gemeente gegeven. De kerngedachte is, te kennen, welke beoordeling God met betrekking tot Zijn Zoon, als ook met betrekking tot de gemeente heeft. Dan lezen we van de verhouding van de gemeente met de Heer Jezus - ze is Zijn volheid. De Mens Jezus Christus die God aan Zijn rechterhand heeft gezet, heeft Hij de gemeente tot Zijn vervolmaking (met eerbied gezegd, om Hem compleet te maken) gegeven. Ontbrak er hiervoor iets? Neen! En toch staat het hier zo “*..,de volheid van Hem...*” (vs.23). God is liefde. En die liefde die zich in Jezus Christus openbaart, heeft een voorwerp nodig waarop ze zich kan richten.

Aan welk beeld denkt de apostel hier? Denkt hij aan het beeld van hoofd en lichaam of aan het beeld van man en vrouw? Waarschijnlijk heeft hij beide beelden voor zijn aandacht. Hij is het Hoofd over alles de gemeente is Zijn lichaam. De volheid heeft meer betrekking op de verhouding man en vrouw. De gemeente blijft altijd “lichaam” zij wordt nooit hoofd, zoals Eva niet Adam werd. De volheid van dit Hoofd is “*de gemeente die zijn lichaam is, de volheid van Hem die alles in allen vervult*” (vs.23). Christus is degene die alles in allen vervult. De nadruk ligt altijd op Christus.

Eva kon geen aanspraak maken op de heerschappij, die Adam toevertrouwd was. Maar als God Eva aan Adam geeft is zij mede erfgenaam van deze macht. In zich kan ook de gemeente geen aanspraak maken, maar in Hem geeft Hij ons alles. De gemeente is niet een voorwerp of een onderdeel van de regering van Christus, Hij is niet koning van de gemeente. De verzen 22+23 bevatten abstracte uitspraak. Het gaat niet om de vraag of er al iets van vervult is of niet. Veelmeer worden er feiten voorgesteld die in het raadsbesluit van God bestaan. Deze feiten zijn letterlijk nog niet in vervulling gegaan, in tegenstelling tot de verzen 5-7 en 13+14, 20+21.

Efeze 2

Inleiding

Vanaf hf.2 zien we wat God alles gedaan heeft in de Heer Jezus. Paulus gaat in op de oorspronkelijke, vreselijke toestand van hen, aan wie Hij Zijn raadsbesluit wil vervullen. Hij begint met de woorden “*toen u dood was in uw overtredingen en zonden,*” Zij waren ver van God. Op een onverbiddelijke wijze wordt de toestand van de natuurlijke mens geschilderd, zoals op geen andere schriftplaats. “Dood in overtredingen en zonden”. Maar zo als hier beschreven wordt ziet God de wereld. Het is het oordeel van God over de mensen zonder God. Het zwarte beeld van de toestand van de mens word hier tegenover de stralende genade van God gesteld. De Geest van God heeft ons tot de hoogste hoogten geleid. De gemeente is de aanvulling - tot volheid brengen - van deze wonderbare Heer. En dat is genade. Nu wil God ons tonen welk materiaal Hij voor het - tot volheid brengen - heeft gebruikt. De eerste tien verzen tonen ons het werk van God in ons, Gods kracht, die uit dood materiaal iets heeft gemaakt.

Men kan, zonder aan het woord van God iets toe te voegen, ook lezen: “*die alles* (wat het raadsbesluit van God bedoelt, namelijk precies dat wat we in hf.1,23 gelezen hebben, “*die alles*) *in allen* (zij die tot dat ene lichaam behoren) *vervult*”. In hf.2 wordt dit probleem weer opgenomen, omdat het niet zo eenvoudig was. Allen die nu tot het lichaam behoren, Joden, Grieken, volkeren, hoe zou dit dan gebeuren? Maar hier is de zin in de samenvatting, dat de Heer Jezus alles, dwz. alles wat tot het raadsbesluit van God behoort, in allen, - dat zijn zij die tot dat ene lichaam behoren -, vervult. Hij heeft alles gedaan, opdat zij allen, dwz. die, die zich laten redden en tot dit ene lichaam behoren. En daardoor vervult Hij alles, wat tot het raadsbesluit van God behoort.

We zijn hier in de Efezebrief in de hemelse gewesten gezet, zo alsof dit al gebeurd is. We lezen: “*En u heeft...*”. In andere vertalingen “*Ook u* “dat zijn zij in wie Hij gewerkt heeft in Christus (vs.1,20) als Hij Hem uit de doden opwekte. *Ook (En) u heeft God opgewekt,*” (vs.1) alsof het al gebeurt is, zij die: “*...toen u dood was in uw overtredingen en zonden*”, De Heer Jezus heeft een volmaakt leven als Mens hier op aarde geleefd. Alles wat Hij deed, was voor God welgevallig, daarom had de Vader Hem lief. En nu was de zonde op Hem gelegd en Hij stierf. Hij kon niet in de dood gehouden worden, dat was onmogelijk. Daarom heeft de Vader Hem opgewekt.

Het is als het ware de hoogachting en waardering voor het volbrachte werk. Dat kunnen we goed begrijpen. Maar nu komt er als het ware “iets zeldzaamst”, Hij zegt: “*Ook u*”. Hoe is dan nu de volgorde? Wij hebben toch niets gedaan wat voor God welgevallig kon zijn. In tegendeel, wij waren dood. En de apostel verbindt het met elkaar: “*Ook u*”, ook u bent mee opgewekt. Is dat dan mogelijk? Nu wordt in hf.2 gezegd, waar we vandaan komen. En dat ziet er bijzonder slecht uit. Er was geen aanknopingspunt, geen reden, geen motief, dat de liefde van God zich op ons kon richten. We hebben verzen in het nieuwe testament zoals: “*Voor de goede heeft misschien iemand nog wel de moed te sterven*” (Rm.5,7), maar toch niet voor een vijand! Alles spreekt tegen ons. En zo vinden we in de bewijsvoering: “*het is de gave van God;*” (vs.8). “*Want uit genade bent u behouden, door het geloof; en dat niet uit u, niet op grond van werken, opdat niemand roeme.*” Vs.8 Alles is het werken van God, de gave van God, het raadsbesluit van God, alles komt van Hem, omdat Hij al onze onvolkomenheden en ontoereikendheid “gecompenseerd” heeft, omdat Hij voor onze zonden, verzoening heeft bewerkt. Opeenvolgend alles heeft uitgewist, wat tegen onze opwekking zou kunnen spreken. Een moeizaam werk. De Heer Jezus heeft daarvoor Zijn leven moeten overgegeven. Nu kan de gelovige zeggen, nadat alles uitgewist is: Hij wekt mij op. Ik wordt net zo opgewekt als de Heer Jezus, hoewel mijn loopbaan compleet anders was als die van de Heer Jezus, het is Zijn loopbaan als Mens. Dat is de wonderbare boodschap die Paulus verkondigde. Hij zegt: “zoals de Heer Jezus is opgewekt, worden ook wij opgewekt”. Nu voert hij het bewijs aan, En dan begint hij bij de wortel, wij waren dood, zodat er niets in ons was wat zich verroerde. Die alles in allen vervult wil zeggen: Het draagt alles Zijn stempel.

De eerste 10 verzen in hf.2 vormen in het Grieks één zin. Het eigenlijke onderwerp is “*Maar God*” (vs.4). De eigenlijke uitspraak is: Hij heeft ons “*levend gemaakt met Christus*” (vs.5). Dat is de inhoud van deze zin. Al het andere is als het ware een tussenvoeging totdat hij komt aan het hoofdpunt, dat het God was, die rijk is aan barmhartigheid.

Hij heeft ons levend gemaakt. Dat is het eigenlijke onderwerp en de toezegging van deze lange zin. Wij hebben een nieuw onderwerp voor onze aandacht, God heeft zulke, zoals wij

waren, aangenomen.

We zullen de opbouw van deze 10 verzen overdenken. De Heilige Geest bedient zich hier van een stijl die opvallend is. Meestal merken we dat niet op. Paulus wordt geleid door vier groepen van drie te noemen. Laten we beginnen met de vijanden van de mensen.

1. We hebben in deze verzen drie vijanden: de wereld, de overste van de machten der lucht, dat is de duivel en het vlees (vs.2 en 3). Dat zijn drie machten die de mens in een schokkende toestand gebracht hebben. Deze toestand wordt in de tweede groep beschreven.
2. Hier hebben we het resultaat van de werkzaamheid van deze vijanden. Het eerste is "dood" het tweede: wij waren: "*zonen van de ongehoorzaamheid*" het derde is: "*en wij waren van nature kinderen van de toorn*".
3. Hier tegenover staat God. Hij staat precies in het midden van deze lange zin. Om dit punt draait alles en wordt alles beslist. Deze tegenstelling: "*Maar God*" en van Hem worden ook weer drie gezichtspunten genoemd. Ten eerste: Zijn *barmhartigheid*, ten tweede: Zijn *liefde* en ten derde Zijn *genade*. Dat komt tweemaal voor, in vs.5 en vs.7. In vs.7 is van de uitnemende rijkdom van zijn genade sprake. Dat zijn wonderbare wezenstrekken van God, die als het ware in actie kwamen om de vernietigende gevolgen van de zonde waarin wij gekomen waren weg te nemen, voor de gelovigen.
4. Het resultaat van dat wat God bewerkt heeft zijn ook weer drie dingen. We vinden in vs.5 het eerste wat we nodig hadden, Hij heeft ons *levend gemaakt*, wij waren immers dood. Het tweede: Hij heeft ons *mee opgewekt*. En het derde: Hij heeft ons *mee doen zitten in de hemelse gewesten*. Het eerste is een verandering van toestand, eerst dood nu levend. Het tweede is een verandering van positie, wij zijn opgewekt en zijn daarvoor in de opstandingswereld gekomen. Het derde is dat we nu in Christus gezet zijn in hemelse gewesten.

Dit is een wijze van voorstellen wat ons helpt dit gedeelte in details te begrijpen.

Efeze 2,1-3

We hebben met twee groepen van mensen te doen: met zulke, zoals de Efeziërs, uit de volkeren, en met zulke, zoals de schrijver Paulus, dat zijn zij uit de Joden. In het eerste vers is dat. "*En u*" en in vs.3 "*wij*" Deze beide groepen zijn tot geloof gekomen en worden verenigt.

In de brief aan de Romeinen word de mens gezien als "levend in de zonde" Dat hebben we hier niet. Weliswaar hebben we ook hier de wandel in het kwade. Maar wat de toestand betreft met het oog op God, waren we dood. Dit kunnen we niet ernstig genoeg nemen.

Dood is dood. Dat is een waarheid die de moderne mens absoluut afwijst. Hij wil daar niets van weten. Allen hebben het goede in zich en dat goede moet men eisen, verlangen enz. En dan komen die resultaten die men in de politiek, en in de wereld overal ziet: alleen nog moord en doodslag. Maar de mens is dood: er is geen enkele beweging voor God. Dat is een schokkend oordeel.

Efeze 2,2

Er staat hier ook: "*waarin u vroeger hebt gewandeld*" (vs.2), in deze overtredingen en zonden. Hier is ook de activiteit van de zonde zichtbaar, waarvoor de mens ook verantwoordelijk is. De broeders hebben terecht gezegd, dat we in de brief aan de Romeinen de vraag over de verantwoordelijkheid der mensen hebben, niet hier in de brief aan de Efeziërs. Ja de mens is verantwoordelijk, als hij in overtredingen en zonden wandelt en wel "*overeenkomstig de tijdgeest van deze wereld*", zoals de gehele wereld wandelt. Enerzijds hebben we de

beschrijving van onze toestand met het oog op God. Wij waren dood. Maar wat het gedrag betreft in deze wereld, hebben zich zowel de Joden als de Grieken zo verschrikkelijk gedragen dat ze wandelden in overtredingen en zonden.

Dood betekent in ons gedeelte niet lichamelijk dood, maar geestelijk dood. Voor God is er niets aanwezig, het is als een verbrande aarde waar niets op kan groeien. Dat is de toestand van de mensen zonder God. Hoe belangrijk is het om zich dat steeds bewust te zijn. Wanneer we met mensen uit de wereld samenkomen, zij zijn voor God dood materiaal. Anderzijds - wat overigens niet ons thema is - zijn ze voorwerpen voor de verkondiging van het evangelie.

Hier betekent dood de geestelijke dood, er is geen leven uit God aanwezig. Dan is er nog de "tweede dood", in de schrift wordt nooit over een eerste dood gesproken. Er is de natuurlijke dood en de geestelijke dode toestand van de mensen zonder God. In Op.20,6 wordt van de tweede dood gezegd; dat is de eeuwige verdoemenis.

Wat de dood betreft hebben we deze in drie vormen.

1. De lichamelijke dood.
2. De geestelijke dood dat is de toestand van een ongelovige.
3. De tweede dood, dat is de eeuwige verdoemenis.

In alle drie vormen is één ding gelijk, dood wil in Gods woord zeggen: scheiding; bij de lichamelijke dood zijn lichaam en ziel van elkaar gescheiden. Bij de geestelijke dood zoals we die hier vinden, is de absolute scheiding van God in de tegenwoordige toestand, maar nog niet definitief. Want de genade en barmhartigheid van God kan deze dood beëindigen. De "tweede dood" dat is de eeuwige verdoemenis, is een onomkeerbare scheiding van God, die het deel wordt van ieder die het aanbod van de genade van God afwijst. Het is belangrijk om dat wat God ons hier laat zien, goed op ons te laten inwerken.

In hf.2 gaat het om de geestelijke dood, die God zij dank, niet definitief hoeft te zijn omdat door het werken van Gods genade, leven uit de dood kan worden voortgebracht.

Hier wordt een beeld getoond, uit welk een ellendige toestand Gods barmhartigheid ons heeft weggehaald *"vanwege zijn grote liefde"* (vs.4). Hoe vreselijk is de toestand van de mensen uit deze wereld: dood, dus moreel volkomen krachteloos, niet in staat om zichzelf daaruit te verlossen, zoals "grote geesten" onder de mensen steeds weer meenden dit wel te kunnen. Volkomen uitgeput, zouden we zeggen. In zulk een toestand ligt de mens die niet verlost is, ook wij toen we in deze dingen leefden en daarin wandelden naar de *"tijdgeest van deze wereld"*. Dat was de maatstaf voor ons en is de maatstaf voor de mensen in het algemeen; *"de tijdgeest van deze wereld"* dat wat zich om ons heen in deze wereld afspeelt en ons van alle kanten beïnvloed, wat de mensen door verleidingen en door de listen van satan tot stand brengen ook in dat wat geschreven is en dat wat door de media op de mensen aankomt. Daarvoor geldt de maatstaf alles wat; *"overeenkomstig de overste van de macht der lucht"* is, dat is, dat wat uit de duivel voortkomt. Wat een ontzettende maatstaf, *"die nu werkt in de zonen van de ongehoorzaamheid, onder wie ook wij allen vroeger verkeerden..."* (vs.2). Zoals gezegd is, een ontzettende maatstaf, die nu werkzaam is in de zonen van de ongehoorzaamheid, onder wie wij eens allen verkeerden. Wat kon de één van de ander leren? Ongehoorzaamheid! En verder: *"in de begeerten van ons vlees,"* dus die in het vlees zijn, in de verdorven natuur, die door de zonde van de mensen in de wereld is gekomen. Deze boze oude natuur is onverbeterlijk. En *"van nature kinderen van de toorn,"* al bij voorbaat. Er is er geen één die hiervan uitgesloten is. Hoe verschrikkelijk is dat! Wie kan zich hier uitreddend? Alleen God, en Hij heeft het gedaan, Hij die rijk is aan barmhartigheid en vanwege zijn grote liefde. Hij heeft ons liefgehad, ondanks dat we in al deze dingen leefden.

Wordt niet de waarheid, zoals we die in de eerste verzen van ons hoofdstuk geleerd wordt, in Lukas 15 geïllustreerd? Daar is het geldstuk dat verloren werd, het had geen gevoel, het wist ook niet dat het verloren was. Dat komt overeen met de gedachte: dood te zijn in overtredingen en zonden. Het schaap kon de weg niet terugvinden, het was onbekwaam, niet in staat; dat is wandelen naar de tijdgeest van deze wereld. Bij de jongste zoon kwam totaal niet de gedachte op terug te keren totdat hij tot zichzelf kwam. Hij behoorde zodoende tot de kinderen van de ongehoorzaamheid. Wanneer we ze alle drie samenvatten, hebben we het omvattende beeld dat voor alle zondaars waar is, gevoelloos, onbekwaam, niet onderworpen, dood in overtredingen en zonden. We wisten niet dat we verloren waren, en wilden eigenlijk ook niet terug, we waren niet in staat om terug te komen.

Op de vraag, wat is het onderscheid tussen overtredingen en zonden? Kan nog het volgende gezegd worden: Het woord "overtreding" wordt meestal in verbinding met Joden gebruikt. Daarmee is de zin al duidelijk. De vertalers hebben het wel niet passend gevonden dit woord in verbinding met heidenen of volkeren te gebruiken, daarom is in enkele vertalingen het woord misdaden gebruikt. Men handelt tegen iets waarvan men zich bewust is. Wat bij zonden niet perse het geval hoeft te zijn. Zonde beschrijft meer het karakter van de daad in de ogen van God, terwijl hier meer het karakter van de daad in eigen ogen, bedoelt is. Men overtreed iets, men vergrijpt zich aan iets wat bekend is. Of dat nu de wet is - dat is hier niet het geval - of tegen de scheppingsorde, het geweten of wat het dan ook is (Rm.2). Waar het geweten de volkeren als een wet is gegeven. Vroeger werden door de filosofen als van een natuurwet gesproken, omdat men algemeen had vastgesteld, dat ieder mens op een of andere wijze in zijn hart wist dat moord en doodslag, verkeerd is. Daarvoor was geen wet nodig. Dat had men als natuurwet aangegeven omdat men meende dat het in ieder mens aanwezig was. Maar het is een vergrijp tegen iets waarvan men bewust weet dat het verkeerd is. We hebben hetzelfde woord in Gl.6,1 waar het in sommige vertalingen ook met misdaad is vertaald. (Toen de eerste mens zondigde was dit het overtreden van een gebod wat God gegeven had, "daarvan zult gij niet eten" Gn.2,17; het overtreden van een gebod was eerst, dit was echter tegelijk een zonde. Dit kan ook een reden zijn waarom in vs.2 eerst de overtreding wordt genoemd 'Noot vert.').

En wat zonen (vs.2) of kinderen (vs.3) betreft, ieder woord is geïnspireerd. Kind (vs.4) spreekt van geboorte en van oorsprong. En dat was het kenteken van deze mensen. Maar zoon zijn houdt in dat men zich bewust is van de positie. Deze beide karaktertrekken ken men hier toepassen. Zonen van de ongehoorzaamheid: betekent ongehoorzaam zijn door een bewuste daad. Wanneer iemand daardoor gekenmerkt is, dan is hij een zoon van de ongehoorzaamheid. Dat zijn voor ons moeilijke begrippen: zonen van de ongehoorzaamheid, kinderen van de toorn. In 1Pt.1,14 hebben we de omgekeerde zijde: "Weest als kinderen van de gehoorzaamheid niet gelijkvormig aan de begeerten van vroeger in uw onwetenschap," Daar wordt niet zonen van de ongehoorzaamheid gezegd, maar kinderen. Deze uitdrukkingen zonen en kinderen, zijn van dezelfde eigenschappen dan hier, of "zonen van de hel" (Mt.23,15). Dat zijn kennelijk Hebreeuwse of oriëntaalse uitdrukkingwijzen die we vandaag in ons spraakgebruik niet kennen. Die niet betekenen, alsof "de toorn" de vader van het kind is, of dat "de ongehoorzaamheid" de vader van de zoon is. Dat is in het geheel niet de gedachte, maar het is eenvoudig een figuurlijke uitdrukking voor een persoon die gekenmerkt wordt door deze dingen. "Kinderen van de duivel" (1Jh.3,10), daar is de duivel ook niet de oorsprong van deze mensen, de duivel heeft hen niet geschapen, maar zij zijn door hem gegrepen en door hem gekarakteriseerd.

De uitdrukking "zonde" in de Griekse tekst betekent: "het doel gemist" Dit helpt ons beter te

begrijpen dat we het doel wat God met ons gesteld heeft hebben gemist. Wat de zonen van de ongehoorzaamheid betreft nog het volgende: de zonen schijnen een soort van gezin voor te stellen die door een of andere karaktertrek doordrenkt is, zo ook "Zonen Belials". Hier is het "ongehoorzaamheid". Wanneer we naar Rm.5,19 kijken, "*Want, zoals door de ongehoorzaamheid van de ene mens de velen tot zondaren zijn gesteld,*" Daar is dus de veroorzaker "*de ene*". Ze zijn echter allen in deze positie gekomen. Wat de toorn betreft, is niet bedoelt, dat ze zelf toornig zijn, maar de toorn van God die op hen rust is bedoelt omdat zij zonen van de ongehoorzaamheid zijn. "*; want om deze dingen komt de toorn van God over de zonen van de ongehoorzaamheid*" (Ef.5,6; zie ook Jh.3,36).

Wandelen naar de tijdgeest van deze wereld (vs.2) Wat betekent dit? Wat maakt deze wereld uit? We lezen in Ex.5,2: "*Maar Farao zeide: Wie is de Here, naar wie ik zou moeten luisteren om Israël te laten gaan? Ik ken de Here niet, en ik zal Israël ook niet laten gaan.*" Een soortgelijke gedachte zegt Job, hij spreekt van wettelozen in Job 21,13-15: "*13 Zij brengen hun dagen door in voorspoed, en in vrede dalen zij in het dodenrijk neer.*

14 Maar tot God zeiden zij: Wijk verre van ons, want aan de kennis uwer wegen hebben wij geen lust.

15 Wat is de Almachtige, dat wij Hem zouden dienen, en wat baat het ons, dat wij bij Hem zouden aandringen?"

Dat is het karakter van deze wereld in onafhankelijkheid en eigenwil losgeweekt van God, organiseert zij hij eigen leven, eigenlijk ook om een zeker welstandsleven te leven, echter zonder God. Paulus beschrijft hier in de brief aan de Efeziërs een zeer zwart beeld. Maar laten we ook bedenken dat hij het ook aan ons schrijft.

Efeze 2,3

In de eerste twee verzen hebben we met het heidendom (de volkeren) van doen en in vs.3 met hen uit de Joden. Daar vinden we ook een onderscheid wat de wandel betreft. Degene uit het heidendom wandelen naar de tijdgeest van de wereld. Zij uit de Joden voerden hun wandel in de begeerten van het vlees. Dat is ook kenmerkend voor deze beide groepen. Zij uit de volkeren waren geheel en al in de wereld, met al hun dingen, gevangen. Zij uit het Jodendom waren in zichzelf afgesloten, zodat de invloeden van dat wat wij 'wereld' noemen, bij hen op z'n minst niet op de voorgrond stonden. Maar de begeerten van het vlees stonden op de voorgrond. Wat beide groepen verbindt is, dat zowel zij uit het heidendom als zij uit het Jodendom hun wandel onder de zonen van de ongehoorzaamheid hadden. Zo schrijft Paulus dat in vs.3: "ook wij".

We hebben gehoord wat het karakter van de tijdgeest van deze wereld is, God niet kennen, God niet willen kennen en dan meent men dat gehandeld kan worden in een onafhankelijke geest, maar dat gaat niet. Wanneer we niet de wil van God doen, dan doen we automatisch de wil van de overste van de macht der lucht. De mens is altijd knecht, of een knecht van God of een knecht van de duivel. De duivel wordt hier genoemd "*overste van de macht der lucht*". Onze atmosfeer is vergiftigd door de duivel. Dit bereik, dit terrein, der lucht is zijn werkterrein. De heidenen waren niet alleen dood in overtredingen en misdaden, ze waren ook in de macht van satan. De Heer Jezus spreekt in het Johannes evangelie over, "*de overste van de wereld komt en heeft in mij helemaal niets;*" (Jh.14,30. De Heer was Mens hier beneden, maar de duivel kon Hem niets aandoen. Wij moeten ons diep buigen, omdat we ons in deze macht bevonden, maar de Heer Jezus heeft deze macht overwonnen en ons er-

uit verlost.

We hebben gisteren Ef.2,1-3 overdacht. De apostel tekent voor de Efeziërs dit donkere schilderij van hun toestand van natuur. Deze beschrijving werpt licht op de verzen daarvoor, op het eind van hf.1. Wij waren dood en moesten uit de doden, levend worden gemaakt. Daarvoor was nodig de uitzonderlijke grote van de kracht van God. En deze heeft gewerkt in de opwekking van de Heer Jezus, maar zij heeft ook gewerkt met betrekking tot ons. Wanneer we deze drie verzen overdenken, wil de apostel ons laten zien dat twee dingen belangrijk zijn:

1. De toestand van de mens van natuur is een dode toestand
2. en deze toestand staat onder het oordeel van God.

Twee woorden zijn belangrijk *“dood”* en *“toorn”*. Dat is de situatie waarin zich de mens van natuur bevindt. In deze verzen wordt niet zo zeer het onderscheid tussen het karakter van het heidendom en het jodendom getoond, maar vooral dat beide zich in dezelfde dode toestand bevonden. Dat verbindt deze twee groepen met elkaar, *“dood”* en onder de *“toorn”* van God. Waarom zegt Paulus dat aan de Efeziërs die toch in een voortreffelijke geloofstoestand stonden. Daar zijn zeker twee redenen voor:

1. Omdat dit een morele invloed heeft op hun denken. Het is niet een vermaning, maar een vaststellen van de toestand van de mens van natuur zonder God. Het is goed om deze *“vaststelling”* van het woord ernstig op ons geweten te laten indringen, dan heeft het een morele invloed die wij zo zeer nodig hebben, juist in deze tijd, waar iedere keer weer het kwade, goed wordt gesproken.
2. Noch belangrijker is wel, dat Paulus de *“grootheid”* wil laten zien van dat wat God aan ons heeft gedaan, zodat we een weinig aanvoelen hoe groot de barmhartigheid van God en de genade van God en de liefde van God is (vs.4). Hoe meer we ons hiermee bezig houden, hoeveel te meer krijgen we een diepe indruk van deze wonderbare barmhartigheid van God, van de diepte van Zijn genade en van Zijn grote liefde.

Zien we de diepte van het lijden waarin de Heer Jezus toen Hij in het oordeel van de heilige en rechtvaardige God kwam zo beseffen we, wat wij Hem hebben aangedaan. Kan er dan nog *“grootsheid”* in ons hart zijn tegenover anderen? Laten we in liefde en ootmoed met elkaar omgaan.

Overdenken we de samenhang tussen *“toen ook wij dood waren”* (vs.1) en de formulering *“van de geest die nu werkt”* (vs.2). De broeders hebben gisteren gezegd: dood is scheiding. De lichamelijke dood wil zeggen: ziel en lichaam worden gescheiden. Hier is de geestelijke dood bedoeld, dwz. de verbinding van de Geest van God met de geest van de mensen is onderbroken. Dat noemt het woord van God *“dood”*. Toen Adam het gebod ontving om niet *“van de boom der kennis van goed en kwaad”*, te eten, was de goddelijke uitspraak: *“want ten dage, dat gij daarvan eet, zult gij voorzeker sterven”* (Gn.2,17). Nu, zij hebben daarvan gegeten en aansluitend wandelden zij zo als het hier staat. Wat was er dan gebeurd? Het was minstens zo dat de heerlijke gemeenschap die zij met God hadden werd onderbroken. Het is best wat moeilijk om te moeten zeggen dat ze dood waren. Toch was het zo, zij stierven. Het is zeker niet zo dat God in Zijn goedheid en barmhartigheid getreuzeld heeft totdat Adam 930 jaar oud werd. De gemeenschap met God werd onderbroken. Er volgen drie beschrijvingen die uiteindelijk in de beschrijving van de duivel eindigen.

1. Wij wandelden *“overeenkomstig de tijdgeest van deze wereld,”*
2. *“overeenkomstig de overste van de macht der lucht,”*

3. “van de geest die nu werkt in de zonen van de ongehoorzaamheid,”.

De duivel wordt beschreven als een geest die de verbinding met deze geestelijk dode mens zoekt. En omdat de mens geen éénling is, maar een gezelschapswezen zoekt hij communicatie. De duivel kan weliswaar niet in het hart van de mens zien, maar hij heeft wel duizenden jaren ervaring in de omgang met mensen. Hij vindt heel makkelijk aanknopingspunten hoe hij als geest met de geest der mensen in verbinding moet komen. En dan doet de mens dat, wat de duivel hem zegt en voorstelt. Menigeen merkt het niet, anderen merken het pas wanneer de gevolgen onvermijdelijk zijn. Zo begint Paulus met het woord “dood” en spreekt dan van een wandel. De verbinding met God is onderbroken of was nooit aanwezig. Een wandel in overtredingen en zonden. Overigens ook gelovigen kunnen zich zo gedragen dat het schijnt alsof ze dood zijn. Dan wordt hun toegeroepen; “*Ontwaak, u die slaapt en sta op uit de doden, en Christus zal over u lichten*” (Ef.5,14).

“*Onder wie ook wij allen vroeger verkeerden in de begeerten van ons vlees, toen wij de wil deden van het vlees en van de gedachten;*” (vs.3), met de uitdrukking: “*de wil deden van ons vlees en van de gedachten;*” worden twee vormen van kwaad bedoeld, die tot op vandaag nog bestaan en zelfs de wereld beheersen. De wil van het vlees hebben we gedaan, het vlees in zijn totale afschuwelijkheid voor God, deze zedelijke verdorvenheid die we nu in onze tijd in afschrikwekkende mate zien, het vlees in zijn totale verdorvenheid. De eerste drie hoofdstukken in de brief van de Romeinen tonen ons deze zijde van de verdorvenheid van de mensen. De wil van het vlees is de energie, die iets wil doen, maar dan in het doen van het kwade. De wil van het vlees is een geweldige motor. Hij houdt de gehele wereld in adem en beweging. We hebben van media gesproken. Wat is dat anders dan de wil van het vlees van A t/m Z. Iemand, die daar zijn oog op heeft gericht, hoe kan zo iemand noch bidden. Dat is onvoorstelbaar. Menigeen denkt dit te kunnen, maar dan is er een tweede gedachte en die is niet minder gevaarlijk: “*de wil ....en van de gedachten.*” Dat is een ander terrein waarop de satan, “*de overste van de macht der lucht*”, aanvalt en aangrijpt. Dat is de mens in zijn denken. Daar moeten we niet alleen filosofie onder verstaan. De mens heeft vele richtingen van denken, voor een deel zeer aansprekend, voor een deel zelfs gepaard met een zekere overgave aan de mensheid. Ze offeren veel voor deze wereld, maar ze volgen alleen de wil van hun eigen gedachten. Dat wil zeggen: ze zijn geen moment, zelfs geen seconde gehoorzaam, bij alles wat ze doen, ook dat wat ze goed doen. Toen we de brieven van Johannes overdachten, hebben we gezien dat het eerste teken van goddelijk leven, gehoorzaamheid is. Goddelijk leven uit zich in gehoorzaamheid. Waar principieel geen gehoorzaamheid is, daar is ook geen leven. De mens van deze wereld is principieel niet gehoorzaam. Dat is iets wat schokkend en ontstellend is! Bij de wil van de gedachten gaat het niet perse om boze gedachten, maar ook om gedachtenbouwsels, die de mens zich bouwt, of theologisch getint of mensvriendelijk, het zijn alleen de verschillende vormen. We vinden dat in de regel niet zo verkeert, maar God zegt: het is niets anders dan de wil van de gedachten. Dat tonen ons ook de eerste drie hoofdstukken van de 1^e Korinthebrief, vooral het eerste en laatste deel van hf.3.

Daar hebben we de wijsheid van deze wereld, de wil der gedachten, gedachten in onafhankelijkheid van God. En dat is zonde en niets anders.

Het wordt hier samengevat in: “*de begeerte van het vlees*”, terwijl wij het een en het andere deden. Wat de mensen aanprijzen aan hun ideeën, is alles zonder God. Het is de wil van de gedachten van de mensen, onafhankelijk van God. Dat is het principe van de zonde bij uitstek. Dat was ons leven. Wanneer we als kinderen van gelovige ouders misschien niet zo zeer in ‘dit’, wat we hier overdenken, gekomen zijn, dan zullen we hoe ouder we worden,

meer en meer erkennen dat dit in onze harten was. Hoe noodzakelijk zijn dan onze gebeden voor onze kinderen! Onze kinderen, onze jeugd wordt bezoedeld in de heiligste dingen van hun zielen. Mochten onze kinderen toch vroeg hun harten openen voor de Heiland, zodat als ze op school komen al gewapend zijn om weerstand te kunnen bieden.

Sommigen zijn geneigd, om de gedachten voor iets neutraals te houden. Nog goed nog slecht. Maar dan bagatelliseren we deze dingen. In onze gedachten gaan we heel gemakkelijk eenmaal met verkeerde begrippen om, verkeerde woorden, en daarvoor waarschuwt ons de schrift. Deze dingen moeten onder ons zelfs niet genoemd worden. Dan moeten we ze ook niet in onze gedachten toelaten, dan moeten we ze veroordelen. Anders wordt het een begin om verkeerde dingen te doen. Dat wordt aangewakkerd door alles wat vandaag om ons heen gebeurt en wat door de vele vormen van de media in ons kunnen indringen. Verder zijn er verkeerde denkbeelden en die worden ons doorgegeven, helaas vandaag al aan onze kinderen op school. Hoe hebben we dan nodig dat we acht geven op reinheid en heiligheid.

Een gebied waarin we grote zorgen om onze jonge mensen hebben is de “meditatie”, dit zich terugtrekken in een vacuüm. De wereld zegt dat de kinderen zich dan beter kunnen concentreren. Dat is een absoluut gevaar. Dat zijn oosterse praktijken die in onze scholen al lang een normale gang van zaken is. We zijn tegen deze macht niet opgewassen, maar onze Heer wel.

Laten we bij ons zelf eens te rade gaan, waar denken we aan wanneer we tijd hebben. Bv. bij het auto rijden, of bij wachttijden. Vaak zijn we verbaasd, hoe ons het kwade inhaalt. Laten we energie gebruiken, om de tijd te benutten voor gedachten die de Heer welgevallig zijn, ook voor gebeden.

Moeten we ons met de gedachtewereld van deze tijd bezig houden met als motief, dit bij gelegenheid het hoofd te kunnen bieden?

Dan bestaat het gevaar dat we op een of andere wijze daardoor worden aangeraakt en beïnvloed. We moeten onze tijd meer gebruiken om ons met de werkelijk goede gedachten uit het woord van God bezig te houden. Het is het kenteken van de schapen dat ze nu één keer niet naar de stem van een vreemde horen, maar naar de stem van de goede Herder. Dan blijven we bewaart voor al de gevaren, die er van deze verkeerde gedachtenwereld uitgaan.

“maar ik wil dat u wijs bent jegens het goede, maar rein jegens het kwade” (Rm.16,19). In 2Tm.1,13 lezen we van *“de gezonde woorden”* Dat zijn woorden, die in zich gezond zijn, die echter ook tot gezond worden bijdragen en die ons gezond houden. Of we houden ons bezig met de Heer en zijn woord, - en dat karakteriseert ons - of we worden van de vijand met verkeerde gedachten vervuld. Dat kan op een zeer sluipende wijze gebeuren.

Wanneer we van gevaren horen, die dreigen voor onze jonge broeders en ook voor onze kinderen moeten we zeggen; is het niet merkwaardig dat juist het gezinsleven in de brieven aan de Efeziërs en de Kolossensen wordt genoemd en dat daarover onderwezen wordt? De Heilige Geest heeft het opzettelijk zo gewild met de gedachte, dat de hemelse invloeden die wij hebben in de brief aan de Efeziërs en ook in de brief aan de Kolossers, mee zouden inwerken in het gezinsleven. De Heer bewaart de kinderen, wij kunnen het niet, maar we kunnen er toe bijdragen dat ze bewaart blijven. In Hd.20. lezen we van een jonge man die in het venster van de bovenzaal zat en uit het venster viel. Hij werd voor dood opgenomen. Deze jonge man zat op de grens tussen licht en duisternis. Deze grensgebieden zijn uiterst gevaar-

lijk. Ook wat genoemd werd over video en computer kan een grensgebied zijn. We hebben deze apparaten nodig, er is echter een gevaar waaraan we bloot staan. Laten we op onze hoede zijn! God is rijk aan barmhartigheid en Hij komt en kan ons in alle noden uithelpen.

Wij moeten zoals gezegd is, ons niet met allerlei kwaad bezig houden. Dat is beslist niet goed. Onze jongelui hebben er echter recht op dat we hun een verklarend antwoord geven. Dat we hen ook op de bijbel gefundeerde antwoorden geven. Dat is een groot probleem. Een eensluidend antwoord voor iedereen kunnen we niet vinden. Het kan voorkomen, en zo zijn er ook altijd broeders geweest, die de opdracht van de Heer hadden gekregen, om zich in bepaalde situaties met dingen die verkeerd zijn, bezig moesten houden. De wereld zegt wanneer je een gedachte hebt of iets uit, waarvan je overtuigd bent, dan kan je je alleen nog van het tegendeel laten overtuigen, wanneer iemand een op gelijk niveau competent antwoord geeft. Anders hoeft je dat niet aan te nemen. Dat was zodoende de eerste aanval tegen de autoriteit. En dat is vandaag zo verspreid, dat men ook in het midden van de broeders en zusters meent, wanneer ik niet competent (vakbekwaam) ben om een zaak te behandelen, dan kan ik ze niet afwijzen, dan moet ik dat accepteren. Dat werd ons voor ongeveer een jaar of tien geleden door broeders uit Nederland gezegd. Wanneer jullie niet competent, op het gelijke niveau de broeders tegemoet komt, dan moeten jullie zwijgen, en dan moeten jullie dat accepteren wat gezegd wordt. En we weten wat de gevolgen daarvan zijn. We zijn absoluut niet gedwongen om ons eerst met het kwade bezig te houden en dan pas onze kinderen en jongelui een competent (ter zake kundig) antwoord te geven. De competentie (vakbekwaamheid) ligt hier op een ander niveau, zij komt van boven. Dat is een andere competentie dan die van deze wereld. Vandaag wordt al voor een deel in de kleuterscholen aan de kleine kinderen seksuele verleidingen en ook homoseksualiteit, dichtbij gebracht. Zover is het vandaag. En dan wordt tot de kinderen gezegd: Alleen wanneer jullie ouders je competent en met bewijsvoering overtuigen, anders hoeft je hun mening zeker niet te accepteren. Moeten we hier op ingaan? Neen! De competentie van de ouders zit hem niet in hun intelligentie of opleiding. Dan zou menigeen onder ons benadeeld zijn. Laat de Heer dat toe? In geen geval! De gedachte, men moet competent zijn is al uit de boze. Denk maar aan het kistje waar Mozes in werd gelegd. De moeder maakte een kistje van biezen bestreek het met lijn en met pek. Het is een probleem, dat in de gezinnen al gauw te weinig in acht wordt genomen, dit kleine werk, het bestrijken met pek van het kistje. De ouders van Mozes hebben het gedaan, voordat ze Mozes in de Nijl hebben gezet. Wij hebben iets wat beter is dan het niveau van de wereld.

We brengen aan een bepaalde zaak meer schade aan als we het benutten, in die zin als we ons uiten over zaken waar we geen verstand van hebben. Daarom moeten we waarschuwen om ons niet in discussies te begeven waar we geen verstand van hebben. Laten we liever steunen op het woord van God.

De “wil ...der gedachten” is de onafhankelijkheid van gedachten van God. Gedachten mogen heel overtuigend klinken, maar ze zijn onbijbels. Men leert tegenwoordig, van dat wat je hoort onthoud je zo en zoveel procent, van wat je ziet, onthoud je meer en van dat wat je doet onthoud je nog meer. Zo moeten ook wij wanneer we het woord van God dichterbij de kinderen willen brengen, het uitbeelden en het beste is nog “spelen”. Dat onthouden ze het beste. Is dat juist? God gebruikt zijn woord om ons Zijn gedachten mee te delen, dat zijn geen beelden en het is geen toneelspel!

Naar mate we het woord van God regelmatig lezen en ons geweten geschoold is, zijn we ook in staat spontaan te antwoorden omdat de Heilige Geest ons kan gebruiken doordat wat we in ons hebben opgenomen, eerst met ons verstand, maar dan met ons hart hebben verstaan.

We hebben hier in de Efezebrief geen vermaningen voor ons, om niet meer zo te wandelen, zoals we vroeger hebben gewandeld, maar er wordt ons getoond in welke toestand we waren en wat God nu aan ons gedaan heeft. En daaraan willen en mogen we ons verblijden.

Efeze 2,4

In vs.4 wordt gezegd: *“Maar God die rijk is aan barmhartigheid,”* Nu, barmhartigheid toont, hoe het hart van God zich tot onze ellende heeft toegenegen. We vinden daarvan een voorbeeld in Lk.10. De aanleiding voor het handelen van God was niet onze ellende, maar *“vanwege zijn grote liefde”* Het was iets in Gods hart, onafhankelijk van onze toestand, wat Hij met ons wilde doen. Ja, wij waren in die ellendige toestand, maar de aanleiding voor God om zo te handelen was Zijn liefde.

Efeze 2,5

Dan wordt in vs.5 gezegd, dat we *“dood waren in de overtredingen”* en dat God ons heeft *“levend gemaakt met Christus”*. God heeft Christus levend gemaakt en ons met Hem levend gemaakt. Hij heeft Christus opgewekt. We lezen in 1Pt3,18 *“Hij die wel gedood is in het vlees, maar levend gemaakt in de Geest.”* Dat heeft betrekking op Christus, die eenmaal voor de zonden geleden heeft. Ons daarentegen heeft Hij geestelijk levend gemaakt, wij die voorheen geestelijk dood waren. En als Hij ons levend heeft gemaakt, heeft Hij ons ook het leven gegeven. Het leven wat Christus zelf is.

Efeze 2,6

En dan heeft Hij het daarbij niet gelaten, maar heeft ons mee opgewekt en ons in een positie gebracht waarin zich dat nieuwe leven kan ontplooien en heeft ons mee doen zitten in de hemelse gewesten, in Christus Jezus. Laten we dit driemaal *“mee”*: mee levend gemaakt, mee opgewekt, en mee doen zitten, vergelijken met drie andere mee's in Rm.6. In de Efeze brief hebben we een voortzetting van dat wat ons in Rm.6 door de driemaal mee (in het NL “met” ‘noot vert.’) wordt getoond. In Rm.6,6 wij zijn met Hem gekruisigd, in vs.8 met Christus gestorven en in vs. 4 met Hem begraven.

Dan volgen in de Efezebrief die drie andere *“mee's”*. Dat moet ons verblijden en verheugen, om zo een God te mogen aanschouwen die dat in Zijn hart had met het oog op ons, van voor de grondlegging der wereld.

We hebben gezien dat God de uitnemende grote van zijn kracht heeft gebruikt om de Heer Jezus uit de doden op te wekken en te verheerlijken. We zien dat Hij dat ook bij ons heeft gedaan, maar dat was bij ons niet genoeg. Daar moest zijn barmhartigheid en genade en liefde nog bijgevoegd worden. En wel daarom omdat we in de toestand waren zoals we die in vs.1-3 hebben gezien. Hoe verschrikkelijk was deze toestand en hoe geweldig de kracht van God! De sluisen van de liefde van God werden geopend ten gunste van ons. We hebben gezien, dat het rijke barmhartigheid is, dat het grote liefde is en dat het de genade is, die later genoemd wordt *“de uitnemende rijkdom van zijn genade”* (vs.7).

Hier wordt deze ellendige toestand met één woord gekenmerkt; *“dood”*. Dit gaat veel verder

dan Lk.10, waar degene die in handen van de rovers was gevallen, nog leefde, weliswaar halfdood was. Hij heeft nog gevoelens gehad, maar hier wordt van dood gesproken. Dat wil zeggen, het is de diepste toestand, waarin zich een mens kan bevinden. Dieper gaat het niet meer. En aan hem wordt barmhartigheid bewezen. Waarin? Niet dat deze dode nu een halfdode wordt, of een zieke levende. Het is iets geweldigst, dat zich deze barmhartigheid toont in een periode van dood naar leven. Zie ook Tt.3,4+5; 1Pt.1,3. Barmhartigheid is hier niet een aalmoes geven. In de wereld is een aalmoes iets kleins, iets wat men nog net in de zak heeft. Maar de barmhartigheid van God geeft de diepst gevallen, het hoogste geschenk, het eeuwige leven. Dat wil het zeggen dat God rijk is aan barmhartigheid. Wonderbaar, zulk een God, voor zulk een uitnemende rijkdom aan genade, zulk een rijkdom aan barmhartigheid kunnen we alleen nog met verbazing in aanbidding neervallen. Wij zijn de profiteurs hiervan. Wij zijn één gemaakt met Hem.

Aan het einde van hf.1 mist men het woord "vereniging" of verbinding. De hoogste zegening die ons daar getoond wordt is niet te bevatten. Dat is de vereniging of de verbinding tussen Christus en de gemeente; meer en hoger is er niet en het is eeuwig. Wat is het onderscheid tussen mee levend gemaakt en mee opgewekt? Door onze verbinding met Christus hebben we Zijn leven ontvangen, dat wil het zeggen "mee levend gemaakt". Het eerste vereiste dat we nodig hadden was om leven te ontvangen. Wij hadden leven nodig, en we hebben het met Hem, in vereniging (verbinding) met Hem, de gestorvene en opgewekte Christus. Het is niet een onafhankelijk leven, we hebben het met Hem (1Jh.4,11+12). Dan komen we tot de tweede uitdrukking. "*Ik ben gekomen opdat zij leven hebben, en het overvloedig hebben*" (Jh.10,10). Dat is het opstandingsleven. Dat brengt ons tot de tweede gedachte, "*mee opgewekt*". Ofschoon het "*mee levend gemaakt*" een verandering van toestand is, is het "*mee opgewekt*" een verandering van positie. Opwekken betekent: een mens die levend is geworden in de wereld van de levenden brengen. Wij hebben het voorrecht om in de opstandingswereld van Christus te mogen leven. Daar is Hij het middelpunt. Daar denken we ook na over dat wat boven is. Dat is het beste heilmiddel tegen al de gedachten van de mensen. We hebben niet alleen leven ontvangen, maar we hebben het in overvloed ontvangen. "*Mee opgewekt*" en "*mee zitten*" **in** Christus, nog niet **met** Christus. We zijn nog niet in het vaderhuis. We hebben nog dit lichaam; maar in het geloof kunnen we in Kanaän zijn.

Toen de Heer Jezus was opgestaan, had Hij niet meer zijn natuurlijk lichaam. Hij had een ander lichaam. Dat is bij ons nog niet het geval. Terwijl de Heer Jezus nog op de aarde was, behoorde Hij toch niet meer tot deze aarde. En wij? Terwijl we nog op deze aarde zijn, behoren we toch al tot de hemel. De opwekking is in geestelijke zin af, volmaakt, lichamelijk nog niet. Hier zijn we vreemdelingen. Ons leven "*is verborgen met Christus in God.*" Daarom "*Bedenk de dingen, die boven zijn, niet die op de aarde zijn.*" (Ko.3,2+3).

Het "mee" heeft geen betrekking op mede-gelovigen, Dat is de gedachte die we in hf.3 vinden. Hier heeft het betrekking op de Heer Jezus. Dat geldt voor de Heer Jezus steeds met betrekking tot het lichaam, bij ons met betrekking tot de geest. Wij zullen eenmaal ook wat het lichaam betreft in de hemelse gewesten zijn. In het geloof mogen we deze positie begrijpen.

We kunnen over het tijdstip, wanneer we zijn opgewekt en wanneer we levend zijn gemaakt, nadenken, maar dat is hier niet het thema. We willen het niet al te gecompliceerd maken.

Het levend gemaakt zijn is een verandering van toestand, eerst dood, nu levend.

Dat gebeurt door de wedergeboorte. En dan zijn we op een nieuwe plaats gebracht. De plaats van de opstandingswereld. Ja een hemelse plaats. We zijn gebracht *“tot een feestelijke en plechtige vergadering van eerstgeborenen, die ingeschreven zijn in de hemelen,”* (Hb.12,23).

In ons gedeelte wordt verder gezegd, dat we bekwaam gemaakt zijn tot een hemelse wandel en voor hemelse werken, omdat we hemelsen zijn. Dat is het doel wat Paulus hier voorstelt. Hier hebben we die typisch christelijke positie. Deze positie bestaat pas sinds de Heilige Geest is gekomen en deze dingen tot werkelijkheid liet worden die in het hart van God waren. De hemelse gewesten is een moeilijke uitdrukking. We zijn daar gezegend met alle geestelijke zegening. We zijn wat het geloof betreft daar, we zitten daar, hebben daar de rust om die zegeningen te genieten. Het is een werkelijkheid waar de gelovige zijn vreugde in vindt. Het is de hemel, maar niet het huis van de Vader. In het huis van de Vader is geen strijd meer. Onze oude broeders hebben ons steeds weer aangemoedigd om onze voeten op de verschillende delen van het land te zetten en ze tot ons eigendom te maken. Dat heeft uitwerkingen op onze wandel. We zullen zien dat er een weg voor ons is, die zelfs al vastgelegd is voordat wij er waren, hij is voorbestemd. Laten we ons in de praktijk veel in deze hemelse gewesten ophouden. Wanneer de Heer het door de overdenking die we hier hebben bewerkten kan dat onze hunkering gewekt wordt om ons meer daar op te houden, waar eigenlijk onze positie is, dan heeft de Heer veel bereikt. Dan was de conferentie niet voor niets.

Efeze 2,7

Het tweemaal *“in”* in vs.6+7 toont ons waarom het de christelijke positie is. Het is het hemelse karakter, zoals Hij als de verheerlijkte Heer, aan de rechterzijde van God, boven alle machten verheven, gekenmerkt wordt. Het centrum is de Heer Jezus Christus. En Christus is de Man waarin God al zijn welbehagen had gevonden. In Hem ligt alles besloten, met Hem hebben we het leven ontvangen, met hem zijn we opgewekt, en in Hem zitten we in hemelse gewesten. Paulus stelt Christus als uitgangspunt voor van al onze zegeningen, die we persoonlijk en gemeenschappelijk hebben ontvangen. In Hem en bij Hem zijn we tot rust gekomen. Om in de hemelse gewesten te vertoeven, hoeven we ons niet op een of andere wijze te verhogen of zich in te leven of in te verplaatsen, mogelijk misschien nog met meditatie.

We zijn daar, zonder dat we een voet van deze aarde wegnemen.

God heeft het ons geschonken, terwijl we hier op aarde zijn. Maar het scheidt ons van de wereld, omdat het een compleet andere wereld is, deze opstandingswereld. Een werelds mens zal hier niets van verstaan, hij kan het ook niet omdat het hemelse dingen zijn. Wij bezitten hemelse, geestelijke zegeningen in Christus; wij zijn zonen van God en hebben eeuwig leven ontvangen. Het genot is echter afhankelijk van het gescheiden zijn van de wereld. Er kan ons niets *meer* (beter) afzonderen van al het kwade wat we overdacht hebben, dan dat onze gezindheid overeenkomt met dat wat hier staat.

Wanneer we ons in de geest willen verheffen tot deze positie, waarin we gebracht zijn, dan hoeven we daarvoor niet speciaal voor samen te komen op een conferentie of in een samenkomst van de gemeente, Dat kunnen we ook heel persoonlijk beleven. En we mogen ons wel de vraag stellen: in hoeverre beleven we en kennen we hier iets van? In het persoonlijk bezig zijn met deze dingen? Bv. Ef.1 of met dit onderwerp? Verdiepen we ons in de geest in deze positie die ons persoonlijk is geschonken? Dan verheft ons de Geest, in de hemel; dan zijn we daar in de geest. En aansluitend gaan we op de knieën en aanbidden we Hem, die

ons dat allemaal heeft geschonken.

God heeft het voor ons gedaan. Maar wanneer getoond moet worden wat Hij aan ons heeft gedaan – en dat vinden we in deze beide hoofdstukken – dan is het *“de uitnemende rijkdom van Zijn genade”*. Het is het raadsbesluit van God om mensen in de hemel te hebben. De eerste die als mens in de hemel is ingegaan is de Heer Jezus. Naar ziel en geest hoefde er bij Hem niets te veranderen, naar het lichaam wel. Hij had een aards lichaam en ontving in de opstanding een hemels lichaam. Bij ons moeten beide veranderd worden, ziel en geest zijn van een natuurlijk mens niet passend voor de hemel en het lichaam ook niet. Bij de verlossing, toen we de Heilige Geest hebben ontvangen, zijn we passend gemaakt voor de hemel, nu al zijn we naar ziel en geest aan de Heer Jezus gelijk, daarom staat er: *“in Christus”*. We zijn noch hier op de aarde en kunnen in de hemelse gewesten alleen in de geest vertoeven. Wanneer de opstanding komt, zijn we ook met ons lichaam daar. Dat is de voleinding van de dingen, van de toestand zoals ze hier geschilderd worden. Ook van de hemelse gewesten is de hemel, zoals hij nu is en niet zoals hij later zal zijn. Op alle plaatsen in de Efezebrief is de hemelse gewesten de toestand van de hemel, waar de duivel nog toegang heeft. Ook bij het genieten van de hemelse gewesten komen we de satan tegen. Paulus spreekt van de: *“toekomstige eeuw”* (vs.21). Hij spreekt hier niet van het vaderhuis. In het huis van de Vader is niet een *“toekomstige eeuw”* In Op. 21,3 zien we *“de tent van God”* bij de mensen. Dat is ook eeuwigheidstoestand, maar het is niet het vaderhuis. We kunnen deze schriftplaats niet uitpuutend behandelen, laten we het hierbij rusten. Het land Kanaän is een treffend voorbeeld. Noch is de hemel niet zonder strijd te verwerven. Christus is daar, onze zegeningen zijn daar *“gedeponeerd”*. In de geest vertoeven we daar. Vs.7 spreekt niet van het vaderhuis, hoewel dat ook in het vaderhuis zal zijn. Met dat wat hier gezegd wordt, is bedoeld, dat in de toekomstige eeuw, in het duizendjarig vreedrijk en ook daarna – de schrift laat dat open - God Zijn genade in goedertierenheid aan ons wil betonen. Dat is niet zo zeer de gedachte van het vaderhuis, maar meer de gedachte dat andere mensen aan ons zien, hoeveel genade God aan ons betoond heeft. Hij zal het zichtbaar maken. Hoe dat in bijzonderheden zal zijn, daarover zwijgt de schrift. Dat er ook in de eeuwige toestand een verbinding tussen de hemel en de aarde zal zijn maakt ons Op.21 duidelijk. Er in de eeuwigheid in de hemel ook een zekere dienst, niet een dienst zoals hier en ook niet alleen pure Godsdienst waar we de Heer Jezus en de Vader zullen aanbidden, Dat is natuurlijk het eerste. Maar er zal een verbinding zijn tot de aarde *“Zie, de tabernakel van God is bij de mensen...”* Hij zal de zegeningen door middel van de *tent* tot de aarde brengen. Dat is een soort van dienst. We zullen eenmaal lichten als een diamant. *“Haar lichtglans was aan zeer kostbaar gesteente gelijk, als een kristalheldere jaspissteen”* (Op.21,11). De jaspissteen breekt het licht in alle grondkleuren. Het zal onze opgave zijn om de heerlijkheid van God, in het duizendjarig vreedrijk en ook daarna, duidelijk te maken aan allen die ze anders niet zouden kunnen zien. We geraken hier aan grenzen, maar het zijn verblijdende en gelukkig makende grenzen.

In hf.1,3-5 zijn zegeningen genoemd, die wat hun wezen betreft, met het vaderhuis in verbinding staan. In hf.6 lezen we dat de satan toegang heeft tot de geschapen hemel, maar hij heeft nooit toegang tot het huis van de Vader. In ons gedeelte gaat het om de kennis van de christelijke positie en opdat we ons daarover zullen verheugen en opdat we daardoor de bekwaamheid hebben om overeenkomstig deze positie te wandelen. Wanneer ik me verheug in de christelijke positie die we mogen innemen ga ik niet op plaatsen waar de Heer niet mee kan gaan. Er worden christelijke feiten voorgesteld die we moeten leren kennen, met de

ogen van het hart. Dan wordt ons in dit gedeelte gezegd, dat we bekwaam zijn om overeenkomstig deze christelijke positie te wandelen in het doen van goede werken (vs.8). Het is nog niet eens de vermaning daartoe, die vinden we later. Maar de bekwaamheid, hoe zwak dit ook in ons leven verwerkelijkt wordt, is een feit. De verlichte ogen van ons hart (hf.1,18) zijn het die we moeten openen. Het tegenovergestelde vinden we in 2Pt.1,9: *“Want hij bij wie deze dingen niet zijn, is blind, kortzichtig,”* kortzichtige mensen kunnen deze dingen niet waarnemen.

Laten we ons deze eerste verzen van dit hoofdstuk eens voorstellen als een tabel. Aan de linkerkant staat wat voorheen ons deel was, Daar staat het eerst “dood” en dan staat er op de tweede plaats: zoiets van “wandelen naar de tijdsgeest van deze wereld naar de overste van de macht van de lucht, van de geest die nu werkzaam is in de kinderen van de ongehoorzaamheid ” en ten derde hoe dat geschied naar de lusten van het vlees, naar de wil van het vlees en de wil van de gedachten. Zo is dat bij de natuurlijke mens, niet wedergeboren mensen. En nu komt de rechterkant van de tabel: en dat is voor ieder deel precies het omgekeerde. Het begint met de wonderbare verklaring: Hij heeft ons met Christus levend gemaakt; Voorheen dood in overtredingen en zonden, nu levend gemaakt. Voorheen staat er wandelen naar de tijdsgeest van deze wereld enz., nu mee opgewekt en mee zitten in de hemelse gewesten in Christus Jezus. Abrupt een andere kwaliteit en sfeer waarin we ons bevinden. En dan komt het tegenovergestelde in de derde rij van de tabel. Daar zegt de apostel, dat we in het genot van de overweldigende rijkdom van Zijn genade in goedertierenheid zijn gekomen. En dat is nu al. Dat heeft uitwerkingen tot in alle eeuwigheid. We bezitten de bekwaamheid om ons nu in het geloof in de hemelse gewesten op te houden. Deze overweldigende rijkdom, die ons ter beschikking staat heeft geen mens uit de wereld, wij die geloven heeft Hij het geschonken.

Het aanrakingspunt en de wijze van overdenken van Johannes, die over het vaderhuis spreekt en de wijze van overdenken van Paulus, die ons in de positie in Christus aan de rechterhand van God ziet is eigenlijk in 1Ko.15,24 te zien, wanneer de Heer het koninkrijk van God aan de Vader geeft, wanneer Hij heeft weggedaan, alle overheid en alle gezag en alle macht. Dan is God alles en in allen. Dan houdt Paulus op. Mogen ons deze gedachten helpen als een richtlijn

In principe is ons de plaats in de hemelse gewesten gegeven, niet alleen zondags. We zijn daar altijd. Alleen is het genot van deze dingen niet altijd mogelijk. De omstandigheden van het leven bv. tandpijn kan me zodanig opeisen dat ik niet in staat ben om aan de hemelse gewesten te denken. Natuurlijk de Heer Jezus is altijd dicht bij mij. Dat is verblijdend, maar dat is niet het ophouden en genieten in de hemelse gewesten. Het genot ligt **in** Kanaän, wanneer we ons voeden van de oogst van het land. Dat is Christus en alles wat met Hem in verbinding staat. Laten we elkaar aanmoedigen om ons niet de tijd te laten roven – voor zover het aan ons ligt – ons met deze zegeningen bezig te houden. Mogen ook vooral jonge broeders zich de tijd nemen, zo lang ze gezond en noch helder van geest zijn, zich op te houden in de hemelse gewesten. Wacht niet, omdat je meent als ik eenmaal oud ben en meer gerijpt, dan zijn we meer in die sfeer. Het omgekeerde is dan het geval. Wanneer we ouder worden, komen de lichamelijke klachten, dat kan menigeen uit ervaring zeggen. Benut de tijd! We leren niet alleen in dagen van droefheid. Laten we de Heer bidden dat Hij ons dagen van rust geeft, om een Godvrezend leven te leiden. Wanneer het altijd een erop of eronder is, dan is er geen kracht meer voor de hemelse dingen.

Men hoort vaak zeggen: is het nog wel van pas om in onze dagen conferentie te houden? Om zich met uitermate moeilijke onderwerpen bezig te houden, zo dicht bij de komst van de Heer? Zijn niet de behoeften in deze wereld veel belangrijker bv. het evangeliseren? Valt het ons niet op met zulke dagen, waarom de Heer ons conferenties schenkt? We mogen de broeders horen, mogen leren. De jonge broeders denken misschien dat ze de enigen zijn hier om te leren, maar wij mogen allen leren of we 70 of 80 jaar oud worden, we zijn altijd doorlerende. We mogen van elkaar leren. En hiermee uitgerust, mogen we ook weer opgaven in het praktische leven waarnemen. Laten we dankbaar zijn dat de Heer ons dit nog wil schenken.

Het bezig zijn met de Heer in de hemelse gewesten is eigenlijk, rust, terwijl de bijstand van de Heer in de woestijn, hulp, bij ons werk is. Het is voor ons belangrijk omdat te onderscheiden. We zijn in beide verhoudingen, zoals we meerdere malen gehoord hebben. We zijn in de woestijn en daar kunnen we niet uitgaan. De Heer komt ons in iedere omstandigheid te hulp. Ook hebben we ieder moment toegang tot de troon van de genade. Dat is vanuit de woestijn gezien. Dat wat we hier voor onze aandacht hebben is een voorsmaak van dat wat we in de eeuwigheid zullen zijn. We zitten daar en kunnen ons in rust met de Heer bezig houden, dat is de oogst van het land. We zijn hier niet in het vaderhuis zoals al gezegd is, maar toch in bepaald opzicht thuis in Christus, in de hemelse gewesten. Dat is de christelijke plaats die ons totaal van deze wereld scheid. Wanneer we buiten zo vele problemen hebben – het antwoord hierop vinden we in dit thema, in het bezig zijn met de persoon van de Heer. Het kan een probleem worden dat we niet meer in de Geest, met het hemelse karakter van de gelovigen in Christus en het hemelse karakter van de gemeente tevreden zijn en wat anders zoeken. Hier is het antwoord. Een broeder die al lang bij de Heer is zij voor tientallen jaren geleden eens, ziet er op toe, de oefeningen komen nu, dat de vreugde in de Heer, zowel in de woestijn als ook in de ogenblikken in de hemelse gewesten, niet wordt weggenomen. Deze vreugde hebben al velen verloren.

Efeze 2,8

We hebben nog niets over het woord “*behouden*” (vs.8) gezegd. De behoudenis omvat de gehele christelijke waarheid. Tweemaal zegt Paulus: “*want uit genade bent u behouden*” en dat doortrekt onze verzen. Niets is uit ons. Zeker de behoudenis door middel van het geloof. Er is geloof nodig, maar ook dit is niet uit ons - dat is iets wonderlijks – alles is uit God. Wat voor een God hebben we toch.

“*want uit genade bent u behouden*” dat is tegenwoordige tijd. Het wil zeggen: u bent toen behouden en u bent het nog. Men kan ook vertalen u bent een behoudene en dat sluit het bezit van de gehele christelijke positie mee in. Is met Gods gave, het geloof bedoelt? Geen een van ons kan zeggen dat het onze eigen prestatie is. Maar het behouden worden door geloof, dat is Gods gave.

Efeze 2,9

Wanneer er staat “*niet op grond van werken, opdat niemand roem.*” (vs.9), dan wordt hier principieel, het wezen van iedere religie ontbloot. Iedere religie op deze aarde, met inbegrip van de oudtestamentische religie, gebaseerd op dit principe. Religie betekent, met menselijke inspanningen het doel bereiken, om tot God te komen. Wij hebben geen religie, maar het ware levendige geloof. Het wezen van iedere religie uit het oude testament, was om door werken tot God te komen. God heeft in Zijn wijsheid een religie aan zijn volk Israël gegeven om te laten zien, zoals Rm. 5 en Gl.3 zeggen, dat de mens op deze weg niet tot God kan ko-

men. *“Niet op grond van werken, opdat niemand roemt”* (vs.9). Maar waaruit dan wel? En dan zien we hier de gedachte, die we bij Paulus haast in iedere brief vinden, dat God een nieuwe schepping heeft gemaakt. Daar was de dood, in het begin van dit hoofdstuk. Hier wordt niet de uitdrukking nieuwe schepping gebruikt, dat vinden we in 2Ko.5, hier staat een woord en eigenlijk is het een gedicht, Zijn *“maaksel”*, een kunstvol, alleen door Gods raadsbesluit tot stand gebracht *“maaksel”*, Zijn werk. Wij zijn om zo te zeggen de eerstelingen van een nieuwe schepping, die er eenmaal zal zijn. De Heer is *“de eersteling”*, de eerstgeborene, het begin van de schepping van God. Hier wordt getoond dat het Gods werk is, dat Hij ons daartoe geschapen heeft. Alle roem wordt aan de kant geveegd. Paulus zegt op een andere plaats, Als er al roem is dan alleen in de Heer. *“...opdat niemand roemt”* (vs.9b).

Efeze 2,10

En dan staat er verder: *“geschapen in Christus Jezus tot goede werken die God tevoren heeft bereid”* (vs.10),

We hebben gezien dat we in een nieuwe opstandingswereld zijn geplaatst en daar zijn deze werken; niet in deze wereld. Daar hoeven we ze niet te zoeken, hoewel we natuurlijk niet de handen in de schoot hoeven te leggen. Wanneer we ons in deze positie bevinden, dan zullen ook de vruchten te voorschijn komen die God van tevoren voor ons heeft bereid. Waaruit deze vruchten bestaan wordt ons hier niet gezegd. Maar alles is Gods werk, niet uit ons. Dat zal ook in de eeuwigheid ons lofgezing zijn: Alles, U, niets uit het ik.

De Efezebrief toont ons in het verdere verloop, de wandel in deze werken, ofschoon niet gezegd wordt in bijzonderheden waaruit deze werken bestaan. Enkele plaatsen uit hf.4,1 *“wandelt waardig de roeping”* als leden van het lichaam, als zulke die het huis van God vormen. Dan *“wandelt in liefde”* hf.5,1, en *“wandelt als kinderen van het licht”* (hf.5,8), *“wandelt...als wijzen”* (hf.5,15). Dat is het terrein wat met de aarde en met aardse gerichtheid niets meer van doen heeft.

Het is opvallend, dat de Heilige geest in dit vers het woord *“werk”* verandert.

Eerst is het als het werk van een kunstenaar, (dit woord wordt in de Telos vertaling al met *“maaksel”* vertaald, ‘noot vert.’), het andere woord *“werken”* komt heel vaak voor. Wanneer hier staat dat deze werken van tevoren al zijn bereid, dan heeft dat een puur persoonlijk element. Deze soort van werken wil zeggen: ik heb voor een ieder van u heel persoonlijk een geheel bestemde weg vastgelegd en het is aan jullie deze weg te gaan en te vinden. Deze werken zijn van tevoren bereid, van voor de grondlegging der wereld. Zoals Hij ons heeft uitverkoren zo heeft Hij zelfs ook deze werken bestemd, die wij zouden openbaren op onze weg naar huis. Dat is een kostbare gedachte, ook voor ons jongeren. Kies niet zelf de wegen, laat God het doen. En wat een goed werk is, dat beslist God. Wij zijn Zijn werk! Wat heeft God van materiaal gebruikt, zo’n troep, waar men niets mee kan bouwen. Maar Hij heeft een *“maaksel”* gemaakt, een kunstwerk gebouwd en aan dit kunstwerk zal tot in alle eeuwigheid gezien worden wat genade is. En dit kunstwerk is de gemeente. Nu al komt de gedachte over de gemeente, Hij schermt hier mee. Dat is het *“meesterstuk”* van God. Vandaag wordt het nog gebouwd en tot in alle eeuwigheid zal het blijven bestaan. En wanneer de bewoners van de nieuwe aarde zien willen wat genade is, dan zullen ze steeds weer gewezen worden op dit werk, dit *“meesterstuk”* van God. Het dwingt ons er toe om God te prijzen. Maar nog is het wandelen, nog zijn we niet thuis. Dit werk wordt nu zichtbaar als we de werken doen die God van tevoren voor ons bereid heeft. De wandel is persoonlijk, het is een persoonlijke aangelegenheid.

En God wil zo graag dat wij Hem nu reeds door werken verheerlijken. Het zijn geen goede werken die de wereld goed noemt. De goede werken van God zijn vaak van een geheel andere aard. Afzonderen van deze wereld is geen goed werk bij de mensen, wel echter bij God. Laten we ons bemoedigen! We hebben een wonderbaar uitzicht gehad. We hebben gezien dat God door alle tijden heen ons zijn genade wil bewijzen, dat Hij nu nog een werk heeft – het bouwwerk is nog niet geheel klaar, maar het zal tot in alle eeuwigheid de genade van God tonen.

3. Efeze 2,11-3,7

Uit aantekeningen van F. Bernd tijdens de conferentie in Dillenburg, van 21 tot 23-09-2004 en vertaald door H.C.M. ten Haaken.

Inleiding

We hebben in dit tweede hoofdstuk de gehele Godheid voor ons. In de verzen 1-10 zien we het werk van God, de Vader, in de verzen 11-17 het werk van de Heer Jezus en in de verzen 18-22 het werk van de Heilige Geest. We zijn met de verheerlijkte Mens Christus Jezus verbonden.

In hf.1 zagen we het gehele raadsbesluit van God met betrekking tot de enkeling, maar ook met betrekking tot de gemeente; voorgesteld op een sterk samengevatte aard en wijze en doordrenkt met lof en aanbidding. Het gehele hoofdstuk bestaat bijna uitsluitend uit gebed. Wanneer het raadsbesluit van God met betrekking tot ons met deze aanvullingen wordt meegedeeld, dan is dat heel anders dan in de Romeinenbrief en andere brieven, omdat Paulus ook daar van rechtvaardiging en verlossing spreekt en ons op het standpunt brengt, van dat wat we nodig hadden. Het uitgangspunt van wat Paulus hier onder de leiding van de Heilige Geest schrijft is niet, dat wat wij nodig hebben, onze behoeften, maar eerst het hart van God de Vader dat Hij ons in Zijn Zoon en het daardoor geopenbaarde en verwerkelijkt raadsbesluit geopend heeft. Dat maakt dat we de brief misschien wat moeilijk kunnen begrijpen, omdat we ons zo slecht los kunnen maken van dat wat we zelf nodig hebben. Hier in hf.2 wordt ons voorgesteld hoe God Zijn raadsbesluit heeft omgezet in daden. De eerste tien verzen tonen ons, wat iedere gelovige persoonlijk heeft ontvangen: hij was dood en nu in Christus gezet in hemelse gewesten. Niet te vatten zegeningen in verbinding met de heerlijker positie van de verheerlijkte Mensenzoon aan de rechterhand van de Vader.

In het tweede deel van ons hoofdstuk zien we, wat God gemeenschappelijk met ons heeft gedaan. Niet alleen dat we dood waren, maar ook dat wij die tot de volkeren behoorden, veraf waren. Hier gaat het niet om enkele personen, maar om de gemeenschappelijke betrekking van hen die veraf waren (de volkeren), maar ook van hen die dichtbij waren (de joden) zij allen samen waren dood. Israël was in een zekere nabijheid, die zij echter als volk in werkelijkheid niet uitgeleefd hebben. Maar de volkeren waartoe ook de Efeziërs en ook wij behoren, hadden geen enkele betrekking tot God. En nu in Christus, door Zijn werk op Golgotha is er iets gemeenschappelijks ontstaan. We zijn dichtbij gebracht.

En dan wordt hier voor de eerste keer uitvoerig over de gemeente gesproken: de tempel, *“de woonplaats van God”* (vs.22). In hf.3 wordt ons meegedeeld dat dit een verborgenheid was, voorgesteld in hf.1+2 en voor een deel ook nog in hf.3. Deze verborgenheid was voor het werk op het kruis van Golgotha niet geopenbaard. In het oude testament vinden we geen profetieën over de gemeente. Dat is een belangrijke sleutel voor het totaal verstaan van de heilige schrift. Ons is het rentmeesterschap (het beheer) over de verborgenheden opgedragen. We vinden in hf.1 de eigenlijke openbaring, in hf.2 de verwerkelijking en in hf.3 het rentmeesterschap, het beheer, over deze openbaring. Hf.4 bevat praktische onderwijzingen.

Hier gaat het over de weg die noodzakelijk was om uit diegenen, die ver van God verwijderd waren, verlorenen, uitzichtloze mensen, Zijn gemeente te bouwen, die nu toegang tot God

heeft. Ook de enkeling heeft toegang tot God.

We leven in tijden van verval en van beginnende afval en de daarmee verbonden moeilijkheden in de gemeente. We moeten ons niet uitsloven en afvragen: “hoe komen we mogelijkwijze op een goede aard en wijze uit deze moeilijkheden”? We moeten ons veel meer op de oorsprong bezinnen. En dat kunnen we in deze brief zeer goed. Wanneer Paulus bij de maaltijd van de Heer in Korinthe wanorde ziet, dan stelt hij hun de inzet van het avondmaal voor de aandacht. En zo is het voor ons goed om deze brief te overdenken, die zo in tegenstelling staat tot onze praktijk, om ons Gods gedachten, Zijn hart, voor de aandacht te stellen. We kunnen in de praktijk de gemeente alleen juist voorstellen, wanneer we zien wat ze in de ogen van God voorstelt en welke plaats de Heer Jezus daarin inneemt.

Het tweede hoofdstuk toont ons op tweevoudige wijze de scheiding van de mens met God:

1. Vs.1-10, de mens is geestelijk dood. Dat treft alle mensen; en joden en de volkeren.
2. Vs.11-22: hier vinden we de vervreemding van God, er is een zeker onderscheid. Het valt op dat de apostel vaak de aanhef wisselt, wanneer hij “u” (jullie) en wanneer hij “wij” zegt. De mensen uit de volkeren waren uiterlijk en innerlijk ver van God. De joden waren uiterlijk dichtbij, maar innerlijk net zo ver van God verwijderd als de volkeren.

De verschillen maakt Paulus nu duidelijk. Ze zijn er al sinds de roeping van Israël in hun stamvader Abraham. Vanaf deze tijd is de mensheid opgedeeld in deze twee groepen. Er waren benamingen voor deze beide mensengroepen. De ene noemde men “voorhuid”, dat zijn zij uit de volkeren en de andere noemde men “besnijdenis”. Dat waren vaststaande begrippen, die eigenlijk iedereen kende. Dit onderscheid heeft op een zekere wijze zijn einde gevonden door het kruis van Christus. Dan wordt ons een derde groep van mensen getoond. De apostel Paulus spreekt er in 1Ko.10,32 van: “Weest geen struikelblok voor, Joden en voor Grieken en voor de gemeente van God;” Uit deze beide groepen Joden en Grieken wordt een nieuwe groep van mensen gevormd, namelijk de gemeente. De Heer heeft uit beiden één gemaakt.

Nu herinnert Paulus in vs.11 deze gelovigen uit de volkeren, dat zijn hier de Efeziërs, eraan dat zij eens de volkeren in het vlees waren. We komen dan in Gn.17,12 waar we voor de eerste keer de besnijdenis vinden “*al wat mannelijk is in uw geslachten*”. Later wordt de besnijdenis in de wet opgenomen (Lv.12,3). Zij karakteriseren diegenen, die uiterlijk tot dit volk behoorden, hoewel ze innerlijk precies zover van God verwijderd waren als zij uit de volkeren. Nu zijn ze nabij gekomen. Met dit “*nabij gekomen*” (vs.13) van hen uit de volkeren wordt bedoeld een werkelijke innerlijke verbinding met het hart en gemeenschap met God en de Heer Jezus.

Om dit hoge van dat wat hier wordt meegedeeld te verstaan is het goed wanneer we ons voor de aandacht houden, dat het hier om een nieuwe schepping gaat. Er wordt niets van de oude schepping mee overgenomen. Hier is iets compleet nieuw geschapen, wat er voorheen niet was.

Het moest voor het vrome joodse gemoed een uitermate grote moeilijkheid zijn, om dát wat God in het Jodendom had opgericht en wat duizenden jaren had voortbestaan en regel was

voor het volk Israël, op een gegeven moment ophield - dat wat God een keer gaf en nu weer wegdoet. De verklaring wordt hier eigenlijk gegeven: God handelt in de verschillende tijden anders, terwijl Zijn grondbeginselen altijd dezelfde zijn.

God heeft verschillende wegen ingeslagen. God wilde de mens beproeven. Dat gebeurde totdat de Heer Jezus op aarde kwam. Het antwoord van de mensen was: *“weg met Hem! Weg met Hem! Kruisig Hem!”* (Jh.19,15). Daarna werd de mens niet meer beproefd. De mens had laten zien wie hij was.

Dit gedeelte is door God gegeven om te kunnen begrijpelijk wat de “nieuwe mens” is. Het is groots om te overdenken hoe God in de tijd van de genade anders handelt als eens onder de wet. Dat leren we hier. Het begin van dit gedeelte moet ons zeer tot nadenken stemmen. We moeten ons er van bewust zijn waar we vandaan komen. Dat maakt ons ootmoedig. We behoorden nu eenmaal niet tot dit bijzondere bevoorrechte volk. En dan worden de voorrechten van Israël opgesomd, om als het ware steeds dieper te tonen waar we vandaan komen. Het gaf een uiterlijke positie, een nabijheid tot God, voor Israël. Die beslist niet waardeeloos was, het was een genade van God. Het eerste wat van ons gezegd wordt is dat we in die tijd, bedoeld is de tijd van het oude testament, zonder Christus waren. Dat is een erbarmelijke toestand. Nu mogen we ernaast zetten: *“Maar nu,”* (vs.13). Een wonderbare tegenstelling. In het eerste gedeelte hadden we ook al een geweldige tegenstelling. Daar waren we allen dood in overtredingen en zonden. En vervolgens staat er: *“Maar God”*. Hier is het *“vroeger”* en *“nu”*. Israël heeft profetieën gehad, die wijzen op de komst van de Messias. En min of meer hebben de mensen in deze tijd daar op gewacht. Zoiets hadden wij, uit de volkeren, niet. Wij waren zonder Christus. En we waren ook *“vreemd aan het burgerrecht van Israël”*. En nu is er een gemeenschappelijk wezen, dat God heeft geschapen. De Heer Jezus noemt het in Jh.10 *“stal”* een passende uitdrukking. Het was een stal, die omheind was en daardoor ook van de volkeren gescheiden was, waarvan Christus de deur was. Dat gemeenschappelijke wezen werd door een goede volmaakte wet geregeld. Dat kenden zij die uit de volkeren waren, niet. Er was een volk, waar alles naar de gedachten van God geregeld was, zelfs iedere kleinigheid in het dagelijkse leven en dat te midden van een goddeloos, boze, smerige en de afgoden dienende wereld. Het volk van Israël had aanwijzingen, hoe het tot God kon naderen. De mens uit de volkeren kende daar niets van.

Wanneer God iets nieuws scheidt, brengt Hij ons niet op het niveau van Israël. Wel waren er in die tijd Godvrezende mannen, zoals Melchizédek en ook Job, die wel tijdgenoten van Abraham waren, maar niet tot het volk van Israël behoorden.

Het woord *“verbonden”*, staat in het meervoud en het woord *“belofte”* in het enkelvoud (vs.12). Het gaat om één belofte zij concentreert zich enkel en alleen op Christus. Ze werd aan Abraham, Izaäk en Jakob gegeven waarvan de volkeren geen spoor van kennis hadden. Wij, de volkeren, hadden geen Messias te verwachten.

In de verzen 11+12 vinden we zeven kenmerken die de volkeren afwijzen.

1. Ze zijn volkeren in het vlees. Dat wil zeggen hun lichamelijke afstamming. Wanneer dat met de voorhuid wordt verbonden komt een tweede gedachte erbij: ze waren onbesneden.
2. Ze waren onbesneden en dat was op zich een scheldwoord.

3. Ze waren zonder Christus. De Messias is gekomen voor de verloren schapen van Israël.
4. Ze waren vreemd aan het burgerschap van Israël, dwz. zonder enige wettelijke bepaling aangaande een staatsburgerschap. De volkeren waren jaloers op de wet van Israël. De wet had inderdaad sociale, politieke en ook medische geboden, een groot voordeel.
5. Ze waren 'vreemdelingen' aangaande de verbonden der belofte.
6. Ze hadden geen hoop, Abraham had een hoop op het hemelse vaderland.
7. Ze waren zonder God in de wereld. Wanneer van de eeuwige God gesproken wordt, wordt Hij in Gen.9,26 de God van Sem genoemd, niet de God van Cham of Jafet.

Wanneer we in het eerste gedeelte van dit hoofdstuk iets over de morele toestand vinden van de individuele mens, dan spreekt het tweede deel over het gemeenschappelijke deel van hen uit de volkeren. Paulus zinspeelt er vanaf het begin al op, dat de nabijheid van de joden tot God, alleen uiterlijk was. Dit schriftgedeelte wat hier voor onze aandacht staat, is van grote betekenis voor het verstaan van de gehele heilige schrift, het laat ons zien dat er verschillende tijdperken waren met verschillende omgangsvormen van God met de mensen. De uitspraak "*in die tijd*" (vs.12), geeft daarvoor een duidelijke aanwijzing.

In het oude testament staan veel beloften die de volkeren betreffen (bv. Js.19). Maar de volkeren hadden niets over deze beloften gehoord. Zij waren zonder God. En wanneer er niet iets geheel nieuws was gekomen, dan waren we nu nog veraf.

Het is goed, dat alles voorbij is, wij waren in het vlees, maar dat is nu niet meer het geval. Nu zijn we in Christus. In de nieuwe schepping zijn er geen Joden en Grieken, barbaren en Scythen, mannen of vrouwen. We zijn één in Christus en Christus is alles en in allen. We zijn ook niet in het nieuwe verbond. De gemeente valt totaal niet onder een verbond. We hebben wel de zegeningen van het nieuwe verbond, maar deze bond wordt met Israël gesloten. We zijn nabij gebracht door het bloed van Christus. Het Judaïsme werd aan het kruis geheel en al ter zijde gesteld. Er was wel een overgang tot aan de steniging van Stefanus. Dat was om zo te zeggen een herhaling van het doden van Christus zelf. Hoe lijkt deze eerste martelaar in zijn gehele houding, in zijn spreken, op de Heer Jezus! Mocht dat ook voor ons waar zijn!

Nog een punt voor ons jonge broeders. In Ef.2 zien we wat we waren, wat we zijn en ook wat we hebben. Onderzoek dat nog eens voor jezelf! Het zal veel betekenend zijn voor jullie zielen!

In Ko.2,11+12 wordt ons gezegd dat het om een principiële andere besnijdenis gaat dan die in het Jodendom. Het is voor ons een hemelse zaak, die niet op de aarde wordt voltrokken en niet in het vlees is. De volkeren waren in het vlees, en de Joden, de besnijdenis, ook dat maakt het onderscheid tussen volkeren en Joden gering. Wij hebben in Christus iets wat veel hoger is, veel heerlijker, eeuwig en volmaakt is. Daarmee is het oude tot een eind gekomen.

We hebben een zeer groot voorrecht door het bloed van de Heer Jezus. In vs.16 lezen we van het kruis. Wanneer we hier zo samen zijn, met personen uit verschillende landen, verschillende culturen, verschillende huidskleur - hoe wonderbaar is het toch, dat we ons gemeenschappelijk mogen verheugen, de vreugde kunnen genieten in de Heer Jezus! Het is de Heilige Geest, waarmee we verzegelt zijn. Daarom kunnen we samenkomen en de gemeen-

schap genieten met de Heer Jezus en met God de Vader en ook met al de broeders en zusters. Het bloed van de Heer Jezus en de liefde van God, die is uitgestort in onze harten (Rm.5,5), heeft dit wonder bewerkt. We zijn geen vreemdelingen meer en zonder burgerschap, maar broeders. En dat is een bijzondere vreugde voor onze harten. Mochten we meer als 'broeders' leven.

Efeze 2,11

Wanneer we het woord van de waarheid recht snijden (2Tm.2,15), dan zullen we ook de mensen en de volkeren van deze aarde recht indelen. En precies dat hebben we gedaan. Er zijn volkeren, Joden en de gemeente van God. Velen hebben deze dingen door elkaar gehaald. We worden opgewekt om ons dit te bedenken (vs.11). Het is verootmoedigend, om deze dingen te bedenken. Wanneer we er aan denken waar we vandaan komen, waarderen we veel meer wat we nu zijn geworden. En zo heeft God van tijd tot tijd, ook Israël daaraan herinnert: *"De Here heeft ons met een machtige hand uit Egypte, uit het diensthuis, gevoerd"* (Ex.13,14). En tot David heeft Hij gezegd: *"ik heb u gehaald uit de weide van achter de schapen,"* (2Sa.7,8). Wanneer we daarover nadenken, uit welk een moeras en uit welke duisternis we genomen zijn, worden we meer en meer dankbaar voor dat wat God ons heeft gegeven.

Efeze 2,12

We waren zonder Christus, maar nu is Christus de hoop der heerlijkheid, in ons (Ko.1,27). Wij waren vreemdelingen met betrekking tot het burgerschap van Israël, nu zijn we hemelburgers. Het is werkelijk een verschrikkelijke gedachte om zonder hoop te zijn. Nu hebben we een *"gelukkige hoop"* (Tt.2,3). Onze hoop is niet in de eerste plaats de hemel, maar de Heer Jezus zelf. God is onze Vader en Zijn huis is ons huis. Spoedig zullen we daar naar toegebracht worden door onze Heer Jezus. Laten we genieten van dat, wat nu al ons bezit is en ons verheugen op dat wat spoedig komt.

Wat hier beschreven wordt is de toestand van het volk van Israël tot Golgotha Maar sinds het kruis van Golgotha, waar het volk Israël zijn Messias verwierp, heeft Israël zich op dezelfde grondslag geplaatst als de volkeren. Beide worden nu op hetzelfde niveau gezien. De zo hoog bevoorrechte Joden en de goddeloze volkeren. We lezen in Rm.3,1: *"wat is dan het voorrecht van de Jood, of wat is het nut van de besnijdenis?"* Het had inderdaad voordelen gegeven en het was nuttig en oorspronkelijk een zegen van God voor het volk Israël. En dan geeft Paulus het antwoord: *"Veel in elk opzicht"* (Rm.3,1). Er zijn menselijke pogingen gedaan om via de weg van besnijdenis de volkeren tot het Jodendom te brengen, proselieten te maken. De Heer klaagt een keer: *"Dit volk eert Mij met de lippen, maar hun hart is ver van Mij vandaan;"* (Mt.15,8). Uiteindelijk verwierpen zij de Heer.

Efeze 2,13+14

En dan is dit bloed op het kruis van Golgotha vergoten. God heeft een werk gedaan waardoor nu mensen inderdaad overeenkomstig Zijn gedachten, nabij kunnen komen. We hebben deze ongehinderde, vrije toegang tot de Vader. Dat is een natuurlijk gegeven voor gelovigen, die door het bloed van Christus nabij zijn gekomen. We willen bedenken welk een weg God is gegaan - dat het bloed van Zijn Zoon nodig was! Daar heeft God geen zegen met een belofte uitgesproken zoals bij Abraham. Maar Hij gaf Zijn Zoon. De scheidsmuur van de omheining is nu afgebroken. Er bestaat één lichaam, één organisme. Paulus laat ons hier zien op een begrijpelijke wijze, wat Gods weg is, om deze gemeente te scheppen.

God handelt in de verschillende huishoudingen verschillend, maar steeds overeenkomstig dezelfde principes. Het principe is, dat God nooit iets verbetert wat de mens onder zijn verantwoording heeft verdorven. De gemeente is dus geen verbeterde versie van het Jodendom, maar iets geheel nieuws. Het nieuwe wat God geeft is altijd heerlijker dan dat wat er voorheen was. Zegeningen in het zichtbare aardse bereik, nu zijn het hemelse zegeningen. De gemeente van God betreft niet alleen een volk op deze aarde, maar alle mensen uit alle volkeren, die door het bloed van de Heer Jezus van hun zonden zijn gereinigd. Wat de gemeente betreft, we kunnen haar niet hoog genoeg waarderen. We behoren tot deze "nieuwe mens" die overeenkomstig Christus is geschapen. We zijn God nabij gekomen op een wijze zoals het voorheen niet was gekend. Nog meer naderbij komen is niet mogelijk.

God neemt niet door één daad van Zijn soevereiniteit dat weg, wat voorheen was. We hebben van de onbegrijpelijk hoge prijs gehoord: het bloed van de Heer Jezus. De morele eisen van de wet zijn ouder dan de wet zelf, ze blijven bestaan. Maar God heeft de ceremoniële inzettingen, als middel om tot God te naderen, weggenomen. De Jood was door het verbreken, het niet houden, van de wet, van God verwijderd. Zij hadden de Messias, die tot hen kwam, gedood. Zo was ook het Joodse volk onder de vloek van een verbroken wet. Deze vloek kon niet door een machtwoord van God opgeheven worden, maar alleen door de dood. Christus heeft vlees aangenomen, een lichaam gehad dat Hij overgaf in de dood. Door de dood is *"de vijandschap, de wet van de geboden die in inzettingen bestaat, te niet gedaan..."* (vs.15). Deze prijs laat ons zien, hoe ver we van God verwijderd waren, hij toont ons anderzijds hoe heilig God is en hij toont ons de liefde van God die bereid was om deze prijs te betalen.

Het werk als ook het kruis en het bloed van Christus worden hier op een wonderbare wijze voorgesteld. Het brengt de mensen op hetzelfde niveau voor God. In Js.5,1+2 worden de voorrechten van Israël in verbinding met een wijngaard genoemd. Het was de laatste beproeving die God de mensen stelde, eigenlijk plaatsvervangend voor de gehele mensheid. Maar zij brachten geen vruchten voor God. Zo waren er dan van de natuurlijke mens geen vruchten voor God. Wat doet God? Hij neemt de omheining weg, want Hij had niet ontvangen wat Hij had verwacht. God was echter niet teleurgesteld. Hij wist wat er in het hart van de mensen was. De mens zonder God, zonder Christus staat onafhankelijk van zijn afkomst, op precies gelijk niveau, of ze nu onder de wet stonden of zonder een wet waren. De eerste mens is terzijde gezet. De tweede Mens, de Mens van de hemel opent de deur voor ieder mens tot een positie die hij alleen door geloof kan ontvangen. Het werk van deze tweede Mens, openbaarde wat in het hart van God was. Hij heeft deze *"scheidsmuur van de omheining weggebroken"* (vs.13). De vijandschap tussen Israël en de volkeren heeft Hij, vrede-stichtende, te niet gedaan. Hij heeft die beiden in een lichaam met God verzoend door het kruis (vs.16). Zo werd dit verschil wat God zelf tot stand had gebracht, opgeheven. Dat is geheel nieuw en het is in Christus.

We zien in het begin van de Handelingen, dat het samen gaan van de gelovigen uit de Joden en de gelovigen uit de volkeren niet eenvoudig was. De apostel Petrus heeft dat in zijn eigen lichaam ervaren. Hij had de sleutel van het koninkrijk om dit te openen, eerst voor de Joden, dan bij de Samaritanen en vervolgens ook bij de volkeren. Dat laatste was voor hem het moeilijkste, maar ook voor alle andere Joden. Petrus had er moeite mee om de andere apostelen in Jeruzalem te kunnen overtuigen, dat er nu geen scheiding meer bestond.

We zien in de eerste tijd van de christenheid, dat het wegbreken van deze scheidsmuur niet zo eenvoudig was. Het bloed van de Heer Jezus is het wat ons nabij heeft gebracht. Alleen op grond van dit bloed kunnen we *“langs de nieuwe en levende weg”* (Hb.10,20) tot God naderen. Wat een voorrecht dat we niet gebonden zijn aan ceremonies. Dit is een bemoediging voor ons allen.

Het afbreken van de omheining kon niet door mensen gedaan worden. Geen Jood had het recht om dat wat God gegeven had af te breken. Dat kon alleen de Heer Jezus doen!

Wanneer we dit gedeelte vanaf vs.13 bezien, stellen we vast, dat iedere zegen, die met deze positie verbonden is, op Christus berust. Het is opvallend dat er herhaaldelijk staat: *“In Christus Jezus”*. Het bloed van Christus wordt genoemd, Hij is onze vrede, Hij heeft weggebroken, Hij heeft de nieuwe mens geschapen, Hij heeft de vijandschap gedood, enz. De positie waarin we zijn gekomen is niet alleen maar een positie, het is een Persoon. We zijn zo nabij gebracht, als de Heer Jezus zelf.

De wet is niet afgeschaft, zoals we dat dikwijls in de christelijke wereld horen, omdat de Heer Jezus de wet heeft gehouden. Veelmeer is de wet, het middel om tot God te naderen, afgeschaft omdat Hij aan de rechtvaardige eisen van God heeft voldaan. De verzoeningsdood van de Heer Jezus was daarvoor nodig. Alleen dat kon God bevredigen. De dood van de Heer Jezus was nodig opdat er vrede in een dubbele betrekking kon komen. Vrede enerzijds tussen de mensen en God en anderzijds tussen de Joden en de volkeren. Beide groepen, de gelovigen uit de Joden en de gelovigen uit de volkeren zijn met God in overeenstemming gekomen. Onze vrede is de Heer Jezus, een Persoon. Hij is ook onze hoop (Tt.1,1). Het is een vrede, die van buiten af komt en niet afhankelijk is van onze gevoelens. De Heer heeft deze dingen zowel met God als ook tussen deze beide groepen in orde gebracht.

Dan begint God door Paulus ons te tonen wat de gemeente is. Daarbij gaat hij stap voor stap verder, voegt er steeds weer een gedachte bij. Eerst ervaren we dat Hij de gelovigen uit deze beide groepen tot *één* zaak heeft gemaakt. We zijn *één* geworden. Het hoogtepunt in deze uitspraak is dit ene lichaam.

“Want Hij is onze vrede,” (vs.13). Hier spreekt de apostel en de Heilige Geest over de gelovigen uit de Joden en de gelovigen uit de volkeren. Het is de vrede die de Heer Jezus zelf heeft gemaakt en die in Zijn Persoon aanwezig is. Daar is niets meer aan toe te voegen. Wanneer sprake is van de nieuwe mens, is de vrede de voorwaarde hiervoor. Het is niet anders denkbaar. De leden van het lichaam gehoorzamen naar dezelfde regels, gehoorzamen hetzelfde Hoofd, en dat op volkomen wijze. We zijn dat in het natuurlijke ook zo gewend. En zo is dat ook met de nieuwe mens volkomen in overeenstemming in iedere betrekking met het Hoofd, zoals het voorheen nog nooit op aarde geweest was.

Ik ben in zonden geboren en ik moest opnieuw geboren worden.

Ik was dood in overtredingen en zonden en moest daarom levend worden gemaakt. Ik was onder de verdoemenis en daarom moest ik gerechtvaardigd worden. Ik was onrein, en daarom moest ik geheiligd worden door dat ene offer dat voor allemaal gegeven was, het lichaam van de Heer Jezus Christus. Omdat ik vervreemd en een vijand was, moest ik met God

verzoend worden. Dat is de hoge waarheid van het heil. De verzoening geeft me een plaats in de nieuwe schepping. En Christus is het Hoofd van deze nieuwe schepping. Hoe wonderbaar zijn toch al deze dingen! We zien twee grote karaktertrekken; er is een verheerlijkte Mens in de hemel, Jezus Christus. En er is een Goddelijke Persoon die zich op aarde bevindt, de Heilige Geest. De Heilige Geest woont in de gelovigen en in de gemeente. En in Hem leven wij, bewegen wij ons en is ons hele zijn. Hij wil ons niet tot zichzelf trekken, maar Hij wil ons steeds weer tot de wonderbare verheerlijkte Mens in de hemel trekken.

Het bloed van de Heer Jezus, de uitdrukking van de overgave van Zijn leven in de dood, werkt naar twee richtingen. In de eerste plaats de richting tot God. Dat kunnen we zien in de grote verzoendag Lv.16, daar moest eerst het bloed in het heilige der heiligen gebracht worden, dat wil zeggen: God is door het bloed van de Heer Jezus, door Zijn offer, Zijn overgave in de dood, volkomen tevredengesteld. Al Zijn heilige eisen met het oog op de mens zijn door dit bloed volkomen vervuld en de weg tot God is vrij (Hb.10,19).

De andere zijde is - dat zien we al bij de inwijding van de priester - dat eerst het bloed aan de horens van het brandofferaltaar moest worden gesprengd. Dat was de zijde van God. Maar dan kwam het bloed op het oor, op de handen en voeten van de priester, dat wil zeggen dat het bloed ook met het oog op ons heeft gewerkt. Het heeft ons gereinigd, het heeft ons gekocht, we zijn er door gerechtvaardigd. Het zijn allemaal uitwerkingen met het oog op de zondaar. De toegang tot God is geopend. We zijn nabij gebracht door het bloed van Christus.

Het is erg, wanneer men hier en daar zegt dat men de wet moet houden. In diverse kerken worden de tien geboden bijna iedere zondag voorgelezen als een richtsnoer voor het christelijke geloof. In de gemeente zijn allen broeders. Er is geen onderscheid, geen hiërarchie en zeker geen scheidingen. Hoe is dat in tegenspraak met de gehele situatie in de christenheid vandaag aan de dag. Er mag naar Gods gedachten geen scheiding onder gelovigen zijn behalve dit ene, de scheiding van het boze, die blijft bestaan.

We zien dat noch het voordeel van de Jood, dat wil zeggen hun verbonden en beloften, noch de onreinheid en de vervreemding van de volkeren een hindernis is om in deze nieuwe positie te komen, het is alleen mogelijk door de dood van de Heer Jezus en niet door Zijn leven. God had zijn eisen in de wet genoemd, ze waren niet vervuld. Aan deze eisen heeft de Heer Jezus door Zijn dood voldaan. De zegen van Abraham is tot de volkeren gekomen op grond van Zijn dood (Gl.3,10-14; Ko.2,14). De scheidsmuur van de omheining hield de volkeren buiten, maar ze voerde de Jood niet naar buiten (Hd.10,28; 11,1-3). De Heer Jezus heeft die twee, "*vrede makende, tot een nieuwe mens*" geschapen. In vs.16 staat de gedachte van vijandschap tot God op de voorgrond. Het gaat daarom, dat die twee in *een* lichaam met God verzoend zijn. De vijandschap van de mens naar God toe, is weggenomen en weggedaan. Er is niet een oude toestand hersteld, maar God heeft ons in een geheel nieuwe toestand gebracht, die vele malen hoger is dan die daarvoor existeerde.

Efeze 2,15+16

De nieuwe mens (vs.15) is niet Christus, het is ook niet zoals we in hf.4,24 lezen, de nieuwe mens die wij aangedaan hebben. Hier is de nieuwe mens de gezamenlijke gelovigen uit de Joden en uit de volkeren. Het is een beschrijving van de gemeente, een wonderbare schepping, die de Heer Jezus zelf heeft geschapen.

"De wet der geboden in inzetten bestaande" vs.15, is de vijandschap, dat wil zeggen de

scheiding tussen Israël en de volkeren. En deze vijandschap heeft de Heer Jezus door Zijn dood te niet gedaan. De vloek van een verbroken wet lag op de mensen. Deze vloek heeft de Heer Jezus getroffen, daarom was Zijn dood nodig. Hij is voor ons tot een vloek geworden. Dat is dat aangrijpende, waarover we nooit, ja nooit genoeg kunnen nadenken.

Waarom staat hier “*de nieuwe mens*” zegt deze uitdrukking niet dat deze gemeente de wezenstrekken van de Heer Jezus voor moet stellen in deze wereld? Er is een nieuwe mens, een zeldzame uitdrukking die alleen hier - met het oog op de gemeente - voorkomt. Wanneer er staat een nieuwe mens, dan moet er een tegenstelling zijn met iets wat vroeger was. God had toch het onderscheid tussen Israël en de volkeren aangebracht. Het gaf voordien twee verschillende mensensoorten, Joden en volkeren, Nu zijn er geen twee mensentypen meer. Hij heeft ons beiden *één* gemaakt, *één* nieuwe mens geschapen en dan *één* lichaam.

De gelovigen hebben allen dezelfde natuur ontvangen, het wezen van Christus. Deze ene nieuwe mens is de gemeente. Het is een gelukkig makende waarheid, dat de verschillen zijn beëindigd. Hier wordt de eenheid benadrukt. Het is *één* nieuwe mens en het is *één* lichaam, Christus voorgesteld in de gemeente. Hier vinden we de enige plaats in het nieuwe testament waar de eenheid van het lichaam van Christus steunt op het kruis, verder is het altijd de doop met de Heilige Geest. De gemeente rust of heeft zijn bestaansrecht, door het kruis. Dat is voor ons een zeer belangrijke waarheid. Ook al kunnen we niet alles verstaan en bevatten, dan brengt ons deze overdenking tot aanbidding. De Heer Jezus heeft de gemeente liefgehad, ook toen ze nog helemaal niet bestond. Hij heeft ze liefgehad en zich voor haar overgegeven. Wanneer we dit gezichtspunt meer in het hart hadden hoe zouden we in de praktijk zoveel anders doen en al die verdeeldheid zou ons zoveel te meer pijn doen.

Iedere zondag, wanneer we het brood breken, drukken we deze waarheid uit: daar is *één* lichaam.

We zullen nog iets over “*verzoening*” zeggen. Christus heeft die beiden in een lichaam verzoend. We kunnen hier geen tijdsafhankelijke componenten vastleggen, want het lichaam bestond nog niet, toen de Heer Jezus op het kruis was. Maar het is iets wonderlijkst dat de Heer Jezus de gemeente voor zich zag en in Zijn hart had nog voor dat ze bestond. Toen al heeft Hij ze liefgehad en zich voor haar overgegeven. Verzoening is het tegenovergestelde van vijandschap en vervreemding. Twee partijen die volledig tegenover elkaar staan, komen in een harmonieuze betrekking. Hoe geweldig is dat. De Heer Jezus heeft ons door Zijn werk aan het kruis van Golgotha met God verzoend, heeft ons echter ook als gelovigen met elkaar in een harmonieuze, niet te verbreken betrekking gebracht.

Wanneer we hebben gehoord dat verzoening nodig is, daar waar twee tegenover elkaar staan, dan weten we dat de vijandschap alleen van *één* zijde was, van onze zijde. Van Gods zijde was er nooit vijandschap. God was in Christus de wereld met zichzelf verzoenende. Hij wilde de verzoening.

De eerste mens was goed geschapen. Echter na de zondeval spreekt God van de “oude mens”, en deze was zeer slecht. Ieder natuurlijk mens behoort tot de “oude mens”. Christus is de oorsprong van de “nieuwe mens”. In de schrift wordt nooit gesproken over nieuwe mensen in het meervoud, altijd in het enkelvoud, nieuwe mens.

Verzoening is meer dan vergeving van zonden. Wij hebben de verlossing, de vergeving van zonden ontvangen door het bloed van de Heer Jezus. Verzoening is echter een verandering, zij spreekt van dat wat we zijn geworden. Zij staat altijd in verbinding met de dood van de Heer Jezus.

Het Jodendom genoot de voordelen die God geschapen had in de wet. Maar wat God geschapen heeft in deze "nieuwe mens" is veel heerlijker. De gemeente is het meesterwerk van God. In haar worden de heerlijkheden en karaktertrekken van Christus gezien. Ze heeft haar oorsprong in de eeuwigheid. En in haar worden de eeuwige gedachten van God, die in Christus zijn, gevonden en voorgesteld. Dat mag onze harten verheugen. Welnu, de gemeente heeft haar oorsprong in de eeuwigheid en zij wordt voorgesteld in de tijd hier op aarde, haar doel is eeuwig, hemels. Ze heeft een hemels karakter, zoals Christus zelf.

Efeze 2,17

Hij kwam en verkondigde vrede. Dat gebeurde toen de Heilige Geest op aarde kwam. Hij kwam en verkondigde vrede, ook aan hen die "veraf" waren, dat wil zeggen in de eerste plaats aan de volkeren, maar ook aan hen die "nabij" waren, dat waren de Joden, die als volk een religieuze nabijheid tot God hadden ten opzichte van de andere volkeren. Maar wat een wonderbaar feit dat de Heer Jezus deze vrede niet alleen gemaakt, maar ook aan hen verkondigt heeft. Hoe weinig wordt deze vrede, deze volkomen harmonie, die ook met het naderen tot God in verbinding staat, verwerkelijkt.

Hier wordt van verkondigen (vs.17) gesproken. Als de verkondiging niet duidelijk is, hoe zou de mens dan vrede ontvangen? Daarom is het zo belangrijk, dat het volle evangelie de grondslag voor de verkondiging van de vrede is. De vrede berust niet op onze gevoelens, maar op de persoon van de Heer Jezus. Dat is het punt waar alles op berust. Hij is onze vrede. Hij heeft alles wel gemaakt. Wanneer we dan in de praktijk zien hoeveel in de christenheid aan twijfel en onzekerheid wordt verkondigd is dat zeer verdrietig. Welk een tegenstelling is er dan tot dat wat het woord van God ons zegt: Hij kwam en verkondigde vrede, aan hen die veraf en aan hen die dichtbij waren. De uitdrukking: "En Hij is gekomen en heeft vrede verkondigd" (vs.17), betreft zich niet op de persoon van de Heer Jezus, maar op Zijn komen in de Heilige Geest. Toen de Heer Jezus op aarde was, zowel voor Zijn dood als ook toen Hij was opgestaan, heeft Hij nooit een verre vrede verkondigd, maar hier staat; "En Hij is gekomen en heeft vrede verkondigd aan u die veraf was, en vrede aan hen die nabij waren." De Heer Jezus heeft dat wel in Mk.16,15 aangekondigd. Hij kwam in de persoon van de heilige Geest en verkondigde deze vrede door Zijn dienstknechten. Er zijn veel schriftplaatsen, (Handelingen en de brieven) die ons dit aantonen, bv. 1Pt.1,12; 3,19; Rm.10,15.

Onze oude broeders hebben niet veel over de "nieuwe mens" gezegd. Maar ze hebben er nooit aan getwijfeld dat dit de gemeente was.

"En Hij is gekomen". Ons hart wordt tot de Heer Jezus geleid, hoewel Hij kwam in de kracht en de Persoon van de Heilige Geest. We zien dat iemand de afstand die tussen God en ons bestond, overbrugde. "En Hij is gekomen" vs.17). Dat is, hoe dan ook, de uitdrukking van Zijn liefde die hier wordt getoond, "Hij is gekomen!" Het was Hem er alles aan gelegen, om de vrede te verkondigen. Het lijkt alsof de Heilige Geest wil aangeven met welk een vreugde de Heer Jezus kwam, om de vrede bekend te maken.

Efeze 2,18

Wanneer we deze gedachte verder voortzetten, hebben we een mooie overgang tot vs.18. In vs.17 kwam Hij tot ons. God is tot ons genaderd op de grondslag van het kruis, vrede ver-

kondigend. In vs.18 naderen we tot God en wel op dezelfde grondslag. Is dat niet een mooie parallel? We hebben nu ongehinderde toegang tot God. Dat was er in het oude testament niet, net zo min was er voorheen ook geen vs.17. God woonde in donkerheid, maar nu hebben we toegang, ongehinderde gemeenschap, met God, de Vader, in het gebed, in het voorbidden doen, in de aanbidding, eenvoudig bij Hem zijn. Dat alles hebben we ontvangen op grond van het werk van de Heer Jezus op het kruis. Wat een deel! We moesten eigenlijk in aanbidding voor Hem neervallen om Hem naar behoren te bewonderen.

Met het oog op vs.13 waar staat: *“in Christus Jezus bent u die vroeger veraf was nabij gekomen door het bloed van Christus.”*, wordt gezegd dat het in wezen al de gehele christelijke positie en zijn karakter bevat. Hier zien we hoe dat nog duidelijker en in zijn volle helderheid wordt ontvouwt. Alle drie Personen van de Godheid staan hier voor onze aandacht. Dan wordt gezegd: *“Want door Hem”* en als er staat: *“in één Geest”* (vs.18), worden twee verschillende woorden voor de verhouding (relatie), gebruikt (wat in onze taal niet mogelijk is uit te drukken). Het eerste bij de Heer Jezus (*“door Hem”*), dat Hij werkelijk de weg, het middel is waardoor alles tot stand is gekomen. Daarvoor moest de Heer Jezus op aarde komen, daarvoor moest Hij naar het kruis van Golgotha gaan. Dat was de enige weg waarop de weg tot God geëffend kon worden. Hij heeft om zo te zeggen door het scheuren van de voorhang in de tempel, de weg tot God geëffend. Het was alleen de Heer Jezus en Zijn werk. Er is geen andere weg en geen andere toegang dan alleen op deze weg tot God. We kennen toch allen de uitdrukking die vandaag in veel religies wordt gebruikt: *“Ieder wordt naar zijn eigen opvatting zalig”*. Er is echter maar één weg en door deze hebben we toegang, op geen enkele andere weg komt men tot God. Hier gaat het echter niet zo zeer om God, maar om de Vader. En wanneer er dan staat: *“in één Geest”* wordt er een ander woord voor verhouding (relatie) gebruikt, dat meer de betekenis heeft van: in de kracht, in de bekwaamheid daartoe, ook al was de weg geëffend, wat zou het helpen als niemand bekwaam was, om hem te gaan. En hier zien we dat de Heer niet alleen moest komen om Zijn werk op het kruis van Golgotha te volbrengen, om ons principieel de weg te openen, maar ook dat de Heilige Geest moest neerdalen in ieder persoonlijk en in de gemeente, Hij die ons bekwaam maakt om deze weg te bewandelen. In Jh.4,24 is niet de Heilige Geest als Persoon bedoelt, maar het wezen en het karakter van de aanbidding, namelijk in geest en waarheid. Dat wil zeggen, het moet in overeenstemming met het wezen van God zijn. God is een geest. Natuurlijk kan het ook alleen maar onder de leiding van de Heilige Geest zijn, dat staat echter niet in Jh.4 maar hier. En in waarheid, dat wil zeggen in overeenstemming met hoe God zich heeft geopenbaard. Dat is in geest en waarheid. Maar hier gaat het om de toegang tot de Vader en dan wordt gezegd: het is alleen mogelijk als dit in de kracht van de Heilige Geest gebeurt. Hier wordt feitelijk het deel van de christen voorgesteld, dat al in vs.13 genoemd wordt: *“u bent nabij gekomen”*. Hoeveel gelovigen van vandaag staan praktisch op het standpunt van het oude testament! Ze komen niet verder, omdat hun de waarheid aangaande het christendom niet bekend is. Hoeveel mensen hebben werkelijk vrijmoedigheid om tot de Vader te bidden? Wij mogen door Christus en in de kracht van de Heilige Geest tot de Vader bidden. De vader heeft immers de Zoon gezonden om ons tot Zich te brengen. En de Heer Jezus, de Zoon, is gestorven om de weg te bereiden. We mogen Hem niet alleen als God, maar ook als Vader kennen. Dat is het diepste wezen van God, sowieso. Hij is vanaf alle eeuwigheden de Vader van Zijn eeuwige Zoon. En Hem heeft de Zoon geopenbaard. *“Wie Mij heeft gezien, heeft de Vader gezien”* (Jh.14,9). En tot Hem mogen we naderen. Dat is de grootste innigheid, waartoe mensen, vroegere zondaren, zo tot God gebracht konden worden. Een grotere en inniger

nabijheid bestaat er niet. *“Nabij gekomen door het bloed van Christus”*. Door Hem, hebben we beide, door één Geest de toegang tot de Vader.

“En Hij is gekomen” vs.17, Hij kwam tot ons, God in de Persoon van de Heer Jezus Christus. Maar nu komt in vs.18 een omgekeerde beweeg richting: Wij komen tot Hem. Het principiële naderen van God tot mensen geschiedde door het kruis. Maar omgekeerd komen we nu tot de Vader, tot God. En dat doen we in de kracht van de Heilige Geest.

In de christenheid wordt veel toneel gespeeld, veel muziek en dergelijke. Maar muziek helpt niet om tot de Vader te komen, dat kan alleen in de kracht van de Heilige Geest. Dat moeten we ons steeds weer bewust zijn, wanneer we tot God bidden. Wanneer hier staat: *“in één Geest”*, dan schijnt het heen te wijzen dat bij alle menigvuldigheid een eenvormige Geest is. Deze ene Geest zal ons tot een eensgezindheid leiden, die bewonderenswaardig is. Het gebed zal dan in de samenkomsten zo zijn dat allen van harte amen kunnen zeggen. Bepaalde strekkingen inbrengen of onderwijzingen meedelen door middel van gebeden is iets afschuwelijkst. God komt tot ons, wij komen tot God. Hier is werkelijk de drie-enige God: de Vader wordt uitdrukkelijk genoemd, de Zoon *“door Hem”* en de Heilige Geest (vs.18). Voor de jonge vrienden zeggen we: de Heilige Geest is niet alleen een kracht, Hij is absoluut meer, Hij is een Persoon in de Godheid, zoals het de Heer Jezus is, de Zoon en zoals het de Vader is. Alle Drie samen - met eerbied gezegd - zijn God, geopenbaard in de Heer Jezus.

Efeze 2,19

Vanaf vs.19 vinden we drie verschillende groepen:

1. We zijn *“medeburgers”*, het beeld van een stad of land.
2. We zijn *“huisgenoten”*, het beeld van een huisgezin.
3. Het *“opgebouwd”* worden, wat ook weer in drie vormen wordt voorgesteld: het **gebouw**, de **tempel** en een **woonplaats**.

We krijgen de indruk alsof het steeds dichterbij komt, de nabijheid meer en meer op de voorgrond treedt.

De uitdrukking *“één Geest”* in vs.18 zegt, dat Hij alles met elkaar verbindt en ook die eenheid praktisch bewerkt. We worden gewaarschuwd voor vele geesten. Er is *“één Geest*. En wanneer we werkelijk door deze ene Geest geleid worden, zal het voorwerp van onze harten ook alleen deze ene zijn: de Heer. Dat is het wat ons verenigd.

We hebben gehoord dat als het zich om het gebed handelt, we direct tot de Vader van onze Heer Jezus mogen bidden en hebben gezien dat dit een duidelijk onderscheid is met wat de oudtestamentische gelovigen hadden. Ook als gemeente mogen we aanspraak maken op deze dingen. In de aanbidding samenkomst komen we daadwerkelijk tot de Vader, die aanbidders zoekt in Geest en waarheid. We mogen met de ogen van de Vader in aanbidding de Heer Jezus aanschouwen. Daar hebben we evenzo deze ongehinderde toegang door de Geest tot de Vader, om Zijn gedachten over Zijn Zoon mee te voelen, voor zover wij daartoe in staat zijn.

We lezen in vs.19: *“medeburgers van de heiligen en huisgenoten van God”* met één woord gezegd, nu geen afstand, geen onderscheid, maar nabij gebracht, vertrouwelijk zijn. Medeburgers van de heiligen, dat is zoals we dat zien in het beeld van burgerschap van een stad.

De rechtspositie in die stad is nu gegeven. We behoren tot het huis van God en zijn huisgenoten van God. We zijn niet binnen gebracht in de vroegere toestand van Israël, veelmeer vormen we met de gelovigen iets totaal nieuws. In zeker opzicht behoort dat wat we in vs.19 hebben tot het: *“Maar nu”* wat we lezen in vs.13, men zou de vraag kunnen stellen: waarvan zijn de Efeziërs ‘medeburgers van de heiligen’? We spreken van een stad waarvan het burgerschap spreekt. Al wordt het hier niet gezegd, toch weten we, dat het geen aardse stad is. Het is de hemelse stad, waarvan we lezen dat ze tot in alle eeuwigheid zal bestaan. Hoewel ze hier helemaal niet genoemd wordt, kan men zich nauwelijks aan de indruk onttrekken dat het hier een aanwijzing betreft naar het nieuwe Jeruzalem in de hemel. Medeburgers van de heiligen. De Efeziërs werden allen in het begin van de brief heiligen en geliefden genoemd. Dat is de plaats van iedere gelovige, individueel gezien, heiligen en geliefden. Maar we worden hier in deze brief niet als individueel gezien, maar als met elkaar verbonden. Heiligen en medeburgers.

Hier en ook in hf.3 wordt de bijzondere zijde van gelovigen uit de volkeren getoond. Er wordt steeds het voorzetsel “mee (mede)” gebruikt. In hf.3,6 *mede-erfgenamen, mede-ingelijfden en mededeelgenoten van de belofte*. Het wordt vergeleken met het deel wat de gelovigen uit de joden hebben. Medeburgers van de heiligen, dat zijn de heiligen uit de joden. Met hen samen waren ze heiligen. Er wordt hier niet het voorrecht van alle gelovigen beschreven - hoewel dat zo is - de nadruk ligt meer op de zijde van de “gelovigen uit de volkeren”. Zij hadden het voorheen niet. Hf. 3,5 spreekt van *“de verborgenheid van Christus”*. Het is deze zijde van de verborgenheid, dat het niet alleen de gelovigen uit de joden, maar ook de gelovigen uit de volkeren betreft. Dat is ook zo met het mede-ingelijfd zijn of zoals in de noot van de Elb. vertaling staat: *“met lichaam”*. De joden waren dat ook, maar zij hadden het voorheen niet gehad. Het *ene* lichaam ontstond op de dag van Pinksteren en wel uitsluitend uit de gelovigen van het joodse volk. Eerst in Hd.10, waar de Heilige Geest ook op de gelovigen uit de volkeren kwam, waren deze gelovigen mee in dit lichaam gekomen. Hier staat eenvoudig: *“maar u bent (nu ook) medeburgers van de heiligen”*.

Efeze 2,20

En dan komen we tot de uitdrukking; *“en huisgenoten van God,”* (vs.20). Deze uitdrukking werd voorheen al met familie (vs.15) aangeduid, dat is een zeer groots begrip. Zij wonen in het huis van God. Dit huis wordt direct hierna als een *“gebouw”* omschreven. Dit huis wordt dus op het fundament van de apostelen en profeten gebouwd. *“Medeburgers van de heiligen en huisgenoten van God”*: daar zijn zulke die samenwonen - met eerbied gezegd - met God. Het is eigenlijk een vooruitlopen op de eeuwige zegeningen. Het is inderdaad de grootste zegening die we ons maar in kunnen denken, dat we daar wonen waar God woont. We kunnen ons niets groter en hogers voorstellen. De gedachte van het wonen van God bij de mensen is al een heel oude gedachte, die God vanaf het begin heeft gehad. Hij woonde niet bij Adam, niet bij Abraham, niet bij de patriarchen. Maar toen Israël uit de slavernij van Egypte verlost werd, wilde God bij hen wonen. Ze moesten een woning voor Hem maken (Ex.29). Daarna werd de tempel in Jeruzalem gebouwd. God moest echter de tempel stap voor stap verlaten, zoals Ezechiël laat zien. Toen kwam de Heer Jezus en God *“tabernakelde”* in Hem. Dan heeft God iets geheel nieuws gebouwd, de gemeente en deze gemeente zal eenmaal eeuwig de tabernakel van God (Op.21,3), de woonplaats van God, blijven. De zegeningen stromen op de nieuwe aarde vanuit de tabernakel van God. We kunnen het niet inschatten en waarderen hoe groot het voorrecht is wat wij mogen hebben. Het is het grootste wat er is om daar te mogen wonen waar God woont. Dat bezitten we in de geest nu al.

Nog een woord over het verband tussen de heiligen en het huis van God. Heiligen zijn zulke die God voor zich heeft afgezonderd. En bij hen wil God wonen, een God die heilig is. En wanneer deze heilige God bij de mensen wil wonen, dan mag Hij verwachten dat deze met Zijn heiligheid overeenstemmen. *“De heiligheid is Uw huis tot sieraad, o Here, tot in lengte van dagen”* (Ps.93,5). In Ez.43,12 staat, wanneer het om de muur om de tempel gaat: *“zal zijn gehele gebied aan alle kanten allerheiligst zijn. Zie dit is de wet voor het huis”*.

De van God voor zichzelf afgezonderde heiligen zijn in overeenstemming met de God bij wie ze wonen. En ze zoeken om ook in hun praktijk, in overeenstemming te zijn met de positie die Hij hen heeft geschonken. Dat maakt het beeld zeer liefelijk, hoewel het ook ernstig is.

We hebben in vs.20 een niet zo eenvoudige formulering. Daar staat dat we opgebouwd zijn op het fundament van de apostelen en profeten. In eerste instantie alleen deze uitspraak. Dan heeft een grote kerk toch gelijk, wanneer ze zegt, dat ze op een befaamde apostel is opgebouwd. Neen, deze kerk heeft geen gelijk. De schrift spreekt zich niet tegen. We hebben hier als we oppervlakkig lezen natuurlijk zekere problemen; want in 1Ko.3 staat toch iets anders dan hier en als we de plaats uit Mt.16,16 er nog bij nemen, waar Petrus een wonderbare belijdenis over de Heer Jezus aflegt en zegt *“U bent de Christus, de Zoon van de Levende God”*. Dan zegt de Heer Jezus in vs.18 *“en op deze rots zal ik Mijn gemeente bouwen, en de poorten van de hades zullen haar niet overweldigen”*. Dat wil zeggen op de Heer Jezus zelf, die deze “Petra” is, deze Rots of deze grondslag. En dat schijnt in tegenspraak te zijn met het vers 20 wat we hier hebben. Het is echter niet in tegenspraak met elkaar. Wanneer hier staat *“opgebouwd op het fundament van de apostelen en profeten”*, wil dat niet zeggen dat de apostelen de grondslag zijn, maar zij hebben in hun “verkondiging” de grondslag daarvoor gelegd.

We moeten hier niet denken aan het bouwen van mensen. We worden hier niet gezien als bouwende, maar als zulke die opgebouwd worden. Daarom is hier alles wel samengevoegd in deze ene zin. Daar past iedere steen. Het zijn levende stenen (1Pt.2,5). Hier zien we het bouwen dat door de Heer Jezus gebeurt (Mt.16,18). Hij bouwt. Het bouwen van mensen vinden we in 1Ko.3, hier staat niet onze verantwoording op de voorgrond, maar ons voorrecht. *“Apostelen en profeten”* deze volgorde maakt duidelijk dat het om nieuwtestamentische profeten gaat. Zij hebben de basis van de christelijke leer gelegd. Het onderscheid tussen apostelen en profeten is eigenlijk eenvoudig. We hebben in het nieuwe testament boeken van profeten bv. het evangelie van Lukas. Profeten zijn mannen geweest aan het begin van het christelijke tijdperk, die geroepen waren om geïnspireerd te spreken en te schrijven. Een profeet had niet dezelfde autoriteit als een apostel die door de Heer gezonden was. Apostelen hadden een bijzondere autoriteit, zij moesten de Heer Jezus gezien hebben. De apostel Paulus had Hem in heerlijkheid gezien. Profeten hadden dat niet, maar het waren gezegende mannen Gods. En op dit door de apostelen en profeten gelegd fundament kan niets meer toegevoegd worden. het fundament ligt er en de bouw groeit. Het zal afgebouwd worden door de hoogste autoriteit, Christus zelf. In dit bouwwerk is de Heer Jezus “hoeksteen”. Hij is het middelpunt van iedere waarheid. Hij is het die het hele bouwwerk zijn stabiliteit en gerichtheid (het punt waarop alle maten en richtingen van de bouw zijn gebaseerd, ‘noot vert.’), geeft. Dat is zeer verheugend. Wij mensen bouwen, maar bedenken niet altijd wat het doel of richting moet zijn.

Efeze 2,21

De voor de gemeente fundamentele profetische geschriften vinden we uitsluitend in de brieven van de apostel Paulus. Zij alleen maken ons de verborgenheid van Christus openbaar, waarin *“Jezus Christus Zelf hoeksteen is”* de nadruk ligt op Hem, *“in Wie”*. Hij is het belangrijkste in dit fundament. Van de maten van de hoeksteen uitgaande, zijn de gezamenlijke maten van het gehele bouwwerk bepaald. Hoe zou het ook anders kunnen? Dan verstaan we ook wanneer er verder staat: *“in Wie het gehele gebouw, goed samengevoegd, opgroeit...”* (vs.21).

We moeten een zeker onderscheid maken, tussen het bouwwerk en het lichaam van Christus. Bij het lichaam is het inderdaad zo, dat het altijd in volkomenheid, volledig en als geheel functionerend wordt gezien. Dat is ook zo met het beeld van het menselijke lichaam. Een baby dat geboren is, heeft een volkomen lichaam, daar ontbreekt niets meer aan. Het lichaam groeit tot volwassenheid. Bij een bouwwerk, een huis of een tempel staat dat hij ook nog opgroeit tot een heilige tempel in de Heer, terwijl in (1Ko.3,16) heel duidelijk gezegd wordt *“Weet u niet, dat u Gods tempel bent en dat de Geest van God in u woont?”* En dat schijnt een tegenstrijdigheid te zijn. In 1Ko.3 hebben we een ander gezichtspunt, namelijk inderdaad het menselijke bouwen en dit moeten we hier geheel en vooral in de eerste verzen, buiten beschouwing laten.

Efeze 2,22

In vs.22 mogen we dit wel zo zien omdat plotseling de praktijk van de Efeziërs erbij komt, *“in Wie ook u mee opgebouwd wordt”*. Het woord verantwoording wordt niet genoemd, maar het feit dat nu concreet van de gemeente in Efeze wordt gesproken, doet ons aan verantwoording denken. Daardoor verandert de gehele zienswijze van karakter. We hebben drie uitdrukkingen: *“gebouw”*, *“tempel”* en *“woonplaats”*. Drie verschillende uitdrukkingen voor dat wat in principe hetzelfde is en dat toch vanuit twee heel wezenlijk verschillende gezichtspunten wordt gezien, namelijk, eenmaal als het volmaakte gebouw van God en de andere keer als een niet volmaakt gebouw dat door mensen wordt bouwen, dat zijn geen twee verschillende bouwwerken. De tempel van God is klaar als alle verlost van de Pinksterdag tot aan de opname van de gemeente, samen zijn. Dan is zij in de heerlijkheid. *“Gebouw”* betekent woonplaats van God. De gedachte bij *“tempel”* is aanbidding. Het gaat zoals gezegd in Ef.2 om de zijde van voorrechten. Dit is wel het hoogste niveau van dit hoofdstuk. De gelovigen zijn de woonplaats van God in iedere tijd. Er sterven heiligen, maar God voegt iedere keer weer nieuwe stenen toe. Het gebouw is steeds compleet. God zei dank!

Voor we met hf.3 beginnen, noch een korte gedachte met het oog op de volgorde van de openbaring van God in deze brief. Hij begint met dat wat persoonlijk is (hf.1). Hij heeft ons tot het zoonschap voor zichzelf gebracht. Dat is het grootste voorrecht sowieso. We mogen wel zeggen dat de persoonlijke betrekkingen het groots zijn, niet de corporatieve. God begint met het hoogste. En dat staat in verbinding met de Persoon van de Vader. Vervolgens hebben we het lichaam gezien. Dat is een gemeenschappelijke betrekking, een wonderbare eenheid en deze staat in verbinding met de Persoon van de Heer Jezus als verheerlijkte Mens. Ten derde word de tempel gezien of het gebouw van God, ook een gemeenschappelijk voorrecht van onschatbare waarde. En dit staat in verbinding met de Persoon van de Heilige Geest. *“Behuizing”* of *“woonplaats”* in de Geest. God woont door middel van de Geest in dit huis. Dus eerst het persoonlijke deel in verbinding met de Vader; dan het lichaam van Christus in verbinding met de verheerlijkte Christus; en ten derde het wonen van God in de

Geest, het huis van God in verbinding met de Heilige Geest.

Efeze 3

Inleiding

We vinden aan het begin van hf.3 een bijzonderheid. De apostel Paulus onderbreekt hier zijn gedachtegang, die hij later in hf.4,1 weer voortzet. Hij wordt hier ongetwijfeld door de Heilige Geest opgehouden, om ons bijzondere waarheden te tonen. We hebben het gehoord: de verborgenheid van Christus. Deze tussengevoegde gedachtegang is tussen haken gezet, vanaf vs.2 tot aan het einde van het hoofdstuk. Dan openen zich gedachten die van eeuwige oorsprong zijn, dat wat God in Zijn hart had vanaf alle eeuwigheden: Christus en de gemeente. dat heeft Hij aan de apostel gegeven om ons mee te delen. Daarmee mogen we ons nu bezig houden.

Misschien is het goed voor we met de overdenking van hf.3 beginnen, nog eenmaal de kernpunten van deze eerste drie hoofdstukken in een bepaalde volgorde op te noemen.

1. In hf.1 hebben we het raadsbesluit van God aangaande Zijn gedachten.
2. In hf.2 hebben we Zijn doen, Zijn handelen betreffende diegene die Hij in dit raadsbesluit op het oog heeft. Dus met het oog op ons.
3. In hf.3 is de hoofdgedachte: het rentmeesterschap (beheer) van dit raadsbesluit.

God had een werktuig uitverkoren, de apostel Paulus, om ons deze verborgenheid van God mee te delen, om ons deelgenoten van Zijn gedachten te maken, zodat we daaraan een diep innerlijk genot zouden hebben.

Efeze 3,1

Met de verkondiging van dit raadsbesluit staat ook vs.1 van ons hoofdstuk, in verbinding, het deel wat nog niet tussen haakjes is gezet. *“Daarom ik, Paulus, de gevangene van Christus Jezus voor u, de volken...”*. Waarom was Paulus een gevangene? Omdat hij juist in de uitoefening van dit rentmeesterschap (beheer), vijandschap van de joden ondervond (Hd.22,21+22). Daarom was Paulus een gevangene geworden. We hebben in dit 1^e vers een zeer indrukwekkende formulering: *“voor u”*, dat wil zeggen; voor ons, de volkeren. Het moet wel indruk op ons maken, dat Paulus voor ons, voor u en voor mij, destijds een gevangene was. Paulus ziet zich niet als een gevangene van de Romeinen, hij ziet zich als een gevangene van Christus Jezus.

Noch enige gedachten over deze verborgenheid en de beschrijving hiervan in het nieuwe testament. We vinden deze verborgenheid, in zijn volle rijkdom, alleen in deze brief aan de Efeziërs. De gemeente is met de verheerlijkte Christus in de hemel verbonden. Haar plaats is niet op deze aarde. Dat is waarschijnlijk mede het eerste aan christelijke waarheid geweest, dat verloren is gegaan. En dat is vandaag de toestand van de christenheid, ook van de meeste gelovigen. Ons wordt toegeroepen: *“Houdt wat u hebt, opdat..”* (Op.3,11). En de jongeren zou ik willen toeroepen: *“grijp het, en houdt het dan vast!”*. Dat is dat, wat de Heer ons als het kostbare, toevertrouwde goed geschonken heeft. Laten we het in geen geval en onder geen enkele omstandigheid, opgeven.

Efeze 3,2

In vs.2 wordt de uitdrukking *“rentmeesterschap”* gebruikt. God wilde iets onder de mensen

bekend maken wat nog nooit geweest was. Paulus had iets van God door openbaring ontvangen, wat voordien verborgen was, een geheim was. Daar moest hij rentmeester over zijn, dat moest Paulus beheren. En daar wilde Paulus een dienstknecht in zijn.

Het gedeelte wat nu voor onze aandacht is, is een absolute tussenvoeging. Ze is alleen herkenbaar gemaakt door de haakjes. De wegen van God met de gemeente zijn een tussenvoeging. Paulus zegt iets, wat eigenlijk helemaal niet in de Schriften stond. Het druist in tegen de joodse gevoelens. Hij kon vanuit het oude testament niets aantonen, dat maar enigszins iets liet zien van deze verborgenheid. Hij neemt de toevlucht tot de gehele waarheid en zegt: mij is dit alles bekend gemaakt door openbaring, die God gegeven heeft. Dat wat we nu overdenken, is het resultaat, het gevolg, van deze openbaring. Deze verborgenheid heeft twee zijden: *"maar ik doel op Christus en op de gemeente"* (Ef.5,32). De verborgenheid is niet Christus alleen, het is ook niet de gemeente alleen. God heeft de Heer Jezus als Hoofd over alles, aan de gemeente gegeven. Daar hebben we beide delen, Christus als Hoofd over alles, en als zodanig, aan de gemeente gegeven. De Heer Jezus is het totale toonbeeld van de gedachten van God.

Efeze 3,3-5

En dan zegt hij nog zo bijzonder: *"zoals ik tevoren in het kort geschreven heb"* (vs.3). *"In het kort"*, dat is zo heel anders als wij dat zouden doen. Wij zouden drie boeken geschreven hebben als dat al genoeg was. Paulus gaat er van uit dat de ontvangers van zijn brief geestelijk genoeg zijn. Daar waren geen honderdduizend zinnen nodig, daar zijn drie genoeg. Wanneer hij echter over de genade spreekt voor de zondaar, dan vinden we duizend zinnen. Hij is zeer bezorgd voor de zondaar.

We zien het hart van de apostel, als hij deze dingen openbaart, en ze anderzijds ook met het gebed begeleidt, opdat het opgenomen kan worden.

Met betrekking tot het woord "verborgenheid" is principieel nog te zeggen dat in alle voorkomende gevallen in het nieuwe testament waar over verborgenheden geschreven wordt, het er nooit om gaat dat dit nu nog wordt voorgesteld, als iets wat nog verborgen is. Het gaat er altijd om, dat wat tot dan toe alleen in het hart van God was, nu openbaar is geworden. We kunnen de Persoon van de Heer Jezus als God en Mens niet doorgronden. Deze openbaarde verborgenheid is voor de kinderen van God; niet voor de wereld. Voor de wereld is het nog steeds een verborgenheid. Zij verstaat er niets van. Het is alleen voor "ingewijden". Principieel zijn wij christenen deze "ingewijden". Wanneer het volle aantal van de volkeren is bereikt, zal God de wegen met deze wereld, die tijdelijk onderbroken zijn, weer opnemen. In de eeuwige toestand zal er geen volk van Israël en geen volkeren meer zijn. De tabernakel van God zal dan bij de "mensen" zijn. Dan zijn wij, de verlost en één met de Heer Jezus, het Lam en zullen tot in alle eeuwigheid in het huis van de Vader zijn. Het zijn gedachten die ons kleine bevattingsvermogen ver te boven gaan. We staan dan op heilige grond, waar we - zoals eens Mozes en Jozua onze schoenen moeten uitdoen.

Paulus was een uitverkoren vat. Hij was degene die het woord van God heeft voleindigd. Hij was niet de laatste schrijver. Dat was, zo kunnen we wel met zekerheid stellen, Johannes. Maar Paulus heeft de laatste waarheid toegevoegd en zo de inhoud van het woord, niet de gehele omvang, voleindigd.

Paulus ziet zichzelf volkomen in de hand van zijn Heer en Heiland. Daarom noemt hij zich een gevangene van Jezus Christus.

Hoe bereiken we het doel om dat te kunnen verstaan wat we in deze dagen hebben overdacht? We vinden een antwoord in Ps.25,14: *“De verborgenheid des Heren is voor degenen die Hem vrezen”*. Vreze Gods is een voorwaarde, om inzicht te verkrijgen voor dat wat de Heer ons meedeelt. Dat geldt ook voor zulke dingen, die voor ons te hoog schijnen. Een andere vraag is: Wat kan ons hinderen om deze dingen te verstaan? Bij de Korinthiërs was de oorzaak dat zij niet geestelijk, maar vleeselijk waren. Werelds gezinde gelovigen komen er ook niet achter. Er blijft staan: *“De vreze des Heren is het beginsel der wijsheid”* (Ps.11,10).

Efeze 3,6+7

We hebben in vs.6 een speciale zijde van deze verborgenheid. De apostel zegt: *“dat zij uit de volken...”* we zien in de tekst, dat het woordje *“uit”* niet in de grondtekst staat, maar precies dat is bedoeld. Want niet de volkeren bij uitstek, de volkeren in zijn geheel, zijn mede-erfgenamen en mede-ingelijfd, dan zou dat betekenen: allen uit de volkeren. Het zijn diegene *“uit”* de volkeren die het evangelie hebben geloofd en aangenomen. En dan worden drie dingen genoemd:

1. Ze waren *“mede-erfgenamen”*. We moeten de indruk krijgen, dat deze drie dingen een samenvatting is van dat wat we in zijn geheel in hf.1 vinden. Wanneer we aan de mede-erfgenamen denken, is dat het onderwerp van hf.1,8-21. Niet alleen de gelovigen uit de Joden waren mede erfgenamen geworden, ook de gelovigen uit de volkeren. Ze hadden eveneens hetzelfde deel ontvangen.
2. Ze worden *“mede-ingelijfd”* genoemd. Hierbij mogen we aan hf.1,22+23 denken. God heeft Hem *“als Hoofd over alles gegeven aan de gemeente die Zijn lichaam is, de volheid van Hem die alles in allen vervuld”*. Zij, de gelovigen uit de volkeren, vormen samen met de gelovige Joden dit ene lichaam.
3. Zij waren *“mede-deelgenoten”* van de beloften in Christus Jezus en dan mogen we denken aan hf.1,1-7. Daar vinden we ons deel dat we in Christus Jezus bezitten.

Om mede-erfgenamen te zijn, moeten we mee-ingelijfd zijn. Alleen diegene die tot het lichaam van Christus behoren zijn erfgenaam en mede-erfgenaam. Echter om mee-ingelijfd te zijn moeten we het eeuwige leven bezitten. De uitdrukking *“mededeelgenoten van de belofte in Christus Jezus”* mogen we op de Heilige Geest der belofte betrekken. Dan zijn we op het terrein van het erfdeel gekomen, want de Heilige Geest der belofte is immers het onderpand voor dit erfdeel! Het schijnt dat de Heilige Geest de gehele som van beloften samenvat; alles *“in Christus Jezus”*, ook het eeuwige leven. Wanneer we in de heerlijkheid zijn, is het eeuwige leven in zijn gehele volheid zichtbaar en werkzaam.

Die uit de volkeren zijn nu met de gelovigen uit de Joden in deze hoge positie gekomen. We zien hier uitermate hoge waarheden van geweldige omvang. Alleen omdat God ze met zo weinig woorden noemt, bestaat het gevaar dat we niet het gewicht en omvang onderkennen wat God ons hier meedeelt. Wat we in deze drie punten hebben, omvat de som van alle christelijke zegeningen voor nu en in de eeuwigheid, niet meer en niet minder. Het is interessant dat we hier niet alles hoeven te verstaan. Ik begrijp het niet in zijn geheel, maar ik geloof het. Het is te hoog om alles te omvatten. Maar toch versta ik er iets van. En zo kunnen we ons deze dingen door het geloof eigen maken. we kunnen ze geloven, om vervolgens met vreugde onze weg te gaan. Zo ontvangen we de gehele winst van deze dingen.

Wanneer een mens behouden wordt, kan de gemeente aanspraak maken op deze persoon. Laten we daarom niet het evangelie losmaken van de waarheid aangaande de gemeente.

“Want hoeveel beloften van God er ook zijn, in Hem is het ja; daarom is door Hem ook het Amen, tot heerlijkheid van God door ons” (2Ko.1,20). Vandaar dus vele soorten van beloften. Zonder de Heer Jezus komt men niet in het bezit van welke belofte dan ook. Op grond van Zijn werk berust alles. Een mens kan, sowieso alleen door het geloof in de Heer Jezus Christus, een belofte ontvangen. Zonder Hem hebben we helemaal niets! In Hem ontvangen we dit wonderbare heerlijke bezit van alles wat God mensen heeft beloofd, die geloven, die Hem vrezen, die Zijn woord vast houden.

Het is goed dat we zo samen kunnen komen als nu, wanneer we ons mogen bezig houden met de verborgenheden en de gehele goedertierenheid van de Heer. Maar als we dan weer naar huis gaan, zullen we dan werkelijk getuigen voor Hem zijn? Ik vraag me af of we werkelijk van hier gaan, niet alleen met de wens, maar ook om bereid te zijn voor onze Heer te lijden. Ik denk daarbij aan onze buurt, onze omgeving.

Het woord “evangelie” wordt vandaag de dag helaas met een sterk verkorte inhoud verkondigd. Men verstaat er bijna uitsluitend onder, de verkondiging van de vergeving der zonden voor verloren mensen. Dat is natuurlijk ook een evangelie, maar in de meeste plaatsen van het nieuwe testament wordt met deze verkorte inhoud aan de betekenis van het woord evangelie, geen recht gedaan. Het is veel meer dan het beslist nodige en kostbare en heerlijke deel van de zondenvergeving. Het evangelie is de totale waarheid niet alleen van het heil, maar ook de zegen en de heerlijkheden. We zien dat Paulus niet alleen de rijkdom van Christus verkondigd, maar dat hij nog meer doet: hij wilde ook allen verlichten. Niet alleen de verkondiging tegenover de wereld, maar ook het voorstellen van de waarheid, deze is niet alleen intellectueel te verstaan maar onze harten moeten erdoor gegrepen worden. Dat is de inhoud van de woorden: *“verkondigen”* en *“in het licht te stellen”* (vs.9). Dat deed een man die zich *“de allergeeringste van alle heiligen”* (vs.8), noemde en meende niet waardig te zijn. En wanneer wij ons daarmee vergelijken, wie is er dan wel op één of andere wijze waardig? De gehele heerlijkheid en de gehele eer in deze dienst komt alleen de Heer toe. De boodschapper, de verkondiger, het uitverkoren vat van God van de Heer Jezus, stelt zich geheel terzijde en zegt: aanschouwd Hem en op de ondoorgrondelijke rijkdom van Christus. Dat was zijn werk.

We hebben een mooi voorbeeld in het boek Jozua van dat wat we hier in de Efezebrief overdenken. God zegt tot Jz.1,3: *“welnu, maak u gereed, trek over de Jordaan hier, gij en dit gehele volk, naar het land, dat Ik hun, de Israëlieten, geven zal. Elke plaats die uw voetzool betreden zal, geef Ik ulieden,”*. Ook wij zullen ervaren, zoals ook zij, dat er veel vijanden zijn die overwonnen moeten worden en dat gaat alleen in de afhankelijkheid van de Heer. Dat vinden we in deze brief in hf.6. Als het volk Israël het erfdeel in bezit nam, verkreeg God Zijn deel in Zijn volk. Zo zal ook onze aanbidding in overeenstemming en naar de mate zijn, waarmee we deze waarheid in bezit hebben genomen en genieten. En terwijl we daarvan bezit nemen, ontvangt de Heer dat, wat Zijn hart begeert. Hij ontvangt het. Hij geniet het in de zijnen die het erfdeel aannemen. Alleen dan wanneer wij vervuld zijn van dit heerlijke onderwerp wat we nu bespreken, en waarin we verder mogen gaan, brengt het Hem heerlijk-

heid en eer voor Zijn Naam.

Daarin ligt de geestelijke groei, als we dit genieten. En daarin zijn wij het grootste getuigenis in deze wereld dat we ooit kunnen zijn. Ons leven en ook onze spraak zal er uitdrukking aan geven dat we niet tot deze wereld behoren, maar dat we een hemels volk zijn. Dat we Hem toebehoren, dezelfde die zij hier verworpen en gekruisigd hebben.

We hebben ons met het drie keer “mee” bezig gehouden in vs.7. Zijn we ons eigenlijk ervan bewust, dat de Heer het zo heeft ingericht, dat we daar iedere zondag aan herinnert worden, wanneer de Heilige Geest dit zo leidt? In 1Ko.10 vinden we twee betekenissen van brood en beker beschreven. De eerste betekenis - dat weten we - zegt de Heer Jezus zelf in Lk.22: dit brood is Mijn lichaam, dat voor u is. De drinkbeker is Mijn bloed, dat voor u vergoten wordt. Maar dan schrijft de apostel Paulus in 1Ko.10 twee volgende dingen. *Eén brood, één lichaam zijn wij, de velen.* Het herinnert ons eraan dat we mee-ingelijfd zijn. Het is natuurlijk niet ingelijfd in het volk van Israël, maar het is dat nieuwe lichaam “de Christus”. En dat mogen we iedere zondag belijden in dat *ene* brood, dat we voor ons zien staan. Daar wordt niet alleen het lichaam van de Heer Jezus in gezien, maar ook wij, de velen, alle gelovigen, die nu op aarde leven. Dan komt de andere uitdrukking uit 1Ko.10,16 waarover we veel kunnen nadenken. *“De drinkbeker der zegening, die wij zegenen”*. Het houdt in, de som van alle zegening, die op ons, het volk van God, komt op grond van de dood van de Heer Jezus. Het heeft de Heer Jezus behaagt, naast de verkondiging van Zijn dood als we het brood en de drinkbeker voor ons hebben en waar onze ogen uitsluitend op Hem zijn gericht, ons de uitzichten te geven die we in 1Ko.10 vinden als we ons herinneren, wat Hij ons heeft geschonken. En dat verkondigen wij in deze wereld. Zijn dood verkondigen, als we van het brood eten en uit de beker drinken, is het voornaamste doel.

Paulus zegt van zichzelf: *“ik ben de geringste van de apostelen”* (1Ko.15,9). Wanneer het om zijn zelfbeeld, zijn zelfwaardering gaat, vinden we vaak dat hij terugziet op dat wat hij geweest was, hij was een vervolger van de gemeente, een lasteraar. En deze zonde, zoals hij ze zelf inschat, wordt voor hem persoonlijk nog zoveel te meer zonde, als hij gezien heeft wie God is en wie Christus is. Toen hij in het Damascus was werd van hem gezegd: *“deze is mij een uitverkoren vat, om mijn naam te dragen zowel voor volken als voor koningen en zonen van Israël”* (Hd.9,15). Dat was zijn levensbestemming. Een vat, dat de Heer zelf uitverkoren had, zou Zijn Naam dragen. Dat is dan een zeer centrale aanduiding van zijn dienst. Paulus heeft in zijn geestelijk leven geleerd wat het wil zeggen, om deze Naam te mogen dragen, omdat hij Christus meer en meer heeft leren kennen. Het werd hem geopenbaard, wie Christus is in de gedachten van God, welke volheid van zegeningen met Hem verbonden zijn. Voor die, die God heeft uitverkoren. Dan leefde deze rijkdom van Christus in zijn hart. Hij vulde in zekere mate dit vat. De Geest van God heeft de gehele volheid in één enkel vers samengevat. En wij komen onder de indruk, ondanks alleen dit ene vers, welk een overvloed zich hierin openbaart, die niet te omvatten is. God heeft hem het apostelschap, deze apostolische dienst gegeven. In Rm.12,3 spreekt hij van de genade die hem gegeven is. En dat is in wezen de begerenswaardige houding van een dienstknecht, die in de school van zijn Heer geleerd heeft: ik ben zwak (2Ko.12,10), leeggemaakt van het eigen ik. Die echter ook in zijn dienst mocht beleven hoe de kracht van Christus in hem woonde. Laten we afsluitend Ef.6,18-20 lezen:

“18 Terwijl u ten allen tijde bidt in de Geest, met alle gebed en smeking, en daartoe waakt met alle volharding en smeking voor alle heiligen,

*19 en voor mij, dat mij bij het openen van mijn mond het woord gegeven mag worden om met alle vrijmoedigheid de verborgenheid van het evangelie bekend te maken
20 waarvoor ik een gezant ben in een keten opdat ik daarover vrijmoedig spreek zoals ik moet spreken"*

Paulus had in hf.3,1 eraan herinnert, dat hij een gevangene was, en in vs.8 noemt hij zich: "de allergeeringste van alle heiligen". Hij was vervuld met de kennis en het genot van deze zegeningen. En nu vraagt hij aan het eind van deze brief dat er voor hem gebeden mag worden, opdat hij met vrijmoedigheid de verborgenheid van het evangelie mag verkondigen. Hij noemt zich "gezant" of boodschapper. Dat is in de wereld een achtenswaardige titel. Maar in de wereld is het zelden dat een gezant in de gevangenis beland. Ook wij zijn gezanten, om de verborgenheid van het evangelie te verkondigen.

4. Efeze 3,8-3,21

Uit aantekeningen van Th. Meinert tijdens de conferentie in Hückeswagen, van 15 tot 17-03-2005 en vertaald door H.C.M. ten Haaken.

Inleiding

Voordat we ons weer opnieuw met de Efezebrief bezig houden, is het goed om ons er aan te herinneren, dat alle schrift door de Heilige Geest geïnspireerd en daarom van gelijke autoriteit is. Toch zijn er in de mededelingen op zich, grote verschillen. De Heer Jezus is steeds het eigenlijke onderwerp. De Efezebrief neemt te midden van alle bijbelboeken een wonderbare plaats in. Op een bijzondere beknopte wijze wordt ons het raadsbesluit van God aangaande Christus en de gemeente meegedeeld. Dat is hier het thema het wordt eigenlijk alleen in de eerste drie hoofdstukken geschilderd. Maar ook de praktische vermaningen die in de hoofdstukken 4-6 volgen, bevatten nog leerrijke gedachten.

We komen met vs.8 langzamerhand aan het eind van het eigenlijke leerstellige deel. In het eerste hoofdstuk wordt ons het raadsbesluit van God met betrekking tot de individuele gelovige meegedeeld. Tot en met vs.21 gaat het nog niet om de gemeente. Pas in het laatste deel van hf.1 worden alle gelovigen samen, voorgesteld als "lichaam".

In hf.2 wordt uitvoerig getoond, wat God al voor de grondlegging der wereld in Zijn hart had, om iets tot stand te brengen, dat ons bekwaam maakt om de zegeningen zowel persoonlijk als ook gemeenschappelijk, überhaupt te kunnen genieten - er wordt ons getoond wat God gedaan heeft.

Vanaf het derde deel van hf.2 wordt hoofdzakelijk de gemeente voorgesteld er wordt hier steeds weer getoond, dat alles hemels is. De zegeningen worden ons ook niet als doel, maar als een tegenwoordig bezit, voorgesteld.

In het derde hoofdstuk zien we dat Paulus het uitverkoren werktuig van de Heer Jezus was om deze verborgenheid te beheren, dat wil zeggen; het werd hem toevertrouwd en hem speciaal geopenbaard, om het beheer, het rentmeesterschap op zich te nemen, om het aan de volkeren te verkondigen. Het rentmeesterschap van de verborgenheid, is de verkondiging en een aanwijzing om deze verborgenheid niet los te laten. Niets is er in de algemene christenheid eerder opgegeven dan deze waarheid; 'Christus en de gemeente'. Als tweede werd de waarheid over de wederkomst van de Heer Jezus opgegeven. Omdat deze dingen opgegeven werden, is er een snel verval in de christenheid ingetreden. Hier stelt de apostel voor wat hemzelf toevertrouwd was en welke bijzonderheden daarmee zijn verbonden. In geen andere brief van het nieuwe testament vinden we zoveel gebed dan in deze brief. Hier in hf.3,14 hebben we weer een gebed voor onze aandacht. Het gehele leerstellige deel draagt het karakter van "de blik naar boven" - van lofprijzing en aanbidding. Hoe belangrijk is ook voor ons bij de overdenking van deze leerstellige dingen, de verbinding met onze God en Vader en onze Heer Jezus Christus. Wanneer we ons zelf kritisch bezien, moeten we vaststellen dat we zelden in onze gebeden deze heerlijke dingen tot uitdrukking brengen, die we hier vinden. Laten we deze belangrijke dingen niet vergeten.

Het begin van dit derde hoofdstuk moet een enorme moeilijkheid voor een jood en zijn cultuur geweest zijn. Het eerste christelijke getuigenis was types joods (denk maar aan

Petrus bij Cornelius in Hd.10,11). Het grote probleem was, dat in het oude testament niets over de gemeente werd gezegd. Christus en de gemeente als een eenheid was een verborgenheid. Wanneer Paulus aan het begin van zijn dienst het evangelie verkondigde, beriep hij zich op het oude testament, ook als hij bewees dat deze de Christus was (Hd.9,22), kon hij zich beroepen op het oude testament. Ook zij die uit Berea waren konden in het oude testament onderzoeken of al die dingen zo waren (Hd.17,10+11). Maar met het oog op de gemeente kon men zich niet beroepen op het oude testament. De bestaande scheiding tussen Joden en volkeren werd afgeschaft, wat in het oude testament ondenkbaar geweest zou zijn. Maar hier spant de Heilige Geest zich in zekere zin in om dit probleem op te lossen. God had nieuwe gedachten, alhoewel ze vanuit Zijn Gezichtspunt gezien, de oudste waren, maar ze zijn eerst later bekend gemaakt. God heeft Zijn gedachten verborgen gehouden en pas in het nieuwe testament geopenbaard. Geen profeet of oudtestamentische gelovige kon het weten de andere apostelen waren met dit thema kennelijk niet zo bezig geweest zoals juist Paulus, die in het begin van zijn weg de verheerlijkte Heer had gezien. Paulus was speciaal daarvoor uitverkoren.

De ons hier voorgestelde verborgenheid (vs.4) heeft twee zijden:

1. Christus zelf, en wel Christus in de hemel als Hoofd van een nieuwe schepping (dat was in het oude testament niet bekend).
2. De gemeente, (waarvan Hij het Hoofd is).

Het gaat om Christus en de gemeente, de eeuwige verbinding tussen Hem en ons. Het is iets wat we niet kunnen bevatten, dat brengt ons tot lof en aanbidding.

In hoofdstuk twee hebben we meer de eerste zijde van deze verborgenheid, en in hoofdstuk drie staat meer de tweede zijde op de voorgrond. We vinden daar heel vaak het woordje “mee” of mede, mede-erfgenaar, mede-ingelijfde, mede-deelgenoot.

We vinden in de vs.6-9 de beide diensten van de apostel Paulus: Hij was een dienstknecht van het evangelie (vs.6+7), en hij was een dienstknecht van de gemeente. We kunnen deze beide diensten niet van elkaar scheiden, maar moeten hen wel onderscheiden. Het is een drama, dat men in het algemeen in de christenheid deze beide diensten van elkaar heeft gescheiden. Hier zien we dat deze beide diensten in de verzen 7+8 in elkaar overvloeien. Wanneer in de schrift van het evangelie sprake is, wordt dit vanuit verschillende invalshoeken getoond. Het evangelie van God over Zijn Zoon gaat veel verder dan alleen maar de boodschap van redding. In vs.6b gaat het over het evangelie met het oog op de verborgenheid die geopenbaard wordt.

Efeze 3,8

Het is nuttig, om vooraf een overzicht van de verzen 8-13 te geven.

Dit gedeelte toont ons enerzijds de uitwerking van de verborgenheid:

1. Een uitwerking bij de apostel zelf is het gevoel van eigen geringheid (vs.8).
2. Door het overdenken van deze verborgenheid ontvangen we licht in de zin van duidelijkheid - we worden verlicht, vs.9 – (zie Stv.'noot vert.').
3. We zien een uitwerking op de “*machten*” (vs.10).
4. Goddelijk licht geeft ook vrijmoedigheid (vs.12).
5. Het heeft echter ook een uitwerking naar de wereld toe; met het gevolg dat de wereld

degene die de verborgenheden hebben verkondigd, afwijzen en verdrukken.(vs.13).

Aan de andere kant tonen ons de werkwoorden, die we in dit gedeelte vinden, de stemming en vreugde van de apostel over dit onderwerp:

De verborgenheid is *geopenbaard* aan zijn heilige apostelen en profeten (vs.5). De onnaspeurlijke rijkdom zou *verkondigt* worden (vs.8). Deze beide werkwoorden zijn in eerste instantie een nuchtere beschrijving. Dan wordt gezegd dat voor allen aan het *licht gesteld* moet worden (vs.9). De veelvoudige wijsheid van God moet *bekend gemaakt* worden (vs.10) opdat we *ten volle* in staat zijn te *begrijpen* wat de breedte, lengte, hoogte en diepte is (vs.18), en *vervult* zouden worden tot de hele volheid van God (vs.19). We zien daarin een toename in de woordkeus. De apostel vervulde dit thema zo met vreugde, dat hij het ons voorstelt, opdat we daardoor gepakt worden, niet alleen met het verstand maar veelmeer met ons hart en met vreugde. Wat we hier meegedeeld krijgen, zou meer ons deel moeten zijn ook in het dagelijks leven. Deze zegeningen moeten we echt genieten. We zijn met de verheerlijkte Heer verbonden - een kostbaar deel, dat de wereld niet kent.

Het bezig zijn met deze verheven gedachten moet ons niet alleen tot aanbidding brengen, maar moet ons ook klein maken (vgl. vs.8). Heef deze waarheid die invloed op ons, dat we dezelfde gevoelens hebben als ook Paulus had? We hebben toch deze voorrechten helemaal niet verdient? Het is alleen genade. Het in oprechtheid bezig zijn met God en het wezen van God, maakt ons ootmoedig. De genade van God maakt ons klein - dit is ook nuttig bij het overdenken van deze dingen.

Paulus maakt op drie plaatsen overeenkomstige vergelijkingen.

1. In 1Tm.1,15 noemt hij zich de voornaamste der zondaars.
2. In 1Ko.15,9 zegt hij van zichzelf; ik ben de geringste van de apostelen.
3. Hier in Ef.3,8 noemt hij zich de allergeeringste van alle heiligen.

Hij zelf werd steeds kleiner, de Heer Jezus werd voor hem steeds groter. Ook het licht wat hem in Damaskus omstraalde werd voor hem steeds waardevoller en kostbaarder, hij werd steeds kleiner (vgl. Hd.9,3; 22,6; 26,13). Wanneer de Heilige Geest zo aan ons kan werken, heeft dat deze uitwerking.

Ook bij de aanbidding moeten wij steeds kleiner worden. Laten we ons niets inbeelden wat de eigen kennis betreft, de gevolgen zouden zijn dat we liefdeloos worden. Natuurlijk mogen we aan kennis toenemen, maar gelijktijdig ook de gezindheid hebben die de apostel Paulus had. In 1Ko.8,1b zien we, dat kennis opgeblazen maakt en dat de liefde opbouwt. Voor Hem zijn we niets, maar door Zijn liefde en Zijn werk heeft Hij ons volkomen gemaakt en dat tot in alle eeuwigheid.

Wanneer de apostel zich hier de allergeeringste noemt, zien we enerzijds dat hij persoonlijk van de hier voorgestelde waarheid vervuld was. Maar de andere kant is ook waar, dat hij met ontzetting er aandacht dat hij die gemeente had vervolgt en verwoest.

Naar mate we de Goddelijke gedachten leren kennen, leren we ook onze afkomst en onze ellendige toestand kennen, waaruit God ons bevrijd heeft.

We vinden hier ook de tegenstelling tussen de *“allergeringste”* en de *“onnaspeurlijke rijkdom van Christus”*. Paulus was rijk geworden - en wij zijn net zo rijk geworden. We ondervinden dat veel te weinig. We zouden meer de grote rijkdom, die in Christus is, moeten zien. Dan onderkennen we ook onze kleinheid. Rijkdom is in de eerste drie hoofdstukken min of meer een sleutelwoord. Ook de bijvoeglijke veranderingen vinden we hier heel vaak. Mochten ook wij deze rijkdom zo beleven.

Ware kennis van God maakt de mensen klein in eigen ogen, maakt hem echter ook dankbaar. Wanneer God geeft, geeft Hij uit Zijn volheid, uit Zijn rijkdom - dat is eigen aan de aard van Gods wezen. Wanneer we dat mogen zien, komen we bijzonder onder de indruk van dit onbegrijpelijke. Paulus ziet deze rijkdom als *“onnaspeurlijk”* - voor God is dit natuurlijk niet onnaspeurlijk. Wanneer God Christus heeft gegeven, zegt het geloof: *“God zei dank voor Zijn “onuitsprekelijke gave” (2Ko.9,15).* De apostel Paulus hoorde ook eenmaal *“onuitsprekelijke woorden” (2Ko.12,4)* - en toch heeft God deze woorden gesproken. Het gevolg hiervan bij ons is: *“onuitsprekelijke vreugde” (vgl. 1Pt.1,8).* We zien de diepte van rijkdom en hoe onnaspeurlijk Zijn wegen zijn (Rm.11,33). We zien dat *“onvergankelijke”* leven (Hb.7,16). Het geloof mag zeggen dat Zijn rijkdom niet te doorgronden is. Maar de Geest van God doet moeite om ons deze dingen te leren kennen en uit deze rijkdom te putten opdat onze harten worden vervuld en Christus in ons woont.

Wat is nu deze *“onnaspeurlijke rijkdom van Christus”*? Het gaat hierbij niet alleen om de grote van de persoon van de Heer Jezus, maar om de rijkdom die we in het voorheen besproken hoofdstuk voor onze aandacht hadden. En wel met het oog op Christus en Zijn gemeente. Het gaat om alles wat ons in verbinding heeft gebracht met de verheerlijkte Christus aan de andere kant van de dood. Dat is oneindig! Er zijn geen grenzen. We zijn gezegend *“met alle geestelijke zegening in de hemelse gewesten” (hf.1,3).* Met deze zee van Goddelijke liefde zullen we nooit tot een einde komen en de rijkdom daarvan nooit kunnen doorgronden. De Heer Jezus heeft zich geopenbaard - dat is voor ons niet te vatten, maar het maakt ons gelukkig.

Wij kunnen met het oog op de rijkdom van Christus nog volgende inhoudelijke kernpunten noemen:

1. Het gaat om de rijkdom der heerlijkheid, die God Hem na zijn werk heeft gegeven (macht, heerlijkheid en eer), om Zijn verheerlijkte positie die overigens nu nog niet zichtbaar is (vgl. hf.1).
2. Hij ontvangt de gemeente, waarvan Hij het hoofd is, als Zijn volheid, en dat draagt bij aan de rijkdom van Christus.

Het karakter van de gemeente Gods is hemels en eeuwig. De tijd op aarde is de tijd waarin de gemeente gevormd wordt. Het bouwen van de gemeente wat we in vs.9+10 vinden, geschiedt dus nu. De grondslag van de gemeente is Christus. God de Zoon is de Rots. Dat doordrenkt het karakter van de gemeente.

Er is een klein verschil tussen de verborgenheid van Christus in vs.3+4 en de rijkdom van Christus in vs.8.

In Christus zijn we uitverkoren en van tevoren bestemt; Hij is opgestaan en zit nu aan de rechterhand van God en is boven alle machten gezet (hf.1,20+21). God heeft alles aan zijn voeten onderworpen, Hij is Hoofd over alles, ook het hoofd van de gemeente - dat behoort allemaal tot de rijkdom van Christus. Het gaat bij de rijkdom van Christus hoofdzakelijk om de heerlijkheid van Christus, die boven is. Deze verheerlijkte Christus verkondigt de apostel Paulus. Het is de basis en in zekere zin het eerste wat we moeten leren kennen. In het oude testament vinden we mannen die het volk van God van boven hebben gezien. We zien dat bij Mozes in Dt.5,34 als hij op de berg klom en het land van boven zag. Om het hemelse te kunnen zien moeten we in zekere zin op een hemelse berg zijn. In Nm.23,9 zien we Bileam die het aardse volk van God vanaf de top van de rotsen kon zien. Ook wij kunnen alleen vanaf de top van de rots, enigszins de onnaspeurlijke rijkdom van Christus zien. Wanneer we deze rijkdom voor onze aandacht hebben, kunnen we aan een schatkist denken; we openen deze kist en vinden daar zekere schatten, maar na een bepaalde tijd is de bodem van de kist bereikt. Zo is het echter niet met Christus, Hij is onnaspeurlijk. We verkondigen eigenlijk iets wat we niet kunnen doorgronden. Maar zover als we gegraven hebben, kunnen we ons daarin verheugen. We zouden meer en meer moeten spitten en uitvorsen, wetend, dat we de bodem nooit zullen bereiken.

Bij de verborgenheid gaat het in tegenstelling tot de rijkdom - in de eerste plaats om de verbinding tussen Christus en Zijn gemeente (vgl. ook Ko.1,27).

De apostel spreekt in de vs.1-8 driemaal zonder twijfel over zijn apostelschap (vs.2,7+8). In dit verband spreekt hij echter iedere keer over de genade. Hij legt het accent niet op zijn apostelschap - het werktuig treedt op de achtergrond. Het is zozeer niet zijn verdienste, want genade wordt altijd geschonken. En hem was het geschonken om deze onnaspeurlijke rijkdom te verkondigen.

De vraag kan opkomen of de apostel Paulus deze verborgenheid toevertrouwt werd omdat hij een apostel was, of omdat de genade hem hiervoor toebereid had? Natuurlijk moest hij hiervoor een apostel zijn. De onnaspeurlijke rijkdom aan de volkeren voorstellen, was een taak voor de apostel Paulus. Zijn opdracht was een geheel andere dan die van de andere apostelen. De twaalf apostelen, ook Matthias, hadden de Heer, vanaf zijn doop tot aan Zijn Hemelvaart, gezien, daarom konden ze van Hem getuigen (vgl. Jh.15,27). Paulus wist hiervan (als hij het al wist) alleen van horen zeggen. Het getuigenis van de Heilige Geest (wat we in Jh.15,26 vinden) volgde door de apostel Paulus. De Heilige Geest kwam uit de hemel en legde door de apostel Paulus dit getuigenis af - hij beheerde de hem toevertrouwde verborgenheid. Als de apostel Paulus voor de eerste keer de Heer Jezus ontmoet, ziet hij Hem in de heerlijkheid. Direct wordt hem iets geopenbaard, namelijk dat Christus en de zijnen, een eenheid zijn. Tot dit tijdstip wordt hem weliswaar noch niet de waarheid daarover geopenbaard, wel echter het feit, de praktische werkelijkheid. De Heer Jezus riep hem vanuit de heerlijkheid, om het evangelie aan hen te brengen, die tot op dat ogenblik nog geen enkel aandeel aan de één of andere zegening hadden. De volken werden niet tot de Joden geleid, maar beide groepen werden samen verbonden en mogen gemeenschappelijk, genieten en profiteren van dit geweldig raadsbesluit. Hd.9,15 maakt duidelijk, dat de volken in zijn dienst op de voorgrond stonden. Ook Gl.2,8 toont ons dat Paulus de apostel der volken en Petrus de apostel van de Joden was. We zien hier dus de apostel Paulus als werktuig van God, die de gehele wereld het raadsbesluit van God in

genade heeft meegedeeld. Hem werd deze verborgenheid toevertrouwd, omdat de genade hem tot een apostel had toebereid.

Efeze 3,9

Het verschil tussen vs.4 en vs.9 is, dat het in vs.4 om de verborgenheid als zodanig gaat en in vs.9 om het rentmeesterschap van de verborgenheid.

We moeten ook onderscheid maken tussen het rentmeesterschap van de genade van God in vs.2 en het rentmeesterschap van de verborgenheid in vs.9.

Wanneer van het rentmeesterschap van de verborgenheid sprake is, gaat het er eerst om wat Paulus is toevertrouwd - hem was deze verborgenheid geopenbaard (vs.3+4). Dat deze verborgenheid, nadat ze is geopenbaard, ook rentmeesterschap (beheer) nodig heeft is begrijpelijk. Een Mens in de hemel en de gelovigen op aarde zijn *één* - dit feit werd het eerst aan de engelenwereld duidelijk gemaakt. Maar het was nodig dat er rentmeesterschap (beheer) naar de mensen toe, uitgeoefend moest worden. Daarom werd de apostel ook het inzicht daarin geschonken. Dat was een voorwaarde om deze verborgenheid sowieso te kunnen beheren. In vs.9 gaat het om de opdracht die hij ontvangen had met het oog op deze waarheid. Daar staat: *“de verborgenheid die van alle eeuwen verborgen was in God”* - het was dus onbekend. Dat betekent dat het rentmeesterschap verborgen was voor de mensen en alleen bekend bij de Vader en de Zoon, dat wil zeggen dat zijn oorsprong buiten de materiële schepping ligt. Het vormen van de gemeente, de verwerkelijking hiervan gebeurde in de ‘tijd’.

De verborgenheid is ook niet de gemeente, als zodanig, maar de waarheid over de gemeente. Het rentmeesterschap van de verborgenheid put zich niet alleen daarin uit dat aan de apostel Paulus de gedachten van God bekend gemaakt werden. Een wezenlijke zijde van de verborgenheid is, dat de gemeente eerst eenmaal gevormd werd en nu existeert. Dat is de zin van het woordje *“door”* in vs.10. Het gaat erom hoe de gemeente gevormd werd. Wat zagen de engelen daarbij? Zij hebben *“de veelvoudige wijsheid van God”* gezien, namelijk Zijn liefde, Zijn barmhartigheid en de vernedering van de Heer Jezus. Onafhankelijk daarvan zien de engelen nog steeds de wijsheid van God en wel in de eeuwigheid. Het gaat hier niet om de individuele gelovige, maar om de gemeente van God - om haar vorming en existen. Het *“voornemen”* (dit zullen we later noch overdenken), wat God *“opgevat”* had, zal Hij ook voleindigen (vs.11).

De praktische verwerkelijking mogen we evenwel niet veronachtzamen, temeer omdat engelen alleen dat zien wat praktisch verwerkelijkt wordt.

Schepselen kunnen alleen horen en zien, wat wij tonen, vandaar kunnen we de praktijk niet geheel uitsluiten. Met *“allen”* in vs.9 zijn niet alleen de gelovigen bedoelt - de uitdrukking omvat alle mensen.

De gemeente zoals ze nu existeert, moet een uitdrukking van Gods gedachten zijn, die voordien verborgen waren. Het gaat erom dat het raadsbesluit van God een zichtbare vorm aanneemt, en wel voor mensen (vs.9) en *“aan de overheden en de machten”* (vs.10).

Efeze 3,10

Overheden en machten (vgl. ook hf.1,21 en Ko.1,16) zijn de hoogst verheven schepselen. Het

begrip oversten en machten toont dat er in de hemel machtsstructuren zijn, of hiërarchieën. Over deze machten is de Heer Jezus gezet. Door het aanwezig zijn van deze machten, wordt Zijn heerschappij vermeerderd, (vgl. Ps.103, waar ze in vs.20 "*krachtige helden*" worden genoemd). Voor deze machten en hoogwaardigheidsbekleders wordt de hoge waarde en de heerlijkheid van de gemeente en daarbij de wijsheid van God openbaar gemaakt. Uit Jd.,9 weten we, dat zelfs de autoriteit van Michaël, de aartsengel, begrenst was, want hij verwijst naar de hoogste autoriteit, de Heer zelf. In het boek Ester vinden we iets wat vergelijkbaar is: Ahasveros wil de volken en vorsten iets van zijn heerlijkheid tonen, als hij koningin Vasti laat roepen (Es.1,11).

Wanneer de schrift over overheden en machten spreekt, moeten we weliswaar principieel aan gevallen en niet gevallen engelen denken (vgl. Ko.2,15 en Ef.6,12 waar gevallen engelen als zodanig worden aangeduid), toch zijn op deze schriftplaats niet bedoeld degene die de satan dienen. Het gaat hier om de niet gevallen engelen.

Er is wel geen schriftplaats die een duidelijk onderscheidt aantoonst tussen overheden enerzijds en machten anderzijds. We lezen wel van cherubijnen, serafs, overheden en machten, aartsengelen en engelen in de algemene zin. Duidelijk is, dat wat de scheppingsorde betreft, deze schepselen op een hoger niveau staan dan de mens. Voor velen is de schriftplaats uit Hb.2,9 een moeilijkheid, omdat daar gezegd wordt dat de Heer Jezus "*een weinig minder dan de engelen gemaakt was*". Toen de Heer Jezus als Mens op aarde was, stond Hij ver boven allen in elk opzicht. De Heer Jezus was ook als Kind in de kribbe de Schepper. Toch betreft deze vernedering niet Zijn Persoon in moreel opzicht. We moeten voorzichtig zijn, met uitspraken als; zou Hij toen Hij Mens werd, vrijwillig een plaats, een toestand hebben ingenomen die onder de engelen was. De schrift zegt: "*maar wij zien Jezus die een weinig minder dan de engelen gemaakt was vanwege het lijden van de dood*" (Hb.2,9). Zijn dood was de reden voor deze vernedering. Engelen sterven niet, maar Hij is gestorven. Met "*een weinig*" kan ook het tijdelijke aspect bedoeld zijn. De Heer Jezus werd Mens om te sterven - het verschil met alle andere mensen is dat Hij niet 'moest' sterven. De toestand waarin Hij zich bevond, was niet in het zondige vlees. Engelen hadden Hem zelfs in Zijn leven gediend. In de hemel staan de verlostten boven de engelen (overigens ook de mensen met het oog op inzicht). In de machtsstructuur staat de mens onder de engelen.

De schrift zegt duidelijk, dat degene die zich in genade vernederde en mens werd in Zijn Persoon, ook in Zijn tegenwoordige verhoogde positie als Mens aan de rechterhand van God gekwalificeerd is in verband met dat wat de schrift van Hem zegt, dat Hij namelijk gezet is boven alle overheid en gezag (hf.1,21). Als we dan niet alle details kunnen kennen, met betrekking tot de verschillen tussen overheden en machten, zo is het toch belangrijk te zien dat de Heer boven allen staat.

In tegenstelling tot machten, die de Heilige Geest niet in zich wonend hebben, woont de Heilige Geest in de gemeente en in iedere individuele gelovige. Wanneer dus door de gemeente iets wordt verkondigt, gebeurt dat alleen door de Heilige Geest.

Nu in deze tijd, zou er een omzetten van deze verborgenheid moeten zijn. Wij hebben een gouden ketting uit de voorbije eeuwigheid tot in de toekomstige eeuwigheid. Pas na 4000 jaren mensengeschiedenis kon God deze wijsheid openbaar maken. Hij openbaarde deze

wijsheid, nadat de mens zijn volle verdorvenheid had laten zien - wat een Goddelijk handelen! De engelen verbazen zich over deze wonderbare wijsheid (denken we bv. aan de wijsheid van Salomo en de verbazing van de koningin van Scheba, die een hoge positie had - doch meer als Salomo is hier).

De dienst van de apostel Paulus bestond ook daaruit, dat hij moest laten zien, hoe de gemeente zich zou openbaren. Daartoe is het nodig om regels te hebben hoe deze verborgenheid uitgeleefd moet worden (bv. in het samenkomen). Dit rentmeesterschap was de apostel Paulus opgedragen, om te tonen hoe deze verborgenheid uitgeleefd moest worden. Tot dit rentmeesterschap behoort ook, dat mensen en engelen de wijsheid van God leren kennen. In de details van het gemeentelven komt deze wijsheid in bijzondere mate naar voren. Voorheen waren er nergens aanwijzingen te vinden hoe dit uitleven, dit verwerklijken, zou moeten plaatsvinden. De details van dit rentmeesterschap stelt Paulus hier niet voor - daartoe heeft hij de 1^e Korinthebrief geschreven. In de 1^e Korinthebrief worden praktische uitwerkingen beschreven, het gaat erom dat de gemeente in haar principe, uitgeleefd en verwerklijkt wordt. Het is te vergelijken met de waarheid van hf.2,22 waar we de gemeente als een woonplaats van God in de Geest zagen - het praktische uitleven, de verwerklijking hiervan vinden we in 1Ko.12,11: Het "*werkt één en dezelfde Geest*". Ook kunnen we in 1Ko.11,10 denken waar staat dat God werkelijk onder ons is en allen onder een bijzondere autoriteit staan. In gemeente (vergaderings) aangelegenheden moeten we ons zeer dicht bij de voorschriften houden die God ons gegeven heeft (er is bv. een gebod met het oog op het spreken en zwijgen van broeders resp. zusters). Toch zien de engelen niet alleen de wijsheid van God, als we samenkomen. De gedachte dat de Vader onder de gelovigen aanbiddeers heeft en zulke die inzicht hebben (ook heel persoonlijk gezien), vinden we hier eveneens. Zelfs over een zondaar die zich bekeert komt de hemel in beweging - ook dat is een deel van de wijsheid van God en wanneer we zien willen wat liefde is, moeten we op het materiaal van de gemeente zien - gevallen en begenadigde zondaren. Daarom is het goed om bij de overdenking van dit gedeelte niet alleen de leer voor ogen te hebben. Mocht het zo zijn, dat dit wat we verstaan hebben ook zichtbaar wordt. Daardoor kunnen allen verlicht worden - iets volkomen nieuws, dat er voordien niet was.

Daarvan moeten we onderscheiden dat Christus het Hoofd is over alles, want dat wordt pas openbaar in het duizendjarig vrederijk. Maar Christus is ook het Hoofd van de gemeente (het lichaam), zou dat niet ook nu al, door de mensen gezien kunnen worden (vgl. de praktische uitwerking van hf.5,24)? We mogen de gemeente nooit los van Christus, het Hoofd zien.

In de vs.1-11 wordt ons getoond wat God ons als nieuwe schepping gegeven heeft en wel in Christus, Zijn Zoon. Waarom vinden we in vs.9b, dat God "alle dingen geschapen heeft", dan een verwijzing naar de eerste schepping? Er moest hier een tegenstelling worden getoond. De aardse schepping word tegenover iets gesteld wat hoger is. In de eerste schepping sprak God, en het was er. In de tweede schepping heeft Hij iets vanuit Zijn hart gegeven. Zij kwam niet zoals bij de eerste schepping met een machtwoord tot stand.

De eerste schepping zagen ook de engelen. Het aanschouwen van de eerste schepping was ongetwijfeld iets wonderbaars voor de engelen - bij Job leidde het er toe dat hij zich diep verootmoedigde en neerboog (Jb.42,1-6). Deze God heeft ook de nieuwe schepping tot stand gebracht en de gemeente verworven door het bloed van Zijn eigen [Zoon] (Hd.20,28b).

het is een bestanddeel van de oneindige wijsheid van God, dat Hij de oude schepping gebruikt als een plaats om het begin van Zijn nieuwe schepping in te kunnen voeren en te tonen. De plaats van handeling, de aarde, bestaat en is echter alleen voorbijgaand - maar op dit aardse toneel moeten de overheden en machten nu neerzien.

Nieuwe dingen kan alleen God de schepper maken en laten verkondigen. Ook de nieuwe schepping hebben de engelen gezien. Het begin van de nieuwe schepping is Christus (Op.3,14), “[de] eerstgeborene van [de] hele schepping” (Ko.1,15b), “[de] eerstgeborene uit de doden,” (Ko.1,18). Hij is van alles, het begin. De engelen zagen bv. dat de Heer Jezus Mens werd. Zij waren bij de Heer Jezus in Getsemane en konden zijn opstanding bekend maken. Ze zagen op deze wijze het werken van God in de nieuwe schepping. Maar de engelen zelf kunnen zo iets niet tot stand brengen. Hier in Ef. 3 gaat het niet om onze verantwoordelijkheid, maar om de Goddelijke zijde, het Goddelijke voornemen (vgl. 2Tm.1,9). “Daarom, als iemand in Christus is, is hij een nieuwe schepping” (2Ko.5,17). De gemeente behoort tot de nieuwe schepping, maar zij is niet alleen de nieuwe schepping, want ook de nieuwe hemel en de nieuwe aarde behoren daartoe. Wanneer de Heer Jezus het begin is, dan is Hij met het oog op het vormen van de gemeente, ook de laatste. Deze gedachte leidt verder in het scheppen van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde. Daar zal Hij weer het begin zijn. Laten we ons bedenken dat de Heer Jezus tot Zijn doel zal komen - “*de poorten van de Hades, zullen haar (de gemeente) niet overweldigen*”. (Mt.16,18). Nu al mogen inzien in de verborgenheid van de nieuwe schepping, zal ongetwijfeld uitwerkingen op ons hebben - die vergelijkbaar zijn met de uitwerking die we in vs.20+21 vinden.

We weten dat het binnen de eerste schepping een onderverdeling geeft, die voor ons nu nog geldigheid heeft (vgl. 1Ko.11), ook al behoort de gemeente tot de nieuwe schepping. Hier vinden we dat God alles moet geven wat nodig was - ook de wijsheid, om deze dingen te kunnen verstaan. Daarom gaf God de apostel Paulus die genade en ook het licht. God gaf ook zulke die de verkondiging uitoefenden. In het oude testament was weliswaar al veel aangetoond, wat we nu in het licht van het nieuwe testament kunnen herkennen. Bovendien zijn alle beloften nu al werkelijkheid geworden in Christus Jezus onze Heer.

Hoe wonderbaar, dat er nu al een vat is hier op aarde, waarin de menigvuldige wijsheid van God gezien kan worden, zoals we hier lezen. Terwijl we op andere schriftplaatsen meer de persoonlijke heerlijkheid van Christus voorgesteld zien, vinden we hier in deze brief dat het accent meer wordt gelegd op de Kerk, die Zijn bruid is. De Heilige Geest woont in de gezamenlijke verlost en - daarin is de wijsheid van God te herkennen. Wijsheid is echter ook de juiste toepassing van inzicht. Door het woord van God worden we geschoold en het geeft ons kennis - de praktische omzetting hiervan, is wijsheid. Dat gaat veruit boven dat wat God in de eerste schepping deed, de wijsheid van God in de schepping is geweldig, omdat de dingen zo stabiel zijn. Daar wordt tegenover gesteld, de wijsheid van God, die in aardse vaten tot uitwerking kan komen en zijn doel kan bereiken. In Jh.5 geeft de Heer Jezus een meervoudig getuigenis voor het gewettigd zijn van Zijn aanwezigheid en Zijn handelen. Ook wij zullen in ons leven rekenschap moeten kunnen afleggen met betrekking tot ons gedrag, want ons gedrag wordt gezien door overheden en machten. Zelfs de satan (hoewel hij hier in vs.10 niet bedoeld wordt) erkent de bijzonderheid van een aards vat dat zich laat leiden door de Heilige Geest. Ook onder elkaar kunnen we deze wijsheid in broeders en zusters herkennen.

In hf.4 worden ons de gaven voorgesteld, die aan de gemeente zijn gegeven - dat is een wonderlijk werk heel praktisch gezien. Toch is een slapend lichaam evengoed een wonderlijk werk als een zich bewegend lichaam - dat kunnen we ook met betrekking tot de gemeente zo zien. Vatten we daarom nog één keer samen, dan is alleen het feit dat de gemeente bestaat, reeds de "veelkleurige wijsheid van God" nog onafhankelijk van haar praktische uitwerking (hoewel dit niet mag ontbreken en in de normale toestand ook aanwezig zijn).

In Ko.1,25 lezen we dat de apostel Paulus het rentmeesterschap, de verborgenheid, gegeven is "om het woord van God te voleindigen". Wij mogen dan ook niet onverschillig zijn met betrekking tot deze waarheid. Deze verborgenheid heeft zichtbare contouren - we moeten ons inspannen om ons bewust te zijn van het feit, dat het ene lichaam bestaat. De nieuwe mens is de gemeente, waardoor de Heer Jezus zichtbaar wordt. Laten we dan ook in overeenstemming hiermee, waardig wandelen.

God zal het voornemen wat Hij in Christus heeft opgevat ook uitvoeren (vs.10b). Het is betekenisvol dat zowel het "raadsbesluit" als het "voornemen" van God in het enkelvoud staat. God heeft één raadsbesluit en één voornemen en het middelpunt het centrale van dit voornemen en raadsbesluit is Christus Jezus, onze Heer. Maar Hij is niet alleen middelpunt, maar God heeft dit voornemen ook opgevat in Christus. God doet niets zonder Hem. Wanneer God een voornemen opvat, dan steeds met het oog op Christus. Er wordt vaak gezegd dat God dit voornemen heeft opgevat en dat Christus het heeft uitgevoerd. Toch is dit niet geheel overeenkomstig de schrift, want wanneer van God sprake is, is Christus mee ingesloten.

Dat alles is voor ons tot vreugde en zekerheid. De vijand wilde en wil verhinderen dat er een openbaring van deze verborgenheid plaats vindt. Wanneer we deze waarheid willen verkondigen en verwerklijken, wil de vijand dat verhinderen. Toch al is de vijand ook werkzaam en komen er veel problemen op ons af, dan kan ons dat niet verontrusten, want het raadsbesluit zal Hij uitvoeren.

Efeze 3,11

Paulus spreekt in vs.11 van "onze Heer". Wij worden door deze persoonlijke benaming op onze verantwoording gewezen. Hij is Heer van iedere individuele gelovige.

Efeze 3,12

In vs.12 vinden we twee dingen, de "vrijmoedigheid" en de "toegang".

In de Heer Jezus hebben we vrijmoedigheid, in Hem, die de voorwaarden en eisen, van God heeft vervuld en in wie God het voornemen heeft opgevat om het raadsbesluit van God te kunnen uitvoeren. Wanneer het om vrijmoedigheid gaat, hebben we stoutmoedigheid om in het geloof te bidden (Fp.4,6), we mogen God alles zeggen en tot Hem komen met al onze begeerten. Het gaat meer om dat wat we met onze mond tot uitdrukking brengen, om het vrije spreken met God. Het woord vrijmoedigheid komt in het oude testament niet voor, maar voor de eerste keer in Handelingen.

Bovendien hebben we toegang - dat is het - "bij God willen zijn". Toegang heeft in tegenstelling tot vrijmoedigheid meer met onze voeten te doen. Het drukt dat onverschrokken naderen tot God uit.

Er is een verhaal dat dit mooi illustreert.

De chef van een firma kreeg nooit bezoek zonder aangemeld te zijn door de secretaresse. Op een dag echter werd er op de deur van zijn kantoor geklopt, hoewel hij helemaal geen bezoek verwachtte. Zijn zoon kwam binnen. De vader vroeg hem wat hij wilde. Het antwoord van de zoon illustreert ons de toegang. Hij zij: "Ik wilde alleen maar bij u zijn".

Vrijmoedigheid en toegang is het praktische gevolg van de verborgenheid van Christus. Wanneer we daar over nadenken en erkennen, dat we voor het uitoefenen van deze verborgenheid "benut" worden, moet dat wel een diepe verbazing in ons bewerken. Dat toont ons vs.12; ik heb Hem leren kennen omdat Hij mijn Heiland is, maar hebben we ook toegang tot alle rijkdom?

Tweestrijd van binnen en buiten kunnen ons moe en zwak laten worden, zodat ook onze ziel en ons hart terneergeslagen wordt. Misschien kunnen we in zulke situaties nauwelijks nog een dienst voor de Heer uitoefenen. De dingen die ons hier worden voorgesteld zijn echter geschikt om onze blik naar boven te richten zodat het hart weer gelukkig wordt als we bedenken dat onze God en Vader alle noden kent en ziet. De Vader en de Zoon en de Heilige Geest zijn bij ons in alle omstandigheden. Deze Goddelijk wonderbare dingen werken er aan mee dat we weer rustig en vol vertrouwen worden en dat ons de vrijmoedigheid en de toegang tot God, verblijden. Zoals we reeds gezien hebben was de apostel Paulus een gevangene (vgl. hf.3,1 en 4,1).

Efeze 3,13

Dit feit en de verdrukkingen die daarmee verbonden waren - omdat hij het werktuig was om waarheden te verkondigen die tot nu toe nog niet geopenbaard waren - spelen bij de overdenking van vs.13 een belangrijke rol (vgl. ook Hd.22,21-24 en Ko.1,24). God handelt in wonderbare wijsheid, juist bij zulke die in grote nood en zwakheid zijn, vinden we vaak dat zij een bijzonder getuige voor de Heer zijn. Deze "*verdrukkingen voor u die uw heerlijkheid zijn*" (vs.13). Wat de relatie tussen heerlijkheid en verdrukking betreft moeten we vasthouden dat niet de heerlijkheid eerst komt en dan de verdrukking maar juist andersom. De verdrukking was een bewijs van de verheerlijking. Wat een schilderij van gevoelens hebben we hier voor onze aandacht, dat gekenmerkt is door de verborgenheid van Christus. De genade van de Heer werd in de zwakheid van de apostel Paulus sterk. Daarom vroeg hij, "*niet moedeloos te worden*" (vs.13). Op natuurlijk vlak zouden we juist moedeloos worden, maar in het licht van de hemelse dingen is het precies omgekeerd.

De verkondiging van het raadsbesluit van God roept ieder moment de tegenstand van de vijand en de wereld op. Ze kan zelfs de tegenstand van de broeders bewerken. Deze tegenstand wordt vooral in de laatste jaren bijzonder duidelijk. De positie van de Efeziërs waarin ze op grond van het raadsbesluit van God waren gekomen, was hun heerlijkheid naar aanleiding van de tegenstand, die Paulus voor hen verdragen had. Daarom zouden ze niet moedeloos worden. Is dat ook voor ons niet een bemoediging, om deze waarheid vast en overeind te houden, ondanks alle tegenstand? Het is juist een eerbewijs voor hen die nu in deze tijd trachten om in alle trouw deze waarheid te praktiseren. De verdrukkingen zijn juist een bewijs van de positie waarin de Efeziërs en ook wij zijn gekomen. Zou deze positie er niet zijn en zou de verkondiging ontbreken, dan zouden deze verdrukkingen niet zijn. Hoe

getrouwer iemand met de Heer zijn weg wil gaan, zoveel te meer zal hij de macht van de vijand ondervinden.

Het is iets bijzonders dat we midden in de stroom van de hoogste gedachten (ten eerste hebben we de wijsheid van God, op welk een wijze zij aan engelen bekend wordt gemaakt en vervolgens dit verheven gebed tot de Vader van onze Heer Jezus Christus met het doel dat reikt tot in de eeuwigheid), twee verzen vinden die absoluut praktisch zijn. Wanneer we in vs.12 de vrijmoedigheid en de toegang voor onze aandacht hadden, zo vinden we aan de ene kant in vs.13 meer de innerlijke gevoelens van de apostel en aan de andere kant de gevoelens van hen aan wie hij schrijft. Paulus ondervond diep dat hij in verdrukkingen was, maar hij wist ook dat de Efeziërs daarover leed droegen. Deze gevoelens van de apostel komen zeer overeen met de gevoelens die de Heer Jezus had. De verzen 12+13 tonen ons dus de praktische consequentie van een gelovig mens. Hij heeft toegang tot God, maar ondervindt ook de tegenstand van de vijand en de wereld.

Efeze 3,14

In vs.14 lezen we, dat Paulus zijn knieën buigt. Normalerweise stonden de joden bij het bidden. Steeds echter als er een crisis was of een noodsituatie dan knielden zij. In vs.13 lezen we van de verdrukkingen van de apostel. Toch is het neerknielen in iedere situatie de passende houding. In Hd.20,36 zien we de apostel Paulus eveneens dezelfde houding innemen. We vinden het neerknielen ook bij Daniël, juist in de situatie als het gebod opgesteld werd dat tot niemand iets gebeden mocht worden dan alleen tot de koning - juist daar staat dat Daniël in zijn bovenvertrek ging en zijn knieën boog (Dn.6,10). Ook bij Salomo vinden we iets vergelijkbaars met het oog op de ontwijding van de tempel (1Kn.8 en 2Kr.6). zelfs de Heer Jezus knielde neer in de hof van Getsemane, als hij in zware strijd was (Lk.22,41-44). Bij het bidden neerknielen is passend voor ons, ook als we thuis met vrouw en kinderen bidden. We bevinden ons immers in deze wereld steeds op vijandelijk gebied, de weg van de gelovige is een ernstige weg en in zekere zin een strijd. Daarom is het gepast, ook als we als gemeente vergadert zijn, bij het bidden neer te knielen. Ook is het goed dat we ons bewust zijn dat het niet alleen bij moeilijke situaties nodig is bij het bidden te knielen.

In hf.1 zagen we ook dat Paulus bidt. Hij richt het gebed tot de God van onze Heer Jezus Christus (hf.1,17). Daar lezen we niet dat hij zijn knieën boog. Maar hier waar het om de hoogste dingen gaat, die de Vader met betrekking tot Zijn Zoon bezig houden, (daarom lezen we in tegenstelling tot het gebed in hf.1 ook van "*de Vader van onze Here Jezus Christus*"), zien we dat Paulus zijn knieën buigt. Het was niet genoeg hoewel de inhoud van het gebed geïnspireerde woorden waren, alleen de heerlijkheid van de zegeningen voor te stellen en de verborgenheid te openbaren. Neen, er was ook dit gebed nog nodig, dat Paulus op de knieën bracht opdat deze dingen werkelijk in onze harten verankert zouden worden.

Deze beide gebeden in hf.1 en 3 zijn de hoogste die we in het woord van God vinden. Ze lokken uit om gewoon nog een beetje meer te vergelijken. Terwijl we voor het gebed in hf.1, als opschrift "*de heerlijkheid*" (Jh.17,22) zouden kunnen kiezen, zo vinden we voor het gebed in hf.3 als opschrift "*de liefde*" (Jh.17,23). In het gebed van hf.1 gaat het om het begrip hebben en het gebed van hf.3 om de innerlijke toestand. In hf.1 gaat het om een uiterlijke macht die zich aan de Heer Jezus heeft bewezen, en geopenbaard als deze Hem uit de doden heeft opgewekt en Hem uitermate heeft verhoogd. Een macht die zich ook aan

ons zal bewijzen, zal openbaren. In hf.3 gaat het om een innerlijke kracht, het gaat erom “door zijn Geest met kracht gesterkt te worden naar de innerlijke mens” (vs.16). Hf.1 toont ons de relatie van de Heer Jezus als Mens tot Zijn God, dat is meer Zijn positie - en daardoor nu ook onze positie. Alleen Hij als Mens kon van God zeggen: Hij is mijn God. Zo kan God niet tot God spreken. De Heer Jezus wordt dus in hf.1 als Mens gezien, die het voorwerp van Gods raadsbesluit en voornemen is. In hf.3 zien we de innige verhouding, relatie, van de Heer Jezus tot Zijn Vader die een eeuwige is. We zien Hem als de Zoon van de liefde van de Vader in Zijn verhouding tot Hem. Hij wordt hier niet als de eerstgeboren Zoon voorgesteld (die gedachte vinden we in hf.1). we vinden hier een relatie, een verhouding, die absoluut tot het allerheiligste behoren. In deze relatie heeft de Heer Jezus met eerbied gezegd iets wat nog kostbaarder is dan Zijn positie over alles, dat is het genot van de liefde van Zijn Vader. Dat doordrenkt het karakter van dit gebed. Het is de Vader van onze Heer Jezus Christus, die Hem liefheeft van voor de grondlegging der wereld. We worden hier bekend gemaakt met God wiens natuur liefde is, want “God is liefde” (1Jh.4,8).

In vs.14 zijn de woorden “<van onze Here Jezus Christus>” in scherpe haken gezet. Dat betekent dat deze woorden door de huidige moderne uitgevers van de Griekse grondtekst als niet oorspronkelijk worden gezien. Maar in de Duitse Elb. vertaling (zo ook in de Telos vertaling) hebben de broeders van het begin af aan het verantwoord gevonden om ze in de tekst op te nemen. Om Correct te zijn is echter door scherpe haken aangegeven dat de wetenschappelijke uitgaven van de grondtekst, deze tekst niet hebben. De Heilige Geest wil er op wijzen, dat het hier in de eerste plaats om de Vader gaat: “naar Wie elke familie in hemelen en op aarde genoemd wordt”.(vs.15).

Efeze 3,15

Van deze “Vader <van onze Here Jezus Christus>” ontvangt elke familie in de hemel en op de aarde zijn status. Deze families bestaan nu niet perse in de tegenwoordige tijd. Er is een familie der heidenen, familie der Joden, de familie van het overblijfsel uit het aardse volk Israël, een groot aantal uit de volkeren die Hij in het duizendjarig vrederijk zal invoeren en de familie van engelen. Ook degene die nooit het evangelie hebben gehoord, maar in de schepping de Schepper hebben erkend en Hem eer hebben gegeven (vgl. Rm.1). De overheden hebben we reeds gezien - zij vormen een onvoorstelbare grote familie in de hemel, welke macht en heerlijkheid wij niet kennen. Ook van hen is de Vader de oorsprong. Er is echter ook de familie van de gemeente en daarbij gaat het om de hoogste relatie, verhouding. Ook van haar is de Vader de oorsprong - dat daarvoor de Heiland moest sterven, moeten we geen seconde vergeten. Wanneer het om God als Jehova gaat, dan was het alleen één familie die Hij voor zich verkoos (Am.3,2). Een natie alleen, (Israël in zijn verbondsbetrekking tot Jehova) was echter niet voldoende om de gehele grote en heerlijkheid van deze Vader te beschrijven. De Vader wilde meer families hebben. Wanneer het hier gaat om de naam van de Vader van onze Heer Jezus Christus, dan is er geen familie die uitgezonderd is, de gehele intelligente schepping is hierin besloten (vgl. ook hf.4,6). Het is niet zonder betekenis dat onder de naam van de Vader van onze Heer elke familie genoemd wordt. Wanneer God de Vader een familie benoemd, dan geeft Hij haar een bepaalde positie resp. relatie. Engelen hebben een andere relatie tot Hem dan wij. Wanneer het om de verheerlijking van Zijn Zoon gaat, dan wil de Vader elke familie in de hemel en op aarde daartoe benutten. Bovendien zal de Heer Jezus in elke familie zegen in overvloed brengen. Hem zij daarvoor eer gegeven door de gemeente, want zij zal het hoogste instrument blijven, ook in de eeuwigheid.

God is de oorsprong van al deze families. Maar niet alle families kunnen zeggen: "God is mijn Vader". Israël noemde Hem weliswaar Vader in Js.63,16; maar daar gaat het er om, dat God de oorsprong van dit volk is. Zoals we reeds gezien hebben is er een reeks van schriftplaatsen waarin over de verschillende families wordt gesproken.

1. In Op 19,9 zien we enerzijds de familie van de hemelse bruid en anderzijds de familie van genodigden.
2. In Jh.3,29 zien we enerzijds de familie van de aardse bruid en anderzijds een familie van vrienden, van de bruidegom.
3. In Hl.6,9 vinden we de familie van de bruid, een familie van dochteren, een familie van koninginnen en een familie van bijvrouwen.

Zeker zijn er nog meerdere families, misschien wel zulke die we helemaal niet kennen. In de eeuwigheid zullen er overigens alleen nog drie families zijn:

1. De familie van de gemeente van God.
2. De familie van verlostten op de nieuwe aarde.
3. De familie der engelen.

Efeze 3,16

Dan wordt in vs.16 een bijzondere familie benadrukt: "...opdat Hij... **u** geeft". Niet voor iedere familie geldt dit "**u**", het staat in tegenstelling tot de overige families. De gemeente van God heeft een unieke positie in de toekomst, maar ook nu al. Zij zal eeuwig de, tent of tabernakel, bij de mensen zijn (Op.21,3). Alleen de gemeente, de gelovigen uit de genadetijd, is in deze betrekking gekomen, en alleen zij heeft God als Vader en mag Hem "*Abba, Vader*" noemen (Rm.8,16; Gl.4,5 en 6). In Jh.20,17 wordt voor de eerste keer deze Vadernaam in deze betrekking geopenbaard. Daarbij valt op dat de Heer deze nieuwe betrekking aan een zuster meedeelt. Waarom openbaarde Hij dit niet aan de, misschien veel begaafdere, discipelen? Hij openbaart zich nu eenmaal niet aan degene die misschien het meeste weet, maar aan diegene die Hem het meeste liefheeft.

Wanneer God iets geeft, sluit Hij nooit aan bij iets wat oud is. Hij heeft het nieuwe leven gegeven en ook Zijn Geest gegeven.

We staan in een betrekking, een relatie, tot onze God, als tot onze Vader. Alleen verlostten kunnen aanvoelen hoe Hij liefheeft (in tegenstelling tot engelen) en toch blijft deze liefde ook voor hen ondoorgrondelijk. Mochten we ons meer in deze liefde verlustigen.

In vs.16 vinden we vier aspecten;

1. De doelstelling: gesterkt worden met kracht.
2. Het middel, waardoor we gesterkt worden: door Zijn Geest.
3. De maatstaf; de rijkdom van Zijn heerlijkheid.
4. De plaats waar dit praktisch verwerkelijkt wordt: in de innerlijke mens.

De kracht zullen we nog een keer vinden in vs.21, waar ons het einddoel wordt voorgesteld: "*Hem zei de heerlijkheid in de gemeente en in Christus Jezus*". We worden nu van stap tot stap tot dit doel geleid - en daartoe is kracht nodig. Wanneer we trappen opgaan, hebben we kracht nodig. Vaak geven we al te snel op en nemen genoeg met de tweede of de

derde trede te vinden is en gaan niet verder. Hoe kostbaarder dit einddoel voor ons wordt hoeveel te meer vreugde hebben we met het beklimmen van de afzonderlijke treden. Dat zal zich in ons praktische leven uitwerken zoals het bij de apostel Paulus was, die kon zeggen: “*te leven is voor mij Christus*” (Fp.1,21).

De kracht is een aanwijzing, dat in ons een atmosfeer geschapen wordt, om de liefde van Christus, die alle verstand te boven gaat te kunnen kennen, opdat in onze harten een zedelijke toestand geschapen wordt zodat we met de Vader gemeenschappelijk de gedachten kunnen delen die Hij over Zijn Zoon heeft. Deze kracht geeft God door Zijn Geest.

We mogen deze kracht niet met activiteit of ‘het doen’ verwisselen. Alleen voor het bezig zijn met en het genieten, van de liefde van Christus, hebben we deze kracht nodig. Houden we ons bezig met zulke verheven gedachten dan moet ons dat tot gebed aanzetten om deze kracht van God te mogen ontvangen, want we hebben deze kracht niet in onszelf. Hoe God deze kracht geeft wordt ons helemaal niet gezegd - er wordt alleen de maatstaf van deze kracht voorgesteld.

Wanneer het om “*zijn Geest*” gaat, moeten we ons afvragen wat hier bedoeld wordt. Het is niet verkeerd om te zeggen dat hier de Heilige Geest bedoeld wordt. Toch gaat het hier specifiek om de Geest van de Vader. Vaak wordt de Heilige Geest “Geest van de Vader” genoemd (zoals hier), vaak ook “*de Geest van zijn Zoon*” (Gl.4,6). Steeds is natuurlijk de Heilige Geest bedoeld. Maar als het om de Geest van de Vader gaat (want Paulus heeft zich in het gebed immers tot de Vader gewend), dan is de doelstelling van de Vader, om de heerlijkheid van Zijn Zoon voor ons groot te maken (vgl. ook Jh.16,14).

Efeze 3,17

Deze Christus zou in onze harten wonen (vs.17). Wanneer het daarentegen om de Geest van de Zoon gaat, dan is de doelstelling om in ons gevoelens van tederheid met het oog op de Vader te bewerken (Gl.4,6), de Geest van Zijn Zoon wil de vader voor ons groot maken deze Geest sterkt de innerlijke mens.

Het valt ook op dat de Heilige Geest niet van de rijkdom van Zijn genade, maar van de rijkdom van zijn heerlijkheid spreekt. Het hele gebed heeft minder onze noden op het oog, maar wel veelmeer de openbaring van het raadsbesluit van God. Hij wenst dat de maatstaf voor het gesterkt worden, de kennis van de rijkdom van Zijn heerlijkheid is. De rijkdom van Zijn heerlijkheid is een geheel reservoir, een voorraad van Goddelijke heerlijkheid. We zouden meer aandacht hebben voor dat wat in Zijn ogen groot is - we worden hier op een niveau gebracht dat een voorbeeld is voor onze gebeden. Voor ons ontvouwt zich langzaam een bloesem, die ons de ene heerlijkheid na de andere voor de aandacht stelt om tot een diep persoonlijk genot in gemeenschap met God met betrekking tot Zijn gedachten over de Zoon van Zijn liefde te komen.

We moeten ons de vraag stellen wat de “*innerlijke mens*” (vs.16) is. Vergelijken we in dit verband twee schriftplaatsen met elkaar:

1. Rm.7,22
2. 2Ko.4,16

Ieder mens heeft een uiterlijk en een innerlijk. Maar de innerlijke mens is niet de innerlijke mens in de zin van deze schriftplaats. De innerlijke mens is de nieuwe mens, die God heeft

geschapen het nieuwe leven, dat is de van God gewerkte nieuwe natuur in ons. We kunnen dat goed begrijpen, want hoe zou bij een ongelovige de innerlijke mens vernieuwt en gesterkt kunnen worden? Ook in Rm.8,16 is met deze nieuwe mens, het nieuwe leven bedoelt, wanneer van "onze geest" gesproken wordt evenzo in 1Ko.14,15; vgl. ook Jh.20,22; toch is niet altijd, wanneer onze geest genoemd wordt, het nieuwe leven bedoelt.

We hebben geen nieuw hart gekregen, het hart is door het geloof gereinigd. Wat nieuw is, is inderdaad alleen het leven dat God in ons geplant heeft. het is desondanks opvallend dat iets dat God gewerkt heeft, gesterkt en gevoed moet worden. dat betekent dat de innerlijke mens niet zelfstandig dwz. aan zichzelf genoeg heeft, maar dat hij voeding nodig heeft, net zo als ook de uiterlijke mens - hij is afhankelijk. Het nieuwe leven kan niet alleen bestaan, het heeft zijn bron in Christus die boven is aan de rechterhand van God, Hij is ons leven. Het nieuwe leven in ons heeft tegenover zichzelf geen krachtbron. Het voedsel van de nieuwe mens is "*naar de rijkdom van Zijn heerlijkheid*" (vs.16), dat ons ter beschikking staat en in de kracht van de Geest van de Vader aan onze innerlijke mens werkt. De verbinding met Hem houdt dit leven in stand en de Heilige Geest is de kracht in dit leven. Alleen de innerlijke mens heeft de bekwaamheid, om met onzichtbare Goddelijke personen betrekkingen te onderhouden.

Het gebed van vs.14 richt zich weliswaar tot de Vader, toch worden als het ware de personen in de Godheid geactiveerd, om er naar te streven, zo'n atmosfeer in ons innerlijk te scheppen, dat we het einddoel van het gebed kunnen bereiken, en dat einddoel is "*opdat u vervuld wordt tot de gehele volheid van God*" (vs.19). God de Vader is het die geeft (vs.16). Zijn Geest sterkt de innerlijke mens (vs.16). Christus woont in onze harten (vs.17).

We zijn bezig met de rijkdom van Zijn heerlijkheid opdat we voorbereid worden voor de volgende bede van de apostel, namelijk "*...dat Christus door het geloof in uw harten woont*" (vs.17). dat de Heilige Geest in ons woont is een bekende waarheid voor ons. Het is een kenmerkende zegening van het christendom. In geen ander tijdperk was dit het geval en zal dat het geval zijn. Maar hier is sprake van het feit dat de Heer Jezus een vaste en blijvende plaats in ons heeft. Het zou ook niet voldoende zijn als Hij de eerste plaats in ons hart zou hebben - dan zouden we immers in ons hart nog andere ruimten kunnen hebben waar we Christus niet toelaten dus voor ons zelf reserveren. Dan woont Hij nog niet praktisch in onze harten. Wonen word in de schrift steeds met rust verbonden. Hoe vaak nemen we er genoegen mee dat we de Heer Jezus ontvangen alsof Hij op bezoek komt, gelukkige momenten met Hem genieten en dan weer afscheid nemen van onze Gast. Natuurlijk moeten we ons ook met aardse dingen bezig houden, hier gaat het echter om onze harten! Waarmee houden onze harten zich bezig? Heeft de Heer Jezus daar een blijvende beheersende plaats? Is Hij in onze harten werkelijk thuis? Waar we thuis zijn, daar richten we het huis in naar eigen smaak. Mijn aardse woning draagt mijn eigen stempel. Kan de Heer Jezus ons Zijn stempel geven en ons zo vormen, als één die in ons thuis is? We moeten het eigen ik onttronen. Er is zoveel in deze wereld (niet perse verkeerde dingen), wat ons nog aantrekt en bezig houdt, waarvoor we tijd en kracht investeren. En toch, zijn we ook bereid om van bepaalde dingen, wat niet Christus is, af te zien? Christus kan niet in onze harten wonen of rusten wanneer de bodem in onze harten niet is gesterkt door de Geest van de Vader met de rijkdom van Zijn heerlijkheid. Deze voorbereiding, dus om een passende en betamelijke verhouding te scheppen, verlangt een negatieve en een positieve inspanning.

Het wonen van Christus in onze harten is nu eenmaal niet een toestand die we een keer bereiken en dan altijd zo blijft. Het moet een dagelijks gebedsonderwerp zijn bij ons, want er zijn vijanden die willen verhinderen dat Christus door het geloof in onze harten woont. Aan de ene kant moet iets weggedaan worden, misschien moet ons hart eerst ontdaan worden van alles wat daar niet hoort, voordat deze positieve voorbereiding plaats kan vinden - denken we alleen al aan die vijand die een chaos in ons hart wil brengen. Jakob moest in Gn.35, eerst de vreemde goden wegdoen, maar pas toen Rachel van hem werd weggenomen, had hij geen betrekking meer tot deze aarde en kon hij een oprechte aanbidder worden. De vijand om ons heen is de wereld, de vijand in ons is het vlees en de vijand tegen ons is de satan. De satan benut de dingen van deze wereld die om ons heen zijn en die we niet eenvoudig kunnen ontvluchten. Dingen die in ons vlees steeds weer een aanknopingspunt vinden. De vraag is of de wereld op ons kan inwerken en een chaos van dingen in ons hart kan brengen die er niet horen, omdat het vlees ons meetrekt. We zouden er een fijn gevoel voor moeten hebben wat wereld is en wat uit de opwellingen van ons vlees voort komt. De duivel zal alles proberen wat maar mogelijk is, als het doel wat hier wordt voorgesteld, maar niet wordt bereikt. Ontbreken ons gevoeligheid en kunnen we niet duidelijk beoordelen, dan hoeven we ons niet te verwonderen wanneer er een chaos van dingen in onze harten komen die daar niet thuis horen. We hebben daarom kracht nodig, met het oog op de vijand en we hebben het nodig om iedere keer weer opnieuw met betrekking tot deze dingen, onze knieën te buigen.

Het opruimen in ons hart kan alleen beginnen als God de Vader ons de heerlijkheid van de Persoon van Zijn Zoon toont en wij met Zijn schoonheden bezig zijn. Pas dan zien we eigenlijk de chaos in ons hart, van alles wat daar niet hoort (vgl. 1Jh.3,3) en hebben kracht om het op te ruimen. Hoeveel moeite doet de Heilige Geest om onze harten vrij te maken, zodat de Heer daar werkelijk in kan wonen.

Wanneer de apostel bidt dat de Christus in onze harten mag wonen, dan gaat het erom dat God Zijn totale heerlijkheid in ons wil ontvouwen, zodat we zouden kennen wat Christus voor de Vader is en wel als de eeuwige Zoon van Zijn liefde, maar ook wat Hij als Mens op aarde, als het centrum van Gods raadsbesluit (waar wij natuurlijk mee inbegrepen zijn) voor de Vader is - en wij zouden ook een beetje kennen wie Hij in zichzelf is. Deze waarheden dienen een woonplaats in onze harten te hebben. We kunnen natuurlijk op verschillende wijze met de Persoon van de Heer Jezus bezig zijn. Overwegend denken we er aan wat de Heer Jezus voor ons gedaan heeft, aan Zijn liefde. Het is echter ook buitengewoon waardevol om er aan te denken wat Hij in zichzelf is. Hij zelf als Persoon moet voor onze aandacht staan. Wanneer we denken aan dat wat Hij voor ons deed, beweegt ons dat om Hem te danken. Als we aan Hem zelf denken, brengt ons dat tot aanbidding.

Hierbij kan ons het Hooglied behulpzaam zijn: in Hl.5,2-4 wordt ons getoond dat we wakker en onstuimig zouden worden met betrekking tot de Persoon van de Heer Jezus. Menigmaal spreekt Hij tot ons - en we worden niet onstuimig. Dan toont Hij iets van Zichzelf (bv. de hand in de opening Hl.5,4) - Hij openbaart zich. Dan moeten we ons misschien aankleden, ons nog voorbereiden. Vatten we aan de "*greep van de grendel*" dan treft Hij ons in zekere mate met de openbaring van Zijn liefde - dan moet het hart van iedere gelovige wel boterzacht worden.

Het gaat er ook niet om dat de Heer Jezus in ons verstand woont, maar in onze harten.- het centrum - want *“vanuit het hart zijn de uitgangen des levens”* (Sp.4,23). In het hart nemen we beslissingen voor Hem en in ons hart worden genegenheden voor Hem gewekt (vgl. Sp.23,26). Het wordt heel duidelijk, dat het in vs.17 niet om onze positie gaat, maar om onze praktische toestand.

Met dit onderwerp wil de apostel ons bezig houden. Doen we dit dan verdwijnen onze behoeften, want het gaat om Hem, niet om ons. Daar hebben we vaak moeite mee, want ook in geestelijke dingen zijn we vaak egoïstisch, doordat we aan onze vreugde en ons welzijn denken. Maar hier gaat het om iets dat in eerste instantie buiten ons is, maar wat ons dan geschonken wordt. Alleen de innerlijke mens kan tot deze buitengewone dingen een relatie hebben, want de uiterlijke mens heeft alleen maar verbinding met de zichtbare materiële dingen.

Het wonen van Christus in onze harten is niet een vraag van zien met het natuurlijke oog, maar een vraag van het geloof, want er staat: *“...door het geloof in uw harten”* (vs.17). waarom staat er *“door het geloof”*? de context spreekt niet van het geloofsgoed, maar van persoonlijk geloof, dat iedere enkeling, individueel, mag hebben. Het persoonlijk geloof maakt ons bekwaam om te genieten van de dingen die we vanaf vs.18 vinden.

Het geloof strekt zich uit naar het onzichtbare. Hij is bekwaam om zich met dingen bezig te houden, die de wereld niet ziet. Ook wij zien deze dingen nog niet, maar weten dat ze er zijn. het geloof verheugt zich over heerlijkheden die alleen God zelf ziet. Het gaat hier om het praktische geloof, dat in oefeningen moet komen. Onze eigen wil en ons *“gelijk - willen - hebben”* beheerst vaak het gemeenteleven en maakt het stuk. We komen vaak helemaal niet tot die hoogte, waarin we onszelf vergeten. Wanneer we toch op z'n minst mochten leren om in de hier voorgestelde gezindheid, de dingen aan God over te laten. Wanneer we in de sfeer waarin we zijn de vrede niet tot ons kunnen laten komen, dan moeten we in geloof op God wachten, dat Hij het doet - en dat kunnen we alleen wanneer de Christus van God door het geloof in onze harten woont. Wanneer we in de heerlijkheid zijn is geloof niet meer nodig. Omdat we dan tot het aanschouwen zijn gekomen. Wat dat zal zijn kunnen we ons hier geen beeld van vormen. *“Want wij zullen Hem zien zoals Hij is”* (1Jh.3,2). We zullen dan de plaats waar Zijn heerlijkheid is te zien mogen betreden.

Vs.17 moeten we overigens niet zo zeer in de zin van het *“woestijnkarakter”* verstaan. We zagen al iets van de gezindheid die in Christus Jezus was - we behoren de gezindheid van Christus na te volgen (Fp.2,5). Hebben we hier niet een wat andere gedachte? Hebben we hier in beeld gesproken niet meer de persoon van Jozua en Mozes voor ons? Het gaat hier om de verheerlijkte mens en niet om de oudtestamentische Christus. Het gaat om Hem die *“God...tot Christus heeft gemaakt”* (Hd.2,36). Wanneer ons dat aangrijpt, leidt God ons in de vier richtingen die ons in vs.18 worden voorgesteld.

Desalniettemin mogen we niet vergeten dat de Heer Jezus op aarde steeds het welgevallen van God op zichzelf heeft betrokken. Hij is de eeuwige Zoon van de Vader die hier op aarde was (vgl. 2Ko.3,18) dat mogen we nooit vergeten. Daarom vinden we hier ook een gebed, tot de Vader van onze Heer Jezus Christus (vs.14), Hij is het, die om de eer van Christus ijvert. De heerlijkheid, die in vs.17 wordt voorgesteld heeft Hij voor ons verworven.

Het gevolg daarvan is, dat Christus in onze harten woont, dat we in de *“liefde geworteld en gegrond”* zijn (vs.17) - niet in onze liefde, maar in de liefde van God en in de liefde van Christus. Wanneer de Heer Jezus in ons woont, verklaren we alles met de liefde van God, ook dat wat ons anders omver zou werpen, want de liefde van God houdt ons vast. Zij is het fundament en de wortel die ons in iedere omstandigheid houvast geeft - en zij blijft bestaan tot we thuiskomen. De verzen 17+18 tonen ons bovendien een heel belangrijk praktisch feit; tot de waarheid komen we alleen over de rails van genegenheid tot Christus (vgl. vs.17+18). Wanneer we in de liefde geworteld en gegrond zijn, ontvangen we licht over de draagwijdte van het raadsbesluit van God. We herkennen iets van de liefde van de Vader tot Zijn Zoon en begrijpen dat ook wij met dezelfde liefde, geliefd zijn en in deze genegenheid gegrond zijn. werkelijk herkennen is gebaseerd op de liefde tot de Heer. Liefde brengt ons het dichtst bij de Heer. Door liefde zijn we met Hem verbonden, we hebben alles te danken aan de liefde. Deze band der liefde moet werkzaam zijn. we kunnen deze liefde echter alleen hebben, wanneer we met het woord van God bezig zijn. Het is nodig dat we daarin een vast standpunt vinden waardoor we er van verzekert zijn, dat we Hem liefhebben.

Ongelovigen houden zich in het kader van de theologie verstandelijk bezig met deze dingen en kunnen dat wat we hier voor onze aandacht hebben, toch niet verstaan. Toch lopen ook wij het gevaar met het verstand te willen werken. In geestelijke dingen kunnen we echter de manier van denken op scholen en universiteiten niet gebruiken. Doen we dat, dan maken we een grote fout (vgl. Ko.2,6-8, alwaar we het vaste punt in de Heer vinden en voor de filosofie worden gewaarschuwd). Want verstand moeten we natuurlijk gebruiken, maar de Heer moet als autoriteit boven ons staan. Daarom is hier de liefde eerst genoemd. Is ze actief, dan zal de Heilige Geest ons verder helpen om ons in de waarheid in te voeren. Vandaar moeten we bij het overdenken van de schrift steeds weer op de knieën gaan.

De liefde heeft ook geheel andere ogen en motieven dan het verstand - dat kunnen allen begrijpen die eenmaal verlooft waren en nu getrouwd zijn.

Het begrip *“geworteld”* toont ons het beeld van een plant, *“gegrond”* spreekt meer van een bouwwerk.

Bij een plant dienen de wortelen enerzijds voor vastigheid in de aarde en geven houvast, anderzijds dienen ze ook om voedsel op te nemen voor de plant, zij trekken voedsel uit de aarde. Ook wij zijn op de aarde alleen dat, wat we onder de aarde zijn. Het groen en de vrucht en de frisheid van de bloesem stemmen overeen met de verborgen omgang die we met God hebben dus met dat wat we onzichtbaar zijn. Wanneer onze wortelen binnengaan tot in de liefde van God, wekt dat onze genegenheid tot God en is met het oog op de vrucht een grote zegen. Wanneer we onze wortelen tot in het grondwater brengen, kunnen we ook vruchten in tijd van dorheid voortbrengen. Vaak kan het ook zo zijn dat de wortelen zich door stenen met geweld een weg moeten banen naar beneden. Dat toont ons dat het mogelijk is dat problemen overweldigt moeten worden om *“geworteld”* te zijn. Een gewortelde en gegronde ziel, waar Christus in woont (vs.17), kan God de vier richtingen van vs.18 tonen.

Efeze 3,18

We moeten eigenlijk niet van vier dimensies spreken, wanneer we vs.18 overdenken, omdat

een dimensie een wetenschappelijk begrip is dat we hier niet moeten toepassen opdat geen verwarring ontstaat. Te meer omdat we hier uiteindelijk een drie dimensionaal beeld hebben omdat hoogte en diepte elkaar overlappen en in de natuurkunde is de vierde dimensie eigenlijk de tijd.

Desalniettemin vinden we hier een tegenstelling ten opzichte van de drie dimensies, die we hier op de aarde nodig hebben. Wil de Heilige Geest ons daarmee al iets verborgens tonen, dat we hier niet meer met aardse dingen van doen hebben? We moeten verhoogt worden tot hemelse en eeuwige dingen. Wanneer we deze vier richtingen willen verklaren, moeten we bedenken dat hier niet staat waar deze vier richtingen betrekking op hebben. Vaak wordt gezegd dat de liefde die de kennis te boven gaat, breedte, lengte, diepte en hoogte niet te vatten is. Toch is deze uitlegging een beetje te oppervlakkig. Er worden in vs.18 andere dingen voorgesteld dan wat ons aansluitend in vs.19 wordt getoond. Want er wordt aan het begin van vs.19 het woordje “en” gebruikt. We moeten daarom de verzen 18+19 van elkaar onderscheiden.

Het is een hulp wanneer we deze verzen willen begrijpen teruggaan tot in het oudste boek van de bijbel. In Job 11,7-9 vinden we vier richtingen van het raadsbesluit van God met het oog op Zijn almacht (diepte, hoogte, lengte en breedte). Die vier richtingen van de goedheid van God vinden we ook in Psalm 103.

1. In Ps.103,4 de ‘diepte’ van de goedertierenheid van God,
2. in Ps.103,11 de ‘hoogte’ van de goedertierenheid van God,
3. in Ps.103,12 de ‘breedte’ van de goedertierenheid van God en
4. in Ps.103,17 de ‘lengte’ van de goedertierenheid van God.

Deze beide oudtestamentische schriftplaatsen kunnen ons helpen, om de vier hier voorgestelde richtingen te verstaan.

We dienen over de inhoud van vs.18 na te denken en deze dingen leren kennen, omdat ze concreet zijn geworden en ons bekend gemaakt - ook al zijn ze oneindig en wij niet in staat om de heerlijkheid van God in zijn gehele volheid te verstaan. Maar waarin openbaart zich de heerlijkheid van God? Ps. 19 spreekt van de hemelen en van het uitspannel, dat zij de heerlijkheid van God vertellen, verkondigen - zelfs de Grote schepping spreekt van God. Ook de mens werd geschapen naar het beeld van God - daarin drukte God iets uit van Zijn heerlijkheid. Toen de Heer Jezus als de Zoon van God op aarde kwam, was er de uitstraling van Zijn heerlijkheid, en de afdruk van Zijn wezen. (Hb.1,3; Jh.1,14). Ook Mozes wilde eenmaal de heerlijkheid van God zien en God liet Zijn goedheid aan hem voorbijgaan. Daarin openbaart zich iets van de heerlijkheid van God. Met betrekking tot de gemeente wordt van de bruid in Op.21,11 gezegd, dat zij de heerlijkheid van God had. In zijn gehele volheid wordt de heerlijkheid van God pas in de eeuwigheid gezien. Van de breedte werd een keer gezegd dat het raadsbesluit van God alle gelovigen omvat. We vinden het in onze Heer aan het kruis als Hij zijn armen heeft uitgestrekt. Zo kon Hij zeggen: “*komt allen tot Mij*” (Mt.11,28). De lengte toont ons het “van” en “tot” een lengte van eeuwigheid tot eeuwigheid. De diepte toont ons dat de liefde ook ons, die dood waren, bereikt heeft. de hoogte spreekt van de hoogte van Gods gedachten, die ons allen eenmaal in de heerlijkheid brengt. Deze feiten dienen we volledig te vatten ook al zullen de dingen uiteindelijk “grenzeloos” blijven.

Het gaat hier - in het algemeen gezien - om de samenvatting van de hier voorgestelde omvang, en wel met het oog op het raadsbesluit van God in zijn gehele omvang, die evenwel steeds Christus tot middelpunt heeft - de Persoon van de Heer Jezus mogen we hier nooit van los maken. We hebben hier iets wat 'onbegrensd' is voor onze aandacht, dat door de vier uitdrukkingen wordt weergegeven. Het gaat om de onbegrensde heerlijkheid van God, om het raadsbesluit van God, waarin onbegrensde heerlijkheid van Christus woont, die niet te meten is. We mogen het raadsbesluit van God ook niet beperken tot Christus en de gemeente alleen. Het gaat om het raadsbesluit van God met betrekking tot de Zoon van Zijn liefde - dit is alomvattend en niet af te meten. De heerlijkheid van God staat daarmee in verbinding. Dat wat God met betrekking tot de Zoon van Zijn liefde in Zijn hart had, is het hoogst verheven deel van het raadsbesluit van God. Als vervolg hierop behoort natuurlijk ook de verbinding tussen Christus en Zijn gemeente. Zeker mogen we daarbij ook denken aan de wegen die God met Zijn aardse volk Israël heeft en zal hebben.

De onbegrensdheid van deze heerlijkheid zouden we *"ten volle...begrijpen"* (vs.18), in tegenstelling hiermee ontbreken bij *"en te kennen de liefde van Christus"* de woordjes *"ten volle"*.

Met het *"ten volle...begrijpen"* wordt bedoeld, zoals een druiventros aan een rank, die ik mag zien, mag grijpen en daarvan mag genieten. Dat begrijpen zou *"met alle heiligen"* (vs.18) moeten gebeuren. De apostel schrijft natuurlijk aan een bepaalde kring van personen, namelijk aan de Efeziërs - maar hier zijn *"alle heiligen"* bedoeld. Er zijn meerdere uitleggingen hierover. Enkele menen, we hebben alle heiligen nodig omdat we deze uitgestrektheid niet alleen kunnen bevatten. De hoofdgedachte is dat we alle heiligen in deze gedachten insluiten. We moeten Zoals Paulus ook deed, dus deze feiten niet tot een bepaalde schaar van gelovigen begrenzen of enige uitsluiten en sektarisch zijn - maar alle gelovigen mee insluiten. Wanneer ons de Heer de gelegenheid geeft, om andere gelovigen te helpen, dan moeten we deze benutten, opdat ook zij iets meer van dit raadsbesluit van God mogen verstaan. Wanneer van alle heiligen sprake is, dan beseffen we ook dat we hier op aarde, wat het begrijpen betreft, wel een begin maken, maar werkelijke begrijpen van dat wat voor onze aandacht staat zullen we pas als we als gemeente (in de zin van Hd.2) zijn opgenomen. Het ten volle begrijpen is voor ons nu, het doel. We verstaan deze schriftplaats alleen, wanneer we ons bedenken dat we eigenlijk nooit, dat wat God ons heeft voorgesteld hier op aarde, ten volle zullen bereiken. De gelovigen kunnen het volkomen inzicht pas dan hebben wanneer ze bij de Heer in de hemel verheerlijkt zijn. Toch wordt met *"ten volle...begrijpen"* in vs.18 een inzicht, een besef, bedoeld, voor zover dat voor gelovigen hier op aarde mogelijk is, we zijn immers tijdig en ook door onze praktische toestand geremd. We moeten echter niet met het *"begrijpen"* wachten tot we boven zijn.

Efeze 3,19

De apostel blijft echter niet staan bij het onbegrensde wat we zojuist hebben gezien, maar gaat direct over tot iets wat we kunnen beseffen: *"de liefde"* (vs.19). En opdat we ons niet in de onbegrensdheid zouden verliezen, leidt hij ons tot een vast centraal punt, de liefde van Christus - en dat maakt ons gelukkig. We bemerken dat de liefde op zich, eveneens onbegrensd is. We zouden iets leren kennen, wat de kennis te boven gaat - dit is schijnbaar met elkaar in tegenstrijd. Alles echter wat God geeft gaat ons inzicht vermogen te boven. Iets vergelijkbaars vinden we in hf.1,4 waar we vinden dat de gedachten van God uit de eeuwigheid komen, in de tegenwoordige tijd bestaan en tot in de eeuwige heerlijkheid gaan.

Wanneer in vs.19 van Christus sprake is, gaat het om de Heer Jezus als de Christus, het middelpunt en voorwerp van de vreugde van God, de Vader. Natuurlijk zijn we in Hem eveneens in het middelpunt omdat we in Christus “geplaatst” zijn, maar dat is hier niet de hoofdgedachte. We mogen echter daar aan denken, hoe God Zijn geliefde Zoon met ons in verbinding heeft gebracht.

Nadat de vier richtingen in vs.18 genoemd zijn, gaat het in vs.19 om “*en te kennen de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat*”, we vinden daar twee kernuitspraken:

1. Er is iets om te kennen.
2. Het gaat om de liefde van Christus die de kennis te boven gaat.

Dan komt de vraag of men sowieso iets kan kennen wat in wezen de kennis te boven gaat. Zal ik daartoe in de eeuwigheid in staat zijn? Het handelt zich hier om een paradoxale uitspraak, maar het is een gezegende paradox. We zouden de liefde kennen en ons naar haar uitstrekken - we zullen echter zelfs in de eeuwigheid deze onuitsprekelijke liefde niet kunnen vatten.

We willen er nog op wijzen, dat het niet alleen “eenvoudigweg” om de liefde van Christus gaat, maar om de kennis die het kennen van deze liefde te boven gaat - het is een bijzondere uitspraak. Wanneer we iets van de liefde kennen, dan gaat dat steeds de kennis te boven. Ik kan de liefde van God niet volledig kennen, net zo min als ik ook God in Zijn volheid niet kennen kan - en dat heeft eveneens betrekking op Christus. Absoluut gezien kan ik als een begrenst wezen van natuur, nooit de oneindige, de kennis te boven gaande liefde van Christus kennen. Maar we moeten ons bedenken, dat we het nieuwe, eeuwige leven hebben ontvangen (vgl. Jh.17,3). Dat kennen moeten we hier kwantitatief zien - we komen daarmee nooit tot het eindpunt. Het is een “*kennis, naar het beeld van Hem die hem geschapen heeft*” (Ko.3,9b+10).

We kunnen misschien het volgende beeld aanhalen:

we zitten in een boot op de oceaan, en de zee is om ons heen. In overdragende zin zijn we van liefde omgeven en ondervinden absoluut geen gebrek meer - desondanks zullen we de oceaan van liefde niet geheel kunnen bevaren en doorvaren. Er zijn echter voor ons bekende punten in deze liefde, die we begrijpen, omdat we zelf voorwerpen van deze liefde zijn. Dat is geen illusie, maar praktisch genot (vgl. Jh.15,9; 1Jh.4,16b), want in het nieuwe leven werkt de Heilige Geest. God heeft voor alles, voorzorgsmaatregelen getroffen. We zijn in deze liefde thuis, maar zullen nooit aan de oever van deze liefde komen. Zelfs in de hemel zullen we de oever van deze oceaan niet bereiken, hoewel het “*ten dele*” kennen (1Ko.13,12) dan voorbij zal zijn.

de liefde van Christus is het hoogste wat er is. Ze zal ook in de eeuwigheid steeds weer opnieuw groot, voor onze aandacht staan, als we zullen zien “*een Lam staan als geslacht*” (Op.5,6). We zien in Ef.4,9 aan de ene kant de diepste diepte van Zijn liefde, en aan de andere kant echter ook de hoogte van Zijn liefde. Zoals de Heer Jezus aan de discipelen Zijn handen en Zijn zijde toonde, zo zullen we Hem in de heerlijkheid altijd zien. Een uitwerking van de liefde vinden we bv. in Lk.24,32. In de eeuwigheid wordt de sluier, het gordijn in zekere mate weggetrokken en zullen we geheel kunnen kennen.

De liefde die van Christus uit gaat is een fundament, waarop we staan en waarop we het gehele universum, de totale heerlijkheid kunnen aanschouwen - nu mogen we dat al in het geloof doen. Overdenken we dit, dan kunnen we die liefde herkennen.

Er zijn voor "kennis" in de schrift twee verschillende woorden. In ons vers gaat het om een kennis die we ten dele zien, dat is eigenlijk in de normale zin. In tegenstelling hiermee gaat het in hf.4,13 om een volledige kennis. Hier in hf.3 is het zo dat er een toename van kennis moet zijn en kan zijn, dat is het ten dele kennen, (vgl. 1Ko.13,12). Zelfs in de eeuwigheid, hoewel we dan geen gebrek meer zullen gevoelen, blijft het zo dat God, God is en wij schepselen zijn. We kunnen God in Zijn Godheid niet zien, alleen in de openbaring van de Heer Jezus, die het beeld van God is.

De liefde die de kennis te boven gaat vinden we in Jh.13,1b. De zijnen in de wereld tonen ons de breedte van Zijn liefde (alle heiligen), de lengte van Zijn liefde zien we daarin, dat Hij de zijnen heeft liefgehad tot het einde. In Jh.13,5 vinden we de diepte van de liefde van God - Hij wil onze voeten wassen. Het deel met Hem in Jh.13,8b toont ons de hoogte van de liefde van Christus, want zij voert ons tot gemeenschap met Hem zelf.

De liefde van de Vader tot de Zoon kunnen we ons niet voorstellen evenzo omgekeerd de liefde van de Zoon tot de Vader. Maar we kunnen verstaan dat de Zoon het enige waardige object van de liefde van de Vader was (vgl. Gn.24,36: Abraham had Izaäk alles gegeven wat hij had). Doch daarin wordt de liefde van God niet beperkt want zelfs wij als volledig onwaardige schepselen hebben deze liefde ervaren en dat gaat mijn kennis te boven. Ik weet dat ongeacht mijn toestand, Christus mij oneindig liefheeft - wat een geweldig deel!

De liefde is het enigste wezenskenmerk en aspect van de heerlijkheid van God, die we een beetje kunnen bevatten, omdat we haar hebben ervaren. Er zijn in de liefde van Christus voor ons bekende punten, bv. dat Christus de Vader liefheeft. Dat Hij de gemeente liefheeft en dat Hij ieder persoonlijk liefheeft enz. We mogen ons daar meer en meer in verliezen en weten dat we met het kennen van deze liefde nooit aan het eind zullen komen. Maar juist daarom moeten we ons met haar bezig houden - ze is een centraal thema voor ons. We mogen haar stap voor stap leren kennen. Doch de heerlijkheid van God in uitgebreide zin kunnen we niet verstaan. Wanneer we de Persoon van de Heer Jezus in onze harten hebben komen we meer en meer tot dit besef. Maar hoever zijn we er in de praktijk vaak van verwijderd. Wanneer zonde in ons leven wordt toegelaten en toegedekt is, is de Persoon van de Heer Jezus niet het centrale punt.

Wat God geeft, geeft Hij in overvloed. We vinden in de schrift meer concrete dingen, die ons in overvloed zijn geschonken:

1. In Jh.13,1 zien we de overvloeiende liefde die tot het einde gaat.
2. Op Zijn opstandingsdag gaf de Heer Jezus leven in overvloed (vgl. Jh.10,10).
3. De Heilige Geest werd rijkelijk over ons uitgestort (Tt.3,6).
4. *"Waar de zonde toenam, is de genade veel overvloediger geworden"* (Rm. 5,20).
5. Het begrip rijkdom in de verschillende betrekkingen (uitnemend, onnaspeurlijk Ef.2,7; 3,8) hebben we hier in de Efezebrief in de eerste drie hoofdstukken al vaker voor onze aandacht gehad.
6. Hier in vs.19 vinden we: *"opdat u vervuld wordt tot de hele volheid van God"*. We

behoren ons daarin te verdiepen en als het ware te verzinken.

In vs.19b lezen we dat we vervuld mogen zijn *“tot de hele volheid van God”*. Er staat niet: *“opdat u met de hele volheid van God vervuld wordt”*, want dat zou onmogelijk zijn. Met de hele volheid van God vervuld, was alleen de Heer Jezus (Ko.2,9). Het gaat er om, dat God de Vader, God de Zoon, en God de Heilige Geest in Hem woonde, woont en altijd wonen zal. In Ko.1,19+20 lezen we: *“Want het behaagde de hele Volheid in Hem te wonen.....”*. daaraan kunnen we herkennen we, dat alles wat in God opgesloten is, in Hem geopenbaard werd. Een verbinding tussen Ko.2,9 en deze schriftplaats (vs.19) bestaat daarin, dat we naar deze richting toe, vervuld kunnen zijn – zo dicht zijn we tot de waarachtige God gebracht. Er wordt bedoeld dat we ingenomen zijn, (het verheugd ons) met wat God in Christus, in de Zoon, geopenbaard heeft (vgl. Jh.1,17+18; Jh.13,31) en dat de Heer Jezus Zijn gemeente aan alle zegeningen die God Hem gaf, liet deelnamen – een onuitputtelijke aangelegenheid, die echter meer als voldoende is om ons gelukkig te maken. In 1Jh.2,13 wordt van de vaders in Christus gezegd: *“omdat u Hem kent die van het begin af is.”*, dus de Heer Jezus in Zijn openbaring op aarde, op een wijze dat Hij herkend kon worden. Als zodanig hebben zij door ervaring geleerd wie Hij is, zodat alleen deze Persoon in hen werkte. Zeker is deze gedachte met vs.19b in verbinding te brengen. Nu, omdat de doop, die de Heer Jezus benauwt heeft (Lk.12,50), uitgevoerd is, kan God zich volledig openbaren. De liefde van Christus is de brug daar naar toe.

In Ex.12,10 vinden we een verdere uitleg voor vs.19b: de Israëlieten mochten van het Paschalam niets over laten blijven tot de andere morgen. Wanneer echter wat over blijft, moest het met vuur verbrand worden – het bleef voor God. Ook wij mogen genieten van dat, wat God ons in Zijn Zoon openbaard – en toch blijft er iets over, omdat het de volheid van God is.

Efeze 3,20

Bij de overdenking van dit onderwerp ondervinden we dat we aan de grenzen komen van dat wat we kunnen bevatten. Toch moet ons dat niet ontmoedigen. We moeten ons niet gewonnen geven en ook niet aan ijver laten ontbreken als het gaat om deze liefde te leren kennen, te genieten en ons bezig te houden met de openbaring van God in Zijn Zoon. Daartoe dient de lofprijzing in de verzen 20+21. We hebben allen wel eens beleefd dat dit vs.20 in noodvolle situaties bv. bij ziekte en probleemgevallen gelezen en troostrijk toegepast werd. We hebben vaak wonderlijke ervaringen opgedaan met de hulp van God, die meer gedaan heeft dan wij hebben gebeden. Desondanks is het goed om vs. 20 in zijn verband te lezen. Ons onvermogen, om de liefde van Christus te peilen, moet ons er niet van afhouden, om Hem de eer te geven. Mochten we allen de ervaring op willen doen, dat God ons, ondanks onze begrensdsheid, met de onnaspeurbare liefde van Christus bezig wil houden.

Wanneer we deze geweldige omvang overdenken en vandaag nog de grote genade hebben om op de opstandingsdag van onze Heer met Hem bezig te zijn, dan moeten we elkaar ontmoedigen om bezig te zijn met alles, wat de Heer Jezus betreft. Het is goed om niet zo zeer aan onze zegeningen en aan alles wat wij ontvangen hebben te denken, maar veel meer dient Hij als het middelpunt van alles, onze harten te vervullen. Zoals al gezegd stuiten we vaak op onze begrensdsheid, toch vinden we in vs.20 nog een hoogtepunt wat ons de gehele grootsheid en oneindigheid van onze God toont – voor Hem zijn er geen grenzen. Hij is het: *“die in staat is zeer overvloedig te doen boven alles wat wij bidden of denken,”*.

In vs.20 hebben we dingen voor onze aandacht die wel tot het hoogste niveau in het nieuwe testament behoren – toch worden ze in een gebed ingebed. God stelt het op prijs, wanneer onze gebeden in dit verband zich verdiepen. We moeten niet bij bepaalde feiten stil blijven staan, maar er moet een toenemen zijn in het bevatten van de liefde van Christus. Dat leidt ons er toe dat Hij ons tot het inzicht wil brengen van dat wat we hier voor onze aandacht hebben - het brengt ons tot lofprijzing en aanbidding. Er wordt hier zelfs gezegd dat God nog meer geeft dan wij bidden of denken. Wij mogen ons er in verdiepen opdat deze dingen zich in ons meer mogen ontplooien. Wanneer de vier richtingen in vs.18 enerzijds het oneindige tonen, is het anderzijds toch waar dat deze dingen zelf door eenvoudige gelovigen kunnen worden verstaan. De eigenlijke gedachte van vs.20 is, om het kennen aan te wakkeren. We komen hier op aarde weliswaar niet tot de volle kennis – maar het “ten dele” wordt ons in dit gebed helemaal niet voorgesteld. Het gaat erom dat de omvorming van dit raadsbesluit, dus het beheren van dit raadsbesluit; in ons tot ontplooiing komt. Paulus had het bewustzijn dat de Heer nog veel meer geven wilde dan hij hier gebeden had. Dat op zichzelf is enerzijds een aansporing en anderzijds ook een bemoediging voor ons, om meer in deze dingen te leven.

God doet echter overvloedig meer dan wij bidden of denken. Er staat niet: ....wat we bidden of denken kunnen. Aan de verbeeldingskracht wordt hier geen ruimte gegeven. We mogen werkelijk bidden en denken – en daarboven uit is Hij instaat om te doen. Zijn onze gedachten principieel met Hem bezig, dan ondervinden we zulke ervaringen als hier geschilderd zijn. Dan hebben we ook zulke gebeden dat God ze verhoren kan (vgl. ook Gn.25,21; 1Sm.1,27; Esr.8,22+23; Jh5,14-25) wat hebben we een wonderbare God!

Twee voorbeelden hiertoe kunnen we nog aanhalen:

1. In Lk.24,27 zien we dat de Heer de twee die naar Emmaus gingen dat uitlegde “*wat in al de schriften over Hem stond*”. Toen ze naar huis gingen “*drongen (zij) bij hem aan en zeiden: Blijf bij ons... En Hij ging bij hen naar binnen om bij hen te verblijven*” (vs.29). Daardoor ontvingen ze meer dan ze hadden gebeden, namelijk de Heer Jezus zelf. Daarna gingen die twee naar Jeruzalem terug; ze werden gedrongen, om daarvan te vertellen (vs.33).
2. Een volgend voorbeeld is Maria in Jh.20. Ze zoekt een gestorven Heer en wist niet waar ze Hem gelegd hadden (vs.13). Het gevolg was dat de opgestane Heer zelf voor haar stond - ook zij ontving meer dan ze gebeden had.

Er zijn drie belangrijke schriftplaatsen in het nieuwe testament waar gezegd wordt, dat God iets doet. Alle drie plaatsen zijn in zulk een lofprijzing ingebed.

- a) Jd.24+25;
- b) Rm.16,25-27;
- c) Ef.3,20+21.

In ons gedeelte hebben we de afloop van een gebed voor ons, waarvan de bidder in harmonie met God is. De bidder had de zoon van Zijn liefde als middelpunt. Mocht God in ons werken dat we vermeert deelhebben aan de hoge interessen van God en Zijn Zoon. Wanneer we aan Hem denken, die “*die in staat is zeer overvloedig te doen*”, kan alleen lofprijzing het gevolg zijn.

Dan mogen we er over nadenken dat we dat wat we hier hebben gezien, ook voor anderen mogen bidden – Paulus doet dat hier. Mochten we in onze gebeden veel meer bidden voor het verder komen van onze broeders en zusters in geestelijke zin en niet alleen aan hun lichamelijke welzijn denken.

In vs.20 wordt ook gezegd hoe God in staat is te doen boven alles uit. Verbetert Hij ons verstand? Nee, Hij doet het naar de kracht die in ons werkt (21a). Het is de kracht door de Heilige Geest. Ze werkt van buiten uit, om ons daar te brengen waar de Heiland is. Zijn tegenwoordigheid is verbonden met geweldige kracht (vgl. 1Th2,13b). Wat een wonderbaar feit!

Efeze 3,21

Aansluitend wordt gezegd: “*Hem zij de heerlijkheid*”. We kunnen God geen heerlijkheid toevoegen. De gedachte is, dat we Hem heerlijkheid in aanbidding toekennen en dat Hij Zijn heerlijkheid naar buiten uit vermeerderen kan.

Deze heerlijkheid komt Hem toe “*in de gemeente*”: ze is het hoogste instrument dat God zich heeft verschaft tot zijn eeuwige verheerlijking. We kunnen Hem deze verering nu al toe laten komen – vs.21 moeten we niet alleen toekomstig zien, hoewel de inhoud overgaat tot de horizon van de eeuwigheid. God heeft de gemeente tot eer van Zijn Zoon verworven door het bloed van de Zoon. De gemeente is niet alleen gelukkig hierin, ze is ook het monument van de eeuwige genade van God. Wanneer we in de eeuwige toestand blikken (Op.21,2+3), dan zien we de gemeente als Zijn bruid beschreven (hoewel ze op dit tijdstip al duizend jaar bij de Heer is). Ook wordt de gemeente “*tabernakel van God*” genoemd omdat ze aan de tabernakel in de woestijn herinneren zou waar God gewoond heeft. Het is bovenmate mooi om te zien dat God ons benutten wil om Zijn heerlijkheid groot te maken. We zullen eeuwig de woonplaats van God zijn. Wanneer God tot de mensen komt, dan komt hij in de tabernakel, wat Zijn tehuis is. In het midden van de gemeente wil de Heiland God lofzingen (vgl. Hb.2,12). Geloven wij nog dat Hij in het midden is wanneer we tot Zijn Naam samenkomen? Hij zal de lofzang aanheffen. Zo heeft God het gewild – het is de onverklaarbare genade van God. Op deze lofprijzing mogen ook wij “*Amen*” zeggen, dwz.

Zo is het.

5. Efeze 4,1-4,13

Uit aantekeningen van Th. Meinert tijdens de conferentie in Dillenburg, van 20 tot 22-09-2005 en vertaald door H.C.M. ten Haaken.

Inleiding

In hf.4 komen we tot het praktische deel van deze brief. Dit deel is, zoals we nog zullen zien, in verband met de opbouw, met grote wijsheid van de Heilige Geest toegerust. De eerste drie hoofdstukken tonen ons het raadsbesluit van God met het oog op de Heer Jezus aan de rechterhand van God, maar ook met het oog op de individuele gelovige en op de gemeente. In hf.1 wordt ons hoofdzakelijk het persoonlijke deel van de gelovige voorgesteld en pas aan het eind het deel van de gemeente. In hf.2 vinden we de verwerkelijking van het raadsbesluit en ook daar hebben we eerst nog alleen de persoonlijke zijde voor onze aandacht. Toch wordt ons in hf.2 ook het doel van dit raadsbesluit voorgesteld, namelijk de gemeente, de tempel, de woonplaats van God in de Geest. In hf.3 wordt ons het rentmeesterschap van de verborgenheid getoond. De tot hiertoe verborgen gedachten worden aan de apostelen en profeten toevertrouwd om ze vervolgens verder door te geven. In dit hoofdstuk zien we in hoofdzaak de gemeente. Met ieder hoofdstuk wordt steeds meer ruimte in beslag genomen door de gemeente. In de eerste 6 verzen gaat het in eerste instantie om de gemeente en haar, eenheid in de verscheidenheid. Vanaf vs.7 hebben we het persoonlijk aspect voor onze aandacht, de verscheidenheid in de eenheid.

De hoogste zegening is altijd dat, wat we persoonlijk bezitten. De gemeenschappelijke zegeningen zijn gevolgen van onze persoonlijke zegeningen. Wanneer hier eerst het gemeenschappelijke deel wordt voorgesteld, sluit de apostel Paulus niet alleen aan op hf 2, maar er moest ook getoond worden dat het gemeenschappelijke aspect alleen voorhanden kan zijn als het persoonlijke voorafgegaan is.

De Efezebrief bevat drie grote delen:

1. In hf.1 tot 3 wordt ons de christelijke positie voorgesteld.
2. In hf.4,1-6,9 vinden we de christelijke wandel.
3. Vanaf hf.6,10 hebben we dan de christelijke strijd.

De christelijke wandel in de Efezebrief heeft een andere waarde wat onze positie betreft als bv. in de Filippiëbrief daar zien we ons als 'wandelende in de woestijn', met de wens om het doel te mogen bereiken. Aan het einde van het doel verwerven we Christus. De Efezebrief ziet ons al zitten in hemelse gewesten "*in Christus Jezus*" (Ef.2,6; 2,13). We mogen nu, hoewel nog in aardse omstandigheden, hemels licht verspreiden. Dat toont ons de Efezebrief. De christelijke wandel en de christelijke strijd resulteren in een christelijke positie. We wandelen niet om iets te bereiken, maar we kennen onze roeping en omdat we haar kennen, wandelen we in overeenstemming hiermee.

We zijn geliefde kinderen en omdat we dat zijn wandelen we als zulke.

Wanneer het om de strijd gaat, strijden we niet om een terrein, maar we hebben alles als geschenk ontvangen en nu verdedigen we deze bezittingen tegen de aanvallen van de vijand.

In alle drie leerbrieven (Romeinen, Efeze en Kolosse) vinden we eerst de leer voorgesteld en dan volgen de vermaningen. Dat toont ons heel duidelijk dat christelijke praktijk altijd gegrond is op een vooraf geleerde en gekende, christelijke leer - anders kan er geen gezonde praktijk zijn. Daarom is het fout om te zeggen: "in hoofdzaak komt het op een goede praktijk aan", dit is eenvoudigweg onlogisch, omdat praktijk zonder leer niet mogelijk is. Mocht de Heer ons toch, ziende op ons zwakke verwerklijken in de praktijk, een ootmoedige houding geven en laten we zoeken en ons inspannen, om overeenkomstig die hoge maatstaf van deze leer, in de praktijk te wandelen.

Efeze 4,1

Paulus begint zijn vermaningen in hf.4, hoewel hij er al in hf.3 (voor de haakjes) mee wilde beginnen (vgl. hf.3,1 met hf.4,1). De apostel Paulus stelt zich hier voor als een gevangene of als iemand die 'gebonden' is, in de Heer. Enerzijds toont ons dit begrip 'gebonden' de nauwe verbinding die er bestond tussen hem en de Heer Jezus - hij was om zo te zeggen aan Hem gebonden. Maar hij was ook letterlijk een gevangene, en speciaal omwille van het feit dat hij de eenmaking van Joden en volkeren voorstelde - en door de Joden die zich als een bevoorrechte groep zagen, was hij gevangen genomen. Het volk van God bestond uit Joden en volkeren - dat laat ons de apostel Paulus zien en dat is de eigenlijke reden waarom hij gevangen genomen werd. Dat maakt ons duidelijk, wat Paulus bereid was om op te geven, voor dit feit. Paulus stelt zich niet voor als een gevangene om daarmee op de voorgrond te treden, nee, hij wil het motief (waarom hij een gevangene was) voorstellen. Is dat niet groots, dat de apostel Paulus ook om ons een gevangene werd (hf.3,1). Hij was de gevangene in de Heer, niet van de toen regerende keizer Nero - het was voor hem een grote waardigheid. Paulus heeft onbeschrijflijk veel om deze waarheid geleden.

Wanneer we ons met dit feit bezig houden, merken we wat een energie er nodig is om ons in deze hoge gedachten te verdiepen. God had dit feit (gemeente, één lichaam) altijd voor ogen - maar wij zijn vaak druk met dingen die we met onze lichamelijke ogen zien. Dat is de reden waarom we vaak niet zo tot de hoogte van de gedachten van God kunnen opklimmen. We moesten meer over de waarheid aangaande de gemeente nadenken en spreken. Er zijn veel gelovigen die niets van de waarheid betreffende de gemeente weten.

De schrift richt onze opmerkzaamheid steeds weer op Goddelijke Personen. God, de Vader is de oorsprong in de Efezebrief (vgl. Ef.1,3). Hij wil ons de Heer Jezus voorstellen. De Heer Jezus is degene die opgestaan en verheerlijkt is. Onze roeping hangt samen met deze Persoon. Hf.3 is in zeker opzicht een tussenvoeging en de roeping uit hf.4,1 heeft betrekking op hf.2. we behoren tot de huishouding van God - dat is onze roeping en overeenkomstig deze roeping zouden we waardig wandelen. Mensen stralen soms een zekere waardigheid uit. Maar hier gaat het om een hemelse waardigheid. Een waardige wandel is een gedrag, een houding, voor (voor Zijn aangezicht) God, met God en voor God (we doen het voor Hem). Toen durfde niemand zich bij de discipelen aan te sluiten (Hd.5,13) omdat ze zich geheel op de zijde van God stelden - een waarachtig waardige wandel. De waardigheid van onze wandel toont zich, in de overeenstemming met onze roeping.

De Heilige Geest leidt onze harten steeds weer tot de Mens Christus Jezus. De Heer Jezus wordt vaak "*Christus Jezus*" genoemd, het is in zekere mate Zijn "Gemeentenaam" en Zijn "Opstandingsnaam". Mocht Hij ons in vervoering brengen, opdat we waardig

overeenkomstig onze roeping kunnen wandelen. Overigens vinden we het begrip “wandelen” zeven maal in deze brief (hf.2 vs.2,10; hf.4 vs.1,17; hf.5 vs.2,8 en15). Van een “waardige wandel” lezen we in Ef.4,1; Fp.1,27; Ko.1,10; 1Th.2,12).

We hebben één roeping en wel een hemelse roeping. Het doel van de roeping is steeds de heerlijkheid. Wat hier van ons wordt verwacht, moet ons gehele leven en gedrag kenmerken. We ervaren in ons praktische leven veel veranderingen. Het valt op dat Paulus niet zegt hoe we ons in iedere voorkomende situatie moeten gedragen - hij vermaant ons alleen om waardig te wandelen overeenkomstig deze ene roeping en deze roeping komt van God. Waar denkt de apostel aan wanneer hij van roeping spreekt? Het is aan alles wat we in de eerste drie hoofdstukken hebben gevonden. In de eerste plaats gaat het echter om het corporatieve deel. Het is merkwaardig, dat Paulus pas later over de persoonlijke dingen van het geloofsleven gaat spreken. In engere zin betekent het begrip “roeping” het volgende:

1. Het toont het feit dat er één lichaam is (Ef.4,4).
2. Wij zijn de woonplaats van God in de Geest (Ef.2,22).

Het schijnt dat dit tweede punt in deze brief meer en meer op de voorgrond treedt, namelijk dat we uit de tegenwoordigheid van God komen en daar wonen waar Hij woont.

Wanneer we waardig overeenkomstig onze roeping willen wandelen, moet ons duidelijk worden dat “de Christus” uit Joden en volkeren bestaat. We kunnen het gevaar lopen, dat we dit feit (het ene lichaam) helemaal niet meer zo kostbaar vinden. Onze vaders hebben alles opgegeven omwille het feit, dat er één lichaam is. Ook vormen we ten allen tijde, de woonplaats van God in de Geest - dat moet steeds weer groot voor ons zijn. Toch wordt het alleen dan kostbaar voor ons, als we dit feit, waardevol en belangrijk achten.

Efeze 4,2

Vs.2 toont ons “nederigheid, zachtmoedigheid met lankmoedigheid” en dat wat we elkaar in “liefde” zouden verdragen - vermaningen die we zo zeer nodig hebben. Het zijn vier morele kenmerken, die we dag en nacht zouden openbaren. Ze zijn gebaseerd op het feit dat de nieuwe mens voorhanden is. Het gaat om het gedrag onder elkaar, onder broeders. Mochten we deze deugden openbaren. Eenvoudig is dat zeker niet. Christen zijn is een strijd - echter nauw verbonden met de Heer Jezus zijn we in staat om te strijden. Laten we zien op Hem!

Het is belangrijk om vast te houden dat het bij de roeping in vs.1 niet alleen om het doel gaat, maar het gaat er om dat we geroepen zijn om tot de gemeente te behoren. Het gaat daarom in vs.2 om het gedrag van de gelovigen onder elkaar. Het gaat niet zozeer om algemeen geldende christelijke eigenschappen en deugden. We moeten in nederigheid en zachtmoedigheid elkaar verdragend, de weg gaan en wel op de plaats waar we zijn. Hoe vaak echter hebben we het tegenovergestelde in de praktijk gebracht!? We hebben hier zulke eenvoudige grondbegrippen van het geloofsleven voor onze aandacht - maar hoe vaak falen we juist in deze punten en verstoren daardoor de gemeente. We moeten ons er voor hoeden om niet onze mening als maatstaf te nemen! Ons “ik” is gestorven. Wanneer het om de waarheid zelf gaat kan er natuurlijk geen compromis zijn.

Efeze 4,3

In vs.3 staat het bewaren van “de eenheid van de Geest” voor onze aandacht. In verbinding met vs.2 vinden we hier in totaal, zeven punten:

1. Nederigheid, 2. Zachtmoedigheid, 3. Lankmoedigheid. 4. Elkaar in liefde verdragen. 5. Liefde. 6. Eenheid. 7. Vrede.

Als we deze zeven eigenschappen in praktijk brengen, zal ons dat helpen om de eenheid van de Geest te bewaren. Beginnen we met nederigheid: uit de liefde komt de nederigheid voort. De bijbel zegt ons wat nederigheid is, de Heiland zelf zegt van zichzelf: *"ik ben zachtmoedig en nederig van hart"* (Mt.11,29). Het aanschouwen van de Heer Jezus leidt tot het juiste gedrag. Nederigheid ziet van zichzelf af. Zonder liefde is er geen nederigheid. Het bewustzijn dat we niets zijn en alles uit genade hebben ontvangen zal ons in eigen ogen nederig houden. Wanneer God ons nederig moet maken, is dat een bewijs, dat we voorheen niet nederig waren. Zichzelf vernederen is steeds nodig en goed (vgl. ook 1Pt.5,6). De gezindheid om niets van onszelf te denken, zal ons bewaren en ons helpen om zachtmoedig te zijn. Het bij ons ingevoerd en gepraktiseerd "Amerikaanse prestatie - principe" druist direct in tegen de goede eigenschap om nederig te zijn. We moeten voorzichtig zijn opdat werelds gedachtegoed niet in de gemeente insluipt. Er staat: *"...in alle nederigheid"* (vs.2). Zij moet dus niet alleen op de één of op de andere wijze uitgeoefend worden, maar in alle nederigheid. Deze vermaning wordt ons hier eerst voorgesteld, voordat we de christelijke grondbeginselen in vs.4 vinden. Deze volgorde vinden we ook in 1Ko.12+13 en in Rm. 12. We zouden niet hoger van onszelf denken als het behoort (Rm.12,3). De leer heeft voor ons geen nut, of we verstaan haar niet, als we ze niet met zachtmoedigheid en nederigheid verbinden.

Zachtmoedigheid moeten we niet zien - zoals vaak gezegd wordt - in eerste instantie met betrekking tot ons gedrag tegenover anderen. Zachtmoedigheid is een product van de nederigheid. Ze is in de eerste plaats een houding tegenover God. Wij accepteren het handelen van God met ons, ook wanneer Hij onheil in ons leven toelaat - dat is ware zachtmoedigheid. Het tegenovergestelde van zachtmoedigheid is mopperen (vgl. 1Ko.10,10; Jd.16). Natuurlijk brengt zachtmoedigheid ook iets over naar andere mensen. In Mt.11,26 zegt de Heer Jezus eerst de bekende woorden: "ja Vader", dat toont ware zachtmoedigheid, doordat Hij zich steeds aan de wil van de Vader onderwerpt, aansluitend zegt Hij dan: *"leert van Mij want ik ben zachtmoedig"* vs.29. Zachtmoedigheid komt voort uit het bewustzijn dat God alle dingen bestuurt. Zachtmoedigheid tegenover anderen leidt er toe dat we ons niet tegenover anderen rechtvaardigen. Zachtmoedigheid heeft zowel met omstandigheden als ook met personen van doen. Het weten, dat God ons in Zijn school neemt en ons ook ongerechtigheden laat leiden, is ware zachtmoedigheid. Moet God ons misschien nog meer beproevingen sturen, om dat te leren? Wanneer leren we werkelijk dat we niets zijn? De Heer zegt: *"leert van Mij"* (Mt.11,29). We leren zachtmoedigheid en nederigheid eerst goed als we Christus beschouwen. Door deze beide deugden zien we bij de Heer Jezus Zijn waardigheid (vgl. vs.1). Hoogmoed verdeelt de mensen en richt het getuigenis te gronde. Helaas echter tonen we vaak strijd lust - en hoe erg als dit gebeurt. Ware zachtmoedigheid daarentegen toont zich daarin als we stil zijn als we persoonlijk aangevallen worden, natuurlijk is onze reactie anders dan bij de Heer, als Hij aangevallen wordt.

Vs.2 spreekt ons allen heel persoonlijk aan. Nederigheid en zachtmoedigheid moeten een ieder van ons heel persoonlijk kenmerken. Ze worden zichtbaar wanneer er moeilijke situaties op ons afkomen. Een voorbeeld vinden we bij Mozes, in Nm.12,1a en 8b lezen we dat Mirjam en Aäron tegen Mozes spreken. In deze samenhang zegt God: *"Mozes nu was*

een zeer zachtmoedig man was, meer dan enig mens op de aardbodem“ (vs.3). Waar had Mozes dat geleerd? Zeker in de tijd waarin God hem ter zijde had gesteld, in de woestijn. We lezen ook van geen andere man Gods zo vaak, dat hij voor God stond. In de tegenwoordigheid van de Heer wordt onze blik van onszelf afgericht. Denken we ook aan Korach, Datan en Abiram en hun gehele aanhang (Nm.16,1+2) en vaak sprak ook het gehele volk tot Mozes. Maar wat deed Mozes in deze samenhang? Steeds weer trad hij voor het volk tussenbeide, wilde het winnen en wenste dat desbetreffend verzoening zou worden gedaan. We kennen vandaag de verbinding met Christus en alle gelovigen als het ene lichaam. Mozes kende deze bijzondere verbinding niet. Zouden we Mozes dan niet tot voorbeeld nemen en ons oefenen in nederigheid en zachtmoedigheid?! Mozes zag niet op zijn eigen recht, maar zag op God en Zijn rechten. Hoe kunnen we van Hem leren.

We worden vermaand om elkander in liefde te verdragen. Dat laat ons zien dat we de mogelijkheid hebben om de gedachten in hf.3 te verwerklijken. Toch kunnen we dat alleen doen in de gezindheid van de Heer Jezus. We hebben vandaag de dag veel kennis, echter is ons hart wel op de juiste plaats? Verstandelijk kennen we veel - maar strijden we in de praktijk niet vaak om onze eigen erkenning? Vs.2 is oppervlakkig gezien een tegenstelling, zoals er wel geen grotere kan zijn, totdat wat we voorheen in de uiteenzettingen hebben gevonden. Maar in de eigenlijke zin is het geen tegenstelling, we kunnen alles wat we tot nu toe voor onze aandacht hadden praktisch alleen dan verwerklijken, wanneer de hier in hf.4 voorgestelde praktijk bij ons is te vinden.

We zouden elkaar in liefde verdragen. Hoe vaak verdragen we kleinigheden van onze broeder niet en ergeren ons over hem. Natuurlijk mogen we in persoonlijke gesprekken, in liefde dingen aansnijden. Toch zijn er dingen bijzonder bij mensen die we niet zo sympathiek vinden, die ons de drempel van het rustig blijven doen overschrijden - en precies daar sluit dit woord van vermaning op aan. Er is geen reden om ons over anderen op te winden. We moeten elkaar verdragen. Ook met het oog op onkunde moeten we elkaar verdragen en wel in liefde. Wanneer we zeggen, we houden dit niet meer uit, dan hebben we dit punt niet in acht genomen. Hoe gedragen we ons als we zwaar belastert worden? Laten we ook dit verdragen! Denk maar aan de Heer zelf. Hoe heeft Hij Zijn discipelen verdragen! Hij kon zelfs van hen zeggen: *“En u bent het die steeds bij Mij bent gebleven in mijn verzoekingën”* (Lk.22,28). Het eind van verdragen in liefde, is eerst dan bereikt als de waarheid wordt aangetast.

Er zijn broeders die de waarheid verdraaien door te zeggen: men moet alleen nederig zijn en liefde beoefenen. Het afwijken van de waarheid echter wordt verwaarloosd. De praktische dingen van vs.2 moeten echter vergezeld gaan met de waarheid. We zijn geneigd om te vaak aan onszelf en te weinig aan onze Heer te denken. Alleen wanneer we aan Hem denken, kunnen we ons zo gedragen als Hij, die ook zijn discipelen verdroeg. De Heer heeft ook een keer een zweep van touwen gemaakt en energiek voor de waarheid ingestaan (Jh.2,15). We moeten dus nederig zijn en gelijktijdig oprecht voor de waarheid opkomen.

Vandaar moeten we ons de vraag stellen of we, juist in de laatste jaren, in al de vragen over de oprechte christelijke weg - op de juiste aard en wijze de waarheid hebben vertegenwoordigd. Waarschijnlijk moeten we vrezen hierin dikwijls te hebben gefaald. We moeten dit belijden want het doel rechtvaardigt niet het toepassen van vleselijke middelen

en reacties.

We hebben in de eerste verzen van dit gedeelte twee belangrijke punten die we moeten onderscheiden echter niet van elkaar mogen scheiden:

1. We vinden het lichaam van Christus.
2. We vinden het huis van God (de woonplaats).

Deze beide aspecten van de roeping hebben volgende belangrijke punten:

1. Het ene lichaam spreekt van de eenheid.
2. Het huis van God spreekt van heiligheid.

Deze achtergronden hebben we nodig om het begrip eenheid van de Geest te kunnen verklaren. De aard en wijze, hoe we waardig kunnen wandelen, de roeping waarmee we geroepen zijn hebben we in vs.2 gezien. Eerst moet daar een goede gezindheid in onze wandel zijn. Maar dat wat we in vs.3 vinden moeten we niet verwisselen met de aard en wijze, hoe we dat doen. Wanneer we alleen nederig, zachtmoedig en lankmoedig zijn, is dat niet genoeg om de eenheid van de Geest te bewaren. De eenheid van de Geest kan men alleen gemeenschappelijk bewaren, het is alleen mogelijk als de waarheid omtrent het ene lichaam wordt voortgezet, wordt gehandhaafd. Vandaar moeten we in overeenstemming zijn met de bedoelingen van de Heilige Geest. Het bestaan van een menselijke groepering is juist in tegenstrijd met de waarheid van het ene lichaam, onafhankelijk van de trouw van welke broeders en zusters ook. Iemand die bewust en willens en wetens zo'n plaats inneemt is in tegenspraak met de waarheid, één lichaam en bewaart niet de eenheid van de Geest.

De eenheid van de Geest mag niet met de eenheid van het lichaam verwisseld worden. De eenheid van de Geest is een heel praktische eenheid. De Heilige Geest is het die ons met Christus en onder elkaar verbindt. Dat klinkt weliswaar theoretisch, daar gaat echter een geweldige macht van God aan vooraf. Het is een geweldig goddelijk gegeven dat de leden met het Hoofd en onder elkaar zijn verbonden. De eenheid van het lichaam hoeven we niet te herstellen - zij bestaat, omdat God ze bewerkte. De "eenheid van de Geest bewaren" (vs.3) betekent: de bestaande eenheid van het lichaam praktisch verwerkelijken. Er is dus een eenheid aanwezig en onze verantwoording is om alles te vermijden wat de waarheid omtrent dit ene lichaam zou kunnen ondergraven (dat is onze roeping). Hebben we bij alle beslissingen (bijzonder ook in de broedervergaderingen) altijd de gedachte voor ons of de eenheid van de Geest bewaart blijft? De eenheid van het lichaam kunnen we niet bewaren - dat zou o.a. betekenen dat we ons niet van boze broeders zouden kunnen afscheiden. De eenheid van de Geest bewaren betekent juist dat we met iemand die sektarische gedachten heeft, geen praktische gemeenschap aan de tafel van de Heer kunnen hebben. Als ongeveer 170 jaar geleden, de broeders de kerkelijke systemen verlieten en op grond van het ene lichaam samenkwamen, hebben ze de eenheid van de Geest bewaart. Ook vandaag geldt voor ons: we kunnen niet met alle kinderen Gods een gemeenschappelijke kerkelijke weg gaan. We moeten echter in acht nemen, dat we bij het brood breken in dat ene brood alle kinderen Gods zien. Wanneer we vandaag alles afwijzen, wat een sektarisch karakter draagt, komen we op een weg die naar Gods hart is. Er is geen betere weg - laten we deze in getrouwheid gaan! We mogen er naar trachten om deze waarheid, dat er een lichaam is, in de plaatselijke vergaderingen vast te houden. De praktische verwerkelijking van de eenheid van het lichaam is eigenlijk een eenvoudige weg. Hij begint met afzondering doordat we afstaan van ongerechtigheid. Onze ziel moet echter wijd openstaan. Iedere zondag hebben

we dat ene brood voor ons staan en verkondigen de dood van de Heer, terwijl we aan Hem denken en zien in dat ene brood alle kinderen Gods. De Heer heeft de gemeente verworven door Zijn dood - wat een triomf van Zijn sterven! Nu is dat ene lichaam als resultaat aanwezig. Zouden we dit niet vasthouden, ook al zijn we misschien maar met twee of drie op één plaats samen? Broeder Kelly uitte een keer de gedachte: wanneer op de gehele aarde alleen twee of drie de eenheid van de Geest bewaren zouden, zou daar de uitdrukking (de weergave) van het ene lichaam zijn.

Aan het begin van het christelijk getuigenis waren er nog geen verschillende kerkelijke wegen - de gelovigen waren een van hart en ziel (Hd. 4,32 een praktische eenheid was er). Tot aan de voleinding van het nieuwe testament was er nog geen werkelijke sekte ontstaan. Toen er kwaad opkwam, was de verwerkelijking van de eenheid van de Geest nog temeer belangrijk. Doch ook nu in deze tijd kunnen we dat wat we hier voor onze aandacht hebben, waar maken. Zoals het in het begin was, had het natuurlijk moeten blijven, maar wij waren ontrouw. Doch voor de trouwen heeft God altijd (ook nu nog) een weg, ook in dagen van verval.

De eenheid van de Geest kan ook niet bewaard blijven als kwaad wordt toegelaten in een plaatselijke vergadering. De heiligheid van de Heilige Geest sluit een verbinding met het kwaad, uit. Wij moeten in dit verband niet alleen aan fundamenteel leerstellig kwaad denken, maar ook aan zedelijk - moreel kwaad en aan iedere vorm van kerkelijk kwaad, anders is een bewaren van de eenheid van de Geest niet mogelijk. Dit thema is in onze dagen zeer actueel en leidt ons er toe om bij de overdenking van dit vers iets langer stil te staan. We moeten dit punt helder en duidelijk zien om de eenheid van het lichaam praktisch te kunnen voorstellen.

Het gaat hier om het huis van God. Het lichaam werd tot stand gebracht en wordt door God bewaard. Wij echter, moeten de eenheid van de geest bewaren. Dat is onze verantwoordelijkheid en staat in verbinding met het huis van God. We kunnen deze eenheid bewaren op de plaats waar we om Hem en tot Hem, onze Heer zijn vergaderd. Daar hebben we ook dat *ene* brood voor ons. Daar brengen we tot uitdrukking dat er *een* lichaam is. Alleen in het huis van God kunnen we deze waarheid staande houden. Waar het vlees invloed uitoefent, wordt de eenheid van de Geest verbroken.

De oproep om de eenheid van de Geest te bewaren is een heel concrete vermaning voor ons. In vs. 2 zagen we de *gezindheid* waarin we de eenheid moeten bewaren. Het gaat er niet om de eenheid van de Geest tot stand te brengen, op te richten, dat deed God alleen. Het gaat erom de eenheid van de Geest te bewaren, in de gezindheid van vs.2. Noch de eenheid van de Geest, noch de eenheid van het lichaam kunnen wij maken. De eenheid van het lichaam is altijd aanwezig – God heeft ze onverwoestbaar – tot stand gebracht. Maar de eenheid van de Geest kunnen we verliezen, omdat de eenheid van de Geest de praktische verwerkelijking is van de eenheid van het lichaam. Het was indertijd in Efeze niet zo zeer het praktische probleem, om de eenheid van de Geest te verliezen – hier worden ons (en toen ook aan de Efeziërs) veel meer algemene aanwijzingen meegedeeld, hoe we waardig onze roeping moeten wandelen en hoe we de eenheid van de Geest kunnen bewaren. De oproep om de eenheid van de Geest te bewaren is niet zo zeer een vermaning als gevolg van een tekortkoming, maar het is meer een algemene oproep, om dat te bewaren wat aan onze

verantwoordelijkheid is toevertrouwd.

Het is betekenisvol, dat in vs.3 gesproken wordt over *ijver*. Zo gauw we gered zijn, bevinden we ons meteen in de school van God, in afhankelijkheid van Hem – dat is de eerste les. De tweede les die we moeten leren is, hoe God ons de weg wijst. We moeten Hem in al onze wegen erkennen. De derde les is die van overgave, namelijk Hem eren vanuit dat wat ons geestelijk eigendom is geworden. De vierde les is die van onderscheidingsvermogen. De vijfde les die we moeten leren is die van *tucht*, “*want wie de Heer liefheeft, tuchtigt Hij*” (Hb.12,6). De zesde les is die van ijver, doordat we ons hart bewaren - en juist deze ijver moeten we ook toepassen, wanneer het gaat om het bewaren van de eenheid van de Geest.

De eenheid van de Geest is een praktische aangelegenheid die vraagt om onze ijver en onze waardering. De eenheid die de Heilige Geest gemaakt heeft is voor ons, althans zo lijkt het vaak, niet meer zo belangrijk, helaas.

Mochten we daarom toch allemaal meer ijver gebruiken en tonen, zodat deze eenheid van de Geest voor ons weer belangrijk wordt en belangrijk blijft en laten we ze ook werkelijk bewaren. Dat we ons zouden “*beijveren*” is een bemoediging voor ons, omdat we het gevaar lopen om passief te worden en te berusten. Men hoort vaak de woorden: “het heeft allemaal geen zin meer”. Toch, wij moeten ons “*beijveren*”. Wanneer dat wat hier voorgesteld wordt, voor ons waardevol is, zullen we alle geestelijke kracht waarover we kunnen beschikken, gebruiken, om dit vast te houden. Vlijtig is het tegenovergestelde van gemakzucht. Beijveren is een zaak die veel oefening vraagt, dit is een voortdurend probleem. Ijver moeten we toepassen als het gaat om de eenheid van de Geest te bewaren en daar moet de Heer genade voor geven.

Het is belangrijk dat we de waarheid in alles trouw moeten blijven. Vaak ervaren we problemen omdat we niet vaststaan in de waarheid. Er zijn natuurlijk ook tradities – die echter niet de waarheid zijn. Alle gelovigen over de hele wereld zijn gelovigen in Christus. De enige mogelijkheid om de eenheid van de Geest te bewaren is, om bij het woord van God blijven en onze harten voor de Heilige Geest te openen, zodat Hij ons kan onderwijzen.

Met betrekking tot deze dingen willen we ook iets zeggen over eensgezindheid. Natuurlijk moeten we in ons vergaderingsleven naar eensgezindheid streven. Maar in vs.3 staat niets van eensgezindheid. Een feit is dat de eenheid van de Geest, eensgezindheid bewerkt. Het zou kunnen zijn dat meerdere broeders gemeenschappelijk een mening hebben die niet overeenstemt met de schrift - ze zijn dan eensgezind. Maar het is dan niet een eensgezindheid in de zin van deze schriftplaats – het is een puur menselijke eensgezindheid. De eenheid van de Geest betekent echter, dat ieder van ons de blik op de Heer en Zijn woord richt en zich laat leiden door de Heilige Geest. Er kunnen situaties komen, waarin de eenheid van de Geest op de proef gesteld wordt. Maar dan gaat het niet om een doordrukken van een mening, maar om de vraag: “Heer wat is Uw wil?” De Geest van God zal nooit iets ondersteunen, wat in tegenstelling tot Gods woord is. We mogen nooit vragen, wat wij denken, maar we moeten ons de vraag stellen hoe de Heer denkt, want alleen de Heer zal openbaar maken of er vleselijke invloeden aanwezig zijn. Dit moet ons in een voortdurende afhankelijkheid van de Heer houden. De Geest zoekt het welzijn van de gemeente – allereerst met betrekking tot de gemeente aan één plaats. De Heer geeft ons de opdracht om te vragen, wat naar Zijn wil is. Zijn Geest zal ons helpen, wanneer we de goede

gezindheid hebben (in de zin van vs.2) en Zijn woord bewaren. Daarom kan het nooit juist zijn wanneer bv. in een bepaalde plaats, broeders eensgezind zijn geworden dat zusters zich in de samenkomst mogen laten horen, of dat oudsten gekozen worden. Het zou een menselijke eensgezindheid zijn die in tegenspraak is met Gods woord.

De bewaring van de eenheid van de Geest is dus een vasthouden aan een gemeenschappelijke christelijke wandel overeenkomstig de gedachten van Gods woord, allereerst plaatselijk, maar ook in alle plaatsen. Daarom moeten we ieder onafhankelijk beginsel afwijzen. We zijn verbonden met Christus, maar ook als gelovigen met elkaar. De bewaring van de eenheid van de Geest is niet een eenmalige actie, die als ze heeft plaats gehad, automatisch voorhanden is. Het is een permanent voortdurend vasthouden aan de weg die naar Gods gedachten is en die we gemeenschappelijk moeten gaan. Het is ook niet de taak van enkele "leidende broeders" om deze eenheid te bewaren. Maar het is de taak van en voor ons allen. Vaak zijn het heel eenvoudige broeders in plaatselijke vergaderingen, die deze waarheid vasthouden en daar de eenheid van de Geest bewaren. Ook aanbevelingsbrieven zijn hulpmiddelen om de eenheid van de Geest te bewaren. Het kan tot heel speciale beslissingen komen, wanneer de vijand deze waarheid probeert aan te vechten. Dan worden we bijzonder aangemoedigd (denk maar aan Op.6,1). We kunnen dat alles alleen in praktijk brengen wanneer we zoals in Rm.12,2 staat, zijn "*veranderd door de vernieuwing van uw denken*". De Heilige Geest wil het woord van God tot ons laten spreken en onze gezindheid veranderen. Zijn we in de toestand, om te kunnen beproeven wat de wil van God is?

Eén aard en wijze van de eenheid van de Geest doorkruist de gehele schrift, namelijk het doel van de Heilige Geest; dat is God verheerlijken en handelingen en werkingen tonen die met Hem in overeenstemming zijn. Het doel en de zin ervan is steeds hetzelfde. Wanneer de Geest zo in ons kan werken is dat iets wat bijzonder mooi is. Het bewerkt vrede en het geeft resultaten die in overeenstemming zijn met God "*De gemeente van de levende God*", is de "*pilaar en grondslag van de waarheid*" (1Tm3,15). Alleen Gods Geest kan dat bewerken en de gemeente is de plaats waar dit zichtbaar wordt. Het is een geschenk van de zijde van God, dat Hij Zijn Geest gaf om tot uiting te brengen dat, sowieso al, mensen "lichaam van Christus" genoemd mogen worden. We moeten onze uiterste best doen, (beijveren) dit met alle kracht vast te houden en het als zeer waardevol in te schatten.

We moeten ook aan praktische consequenties denken die uit het bewaren van de eenheid van de Geest voortkomen:

1. Sektarisme is het tegenovergestelde van bewaring van de eenheid van de Geest. Wanneer beslissingen die door het bewaren van de eenheid van de Geest, genomen moesten worden en meegedeeld worden, is er de verplichting voor alle broeders en zusters om dit te accepteren om zo van hun kant de eenheid van de Geest te bewaren. De eenheid van de Geest moet plaatselijk, maar ook aan alle plaatsen bewaard worden en anders wordt ze niet bewaard.
2. Er komt vaak de gedachte op, dat als er mededelingen (uit verschillende plaatselijke vergaderingen) gedaan worden met betrekking tot broeders en zusters met wie we geen gemeenschappelijke weg meer kunnen gaan, dit niet bindend is. Maar wanneer beslissingen genomen worden die in overeenstemming met de schrift zijn, en wij deze erkennen, dan erkennen we de eenheid van de Geest. Daarbij is niet beslissend of één

vergadering deze beslissing heeft genomen, maar het is voldoende als broeders en zusters die overeenkomstig de schrift hebben gehandeld, dit meedelen. Op eventuele vergissingen of fouten kunnen wij als ontvangers van zulke mededelingen natuurlijk, mits het overeenkomstig de schrift is, opmerkzaam maken. Op deze wijze kunnen we zowel in positieve als ook in negatieve zin de eenheid van de Geest bewaren, om een weg te gaan, die zijn goedkeuring heeft, - met de hulp van de Heer. Het is de moeite waard om deze weg verder te gaan. Laten we ons bedenken, wat er voor nodig was om de gemeente te verwerven. De dood van onze Heer!

“De band van de vrede” (vs.3), leidt ons tot het bewustzijn dat we met God van doen hebben en Zijn interesses hebben te behartigen. Dat geeft ons een diepe vrede in onze zielen. Daartoe is alleen “de God van de vrede” in staat (Fp.34,9). Er kunnen omstandigheden zijn waarin alleen God de vrede kan maken, al hebben we zelf misschien ook een vredelievende gezindheid. De God van de vrede is er die ons Zijn vrede wil geven. Hij wil ook onze gedachten met hem in overeenstemming brengen. Dat is de band van de vrede, waarover we hier (vs.3) lezen.

Efeze 4,4

In de verzen 4vv staat niet meer zo zeer de gedachte van de eenheid van de Geest voor onze aandacht. We vinden in deze verzen nog verdere gedachten, want de eenheid van de Geest omvat bijvoorbeeld niet de schepping. Er worden ons verdere terreinen voorgesteld waarvan we de inhoud, in de praktijk en in de leer, overeind moeten houden.

In de verzen 4 tot 6 vinden we drie bereiken die we als volgt kunnen indelen:

1. Het bereik over het ware ‘leven’: De Heilige geest is het middelpunt (vs.4). De vermaningen voor dit terrein vinden we in hf. 4,1-16.
2. Het bereik over ‘belijden’: De Heer is het middelpunt (vs.5). De vermaningen voor dit terrein vinden we in (hf.4,17-hf.5,21. Opvallend is dat de vermaningen beginnen en eindigen met de Persoon van de Heer Jezus.
3. Het bereik over de ‘schepping’: God is het middelpunt (vs.6). De vermaningen voor dit terrein vinden we in hf.5,22-hf.6,9. Op dit terrein wordt ons de gelovige in verhoudingen, in relaties getoond, die alle mensen hebben, in het huwelijk, familie en beroep. Vanaf hf.6,10 wordt ons dan de christelijke strijd voorgesteld.

Wanneer we de eenheid van de Geest bewaren en de weg naar Gods gedachten gaan, houden we vast aan de gedachten die we in de volgende verzen vinden. In vs. 4 gaat het om het vasthouden van de gedachte dat er één lichaam is. Alle verlost behoren tot dat ene lichaam en hebben één christelijke hoop. Daarbovenuit gaat nog, dat we ons vasthouden aan het feit dat er één christelijke belijdenis is – er is één Heer, één geloof één doop. Die ene Heer is onze Heer Jezus Christus, bij het geloof gaat het om het christelijke geloofsgoed en bij de doop om de christelijke doop. Dan houden we er aan vast, dat één God, schepper en onderhouder van alle mensen is. Deze drie bereiken zijn voor ons van groot belang om de rest van de brief te kunnen verstaan.

Wat de Heer voor ogen had, toen Hij naar het kruis ging, was de veelheid van hen, die Hij zou verlossen. Maar Hij zag ook die ene kostbare parel van grote waarde. Toen de Heilige Geest op aarde kwam, heeft Hij uit vele honderden gelovigen een lichaam gevormd. Deze eenheid die God door het werk van de Heer Jezus en door het komen van de Heilige Geest

op aarde heeft gemaakt, bestaat uit veel mensen. Zouden de gelovigen – heel praktisch gezien – alleen een enige parel zijn, dan waren de hier voorgestelde vermaningen niet nodig geweest. Maar wij zijn vele leden en hebben ook nog ons vlees en de neiging, om ons in eerzucht los van elkaar te maken (zoals dat al was bij Adam en Eva).

Vanaf vs.4 wordt onze aandacht op belangrijke feiten gericht. God is *één* – en alles wat Hij doet is *één*. God is Licht – ieder die in Hem gelooft is "*licht in de Heer*" (Ef.5,8). "*God is Liefde*" (1Jh.4,8). Ook tegen ons wordt gezegd: "*wandelt in de liefde*" (Ef.5,2). Het wezen, de natuur van God moet in ons weerspiegeld worden. Er wordt hier naar drie bereiken gewezen - toch gaat het hier niet om de triniteit, de drie-eenheid, van God. God, de Heilige Geest, gebruikt hier bewust drie onderscheiden uitdrukkingen. Het is één Geest, één Heer en één God, maar er is echter ook alleen één lichaam. God stelt ons de principes voor: het is Gods werk. Wij behoren met onze gedachten en praktisch gezien niet daarachter terug te blijven – er zijn niet meerdere lichamen. Tot dat *ene* lichaam behoren allen die in de Heer Jezus hebben geloofd. De bewaring van de eenheid van de Geest met alle gelovigen is onherroepelijk voorbij. Maar daar waar we zijn, kunnen we ze verwerklijken. Voordat God op de verscheidenheid ingaat, die bij ons vrijwel altijd tot zonde heeft geleid, onderstreept Hij Zijn gedachten die altijd "*eenheid*" zijn. Dat zou bij ons in het hart en in het verstand gegrift moeten zijn. Dat is ook noodzakelijk voor iedere dienst. Nooit mag, uit elkaar gaan, het gevolg zijn van een dienst. Dan was het geen werkelijke dienst. De eenheid van de Geest kan heel snel aangetast worden, wanneer verkeerde dingen verkondigt worden. Ze leiden dan tot uiteendrijven. Daarom worden ons hier zeven dingen voorgesteld die met het woordje "een", "ene" verbonden zijn. Mochten we dat voor onze aandacht en in onze harten hebben.

We hebben in de verzen 4-6 drie cirkels, ook wel concentrische cirkels genoemd, cirkels die hetzelfde middelpunt hebben. Beter gezegd zouden we van drie bereiken of terreinen moeten spreken, omdat deze cirkels worden begrenst en herkenbaar zijn aan de personen Geest en Heer en God.

Deze cirkels worden in omvang steeds groter. Ze worden ons voorgesteld opdat we ons, in de betrekkingen, de relaties, waarin we ons bevinden, op een goede wijze kunnen gedragen. Nu al in deze wereld wil de Heer iets van deze (eeuwige) eenheid zien. In vs.4 vinden we, zoals al even is aangeroerd, het terrein van het leven in vs.5 het terrein waar beleden wordt en in vs.6, het universele terrein.

De 1^e cirkel is het terrein van het ware leven, de werkelijkheid. Hij omvat alle ware kinderen van God gezien in het tijdelijke aspect: de, op dit moment levendige gelovigen, vormen het lichaam. We kunnen bv. niet bidden, dat nog veel leden tot het lichaam mogen worden toegevoegd, want het lichaam is volledig. Momenteel bestaat het lichaam uit alle ware gelovigen die nu op aarde leven. De open plekken waar gelovigen zijn ontslapen worden, weer met nieuwe levende gelovigen gevuld. In tegenstelling hiermee lezen we van het huis van God dat levendige stenen worden toegevoegd, (gebouwd 1Pt.2,5). Wanneer van toevoegen (bouwen) sprake is gaat het niet om het lichaam. Of het gaat om een soldatenleger (soldaten gaan uit het leger en anderen nemen hun plaats weer in) zoals in 1Ko.15,29), waarin de plaats van de doden, gelovigen gedoopt worden, of het gaat om het huis. Bij het lichaam is het echter niet zo. Het lichaam is er en groeit zoals dat is bij een menselijk lichaam, in een tijd van zeven jaar veranderen een menigte van cellen in het

menselijke lichaam. In tegenstelling hiermee zijn de ontslapenen – om in het beeld van een soldatenleger te blijven – niet meer in actieve dienst. Ze zijn in zekere zin gereserveerd, in de hemel. Op de dag van de opstanding zijn ze er weer bij. Op dit ogenblik zijn ze gereserveerd en zijn daarom geen leden van het lichaam van Christus meer. De ontslapenen zijn daarom natuurlijk niet van de zegeningen uitgesloten. Wie echte nu als levendige gelovige de Heilige Geest bezit, is een lid van het lichaam van Christus. Twijfelende gelovigen, die nog niet het volle heil in de Heer Jezus hebben aangenomen, of kinderen die de Heilige Geest (nog) niet hebben, behoren niet tot het lichaam. Het normale is echter als een gelovige de Geest van God heeft - zulke gelovigen behoren tot het lichaam van Christus. De Heilige Geest is het die de gelovigen vereend. Zien we het lichaam van Christus in de toekomst (wat in deze schriftplaats echter niet bedoeld is) dan behoren de ontslapenen er weer bij. De gemeente zal eeuwig het monument van de genade van God zijn. Het zal de vreugde van de Heer zijn om deze gemeente te bezitten.

Het lichaam – gezien hier op aarde – is altijd volkomen aanwezig, het is een bestaand iets, geen fantoom (schim of geestverschijning) of een ideaalbeeld, maar een realiteit. Dat mogen we zondag op zondag uitdrukken, als we het brood breken. Dat zou ons gelukkig moeten maken. We willen ook hen die tot nu toe noch niet aan de broodbreking hebben deelgenomen, bemoedigen om ook aan dit voorrecht deel te nemen. Ondanks alle treurige ontwikkelingen in de christenheid, ziet God altijd dit ene lichaam. Het geloof ziet dat ook zo. De kracht is de Heilige Geest die dit lichaam in stand houdt. Omdat we alle heiligen (gelovigen) daarmee in onze gedachten insluiten, is het belangrijk meer daarvoor te doen dan alleen maar te spreken. Wanneer we waar dan ook een gelovige ontmoeten, moet het een diepe vreugde in ons teweegbrengen: het is een lid van het lichaam van Christus. Deze eenheid kan praktisch hier en daar verwerkelijkt worden. Het ene lichaam bestaat. Daarom kunnen we tot de broodbreking alleen leden van het lichaam van Christus toelaten.

Wat hebben we hier een wonderbare eenheid voor onze aandacht! De duivel heeft in alle tijden pogingen gedaan om dit feit te ondermijnen. In plaats van dit ene lichaam zijn er – vanuit menselijk oogpunt gezien – duizenden lichamen. In plaats van de ene Geest zijn er duizenden menselijke meningen. Dat staat hier voor onze aandacht – en wij leven in deze dagen. De Geest wil ons aan deze wonderbare eenheid herinneren. Er is een lichaam aanwezig en een goddelijk Persoon, vanwaar alles uitgaat.

Wanneer we van drie cirkels spreken en zeven dingen resp. personen voor onze aandacht hebben, dan is het niet voldoende om te zeggen, dat we dat alles geloven, wat we hier voor onze aandacht hebben – we mogen niet alleen maar theoretisch geloven. Vaak beroeren ons innerlijk alleen dingen die in het midden van hen gebeuren die op de grondslag van het ene lichaam samenkomen. Hebben we echter ook nog gevoelens voor dat wat het totale ene lichaam is, dat wil zeggen voor alle kinderen van God? Zien we de verscheurdheid bij de kinderen van God ook bij hen die een andere kerkelijke weg gaan?

Als er in ons midden nog niet van zulke problemen waren, bestonden ze op andere plaatsen reeds lang. Zagen we ze en waren we er verdrietig over?

Het is misschien moeilijk voor ons eenlingen, die we allemaal zijn, om ons te zien als één lichaam – toch is dat hier de zienswijze van God en dat moet ook onze zienswijze zijn. Pas in vs.7 staat: *“Maar aan een ieder onzer”*

In dat ene lichaam is een volle en bewonderenswaardige harmonie door de band van de vrede. We hebben hier het geestelijke lichaam van Christus, waarbij ook alleen de ene Geest behoort. Dat is opbouwend en niet vernietigend. Na de ene Geest volgt: "één hoop van uw roeping" (vs.4). Het is begrijpelijk dat één lichaam met één Geest ook maar één hoop kan hebben.

Wanneer we die drie punten in vs.4, één lichaam, één Geest en één hoop zien, moeten we vasthouden dat ze al in het begin van de christenheid waren en tot het einde van de christenheid, wanneer de Heer komt om Zijn gemeente te halen, zal blijven. We zijn daarmee bevoorrecht, in de tijd van verval aan deze dingen vast te houden. Wanneer het om het ene lichaam gaat, doen we er goed aan om het met de ogen van de Heer te zien. We moeten het lichaam ook niet alleen zien met het oog op het verval, maar zo zien als de Heer het ziet, in zijn volkomenheid. Het gaat er hier niet om hoe het er in de praktijk uitziet, we moeten de dingen zien zoals God ze ziet. De zienswijze van God staat hier op de voorgrond. Dat moeten ook wij ons bedenken als we zondags in het brood het beeld van dat ene lichaam voor onze aandacht hebben.

Bij de eerste cirkel wordt onze blik op de toekomst gericht. Er is sprake van de hoop (vgl. ook hf.1,18). We zagen al dat vs.3 zich op onze verantwoording richt. Vs.1 begint met de roeping, Het derde punt in de eerste cirkel (de binnenste cirkel) is de hoop van de roeping (vs.4). het karakter van de gemeente is van hemelse aard. Hoe meer we dat uit het oog verliezen des te meer moeite kost het om de eenheid van de Geest in de band van de vrede te bewaren. Het gaat hier niet om de hoop van de opname der gemeente; het gaat om de heerlijkheid, de bekroning van onze weg, dat is, de Heer Jezus zien in Zijn heerlijkheid. De roeping richt zich naar boven, het gaat om de hoop op Christus, om Hem geheel te gewinnen en in Zijn heerlijkheid te vertoeven. De hoop van onze roeping is, heerlijkheid. Lezen we daarbij nog hf.5,27: "*opdat Hij de gemeente voor Zich zou stellen, heerlijk, zonder vlek of rimpel of iets dergelijks, maar opdat zij heilig en onberispelijk zou zijn.*" Hier vinden we de hoop van de roeping, ze is dan bereikt, wanneer in de heerlijkheid de positie en de praktijk van de gemeente geheel met elkaar in overeenstemming is.

Hoop is in de schrift iets wat zeker is, maar wat nog niet ons tegenwoordig bezit is. Hier is de heerlijkheid bedoeld. Wanneer deze hoop er is, werkt ze als een motor. Onze hoop is bij Christus en om Hem gelijk te zijn.

Efeze 4,5

In vs.5 hebben we dan de **2e cirkel**, het bereik van de belijdenis van één Heer, één geloof, en één doop. We kunnen ons afvragen: hoe komen we in deze 2e cirkel? In de 1e cirkel (vs.4) komen we door de wedergeboorte en het ontvangen van de Heilige Geest. In deze 2e cirkel komen we door de christelijke doop (in tegenstelling tot de Joodse doop), dus door het belijden van het christelijke geloof (in de zin van geloofsgoed). De doop is een belijdenis in verbinding met het koninkrijk waarin men zich misschien al wel bevindt. (Een andere gedachte is dat de doop ons juist toevoegt tot het koninkrijk, totdat wat men al wel belijdt. 'noot ver.'). Het is zelfs mogelijk dat men tot deze 2^e cirkel als een belijdende behoort en in werkelijkheid nog niet tot de 1^e cirkel behoren. Wanneer we de ontwikkelingen in de christenheid volgen is dat niet zo moeilijk om dit aan te voelen. Overigens gaat de Efezebrief er niet vanuit, dat er in deze 2^e cirkel ook naambelijders zijn. We zien echter al dat in Hd. 8,9-25 ook Simon in deze 2e cirkel inging,

zonder dat hij in de 1e was ingegaan. Later werd met hem de 2e cirkel groter dan de 1e. Het is dus mogelijk dat men eerst in de 2e cirkel komt en pas later in de 1e cirkel – vandaag veelmeer dan in het begin van het christelijk getuigenis.

We vinden in vs.5 één Heer. De Heer is niet Heer van de gemeente, Hij is het Hoofd van het lichaam. De Heer is wel de Heer van Zijn discipelen, van de zijnen. We zien hoe de duivel probeert om deze autoriteit die door de titel Heer wordt uitgedrukt door menselijke autoriteit te vervangen. De Heilige Geest van God betuigt ons: er is één Heer.

Er is ook één geloof. Met het woord geloof, voorzien van een lidwoord zoals hier, wordt niet de morele eigenschap van het geloof in de zin van vertrouwen, bedoeld, maar het totale christelijke geloofsgoed waarvoor wij mogen staan en hetwelk wij mogen bewaren. In vs.13 hebben we nog een keer het geloof voor onze aandacht. Hoe heeft men in de kerkgeschiedenis moeite gedaan om dit ene geloof te definiëren. In “geloofsbelijdenissen” zijn vaak fouten ingeslopen. Ook in de laatste 15 jaar zijn zulke “geloofsbelijdenissen” opgesteld. We hebben hier een brief waarvan de ontvangers misschien niet zo’n gevaar liepen dan wij in deze tijd. In Jd.vs.3 en 20+21 hebben we verzen die misschien nog meer betrekking hebben op de tijd waarin wij nu leven. Het kan zijn dat er geloofsbelijdenissen bestaan die alleen maar verstandelijk zijn – dan zijn ze waardeloos.

Er is ook maar één doop. De doop leidt ons in het bereik van belijdenis. De doop van wedergeborenen brengt “tot de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest” Mt. 28,19 en tot de dood van de Heer. Kinderen behoren reeds tot het koninkrijk der hemelen zie Mt.19,14. De christelijke doop is de poort tot discipelschap. Ze is enerzijds een afsluiting, doordat we de oude mens begraven. We staan echter ook op om nu in nieuwigheid des levens te wandelen. Deze gedachte vinden we in Gl.3,27 doordat we met Christus bekleed zijn. Door de doop erkennen we de autoriteit van de Heer, zoals ze ons in het geloofsgoed is voorgesteld.

Wanneer we hier de gehele cirkel van belijdenis zien, moeten we daaraan denken wat het voor de Heer Jezus betekent mensen te zien die Hem belijden en gelijktijdig onverschillig en zonder naar zijn wil te vragen hun weg gaan. Ondervinden we dat net zo dan onze Heer?

Efeze 4,6

In vs.6 vinden we dan de in omvang grootste cirkel, de 3e cirkel. We lezen daar van “één God en Vader van allen”. De titel “Vader” heeft hier niet de betekenis, dat God kinderen heeft maar dat Hij de oorsprong is van de gehele schepping. (vgl. Hd.17,25 en 28 en Nm.27,16). Het begrip “Vader” wordt vaak eenzijdig belicht. Daar waar vader staat wordt vaak de verbinding vader tot kinderen voorgesteld, dus de betrekking zoals wij die kennen. Er zijn echter plaatsen in de schrift die niet een vader - kind verhouding bedoelt. Er bestaat een gevaar dat mensen menen, omdat ze schepselen zijn, dat ze nu in een betrekking tot God staan als hun Vader en wiegen zich zo in veiligheid. Maar ook met het oog op het aardse volk van God wordt God menigmaal Vader genoemd (vgl. Mt.2,10; Dt.32,6; Js.63,16). Toch is op deze plaatsen niet een kinschap verhouding bedoeld. Wij moeten dat goed onderscheiden.

We vinden de gedachte dat de ene, God en Vader over allen is, het is de allerhoogste plaats. We vinden hier zijn absolute Godheid, want Hij is overal. Dit feit maakt ons gelukkig en het geeft ons tegelijk kracht. Er is geen omstandigheid waarin en waarboven God niet is – hoewel de mensen door de evolutietheorie Hem deze plaats willen ontroven. Deze drie

cirkels omsluiten alles wat er überhaupt maar kan zijn. God is boven alles! Hij heeft alles in Zijn hand, ook wanneer regeringen door mensen gekozen en gevormd worden. De omschrijving “door allen” wijst naar de voorzienigheid van God die altijd en overal werkzaam is.

De omschrijving “in allen” is niet alleen een slotconclusie. Het heeft ook niet de betekenis van een voorbehoud in de richting van de 1e cirkel. Er is ook niet bedoeld dat God alleen in gelovigen kan werken. Wat dit “in allen” betekent maakt ons Hd.17,25 duidelijk: God is in allen – er is niets, wat Hij niet met Zijn leven vult. Dit feit verheerlijkt de grootheid van God.

Het is groots dat God de gedachte van het scheppen belangrijk vindt (vgl. hf.3,9b). De duivel valt vaak de schepping en de scheppingsorde van God aan. Vooral in het kader van familie en huwelijks relaties – dat is niet te overzien. De laatste en de grootste 3e cirkel is aan God de Vader, de oorsprong van alles, gewijd. Hem komt de lof en de dank toe.

In 1Ko.8,5+6 vinden we bemoedigende verzen. Zonder onze God en de Heer Jezus is niets geworden. Het gehele universum wordt door de macht van de Heer in stand gehouden. God heeft door Christus het universum geschapen. De Heer is de schepper, die ons heeft gemaakt. In Hd.17,28 vinden we, dat de Heer Jezus alles in ons controleert, zelfs onze hartslag, en dat niet alleen bij de gelovigen, maar bij alle mensen. Wat een wonderbaar feit, dat we tot deze God door onze Heer Jezus een bijzondere betrekking mogen hebben.

Zijn we met betrekking tot de 3e cirkel (vs.6), het bereik van de schepping, misschien ook onverschillig? Zoals we dat vaak ook zijn ten opzichte van dat wat we in de 2e cirkel hebben gezien? Het raakt God, dat maar weinigen uit Zijn schepping Hem erkennen. Laten we niet te eng zijn in onze gevoelens wat deze dingen betreft.

Er is ook een groot gevaar om dingen van de ene cirkel in de andere te willen verschuiven. Zo is het heel gevaarlijk om bv. de doop in het bereik of sfeer van de gemeente te trekken. Zij behoort niet tot haar verantwoordelijkheid. Ook mogen we familie aangelegenheden niet tot aangelegenheden van de gemeente te maken. We moeten die dingen daar laten staan, waar ze horen. Bij vermenging van deze dingen kunnen we grote schade aanrichten. In het geheel genomen, wordt duidelijk hoe belangrijk voor God de eenheid is. De duivel is tegen deze eenheid, hij verbreekt, hij stelt meningen tegenover elkaar, en zet veel afgoden in, waarvan hij de aanvoerder wil zijn. De eenheid is van God. In Dt.6,4+5 lezen we van Hem: “De *HERE* is één”. Hij is de “Ik ben”, de eeuwig zijnde. Vervolgens is Hij ook de Schepper, voor het in stand houden van alle dingen staat Hij garant, Hij houdt alles in het leven, verder niemand. De duivel leert dat er vele oppermachten zijn - een dwaze denkwijze. Ook andere schriftplaatsen laten ons zien dat er slechts één God is – we mogen ook niet tot een andere bidden, of liefhebben (kan natuurlijk ook niet als we er, gelukkig, maar één zien, ‘noot vert.’). Hij alleen is ook de waarheid – we moeten ons tot Hem wenden. Vs.6 moeten we heel algemeen zien en verstaan. God is één en staat boven alle dingen – deze God blijft Hij. Er is geen plaats en geen mogelijkheid, dat een tweede persoon naast God zou kunnen regeren - deze aanspraak daarop zal Hij nooit opgeven. Het instandhouden en handhaven van Zijn Interesses vindt plaats in Zijn Zoon.

In de verzen 4-6 zien we die wonderbare eenheid. Ze onderstrepen in zeker opzicht vs.3.

Maar we moeten dit vs.3 ook zien in relatie tot de volgende verzen. De verzen 3+4 zijn een belangrijk kerngedeelte, dat niet alleen een zekere afsluiting van dit gedeelte vormt, maar ook de deur voor het volgende opent.

Efeze 4,7

Vanaf vs.7 wordt ons de enkeling voorgesteld. Alle enkelingen worden voorgesteld, als afzonderlijke leden van het ene lichaam. Het is van groot belang om te zien dat God, voordat Hij op de afzonderlijke personen ingaat, ons eerst voorstelt dat ze tot het ene lichaam behoren. De eenheid is daardoor niet in tegenspraak – het is op zijn hoogst een menselijk probleem, maar geen probleem bij God. We zien dat zich in de Christenheid twee totaal verschillende kerkelijke systemen hebben ontwikkeld.

1. Er is het onbeweeglijke blok, dat voor ca. 1800 jaar geleden ontstond en zich sindsdien niet meer heeft bewogen, de rooms katholieke kerk. Deze kerk leert en stelt zichzelf boven het woord van God. Veel dingen in deze kerk zijn niet in overeenstemming met Gods woord (denk alleen maar aan het pausdom, de aflatingen en de Maria verering). In deze kerk wordt de eenheid onderstreept en benadrukt. (als zijnde alleen in deze kerk te vinden en aanwezig, 'noot vert.')
2. In het protestantisme (de tegenbeweging) wordt in tegenstelling daarmee, het individuele benadrukt. In haar was reeds in het begin de kiem van scheiding aanwezig. Het eindresultaat, effect, was na ongeveer 500 jaar het verval. Op dit tijdstip begint het verval van het Christendom, het Christendom van de bijbel wordt volledig afgewezen, veroorzaakt door het individualisme. Bij mensen is het zo dat de vijand diversiteit (verscheidenheid) gebruikt om onafhankelijkheid te kunnen bereiken. *“Doch ik vermaan u, broeders, bij de naam van onze Here Jezus Christus: weest allen eenstemmig en laten er geen scheuringen onder u zijn; weest vast aaneengesloten, een van zin en een van gevoelen”* (1Ko.1,10).

In de laatste dagen vinden we vaak (ook bij ons), dat het zwaartepunt op de verscheidenheid wordt gelegd met als resultaat, onafhankelijkheid. Natuurlijk weten we dat ook de katholieke kerk eenmaal zal afvallen God ziet daarentegen de eenheid en tegelijkertijd ook de verscheidenheid die Hij aan de leden heeft gegeven. Deze wonderbare verscheidenheid vanaf vs.7 heeft in zekere mate de eenheid als basis. Waar het aan deze basis ontbreekt, is de verscheidenheid van de duivel. Bij de duivel is er verscheidenheid in vele variaties, dat maakt het alles zeer gevaarlijk en voor een deel ook heel aantrekkelijk. De duivel wil door zijn verscheidenheid, ons van de Goddelijke eenheid en van de Heer zelf, aftrekken.

We moeten er steeds voor bidden dat de duivel zijn doel niet mag bereiken.

In Gods ogen zijn eenheid en verscheidenheid absoluut niet met elkaar in tegenspraak, maar een aanvulling, want in de verzen 13-16 wordt getoond dat de verscheidenheid er toe dient om weer tot eenheid terug te keren. Verscheidenheid heeft als doeleinde, de eenheid te stabiliseren en te bevestigen. Het uitgangspunt en doel van iedere dienst is de eenheid. Toch is dit alleen mogelijk wanneer de dienst vanuit dat ene Hoofd in de hemel wordt geleid. Zowel eenheid als verscheidenheid kunnen alleen verwerkelijkt worden als het feit in acht wordt genomen dat er één lichaam is en dat alles vanuit de Heer in de hemel wordt geleid.

Alles in de gemeente, ook wat betreft de dienst heeft zijn oorsprong in Hem. We zijn vaak met ons zelf bezig, en denken er niet aan dat alles vanuit het Hoofd uitgaat en de leden door Hem aangestuurd worden. Dat is geen theorie, maar waarheid! Beide zijden moeten ook in onze praktijk met elkaar zijn verbonden.

In vs.7 staat niet alleen noch de enkeling voor onze aandacht. We zien ook dat “*ons is de genade gegeven, naar de maat van de gave van Christus*”. Wat een ieder persoonlijk is gegeven komt uit één Bron. Het is onze fout, dat we ons zelf veel te veel op de voorgrond plaatsen. Vers 7 vermaand ons om in acht te nemen dat alles van Christus is en dat alles van Hem uitgaat te beginnen bij Zijn komst op aarde tot aan Zijn terugkeer naar de hemel. Daarop moeten we, ook in onze gedachten steeds weer terugkomen.

Tot en met vs.6 hebben we de Goddelijke eenheid gezien. Vanaf vs.7 hebben we de verscheidenheid voor onze aandacht. Er is sprake van “*een ieder van ons*”. Een ieder persoonlijk heeft een plaats en een functie in het lichaam, namelijk een bepaalde genade, of groter of kleiner. Aan het lichaam zijn ook – en dat moeten we van dat wat we in vs.7 vinden onderscheiden – heel bepaalde gaven gegeven (vs.11). De in vs.11 genoemde gaven zijn niet aan een ieder gegeven. We vinden in vs.11 gaven die van steeds voortdurende waarde zijn (in tegenstelling tot de in 1Ko.12 genoemde gaven). Ze blijven tot aan het eind van het christelijk getuigenis. We vinden in 1Ko.12, in Rm.12 en in 1Pt.4 genadegaven, hier in vs.11 zijn de gaven echter personen.

Het is opmerkelijk, dat de apostel Paulus schrijft van “*een ieder van ons*”. Hij betreft zichzelf ook in de dingen die hij hier aan ons voorstelt. Ook dat wat aan hem gegeven was, was pure genade. Dat erkent hij voor zichzelf, een waarlijk ootmoedige gezindheid.

Vs.7 toont ons twee zijden:

1. Een ieder “persoonlijk” wordt aangesproken. Dit vers betreft zodoende ons allen.
2. Dit vers toont ons belangrijke grondbeginselen over de gaven.

Er is sprake “*van de gave van Christus*” Christus geeft ze. Wij spreken vaak van Geestesgaven, maar dit vers toont ons dat Christus de gaven geeft. Ze worden evenwel uitgeoefend door de werkzaamheid van de Geest. De Heilige Geest is de kracht en Hij beheert deze dingen (1Ko.12,8-12). Maar Christus is de Bron, dit toont ons Zijn liefde tot Zijn gemeente. Dat is de 1e belangrijke waarheid.

De 2^e, evenzeer belangrijke waarheid is; dat wanneer Christus een gave geeft, is het genade. Dit maakt ons duidelijk dat de bron, de liefde van Christus is. Het komt uit de liefde van het hart van onze verheerlijkte Heer wanneer Hij ons individuele gaven geeft. En juist daarom is het belangrijk dit te aanvaarden en te accepteren! We zien hier in eerste instantie de grondbeginselen. Het is naar de maat van de wijsheid van Christus. Het is Zijn volmaakte liefde en Zijn volmaakte wijsheid, dat God u en mij speciale en persoonlijk aangepaste gaven gegeven heeft. Het erkennen van deze dingen is voor onze praktijk buitengewoon belangrijk. Want wanneer we erkennen, dat Christus de bron is en Zijn liefde en wijsheid de oorsprong is, heeft dat praktische consequenties voor ons. Het maakt dat we dankbaar zijn. We hebben totaal geen reden om ons iets te verbeelden. We hebben alles van Hem ontvangen. Het ervaren van deze genade maakt ons dankbaar. Christus wijsheid maakt ons tevreden – we zijn tevreden met de maat, die God ons heeft toegedeeld. We streven er dan niet naar om dat te doen wat een andere broeder doet. In tegendeel: we verblijden ons over dat wat Hij ons niet heeft gegeven maar aan anderen heeft toevertrouwt. Als we ook in deze dingen Zijn wijsheid zien, komen nijd en ontevredenheid niet in ons op. In trouw mogen we de dienst uitoefenen die we van de Heer hebben ontvangen. Wat voor gevaarlijke situaties ontstaan

er als broeders zich buiten de, aan hun gegeven grenzen, begeven. Dan is er bijzondere genade nodig om zulk een broeder in ootmoed en liefde te helpen.

Tevredenheid is wat anders dan zelftevredeheid of zelfingenomenheid. Denken we aan de Korinthiërs, zij roemden in de dingen die hen waren gegeven alsof ze zelf daaraan hadden bijgedragen (1Ko.1,4-7 en 4,7). Op iets wat ons is geschonken kunnen we en mogen we ons niet beroemen en niet zelfvoldaan worden. De wijsheid van God erkennen brengt ons tot werkelijke tevredenheid.

Het aanwezige taalkundige probleem: *“naar de maat van de gave van Christus.”* vraagt om wat meer uitleg. Puur taalkundig kan ook Christus zelf de gave zijn. Hier is echter niet Christus als gave bedoelt, maar de maat waarmee Christus van plan is te geven.

Wanneer het in vs.7 over de opgaven gaat, die een ieder persoonlijk heeft, dan doen we er goed aan om de verschillende uitdrukkingen in de verzen 7,11 en 16 te onderscheiden. Een ieder persoonlijk, dus zonder uitzondering, is genade gegeven. Een ieder heeft een bepaalde genade ontvangen voor een heel bepaalde functie, hoe deze dan ook mag zijn. Maar in vs. 11 is sprake van “sommigen” en “anderen” In vs.11 wordt getoond dat niet ieder een apostel, profeet, evangelist, herder of leraar is - het zijn maar enkelen, namelijk, “sommigen” en “anderen” In vs.16 is tenslotte sprake van gewrichten die ondersteuning verlenen naar de werking die elk deel is toegemeten. Dat zijn bijzonderheden en verschillen die we in acht moeten nemen.

Het valt op dat Paulus wanneer hij in hf.3,8 spreekt over zijn apostelschap, dit niet woordelijk zo noemt, maar spreekt over de genade die hem is gegeven. Dit mag ook ons wel iets te zeggen hebben. Genade is het tegenovergestelde van verdienste. Alles komt voort uit de genade en wij hebben die genade nodig om onze dienst uit te kunnen oefenen.

“De maat van de gave van Christus” is het raamwerk dat de Heer heeft bepaald waarin wij ons moeten bewegen (vgl. 2Ko.10,13; Rm.12,6). Dat heeft praktische uitwerkingen voor ons. In deze bepaalde maat moeten wij ons bewegen en daarin blijven, afhankelijk van dat wat de Heer ons heeft gegeven. We moeten niet denken dat we voor alle mogelijke opgaven geschikt zijn. Wat de ene als genade geschonken is, is niet zonder meer de taak van een ander. De leraar moet ook niet menen in alle aangelegenheden van herderlijke diensten mee te moeten spreken. Ook een evangelist heeft zijn specifieke bezigheden en moet zich niet met moeilijke leerstellige vragen bemoeien. Daar is al veel schade door veroorzaakt. Het mag in een enkel geval misschien heel moeilijk zijn en komt omdat we onszelf vaak overschatten. Ook de dienaars Paulus, Johannes, Petrus, Jacobus en Judas bleven allemaal in hun eigen begrensde gebied – en toch zijn hun diensten ondanks hun veelvuldigheid en onderscheidenheid een eenheid. De Heilige Geest benut veertig mannen over een tijdsbestek van zestienhonderd jaar om Zijn woord te voleindigen – Hij is de Auteur van de heilige schrift. De gehele schrift is door Hem geïnspireerd en daarom opnieuw een eenheid. Laten we daarom ook in onze dagen de verscheidenheid en de begrensdeheid van Zijn dienstknechten respecteren. Opdat de apostel Paulus zich niet zou verheffen werd hem een doorn in het vlees gegeven. Ook dit droeg er toe bij dat hij in het hem toegedeelde raamwerk zou blijven. Laten we daarom blijven in de maat van de genade die ons geschonken is. Laten we in de Heer blijven om de eigen grenzen te kunnen zien. – dan zal

het tot welzijn van het geheel zijn.

Toch is er ondanks de ons toegedeelde maat de mogelijkheid om te groeien. Het kan zijn dat onze maat in eerste instantie klein is en na een proeftijd groter wordt. Deze maat heeft echter het karakter van begrenzing, toch is er groei binnen de toegedeelde maat mogelijk.

Wanneer de Heer gaven gegeven heeft, mogen we ook aan de gewrichten en klieren denken die (in onze ogen) in ons lichaam een geringe functie hebben. Is het kniegewricht van ons lichaam zo onbelangrijk? Zeker niet! Laten bv. bepaalde klieren in ons lichaam het afweten, dan is er geen groei meer. Denken we ook aan Andreas die zijn broeder Petrus tot de Heer leidde (Jh.1,41+42). Ogenschijnlijk misschien een kleine dienst, maar met wat van gevolgen (als we alleen al denken aan de toespraak van Petrus op de pinksterdag Hd.2) – hoe zou het geweest zijn als Andreas deze dienst niet had gedaan?! Zijn de kleine dingen werkelijk zo onbelangrijk? Nooit! Dat geldt ook voor deelname aan de dienst in de samenkomsten: Wanneer de Heer je iets op het hart legt, mag je niet zwijgen. Om ons zelf te controleren, moeten we acht geven op wat er volgt en hoe er in de dienst op gereageerd wordt.

Het valt op dat de verzen 7-16, waar over de zorg voor het lichaam en voor de uitvoering van de gaven wordt gesproken, direct tot de Heer zelf leiden. Hij is het die geeft en die ook de maat waarmee Hij geeft, bepaald. De Gever is de verheerlijkte Heer – alles komt van Hem. We hebben hier iets heel speciaal christelijks voor onze aandacht, wat in het oude testament nog niet was. In het oude testament was er bv. niet de dienst van het woord zoals wij dat nu mogen kennen en ons hier wordt voorgesteld. Wel worden in Nh.8,8 mannen genoemd die de zin van het woord weergaven, maar het handelt zich daar niet om een dienst van het woord zoals we dat in het nieuwe testament kennen (vgl. Hd.6,4).

Efeze 4,8

Wat voor deze speciaal christelijke dienst nodig was zien we vanaf vs.8-10. Deze verzen stellen ons het volbrachte werk van de Heer Jezus op aarde voor. Hij moest door de dood gaan en opstaan. Hij moest heel persoonlijk voor mijn zonden sterven. Ook is het waar dat Hij zich voor de gemeente heeft overgegeven. Maar hier leren we dat het werk van de Heer Jezus ook vereist was om de gemeente gaven te kunnen geven. Wanneer we dat goed verstaan, zullen we er ook naar streven deze gaven op de juiste wijze uit te oefenen.

Vs. 8 begint met de woorden: *“Daarom zegt Hij...”*. Ze wijzen terug naar vs.7. Er wordt getoond, dat wat in vs.7 wordt voorgesteld, al in het oude testament werd aangehaald. Toch mag dit citaat uit Ps.68 ook wel gezien worden als een brug tussen de verzen 7-11. De verzen 8-10 zijn niet in tegenspraak met vs.7. Vs.7 toont ons dat ieder gelovige een functie heeft en in vs.11 worden bijzondere dingen getoond die de Heer Jezus aan Zijn gemeente geeft. De Heer geeft bepaalde personen als gave (vs.11) en wil op dat grotere wat dan volgt wijzen (vs.13). In vs.8 wordt een vers uit het oude testament aangehaald. Heel Ps.68 is een profetie en hoogst interessant, met inbegrip van vs.19, het vers dat hier wordt aangehaald. In Ps.68 komen bv. 13 Hebreeuwse woorden voor, die alleen hier staan. In Ps.68 lezen we veel van het wezen van God, van Zijn eigenschappen en openbaringen. Dan heeft deze Psalm het bijzondere dat we God in veel opzichten in beweging zien. Ps.68 heeft niet alleen betrekking op Israël, maar ook algemeen op de vijanden van God. Deze vijanden verliezen de strijd en het werken van God wordt op de voorgrond geplaatst. Gevangenen worden voorspoedig uitgeleid. De dood is zeker de ergste gevangenschap. Wij mogen weten dat ook de satan

eenmaal aan zijn einde komt en overwonnen wordt. Deze Psalm is door een aantal uitleggers voorzien van het opschrift "De zegetocht van God". Hoe zien we dat alles overeenkomstig een Goddelijke ordening wordt vervuld. Hier in de Efezebrief gaat het ook om de zegetocht van God, omdat de Heer Jezus de overwinning verworven heeft. Opdat God de mensen iets kon geven moest de Heer Jezus zelf mens worden. Door Hem en Zijn werk is dat vervuld, wat al in Ps.68 profetisch werd voorzeggd. In Ps.68 zijn veel passages die niet zo eenvoudig zijn om te begrijpen. Toch mogen ook, juist jonge broeders, zich met zulke niet zo gemakkelijk te begrijpen Psalmen, bezig houden.

Wanneer we het in zijn verband zien, is het duidelijk dat de profetie van Ps.69,19 betrekking heeft op het duizendjarig rijk. Dit oudtestamentische vers heeft betrekking op het tijdperk dat de Heer Jezus over Zijn volk Israël zal heersen en wat Hij in dit verband in de toekomst zal doen. De vraag is dan: wat heeft de gemeente hiermee van doen? We moeten ons realiseren dat de Efezebrief een verborgenheid openbaar maakt, die in het oude testament nog verborgen was. Daarom kunnen we de slotsom trekken dat de Heer Jezus deze heerlijkheid nu al heeft ingenomen en wel op grond van Zijn Hemelvaart. Hij oefent door Zijn genade, nu al uit in de gemeente, wat zo straks openlijk in het duizendjarig rijk het geval zal zijn. Een vergelijkbare parallel vinden we in Hd.2,16-21 waar een schriftplaats uit Joël wordt aangehaald: "*Maar dit is wat gesproken is door de profeet Joël:*" Ook in Jl.2,28-32 vinden we een aankondiging van dat wat in het duizendjarig rijk als een zegen zal worden uitgestort, maar wat in de gemeente (vanuit geestelijk oogpunt gezien) nu al een feit is. Het genoemde vers toont ons, dat de plaats van de Heer Jezus op grond van zijn vernedering, nu een ereplaats is aan de rechterhand van God een verheerlijkte positie. Van daaruit oefent Hij Zijn macht uit. Van Hem gaat alles uit en Hij is de oorsprong van iedere dienst. Bij alle zwakheid mogen we ons dit herinneren: we staan in verbinding met de Bron van de geopenbaarde Macht. Ons doel in het dienen moet steeds zijn, om Hem, onze Heer te verheerlijken.

De aard van het geciteerde vers uit het oude testament is opvallend. We leren dat de Heilige Geest soeverein is om woorden uit het oude testament, in het nieuwe testament anders weer te geven. In Ps.68 lezen we niets over dat de Heer gaven zal geven, maar dat de vervulling in het duizendjarig rijk daarin zal bestaan dat de Heer de gevangenen zal uitleiden in voorspoed (Ps.68,6) vergelijk ook het lied van Debora en Barak (Ri.5,12). Er zal een tijd komen, waarin de Heer de gevangenen vrij zal maken. In het Hebreeuws staat: U hebt gaven ontvangen in mensen. In het Grieks (de Septuaginta) staat: "*...en hebt de mensen gaven gegeven*" (Ef.4,8). De Heilige Geest is soeverein om schriftplaatsen uit het oude testament in het nieuwe testament anders te citeren, Hij kan ze in zekere mate veranderen, maar alleen Hij is daartoe gerechtigd want de Heilige Geest legt plaatsen uit het oude testament op een nieuwtestamentische wijze uit, dat is geweldig. Opmerkelijk is ook dat de Heilige Geest midden in een vers ophoudt met het citeren (evenals de Heer Jezus in de synagoge te Nazareth (Lk.4,16-19) - Hij is soeverein om dit te doen. Waarom heeft de Heilige Geest deze volmacht? omdat Hij God is. Deze volmacht hebben wij mensen niet, omdat we niet God zijn. Wij mogen niet zo met het woord van God omgaan, wij moeten blijven bij dat wat het woord ons zegt.

Uiteindelijk is het citaat uit Ef.4,8 de eigenlijke zin van deze schriftplaats, zoals het hier beschreven wordt zal het aan het einde van dit tijdperk zijn. Zijn macht zal de Heer daarin tonen, dat Hij mensen dezelfde macht geeft die Hijzelf ook uitoefent. De waarheden over dit

rijk betreffen onze Heer en teneinde ook ons. De Heilige Geest geeft hier de uiteindelijke zin van het oudtestamentische woord weer.

De weerspanningen in het tweede deel van Ps.68,19 zijn het volk van Israël. Ze zullen echter niet meer weerspanning zijn als de Heer Zijn heerschappij heeft aanvaardt. Ze zijn dan weerspanning geweest. Zowel mensen uit Israël als ook uit de volkeren zullen zich bekeren. In 2Pt.1,21 wordt gezegd: *“want nooit is profetie voortgekomen uit de wil van een mens, maar, door de Heilige Geest gedreven, hebben mensen van Godswege gesproken.”* en in 2Tm.3,16: *“Alle Schrift is door God ingegeven”* met deze schriftplaatsen wordt zowel het oude testament als ook het tot dan toe voorhanden nieuwe testament bedoeld. Wanneer de Heilige Geest in Ps.68 de schrijver anders dicteert dan in de Efezebrief, is dat soevereiniteit het is Zijn macht. Wij mogen deze dingen niet naar een menselijk niveau omlaag brengen. Wanneer we ervan uitgaan dat het nieuwe testament geïnspireerd is, dan is het geen probleem voor ons. We moeten erkennen dat de Heilige Geest het nieuwe testament evenzo geïnspireerd heeft als het oude testament, dan is er geen moeilijkheid voor ons. We mogen echter niet de drogreden trekken alsof de gehele Septuaginta door de Heilige Geest geïnspireerd is, alleen de in het nieuwe testament weergegeven citaten uit het oude testament zijn letterlijk door God zo ingegeven. Het gaat dus niet om een zogenaamde verkeerde weergave van teksten uit het oude testament.

In Hd.2,23 lezen we, dat de Heer Jezus als Mens: *“de belofte van de Heilige Geest heeft ontvangen van de Vader”* wat Hij heeft ontvangen geeft Hij door en wel aan ons, dat zien we ook hier. Wat een genade, ook met het oog op ons, dat onze vijanden (de dood en de satan) in gevangenschap zijn gevoerd! Aan de macht van de vijand zijn we met het oog op de verlossing ontrukkt. Met zijn listen hebben we evenwel nog van doen. Hoe verheugd het ons te weten dat de macht van satan nu al verbroken is, ook als hij komt als een brullende leeuw en probeert ons te verslinden (1Pt.5,8). Er is nu een grotere macht en dat is het geloof. Wij moeten nu weerstaan in het geloof (1Pt.5,9). Er is beslist nog macht aanwezig (denk maar aan *“de geestelijke machten van boosheid”* in Ef.6,12), maar wij staan in verbinding met een sterkere Macht door het geloof.

De Heer Jezus geeft macht aan mensen, die het werken van de satan kunnen indammen. Wij treden de vijand tegemoet in strijd (bv. de evangelist bij de evangelie verkondiging, maar ook de herders en leraars in hun dienst), en de Heer geeft ons de kracht om de vijand zijn buit te onttrekken. Deze macht heeft de Heer aan mensen gegeven. Hij geeft Ze opdat de overwinning over de satan wordt voortgezet.

De verzen 8-10 zijn niet zo eenvoudig te begrijpen. We zien hier de heer Jezus als Mens. Natuurlijk is Hij tegelijk ook God. Dat wordt in dit vers heel duidelijk. Maar Hij is opgestaan als Mens in Goddelijke kracht. Hij die als Mens is opgevaren, is dezelfde als degene die als Mens is neergedaald. Paulus brengt hier iets in verband met dat, wat we in hf.3,18 al hebben gezien. Hier in hf.4 wordt iets gezegd over de hoogte en diepte. Het is wonderlijk dat hier in vs.8 de verheerlijkte soevereine Christus wordt voorgesteld in Zijn hoogte. Deze gedachte is zo hoog dat wij hem niet kunnen bevatten. Maar onze Heer is ook tot in de dood neergedaald. Daar heeft Hij ons bevrijd van de macht van de satan Hij heeft ze verbroken. Hij heeft zelfs de satan tot niets gemaakt (Hb.2,14).

In het komen van de Heer Jezus hier op aarde waren er twee schreden in Zijn vernedering (Fp.2,7+8):

1. Hij heeft *“Zichzelf ontledigd”* (Fp.2,7). Daarin zien we Zijn menswording.
2. Hij ging als Mens tot in de dood (Fp2,8).

Hier gaat het er zeker in de eerste plaats om dat de Mens Christus Jezus neergedaald is in dood en graf, dus om de diepte van Zijn vernedering. Toch is Zijn Mens worden in deze gedachte bij ingesloten en niet van Zijn vernedering los te maken, temeer omdat geografisch gezien het uitgangspunt van Zijn komen op deze aarde identiek is met de plaats van Zijn terugkeer (namelijk de hemel); het woordje *“ook”* in vs.10 geeft daar een aanwijzing voor.

Efeze 4,9

De bijzondere diepte van Zijn vernedering vinden we echter hierin, *“dat Hij ook is neergedaald naar de lagere delen van de aarde”* (vs.9; vgl. ook Mt.12,40). Zijn lichaam was in het graf, terwijl Zijn Geest naar het paradijs ging. De Heiland lag drie dagen (naar Joodse tijdrekening) in het hart van de aarde welk een diep neerdalen van onze Heer.

We kunnen ons afvragen wat de Zoon dreef om neer te dalen. Het was de liefde van de Vader en de Zoon. Hij heeft zichzelf vernedert en werd *“gehoorzaam....tot de kruisdood”* (Fp.2,8). Op het kruis, zo staat er: *“en Hij boog het hoofd en gaf de geest”* (Jh.19,30) en aansluitend werd Hij in een geleend graf gelegd. Zijn liefde houdt nooit op. Toen Hij kwam, kwam Hij in liefde en toen Hij ging, ging Hij in liefde. Vandaag is deze triomf voor de wereld nog onzichtbaar. Maar er zijn gaven van deze liefhebbende Heer aanwezig, die deze triomf zichtbaar kunnen maken.

Op de weg van dit neerdalen in de dood heeft onze Heer hem in de gevangenis gevoerd, die mensen gevangen hield. Toen de Heer aan het kruis stierf, geloofde de satan dat er een heerlijk einde was gekomen. In waarheid had de Heer op het kruis van Golgotha een grote overwinning behaald. Toch begon Zijn triomftocht al bij de ontmoeting met satan in de woestijn. Hij is in *“het huis van de sterke”* (Mk.3,27). binnen gegaan. Het is verheven om te zien dat de Heer diegenen die in de gevangenschap van de satan waren heeft benut als werktuigen in de strijd tegen satan. Door de dood van onze Heer heeft satan de nederlaag geleden.

Dezelfde is aansluitend ook naar de hemel opgestegen. Broeder Kelly geeft een aanwijzing dat Hij anders is neergedaald dan dat Hij is opgestegen. Hij kwam uit de Godheid en werd Mens. Hij had de uiterlijke heerlijkheid verlaten en nam de gestalte van een slaaf aan. Hij ging terug als Mens (hoewel Hij altijd God was) in de kracht van de opstanding van God. Dat verdient het hoogste respect en is de aanbidding waard.

Efeze 4,10

Onze Heer is *“opgevaren ver boven alle hemelen”* (vs.10). In Hb.1,3 zien we Hem, hoe Hij na het volbrachte werk persoonlijk is *“gaan zitten aan de rechterhand van de Majesteit in de hoge,”*. In Hb.1,13 zien we Hem zittend aan de rechterhand van God, dat is overeenkomstig Zijn positie. In Hb.8,1+2 wordt Hij ons met betrekking tot zijn ambt als bedienaar van het heiligdom getoond waar Hij eveneens *“is gaan zitten aan de rechterzijde van de troon van de Majesteit in de hemelen,”*. In Hb.10,12 zien we Hem: *“ is voor altijd gaan zitten aan Gods rechterhand”* dus op een altijd voortdurende wijze. Hij is voor altijd gaan zitten en zal met betrekking tot het zondeprobleem, nooit meer opstaan.(Stefanus zag Hem in Hd.7,56 weliswaar staande, echter stond Hij, als het ware gereed, om zijn martelaar in de

heerlijkheid op te nemen). In Hb.10,12 zien we Hem in Zijn morele schoonheid, omdat Hij de zonde niet kende, geen zonde deed en in Hem geen zonde is. Hij is de hemelen doorgegaan (Hb.4,14) en heeft een plaats ingenomen die boven de zon en de maan en de sterren is, aan de rechterhand van God in de hoge. De rechterhand spreekt zinnebeeldig van autoriteit. God heeft alles in de handen van de Heer gelegd, in Hem de verheerlijkte Heer. Met deze Mens mogen wij in verbinding staan! Mochten we meer aangetrokken worden door deze Persoon.

De Heer Jezus heeft gaven ontvangen in mensen (Ps.68,19) en deze aan de mensen gegeven. Dat zijn tekenen van de macht van God hier op aarde. De Heer Jezus is nu als Mens op de plaats van macht boven en Hij zal alles in macht vervullen, dat zal tot zegen zijn voor deze aarde. Maar tot dit tijdstip geeft Hij gaven aan de mensen en mensen als een gave aan de gemeente en voor het lichaam. Mensen zijn vaten van macht om de zegen van God vooruit te zenden. Deze macht en deze zegen mogen we nu in de tijd van genade ontvangen dat is ook wel de reden waarom hier van "*mensen*" (vs.8) sprake is, hoewel het zeker niet verkeerd is om te zeggen; dat aan de gemeente gaven zijn gegeven.

De chronologische volgorde van de gebeurtenissen is precies andersom: de Heer Jezus is eerst neergedaald en dan opgevaren. Hier echter spreekt de Heilige Geest (zoals ook in Sp.30,4) eerst van Zijn triomf, hoewel deze chronologisch gezien, het laatst kwam. In dit verband mogen we zeker ook denken aan wat de Heer Jezus gezegd heeft in Jh.3,13. Hij neemt daar iets vooraf, wat in deze schriftplaats, als reeds geschied, wordt voorgesteld. Laten we vasthouden dat Zijn opvaren, Zijn triomf, hier op de eerste plaats komt. Maar Hij moest eerst neerdalen om alles te kunnen vervullen.

Het is opmerkelijk dat vers 9+10 vergelijkbare gedachten bevatten, zowel de verheerlijking van de Heer als ook Zijn vernedering. Vs.9 beoogd, de grote van Zijn vernedering en de grote van Zijn verhoging voor te stellen; het gaat om Zijn doen, Zijn activiteit (het neerdalen cq. opstijgen als zodanig). De invoeging "*wat is het anders*" betekend dat het neerdalen een voorwaarde was voor het opvaren.

In vs.10 daarentegen wordt de heerlijkheid van Zijn persoon voorgesteld, wanneer het om Zijn Persoon gaat, wordt met het feit begonnen, dat Hij is neergedaald, het eindigt dan met Zijn verhoging, welk een wonderbare Persoon!

In vs.10 wordt in verbinding met het opvaren gezegd dat de Heer Jezus "*alles zou vervullen*". Opvaren kan eigenlijk alleen God, want in het nieuwe testament lezen we vaak dat de Heer Jezus (als Mens) "*opgenomen*" werd. Het is opmerkelijk dat de Hemelvaart van onze Heer in het Johannesevangelie niet direct wordt genoemd. Toch spreekt de Heer in dit evangelie van Zijn opstanding (hf.6,62 en hf.20,17). De tijd tussen de opstanding en de Hemelvaart van onze Heer is in zekere zin een overgang. Voor Hij ten hemel vaart, verschijnt Hij bij elf verschillende gelegenheden aan gelovige personen, als de opgestane, iedere verschijning heeft voor ons een bijzondere betekenis. De Hemelvaart van onze Heer verbonden met de daarop aansluitende gave van de Heilige Geest is de geboorte van de Kerk (gemeente), want de opgevaren Christus geeft gaven en wij staan in verbinding met de Mens Christus Jezus in de heerlijkheid. Zo wonderbaar als het is dat de Heer Jezus aan het kruis het werk volbracht heeft, zo wonderbaar is het ook dat Hij nu niet meer aan het kruis en ook niet meer in het graf is. Wanneer Hij niet was opgewekt, waren we nog in onze zonden (1Ko.15,17). Maar Hij

is opgevaren en zit nu aan de rechterhand van God. Het evangelie dat nu verkondigd wordt, gaat uit van de hemel, het is het evangelie der heerlijkheid dat speciaal is toevertrouwd aan de apostel Paulus. Wanneer vandaag iemand een “*ander evangelie*” (Gl.1,6+7) verkondigt is het niet waard om aan te nemen. Het gaat hier om de wonderbare Mens aan de rechterhand van God. Hoe dankbaar mogen we zijn dat we in verbinding staan met deze wonderbare Persoon.

Wanneer hier staat dat Hij “*alles zou vervullen*” (vs.10) moeten we dit onderscheiden van de uitspraak in hf.1,23 daar staat de Zoon van God voor onze aandacht. In hf.1 ligt de nadruk op Zijn heerschappij en macht en in hf.4 daarentegen op de vervulling met het oog op de gemeente. Enerzijds heeft de Heer Jezus alles vervult (vs.10) doordat Hij van “*de lagere delen van de aarde*” tot aan de plaats “*boven alle hemelen*” is opgevaren. Alles wat tussen deze beide hoekpunten ligt, zal vervuld worden met Zijn heerlijkheid. Toch is hier een nog verder gaande gedachte: de Heer is in de hemel, de hoogste plaats, die denkbaar is en van daaruit de Gever van zegeningen, ook de gaven. Dat Hij alles zou vervullen doelt ook op het raadsbesluit van God met het oog op het geven van gaven. Hij is zoals we al zagen het uitgangspunt van iedere gave en iedere dienst. In de Handelingen kunnen we zien hoe zich dat in de praktijk voltrok. Bij al de zwakheden en het gebrek wat we bij ons vaststellen, moeten we er aan vasthouden, dat de Heer Jezus als verheerlijkte Mens in de hemel alles doet wat nodig is voor Zijn gemeente. Hij vervult alles, zowel het raadsbesluit van God als ook het gehele universum. Mocht Hij ook onze harten volkomen vervullen.

Efeze 4,11

Nadat Paulus in vs.7 eerst van de leden als de enkeling van het lichaam spreekt, van hen die de Heer Jezus overeenkomstig Zijn maat en genade heeft toebedeelt, en ons aansluitend getoond heeft, de weg die de Heer, de bron van alle gaven moest gaan en ons daar mee zeer algemene gedachten voor de aandacht brengt, beperkt hij zich in vs.11 tot heel concrete gaven, als hij spreekt over, apostelen, profeten, evangelisten, herders en leraars. Dat is van grote betekenis omdat de kentekenen van ware christelijke dienst in de gemeente wordt voorgesteld, niets anders. In de Romeinenbrief en in de 1^e Korinthebrief worden nog andere gaven genoemd, tekenen (dit zijn eigenlijk geen gaven), maar werkingen, die de heerlijkheid van God openbaren. Maar hier gaat het om het lichaam van Christus in haar, opbouw en openbaring, waarin die eenheid gezien wordt (vs.12). De gaven die hier worden genoemd, zullen zolang blijven totdat de “*eenheid van het geloof*” en “*de kennis van de Zoon van God*” zal bereikt zijn (vs.13). Er worden hier gaven genoemd die de Heer aan Zijn gemeente gegeven heeft en nog geeft, aan deze gaven zal het nooit ontbreken. Ze zijn overal in het lichaam aanwezig – of de gaven hun dienst in afhankelijkheid uitoefenen is een andere zijde. Later in vs.16 verbreed zich het blikveld wanneer van gewrichten sprake is en waar een ieder persoonlijk wordt aangesproken. Hier in vs.11 daarentegen vinden we maar zeer weinig gaven. Gave en ambt (dit laatste geeft het vandaag niet meer) mogen niet met elkaar verwisselt worden. Een kerk brengt verkeerde grondbeginselen in praktijk wanneer ze aangestelde dienaren heeft, het is een onderdrukken van de Heilige Geest. Niet alleen valse leraren en immorele praktijken zijn grote zonden, maar bijzonder ook het instellen van een menselijke organisatie is een grote fout, omdat alles alleen van de Heer moet uitgaan. Wanneer we in het lichaam van Christus een organisatie instellen, doen we iets wat alleen de Heilige Geest toekomt. We dienen dit (verkeerde) principe te herkennen en ons daarom van deze systemen af te scheiden, we kunnen ze niet waarderen. De grote kerken ontkennen ook het bijbelse principe, dat iedere gelovige een priester is. Hopelijk zijn er

onder de broeders geen stomme priesters, want ieder van ons heeft de opdracht geestelijke offeranden (1Pt.2,5) te brengen. Natuurlijk mogen we de gaven van vs.11 niet verwisselen met het priesterschap, want de dienst van een priester is in zijn diepste wezen, aanbidding (ook de zusters doen dat. 'noot vert.'). het is gericht vanuit mensen tot God. Hier gaat het om dienst die vanuit God tot de mensen gericht is. Beide is uiterst belangrijk en kenmerkend voor de dagen van het christendom. In onze schriftplaats zien we hoe verstrekkende consequenties het heeft om te aanvaarden en er ons mee bezig te houden dat de Heer gaven heeft gegeven. Hoe treurig is het dat de mens zich in deze dingen heeft ingemengd! Zou onze Heer niet bekwaam zijn, om de zijnen dat te geven wat ze nodig hebben? Wij mensen kunnen nooit iets beter doen dan de Heer zelf!

We komen in vs.11 tot een essentieel grondbeginsel, voor de dienst in de gemeente in vs.7 zagen we dat ieder persoonlijk iets is gegeven. Hier in vs.11 zien we drie dingen:

1. Hier wordt ons iets getoond wat niet een ieder is, of een ieder heeft.
2. De personen zelf zijn de gave, die Christus aan de gemeente heeft gegeven.
3. Het zijn verschillende personen die de Heer als gave heeft gegeven. Normaliter is niet een broeder, evangelist, herder en leraar tegelijk. In de christenheid is het gebruikelijk dat één persoon voor al deze diensten wordt aangesteld. Hier zien we echter dat het verschillende gaven zijn.

Vs.11 toont ons dat de Heer iets gegeven heeft. Toen de Heer Jezus op aarde was heeft hij al apostelen aangesteld. Zulke die Hij wilde en die Hij apostelen noemde. Hier hebben we de opgevaren Heer voor onze aandacht. Hij heeft ons, vanaf de plaats waar Hij is, personen als gaven gegeven. We willen daaraan vasthouden, dat Hij het is die geeft. Niemand anders heeft de bevoegdheid om gaven te geven, noch de plaatselijke broedervergaderingen, noch de plaatselijke gemeente, het is uitsluitend onze Heer. Hij geeft die gaven "*tot de opbouw van het lichaam van Christus*" (vs.12). Het is heel belangrijk om te zien dat deze gaven zich in de loop der tijd ontwikkelen. Jongeren moeten de gave die ze hebben ontvangen ook uitoefenen. Daardoor worden oudere broeders en zusters bemoedigt. Laten we de jongeren aansporen om hun gaven te gebruiken en ze in gebed voor de Heer brengen.

Alle gaven van vs.11 hebben gemeen dat ze van de Heer kracht hebben ontvangen voor de dienst aan de heiligen. We moeten ons daarom ook bewust zijn welke schade we aanrichten als deze gaven in onafhankelijkheid worden uitgeoefend!

De Heer heeft vervolgens de fundamentele gaven van apostelen en profeten gegeven. Strikt gezien heeft de verheerlijkte Christus maar één apostel geroepen: Paulus. Toch worden de apostelen hier in het meervoud genoemd. Aan de hand van Ef.2,20 en 3,5 kunnen we zien dat de apostelen, die geroepen zijn door de Heer tijdens Zijn leven op aarde, er ook bij ingesloten zijn. Omdat hier apostelen en profeten genoemd worden, maakt ons dat duidelijk dat het om nieuwtestamentische profeten gaat en niet om profeten uit het oude testament.

Apostelen waren mannen die de Heer Jezus met autoriteit en macht had uitgerust, o.a. ook tot verordening van christelijke grondbeginselen, we kunnen daarbij als voorbeeld denken aan 1Ko.7,17b en 2Ko.13,10. Een vergelijkbare autoriteit vinden we ook bij Johannes in zijn derde brief met het oog op Diotrefes (3Jh.9+10). Apostelen waren gezanten van de Heer, die konden binden en ontbinden, wat vandaag alleen de gemeente nog kan doen (vgl. Mt.18,18). Apostelen konden zelfs bepaalde mensen aan de satan overleveren (1Ko.5,5) en

persoonlijke oordelen uitspreken (Hd.5 vs.3,4,8+9).

Profeten zijn personen die een boodschap van God moesten doorgeven. De fundament leggende profeten hebben gesproken en geschreven. Toen het woord van God nog niet voleindigd was, waren er omstandigheden, waarvoor nog geen aanwijzing van uit de schrift bestond. Hiervoor gaf God profeten, die licht konden geven in de ontstane situaties (1Ko.14,29 en Hd.15,32). Judas en Silas werden profeten genoemd. Maar ook personen als Martin Luther en anderen, waren een soort van profeten omdat zij gelovigen tot het woord van God terug gebracht hebben. Maar hier in vs.11 zijn de fundament leggende gaven bedoeld. Profeten in deze zin zijn zulke die, geïnspireerd door de Geest van God, op een sprekende of schrijvende wijze benut werden. Dat wat zij spraken werd schriftelijk (in het nieuwe testament) vastgelegd, het is niet verloren gegaan. Daarom is het voor ons vandaag nog mogelijk, om *“in de leer van de apostelen”* te blijven (Hd.2,42). In dit opzicht hebben we ook vandaag nog apostelen en profeten.

Deze beide groepen van personen (apostelen en profeten) hebben het fundament gelegd (Ef.2,20). Apostelen en profeten zijn ongetwijfeld de hoogste gaven. We mogen deze schriftplaats niet met 1Ko.3,9-11 en Mt.16,18 verwisselen. Deze beide schriftplaatsen tonen ons dat de gemeente gebouwd is op Christus. In Ef.2,20 wordt niet bedoeld dat de personen zelf het fundament zijn, maar het toont ons dat de apostelen en profeten het fundament gelegd hebben, door te leren dat Christus het fundament is. De Heer Jezus heeft, door de gave van deze beide groepen van personen, het fundament gelegd, wat tot op de dag van vandaag nog van grote betekenis is. De activiteit van de vijand is direct tegen hun dienst gericht, als we bedenken dat het juist de geschriften van de apostel Paulus zijn, die vandaag zo sterk worden aangevallen.

Hoe geweldig, dat onze Heer ons dit alles heeft gegeven! Wat Hij geeft dat blijft voor altijd. In deze samenhang moet echter nog een moeilijkheid opgeruimd worden. Hij heeft de in vs.11 genoemde gaven gegeven, *“totdat wij allen komen tot de eenheid van het geloof en van de kennis van de Zoon van God”* (vs.13). De vraag is of we vandaag nog personen als apostelen en profeten nodig hebben. Deze vraag is eenvoudig te beantwoorden, als we in acht nemen dat God de dingen in het nieuwe testament niet zo voorstelt alsof Hij er vanuit gaat dat de gemeente nog duizenden jaren op de aarde zal zijn. Vandaag zijn er geen apostelen en profeten meer die de Heer heeft gegeven. De fundament leggende gaven (apostelen en profeten) worden hier het eerst genoemd, zij gaven vorm aan het fundament (Christus). De profetische dienst is evenwel vandaag nog aanwezig, maar apostelen en profeten als zodanig, zijn er vandaag niet meer. Daar echter dat wat de apostelen en profeten als fundament hebben gelegd voor ons nog steeds aanwezig is, hebben ook deze gaven een blijvend karakter.

Vervolgens worden de evangelisten genoemd. Ze verzamelen zielen uit de wereld voor de gemeente. Ze zijn aan de gemeente gegeven en de gemeente bidt voor hun. De evangelist ziet de zondaar als een mens die naar de hel gaat en hij wil dat hij gered wordt. Aan de hand van deze onderwijzing, en aan de hand van Kl.1,28 kunnen we zien dat het niet alleen gaat om de zondaar de weg te tonen naar de hemel. Wanneer de evangelist de zondaar niet overgeeft aan de herder en leraar kan de oorzaak liggen in het feit dat hij zijn werk niet goed heeft gedaan.

Zeker hebben evangelisten ook een geestelijke gave in de zin van een talent (Mt.25,14-17), ook al wordt de gave van evangelist in 1Ko.12 niet genoemd. Een geestelijke gave mag niet met natuurlijke bekwaamheid verwisselt worden. Een geestelijke gave is een macht, om harten tot de Heer Jezus te trekken en dat geldt voor evangelisten en voor herders en leraars evenzeer. In de bijbel worden slechts twee evangelisten genoemd: Filippus (Hd.21,8) en Timotheus (2Tm.4,5). Een evangelist ontruikt de vijand zielen en leidt ze tot de Heer Jezus, of hij dit nu figuurlijk gesproken doet met het net of met een hengel.

Evangelist zijn is een zeer hoge gave, juist vandaag in een uiterlijk christelijke wereld. Het gaat er om, mensen uit de wereld tot Christus te leiden. De evangelist heeft, streng genomen, niets met de gemeente van doen, toch zijn evangelisten ook aan de gemeente gegeven. Een evangelist is een hoge gave van de Heer voor de gemeente. Wanneer in een plaats een evangelie samenkomst plaatsvindt, dienen de broeders en zusters daar met hun gehele hart achter te staan. Het is echter niet juist om te zeggen dat de gemeente het evangelie verkondigt, dat doet uitsluitend de evangelist. We kunnen ook niet iemand die geen evangelist is oproepen "*het werk van een evangelist*" te doen (2Tm.4,5). De Heer roept ons niet op om iets te doen wat niet ons werk is! Aan Timotheus werd deze speciale oproep gedaan, omdat hij een evangelist was en deze gave zijn vruchten zou opbrengen! Een andere zijde is dat iedere gelovige een getuigenis voor de Heer mag geven en dit ook moet doen.

Dan komt de vraag waarom de evangelist hier genoemd wordt, omdat in vs.12 als doel de volmaking van de heiligen wordt genoemd? Er is hiermee niet gezegd dat de evangelist leerstellige dingen ontwikkelt, hij oefent de verkondiging van het evangelie uit met als achtergrond gedachte, dat er een lichaam is en dat de zielen door herders en leraars verder geleid worden om het doel van vs.12 te bereiken. Wanneer een evangelist vanuit deze achtergrond het evangelie verkondigt, bewaart het hem voor liberale methoden en liberale wegen.

Bovendien zien we aan de hand van Rm.1,15 dat ook de evangelisten (letterlijk) "*tot volmaking van de heiligen*" hun dienst doen, want de apostel schrijft aan de broeders en zusters in Rome dat hij bereid was om hun het evangelie te verkondigen. Wanneer we de eerste acht hoofdstukken van de Romeinenbrief lezen, zien we dat het evangelie niet alleen de boodschap van het heil omvat, maar ook bv. de waarheid over de rechtvaardigmaking en dat God voor ons is. Ook in deze zin dienen de evangelisten "*tot volmaking van de heiligen*".

(Misschien is de inhoud van het evangelie toch nog rijker dan we denken, we vinden namelijk in hf.4,25 dat Paulus zegt: "*die overgegeven is om onze overtredingen en opgewekt om onze rechtvaardiging*" In Jh.16,8-10 lezen we ook van "gerechtigheid en tot de Vader gaan" en in Rm.16,25 over: "*mijn evangelie en de prediking van Jezus Christus, naar de openbaring van de verborgenheid, die in de tijden van de eeuwen verzwegen is geweest,*"

Daarom is het voor de evangelisten ook in dit opzicht een belangrijke taak om iets te kunnen uitleggen over, wat de opwekking van de Heer Jezus betekent voor de gelovigen en over de "*verborgenheid*" en over "*Gods kracht tot behoudenis*" (Rm.1,16), een behoudenis die eeuwig is. Opdat dit mag dienen "*tot volmaking van de heiligen*". 'noot vert.')

Een herder kan pas zijn dienst uitoefenen als de evangelist zijn dienst heeft gedaan. Een herder dient de zielen van de gelovigen, hij bekommert zich om de ziel en waarschuwt voor gevaren in speciale situaties en trekt de persoon tot de Heer. Hij weidt en hoed de schapen en wil ze, in het geval ze afgeweken zijn, weer herstellen. Hij heeft niet alleen de zieke schapen op het oog, maar de taak van de herder is ook, gezonde schapen te weiden en te scherpen. Hij leidt de schapen tot de grote Herder en trekt geen broeders en zusters achter zichzelf aan. Overigens is niet dat wat men openlijk ziet een herderlijke dienst. Een herder komt van Christus en spreekt de ziel van de enkeling aan. De herder moet een verfijnd aanvoelingsvermogen hebben en voor alles kunnen zwijgen. Hij moet medelijden hebben en

zich op het niveau van de ander kunnen stellen. Helaas is er vandaag een groot gebrek aan herders. Misschien komt het doordat we vaak op bepaalde ervaren broeders kijken en denken deze taak wordt door hun waargenomen. Och is het goed te bedenken dat we allen broeders onder broeders zijn. Mochten we ook met betrekking tot onszelf bedenken, of de Heer misschien juist mij een taak in deze dienst heeft toevertrouwt.

De leraar wordt het laatst genoemd omdat hij misschien de eenvoudigst taak heeft, want de uitleg van de bijbel is in bepaalt opzicht altijd hetzelfde. Anderzijds moet de leraar niet alleen theoretische uitleggingen geven. De Heer Jezus toont ons in Lk.24,27 hoe belangrijk het is om in de leer dat als inhoud te geven, wat hen zelf betrof. De taak van de leraar is om de Heer Jezus steeds weer groot voor de ogen van de toehoorders te stellen. Een leraar heeft eveneens de bekwaamheid om zielen tot de Heer te trekken. Hij doet dat terwijl hij de waarheid uitlegt als iets dat bijzonder kostbaar is. Hij kan verbindingen leggen tussen schriftplaatsen uit het woord van God. Maar de leer heeft altijd Christus tot inhoud. Hij verbindt de zielen met de inhoud van de leer, met Christus zelf - een heel schone gave. In 2Tm.2,22 wordt gezegd, dat een dienstknecht des Heren "*bekwaam om te onderwijzen*" moet zijn. Een goede leraar is niet iemand die de dingen gecompliceerd uitlegt. Integendeel, een goede leraar kan moeilijke verbanden, op een eenvoudige wijze verklaren.

"*Herders en leraars*" worden in de Griekse tekst in vs.11, met één lidwoord samengevat. Het gaat weliswaar niet om dezelfde gave, toch moet de herder ook bekwaam zijn om te onderwijzen, want hij benut het woord van God. Andersom kunnen leraars ook herders zijn en profetendiensten doen. De gaven onderscheiden zich deels, maar zijn niet het zelfde. Bij alle drie gaven staat één ding op de voorgrond, ze zijn in staat om mensen tot de Heer te trekken. Bovendien is hun dienst gebaseerd op het woord van God. Allen dienen met het woord van God, ook de evangelist. Aanschouwelijke voorstellingen en speelse illustraties om het evangelie attractief te maken zijn niet nodig en kunnen beter achterwege blijven. We hebben in acht te nemen dat "*het geloof uit de prediking, en de prediking door het woord van Christus*" is (Rm.10,17). Voor iedere gave die hier genoemd wordt geldt, dat de gaven aan de gemeente zijn gegeven, de broeders oefenen ze uit onder verantwoordelijkheid aan de Heer. Daarom is de uitnodiging voor een dienst van een plaatselijke gemeente (vergadering) niet perse een voorwaarde, maar het kan beslist ook het geval zijn dat een dienaar onuitgenodigd komt. De broeder is in het uitoefenen van zijn gave, alleen verantwoordelijk ten opzichte van zijn Heer.

Er wordt de vraag gesteld, waarom in vs.11 de gaven als personen worden voorgesteld en niet alleen maar de geestelijke bekwaamheid van deze personen? De liefde van de Heer Jezus, de liefde van het Hoofd tot zijn leden is het uitgangspunt voor de opbouw van het lichaam. Het is niet mogelijk een geestelijke macht lief te hebben maar een persoon kunnen we liefhebben. De Heer Jezus geeft Zijn lichaam gaven, in de vorm van personen, vanuit Zijn liefde, die wederom door hun dienst ook geliefd kunnen worden. Hij heeft de ene als apostel gegeven en de andere als profeet en weer anderen als evangelist en nog anderen als herder en leraar het gaat niet zozeer om de gave maar veelmeer om personen, die wij kunnen liefhebben. Ook op een conferenties is die liefde onder elkaar zichtbaar. Als we de persoon erkennen als een gave van de Heer, kunnen we zulk een persoon ook liefhebben.

We zijn al vaak herinnert aan het gevaar dat is ontstaan door de inrichting van een clerus

(geestelijkheid) - een ernstig toenemend gevaar. Maar er is ook een tweede gevaar, namelijk dat we in de afweer tegen deze clerus, de door de Heer gegeven gaven zoals in vs.11 wordt genoemd, niet erkennen. Het heden ten dage democratische denken is daarvoor een groot gevaar. We moeten erkennen dat onze Heer in de hemel bijzondere personen als gave heeft gegeven, die wij weliswaar niet vereren, maar wel moeten achten. In 1Ko.12-14 gaat het om de dienst die in een plaatselijke gemeente (vergadering) wordt uit geoefend. Hier hebben we daarentegen de door de Heer voorziene gaven voor het gehele lichaam. Wanneer een broeder zulk een dienst heeft, dan zijn daarmee noodzakelijke reizen verbonden. Zij dienst gaat uit buiten het kader van de plaatselijke gemeenten. Het is goed om dit aan te voelen en deze gaven dan de nodige ruimte geven om deze dienst te kunnen vervullen. De andere zijde is dat we verplicht zijn hun dienst (ook de herderlijke dienst) aan te nemen, omdat die gaven aan het gehele lichaam zijn gegeven. Met de herderlijke dienst uit vs.11 is hoofdzakelijk de dienst voor de gehele gemeente (in tegenstelling tot een plaatselijke gemeente) bedoeld. Er wordt vaak de provocerende vraag gesteld: "waarom moet ik een dienst aannemen van een broeder die van buiten komt?" Het antwoord op dit probleem vinden we in dit vers, in verbinding met de verzen 12+13, want het gaat om de opbouw van het gehele lichaam van Christus. Daarom moeten we de dienst van broeders die van buiten komen aannemen, want de Heer heeft deze gaven gegeven aan de gemeente.

Wij verheugen ons ook over jongere broeders wanneer ze opgroeien en deze dienst doen. Denk maar aan Timotheus: hij was in zekere mate een product van de leer van de apostel Paulus. In 1Ko.12,13 lezen we: "*Streeft echter naar de grootste genadegaven.*" Natuurlijk is de Heer, met betrekking tot het geven van gaven, soeverein. Toch lezen we hier: "*Streeft*". Naar de grootste genadegaven "streven" is een sterke uitdrukking. We moeten een sterk verlangen hebben om iets te mogen ontvangen, wat we tot eer van de Heer kunnen inzetten dat is ook heel belangrijk voor jongeren.

We hebben gezien, dat de gaven van vs.11 voor het gehele lichaam zijn gegeven. Er bestaat echter het gevaar dat we dit vers zo breed uitleggen, dat we broeders voor diensten uitnodigen, die niet met ons dezelfde christelijke weg gaan. Ook maakt het ons ernstig bezorgt als we zien hoe tegenwoordig broeders vrijmoedig naar gemeenschap kringen (evangelische gemeenten en dergelijke) gaan, om daar hun gave uit te oefenen. Maar laten we nog een keer teruggaan naar het begin van dit hoofdstuk, daar hebben we eerst de vraag over eenheid voor onze aandacht gehad (vanaf vs.7) en pas daarna het onderwerp over de dienst. We dienen ons steeds de vraag te stellen, in hoeverre is de dienst die we mogen uitoefenen in overeenstemming met de eenheid van de Geest. Deze gedachte moeten we nooit uit het oog verliezen. Is de dienst in overeenstemming met de eenheid van de Geest, kan ze uitgeoefend worden en zo niet, dan moet ze achterwege blijven. Bovendien als we zulk een dienst uitoefenen onder gelovigen die niet met ons dezelfde christelijke weg gaan, zullen we een stuk van onze identiteit verliezen.

Een uitzondering moeten we maken voor diensten die we aan broeders en zusters mogen doen, waar we niet samen mee het brood breken, in huiselijke kring. De wens van de toehoorders moet echter steeds zijn om iets te willen horen omtrent de waarheid aangaande de gemeente. Of die dienst nu wordt aangenomen of niet. Wordt hij niet aangenomen, dan wordt men meestal niet nog een keer uitgenodigd tot het doen van zulk een dienst. Menigeen van hen die we mochten dienen zijn vandaag met ons in

gemeenschap. Wanneer de mogelijkheid er is om de dingen die we hier bespreken door te geven, is het goed daar gebruik van te maken als de Heer daartoe opdracht geeft. De gave is één ding, zij is een genade van de Heer - en de gaven zijn overal. Maar er is een ander ding, dat is het verantwoordelijkheidsgevoel van een dienstknecht die de gave gebruikt.

Er bestaat ook het gevaar dat degenen die we mochten dienen, een open gedachtegoed in de gemeente (vergadering) willen brengen. Maar omdat we de eenheid van de Geest hebben te bewaren, kunnen we niet zomaar broeders uitnodigen, die van hun kant de eenheid van de Geest niet bewaren. Ook een samenwerken met zulke broeders is – ook op het gebied van zending – niet mogelijk. Want op welke wijze moeten we de toehoorders uitleggen welke christelijke weg zij moeten gaan. Billy Graham zou een keer tot zijn toehoorders hebben gezegd: “zoekt u een weg die u het beste past”. Dat kan zeker niet het doel van een ware dienst zijn. We kunnen zelfs nog niet met iedere broeder met wie we eenzelfde christelijke weg gaan, dienst – gemeenschap uitoefenen, want gaven, interesses en energie spelen eveneens een rol. Denk maar aan Johannes Marcus, die zich na enige tijd van gemeenschappelijke dienst, scheidde van Paulus en Barnabas (Hd.13,13). Bij een reis die wat later plaatsvond: *“achtte Paulus het juist hem die hen van Pamfylie af in de steek had gelaten en niet met hen was meegegaan naar het werk, niet mee te nemen”* (Hd.15,38), zodat Paulus en Barnabas *“van elkaar scheidden”* (Hd.15,39). De beslissing van Paulus was goed, want hij werd met Silas: *“aan de genade van de Heer opgedragen door de broeders”* (Hd.15,40). Dat lezen we niet met het oog op de dienst, van Barnabas (Hd.15,39). Hoeveel te minder kan ik gemeenschappelijke dienst uitoefenen met iemand die niet dezelfde christelijke weg gaat! De vraag is, of we in de dienst werkelijk aan één koord trekken. Juist in de evangelische dienst is dit bijzonder belangrijk. Mochten we ook op deze wijze de eenheid van de Geest bewaren.

Overigens moet niemand van zichzelf beweren dat hij een evangelist herder of leraar is. Worden er zulke diensten gedaan, dan wordt van de zijde van de ontvangers van deze diensten de uitoefening van geestelijke kracht ondervonden. Het kan zijn dat zeer eenvoudige broeders zulke taken uitoefenen op een bescheiden aard en wijze. Het handelt namelijk om begaafdheden die kunnen worden uitgeoefend, waarvoor de dienstknecht niet perse intelligent hoeft te zijn, want altijd weer staat op de voorgrond om anderen de grootheid van de persoon van de Heer Jezus voor de aandacht te stellen. Deze diensten beginnen gewoonlijk in huis en breiden zich langzaam uit tot een grotere kring.

We kunnen ook dat wat we met het oog op ‘een persoon als gave’ hebben overdacht, toepassen op uitleggingen van broeders die schriftelijk zijn neergeschreven. We horen vaak dat gezegd wordt: “ik lees alleen het woord van God, de geschriften van broeders hoef ik niet.” deze gedachte is fout en hoogmoedig, want wanneer we de geschriften van broeders, die de waarheid in afhankelijkheid van de Heer hebben uitgelegd, afwijzen, wijzen we de gave, de broeder zelf, af en wat nog erger is, ook de Heer, de gever van alle gaven. Men wijst dan de weg af die de Heer gekozen heeft om ons tot wasdom te kunnen leiden. Natuurlijk spreken we hier over broeders en zusters die de mogelijkheid hebben om de geschriften van broeders te kunnen raadplegen. We mogen deze gave niet bewust afwijzen. Als we deze gedachte ruimte geven, dan komen we op een gegeven moment ook zover dat we de samenkomsten niet meer noodzakelijk vinden.

Wie beweerd, zonder de hulpmiddelen van broeders te kunnen, ziet over het hoofd, dat God ons afhankelijk van elkaar heeft gemaakt. Broeder Darby is in dit verband zeker een uitzondering, omdat hij de eerste was die uit de bestaande systemen, uitging. Maar principieel is het belangrijk de afhankelijkheid van elkaar te praktiseren. Doen we dat niet, dan moeten we ons niet verwonderen, dat we ook niets leren. Wie de door God gegeven gaven afwijst, zal arm blijven zoals hij is.

Laten we daarom de broeders en hun geschriften hoogachten, het is een uitdrukking van de gaven die de Heer heeft gegeven en daarvoor mogen we dankbaar zijn. Desondanks zijn we nog geen Darbyisten en ook geen Kellyisten, maar we zijn kinderen van God die meer dan ooit over de waarheid van God kunnen vervoegen. De geschriften van Darby zijn zeker niet makkelijk om te lezen, maar wat zij als inhoud hebben, vinden we nergens in de gezamenlijke christelijke literatuur – of de neergelegde gedachten zijn te licht, te oppervlakkig of zelfs foutief. Zelfs

Maarten Luther heeft de waarheid omtrent de aard van het vergaderen niet zo duidelijk gezien, want het gevolg was dat er staatskerken ontstonden, omdat Luther boog voor de politiek. Wij hebben, zonder compromissen te sluiten, de waarheid te onderzoeken en voor te stellen en mogen daarbij de geschriften van de broeders achten en waarderen, want ook deze heeft God gegeven.

Natuurlijk kunnen we niet zomaar en zonder geestelijke oefening afgaan op dat wat anderen hebben geschreven, het onderzoek in de schrift mogen we niet in de plaats stellen van dat wat broeders hebben geschreven. Misschien komen we in situaties dat we niet kunnen beschikken over een verklaring van de schrift en dat er ook geen broeder is, die ons leerstellig kan onderwijzen. Dan blijft toch staan, dat de Heer die de gaven geeft, er altijd is. De Geest van God die naar deze aarde gezonden is, woont zowel in de enkeling als ook in het totaal van de heiligen. Hij kan ons dan antwoord geven op onze vragen.

Efeze 4,12

De nu volgende verzen 12+13 zijn niet zo eenvoudig te begrijpen. Ze zeggen ons, dat de personen die als gaven door de Heer zijn gegeven, er zijn met het doel om de heiligen te volmaken. De drie overgebleven gaven zijn vandaag nog aanwezig om de heiligen te volmaken. Dat wat de gaven doen tot volmaking van de heiligen, is het werk van een bediening. De persoonlijke opbouw staat altijd op de eerste plaats. Wanneer een ieder persoonlijk wordt opgebouwd, wordt ook het gehele lichaam opgebouwd.

In vs.12 zien we twee ondergeschikte (middelbare) deelzinnen die de vorm van de bediening tonen. Hij wordt uitgeoefend *“tot het werk van de bediening”* en *“tot de opbouw van het lichaam van Christus;”*. Het *“werk van de bediening”* bevat volgens Hd.6,4 de volgende twee bezigheden die zeer belangrijk zijn:

1. Het gebed.
2. Het spreken of schrijven.

Beide zijden heeft de apostel Paulus zonder een van beide te benadrukken of te veronachtzamen, verwerkelijkt.

Uiteindelijk zien we in vs.13 het resultaat, wat bereikt wordt wanneer de gaven tot hun doel komen, namelijk dat *“wij allen komen tot de eenheid van het geloof en van de kennis van de Zoon van God, tot een volwassen man, tot de maat van de volgroei van de volheid van*

Christus,”

we vinden in de verzen 12+13 dus het doel, de vorm en het resultaat van de gaven.

De in vs.12 genoemde volmaking van de heiligen mag niet als een vooronderstelling of voorwaarde gezien worden voor de volgende beide punten in vs.12 het *”werk van de bediening”* en de *”opbouw van het lichaam”*. In vs.12 wordt eerst het doel voorgesteld en dan de weg, het middel. Het woordje *”tot”* heeft niet de betekenis van nog meer doelen. Er worden hier verschillende voorzetsels gebruikt. Het eerste *”om”* geeft een richting aan naar iets wat een volmaakte toestand is. De beide andere woorden *”tot”* geven een weg aan, het proces om tot het doel te komen. *”Bediening”* en *”opbouw”* zijn op zichzelf geen doelen. Dit moeten we goed onderscheiden.

De komma na het woordje *”volmaken,”* maakt dit eveneens duidelijk. Het is niet bedoelt als een voorbereiding, eerst de heiligen volmaken, en dan het volgende. Het toebereiden is al volmaakt. Ook de woorden *”wees volmaakt”* uit (2Ko.13,11) geven een eindtoestand aan in geestelijke groei van gelovigen – en juist deze gedachte hebben we ook hier. De heiligen volmaken is het uiteindelijke doel, dat we op het oog hebben.

Om heiligen te volmaken behoort ook dat we *”tot de maat van de volgroeiheid”* in het geloof mogen komen. We behoren de christelijke waarheid te verstaan en daarin geestelijk te leven. Een belangrijk punt is dat we de kennis hebben dat we Gods kinderen zijn en dat God onze Vader is. Wanneer een gelovige altijd alleen tot de Heer Jezus bidt en nooit tot de Vader dan is het nog maar de vraag of hij in dit opzicht volmaakt is geworden. God is nu één keer geen God meer die ver weg is, maar Hij is door Christus Jezus onze Vader geworden – dat is slechts een punt en toch tonen we bij dit punt vaak grote zwakheid. God wil graag dat we ook in dit opzicht groeien. Wij zouden *”Abba Vader”* tot Hem moeten kunnen zeggen. Door de Heer Jezus hebben we toegang tot de Vader (Ef.2,18).

Het is absoluut niet tragisch als we nu nog niet tot volmaaktheid zijn gekomen. Tragisch is veel meer als we ons niet tot volmaaktheid (willen) laten komen. Het is tekenend dat in vs.12 niet bepaalde bedieningen worden genoemd. Voorwaarde dat heiligen tot volmaaktheid komen is steeds het woord van God en het gebed (Hd.6,4).

We moeten ons afvragen wat eigenlijk met de woorden *”tot het werk van de bediening”* bedoelt is? Deze uitdrukking is wel alleen hier te vinden. Het is opmerkelijk dat hier niet gezegd wordt waaruit het werk van de bediening bestaat, toch kunnen we met zekerheid zeggen dat het werk van de bediening de gehele heilswaarheid tot inhoud heeft. Het omvat de meest verschillende facetten door de bediening van de gaven. Het is geweldig dat de Heer nu nog dit werk heeft.

Bovendien is een kenteken van *”het werk van de bediening”*, dat de dienstknecht altijd onder Hem staat die gediend wordt. Daar is werk mee verbonden, voor *”het werk van de bediening”* zijn de drie gebleven gaven vereist. Wanneer we Ex.36,1 eenmaal nieuwtestamenteel willen toepassen kunnen we wel zeggen dat zich het werk van de bediening niet alleen beperkt tot de uitoefening van deze gaven. Zeker dragen ook vele andere bedieningen daartoe bij. In Ex.36,1 worden speciaal Bezaleël en Oholiab met name

genoemd, “aan wie de HERE wijsheid en inzicht in die dingen geschonken heeft, zodat hij verstand heeft van het vervaardigen van al het werk voor de dienst van het heiligdom, overeenkomstig alles wat de HERE geboden heeft.” Toch deden zij dit niet alleen; er worden nog vele mannen genoemd die wijs van hart waren die hun terzijde stonden. Er zijn dus vele andere bedieningen, die in ons gedeelte weliswaar niet genoemd worden, die echter het werk van de bediening ondersteunden. De weg van “het werk van de bediening” zien we in het derde punt, “de opbouw van het lichaam”. Hoe meer deze opbouw van het lichaam wordt verwerkelijkt, zo veel te meer zullen wij het doel, de volmaaktheid van de heiligen, bereiken. Zo wordt ons hier voor de aandacht gebracht hoe de bediening aan de mensen gedaan wordt. Het einddoel van het volmaken van de heiligen kan hier op aarde al bereikt worden doordat alles wat gebreken vertoont, vervangen wordt (1Pt.5,10). Ieder van ons vertoont op een of andere wijze onvolkomenheden. De taak van de gaven is om deze gebreken te vervangen en het gehele lichaam op te bouwen. Zelfs als de gemeente compleet zou falen, de bediening tot het volmaken van de heiligen blijft bestaan.

Bij vs.12 zou de vraag gesteld kunnen worden: waar moet bij pasbekeerden het onderwijs beginnen? Zo zijn er velen die de waarheid werkelijk willen bestuderen, maar in hun omgeving (bv. in het buitenland) volledig alleen staan. Waarmee beginnen we, van dat wat we zelf hebben geleerd, door te geven aan anderen. Zodat deze pasbekeerden ook zonder hulp van anderen kunnen groeien? Wat is dus elementair, wat is in het opbouwen geestelijk logisch? Dit is een probleem bij zendingswerk, in de meestal maar korte tijd die ter beschikking staat. Zeker is het belangrijk om allereerst het woord van God te lezen, en aansluitend ook de beschouwingen van de broeders. Wanneer we deze volgorde in acht nemen, zullen we de gedachten van God in de ondersteunende beschouwingen terugvinden. Wanneer we echter eerst de beschouwingen lezen zijn we in onze denkwijze beperkt en niet meer objectief (onbevooroordeeld). Het lezen van de bijbel is altijd het fundament.

Een antwoord hierop kunnen we ook vinden in Hd.8,35: we zien daar dat Filippus uitgaande van Js.53 aan de kamerling op de Heer Jezus wijst en daardoor een persoonlijke relatie van de kamerling tot de Heer Jezus tot stand brengt. We mogen de Heer Jezus in de evangeliën, in de Handelingen, in de brieven en in de Openbaring zoeken. Het gaat in de eerste plaats om het leren kennen van de Persoon van de Heer Jezus, te beginnen bij het eerste vers van de bijbel. We kunnen de Heer Jezus al vinden in de schepping. We zien Hem echter ook in het laatste vers van het laatste boek van de bijbel. Waar van *de genade van de Heer Jezus* wordt gesproken.

Vandaag bestaat zelfs de mogelijkheid om gemeenteopbouw programma's te kopen. Men meent met systematische onderwijzingen, mensen in het christelijk geloof te kunnen onderwijzen. Maar zowel in Rm.1,11 als in Rm.16,25 lezen we van “*versterken*” en het “*bevestigen*” van gelovigen. Vier voorbeelden in de schrift mogen ons tot onderwijzing dienen in dezen:

1. In Mk.4,33 vinden we dat de Heer Jezus sprak “*naardat zij het konden horen;*”. We leren daaruit dat het onderwijs moet aangepast zijn aan de persoonlijke toestand van de gelovige. Het moet van geval tot geval onderscheiden worden, wat het eerst onderwezen moet worden. We weten natuurlijk niet met welk concreet thema we moeten beginnen. Maar met pasbekeerden moeten we zeker niet over de jaarweken van Daniël (vgl. Dn.9) spreken.

2. De Thessaloniërs die nog niet zo lang waren bekeerd, waarschuwde Paulus voor gevaren, namelijk de afval (vgl. 2Th.2). We zien daarin dat aan het begin van het onderwijs, het leven allereerst een persoonlijke verantwoording is tegenover de Heer.
3. De kinderen gaf Johannes onderwijs over de laatste ure in Jh.2,18-21 en waarschuwde op deze wijze eveneens voor praktische gevaren.
4. Nog een voorbeeld met het oog op de volgorde van onderwijs vinden we in Hd.20,21-27:
  - a) Eerst wordt in vs.21 gezegd dat de apostel Paulus de bekering tot God betuigde – voor de mensen zeker geen goede boodschap. Het is betekenisvol dat Paulus in dit vers nog niet van het evangelie spreekt.
  - b) Dan pas als tweede noemt Paulus in vs.24b “het evangelie van de genade van God”, de blijde boodschap die ook de bevestiging van gelovigen insluit.
  - c) In vs.25 noemt Paulus dan het koninkrijk waarmee het verantwoordelijke leven onder de heerschappij van de Heer Jezus bedoeld is. Daarvoor kan het lezen van de Romeinenbrief zeer behulpzaam zijn.
  - d) Dan pas in vs.27 spreekt Paulus er over dat hij het gehele raadsbesluit van God verkondigde – en dat is het thema waarmee we ons bezig houden hier in de Efezebrief. We zien dan dat het raadsbesluit van God geheel aan het eind van de bekeringsketen komt. Hierin zien we zeker ook een volgorde voor onderwijs van pasbekeerden.

Uiteindelijk ontvangen we ook hulp aan de hand van Ef.4,12: de volmaking van de heiligen is het doel. De vorm van het te bereiken doel wordt ons in het tweede deel van vs.12 getoond, “*tot de opbouw van het lichaam van Christus;*” het is de bediening in zijn totale omvang. Het betekent dat de gaven werkzaam zijn in de volle omvang van de bediening. Het werk van de bediening heeft betrekking op de gaven, die het gehele palet van het werk benutten (we kunnen misschien zeggen, dat alles wat voor de bediening aan gereedschap in huis is om op te bouwen wordt gebruikt. ‘noot vert.’). Maar we zien ook hier dat eerst de individuele zijde wordt getoond. Pas bekeerde gelovigen hebben in het begin geen vragen met betrekking tot de grondbeginselen van het samenkomen. Ze hebben heel persoonlijke problemen – en dan moeten we ze op bepaalde gevaren opmerkzaam maken. Dat geldt voor de broeders en zusters in Afrika net zo goed dan voor de broeders en zusters in Europa. We moeten steeds proberen om eerst de zielen in het persoonlijke geloofsleven te bevestigen. Maar de opbouw van het lichaam van Christus mag, daarop aansluitend, niet ontbreken en dat is dan de collectieve zijde. Ook pas bekeerde gelovigen moeten leren, dat zij nu eenmaal niet alleen “persoonlijke heiligen” zijn, maar dat ze ook leden van het lichaam van Christus zijn. In aansluiting hierop mogen de consequenties die daaruit voortvloeien niet ontbreken en moeten hun ook voorgesteld worden. Ook hier hebben we dan een hulp met betrekking tot de volgorde van onderwijs aan pas bekeerden. Wanneer we geen acht geven op de volgorde van onderwijs en ons alleen bezig houden met het raadsbesluit van God, kan dit heel gevaarlijk zijn. We zijn dan met de leer zeer goed op de hoogte, maar in ons eigen hart klopt er iets niet, we kunnen dan hol worden van binnen. De persoonlijke zijde is steeds een voorwaarde voor ons gemeenschappelijk deel. Het gemeenschappelijke deel kan met de persoonlijke zegeningen gevuld worden.

Efeze 4,13

In vs.13 word ons het resultaat voorgesteld. Er wordt getoond dat we vier dingen bereiken.

1. “Tot de eenheid van het geloof

2. en van de kennis van de Zoon van God,
3. tot een volwassen man,
4. tot de maat van de volgroeidheid van de volheid van Christus,”

De eenheid van het geloof toont ons dat er geen verschillende geloofswaarheden zijn.

Bij “*de kennis van de Zoon van God*” gaat het er niet alleen om dat we weten dat de Heer mijn Heiland is en dat Hij het Hoofd van het lichaam (de gemeente) is. Veel meer zullen we Hem kennen als Zoon van God in de zin van Mt.16,16 “*de Christus, de Zoon van de levende God.*” het is belangrijk om niet bij bepaalde dingen stil te blijven staan. De Zoon van God is het fundament van de gemeente. De hier genoemde eenheid betreft ook de kennis van de Zoon van God. Het gaat niet alleen om de eenheid van het geloof maar ook om de eenheid van de kennis. Geloof en kennis zijn steeds afhankelijk van de eenheid. Helaas zijn vandaag veel gelovigen ver van de eenheid verwijderd. Maar de Heer wil dat de uitoefening van de gaven ook de eenheid tot doel heeft. Wij moeten allen tot de eenheid van het geloof komen; eveneens moeten we ook allen dezelfde kennis over de gedachten van God hebben. De eenheid van de kennis van God toont ons dat het in deze schriftplaats om de eeuwige Zoon van God gaat, niet om de Mens Christus Jezus. Het raadsbesluit van God hangt weliswaar steeds af van de verheerlijking van de Zoon des Mensen aan de rechterhand van God. Maar wanneer we Hem zien, zien we Hem niet alleen als de verheerlijkte Mens, maar we zien Hem ook als de eeuwige Zoon van God. De uitoefening van de gaven moet ons ook tot deze zienswijze brengen. Een zodanige bediening kan natuurlijk alleen in afhankelijkheid van de Heer gebeuren, anders kunnen we niet tot deze zienswijze komen. We kunnen ons afvragen wanneer dit doel bereikt zal zijn. Gods doelstelling is dat we nu al op deze aarde dit doel zullen bereiken. Toch, zal dit doel inderdaad op aarde bereikt kunnen worden? Deze vraag moeten we ontkennend beantwoorden, maar het is tekenend dat God dat niet zegt, want Gods doelstelling is altijd het hoogste. Het zou verkeerd zijn wanneer we dit doel op een lager niveau zouden brengen. Het gaat er hier niet om, waar wij toe in staat zijn, maar omdat wat de Heer in de heerlijkheid voor Zijn gemeente doet – en dat is altijd volmaakt. Het volkomen zien van de eenheid van de kennis van de Zoon van God zal pas in de hemel worden bereikt – dit feit zullen we tot in alle eeuwigheid in aanbidding bewonderen.

De kennis gaat voorop aan de volgroeidheid van de volheid van Christus. Tweemaal wordt in dit gedeelte het woord eenheid genoemd (vs.3 en 13). Ook in vs.13 gaat het weer om de eenheid van de Geest. Alleen door Zijn werken bereiken we “*de eenheid van het geloof en van de kennis van de Zoon van God,*” wat een heerlijk en volkomen resultaat wordt ons hier voorgesteld!

Bovendien zouden we “*tot een volwassen man,*” worden – dit is in een collectieve zin bedoeld. Wij “*allen*” zouden tot een volwassen man worden. Het gaat hier niet in de eerste plaats om de nieuwe mens van hf.2,15. Er is veel meer de nadruk gelegd op het contrast tussen een volwassen man en een onmondige. We zullen niet zoals af en toe bij kinderen – heen en weer geslingerd worden. Het gaat om geestelijke groei (wat we overigens moeten onderscheiden met vs.12).

Tot slot word de meetlat genoemd, “*de maat van de volgroeidheid van de volheid van Christus,*” (vgl. ook vs.15). Dat betekent aan de ene kant dat de Geest ons tot Christus als

Hoofd wil leiden en aan de andere kant mogen we ook aan Ef.1,23 denken: de gemeente is “*de volheid van Hem*”. We zouden een waardige afspiegeling zijn van het huis dat in de hemel is – hier al op aarde, voor onze Heer en Bruidegom.

Het verstand wordt pas later in vs.14 aangesproken. Ieder bedrog en misvatting begint vanuit het menselijk verstand en brengt daar zijn slechte vruchten voort en bereikt daar zijn boze doel. Mogen we daarom dat wat we in verzen 12+13 gezien hebben behartigen, opdat de boze uitwerkingen van vs.14 niet kunnen optreden.

6. Efeze 4,14-4,30

Uit aantekeningen van Th. Meinert tijdens de conferentie in Hückeswagen, van 21 tot 23-03-2006 en vertaald door H.C.M. ten Haaken.

Inleiding

In de Efezebrief wordt ons de gemeente in haar oorspronkelijke karakter getoond, namelijk dat ze hemels en eeuwig is. Dat wordt ons leerstellig in de eerste drie hoofdstukken getoond. Maar met deze belangrijke leer verbindt de apostel Paulus ook vermaningen. In het vermanende deel van de Efezebrief zijn twee hoogtepunten:

1. In hf.4,13 gaat het om *“de kennis van de Zoon van God”*; dit komt overeen met het eeuwige karakter van de gemeente.
2. In hf.4,15 gaat het om het *“opgroeien tot Hem die het Hoofd is”*, de Christus. We worden gezien als, met Hem verbonden, dit komt overeen met het hemelse karakter van de gemeente.

Deze beide punten zijn belangrijk voor de praktijk van onze gemeenschappelijke weg. De Heer Jezus gebruikt twee middelen om ons in de praktijk te hulp te komen:

1. Een ieder persoonlijk is een bijzondere genade gegeven (vs.7).
2. In het lichaam zijn gewrichten die ondersteuning verlenen (vs.14).

Efeze 4,14

Door deze middelen wordt onze praktijk in overeenstemming gebracht met onze positie – dat is altijd het streven van de onze Heer. Maar in het gedeelte wat we hier hebben zien we ook het streven van de vijand: vs.14 toont ons allereerst de bedriegerij van de mensen. Daarbij wordt waarheid en dwaling met elkaar vermengt. Dat is een heel bijzondere verleidingstactiek van de vijand: hij neemt een gestalte van mensen aan en wekt de schijn alsof iets van boven komt, in werkelijkheid komt het echter van beneden. Het middel om bewaart te blijven is, de waarheid vasthouden in liefde, en wel in onze harten.

In vs.13b hebben we het doel gezien dat God, door de Heilige Geest en met name door middel van de gaven, nastreeft met zijn gemeente hier op aarde. Het doel is niets minder, dan dat alle leden tot de maat van de volgroeidheid van de volheid van Christus komen. Zijn streven is dat we Zijn gedachten met betrekking tot ons zelf en met betrekking tot de gemeente zouden leren kennen en verstaan en verwerklijken. In het eerste deel van deze brief wordt ons het goddelijke voorbeeld getoond, in het tweede deel van deze brief leren we, hoe we in onze praktijk overeenkomstig dit voorbeeld kunnen functioneren. Wij mensen zijn vaak geneigd om de meetlat te laag te houden, zodat we ze moeiteloos kunnen overwinnen. Maar God toont ons een volmaakte maatstaf. Hij is niet hard voor ons, wanneer Hij ons Zijn maatstaf voorstelt, want Hij heeft ons daarvoor alles ter beschikking gesteld opdat we aan deze – al is het ook een hoge maatstaf – kunnen voldoen. Dat is voor ons vandaag het enige doel – dat geldt voor allen. Al het andere werkt alleen verstorend: daar is enerzijds het vlees in ons en anderzijds maakt de satan gebruik van mensen, om de zielen te verstoren. Wanneer we over “andere inzichten” spreken, zijn het vaak in werkelijkheid bedriegerijen. We moeten waakzame ogen en oren hebben om de bronnen te kunnen herkennen. We moeten ook niet discussiëren en alles op een menselijk vlak naar beneden trekken. We moeten ons veel meer

voor ogen houden dat eigen gedachten en bedriegerijen, duivelswerk zijn. Iedere dwaalleer is op deze wijze onder de gelovigen gebracht. Wanneer de duivel zijn bedoelingen duidelijk zou tonen, zal geen gelovige daar invallen. Maar juist daarom koos en kiest de duivel deze tactieken. Het gaat dikwijls om geestelijke bedriegerijen: men zegt iets anders dan in werkelijkheid wordt bedoeld. Bij onbevestigde zielen heeft de duivel daarmee resultaat. Wanneer echter een zekere mate van volgroeidheid in de volheid van Christus is bereikt kan hij ons met zijn aanvallen op de leer van de eenheid van het lichaam niet zo veel aanwrijven. Met verleiders heeft God geen enkel erbarmen – we zien hier, hoe God de dingen beoordeelt. We dienen ons echter niet met de listen van de satan bezig te houden, maar veelmeer Christus gehoorzaam zijn. Paulus begon niet met iedere verkeerde leer te weerleggen, maar hij stelde zijn gedachten onder de gehoorzaamheid van Christus (2Ko.10,5).

In vs.12 hadden we de bediening en de uitwerking van de bediening van de gaven van vs.11 voor onze aandacht. Iedere gave heeft zijn doel en dient er toe dat het lichaam van Christus wordt opgebouwd. In vs.13 wordt ons dat doel voorgesteld, een doel voor het gehele lichaam. Deze waarheid is voor iedere christen op dezelfde wijze geldig. Het evangelie is voor de gehele wereld, de waarheid van het geloof daarentegen geldt voor iedere christen.

De uitoefening van de gaven leidt (heel algemeen gezien) tot eenheid, en wel tot de eenheid van het geloof en tot kennis van de Zoon van God. Bij de eenheid van het geloof gaat het om het geloofsgoed, en dit goed heeft een centrale Persoon. We mogen aanspraak maken op de middelen en dienen gehoorzaam te zijn en de blik van onze zielen steeds te richten op Christus, anders kunnen we geen volgroeide personen worden. In de verzen 13+14 gaat het om de bediening die de hiervoor genoemde gaven uitoefenen, aan de ene kant wat ze positief moeten bewerken (vs.13) en aan de andere kant wat ze moeten verhinderen (vs.14). We zouden niet *“meer onmondigen zijn, heen en weer bewogen en rondgedreven door elke wind van de leer”*. Zo wordt uitgelegd hoe het onmondigen kan wedervaren.

In vs.13b gaat het om de volheid van Christus – in het woord van God kunnen we het vinden. Christus heeft niet alleen iets geopenbaard maar Hij heeft het gehele panorama van het hart van God getoond. Tot de Persoon van onze Heer, het Hoofd, moeten we ons uitstrekken.

Of het nu gaat om de uitoefening van de gaven of om de functie van de gewrichten (vs.16) – één ding blijft voor beiden bestaan: het gaat allemaal van de Heer uit. Hij wordt hier voorgesteld als het Hoofd van het lichaam (maar niet enkel leerstellig gezien), waarvan alles uit gaat en waar alles tot terugkeert. Het doel van de apostel Paulus met deze verzen is dat we nader tot Hem komen. We moeten Zijn gedachten kennen en ze in afhankelijkheid van Hem verwerkelijken – al het andere leidt dwangmatig tot dwaling. Daarop mogen we steunen – ook wanneer we op een plaats zijn waar maar weinigen zijn. Het gaat om Hem. Dat geeft rust, vrede en bevrediging van de ziel.

Bij de in vs.14 genoemde dwalingen gaat het om principiële dwalingen. *“onmondigen”* (niet volwassenen) zijn daar aan blootgesteld omdat zij geen stabiliteit in de Heer Jezus hebben. Daarbij gaat het om stelselmatige dwaling. Natuurlijk heeft ook God zijn methode – maar helaas ook de dwaling. De dwaling doet de eer van de Heer te niet. In vs.14 gaat het ook weer om het thema *“eenheid”* want met *“onmondigen”* kan men geen eenheid vormen. Bovendien wordt door bedriegerij, sluwheid en dwaling de eenheid te niet gedaan. Vanaf

vs.15 gaat het – in tegenstelling tot vs.14 – weer om de Persoon van de Heer, we moeten “*in alles opgroeien tot Hem die het hoofd is, Christus,*”. Alleen de Persoon van onze Heer kan ons verenigen.

Het is opmerkelijk dat hier staat: “*elke wind van de leer,*” (het is betekenisvol dat in Ko.2,22 het woord “*leringen*” staat, in het meervoud). De uitspraak “*elke wind van de leer*” maakt duidelijk dat de wind uit verschillende richtingen kan komen. Het heeft echter totaal geen inhoud en heeft niets stabielst in zich. De leer kan listig en bedrieglijk zijn – en daarvoor worden we gewaarschuwd (vgl. ook Sp.24,21+22).

De gevolgen zijn fataal voor zulke die niet geworteld zijn in de Heer. De waarheid daarentegen is zoals een rots in de branding – er mag rustig wind komen, de ware leer staat vast.

In vs.14 gaat het niet om morele dingen of om de kwestie betreffende onze wandel. Het gaat in de eerste plaats om de leer. Het is altijd zo dat als gelovigen een verkeerd inzicht hebben wat de leer betreft er ook in de praktijk wat mis is. We moeten daarbij dan ook denken aan de grote meerderheid van de christenen in onze dagen en de vijand niet onderschatten. De woorden die hier met “*door hun sluwheid om door listen te doen dwalen,*” zijn vertaald zijn dezelfde woorden die voor “*geluksspel*” (bedrieglijke dobbelaars, ‘noot vert.’) worden gebruikt. Paulus geeft daarmee aan hoe satan bedriegt. Achter de bedriegerij van de mensen en hun sluwheid, zit een methode die iets voorspiegelt wat verkeerd is. In Gn.3,1-7 zien we al de listige slang: haar eerste methode was het in twijfel trekken van het Goddelijke gebod vs.1 (dwaling). De tweede methode, de leugen, vinden we in vs.4. De derde methode, de verleiding, volgt in vs.5. Dwaling, leugen en verleiding, zijn de methoden van de vijand. Het is daarom nodig dat we dicht bij de Heer Jezus blijven, om niet bedrogen te worden.

In vs.14 zien we mensen die rondgaan en op zoek zijn naar nieuwe dingen, zij hebben geen rust en vallen van de ene dwaling in de andere. De Christen daarentegen, hij die in Christus rust, zoekt niet voortdurend naar iets nieuws. Hij is nu al aangekomen op de plek waar hij thuis is. Hij weet dat hij de juiste Persoon bezit. Hij heeft een innerlijke rust en stabiliteit en is immuun voor de wind van links en rechts.

Het is van groot belang dat we de verleider herkennen. Dat kunnen we echter alleen, wanneer we geen onmondigen meer zijn. Of we de volgroeidheid van een volwassen man hebben, is afhankelijk van, hoe we met de gedachten van God vertrouwt zijn geworden. Men moet bv. in de uitspraken van de schrift onderscheid kunnen maken tussen dat wat direct tot ons, of dat wat uitsluitend over Israël wordt gezegd. Schriftplaatsen uit het oude testament worden vaak aangehaald alsof ze letterlijk vandaag nog van toepassing zijn – vaak klinkt het ook nog logisch. Toch moeten we leren om de gehele schrift in zijn verband te verstaan. Om niet meer onmondigen te willen zijn moeten we niet alleen iets over de schrift leren verstaan, maar er naar trachten het gehele getuigenis van de schrift te verstaan. We moeten in dit verband geen kleine kinderen zijn. Wanneer het gehele woord van God in ons woont, is de verleider niet in staat om in ons werkzaam te worden.

In dit verband wordt de vraag gesteld: “hoe wordt men een mondige?” In menig land is de mondige leeftijd op 18 jaar gesteld. In het geestelijke vlak kunnen we echter geen

leeftijdsgrens noemen. Er zijn jonge gelovigen, die het kenmerk van mondigen hebben, maar er zijn ook oudere die in deze zin nog onmondigen zijn. Deze vraag heeft met geestelijke groei te maken (vgl. ook Hb.5,12-14). Vs.14 toont ons dat door de bediening van de gaven onmondigen, mondig worden – maar alleen dan wanneer de ontvangers van deze bediening de wil hebben om deze dienst ook aan te nemen. Wanneer we deze dienst niet benutten, blijven we onmondigen. Dit is belangrijk met het oog op onze geestelijke groei. Wanneer we geen gelegenheid benutten om deze bediening van de gaven te ontvangen, groeien we nooit op tot mondigen. Het is goed om daartoe de gelegenheden te benutten om te horen, maar ook om de geschriften van de broeders te lezen. Wanneer we dat doen, dan bewerken deze gaven nog steeds dat, wat ons in vs.11 wordt getoond. We benutten dan de gaven tot onze wasdom, of dat nu gebeurt in lezingen, in conferenties of door middel van geschriften. Maar houden we ons niet bezig met deze dingen, dan moeten we ons niet verwonderen dat we ooit tot volgroeiheid komen.

In Lk.6,46-49 leren we dat men de woorden van de Heer horen en doen kan, men kan echter ook horen en niet doen. Volgroeiheid wordt dus ook door gehoorzaamheid bereikt (dat komt overeen met het bouwen op de rots). Zijn we op de rots gebouwd (gefundeerd), dan wankelen we niet, zijn we niet op de rots gebouwd, dan stort het in elkaar (geestelijk). Gehoorzamen aan het woord van God en het aannemen van de gaven leidt tot geestelijke groei.

Efeze 4,15

In vs.15 wordt ons dan een ander gezichtsveld getoond doordat een oproep tot alle gelovigen volgt: “Laten wij...” (in het Nederlands “terwijl wij...” niet een oproep maar in de zin van, terwijl we bezig zijn de waarheid in liefde vast te houden, groeien we op tot Hem. ‘noot vert.’). Het hoofdstuk heeft aan het begin, de eenheid van het lichaam, op het oog en aansluitend de taak van een ieder. Dan worden de speciale gaven tot opbouw van de gemeente getoond. In vs.15 gaat het opnieuw om de gelovigen in zijn totaliteit. Nadat we de gezindheid hebben gezien, wordt dan uitgelegd hoe we tot Hem kunnen opgroeien.

Tegenover de valse leer (dwaling) stelt Paulus geen andere leer. Maar veel meer wordt (aan de Efeziërs) de gezindheid van de Heer Jezus, voorgesteld. “*De waarheid vasthouden in liefde*”. In tegenstelling met vs.25 houd vs.15 ook in, dat we de waarheid van het woord van God openbaren en betuigen. De verbinding tussen waarachtig zijn en de waarheid spreken vinden we Gl.2,2 en 5: De apostel Paulus stelde de Galaten het evangelie zo voor als hij het had ontvangen en op deze wijze was hij waarachtig.

De woorden “de waarheid vasthoudend” is in de Griekse tekst één woord. We hebben hier een schriftplaats die onze oude broeders altijd verschillend hebben uitgelegd. We moeten zeker niet onderschatten dat wij “de waarheid” (als zodanig) in het hart zullen dragen, te meer omdat het woord “waarheid” is voorzien van een lidwoord. Het schijnt dat meer op de voorgrond staat dat we de waarheid zullen spreken. Bedoelt is een praktische waarheid. De christen wordt opgeroepen om tegenover het gehele systeem van de duivel (de dwaling), waarachtigheid te stellen. De zin van de waarheid in liefde vasthouden is, dat we waarachtig (transparant en open) moeten zijn. We moeten de waarheid zeggen, waarbij natuurlijk ook het spreken over de Goddelijke waarheid is ingesloten. God stelt dus de dwaling tegenover de waarheid. Wanneer we niet waarachtig zijn kunnen we al heel gauw verkeerde gedachten toelaten en begunstigen.

Vertalers moeten ook in een zekere mate kunnen uitleggen. Het wekt de indruk alsof broeder Darby bij de keus van deze vertaling het zo heeft begrepen dat het de “waarheid vasthoudend” moet zijn. (zie voorgaande ‘noot vert.’). Uiteindelijk zijn we niet in staat om de waarheid vast te houden als we deze niet ook spreken. Andersom kunnen we ook niet de waarheid spreken als we ze niet vasthouden. Het vasthouden van de waarheid kan namelijk ook in een verkeerde gezindheid gebeuren. Het gaat in dit vers opnieuw weer om de Persoon van de Heer Jezus zelf, tot wie wij zullen opgroeien. Alleen dan worden we immuun voor de aanvallen van de satan. Wanneer we herkennen dat iets niet de stem van de Heer is, de Goede Herder, kunnen we het met een gerust geweten afwijzen. Het vormen door de Heer zelf houdt nooit op.

We zien hier ook een verband tussen de verzen 14+15: sluwheid staat tegenover waarachtigheid en dwaling tegenover de waarheid. Waarachtigheid kan alleen uitgeoefend worden op grond van het woord van God (vgl. Gl.4,16). Dan is het belangrijk om de waarheid ook te kennen.

Een leerling op een bank moest tijdens zijn opleiding heel veel geld tellen. Na een zekere tijd is hij bekwaam om valse biljetten te onderscheiden van echte, omdat hij weet hoe de echte aanvoelen. Hij hoeft niet te weten hoe ieder vals biljet is verkregen. Zo moeten ook wij ons met Gods woord (in zekere mate met het originele woord) bezig houden en niet met valse leer. Dan herkennen we alles wat van dat woord afwijkt. Daarom is het onderwijs uit Lk.6,46-49 zo belangrijk *“Ieder die tot Mij komt en mijn woorden hoort en ze doet,”*. We moeten gevormd zijn door de Persoon van de Heer Jezus.

Menigmaal ontbreekt het bij ons aan waarachtigheid. Het tegenovergestelde daarvan is bedrog. Bedrog wil zeggen dat ik bij de ander een bepaalde (valse en verkeerde) werking wil bereiken. Ik zeg dan niet alles van dat wat ik moet zeggen. In 1Pt.2,1 worden we opgeroepen om alle *“...bedrog...”* af te leggen. In de mond van onze Heer werd geen bedrog gevonden (1Pt.2,22). Hij kon op de vraag die zij Hem stelden: *“wie bent U?”* antwoorden: *“geheel wat ik ook tot u spreek”* (Jh. 8,25). Mochten we ook in dit opzicht meer de Heer gelijk worden!

In vs.15 staat: *“terwijl wij de waarheid vasthouden in liefde,”* onze gezindheid komt heel bijzonder in de liefde tot uiting. Het is een kwestie van onze houding. Het kan zijn dat we of de ene of de andere zijde meer of minder betonen. Echter in alles moeten we de Heer Jezus voor onze aandacht hebben. Hij was steeds absoluut waarachtig en het was ook nooit ten koste van de liefde. Maar Hij bewees ook nooit liefde ten koste van de waarheid.

Wanneer hier liefde wordt genoemd gaat het om onze liefde ten opzichte van elkaar, ten opzichte van allen met wie wij te doen hebben (liefde heeft steeds iemand tegenover zich nodig), liefde als krachtbron en deugd van God gaat altijd gepaard met waarachtigheid. In Jh.4 zien we onze Heer, dat Hij absoluut waar was toen Hij de Samaritaanse vrouw antwoordde en haar op haar zonden wees. Toch is het opmerkelijk dat de vrouw desondanks bij Hem bleef. De Heer was waar – maar zij voelde zich toch door Zijn liefde aangetrokken. De waarheid die Hij haar in liefde zei, was niet afstotend, maar voor zich winnend, ja zelfs aantrekkelijk.

In Jh.8 zien we een volgend voorbeeld. Daar wordt een vrouw op overspel betrappt en tot de Heer gebracht. De eigenlijke vraag van de Schriftgeleerden en farizeeërs was, of de Heer de hardheid van de wet of de genade zou betonen, of Hij gerechtigheid of genade zou bewijzen. De gerechtigheid kan niet tegenover de genade gesteld worden – beide behoren tezamen. De Heer kon genade laten heersen omdat Hij het rechtvaardige oordeel van God zelf zou ondergaan.

In Gl.2,11 lezen we dat Paulus, Kefas (Petrus) weerstond in zijn gezicht. Daar vinden we dat Paulus opkwam voor de waarheid – hij openbaarde waarachtigheid en deed dat in liefde. Het is goed om zulke voorbeelden voor ogen te houden opdat we niet de fout maken dat we de dingen eenzijdig betonen.

We vinden in het nieuwe testament, waarheid en liefde meerdere malen samen genoemd. In het menselijke vlak is er het begrip waarheidsliefde en ook ware liefde. Bij de waarheidsliefde staat de waarheid op de voorgrond, bij de ware liefde de liefde. Maar hier leren we dat beide bij elkaar horen.

De atmosfeer waarin de waarheid vastgehouden moet worden is een liefde met inzicht. Het einddoel is groei, een opgroeien tot Hem. Hij is de verheven Persoon, die voor onze aandacht staat. Wanneer we nuttig willen zijn, dan moeten we in een nauwe betrekking tot ons Hoofd staan. We staan lichamelijk in contact met Hem door de nieuwe geboorte, maar we moeten ook praktisch met het Hoofd in gemeenschap zijn.

Het in vs.15 genoemde doel, het opgroeien tot Hem, wordt ons weliswaar voor de aarde gegeven, maar we zullen het pas in zijn volle omvang bereiken, als we in de hemel zijn. Dat hangt samen met onze zwakheid. Echter het centrum van alles zal steeds de Heer Jezus zijn, het gaat er om dat we meer op Hem gaan gelijken.

Een Vader maakte voor zijn zoon een kleine puzzel (een landkaart), zodat hij deze in elkaar kon puzzelen. Van mening zijnde dat hij nu wel een poosje bezig zou zijn, verwonderde hij zich dat de zoon al na korte tijd de puzzel klaar had. Op de vraag hoe hij het zo vlug klaar had, antwoordde hij: “op de andere kant was een persoon afgebeeld en daar kon hij moeiteloos een puzzel van maken”. Hier kunnen we ook de les uit trekken dat alleen de Persoon van de Heer Jezus voor ons aantrekkelijk moet zijn, opdat ware eenheid voorhanden is. Maar wat verstaan we vandaag nog onder eenheid? Vaak horen we dat onder eenheid alleen nog een plaatselijke vergadering gezien wordt. Laten we echter bedenken dat de eenheid van de Geest een wereldwijde eenheid is.

Het vasthouden aan de waarheid is een voorwaarde om te groeien. We moeten in de geopenbaarde waarheid vaststaan, maar ook onze gezindheid moet waarachtig zijn – beide zijn voorwaarden om op te kunnen groeien tot Hem, die het Hoofd is. Onze levenswandel moet de waarheid weerspiegelen.

We moeten enerzijds het woord van God horen en doen. Maar ook bedieningen in de plaatselijke samenkomsten moeten bijdragen tot geestelijker groei.

Hebben we in onze bediening altijd het welzijn van de plaatselijke toestand voor ogen zodat we ook beantwoorden kunnen aan de behoeften? Stellen we Hem, onze Heer voor in onze bediening? Hebben we het vaststaan en daarmee verbonden de geestelijke groei van de

broeders en zusters op het oog?

De oproep dat we tot Hem zouden opgroeien is een echte vermaning voor ons, terwijl ons in vs.16 het ene lichaam wordt getoond als een aanwezige toestand en verder geen vermaningen bevat. Alle tot vs.15 genoemde vermaningen worden tot een ieder persoonlijk gericht, ook de oproep om op te groeien tot Hem. Natuurlijk worden alle leden aangesproken, maar de vermaningen als zodanig zijn aan een ieder heel persoonlijk gericht, ook de oproep om tot Hem op te groeien. Het lichaam kan alleen groeien, als een ieder persoonlijk de vermaningen aanneemt en omzet. Het persoonlijke deel heeft altijd voorrang boven het gemeenschappelijke deel. We moeten ons daarom de vraag stellen – een ieder persoonlijk – of we hieraan beantwoorden.

In vs.15 volgen de betekenisvolle korte woorden *“in alles”*. Deze woorden tonen, dat geen leefomstandigheid is uitgezonderd, ook niet het dagelijkse leven. We moeten tot rijpheid komen overeenkomstig Zijn Persoon. Het opgroeien tot Hem is overigens geen kwestie van leeftijd.

In vs.15b vinden we een korte samenvatting van titels van de Heer Jezus: *“Hoofd en Christus”*. Wanneer van groei van het lichaam sprake is, dan zijn de beelden uit het woord van God alleen passend in een richting, want in het natuurlijke leven groeien hoofd en lichaam samen. Zo is het echter niet met het lichaam van Christus: er groeit alleen het lichaam, niet het Hoofd. Het Hoofd is en blijft het Hoofd en verandert niet.

Het invoegen van de woorden *“goed samengevoegd en verbonden”* (Voorhoeve vert. 4e druk) is een toelichting op *“het lichaam”*. De eigenschap *“goed samen gevoegd”* wordt in de Griekse tekst met één woord (sunarmolo'geo; dat is: nauw met elkaar verbinden, ook een aanduiding voor de wonderbare eenheid van het lichaam. 'noot vert.,) aangegeven (vgl. ook hf.2,21) en staat in de onvoltooid tegenwoordige tijd.

Dat laat de zienswijze van God zien met het oog op het lichaam. Wat Hij bouwt is *“goed samengevoegd”*, volkomen, er is niets verkeerd tussen, in tegenstelling tot bouwwerken van mensen (vgl. 1Ko.3,10-15). Het *“verbonden”* zijn heeft betrekking op ieder afzonderlijk deel van het lichaam – daarom is met *“elk deel”* uit vs.16b dezelfde groep van personen bedoelt als met *“elk gewricht”*.

Efeze 1,16

Bij vs.16b *“naar de werking die elk deel is toegemeten,”* gaat het erom wat het Hoofd doet. Christus, het Hoofd van het lichaam, zal bij al ons falen niet ophouden, om goed te doen aan het lichaam. Vs.16 toont ons (net zo als hf.2,21), wat God doet. Er wordt ons een Goddelijk proces (niet in de zin van een toestand) voorgesteld. We zien een wonderbaar organisme.

In het beeld van het lichaam hebben we alleen die ene verantwoording voor onze aandacht en dat is, in alles tot Hem opgroeien. Toch is het een feit dat het lichaam *“goed samengevoegd”* is. De Heer Jezus ziet het lichaam zoals het is. Zien wij het lichaam van Christus ook zoals Hij het ziet? Hoe vaak spreken we over de leden van het lichaam op een andere aard en wijze! Dit is een vermaning voor ons. Wij moeten ons de zienswijze van de Heer Jezus aanwennen omdat we anders van de gedachten van God afwijken. De gemeente is voor de Heer meer dan alleen de som van al de leden – ze is een eenheid en dat is een aantrekkelijkheid, een schoonheid voor Hem. Dit feit moet ons natuurlijk aansporen om ons

in de praktijk ook dienovereenkomstig te gedragen. Nu al in deze tijd moet dat wat we in dezen verzen lezen tot uiting komen. De wonderbare eenheid van het lichaam moet zichtbaar worden. Daarin zal de Heer Jezus in de toekomst verheerlijkt worden.

Het is goed om te onderstrepen dat in het lichaam van Christus ieder lid persoonlijk met het Hoofd in verbinding staat. Er zijn dus directe verbindingen tussen het Hoofd en de leden. Bij de mensen heeft het hoofd drie taken:

1. Opnemen van voedsel,
2. uitdelen van bevelen,
3. bewaking en controle van de uitvoering van bevelen.

De mensen proberen tegenwoordig om door middel van computers te kopiëren wat God in het menselijk lichaam heeft geschapen. We moeten echter bedenken dat het Hoofd hier volledig uitgezonderd is van deze beeldvorming. Het Hoofd bewerkt de groei van het lichaam. De vergelijking met het menselijk lichaam bereikt hier zijn grenzen. Wanneer we de Heer Jezus zien, zien we het samenwerken van Hoofd en leden in zijn volmaaktheid. Omdat de Heer met ieder lid in contact staat is er een rechtstreekse terugkoppeling, die iets zegt over de toestand van het lichaam. De Heer kan direct de noodzakelijke corrigerende aanwijzingen geven. Bij de spijziging van de grote menigte in Mattheüs zien we dat de Heer de absolute controle over de gehele situatie had, doordat Hij met het oog op de vijf broden en twee vissen beveelt (Mt14,18): *“brengt ze mij hier”*. Vervolgens in vs.19 beveelt Hij de menigte wat ze moeten doen en geeft aanwijzingen hoe het werk uitgevoerd moet worden. In vs.20 zien we dat ze allen aten en verzadigd werden. In Ko.2,19 vinden we drie werkwoorden die drie functies samenvatten: ondersteunen, verbinden en opgroeien. In Ef.1,22 zien we dat de Heer de algemene controle *“over alles”* heeft. In Ef.4,15+16 gaat het om het uitvoeren van de aanwijzingen in detail.

In vs.16 zien we dat het niet alleen gaven zijn die tot opbouw van het lichaam zijn gegeven, er zijn ook gewrichten die ondersteuning verlenen. Mensen die functies uitoefenen op zodanige wijze dat het bijdraagt tot de groei van het lichaam. Dat is heel troostrijk, want niet iedere gelovige heeft een gave in de zin van vs.11. Er zijn echter veel gewrichten die door God benut worden om groei te bewerken. We lezen in vs.16 enerzijds van *“elk gewricht dat de ondersteuning bewerkt”* maar anderzijds ook van *“elk deel”*, hiermee is weliswaar dezelfde groep van personen bedoeld die echter vanuit een andere zijde belicht wordt. Gewrichten spreken van een aanwezige verbinding, elk deel spreekt er van dat elk, voor zich, een onderdeel is van het geheel.

Ieder gewricht, op zijn plaats, is belangrijk. Een gewricht is geen lid, maar het contactpunt of draaipunt van twee leden of botten. Met gewrichten worden natuurlijk gelovige personen bedoeld. Wij allen moeten de taak van een gewricht uitoefenen. Maar hoe staat het erbij met de contacten onder elkaar? Wanneer het daar aan ontbreekt of het functioneert niet, kan het lichaam niet opgebouwd worden. Het is te vergelijken met een mens die aan gewrichtsreumatiek lijdt.

Bij de gewrichten ter ondersteuning, gaat het om de verbindingen in het lichaam. Pas daarna wordt van de werkzaamheid gesproken. Botten, armen of benen, vingers of tenen, kunnen alleen via gewrichten bewogen worden. We vinden daarvoor twee gedachten:

1. De verbindingen zijn belangrijk omdat ze door God zijn gegeven. Ze moeten tot bevordering zijn. Gewrichten spreken van actieve beweging.
2. De activiteit van een gewricht uitoefenen valt ons niet zomaar in de schoot. In Ko.2,19 is van gewrichten en banden sprake. Banden zijn belangrijk voor vastheid, opdat gewrichten (en leden) überhaupt kunnen functioneren. In Ef.4,3 lezen we over “*de band van de vrede*” en in Ko.3,14 over de liefde, “*dat is de band van de volmaaktheid*”

We hebben hier beelden voor de aandacht, die ons helpen om te verstaan waar het omgaat. Het opgroeien is naar Hem toe, Hij is de Bron, en het Einddoel. Het is opvallend dat wanneer van lichaam sprake is, er steeds van het Hoofd enerzijds en van de leden anderzijds wordt gesproken.

Het onderwijs vanuit de gewrichten laat ons ook zien, dat het niet voldoende is als een enkel lid voor zich alleen voor de Heer werkt. Het gaat hier ook om het praktische samenwerken met andere gelovigen. De opbouw van het gehele lichaam moet het doel zijn van iedere gelovige. Wanneer men in een conferentie ook deel neemt aan de bespreking, moeten we ons steeds bewust zijn dat we niet onfeilbaar zijn en daarom gecorrigeerd moeten kunnen worden. Hoe nemen we die correctie door een gewricht ter ondersteuning op? Het gaat in de breedste zin om een functionele betrekking tussen de leden onder elkaar. De apostel Paulus had eenmaal het voornemen om naar Rome te komen, om daar zijn gave uit te oefenen (vgl. Rm.1,11). Hij had zowel de taak als ook de plicht ze uit te oefenen. Maar in Rm.1,12 zien we dan, dat de apostel Paulus ook zelf troost nodig heeft en ook ontvangt – wanneer we ons wederzijds troosten, komt dat overeen met de taak van een “*gewricht dat de ondersteuning verleent*”.

In vs.16b krijgen we een inzicht, hoe de leden met elkaar zijn verbonden en met elkaar tot zegen voor het geheel kunnen zijn, tot eer van de Heer en tot Hem opgroeien. De gewrichten ter ondersteuning zijn er een bewijs van dat we met elkaar zijn verbonden.

Wanneer er sprake is van “*de werking die ieder deel is toegemeten*” dan moet het voor een ieder van ons duidelijk worden, wat zijn taak is in het lichaam - dat geldt voor broeders evenzeer als voor zusters. Er zijn veel mogelijkheden, om een gewricht te zijn.

In de toekomst zullen we niet beloond worden voor het hebben van een grote gave, maar voor dat wat ons is toevertrouwt en we in getrouwheid hebben beheerd. We moeten ons daarom goed bewust zijn hoe we de andere leden behulpzaam kunnen zijn en wel, in liefde, want de liefde is als de olie in een versnellingsbak.

Vs.16 toont de maat van ieder enkel deel, terwijl we in vs.7 van “*de maat van de gave van Christus*” lezen. In vs. 11 hebben we mensen als gaven gezien, die de hoofdtaak hebben om heiligen toe te rusten. Daardoor kan ieder deel van het lichaam functioneren. Het algemeen welzijn van het lichaam hangt echter niet alleen af van de bediening van begaafde broeders, maar ook van het feit dat ieder deel van het lichaam functioneel is. Menigmaal concentreren we ons te veel op de gaven van vs.11 – maar we moeten alles in het verband zien. We moeten bedenken dat vs.15+16 een verdere ontwikkeling is van de gedachten in vs.11.

Het is fundamenteel gezien belangrijk voor de christelijke praktijk, dat we tot Hem

opgroeien. Dat is in zekere zin het opschrift van vs.16. Alle apostelen hebben dat betoont (vgl. 1Pt.2,4+5; 1Jh.2,12-17). We moeten steeds voor ogen houden dat het Hoofd in de hemel is, we zijn verbonden met een hemelse Christus.

Vs.16 maakt ons duidelijk, dat we elkaar willen helpen in het groeien tot Hem. Niet ieder van ons heeft hetzelfde deel toegemeten gekregen om verbindend te werken, desondanks is het de wil van God, dat de gewrichten werkzaam worden en het groeien ondersteunen.

We ondersteunen elkaar in het groeien tot Christus, wanneer ik heel persoonlijk tot Hem opgroei – bewerkt dat opnieuw dat anderen aangemoedigd worden. Wanneer bij mij echte groei tot het Hoofd plaats vindt, dan draag ik als *“gewricht dat de ondersteuning verleent”* bij aan de groei van anderen.

Met groei in deze zin, wordt overigens niet bedoeld dat leden tot het lichaam worden toegevoegd. Het gaat er niet om dat het lichaam groter wordt. Het gaat er om dat er een toename is in het geloof en we daardoor meer aan de Heer Jezus gelijk worden.

Voor ons wordt de motivatie verhoogt, als we ons overeenkomstig de aanwijzingen in vs.15+16 gedragen, wanneer we onze omgeving waarin we ons bevinden, bezien: is en blijft het, het terrein waar satan zijn macht uitoefent. Wanneer we bij de Heer zijn is het groeiproces afgesloten. Dat wat we hier lezen, vindt hier op de aarde, in deze ongunstigste omgeving, plaats. Wanneer we in deze omgeving tot Zijn eer opgroeien, wordt onze Heer verheerlijkt. De satan daarentegen wil alles te gronde richten – maar mochten we toch meer dit hier voorgestelde wonderbare doel voor ogen houden, met de wens, om tot Hem op te groeien. De gelegenheid daartoe hebben we alleen hier op deze aarde. Het moet aangenaam zijn voor onze Heer, om te midden van al het geweld van de boze om ons heen, zulke te zien die de begeerte hebben om tot Hem op te groeien. Wij die het nieuwe leven als voorwaarde in ons hebben moeten ons daartoe wederzijds aanmoedigen.

Wat moeten we verstaan onder *“tot opbouw van zichzelf in liefde.”*? Er wordt niet bedoeld dat wij, persoonlijk, ons zelf moeten opbouwen. Het gaat er om dat het lichaam alles bezit wat het voor zijn opbouw nodig heeft en niet de wereld hoeft te gebruiken om opgebouwd te worden. Het lichaam wordt in vs.16 gezien als zelfverzorgend. Want het bewerkt de groei voor zichzelf het lichaam heeft niets nodig van buitenaf, van iets wat niet van Christus komt. Daarmee is de opbouw van zichzelf gewaarborgd. De *“opbouw van zichzelf in liefde”* wordt op een weg, van grote afhankelijkheid, verworven en genoten. De liefde is een zeer belangrijk element in de opbouw, bijzonder dan wanneer het gaat om het op groeien tot de Heer Jezus. Wanneer kleine kinderen worden geïsoleerd en hun de moederliefde wordt onthouden, kunnen ze zich niet goed ontwikkelen en worden ziek. Zo is het ook in het lichaam van Christus.

De christelijke kerk in onze dagen vindt in de ogen van de wereld alleen dan erkenning wanneer de omstandigheden in de wereld worden verbeterd, er dus een sociale verandering plaats vindt. Maar de gemeente heeft op aarde de doelstelling, om te groeien en zichzelf op te bouwen. Ook de bediening van evangelisten heeft dit doel en steeds het gegeven van de eenheid van het lichaam, voor ogen. Dat toont welke waarde de gemeente in Gods ogen heeft. Toen de Heer Jezus op aarde was had God Zijn vreugde in Hem alleen. Wanneer de

Vader nu op aarde ziet, is er maar één ding waar Hij Zijn vreugde in vindt: het is de gemeente en anders niets. Dat is ook hier de hoofdgedachte.

We kunnen hf.4,16 ook in verbinding zien met hf.2, daar hebben we de “positie” gezien en in hf.4,16 gaat het bij de zinsnede “*uit Wie het hele lichaam,....naar de werking,...de groei van het lichaam bewerkt tot opbouw van zichzelf in liefde.*” om onze praktijk. We zien in het gedeelte van vs.7-16 wat Christus bepaald (verordend) voor de praktijk en wat Hij doet voor de praktijk. Alles wat van Hem komt is volmaakt. Hij benut echter menselijke vaten om tot Zijn doel te komen.

In vs.16 wordt ons dus een “aanwezig zijnde toestand” voorgesteld, de vraag die wij allen in ons hart moeten hebben is of deze “aanwezig zijnde toestand” in mijn persoonlijk leven wordt weerspiegelt. We moeten ons zelf afvragen welke concrete taak we hebben in de plaats waar we zijn, waar de Heer ons heeft gesteld. De apostel Paulus zocht steeds, om ten opzichte van de Heer, goed te doen en hen aan te moedigen. Mochten we allen meer het inzicht van de Heer Jezus hebben, die in Zijn leven op aarde met een ieder zo omging, als God het wilde en zo de ander aanmoedigde. Het is onze taak anderen in geloof aan te moedigen. Laat het ons voldoening mogen geven om hen met wie we plaatselijk zijn verbonden, aan te moedigen. God wil u en mij daartoe gebruiken en anderen moeten door zulk een dienst verder komen en groeien.

Efeze 4,17-19

Wanneer we nu het gedeelte vanaf vs.17 overdenken, is het goed om nog een keer de indeling van de Efezebrief te bezien. In de eerste drie hoofdstukken wordt de christelijke positie getoond, in hf 4,1-6+9 vinden we de christelijke wandel en vanaf hf.6,10 de christelijke strijd.

Het gaat hier dus om de christelijke wandel. Dat herkennen we ook aan het woord “wandel”, wat meermalen voorkomt. Het woord wordt gebruikt op drie terreinen, die we in hf.4,4-6 hebben gezien:

1. Het terrein van het ene lichaam (hf.4,4): op dit terrein is God de Heilige Geest het middelpunt. De vermaningen voor dit terrein vinden we in hf.4,1-16.
2. Op het terrein van de belijdenis (hf4,5): op dit terrein is de Heer Jezus het middelpunt. De vermaningen hiervoor vinden we in hf.4,17-hf.5,21.
3. Het terrein van de schepping (hf.4,6): op dit terrein is God het middelpunt. De vermaningen voor dit terrein vinden we in hf.5,22-hf.6,9.

Vanaf vs.17 vinden we dus onderwijs voor het terrein van de belijdenis.

We willen echter ook opmerken dat in de genoemde gedeelten, voor een deel ook vermaningen voor andere terreinen zijn te vinden. Zo vinden we bijvoorbeeld in de vermaning op het terrein van de belijdenis, ook dingen die het innigste bereik van God betreffen.

Vanaf vs.17-32 vinden we onze verantwoording voorgesteld. In hf.5 zien we opnieuw de lijn, dat de Heer Jezus voor de gemeente zorgt, Hij voedt en koestert haar (hf.5,29), daarin zien we Zijn volmaakte doen. We zien hier dat de gelovigen in het praktische deel van deze brief mee ingesloten zijn – maar de Heer heeft alle voorzorgsmaatregelen getroffen.

In vs.17-19 deelt de apostel de Efeziërs mee, wat ze eens waren en vanaf vs.20 wat ze nu geworden zijn.

De zin van deze aansporing in vs.17 is: geef er acht op dat dit wat de volkeren kenmerkt, bij jullie niet meer voorkomt. De gevaren waar de Efeziërs voor gewaarschuwd worden, zijn er ook nu in deze tegenwoordige tijd, omdat de dingen van de volkeren in ons leven kunnen binnendringen.

In dit gedeelte worden begrippen genoemd, die bij elkaar horen:

we lezen van vruchteloosheid, van denken, van verstand, van vervreemding, onwetendheid, verharding, afgestompt in gevoelens, losbandigheid, onreinheid gretig bedrijven. Het meest worden deze begrippen paarsgewijze genoemd. Met een zeldzame volledigheid wordt ons getoond wat er in het binnenste van mensen omgaat en waardoor het bestuurd wordt. De hier genoemde dingen zijn drijfveren in de mens. Het is dat waarmee de oude natuur zich bezig houdt.

De “wandel” omvat onze gehele levenswandel, hoe zij vanbinnen uit ons gevoed wordt. De wereld om ons heen kan nooit het voorbeeld zijn of het doel – en toch moeten we helaas bevestigen dat we ze vaak tot voorbeeld nemen of tot inhoud van onze doelen maken.

Het volgende gedeelte (vanaf vs.20) is de tegenhanger hiervoor. Het “*ik*” in vs.17-19 staat zowel tegenover het voorgaande gedeelte als ook op het volgende gedeelte, doordat Christus zelf voor onze aandacht wordt gesteld.

Bij de overdenking van dit gedeelte helpt het als we proberen er aan te denken wie de ontvangers van deze brief zijn. De Efeziërs waren vroeger afgodendienaars. De woorden “*niet meer moet...*”) duiden op het begin van onze bekering, het zijn woorden waarvan de zin en inhoud op de toekomst gericht zijn. Ze betekenen dat de Efeziërs dat moesten nalaten wat ze vroeger voor goed achten en een juiste richting vonden. Niet meer totdat terugkeren, waarvan ze zich vroeger hadden afgewend. Dus niet meer in oude gewoonten terugvallen. Vanaf het moment van onze bekering zouden we niet meer wandelen zoals de wereld. Het is een gevaar voor ons dat we leven zoals de wereld en het niet eens meer opmerken. We kennen God en kunnen toch menen iets te weten wat echter een kennen is zonder Hem – dan gedragen we ons als de volkeren. De Efeziërs waren zoals gezegd voorheen afgodendienaars en behoorden tot de volkeren (broeder Darby schreef in dit verband “overigen der volkeren”). Maar sinds hun bekering was het anders geworden. Om hun te tonen wat het karakter was, van dat wat zij vroeger aanhingen of andersom wat hun aanhing, laat Paulus hun deze vroegere levenswandel die zij leiden, toen ze nog tot de volkeren behoorden, zien. Dat moest hun ervoor bewaren en doen terugschrikken om dat oude weer opnieuw te gaan doen.

Zoals gezegd, de woorden “*niet meer moet wandelen*” wijzen naar de toekomst. Maar eigenlijk kunnen we niet iets betuigen wat in de toekomst nog moet gaan gebeuren. Betuigt worden, kunnen eigenlijk alleen dingen die we in het verleden hebben beleefd of ervaren. Deze zin moeten we echter zo verstaan, dat Paulus zichzelf onder het oog van God stelt en iets in de Heer of voor God betuigt (vgl. 1Tm.5,21), waar het om een nog niet vervulde – in

de toekomst liggende – opdracht gaat, vgl. ook 2Tm.4,1+2).

We zien hier dus de gehele ernst van de opdracht van de apostel Paulus. Hij ziet zich als getuige van God en dat waarvoor hij opdracht had gekregen gaf hij door - daarvan getuigde hij.

Hij getuigde dus niet van dat wat hij in het verleden had beleefd.

Opmerkelijk is dat de apostel Paulus deze dingen “*in de Heer*” zegt, hij drukt hiermee uit dat hij een heel speciale opdracht van de Heer had ontvangen en van Hem deze autoriteit had ontvangen.

Men kan de wandel “*in de ijdelheid van hun gemoed*” (of “*vruchteloosheid van hun denken*”, Telosvert.) zien als de belangrijkste gedachte in de vs.17+18. De daarop volgende verklaringen zijn uitleggingen respectievelijk details hier op.

De mensen “*wandelen in de ijdelheid van hun gemoed*” omdat hun verstand “*verduisterd*” is, hun verstand is verduisterd omdat hun leven “*vreemd*” is “*aan het leven van God*”, hun leven is vreemd aan het leven van God omdat “*onwetendheid*” in hen is en ze zijn onwetend omdat er “*verharding van hun hart*” is. De verharding van hun hart is de eigenlijke diepe oorzaak. Al het andere uiterlijk zichtbare komt daaruit voort. De dingen die we doen komen niet zo maar, maar uit dat wat ons hart beslist, ook bij gelovigen. De afzonderlijke details zijn buitengewoon ernstig, maar ook veelbetekenend.

Het woord ijdelheid klinkt relatief onschuldig, maar in de Griekse tekst wordt een woord gebruikt wat neerkomt op “*een beweging zonder een doel*” (het woord “*vruchteloosheid*” Telosvert. is meer in overeenstemming hiermee, ‘noot vert.’). Gods woord zegt niet dat de mensen van deze wereld geen gedachten of verstand hebben, bedoeld is dat hun doen “*ijdelheid*” is – hoe verbijsterend! Ze gaan, zonder een doel, in het verleden net zo als nu (denk maar aan de vele uitspraken in Prediker: “*Alles is ijdelheid...*”). Daarom worden we vermaand om niet terug te keren, bijzonder omreden, dat ons leven een inhoud heeft.

Kenmerkend voor ijdelheid van ons gemoed is dat onze gedachten zich op iets richten wat leeg is en het resultaat daarvan is, onvruchtbaarheid (1Pt.1,18), waar van een onvruchtbare wandel wordt gesproken. Iets dergelijks vinden we in 1Ko.15,12-19 in verbinding met, dat enigen twijfelden aan de opstanding, het geloof zou “*vergeefs*” en leeg zijn en zelfs de prediking is dan vergeefs. Ijdelheid van het gemoed zijn menselijke gedachten over God, de mensen en de zin van het leven. Er zijn ontelbare ijdelheden in deze zin – maar al die gedachten bij elkaar hebben één ding gemeen, dat ze ons in de leegte brengen. De ziel blijft leeg en het leidt ons niet tot een doel, onvruchtbaar. Het gevolg is duisternis in het verstand.

In vergelijking met de volkeren hadden weliswaar ook de Joden met deze ijdelheid van doen, toch zat het bij hun niet zo zeer in het gemoed maar veel meer in de praktijk. Echter iedere tekortkoming in de praktijk heeft zijn oorsprong in ons ijdel gemoed (onvruchtbare denken). Natuurlijk kenden de mensen toen, God niet zoals wij Hem mogen kennen (vgl. Mt.13,13+14). Hier in deze schriftplaats (Ef.4,17) is letterlijk van volken sprake, toch is met de ijdelheid van gemoed ook Israël bedoeld. Maar ook wij mogen ons wel afvragen: waar is

ons denken ons gemoed op gericht? De enige werkelijke realiteit is Christus. Wanneer ons gemoed ons denken niet op Christus is gericht, is alles ijdelheid en vruchteloos.

Verduistert in het verstand betekent dat we geen kennis van God hebben. Licht, het tegenovergestelde van duisternis is de openbaring van God. Uit 2Ko.4,4 weten we dat het een tactiek van satan is om het denken van ongelovigen te verblinden (vgl. ook Ps.92,6+7). In een christelijk land hebben we zeker een grotere verantwoording. De oorzaak is het niet willen, dat de mensen verantwoordelijk maakt.

We zouden in tegenstelling hiermee, van onze Heer moeten leren (vgl. Mt.11,29).

Het verstand kan dat wat gehoord is in de gedachten opnemen. Wanneer een mens zich bekeert, ontvangt hij een gereinigd hart, zodat hij een juist gebruik kan maken van het verstand. Bekeren moet zich de gehele mens met inbegrip van het lichaam. Anders zou de ziel kunnen zeggen: geest en ziel zijn gered en wat er met het lichaam gebeurt dat maakt niets uit. De innerlijke omkering moet uiterlijk in het lichaam te zien zijn. Het lichaam heeft deel aan de bekering. We mogen in dit opzicht geen scheiding maken tussen lichaam, geest en ziel. De behoudenis die we nog verwachten (bv. Hb.9,28) heeft betrekking op ons lichaam. We worden weliswaar door ons geweten tot de Heer gedreven om ons leven te veroordelen en te veranderen. We ontvangen vervolgens nieuw leven, een gave van God.

Vervreemd van het leven van God zijn, is niets anders dan dat wat in hf.2,1 wordt gezegd namelijk *“toen u dood was in overtredingen en zonden”*.

Er wordt bedoeld dat de hier beschreven mensen dit leven niet hebben en dood zijn voor God. Want het eeuwige leven is in de Zoon (vgl. 1Jh.5,11). Het is tragisch, om *“vreemd van het leven van God”* te zijn. In zo iemand is geen vonkje leven. Wanneer ons nog iets van dit systeem (de volken en de wereld) kenmerkt, vertonen we niet de Goddelijke natuur, ofschoon we deelgenoten van de Goddelijke natuur zijn geworden (2Pt.1,4). Wandelen we echter in godsvrucht, dan wordt iets van de Goddelijke natuur zichtbaar.

In vs.18 is met verharding van het hart niet een activiteit van God bedoeld, maar het gaat erom dat de mens zichzelf verhard en onwetendheid wordt daarbij als oorzaak aangegeven. God dringt altijd door tot de kern van de zaak. Onwetendheid is een bewuste keuze om onwetend te blijven, omdat de mensen zichzelf hebben verhard. Met onwetendheid wordt bedoeld, dat geen weten over God aanwezig is (vgl. Rm.1,21).

Vs.18b toont dat het hart verhard is door het zondige leven – het geweten reageert niet meer. De verharding van het hart drukt de verharding in de gevoelens wat God betreft uit – dat is het deel van hen die uit de volken, zelfs al zijn ze nog zo intelligent. Hun hart is ver van God verwijderd.

De reden daarvoor is dat men niet wil luisteren naar het woord van God (vgl. Sp.29,1). Het is het afwijzen van het woord van God dat tot verharding van het hart leidt. Dat geldt in de toepassing natuurlijk ook voor ons. We dienen op de vermaningen in het woord van God acht te geven en er gehoor aan te geven. Is het niet vaak zo dat als ons bepaalde dingen zijn voorgehouden, we ze voor een deel ongeacht laten voorbijgaan? Ook ons hart zal zich dan

verharden ten opzichte van de boodschap die we hoorden. Laten we ons daarom afvragen in hoeverre we deze vermaningen zijn nagekomen. Laten we niet de gevoelens ten opzichte van de Goddelijke gedachten verliezen. We moeten meer luisteren naar dat wat God op ons af laat komen. Mochten we ook in ons zelf herkennen in hoeverre we – ook wanneer het maar ten dele is – ons gedragen als de wereld.

Het meest ernstige bij deze beschrijving is dat God het ziet als een bewuste en gewilde ontwikkeling van de wereld. Verharding van het hart “kan” bovendien noch een oordeel van God zijn (zie vervolg). Alle afgodendienst is geen culturele ontwikkeling, maar het resultaat van verharding van de harten van de mensen. Al het andere komt daaruit voort (bv. de evolutie theorie). Wanneer men de waarheid niet wil erkennen, voert dat onvermijdelijk tot dwaalleer. Dat wordt ons duidelijk gedemonstreerd bij Farao in Egypte, die meermalen zijn hart verharde (vgl. bv. Ex.9,34+35) – pas later vinden we dat God zijn hart verharde (vgl. bv. Ex.10,27). Maar in dit verband gaat het om de menselijke verantwoording. Hier moeten we niet de gedachte inbrengen dat God ook de harten kan verharden.

In Rm.1,18-23 lezen we, dat mensen die dicht bij God waren, zich van Hem hebben afgekeerd. Meerdere malen lezen we wat het gevolg was: *“Daarom heeft God hen in de begeerten van hun harten overgegeven...”*, (Rm.1,24 en 26 en 28). Dat is een antwoord van God op de verharding van de harten. Deze mensen maken zichzelf rijp voor het oordeel. In de evangeliën lezen we slechts éénmaal dat de Heer Jezus toornde (Mk.3,5) – en ook dit gebeurde, omdat mensen met wie Hij van doen had, hun harten verharden. De verharding van de harten wordt steeds weer veroorzaakt door de schuld van de mensen zelf. Laten wij toch niet in zulke dingen terugvallen. Paulus bad niet voor niets voor de Efeziërs (hf.3,16+17). Wanneer Christus in onze harten woont, blijven we voor een zodanige verharding bewaart. Zelfs Salomo keerde zijn hart van God af. Het is verbijsterend om te zien waartoe wij in staat zijn. Dit gedeelte is een belangrijke oproep voor ons – Mocht de Heer ons hart geheel vervullen, dan blijven we bewaart.

Het onderscheid tussen de wereld van vandaag en de wereld van toen is, dat we – figuurlijk gesproken - met honden hebben te doen die terug keren tot hun eigen uitbraaksel (2Pt.2,22).

Paulus ziet in dit gedeelte de wereld voor zich in zijn verdorven toestand. Een kenmerk van christenen van vandaag is dat ze zich afkeren van dat wat ze eenmaal hadden aanvaardt. Het is belangrijk dat we ons bezig houden met de dingen, die de wereld kenmerken. We mogen daarbij niet vergeten dat de vermaningen in dit gedeelte ook aan ons zijn gericht – we zouden juist niet meer zo wandelen. Dit gedeelte roept ons op, een ieder van ons persoonlijk, om de afzondering van de wereld in praktijk te brengen. Wij moeten in deze wereld als vreemdelingen en nieuwe mensen onze weg gaan, gesterkt en gevoed van boven. Wanneer voor ons het gevaar niet bestond, om te wandelen zoals de volkeren, zou God ons met betrekking tot deze dingen niet vermanen.

De in vs.17+18 genoemde negatieve dingen beginnen van binnen en worden vervolgens naar buiten toe zichtbaar. In vs.19 worden ons de uiterlijke zichtbare gevolgen hiervan voorgesteld, van dat wat zich van te voren in het hart heeft afgespeeld. De wandel in vs.17 is niet alleen een uiterlijke levenswijze, maar ook zien we dat het van uit een innerlijke

gezindheid gevoed wordt. Het is nauwelijks nodig om dat wat hier staat uit te leggen. Door deze dingen, losbandigheid en onreinheid, worden de volkeren gekenmerkt. De brief van Judas toont ons hoe dichtbij deze dingen zijn in een christelijke wereld! Het zijn dingen die ons vandaag dagelijks omgeven en net zo reëel als de uiterlijke dingen zijn ook de innerlijke, die deze gezindheid karakteriseren. We moeten echter niet met de vinger naar de wereld wijzen, we hebben hier veelmeer een waarschuwing voor ons, die voor ons heel persoonlijk van toepassing is (vgl. ook Rm.13,13+14). Losbandigheid en onreinheid gretig bedrijven, mag bij ons niet voorkomen. Maar hoe zien we deze dingen meer en meer ook bij ons gelovigen! Wat is het geneesmiddel hiervoor? Dat is het voorbeeld van de Heer Jezus. Het is goed om ons steeds weer de Heer Jezus voor onze harten te stellen zowel in de gezindheid (Fp.2,5-8) als ook uiterlijk, doordat we Zijn voetsporen volgen (vgl. 1Pt.2,21). Het is nodig om steeds weer het voorbeeld van de Heer Jezus voor ogen te hebben, zodat we Hem kunnen volgen.

We lezen in vs.19 van gevoelens die afgestompt zijn. De vraag is of de mensen uit de volken van nature vroeger goede gevoelens hadden? Zeker waren deze op een enig moment aanwezig. De mens heeft toch ook een natuurlijke liefde. Er zijn mensen die verheven gevoelens kunnen hebben. Maar wanneer zijn deze afgestompt of verloren gegaan? De gevoelens van natuurlijke mensen zijn – omdat ze door God zijn geschapen – oorspronkelijk aanwezig. Maar op grond van bewuste afkeer van God gaan ze verloren – dat is de toestand van de volken.

Efeze 4,20

Gekarakteriseerd worden de volken door het feit dat ze in zonden leefden. In vs.20 wordt ons nu meegedeeld: *“Maar zo hebt u Christus niet geleerd”*. Wanneer we van Christus lezen, dan zien we Hem in de hemelse gewesten. De vruchten daarvan (dat zijn wij, die gezien worden als gezet in hemelse gewesten) kunnen we op aarde zien terwijl het geworteld is in de hemel (vgl. Ef.2,6). Maar alles wat vanaf vs.20 geschreven wordt, zou niet waar zijn als Christus niet was gestorven en opgestaan en naar de hemel was opgevaren.

De verzen 20+21 zijn zeer rijk van inhoud. Voordat we op de details ingaan kunnen we deze verzen als volgt indelen:

1. De Heer Jezus wordt hier als Christus gezien (vs.20.). We zien daarin dat Christus de inhoud van de leer is, zo te zeggen het “leerboek”. Het is dat wat geleerd moet worden. Het begint met “bekering tot God” en eindigt met het gehele “raadsbesluit van God” (zie Hd.20,21-27). Daartoe behoort ook dat Hij in onze harten woont.(vgl. Ef.3,17).
2. Christus is ook degene die onderwijs geeft (vs.21a). Hij is de leraar. Waar en wanneer hebben de Efeziërs Hem gehoord? Dat hebben we in Ef.2,17 gezien: *“En Hij is gekomen en heeft vrede verkondigd”*. Het gaat hier niet om de positie waar in Jh.20,19-23 meerdere malen een verband wordt gelegd. In Ef.4,17 wordt bedoeld, dat Hij door de Geest kwam, om aan hen die veraf en die nabij waren, vrede te verkondigen. De Heer spreekt dus door de Geest.
3. Christus is ook het voorbeeld, het voorbeeld voor onze wandel (vs.21b). *“De waarheid in Jezus”* is de Heer zelf en wel op de wijze zoals Hij op aarde heeft gewandeld.

In vs.20 wordt ons de tegenstelling tot deze kenmerken van de volken getoond: *“Maar zo hebt u....”*.

In vs.17 heeft Paulus gewezen op de autoriteit van de Heer, daar wordt gezegd dat we niet zouden wandelen zoals de wereld. Maar deze (negatieve) boodschap is niet genoeg. We moeten ook een nieuwe levensstijl in contrast met de volken, aan de dag leggen (dat is de positieve boodschap). Dit leven heeft te doen met een Persoon en niet met een wereldbeschouwing. Paulus wijst hier op Christus, omdat we een krachtbron nodig hebben om dit in daden om te kunnen zetten. Voor de apostel Paulus was Christus zijn leven (Fp.1,21). Alleen in deze kracht kunnen we de vruchten van de nieuwe mens tonen. We hebben in zoverre een voorbeeld nodig. De Heer zelf gaf ons als het ware een demonstratie van de waarheid, in Zijn leven op aarde, in contrast met Adam. Adam heeft naar zijn vrouw, die door de duivel werd verleidt, geluisterd en zondigde. Maar met dit mensen geslacht hebben we niets meer van doen, omdat we in Christus zijn.

Wanneer we “de Christus” leren kennen, worden we ons al snel bewust wat we in ons zelf zijn. In 1Th.5,23 zien we dat de mens uit drie delen bestaat, geest, ziel en lichaam. Het gehele gedeelte geeft ons informatie over de afloop van mensen naar geest, ziel en lichaam. Het lichaam kunnen we zien echter de geest en de ziel, kunnen we niet zien en toch bestaan zij. Onze geest heeft de bekwaamheid om met de Geest van God in verbinding te treden. De mens kan dus overeenkomstig de Geest van God informatie overbrengen. “*De Geest Zelf getuigt met onze geest, dat wij kinderen van God zijn*” (Rm.8,16). Deze verbinding mag en moet een levendige verbinding zijn. De oude toestand wordt door God als dood gekenmerkt omdat de verbinding met Hem ontbreekt. Er zijn mensen met een wil, verstand en gevoel, die echter geen verbinding met God onderhouden. Het verstand moet daartoe als het ware verrijkt worden. De Geest van God vormt de nieuwe mens. Wij kunnen dan beslissen of iets goed of slecht is, of iets echt is of bedrog. Het verstand stuurt vervolgens de ziel en het lichaam. De Geest van God wil graag onze persoonlijkheid leiden. Het feit dat dit kan, verheft de mens boven de dieren. De Heilige Geest kan ons sturen, om Zijn wil te doen wanneer we het woord van God hebben opgenomen.

Omdat te kunnen was het nodig dat de Heer Jezus, naar Geest, Ziel en Lichaam, Mens werd. De evangeliën bevestigen dat de Heer in alles de wil van God deed, naar Geest, Ziel en Lichaam. Hij liet zich iedere morgen het oor openen (vgl. Js.50,4) en zocht steeds de verbinding met Zijn God. We moeten de evangeliën bestuderen om te zien hoe de Heer zich als ware Mens heeft gedragen en daarin is Hij het voorbeeld voor ons.

De Heer Jezus moest ook in ieder deel van Zijn wezen lijden. Hoe goed is het dat ook wij in ons gehele wezen tot God zijn gebracht. Rm.12,1+2 toont ons dat we, zowel bekwaam, als ook de verantwoording hebben, om ons geheel aan God over te geven. Dat is een sterk contrast met dat wat we in vs.17-19 hebben gezien.

Het is betekenisvol op welke wijze de apostel Paulus de vermaningen vanaf vs.20 voortzet. Wanneer hij de harten wilde winnen opdat ze de waarschuwingen zouden aanhoren, stelt hij hun niet alleen de waarheid als zodanig voor, maar de Persoon die de waarheid is, de Heer Jezus zelf. Wanneer we Hem op het oog hebben, worden voor ons de dingen helder en kunnen we ze onderscheiden op de juiste wijze. Eerst spreekt Christus zelf tot ons. Aansluitend volgen verdere vermaningen.

We worden vervolgens opgeroepen om “de Christus” (vs.20) te leren (zie de noot in de Voorhoeve vert.

4e druk en de Griekse tekst in de uitgave Nestle-Aland 'noot vert.'). Deze oproep is een bewijs dat het ontplooiën van het nieuwe leven niet een automatische aangelegenheid is. Denk maar aan Timotheus, hij wist van wie hij het geleerd had (2Tm.3,14) – kennelijk waren er verschillende bemiddelaars, van wie Timotheus had geleerd. Ook wij kunnen de Christus leren via anderen. Theoretisch leren we weliswaar allen, toch zijn er verschillen met het oog op de kwaliteit en de kwantiteit van het leren.

Veel gelovigen hebben geen zekerheid wat hun eeuwig heil betreft en verkondigen ook dat er dat niet is. Wanneer we aan Christus denken, die door God is verhoogt doordat Hij Hem aan Zijn rechterhand zette en dat we aangenaam gemaakt zijn in Hem (Ef.1,16), dan is dat één van de vele bewijzen van ons eeuwig heil. Wanneer we dat in geloof hebben begrepen en het ook verstaan (niet alleen gevoelsmatig), dan kan er met het oog op het heil geen twijfel meer zijn. In dit vers 20 wordt ons *“de Christus”* van de schriften voorgesteld en Deze moeten we leren. Veel gelovigen hebben Christus nooit zo voorgesteld gekregen, en zijn daarom onzeker. Zoals de Heer Jezus als Mens, Hoofd van de gemeente is, zo is Hij ook als de verheerlijkte Mens in de hemel, *“de Christus”*. We zien hoe belangrijk de onverbreekelijke verbinding tussen het Hoofd en ons is. Daarom is het veelbetekenend om te weten wie *“de Christus”* is – anders komen we op dwaalwegen. *“De Christus”* leren betekend, de waarheid met betrekking tot de Persoon van onze verlosser te begrijpen.

Wanneer het hier gaat om *“de Christus”* te leren, dan moeten we ons bedenken dat de inhoud van de Efezebrief hoger is dan die van de Romeinen - en de Kolosse – brief. We zagen in hf.2,1 dat we dood waren in overtredingen en zonden, in tegenstelling hiermee worden we in de Romeinenbrief o.a. gezien als zulke die in de zonde leven. Hier in de Efezebrief worden we gezien als zulke die uit de diepste toestand zijn genomen en gezet zijn in hemelse gewesten; God heeft ons mee opgewekt in Christus Jezus (Ef.2,6). Dat is onze positie en vanuit deze positie mogen we dat leren wat hier voor onze aandacht staat. We moeten een begrip krijgen van de werkelijkheid van het feit, dat Christus in de hemel is en wij in Hem zijn (vgl. ook 1Ko.15,45 en 47); er is de hemelse Mens en wij worden gevormd in ons karakter overeenkomstig deze Mens. Het is opmerkelijk dat voor *“Christus”* een bepaald lidwoord staat. Uit Gn.1,27 weten we dat God de mens schiep naar Zijn beeld – daar worden man en vrouw als een eenheid gezien. In enkele plaatsen van het nieuwe testament, wanneer van Christus met een vooraf bepaald lidwoord sprake is, wordt Christus gezien als een eenheid met de gemeente (bv. in 1Ko.12,12). Toch is dit doorgaans niet het geval. En juist in de Efezebrief is dat niet altijd het geval:

1. In hf.3,9 is sprake van *“en te kennen de liefde van Christus”*. Ook daar kan de gemeente niet bij ingesloten zijn.
2. Aan de hand van hf.1,20 wordt duidelijk dat daar de gemeente niet bij ingesloten kan zijn, want daar staat: *“...die Hij heeft gewerkt in Christus door Hem uit de doden op te wekken”* (in het Nederlands staat dit al zonder lidwoord, 'noot vert.')

In hf.1,20 gaat het om de Persoon zelf en om Zijn heerlijkheid – het gaat erom dat we zien, dat Hij die eens op aarde leefde dezelfde Persoon is dan Hij die nu aan Gods rechterhand zit in de hemel. We krijgen eerst onderwijs over *“Zijn heerlijkheid aan Gods rechterhand”*. Pas later wordt gezegd dat juist deze Persoon het was die hier op aarde is geweest. Het is *“de Christus”* en juist Hij zou het onderscheid tonen met *“de Jezus”* (zie noot Voorhoeve vert. 'noot vert.') –

en toch is het dezelfde Persoon. Wanneer hier allereerst Christus wordt voorgesteld, dan is daarmee Christus in de heerlijkheid bedoeld; maar we moeten natuurlijk weten dat Hij voor die tijd op aarde was, gestorven en opgestaan.

Het verlossingswerk is hiermee eng verbonden. Daarom vinden we hier de omgekeerde volgorde, omdat we in de Efezebrief nu al gezien worden als gezet in hemelse gewesten. Als we dit zien houdt dit een geweldige zegen in voor ons.

Ook houd “de Christus” in, dat in Hem, de gezalfde van God, de beloften van God worden vervuld en bevestigd en gewaarborgd. In Hem is het ja en amen (2Ko.1,20).

In vs.20 wordt het nut van de verzen 17-19 voorgesteld. We hebben “de Christus” geleerd. Deze leer moet niet alleen door ons verstand worden opgenomen, maar moet via het geweten ook ons hart bereiken.

We zijn “in Hem... onderwezen...zoals de waarheid in Jezus is:”.

In vs.20 staat niet dat we Christus hebben ontvangen, – hoewel ook dat juist is. Het gaat in deze schriftplaats om het onderwijs over de Persoon van Christus – Hij bewerkt alles in de mensen, ook in de gemeente. We moeten ons daarom afvragen: hoeveel heb ik over “de Christus” (vs.20) en over “de Jezus” geleerd (vs.21)?

Efeze 4,21

De hier beschreven vermaningen betreffen voor een deel de gemeente en voor een deel iedere gelovige.

Het valt op dat steeds weer de verheerlijkt Mens aan de rechterhand van God wordt getoond: Christus. Opdat we zouden weten, wat er allemaal met deze heerlijke Persoon is verbonden. Dat bepaalt de waarde van deze brief.

Dit leren of leren kennen gaat niet zoals bijvoorbeeld bij het iets leren uit een boek. Nee, het gaat om een Persoon die we moeten leren kennen. We kunnen hierin een parallel zien met Mt.10,25a. Het leren in onze schriftplaats sluit in, dat we Hem als discipel volgen en zo van Hem hebben geleerd en nog meer van Hem leren. Zijn weg stond geheel in tegenstelling met dat wat we in vs.17-19 hebben gezien. We vinden Hem als model voor ons denken en onze wandel. We zijn verbonden met het Leven zelf en mogen Hem leren kennen. Vs.21 zegt ons ook dat we van Hem zouden leren, hoe en wat Hij op de aarde was. Hij moet ons doel zijn, opdat we zijn zoals onze Leraar als Persoon.

De apostel Paulus zinspeelt met de vs.20+21, op zijn bediening aan de Efeziërs die we in Hd.19 vinden. De ingang van zijn onderwijs aan de Efeziërs, was de verheerlijkte Christus, waarna vervolgens van hem uit de Heilige Geest op hen kwam.(Hd.19,1-7). Paulus had hen geleerd hoe “de waarheid in Jezus is” (vs.21b). In de Persoon van de Heer Jezus hier op aarde is het leven van God zichtbaar geworden. Dit onderwijs mogen we tegenover de verzen 17-19 stellen. Er moet evenwicht zijn, ook in onze dienst van het woord; tegenover de dingen van de wereld vs.17-19, staan de dingen over “de waarheid in Jezus”. In Hem alleen wordt openbaar wat werkelijk waarde voor God heeft. In Hem vinden we de waarheid over God, over de mensen en over nog veel meer andere dingen. Dat moet ook onze dienst

karakteriseren.

In vs.21 lezen we “*waar u Hem immers hebt gehoord*”. De eerste keer heb ik Hem in de tijd van mijn bekering gehoord toen Hij mij bij mijn naam heeft geroepen: “*gij zijt Mijn*” (Js.43.1). Aansluitend zijn we in Hem onderwezen hoe “*de waarheid in Jezus is*”. De waarheid zegt ons hoe alle dingen echt in betrekking tot God staan. Het leven van de Heer Jezus op aarde, het leven van God, heeft deze waarheid volledig getoond. Het leven van God werd ons voorgesteld in Zijn ijver voor God, hoe Hij zich inzette voor de belangen van God, hoe Hij medelijden had met de mensen, hoe hij geduldig en gehoorzaam was gehoorzaam leefde en daarvoor leed. Het licht van de evangeliën mogen we laten schijnen over deze brief. In vs.18 hebben we gezien dat de Goddelozen vreemd waren aan het leven van God. Maar wij die de stem van de Goede Herder hebben gehoord en Hem toebehoren, kennen het leven van God, dat volkomen in de Mens Christus Jezus is geopenbaard. Het bezig zijn met de evangeliën en de Persoon van

de Heer Jezus zelf is dat wat zowel de jongste als de meest gerijpte christen nodig heeft – het is nuttig en leerrijk voor ons. In Hem vinden we het leven van God in Mensen, Hij is ons volmaakte voorbeeld, onze maatstaf, ons model. Geprezen zij Zijn Naam.

Het is voor ons een gewoonte om onze Heer met “*Heer Jezus*” aan te spreken – en dat is ook goed zo, want voor ons is Hij Heer. Ook de discipelen spraken Hem aan met Heer en Meester, nooit eenvoudig, Jezus. We kunnen de vraag stellen waarom hier alleen maar Jezus wordt gezegd? De naam Jezus vinden we meer dan 600 keer in de evangeliën en maar 14 keer wordt er een toevoeging gegeven (bv. Heer). In de meeste gevallen wordt waar Heer voorop staat een toespeling op Zijn opstanding gemaakt (bv. In Lk.24,3). In de Handelingen en in de brieven van het nieuwe testament vinden we 300 keer de naam Jezus, maar slechts 30 keer wordt Hij genoemd zonder een verdere toevoeging zoals bv. in onze schriftplaats. In de Hebreeënbrief wordt in beginsel waar alleen Jezus wordt gezegd op Zijn leven op de aarde gezinspeeld.

Wanneer we Hem aanspreken dienen we Hem altijd met Heer aan te spreken. Wanneer we evenwel een dienst van het woord doen kan het zeker ook zo zijn dat we van “Christus” of van “Jezus” spreken, om het karakter en de betekenissen van deze namen duidelijk te maken en te onderscheiden.

Efeze 4,22

In de volgende verzen leren we dat de nieuwe mens overeenkomstig God geschapen is (vs24) – met Hem nu is een nieuwe moraal verbonden. Deze moraal kunnen we alleen van de Heer Jezus leren – dus van Zijn ethisch morele karakter. In de Jh.8 zien we dat Hij het licht openbaart en ook alles volkomen in het licht stelt, het is van onschatbare waarde het middelpunt van de wegen van God in een Persoon te mogen zien gaan op de aarde.

In vs.22-32 vinden we een opmerkelijke opdracht en volgorde van de hier voorgestelde dingen. Vanaf vs.25 behandelt Paulus de praktische zijde van de nieuwe mens, nadat hij in vs.22-24 de grondbeginselen vooropgesteld heeft. We gaan verderaf van de positie die waar is met betrekking tot ons, zodat we praktisch ook overeenstemmen met deze positie. We zien eerst de objectieve waarheid en aansluitend de subjectieve zijde, dus zoals de waarheid zich in ons leven uitwerkt.

De dubbele punt aan het eind van vs.21 toont een zekere verbinding met dat wat hier direct op volgt. Het is echter niet zo dat na de dubbele punt de inhoud van de waarheid in Jezus wordt voorgesteld. Voor de dubbele punt wordt de eigenlijke uitspraak gedaan namelijk, dat we in Hem zijn onderwezen. Voor waarheid staat in de Griekse tekst geen lidwoord zodat betreffende de kernuitspraak ook vertaald kan worden: “wanneer u werkelijk... in Hem onderwezen bent - zoals alleen in Jezus waarheid is – zo weet u, *dat u....,de oude mens hebt afgelegd,...en de nieuwe mens hebt aangedaan*”.

Overigens, de schrift spreekt er niet van, dat we nieuwe mensen zijn geworden, maar dat we de nieuwe mens hebben aangedaan. Het gaat om zo te zeggen om twee posities. Deel hebben aan de nieuwe mens kan alleen op grond van het volbrachte werk van Christus op Golgotha.

Omdat God met onze verdorven natuur niets, maar dan ook helemaal niets kan beginnen heeft Hij ons de nieuwe mens gegeven. Een mens met en in zijn oude natuur zou de hemel als hel ervaren. Hij zou huiveren, wanneer hij daar gerechtigheid en heiligheid zou zien, dat wat de oude mens haat. Maar ook God zou deze toestand niet kunnen verdragen. Een aspect van het werk van de Heer Jezus was dat Hij niet alleen als Mens God volkomen verheerlijkt heeft, maar dat Hij ook plaatsvervangend het oordeel van God over de mens, wiens gestalte Hij heeft aangenomen, heeft doorgemaakt. Daardoor schiep Hij de basis voor iets geheel nieuws, omdat de oude mens nooit in de heerlijkheid had kunnen ingaan. De zondige menselijke natuur is door Zijn werk weggedaan – ook dat is een deel van de leer over “de Christus”. Veel christenen weten helaas alleen dat hun zonden zijn vergeven, niet het feit dat ook de oude natuur is gestorven. Het oordeel over de oude natuur en haar positie is op het kruis voltrokken. De Heer Jezus heeft daarmee gelijk de nieuwe mens geschapen, het prototype daarvan is de Heer Jezus als Mens op aarde - dat is “*de waarheid in Jezus*”. In Hem zien we alle wezenstrekken van een volledig nieuwe mens. Het is een mens, geschapen op aarde, maar niet in de eerste plaats voor de aarde, maar voor de hemel. Voor het vlees is in de hemelse gewesten geen plaats. Al deze dingen behoren mede tot de onderwijzing van “*de Christus*”. De vermaning voor ons is dat we dag in dag uit verwerklijken dat de oude mens gerechtelijk is weggedaan en afgelegd. We moeten dagelijks de Heer Jezus “*aangedaan*” hebben – ook dat is een deelaspect van de leer van Christus. De nieuwe mens is ons echter ook voor de aarde gegeven – daarvoor is de Heer Jezus als Mens op aarde ons voorbeeld. We zijn om zo te zeggen al in de hemel opgenomen – maar worden figuurlijk gezien – weer naar de aarde gezonden, om navolgers van God te zijn hier op aarde. De Romeinenbrief eindigt leerstellig met de kruisiging van de oude mens. Hier in de Efezebrief gaat de gedachte echter verder: de apostel laat ons zien wat Hij met ons tot volkomenheid heeft gebracht.

We moeten de oude mens van de zonde, onderscheiden van het vlees en van de oude natuur. Er wordt in de schrift noch van de zonde, noch van het vlees gezegd, dat het gekruisigd, uitgedaan of afgelegd is. Dat wordt alleen van de oude mens gezegd. De zonde zo wordt in 1Jh.1,8 gezegd is nog steeds in ons. De zonde is ook niet gestorven, maar wij zijn “*eens voor altijd ten opzichte van de zonde gestorven*” (Rm.6,10). Dat betekent dat we niet meer door het principe van de zonde beheerst worden. We kunnen evenwel nog naar het vlees wandelen. Wanneer we zondigen, moeten we niet zeggen dat de oude mens werkzaam of zichtbaar was – want die is gestorven. Wanneer we gezondigd hebben, (en

hoe vaak gebeurd dat!), dan worden weliswaar de karaktertrekken van de oude mens zichtbaar, doch actief in ons was de zonde, het vlees – hoe vernederend is dat voor ons. Hoe weinig verwerkelijken we noch dat waartoe we vermaant worden, namelijk, om te wandelen in praktische gerechtigheid en heiligheid.

In vs.20 en 22 worden we telkens aangesproken met “u”. Christus kennen betekent dat we werkelijk de oude mens hebben afgelegd. Wanneer we bijvoorbeeld problemen in ons leven hebben op zedelijk gebied, dan kennen we Christus niet werkelijk. Het is niet genoeg om alleen dat te kennen wat Paulus de Efeziërs in Hd.20 met het oog op het raadsbesluit van God, gezegd heeft. We moeten ook de oude mens afleggen – wat we helaas maar al te vaak verzuimen te doen. Het is erg als we onze positie kennen en zedelijk falen. We kennen alleen dan Christus werkelijk, als we verwerkelijken dat de oude mens is afgelegd. Paulus noemt in zijn brieven regelmatig tegenstellingen, hier stelt hij de oude mens tegenover de nieuwe mens. Ergens anders vinden we de volgende tegenstellingen:

1. In 1Ko.15,47 lezen we van de eerste en de tweede mens. Daar wordt Adam zoals hij geschapen is (stoffelijk), tegenover Christus gesteld.
2. In 2Ko.4,16 lezen we over de uiterlijke en de innerlijke mens: de uiterlijke mens is vergankelijk omdat hij voor het tijdelijke is toegerust, de innerlijke mens is voor het eeuwige toegerust en onvergankelijk.

Hier hebben we de oude en de nieuwe mens voor onze aandacht. Adam was tot aan de zondeval nog niet “*de oude mens*”, “*de oude mens*” werd hij eerst na de zondeval. Daarna was hij door de zonde gekenmerkt. De “*nieuwe mens*” is de mens na zijn bekering – voordien was hij een oude mens. De nieuwe mens is door een geheel ander principe gekenmerkt dan de oude mens.

De verzen 22-24 leren ons dat nog de nieuwe nog de oude mens statisch zijn - in tegendeel: ze bewegen zich. De oude mens verderft zich en het einddoel is eeuwig verderf. De nieuwe mens daarentegen wordt “*vernieuwt...in de Geest van uw denken*”. De oude mens is voor circa 2000 jaar geleden gekruisigd. De gelovige heeft bij de bekering de oude mens afgelegd en de nieuwe mens aangedaan. Dit feit moeten we iedere dag verwerkelijken.

We moeten de oude en de nieuwe mens als volgt onderscheiden:

met de oude mens is niet direct het vlees bedoelt maar de natuur die uit Adam is, dus dat wat we van Adam hebben overgenomen, hebben geërfd. De nieuwe mens toont ons Christus, zijn kenmerken, zijn karaktertrekken, het nieuwe leven.

Wanneer we hier van “*afgelegd*”, “*aangedaan*” en “*vernieuwd*” lezen, moeten we deze verklaring wat uitdiepen: ons gedeelte toont ons een wat ander aspect dan in Rm.6. De oude mens wordt niet op alle schriftplaatsen als, tot het verleden behorend, genoemd. In Rm.6 vinden we de oude mens als gekruisigd, daar gaat het om de gerechtelijke verwijdering voor het geloof. Hier echter gaat het om het “*afleggen*” van de oude en het “*aandoen*” van de nieuwe mens dit is eens voor altijd bij de bekering gebeurd – hoe zou het ook op een ander tijdstip hebben kunnen gebeuren!

De eigenlijke inhoud van de onderwijzing is, dat we de oude mens hebben afgelegd en de

nieuwe hebben aangedaan. Maar de gedachte gaat nog verder: We vinden in deze verzen drie maal een heel bijzondere zinsconstructie. Wat hierop neerkomt dat we niet alleen een gebeuren in het verleden voor onze aandacht hebben, maar dit gedeelte bevat ook oproepen, aansporingen om nu te verwerklijken. Het “afleggen” en “aandoen” gebeurde weliswaar in een ogenblik (het tijdstip van onze bekering) – daar hebben we geen aandeel in, het deed alleen de genade. Maar hier staat niet de principiële zijde op de voorgrond, veelmeer verbindt de apostel Paulus deze gedachte met vermaningen (het vervolg maakt een en ander nog duidelijker. ‘noot vert.’).

De hoofdgedachte is niet wat God, in het verleden, in Zijn genade aan ons heeft gedaan, hoewel ook dat waar is. In vs.17 hebben we in de Griekse tekst een soortgelijke zinsconstructie, de Imperatief (een zelfstandig naamwoord, gebiedende wijs), een oproep. Ook op deze plaats (vs.22) is er een oproep mee verbonden om de oude mens af te leggen en de nieuwe aan te doen. Het gaat er om dat deze principiële handeling die in het verleden bij onze bekering al is gebeurt, ons ook nu kenmerkt. In niet goed Duits zo ook in het Nederlands kunnen we het zo zeggen: “weest in een toestand van, de oude mens afgelegd hebbend”

Het is misschien een probleem voor ons dat we de nieuwe mens hebben aangedaan en daarnaast opgeroepen worden om hem aan te doen. We kunnen dat met een voorbeeld verduidelijken, wanneer een Zwitser het staatsburgerschap van Duitsland aanneemt, gebeurt dat in één ogenblik, namelijk op het moment wanneer hij de Duitse pas ontvangt – het is een eenmalige wisseling van het staatsburgerschap. Vanaf dit moment is de Zwitser een Duitser. De andere zijde is echter dat de nieuw ingeburgerde de plicht heeft om van nu af aan heel bewust als Duitser te leven. Hij moet verwerklijken wat hij te voren op het tijdstip van zijn inburgering verworven heeft, (bv. leren om hoog Duits te spreken). De zin van de oproep in deze schriftplaats is dus dat we moeten verwerklijken wat we principiële al hebben ontvangen. We hebben Christus geleerd. We hebben geleerd dat onze oude mens aan het kruis zijn einde heeft gevonden en we de nieuwe mens hebben aangedaan. We moeten steeds het doods oordeel op de oude mens schrijven en de nieuwe mens voortdurend aandoen.

De oude mens is de mens die goed en kwaad kent en het kwade doet; de nieuwe mens is de mens die goed en kwaad kent en het goede doet. Het afleggen van de oude en het aandoen van de nieuwe mens is eenmaal geschied, en wel bij de bekering, ze moet echter een uitwerking in onze dagelijkse praktijk hebben. In het verband van dit gedeelte zien we dat duidelijk. De apostel Paulus herinnert ons graag aan de dag van onze bekering en wil daardoor iets bewerken, en wel dat we niet meer het kwade doen, hoewel we daartoe nog in staat zijn. We dienen dat te doen, wat de nieuwe mens karakteriseert, namelijk het goede.

Van de oude mens lezen we dat hij “*ten verderve gaat*” – of zich verderft (onvoltooid tegenwoordige tijd). Daarom moeten we hem afleggen, eens voor altijd. De nieuwe mens daarentegen is overeenkomstig God geschapen.

De oude mens is gekenmerkt door de bedrieglijke begeerten. Daar tegenover staat de waarachtige gerechtigheid en heiligheid.

De apostel Paulus gaat het in dit gedeelte om twee waarheden:

1. Hij ziet de Efeziërs in een school en deelt hun mee dat de oude mens is afgelegd.
2. Hij spreekt van inwoning van de heilige Geest, we konden nooit overeenkomstig de nieuwe mens leven als de Heilige Geest niet in ons was.

Zo stelt Paulus in de verzen 22 en 24 een absolute waarheid voor, maar spreekt ook van het praktische resultaat van deze waarheid en wel vanaf vs.25. De vermaningen worden niet direct in vs.22 en 24 verstrekt, er komen veelmeer indirecte conclusies voor. Maar voor we de praktische conclusies kunnen uitvoeren moeten we in een toestand zijn die dat ook mogelijk maakt.

Efeze 4,23+24

Op grond hiervan is vs.23 tussen vs.22 en vs.24 gevoegd.

De nieuwe mens is in zoverre nieuw, omdat hij van een nieuwe aard is, een aard die er voorheen niet was. Bij de nieuwe mens gaat het, wat het karakter betreft, om Christus. Wat voorheen niet bekend was, heeft Hij op aarde uitgeleefd. Met vernieuwing in vs.23 is een opfrissen (aldus de Griekse tekst, 'noot vert.')

bedoeld. De nieuwe mens als zodanig wordt niet vernieuwd – hij wordt gesterkt (opgefrist) in de geest van het denken. Dit feit stelt ons in staat om Christus praktisch te verwerkelijken in ons leven.

Wanneer God een zaak oud noemt, dan ziet Hij het als beëindigt aan. Het gaat hier niet om een tijdelijk verouderen. Zolang we hier op aarde zijn, is God op deze wijze nog niet met ons tot het einde gekomen. In Op.21,1 lezen we van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde – er is echter nooit sprake van een oude hemel of een oude aarde. Veelmeer wordt de nieuwe hemel en de nieuwe aarde tegenover de eerste hemel en de eerste aarde gesteld. De eerste mens is lange tijd actief geweest, sinds de val van Adam. Maar hij werd in het begin nog niet “de oude mens” genoemd. Dat tijdstip kwam pas toen de Heer Jezus zei, dat het oordeel over de wereld was gekomen (Jh.12,31), waarbij Hij dacht aan het kruis. Sinds de kruisiging van de Heer is de afdruk van het oordeel van God zichtbaar geworden, sindsdien lezen we van de oude mens. God heeft de mensen onderzocht, zijn daden beoordeelt,

over hem geoordeeld en hem veroordeelt. Het oordeel van God is op het kruis voltrokken. Zo is God met de mens tot het eind gekomen en spreekt sindsdien van hem als “de oude mens”. De oude mens wordt nooit meer opgewekt. Door het geloof hebben we uitgedrukt, dat we instemmen en overeenstemmen met het oordeel van God. We hebben de oude mens in geloof afgelegd en door de doop bevestigd dat we overeenstemmen met Gods oordeel. Ook hier hebben we de oude mens door getuigenis afgelegd. Vanaf dit tijdstip zijn we verplicht, om in het licht van dit feit te leven. In de praktijk kunnen we de daden van de oude mens afleggen. Er zijn meer plaatsen in het nieuwe testament die ons er op wijzen dat in ons nog de oude natuur is, die in staat is om verkeerde dingen te doen maar omdat God ons toerekent dat de oude mens is afgelegd, door geloof en getuigenis, worden we vermaant de nieuwe mens aan te doen (vs.24). Het resultaat daarvan is, het leiden van een geheel nieuwe levensstijl. De karaktertrekken van dit leven zijn in de Heer Jezus zichtbaar geworden. Het is Gods wil, dat de trekken van het nieuwe leven, nu in het leven van gelovigen op aarde gezien worden. We kunnen zeggen: Christus is niet de nieuwe mens, maar de nieuwe mens is Christus. Omdat te begrijpen voegen we er aan toe: Christus als Persoon is niet de nieuwe mens; de nieuwe mens, wat zijn karakter betreft, is Christus.

Van de oude mens wordt gezegd, dat hij verdorven en onverbeterlijk is. Maar hij is eens en voor altijd afgelegd. Het aandoen van de nieuwe mens vergt een geheel andere activiteit. Zoals een kind voeding nodig heeft zo hebben wij dagelijks die vernieuwing (verfrissing) nodig. De positie van de oude mens vinden we in vs.22, de positie van de nieuwe mens vinden we in vs.24. Een praktische vereiste voor de nieuwe mens vinden we in vs.23.

De vernieuwing van de geest van ons denken dient doorlopend te geschieden, het is een voortdurend proces. Ze is een tegenhanger van de ijdelheid (vruchteloosheid) van ons denken (vs.17). Wanneer hier, van de geest van ons denken, sprake is, is de aard van ons denken bedoeld.

Men kan zich afvragen: welke gedachten komen er uit ons voort? de gezindheid is de bron van ons denken, die de zin tot uitdrukking brengt. Bij de volkeren was de aard van denken, ijdelheid, zij ging tot in het niets, het lege. De geest van ons denken in de zin van vs.23 uit zich, wanneer Christus in Zijn karaktertrekken in ons zichtbaar wordt.

Hoe vindt dat nu plaats wat in vs.23 staat: *“en vernieuwd bent in de geest van uw denken”*? Het gebeurt niet door menselijke wijsheid, ook niet door het houden van geboden of door de filosofie. De Efeziërs dachten dat de vernieuwing gebeurde door het doen van goede werken en het tonen van volharding (vgl. Op.2,2). Ons denken kan echter alleen vernieuwd worden als we naar de Heer Jezus zien. Hem moeten wij voor onze harten hebben. Niets verandert ons meer dan het kennen en bezien van deze Persoon. Dat alleen vormt de *“geest van ons denken”*; dan komt onze gezindheid overeen met Hem. We kunnen dan alleen het leven van de nieuwe mens tonen, wanneer de Heer de genegenheid van ons hart bezit.

We kunnen op deze nieuwe mens nog vier opmerkingen maken:

1. In Ef.2,15 hebben we de collectieve gezichtshoek: de gelovigen uit de Joden en uit de volken zijn tot *“een nieuwe mens”* geschapen.
2. In Ef.4,24 lezen we van de nieuwe mens in het enkelvoud. (in het Nederlands wordt steeds in enkelvoud gesproken omdat de mensen als nakomelingen van Adam, gezien worden in die ene, de mens Adam en als nakomelingen van Christus worden we ook weer gezien in deze ene, de Mens Christus Jezus die zoals al gezegd is, het prototype is. ‘noot vert.’). Dat is omdat er in deze wereld maar twee typen van mensen zijn, de oude mens met Adam als hoofd en de nieuwe mens met Christus als Hoofd.
3. Er bestaat een contrast tussen de nieuwe en de oude mens. De nieuwe mens is overeenkomstig God en voor de hemel geschapen. Maar het is Gods wil om al vast de oude schepping met de nieuwe mens te confronteren. Dit gebeurt te midden van de broeders en zusters, in het huwelijk, in het gezin en in het beroep.
4. Het Griekse woord voor nieuw heeft de zin van een nieuwe kwaliteit, een nieuwe verschijningsvorm. Omdat de nieuwe mens veel beter is dan de oude is hij op deze wijze nieuw. We kunnen dit verklaren aan de hand van hf.5,1. Het gaat er om dat de karakter eigenschappen van God in deze wereld worden getoond.

De nieuwe mens is Christus in Zijn wezenstrekken en in Zijn leven – het is niet zozeer Zijn Persoon als zodanig. De schepping van de nieuwe mens is de mededeling van het eeuwige leven. We zijn als nieuwe mensen, een schepping van God, hier wordt God gezien als Schepper van de nieuwe mens (vgl. 2Ko.5,17), waar staat *“we zijn in Christus een nieuwe schepping”*; vgl. ook Gl.6,15 waar ook staat *“een nieuwe schepping”*. Het is verheugend om te zien wat we in Christus Jezus zijn, een schepping van God, uit Zijn hand voorgekomen.

Karaktertrekken van het goede, dat zich in ons leven moet uiten, zijn gerechtigheid en heiligheid.

Gerechtigheid is een leven, een dagelijks gedrag voor God, een gedrag wat met God overeenstemt, wat de mensen om ons heen kunnen zien. Het is dat wat we behartigen, onze taken en onze plichten, voor God en de mensen.

De gedachte over heiligheid gaat dieper. Heiligheid is een verwerpen van alles wat tegen God en Zijn wil is, een afstaan van dat wat tegen God is. Ze is – positief uitgedrukt – een innerlijke afzondering naar God toe.

Rm.5,19 zegt ons, dat we in de positie van rechtvaardigen zijn gesteld. Maar de nieuwe mens toont ons meer dan een positie van rechtvaardigen. Voor God staan is een statische, onbeweeglijke zaak. De nieuwe mens daarentegen spreekt niet van een onveranderlijke toestand, hij is veel meer, de natuur van de Heer Jezus, Zijn leven zouden wij openbaren. Dat is het grote onderscheid tussen dat waar de Romeinenbrief over spreekt en dat wat we in de Efezebrief vinden.

Gerechtigheid en heiligheid horen bij elkaar. We moeten beide deugden in ons leven laten zien. Het moet daarom een gebed van ons zijn om voor Hem in vroomheid (heiligheid) en gerechtigheid te leven (vgl. Lk.1,74+75).

Met dit gedeelte hebben we – sterk gecompriemd – zeer hoge gedachten voor onze aandacht.

Wanneer we vs.22-24 nogmaals in het verband zien, mogen we nooit vergeten, dat de nu verheerlijkte Christus voordien op aarde het verlossingswerk volbracht heeft. Dat is een fundamentele waarheid voor onze praktijk. We bevinden ons hier in het praktische deel van de Efezebrief. Opdat we ons in de praktijk zo gedragen, dat het overeenstemt met God, was het nodig dat de Heer stierf, opstond en in de hemel terugkeerde. We hebben Zijn stem gehoord, Hij heeft ons geroepen, waarop we ons hebben bekeert. En zo hebben we een voorbeeld in de Persoon van de Heer Jezus, hoe Hij in Zijn leven op aarde, het leven van God in mensen, in volmaaktheid toonde. Paulus herinnert aan de dag van de bekering, waar we de oude mens hebben afgelegd en de nieuwe hebben aangedaan. De diepere grond voor het voorstellen van deze waarheid is echter, dat dit een dagelijkse praktische uitwerking in ons zou hebben. Wij zouden niet meer overeenkomen met het karakter van de oude mens, maar in ons handelen overeenkomen met de nieuwe mens, in gerechtigheid en waarheid.

De verzen 25-32 kunnen met de verzen 20-24 als volgt in verband worden gebracht: voordat de apostel Paulus in vs.25-32 enkele vermaningen uitspreekt, had hij verheugende dingen die we in vs.20-24 zien, voorgesteld. We zien hoe de Heilige Geest beide doet: hij bemoedigt en vermaant. Hij neemt zich de tijd en vat samen wat God tot hiertoe gedaan heeft en wat de Efeziërs bezaten; aansluitend geeft hij vermaningen. We zien dat bij God alles in een evenwichtige maat voorhanden is.

Efeze 4,25

Het nu volgende gedeelte begint met “*Legt daarom*” (vs.25): het heeft betrekking op dat wat

gezegd is voorafgaand aan dit gedeelte. We vinden dingen beschreven, die met de wandel te doen hebben en in een vorm van een optelling worden voorgesteld. Er wordt evenwel niet alleen gezegd dat we bepaalde (negatieve) dingen moeten nalaten. Er worden ook dingen genoemd die we moeten uitoefenen, dingen die tot het karakter van de nieuwe mens behoren, karaktertrekken van Christus. De nieuwe mens is een reproductie van Christus, in de zijnen – dat is het wat we in deze verzen vinden. We moeten daarom niet alleen genoeg nemen met het nalaten van het verkeerde, maar ook tonen wat door de Heer gewerkt is in ons en daarin wandelen.

We hebben hier in de eerste plaats vermaningen, die de karaktertrekken van de Heer Jezus tot inhoud hebben. Er wordt echter ook op de Heilige Geest gewezen, en wel in tegenstelling met bepaalde verkeerde uitingen. Afsluitend vinden we hoe God zelf genoemd wordt. In dit gedeelte wordt dus de Heer Jezus, de Heilige Geest en God voorgesteld.

Vanaf vs.25 vinden we aan de ene kant het principe van de naastenliefde – dat maakt het woordje “*elkaar*” duidelijk. Moeten we niet allen belijden dat het helaas zo vaak tot – problemen tussen mensen - ook onder de broeders en zusters is gekomen!?

In dit gedeelte wordt echter ook het principe van de liefde tot God voorgesteld. Onze gedachten moeten bij de Heer in de hemel zijn en van Hem genieten. Alleen wanneer we Hem werkelijk aanhangen en de oprechte gezindheid bij ons voorhanden is, kunnen we de geboden vanaf vs.25 uitvoeren. We moeten in zekere mate de lucht van Zijn tegenwoordigheid inademen (vgl. ook 2Ko.3,18 en Hb.12,1+2).

Hoe gerechtigheid en heiligheid (vs.24) in de praktijk wordt uitwerkt, vinden we vanaf vs.25.

We zien in vs.25 eerst dat, wat de oude mens altijd al heeft gedaan (leugen spreken), en wat de nieuwe mens altijd doet (waarheid spreken). De negatieve dingen die in dit gedeelte worden genoemd zijn ook al veelvuldig in de wet veroordeelt. Maar de positieve kenmerken konden in de wet niet aangekondigd worden, omdat ze uitwerkingen van de nieuwe natuur, de nieuwe mens zijn. Daarom is de wet van het oude testament niet een stukje levensregel voor ons. De tegenoverstelling van het negatieve (dat wat we moeten afleggen) ten opzichte van het positieve (dat wat we in de praktijk moeten brengen) is hier heel indrukwekkend. We kunnen hier het beeld van de verlamde, die tot de Heer Jezus werd gebracht, geheeld en bekwaam gemaakt werd, om op te staan en om zijn bed te dragen, naar voren halen. Hem verliet niet alleen zijn lamheid, maar hij droeg zelfs zijn bed. Dat werpt licht op ons gedeelte. We verlaten door de ontmoeting met de Heer het verkeerde en dat wat onwaar is en hebben de kracht om het positieve, het goede, het ware te doen.

Het verkeerde kunnen we in twee vormen verdelen:

1. De verdorvenheid.
2. Geweld.

De verdorvenheid uit zich in leugen en lust. In Gn.3,4+5 zien we dat de duivel Eva verleidt met een leugen en het voorstellen van een lust. Deze kenmerken vinden we hier in vs.25 en 28.

Geweld vinden we bij Kaïn (Gn.4,8). Deze kenmerken zien we hier in vs.31 in de vorm van gramschap, toorn en geschreeuw.

We vinden hier dus twee grondbeginselen van het verkeerde, die tegenover het element van het goede wordt geplaatst. Het is nodig om te zeggen, dat het niet een speciaal kenmerk van de nieuwe mens is, wanneer hij de negatieve dingen niet meer doet – deze waren al onder de wet verboden. De nieuwe mens daarentegen doet de hier voorgestelde positieve dingen, omdat hij Christus heeft gehoord en verzegelt is met de Heilige Geest. Wanneer we de goede dingen praktiseren, geven we “...de duivel geen plaats” (vs.27).

Vier punten kenmerken de nieuwe mens, die overeenkomstig God geschapen is. Ze tonen ons de wezenstrekken van God.

1. De nieuwe mens spreekt waarheid.
2. De nieuwe mens voelt met het hart van God. De Heer maakte het toornig, omdat de Farizeeën geen hart voor de mens met de verdorde hand had. Mk.3,1-6)
3. De nieuwe mens openbaart de goedheid van God. God heeft het boze door het goede overwonnen. vs.28 zegt ons, dat we evenzo moeten handelen. “*Het is gelukkiger te geven dan te ontvangen*” (Hd.20,35).
4. De woorden van de nieuwe mens zijn tot opbouw en tot zegen.

We kunnen deze kenmerken van de nieuwe mens zonder moeite direct bij de Heer Jezus terug vinden. Wanneer we ze openbaren, zijn we navolgers van God in deze wereld.

Er wordt voorop gesteld, dat we de leugen moeten afleggen (zo wordt het in het Nederlands vertaald, in het Duits geeft het meer aan alsof dit gebeurd is, ‘noot vert.’). Daarmee is niet bedoeld dat we nu geen leugen meer zouden uitspreken, maar dat we alle onoprechtheid en tweeslachtigheid afgelegd hebben en transparant moeten zijn (vgl. Jh.8,25 en 40). Het niet in acht nemen van deze eerste oproep, heeft al veel moeilijkheden veroorzaakt in de gemeenschappelijke omgang van de broeders en zusters. Zowel in de eerste schepping (Gn.3,4+5) als ook in de nieuwe schepping (Hd.5,1-11) ging de eerste zonde met leugen gepaard. Daar tegenover staat dat we waarheid zouden spreken, als reden wordt aangegeven dat we leden van elkaar zijn. De vermaningen in deze Efezebrief worden steeds op het niveau, van het karakter, van deze brief getild.

Het gaat in vs.25 opnieuw niet over de waarheid als zodanig (vgl. vs.15). Het gaat erom dat we oprecht en waar moeten zijn en dat onze gesprekken in waarheid gevoerd moeten worden.

Met waarheid spreken met de naaste wordt niet bedoeld, dat we over de waarheid onder alle omstandigheden en op elk moment moeten spreken – dat zou juist het tegenovergestelde zijn van het karakter van de nieuwe mens. De waarheid moet in wijsheid gesproken worden. We benutten dus niet iedere gelegenheid die er is om aan anderen te zeggen wat waar is – dat zou grote schade kunnen veroorzaken. Wanneer we de kentekenen van de nieuwe mens openbaren, wegen we af wanneer en hoe we de waarheid kunnen zeggen. Daarin is Abraham een voorbeeld voor ons (Gn.22,7+8): Abraham zei niet dat hij Izaak zou offeren, hij sprak in volkomen vertrouwen op zijn God: “*God zal Zichzelf een lam ten brandoffer voorzien, mijn zoon!*.”

Wij kiezen onze woorden soms bewust zo, omdat we willen verhullen wat we werkelijk willen zeggen. In Jh.4,17+18 spreekt de Heer Jezus heel duidelijk de waarheid, toch is de vrouw die aangesproken wordt niet geschokt doordat wat de Heer Jezus tegen haar zegt – ze is juist aangetrokken door de liefde en de genade van de Heer Jezus. Wat een voorbeeld voor ons! Wanneer we zo waarheid zouden spreken, zonder de genade te veronachtzamen, zullen de broeders en zusters tot wie we spreken, ondervinden, hoe lief we ze hebben (vgl. ook Jh.8,1-11). De Heer Jezus toont in Zijn leven gerechtigheid en genade. Dat zijn de kenmerken van het nieuwe leven. Wanneer we Hem “leren”, gaan we meer op Hem lijken.

Deze schriftplaats toont ons dat het spreken onder broeders door waarheid gekarakteriseerd is – zo ziet God de dingen. Dat is voor ons al een voorwaarde om in ons spreken iedere leugen, als een bewuste onwaarheid, te vermijden. Het gaat er niet alleen om, dat we woorden van waarheid spreken – dat deden ook de discipelen van de farizeeërs en de herodianen (Mt.22,16), maar zij kwamen en spraken vanuit een hart vol onwaarheid, de geest van de waarheid was niet in hun harten. Het is zelfs mogelijk om met de waarheid te liegen. Dit vers sluit de vermaning in om niet een partijdig gerichte uitspraak te doen en daarbij zelfs delen van de waarheid weg te laten. Ons hart is arglistig en boos en heeft de bekwaamheid, om een uiterlijke schijn van waarheid te laten zien.

Bij een inburgeringstest zal een mens normalerwijze niet iets zeggen wat tot zijn nadeel is en de inburgering zou kunnen verhinderen. Kenmerk van de waarheid is echter niet alleen om een vraag eerlijk te beantwoorden. De vrouw uit Jh.4 had werkelijk geen man, maar toch was haar antwoord niet de gehele waarheid (Jh.4,17). Het gaat er om dat waarachtigheid ons kenmerkt.

Wat God onder waarheid verstaat vinden we duidelijk in Zc.8,16+17. Het gaat erom, dat we in geheel algemene zin waarachtig zijn, maar bijzonder dan wanneer we met iemand over de ander spreken. Het opnemen van dingen wordt o.a. beïnvloed doordat ik al bepaalde dingen in mijn hart heb en bevooroordeeld ben – het resultaat kan onvrede zijn. We mogen het gesproken woord misschien nog oprecht verstaan, maar het komt er heel erg op aan, hoe we in het persoonlijke vlak in de aard en wijze, tegenover de ander staan, om op een ware oprechte wijze met de waarheid te kunnen omgaan. Vergelijken we daar mee onze Heer in Jh.18,33-38 – hij bleef waar, ook wanneer Zijn antwoorden nog meer de vijandschap van degene die Hem omgaven, aanwakkerde, Hij is steeds ons voorbeeld! Ook bij ons kunnen er situaties zijn dat onze antwoorden gevaren kunnen opleveren. Abraham bevond zich een keer in een zelfde situatie en zei de halve waarheid Gn.20,2 en 12). Maar onze Heer ging geen vraag uit de weg, Hij deed geen compromis, zelfs niet bij dreigend gevaar.

In deze schriftplaats gaat het hoofdzakelijk over het spreken met elkaar. We kunnen echter ook over elkaar spreken en van dat spreken wat ons werd gezegd. In het kader van een studie is een keer onderzocht hoeveel iemand objectief kan opnemen van dat wat hem wordt verteld: het was ca. 20% van het vertelde. Het is bewezen dat we bij dat wat verteld wordt subjectieve associaties toevoegen. Dat geeft aan welk een groot gevaar er is, als we met elkaar spreken en juist dan wanneer we over elkaar spreken.

In vs.25 zijn met “naaste” niet uitsluitend dichtbij staande personen of burens bedoeld. Het is de persoon met wie ik nou net van doen heb. We moeten tegenover alle mensen waarachtig

zijn. Dat het in deze schriftplaats bijzonder om de relatie tussen broeders en zusters gaat, laat ons de reden zien in vs.25b: "...want wij zijn leden van elkaar." Evenwel moeten we er op achten dat het woordje "want" niet op elke schriftplaats de zelfde betekenis heeft. Het is niet altijd zo dat een zin die met "want" begint, de zin uitlegt die ervoor staat. Hier is met de naaste ieder mens bedoelt met wie wij van doen hebben – waarmee natuurlijk – en in het bijzonder – onze broeders en zusters zijn ingesloten. Wanneer we in vs.25 onder "naaste" uitsluitend ons als broeders en zusters zien, zouden we zijn als de leviet en de farizeeër in Lk.10,31+32. Deze zienswijze is beslist te eng.

Wanneer van leden sprake is, moet ons gezegd worden dat zich al in het natuurlijke leven geen mens in z'n eigen vinger snijdt, er is ook niemand die tegen zichzelf liegt. Hier waar ons de uitwerkingen in de praktijk worden voorgesteld, vinden we voor de eerste keer de uitdrukking "leden". Wanneer we ons als broeders beliegen, is dat de top van het allergste. Wat in het natuurlijke lichaam niet voorkomt, moet ook in het geestelijke lichaam niet optreden.

Aan de hand van vs.25 kunnen we zien, dat onze taken, onze opgaven, uit moeten groeien, boven, of hoger zijn, dan onze betrekkingen of relaties die we hebben. Dit is één van de punten waarin we zeer gefaald hebben. We hebben hier een antwoord op heel hoog niveau: Het is een feit dat we leden van elkaar zijn, dit feit moet het gevolg hebben, dat we "waar" met elkaar omgaan. Wanneer we de verbinding tussen Hoofd en lichaam verstaan, wordt het onmogelijk om elkaar te beliegen. We moeten ons bedenken dat mijn broeder of zuster eveneens een lid is dat aan hetzelfde Hoofd ondergeschikt is. We denken veel te weinig of zelden aan deze waarheid en zijn eerder geneigd, om ons over broeders en zusters te ergeren, menigmaal zelfs tot toorn toe – en vergeten dan dat we leden zijn van onze trouwe Heer. Dit feit, dat we "één lichaam in Christus" (Rm.12,5) zijn, moest ons meer voor ogen staan, opdat we voor zulke negatieve uitwassen, bewaart blijven. We zien aan de hand van vs.25 dat, of de eenheid van het lichaam wordt gestoord, of ze wordt uitgedaagd.

Efeze 4,26

Vs.26 bevat een duidelijke oproep om toornig te worden: echter alleen dan, als de eer van God wordt aangevallen, hebben we een reden om toornig te worden. In zo'n verband werd zelfs de Heer Jezus toornig: "En Hij keek hen rondom met toorn aan," (Mk.3,5). Maar deze toorn ging bij Hem gepaard met droefheid (vgl. ook 1Sa.20,34). Dat toont Zijn volmaaktheid in Zijn handelen. Bij ons bestaat echter het gevaar dat we de toorn overschrijden. Maar wanneer gelijktijdig droefheid in onze harten is, zullen we voor een ontaarden van toorn bewaart blijven.

Ook in 1Sa.15,10+11 zien we wat met een, in Gods ogen, geoorloofde toorn wordt bedoelt (zie Staten vert. het Hebr. woord charah betekent: ontbranden, toornig of woede. 'noot vert.'). Het is zoals reeds gezegd is, dat wat we van onze Heer zien in Mk.3,5. De toorn die hier in vs.26 wordt genoemd is het verafschuwen van het verkeerde. Wanneer de Heer in onze dagen dermate wordt gelasterd en er zowel kwade als valse dingen over Hem worden gezegd, moeten we daarover bedroefd zijn en toornen. Zelfs het lijden van onze Heer wordt verfilmd en dat daarbij dingen ingevoerd worden die niet waar zijn ligt voor de Hand. In zulke situaties kunnen en zouden we ook moeten toornen. Wat vandaag in de media met betrekking tot onze Heer wordt voorgesteld, is afschuwelijk.

De hier genoemde toorn (vgl. ook Ps.4,5) is een heilige verontwaardiging, tegenover het verkeerde dat zich tegen God richt. Menigmaal verwisselen we dat: we zijn vaak verontwaardigt ten opzichte van het verkeerde, dat zich tegen ons richt – maar dat is hiermee niet bedoelt. Andersom kunnen we de vraag stellen: wanneer iemand die heilige verontwaardiging ten opzichte van het verkeerde dat zich tegen God keert, niet kent, is er dan wel leven uit God voorhanden?

Dat wat in vs.25b gezegd wordt is nodig voor het begrijpen van vs.26. Met toornen is de onwil tegen het verkeerde bedoelt. Zondigen daarentegen is de onwil tegenover diegene die het verkeerde doet. Voor deze achtergrond is het eveneens belangrijk om in acht te nemen dat de persoon zelf die gezondigd heeft, een lid is. We moeten dus de zonde haten, maar de betreffende persoon met liefde bejegenen. De liefde tot zulk een persoon mogen we echter niet boven de heiligheid van God stellen, want dan zou het bijvoorbeeld onmogelijk zijn, om een boze in de zin van 1Ko.5,13 uit het midden weg te doen. Daarvoor is veel genade nodig. In Lk.14,26 lezen we: *"Als iemand tot Mij komt en niet haat zijn vader, zijn moeder, zijn vrouw, zijn kinderen, zijn broers en zijn zusters, ja, zelfs ook zijn eigen leven, kan hij mijn discipel niet zijn."* Deze schriftplaats toont ons, dat we ons van het boze (als persoon) moeten afscheiden – dat wordt met "haten" bedoeld. Gevoelsmatige toorn voert ons op een verkeerde weg. De beperking van de toorn in Ef.4,26 is dermate groot, dat men bij terechte toorn snel de grenzen overschrijdt en zondigt. De vermaning in dit vers om niet te zondigen is voor de meesten van ons wel belangrijker dan de oproep om te toornen. Wanneer toorn in ons opkomt moeten we beproeven, of de toorn gerechtvaardigd is en Gods goedkeuring kan wegdragen. Het gevaar om uit te glijden is heel erg groot, omdat de toorn er met ons vandoor kan gaan. Wanneer we toornen en zondigen, dan zijn de dingen die in vs.31 worden genoemd, het resultaat.

Toen in Mozes "hitte des toorns" opsteeg, kwam hij van te voren uit de tegenwoordigheid van God – en deze ontbrand als hij bij Farao weggaat (Ex.11,8) en als het volk zich bezondigt met het gouden kalf (Ex.32,19), ontbrand opnieuw zijn toorn. Daaraan kunnen we zien, in welk huis deze brandende heilige toorn is geleerd.

Het directe tegenovergestelde daarvan zien we in Gn.34,7: Bij Simeon en Levi gaat het om een menselijke verontwaardiging, die voortkwam uit het vlees.

Van toorn lezen we ook in Mt.18,23-34. Het staat daar in verband met geduld, lankmoedigheid en barmhartigheid. Wanneer helemaal niets meer helpt, volgt na een afwachtende houding, toorn. Dat vinden we ook in onze schriftplaats (vgl. ook Rm.9,22). Toorn mag niet met woede verwisselt worden en mag ook nooit in woede ontaarden. Woede is een soort bandeloosheid; echter voordat er toorn ontstaat, zijn er vaak al lankmoedige bemoeienissen aan voorafgegaan.

In de schrift zijn er meerdere woorden die met "toorn" vertaald kunnen worden. In Gl.5,20; Ef.4,31 en Ko.3,8 vinden we "toorn" als een werk van het vlees, in de zin van woede. In Ko.3,6 lezen we daarentegen van *"de toorn Gods"* en op andere plaatsen van een heilig toornen. Bij ons is de toorn helaas niet altijd heilig, hij kan ook vleselijk zijn.

vs.26b toont ons tenslotte, dat onze gerechte toorn niet lang aan moet aanhouden – we

moeten innerlijk weer tot rust komen. Op z'n laatst tot 's avonds wanneer we een laatste keer voor die dag, onze knieën buigen, dan moet de toorn met de Heer besproken en aan Hem overgelaten worden – ons hart moet dan tot de normale rust zijn terug gekeerd. We mogen niet dagenlang met toornige gevoelens belast zijn.

Wanneer we de vs.20-30 overdenken, is het goed er nog een keer op te wijzen, dat er voor de gemeente van God in deze wereld, twee grote gevaren zijn:

1. Van buitenaf, de duivel;
2. Van binnenuit; het vlees, omdat de zonde nog in ons is.

We zien hier hoe God deze gevaren tegenkamt:

1. De duivel als vijand, komt Hij tegen, met de gaven.
2. a) Het vlees in ons, daar stelt God de Heer Jezus als voorbeeld tegenover, onze harten moeten zich met Hem bezig houden.
b) Bovendien houdt Hij het vlees voor, dat we in ware gerechtigheid en heiligheid en overeenkomstig God geschapen zijn.
c) Bovendien is de Heilige Geest de kracht in ons om het goede naar voren te brengen.

We zien, dat alles van God uitgaat.

In de verzen 25-32 gaat het om ons spreken en om ons doen – dat staat in verbinding met de waarachtige gerechtigheid van vs.24 (vgl. ook 2Ko.5,21).

Efeze 4,27

Wanneer we de duivel “plaats” geven, (vs.27) bedroeven we de Heilige Geest (vs.30) we moeten de Heilige Geest in ons “plaats” geven en ons door Hem laten leiden, want Hij neemt de strijd tegen ons vlees op (vgl. Gl.5,16-26). We vinden hier de Geest van God die voor een ieder van ons persoonlijk werkzaam is. Uit 1Th.5,19 weten we, dat indien we het woord van God niet aannemen, de Geest uitgeblust kan worden – dit feit heeft weliswaar meer betrekking op de samenkomsten. De aanwijzing in vs.30 echter geldt voor een ieder van ons persoonlijk.

Bovendien zijn we alleen dan werkelijk gelukkig, wanneer we de Heilige Geest “plaats” geven.

In de verzen 27-30 worden twee ernstige dingen voorgesteld:

1. De duivel “geen plaats” geven.
2. De Heilige Geest niet bedroeven.

Daar zijn niet perse zogenaamde ernstige zonden, in de zin van hf.5 (hebzucht, hoererij, enz.) bedoeld. Hier komen bijzonder gevaren zoals; onwaarheid, gebrek aan zelfbeheersing, oppervlakkigheid, nalatigheid en een bepaalde nonchalante christelijke levensstijl, voor onze aandacht. Door deze dingen geven we de duivel plaats en veroorzaken dat de Geest van God bedroefd wordt. Dat spreekt tot ons geweten.

De werkzaamheid van de duivel heeft betrekking op alle negatieve dingen die hier genoemd

worden. Het tegenovergestelde vinden we bij de Heer Jezus, voorgesteld in Ps.17,3.

De uitgangen van ons doen vindt steeds zijn oorsprong in ons hart en in onze gedachten en juist onze gedachten zijn het slachveld van de satan.

Vs.27 kunnen we toepassen op alle negatieve handelwijzen die hier genoemd worden. We leren hier, hoe onze houding tegenover de aanvallen van de duivel moet zijn. We moeten de bereidheid in ons hart hebben om de duivel geen plaats te geven, want hij wil te allen tijde onze gedachten vervullen en beïnvloeden.

Bij de overdenking van vs.27 moeten we bedenken, dat ons vlees, de oude natuur, de beste bondgenoten van de duivel zijn en deze zijn nog steeds bij ons aanwezig. Alleen het vlees in ons kan de duivel plaats geven. Het nieuwe leven in ons kan het daarentegen niet. Wanneer we gezondigd hebben, mogen we ons niet verontschuldigen met, de werkzaamheid van het vlees in ons: veelmeer hebben we dan schuld omdat we de duivel plaats hebben gegeven.

Ook in het duizendjarig vrederijk is het vlees nog in de dan levende mensen aanwezig – daarom bestaat ook nog de mogelijkheid om te zondigen. Omdat de satan echter gebonden is, hoeft men niet te zondigen – er bestaat dan niet meer het gevaar, om de duivel plaats te geven.

Efeze 4,28

In vs.28 wordt voor de eerste keer iets over werken gezegd. Tot hiertoe ging het in dit gedeelte om het spreken, maar hier hebben we met werken te doen. De samenstelling van woord en werk in dit gedeelte is betekenisvol. Tussen woord en werken, moet steeds overeenstemming bestaan. Het kan zijn dat we door onze woorden, onze werken te niet doen – het kan echter ook zijn dat we door onze werken onze woorden te niet doen. Werk en woord moet in evenwicht met elkaar zijn. Hier is weer de Heer Jezus ons volmaakte voorbeeld: in Js.53,9b wordt gezegd, *“omdat hij geen onrecht gedaan heeft en geen bedrog in zijn mond is geweest.”*, hier heeft *“onrecht”* betrekking op werken en *“bedrog”* op woorden. Lukas heeft in zijn evangelie (het eerste boek wat hij schreef) in Hd.1,1 geschreven: *“over alles wat Jezus is begonnen zowel te doen als te leren,”*, dus Zijn werken en woorden. De apostel Paulus spreekt in 2Ko.12,6b van dat, wat iemand *“van mij ziet of van mij hoort.”*, waarbij het zien weer op zijn werken en het horen op zijn woorden, betrekking heeft. Wat een machtig getuigenis ging er van de Heer zelf uit, maar ook van Zijn knecht Paulus. Ook van ons gaat een positief getuigenis uit, als er overeenstemming is tussen onze woorden en onze werken.

Bij stelen gaat het er om dat op een onrechtmatige wijze geld en goederen wordt verworven. Men kan daartoe verleid worden, als er geen werk is. Op deze wijze wordt de satan plaats gegeven. 1Th.4,12 vermaant ons, *“opdat u betamelijk wandelt tegenover hen die buiten zijn en van niemand iets nodig hebt.”* zo mogen we het wezen van de Heer openbaren. In dit verband is het goed te bedenken dat ook de staat bestolen kan worden. Doen we dat dan zijn we niet tot een getuigenis voor de Heer. Velen spannen zich in om zich het geld via beurzen te verschaffen – dit is echter niet *“werken”* in de zin van deze schriftplaats. Hoe beschamend is het wanneer het ons toevertrouwde geld aan de beurzen wordt verloren. In veel vergaderingen zijn door dit soort acties al problemen ontstaan. We moeten ons beijveren, zelf (met onze eigen handen) te werken. De fundamentele houding

die ons moet kenmerken vinden we in Sp.30,7-9. Ook moeten we er toe bijdragen dat anderen niet hoeven te stelen – we zijn daardoor voor hun een goede hulp en worden er voor bewaart, dat de naam van God wordt veronteerd.

Wij kennen allen zigeuners en weten dat zij twee problemen hebben: ze liegen en stelen uit gewoonte. Dat is in zekere mate hun cultuur. Door Gods genade zijn veel van zulke zigeuners tot geloof gekomen. Voor hun is het niet eenvoudig om van deze oude gewoontes, van deze cultuur die haast in hun genen zit, los te komen. Aan zulke personen moeten we bij de overdenking van vs.28 in de eerste plaats denken, hoewel deze onderwijzingen eveneens ook voor ons gelden. We worden namelijk opgeroepen om veeleer met onze eigen handen het goede te werken. Dit is ook een ernstig woord aan zogenaamde “eeuwige” studenten.

Daarbij moeten we echter ook bedenken dat er vandaag de dag veel werklozen en jonge mensen zijn die geen werk kunnen vinden. Vaak blijft hun niets anders over dan maar weer naar school te gaan. Zulke werkzoekenden kunnen door het overdenken van zulke verzen moedeloos worden. In dit opzicht moeten we met voorzichtigheid spreken.

We moeten ook in beperkte mate bedenken, dat er beroepen zijn die christenen niet kunnen uitvoeren, omdat ze een christen teveel in het systeem van deze wereld meeslepen. Een kind van gelovige ouders gaf op een keer de wens te kennen dat hij zeeman wilde worden, zijn vader antwoordde daarop: “een zeeman kan wel christen worden, maar een christen kan geen zeeman worden”.

In het tweede deel van vs.28 vinden we weer de kenmerken van de Heer Jezus. Hij heeft zelf 30 jaar lang gewerkt met zijn eigen handen. Paulus kan dit thema met autoriteit bespreken omdat hij zich evenzo gedroeg. (vgl. Hd.20,33+34). Hij had eveneens het doel om met zijn eigen handen in de behoeften, van anderen en voor zichzelf, te voorzien. De Efeziërs werden door deze brief nog eens duidelijk herinnert aan, hoe Paulus onder hen had gewerkt.

Het valt op dat hier van “werken” sprake is.. het gaat niet alleen om het doen van de eigen handen, het doen moet steeds een positieve werking hebben. Ook wij hebben zulke eenvoudige vermaningen nodig.

Het is God welgevallig, wanneer de behoeftigen iets wordt gegeven. Daarom komen de zondagse inzamelingen overeen met de wil en de wens van God. Toen in Judea een hongersnood kwam, ondervonden de broeders en zusters daar meteen de hulp vanuit Antiochië (Hd.11,27-30), het was een uitdrukking van diepe liefde en gemeenschap. Dat mogen we, ook vandaag nog, in praktijk brengen – we geven, afhankelijk van onze voorspoed (1Ko.16,2). Dat zijn offers van weldadigheid en mededeelzaamheid (Hb.13,16). We werken dus niet alleen opdat we ons eigen brood kunnen eten (hoewel dat waar en eerbaar is); de genade van God, waarin we staan, maakt ons bekwaam om meer dan dat te doen. Het is overigens mogelijk om de behoeften voor te zijn, voor dat ze werkelijk komen.

Paulus zelf heeft eveneens aan de armen gedacht (Gl.2,10). In 2Ko.8 en 9 lezen we dat het geven van goederen een “*genade*” genoemd wordt. Wanneer we behoeftigen iets geven is

het echter niet alleen de genade die ons daartoe aanzet. Wanneer God ons iets geeft geschiedt dat steeds uit pure genade. Wanneer wij echter iets geven, is het alleen goed de ander iets toe te laten komen, omdat we in zekere mate daartoe verplicht zijn (2Ko.9,9 waar ook van gerechtigheid sprake is). Gods doel in dit verband is dat er "*gelijkheid*" is. (2Ko.8,14+15)

we moeten het geven niet alleen als het vervullen van een verplichting zien. We moeten er om bidden, dat we genade mogen hebben, om iets te geven.

Bij de Joden is het geven vandaag nog als een "gerechtigheid" (Mt.6,1). Geven van aalmoezen is echter steeds ook een teken van barmhartigheid. Het geven behoort weliswaar ook tot praktische gerechtigheid, het karakter van deze daad is echter een bewijs van genade en barmhartigheid. Beide gezichtspunten zijn toepasselijk. Van Gods zijde uit gezien is het een kenmerk van gerechtigheid, wat de zijde van de ontvangers betreft, is het genade.

"Het is gelukkiger te geven dan te ontvangen" (Hd.20,35), is een woord van de Heer Jezus. Deze achtergrond zou ons "geven" moeten kenmerken. Voor die, die een gezond gevoel hebben, kost het eerder moeite om iets aan te nemen. Maar wie heeft ons meer aan gaven gegeven dan onze Heer, die zichzelf voor ons gegeven heeft? De Macedoniërs "*gaven zichzelf eerst aan de Heer*" (2Ko.8,5). Geven in deze zin geeft rente voor de eeuwigheid. Het is erg beschamend voor ons wanneer we vandaag niet meer bereid zijn, gelden voor de bouw van Gods koninkrijk, beschikbaar te stellen; bovendien beroven we God.

In Sp.31,13-15 lezen we van een Godvrezende vrouw, die voor haar huis werkte. Haar verwerven was goed, maar niet alleen voor haar eigen huis, ze had ook iets over voor anderen (vs.20). Wanneer we op deze wijze onze handen tot zegen gebruiken, komt de zegen ook op ons terug. Het komt er evenwel niet alleen op aan wat we geven, maar op de aard en wijze, waarop we geven.

De verzen 28+29 sluiten op een wonderbare wijze aan op het voorgaande. Noch ons lichaam, noch de leden zijn zondig in zichzelf. Maar de leden kunnen gebruikt worden om de trekken van de oude of de trekken van de nieuwe mens voor te stellen. We kunnen zowel positieve als negatieve dingen doen of zeggen. Onze handen die vroeger bezig waren om ze te vullen met bezittingen van anderen en wel op een egoïstische wijze, mogen nu ten nutte van anderen gebruikt worden; ze geven in plaats dat ze nemen. De tong wordt in het woord van God eveneens genoemd. De praktische apostel Jacobus dit thema in detail (Jk.3,1-12). Het grootste schip dat ooit gebouwd werd, werd gestuurd door een klein roer. Met betrekking tot de tong kunnen we zeggen dat ze tot de kleinste lichaamsdelen behoort en desondanks in staat is om meer schade toe te brengen dan enig ander lid.

Zo vermaant ons de apostel, onze woorden te gebruiken tot opbouw en niet tot beschadiging. Dat is weliswaar makkelijk gezegd, maar toch heel belangrijk om het openlijk te zeggen. Daardoor verplichten we ons om dat te verwerkelijken wat hier wordt gezegd.

Er is zijn zowel uiterlijke als ook innerlijke behoeften. Dat zien we aan de hand van vs.28+29. In vs.28 ging het om uiterlijke dingen, daarom; waardoor ons lichaam gesterkt

wordt. In vs.29b gaat het om innerlijke dingen, daarom; hoe de ziel gesterkt kan worden.

Efeze 4,29

vs. 29 vermaand ons om acht te geven op, hoe wij met elkaar en tot elkaar spreken. We vinden hier twee mogelijkheden:

1. Een vuil, hatelijk, verderfelijk woord, beschadigd de gesprekspartner en bouwt niet op (vs.29a).
2. Onze woorden kunnen tot opbouw van de geestelijke toestand van de broeders zijn – en daar moeten we naar streven (vs.29b).

In vs.29 gaat het om onze mond. Hij moet twee dingen dienen:

1. Tot noodzakelijke opbouw;
2. en genade geven.

Opbouw is zeer noodzakelijk voor de geestelijke groei van de gelovigen. Wanneer het er omgaat om hen die horen genade te geven dan kunnen we tot die kring van "*hen die horen*"; alle mensen, ook de ongelovigen, insluiten. Het woordje "*opdat*" in vs. 29 geeft aan dat opbouw en genade geven geen twee gescheiden dingen zijn, maar dat het "een" zaak is. Degene die spreekt moet een kanaal zijn, hij moet de woorden spreken, zoals God ze aan de horenden wil meedelen.

We moeten ons steeds bewust zijn dat we ingebed zijn in de rijkdom van de genade van God. Daarom is het goed onze mond alleen dan te openen, als het tot opbouw is en er genade gegeven kan worden.

Met de aanwijzingen uit vs.29 is de praktijk van onze gesprekken bedoeld. We moeten ons steeds weer afvragen: dienen de gesprekken onder ons tot opbouw? Heden ten dage moet natuurlijk ook veel besproken worden dat tot onze dagelijkse beslommeringen behoort; laten we echter in de geestelijke gesprekken niet te kort schieten. Profane gesprekken moeten we niet voeren zoals ook in 2Tm. 2,16 staat. Ook wanneer Gods woord verandert wordt kunnen we heel gauw tot een vuil woord geraken.

Er zou gesproken moeten worden "*dat goed is tot opbouw waar dat nodig is,*"

vs.29 wijst ons er indirect op, dat bij de gelovigen grote honger naar opbouw en woorden van genade voorhanden zijn. Het woord van God is overal waard om gesproken te worden - ook letterlijk, want het spreekt voor zichzelf.

Hoe kostbaar is het echter dat ook vandaag nog woorden tot noodzakelijke opbouw gesproken worden, die voldoen aan de behoeften van de gelovigen. Wanneer echter een onbedacht woord wordt gesproken kan grote schade worden veroorzaakt (Sp.12,18). Dan is het nodig om woorden tot genezing te spreken (vgl. daartoe inhoudelijk Js.50,4). In de omgang met onze Heer moeten we steeds het oor laten openen. Alleen dan zullen we het juiste woord op de juiste tijd vinden.

Aan de hand van Mt.12,34 weten we, dat wat we spreken, uit ons hart komt. In Ps.45,2+3 zien we eveneens het verband tussen onze harten en onze woorden. Om het goede, in de zin van vs.29 te kunnen spreken, moeten onze harten de goede gezindheid hebben. Wanneer we aan de hand van enkele verzen uit Fp.4,8 de persoon van de Heer Jezus in ons hart en onze gedachten, overwegen, komen er als vanzelf woorden van genade in ons op.

Maar waarmee zijn we in ons innerlijk bezig? Hebben we Christus geleerd? Is dat het geval, dan zal dat in onze uitingen te horen zijn. Houden we ons echter bezig met vuile en hatelijke woorden (die in zich verkeerd zijn), of gaan er bittere gedachten door ons heen, dan moeten we ons niet verwonderen als ze ook over onze lippen komen. We moeten dus waakzaam zijn over de opwellingen van ons hart.

We moeten erkennen dat we in deze punten dikwijls falen. Hoe kunnen we nu voldoen aan alles wat hier staat. Want we moeten bedenken dat als we in deze punten falen, ook de eenheid gestoord wordt. Een antwoord vinden we in Ps.25,15 en 21: het is een werkzaam middel, wanneer we steeds op de Heer Jezus zien; dan worden we ons zijn volmaaktheid bewust, maar gelijktijdig onze onvolmaaktheid en ons onvermogen – dit inzicht leidt ons tot de steeds weer noodzakelijke zelfveroordeling. *“Als dan uw oog eenvoudig is, zal uw hele lichaam verlicht zijn;”* (Mt.6,22).

In vs.25 werden we opgeroepen om de waarheid te spreken. Hier lezen we van genade. Het oude grondbeginsel, dat waarheid en genade bij elkaar horen, wordt hier weer duidelijk (Jh.1,17b). Bij het overdenken van Lk.4 verbazen we ons over de woorden van genade die de Heer Jezus sprak (Lk.4,16-22), toch liet Hij de woorden van genade niet ontbreken (Lk.4,25-27). Onze Heer zelf heeft ons getoond hoe we in genade en waarheid met de mensen (en bijzonder onze broeders en zusters) moeten omgaan. Wanneer we in gemeenschap met Hem leren, worden ook wij bekwaam om woorden van genade te kunnen spreken.

Efeze 4,30

Vs.30 toont ons het symbool van een zegel. Het is een stempel, of een bevestiging dat we echt zijn. Het is het teken van een eigendomsrecht. *“met Wie u verzegeld bent tot de dag van de verlossing.”* de Heilige Geest wil met dit vers het volgende bewerken:

1. Hij richt onze blik terug en toont ons dat we verlost zijn (hf.1,7).
2. Hij richt onze blik op de toekomst, op het tijdstip, dat ook ons lichaam verheerlijkt zal worden.

Dit vers laat ons bovendien zien dat ons lichaam nog tot de eerste schepping behoort.

vs. 28+29 tonen ons; in het verband gezien; het volgende: het is uitermate jammer, wanneer de positieve uiterlijke kenmerken van vs.28+29 bij ons ontbreken. Omdat het innerlijke kenmerk, de verzegeling met de Heilige Geest (vs.30), bij ons aanwezig is. Wanneer de uiterlijke kenmerken ontbreken, dan wordt de Heilige Geest bedreeft.

Onze wens en bede tot de Heer moet zijn, dat we uit deze overdenking voordeel mogen hebben voor de praktijk, om de Heilige Geest niet te bedroeven, maar tot eer en verheerlijking van de Heer onze weg mogen (persoonlijk en gemeenschappelijk) gaan.

7. Efeze 4,31-5,14

Uit aantekeningen van Th. Meinert tijdens de conferentie in Dillenburg, van 19 tot 21-09-2006 en vertaald door H.C.M. ten Haaken.

Inleiding

Wanneer het in ons voorliggende gedeelte om de praktische zijde van het christelijke leven gaat, zijn er 5 hoofdpunten die voor ons erg belangrijk zijn:

1. We hebben een **Maatstaf** en deze maatstaf is God zelf (hf.5,1). Zijn wezen is licht en liefde.
2. Wij hebben een volmaakt **Voorbeeld** (hf. 5,2): Christus. Hij heeft zich geheel aan God gegeven en daardoor heeft Hij zich ook geheel aan ons gegeven.
3. In hf.4,30 zien we de **bekwaamheid** of het vermogen om in praktische heiligheid en gerechtigheid voor Hem te leven, omdat we de nieuwe mens hebben aangedaan.
4. In hf.4,30 zien we de **Kracht** die ons ter beschikking staat, de Heilige Geest. Wij staan onder de invloed van de Geest van God. Hij leidt onze gedachten en gevoelens.
5. Er bestaat een **gevaar**, dat we de duivel ruimte geven (hf.4,27), zodat hij op ons vlees inwerkt om dingen in ons te wekken die de Heer veronteren.

In Ef. 4,24 hebben we gelezen dat we de nieuwe mens hebben aangedaan en dan is het heel natuurlijk dat we ook de wezenstrekken van God en het karakter van de Heer Jezus tonen. Aan de andere kant moeten de wezenstrekken die niet bij de persoon van de Heer Jezus passen, niet openbaar worden. In hf.4,25-31 wordt niet alleen een lijst van zonden genoemd, maar het gaat er om dat ons getoond wordt wat niet bij de Heer Jezus, bij de Heilige Geest, en bij het nieuwe leven past, want dat bedroeft de Heilige Geest.

Het in vs.27 genoemde gevaar is een van de invalspoorten waardoor het bedroeven van de Heilige Geest tot stand komt. Er zijn twee grote krachten die ons tegenstaan, dat is de duivel en ons vlees. Wij moeten deze beide krachten duidelijk van elkaar onderscheiden en voor beide op onze hoede zijn. Het vlees hebben we bij de overdenking van vs.22 gezien; het is nog in ons (Rm.7,18). In Rm.6,6 wordt ons weliswaar gezegd dat de oude mens gekruisigd is. Hoe kunnen we deze plaatsen met elkaar in overeenstemming brengen? We mogen in geen geval zeggen dat in de gelovige niets kwaads meer is want het vlees (de leden van de oude mens) is nog in ons. Wij moeten ze doden (Ko.3,5). De oude mens als zodanig is door het werk van de Heer aan het kruis weggedaan, maar de overblijfselen van haar zijn nog aanwezig en kunnen ons - onafhankelijk van het werken van de duivel - tot kwaad verleiden. Het bewijs vinden we in het feit dat zelfs in het duizendjarige rijk nog gezondigd kan worden alhoewel de duivel in die tijd gebonden is. Het vlees kan dus in ons werken en is daarom een groot gevaar voor ons.

Efeze 4,30v

In vs.30 werden ons twee aspecten voorgesteld:

1. Onze verantwoording;
2. onze zekerheid.

De verantwoording ligt daarin dat we de Heilige Geest niet moeten bedroeven. De zekerheid dat we met Hem verzegeld zijn. Die zekerheid heft onze verantwoordelijkheid niet op; het is een grondbeginsel dat door de hele heilige schrift heen te zien is. Het is daarom onmogelijk om op grond van onze zekerheid een oppervlakkig leven te gaan leiden. Juist de toezegging

van ons heil moet ons er toe leiden vol verantwoording onze weg te gaan.

De gave van de Heilige Geest is naast de gave van de Heer Jezus zelf het grootste geschenk van God. Welk een geweldig feit is het toch dat de Heilige Geest in ons woont! In hf.2,22 zien we de Heilige Geest als wonend in de behuizing van God voorgesteld. In hf.4,30 vinden we daarentegen de Heilige Geest als wonend in ons. Wij zijn met Hem verzegeld. In hf.1,13+14 gaat het om het onderpandvoor het erfdeel dat we nu nog niet hebben; maar we hebben alvast het zegel, de zekerheid. In hf.4,30 gaat het om de verzegeling op de dag der verlossing. Die verlossing is nog toekomstig en betreft ons lichaam, ze vindt plaats wanneer de Heer Jezus ons thuishaalt. Ons lichaam wordt op de dag van de verlossing veranderd respectievelijk opgewekt. Rm.8,23 laat ons zien dat we het zoonschap verwachten: “de verlossing van ons lichaam”.

We worden opgeroepen de Heilige Geest **van God** niet te bedroeven. Deze uitdrukking laat ons zien dat het om de heiligheid van de persoon van de Heilige Geest gaat; Hij is heilig en Hij is Gods Geest. Zijn autoriteit staat op de voorgrond. Deze plaats wijst ons echter ook op het ernstige feit dat het mogelijk is de Heilige Geest te bedroeven. Hoe dat gebeuren kan zien we bijzonder duidelijk door het noemen van leugen, diefstal, spreken van vuile woorden, de dingen van vs.31 en het ontbreken van vergevingsgezindheid vs.32 – elke vorm van zonde bedroeft de Heilige Geest. Het is aan de andere kant ongewoon en delicaat, om in de gevoelens van God te mogen zien (vgl. Gn.6,6 waar van smart gesproken wordt).

Het is hier de enige plaats in het nieuwe testament die ons zegt dat we een Persoon in de Godheid kunnen bedroeven. In Js.63,9+10 hebben we een vergelijkbare plaats. We vinden daar hoe de Heer zich om zijn volk bekommert en hun helpt in al hun omstandigheden; Hij deed alles wat er maar te doen was. Maar het volk was weerspannig en “bedroefde Zijn heilige Geest”. God veranderde en openbaarde zich vervolgens als een vijand. Zo is echter zijn handelen in het N.T. niet meer.

Het valt op dat in dit verband het woord “heiligen” in Js.63,9 met een kleine letter begint. De reden daarvoor is dat de Heilige Geest – hoewel Hij in het O.T. meerdere malen aangeduid wordt – in die tijd nog niet als Persoon op aarde was. Daarom is in Js.63,10 meer de Geest der Heiligheid bedoelt, God in Zijn Heilige wezen.

De plaats in Js.63,10 laat ons een groot onderscheid zien ten opzichte van de tegenwoordige tijd, en wel hierom, dat de Heilige Geest nu in ons is en niet buiten ons. God in de hemel werd toen door het gedrag van het volk Israël bedroeft (vgl. Ps.78,40), maar nu in deze tijd is de Heilige Geest in ons en kan door ons bedroeft worden. Zonde is weliswaar altijd erg geweest, doch bijzonder ernstig is het wanneer gelovigen, waarin de Geest Gods als krachtbron woont, zondigen.

Wanneer we zondigen, veronteren we weliswaar de Heer, maar er staat nergens dat we Hem daarom bedroeven. We kunnen de Heilige Geest bedroeven, dit moeten we niet verwisselen met “doven” of “uitblussen” 1Th.5,19. Wanneer dit gevaar niet bestond zou deze waarschuwing hier niet staan. De Heilige Geest neemt alles waar, Hij woont immers in ons! De nieuwe mens is door God geschapen, de Heilige Geest echter niet, Hij is volledig onafhankelijk van ons zelf, hoewel Hij in ons lichaam woont (niet alleen in ons hart). Door alles in

ons wat niet in overeenstemming met God is, bedroeven we de Heilige Geest. We kunnen Hem echter niet weg zondigen (door ons zondigen weg sturen). Hij zal altijd bij ons blijven. De bede van Ps.51,11 *“neem uw Heilige Geest niet van mij”*; komt niet overeen met onze nieuwtestamentische positie, zo kon alleen een oudtestamentische gelovige bidden waarover (niet waarin) de Geest Gods kon komen. De Heilige Geest kan van ons nieuwtestamentische gelovigen nooit weggenomen worden, Hij woont in ons, in tegenstelling tot de gelovigen van het oude testament. Hij zal altijd in ons blijven. Laten we Hem daarom niet bedroeven. We zullen het doel weliswaar bereiken, maar het is ontstellend als we de wens van de Heilige Geest tegen staan en Hem daardoor bedroeven. Dat moet niet alleen een weten met het hoofd, maar veelmeer een diep bewustzijn van ons hart zijn!

Gaat bv. een gelovige in de bioscoop en kijkt naar een smerige film, dan moeten we ons bedenken dat de Heilige Geest mee moet gaan. De gevoelens die de Heilige Geest dan heeft kunnen we ons niet voorstellen. Wat ik ook doe en waar ik ook heen ga, de Heilige Geest moet mee. Dit feit onderstreept onze verantwoordelijkheid omdat Hij altijd bij en in ons is. Als we dit bedenken is het een geweldig middel om ons te bewaren.

Met “bedroeven” is niet een “aanval op de eer” bedoelt, met bedroeven wordt net zoals het woord zegt, bedoelt “iemand bedroefd of treurig maken” een soortgelijke uitdrukking vinden we in Jh.21,17. *Petrus werd bedroefd*. De Heilige Geest wil graag iets in ons doen en niet alleen maar wonen. Wij moeten ons door Hem laten leiden. Falen we hierin dan bedroeven we Hem. Vs. 29 heeft ons duidelijk gemaakt wat daartoe nodig is: in vs.29a hebben we een werking van ons vlees en vs.29b maakt ons duidelijk wat de Heilige Geest in ons wil in zekere mate moeten we Hem en Zijn leer opsieren (Tt.2,10) *“opdat zij de leer van God, onze Heiland, in alles versieren”*. Wanneer bv. een vader zijn zoon wil helpen opdat deze op een bepaald gebied verder komt en de zoon verzet zich daartegen, dan is de vader bedroefd. Dit gaat verder als zou het alleen maar heten tegen het karakter van de Geest te zijn.

Wanneer we de Heilige Geest bedroeven, hinderen we Hem in Zijn hoogste opgave; dat is de Heer Jezus verheerlijken. Wanneer we in de hemel zijn, is de Heilige geest nog steeds in ons en dan kan Hij zijn taak in ons volmaakt uitoefenen.

Betreffende de leiding van de Heilige Geest in de samenkomst hebben we in 1Th.5,19-22 een directe aanwijzing, dat maakt ook het verband duidelijk.

“Blust de Geest niet uit. 20 Veracht de profetieën niet, 21 maar beproeft alles, behoudt het goede. 22 Onthoudt u van elke vorm van kwaad”.

Juist dan wanneer in de samenkomst de dienst van profetie wordt uitgeoefend wordt de oproep om de Geest niet uit te blussen zeer actueel. Wij kunnen heel goed zeggen dat wanneer ik mij in de samenkomst verzet tegen de leiding van de Heilige Geest, mij deze zonde persoonlijk betreft en ik daarmee de Heilige Geest bedroef. We moeten wel een onderscheid maken tussen de leiding van de Geest in de samenkomst en de leiding van de Geest in ons privé leven, maar iedere vorm van eigenwil bedroefd de Heilige Geest (ook eigenwillig een lied opgeven). Wanneer we de Heilige Geest bedroeven kan Hij ons niet vervullen. Bij de overdenking van vs.30 is geen situatie in mijn leven uitgesloten en helaas kan ook in het gemeentelven (samenkomst) mijn vlees werkzaam zijn.

Dit vers maakt heel duidelijk dat de Geest Gods een Persoon is die wij kunnen bedroeven; Hij

is niet alleen een invloed of een kracht. De Heilige Geest is God die in mij woont. Hij geeft mij het bewustzijn van de tegenwoordigheid van God. Wanneer ik Hem bedroef kom ik in een toestand die voor een gelovige niet past. De kracht gaat verloren en het gevolg is dat we gemakkelijk verder in zonden kunnen vervallen.

In 2Tm.3,8b lezen we van mensen die bedorven zijn “in hun denken” (gezindheid). De Heer Jezus legde een keer de Joden uit welke uitwerkingen hun gedachten op hen hadden. Bij het bedroeven van de Heilige Geest gaat het ook om onze gedachten. Alle gedachten die niet overeen komen met de Heilige Geest bedroeven Hem. En hoeveel gedachten zijn er die deze Goddelijke persoon onwaardig zijn. Laten we ons eens afvragen waarmee we ons bezig houden in onze gedachten wanneer we tijd hebben.

We moeten in dit verband echter ook bedenken dat gedachten bv. op grond van ziekte in geestelijk opzicht, onbewust kunnen komen en niet stuurbaar zijn. Dwanggedachten behoren tot een ziektebeeld en zijn niet de normale toestand waar Gods woord vanuit gaat, zoals in 2Ko.10,5 waar gezegd wordt dat we “*elke gedachte gevangen nemen*” zullen “*tot de gehoorzaamheid van Christus*”. Wanneer iemand geestelijk ziek is kan hij dat niet. Gedachten als gevolg van geestelijke ziekte mogen we niet onder het toepassingsgebied van vs.30 insluiten.

We moeten wel erkennen dat we relatief weinig aan de Heilige Geest denken. In onze gebeden noemen we Hem weliswaar vaak, toch spreken we zelden over Hem. Dat is zeker ook een reden, dat we ons te weinig bewust zijn, dat we Hem door zonde bedroeven. Ook zijn we ons veel te weinig bewust welk een positieve invloed deze Persoon op ons heeft. Deze overdenking mag ook een stimulans zijn om meer over deze Persoon na te denken en over Hem te spreken.

De bezigheid van de Heilige Geest vinden we in het Johannes evangelie op meerdere plaatsen beschreven. Jh. 14,26 zegt ons dat Hij zich richt op dat wat in het oude testament gezegd werd en op dat wat de Heer Jezus zelf gezegd heeft. De Heilige Geest zal in herinnering brengen. In Jh.16,13 vinden we dat Hij zich enerzijds op de brieven van het nieuwe testament richt, op de gehele waarheid en anderzijds op de openbaring, het toekomstige. Zijn kenmerk is dat Hij de Heer Jezus verheerlijkt. Wie tot de Heilige Geest persoonlijk spreekt of zingt, is niet in overeenstemming met Gods gedachten. De Heilige Geest heeft de dingen van Christus en laat ze ons zien (Jh.15,26). Zijn getuigenis is bv. dat de Heer Jezus de Heer der heerlijkheid, de Voorspraak, de Hogepriester, de Dienaar en Opziener is. Zijn vreugde is het als Hij van Christus kan spreken. Doch vaak moet Hij ons ook tonen hoe onze gemeenschap betrokken (bewolkt) is en ons weer op het goede pad brengen.

De Heilige Geest is steeds in ons, want in Rm.8,11 wordt gezegd dat Hij in ons woont. Wanneer de Heer Jezus persoonlijk (lichamelijk) hier in deze ruimte zou zijn, zouden we ons dan voor kunnen stellen dat wij ons Zijn tegenwoordigheid bewust waren? Jazeker toch! Daaraan kunnen we erkennen dat we zo vaak op het zichtbare gefixeerd zijn. De tegenwoordigheid van de Heilige Geest in ons is net zo reëel als toen de Heer Jezus bij zijn discipelen op aarde was.

We kunnen ons in dit verband afvragen wat er met de Heilige Geest gebeurt als ons lichaam sterft en ontbind. Jh.14,16+17 zegt ons dat Hij bij ons is tot in eeuwigheid. Uit 1Ko.6,19 weten we dat ons (levende) lichaam de tempel van de Heilige Geest is. Broeder Darby schrijft

naar aanleiding van Hd.1,2 dat deze plaats indirect zegt dat de gelovige de Heilige Geest niet verliest ook als hij gestorven en weer opgestaan is. Want met betrekking tot de opgestane Heer wordt deze uitspraak gedaan. Wij zullen de Heilige Geest ook na onze opstanding in ons hebben. Ook Rm.8,11 zegt dat heel duidelijk: onze sterfelijke lichamen zal Hij levend maken vanwege de in ons wonende Geest. Het eerste deel van vs.11, dat zegt dat de Geest in ons woont, heeft betrekking op ons leven; maar in het 2^e deel is de conclusie: netzo als de Heer Jezus is opgewekt, zullen ook wij worden opgewekt, vanwege de in ons wonende Heilige Geest. Onze geest zal na onze lichamelijke dood met de Heilige Geest in het paradijs zijn. Bij de opstanding worden geest en lichaam weer met elkaar verbonden.

Wij kennen gedragingen, waarvan wij niet weten of zij slecht zijn. In vs.31+32 worden echter volledig duidelijke dingen vermeld. De vraag kan opkomen of wij de Heilige Geest ook bedroeven als wij slechte dingen doen waarvan we ons niet bewust zijn. Zeker is, dat niet alleen concrete zonden de Geest van God bedroeven, maar ook oppervlakkigheid en nonchalantheid. Het kan zijn dat wij ons met slechte dingen hebben bezig gehouden en als gevolg daarvan steeds weer de gedachten aan dit slechte in ons opkomt, deze gedachten moeten we belijden en veroordelen; ze zijn daarom zondig omdat de oorzaak, namelijk het bezig zijn met deze slechte gedachten, bij ons lag. Er kunnen ook (dwang) gedachten zijn, die onbewust komen; als zij ons belasten, zouden wij hen aan de Heer moeten bekennen, maar een bedroeven van de Geest veronderstelt allereerst een bepaalde maat van schuldig zijn.

De lastering van de Heilige Geest komt in dit gedeelte niet aan de orde. Dit thema vinden we alleen in Mt.12,31+32 en de parallelplaatsen in het Mk. en Lk. evangelie. Overigens wordt in deze plaatsen niet over zondigen tegen de Heilige Geest gesproken, de reden hiervoor is dat iedere zonde ook een zonde tegen de Heilige Geest is. We vinden daar een extreme en duidelijke uitdrukkingwijze. Iedere zonde zal vergeven worden, zelfs dan als tegen de persoon van de Heer Jezus gesproken wordt. De Heer Jezus sluit alleen één enkele zonde uit, de lastering tegen de Heilige Geest. We moeten vasthouden dat de openbaring van God in de persoon van de Heer Jezus van grotere draagwijdte was als de openbaring van God in de persoon van de Heilige Geest. Men moet zich dan afvragen wat deze bijzondere aard van zonde is. We moeten hier – zoals overal – de samenhang in acht nemen waarin deze tekst staat. We zien hier het unieke feit dat de Heer tot de zijnen kwam en zij namen Hem niet aan. Ze namen Hem niet alleen niet aan, ze zeiden zelfs tegen Hem, dat Hij een werktuig van de duivel was. In Mk.3,30 word als beweegreden voor de onmogelijke vergeving, aangegeven: “...omdat zij zeiden: Hij heeft een onreine geest? En dan te bedenken dat voor hen de volkomen reine openbaring van God stond, zonder zonde - en toch deden zij Hem deze verschrikkelijke veronderstelling toekomen! Dat was toen een eenmalige zaak, die zich vandaag niet meer kan herhalen omdat de Heer Jezus niet meer op aarde is. Wie de Heer Jezus toen verweet, het tegendeel te zijn van dat wat Hij openbaarde, lasterde tegen de Heilige Geest. Dit verwijten werd niet door zwakke gelovigen gedaan, maar door de vijanden van de Heer Jezus, de Farizeeën. Toch komt vandaag, juist in zwakke gelovigen vaak de vraag op, of ze deze zonde hebben gedaan. Doch deze zonde zal zich niet meer herhalen zolang de Heer Jezus in de hemel is. Op zijn hoogst bij de verschijning van de Heer Jezus (in de toekomstige eeuw Mt.12,32b) kan deze zonde weer worden begaan.

Broeder Darby heeft eenmaal in overdrachtelijke zin een toepassing gemaakt en van zonde – niet van lastering – tegen de Heilige Geest gesproken, die daaruit bestaan kan, dat het wer-

ken van de Heilige Geest in de samenkomst niet erkend wordt. Een aangestelde prediker in een kerk die kerkorganisatie bedrijft, zondigt in bijbelse zin, ook al is hij een gelovige. Het gaat niet alleen om het verkondigen van valse leer, maar om het systeem dat het werken van de Heilige Geest uitschakelt. Toch mag deze zonde niet verwisseld worden met lastering tegen de Heilige Geest.

Efeze 4,31

In vs.31 wordt onze verantwoordelijkheid aangesproken, er worden geen dingen genoemd waarvoor we niet verantwoordelijk zijn. De Heilige Geest is God, Hij weet precies hoe het er met onze gedachten uitziet en kan ze ook naar waarde beoordelen. De in vs.31 genoemde zonden vermeerderen (worden groter) zich in de rijen volgorde, ze worden naar buiten toe meer openbaar (vgl. Ko.3,8) en uiten zich steeds duidelijker en luider.

We vinden hier dingen voorgesteld die van buiten af op ons toekomen. De nieuwe mens door God geschapen en de Heilige Geest, zijn de bij elkaar behorende factoren, die tot een God welgevallig leven meewerken. De Heilige Geest wordt dan bedroefd, wanneer we het vlees de ruimte geven. We moeten ons steeds zelf beproeven en zelfveroordeling beoefenen. De duivel vindt in ons vlees een sterke bondgenoot. Deze beide factoren brengen ons steeds weer tot vallen. De wereld is enigmatische het theater waar de duivel zich ontplooit; daar hebben wij niets verloren.

We vinden hier 6 verschillende begrippen.

Bitterheid, gramschap, toorn, geschreeuw, lastering, alle boosheid.

In vs.31 wordt eerst dat genoemd wat innerlijk aanwezig kan zijn en men misschien (nog) niet gemerkt heeft, de bitterheid. Zij kan ontstaan doordat iemand diep gekwetst is, veroorzaakt misschien door medebroeders of zusters maar ook door de huwelijkspartner en of de kinderen (het kan bv. ook licht door erfeniskwesties ontstaan). Bitterheid kan zich over langere tijd uitstrekken. Een mens kan daarvan beheerst worden en verliest daardoor voor een deel zijn zelfbeheersing (of onthouding vgl. Gl.5,23). Wij verliezen, om het even om welke zonde het gaat, de controle over ons zelf. Zijn we eenmaal in een toestand van bitterheid gekomen, dan is het gevaar heel groot in de genoemde zonden volgend op bitterheid te vallen (vs.31). We hebben dan niet de toestemming van de Heilige Geest op onze weg. Ook heeft bitterheid negatieve uitwerkingen op anderen in de vorm van verontrusting (Hb.3,7-19). Bitterheid komt altijd door hen die gebrek leiden aan de genade van God, omdat ze vergeten hebben wat ze zijn en wat ze eenmaal wezen zullen. Wanneer dit gebrek optreedt is men geprikkeld en men kan zelfs denken, dat God ons onrecht doet.

Efeze 4,32

De oplossing om uit een toestand van bitterheid te komen is de vergevende houding van vs.32. Het voorbeeld van Job laat ons dat zien: *“En de HERE bracht een keer in het lot van Job, toen hij voor zijn vrienden gebeden had”*, (Job 42,10).

Wanneer we van een broeder horen hoe hem onrecht is aangedaan, tonen we in normale gevallen ons begrip hiervoor. Er bestaat echter het gevaar dat we zoveel begrip voor zijn situatie tonen dat er vervolgens twee zijn die in een geest van bitterheid zijn gekomen. We dienen ons te bedenken dat “alle bitterheid” van ons weggedaan moet zijn. Doen wij ze niet weg, dan spruit er snel een wortel van bitterheid op (Hb.12,15) en worden we verontreinigd.

Gramschap is iets wat uit de gevoelens tevoorschijn komt. In tegenstelling daarmee is toorn meer gestuurde gramschap.

Met toorn is hier, in tegenstelling met vs.26, een uitbarsting van het vlees bedoeld zoals alle andere in dit vers genoemde dingen eveneens vleselijke werkingen zijn. In vs.26 zagen we evenwel nog een andere aard van toorn, een heilige toorn, die opkomt wanneer de eer van God wordt aangetast, daartoe worden we zelfs opgeroepen. Treedt deze heilige toorn op, dan is dat een kenteken van de nieuwe mens. In vs. 31 is de toorn echter een vrucht van het vlees die door de Heer veroordeeld wordt.

Geschreeuw is een uitdrukking voor absolute onbeheerstheid. Zij komt uit een hart dat bitter is tegen een ander: *“Want uit de overvloed van het hart spreekt de mond”*. Mt.12,34.

Lastering is bewust veronderstellen van vervalste beweeggronden met het doel iemand anders een slechte naam te bezorgen.

Als laatste wordt *“alle boosheid”* genoemd. Boosheid is in engere zin het verlangen om iemand anders te beschadigen. Doch alle hier genoemde dingen stammen uit boosheid. Wanneer boosheid in ons opkomt, dienen we ze absoluut en onverbiddelijk bij ons zelf te veroordelen.

We hebben hier enkele dingen voor de aandacht die de Heilige Geest bedroeven, echter in Jk.4,17 wordt ons ook gezegd: *“Wie dan weet goed te doen en het niet doet, voor die is het zonde.”* Het maakt niets uit of we een gebod van God niet opvolgen of dat we een gebod van God overtreden - de heilige Geest wordt altijd bedroefd als we iets doen wat we niet moesten doen of iets niet doen wat we hadden moeten doen. Jakobus geeft ons in zijn brief twee voorbeelden:

1. We kunnen zondigen als we rijken en armen verschillend behandelen (Jk.2,1-13), hoewel we als christen weten dat er gelijkheid onder de broeders en zusters behoort te zijn.
2. In Jk.5,1-6 worden gelovigen vermaand hun arbeiders het hun verschuldigde loon uit te betalen – als ze dat niet doen, begaan ze een zonde van nalatigheid.

Hoe vaak komt het niet voor dat we aanvoelen iets te moeten doen – en we doen het niet – dat is zonde. De Heilige Geest wil ons in de eerste plaats door het woord van God leiden. Maar ook heel individueel, door de vragen in ons leven leiden wanneer we geen concrete bijbelteksten voor ons doen en laten vinden. Wanneer we ons verzetten tegen de werking van de Heilige Geest, dan is dat zonde met als gevolg dat de Heilige Geest bedroefd wordt. We hebben echter ook in acht te nemen dat in de Jakobus brief onze persoonlijke schuld op de voorgrond staat en niet zo zeer het bedroeven van de Heilige Geest. Toch kunnen we aan de hand van dit voorbeeld zien hoe snel het kan gebeuren dat we de Heilige Geest bedroeven!

Het is verbijsterend wanneer we er aan denken welke verheven gedachten we in deze brief hebben en voor welke zonden de Efeziërs hier gewaarschuwd moeten worden. De Efeziërs waren in een goede toestand, ze worden als heilig en trouw aangesproken Ef.1,1 en hadden in het algemeen geleerd zich voor de zonde dood te houden. Ondanks dat hebben ze toch

zulke vermaningen nodig – en wij hebben ze ook nodig. We beseffen het principe: daar, waar veel licht is, is ook veel schaduw. De inhoud van vs.31 moet mij persoonlijk doen schrikken, dat ik tot zulke uitbarstingen in staat ben en de duivel op mijn vlees zo kan inwerken, hoewel ik toch de Heer toebehoor. Maar wat ons dankbaar mag stemmen is de inhoud van vs.32. Wij zijn in staat om te verwerklijken, tegenover elkaar goed te zijn. Hoe mooi als dat bewijzen van het goede in een plaatselijke gemeente (vergadering) gevonden wordt. Wij zijn in staat om medelijden te hebben, ook dan wanneer een ander door eigen schuld in moeilijkheden is gekomen. We zijn ook in staat om in Goddelijke zin te vergeven, omdat we de nieuwe mens hebben aangedaan. Wanneer we dat in het verband zien vs.25-32 erkennen we dat de volmaakte verwerklijking van deze uitspraken in dit gedeelte alleen bij de Heer Jezus te vinden is. Hij heeft volkomen uitgeleefd in zijn leven (tot uitdrukking gebracht), waartoe wij in dit gedeelte vermaand worden. Hij was goedertieren vol medelijden en vergevend. Alleen Hij kan het voorbeeld voor onze praktijk in het christelijke leven zijn (hf.5,2). Toch, laten we waakzaam zijn en bedenken dat we tot alles slechte in staat zijn. We moeten dicht bij de Heer blijven om voor zondigen bewaard te blijven - en wanneer ik vandaag dicht bij de Heer, ben weet ik nog niet wat ik morgen doe.

In vs.31+32 worden de kenmerken van de oude en de nieuwe mens tegenover elkaar gezet. Het is voor God niet genoeg dat we alleen de kenmerken van de oude mens niet meer laten zien – daarmee moeten ook wij niet tevreden zijn. De Heer wil meer. Hij wil dat we de kenmerken van de nieuwe mens uitleven. In 2Ko.13,7a worden we vermaand niets kwaads te doen – en dat komt overeen met de uitspraken in vs.31; in 2Ko.13,7b worden we vermaand om te doen wat recht is - dat komt overeen met de uitspraken in vs.32. Wanneer we goedertieren, meelijdend en elkaar vergevend zijn, dan zijn we *navolgers van God, want juist deze dingen kenmerken God. God heeft zijn goedertierenheid, Zijn welgezindheid (a.v. medelijden, barmhartigheid) en Zijn bereidheid tot vergeven, in de persoon van de Heer Jezus be-
wezen.

In hf.4,32 worden ons positieve dingen voorgesteld. De dingen van vs.31+32 hebben principieel de eigenschap dat ze zichtbaar worden, dwz. dat naar buiten toe, zichtbaar wordt door wie we geleid worden. We zagen dat bitterheid in wezen zijn oorsprong heeft in een geest die niet tot verzoening bereid is. De oplossing daartoe vinden we in vs.32. Deze dingen zijn als schakels die zich aaneen rijgen. Alleen de aanwijzing in vs. 32 kan de oplossing voor deze problemen zijn.

De maatstaf van de vergeving onder elkaar is, zoals God ons in Christus vergeven heeft. Daarmee wordt ons de aard en wijze getoond, hoe wij vergeven moeten. Zonder belijdenis is er bij God geen vergeving – alleen op deze wijze kan Hij vergeven. God heeft er ook alles aangedaan om ons tot een belijdenis te brengen - anders zouden we nooit tot een zondebelijdenis zijn gekomen. Zo moeten ook wij tegenover elkaar staan. De hier voorgestelde maatstaf laat ons ook de omvang van de vergeving zien: God heeft onze ongerechtigheden van ons weggedaan, zover het oosten is van het westen (Ps.103,12). Onze zonden heeft Hij in de diepste diepte van de zee geworpen (Mi.7,19). Ook met het oog op de omvang van onze vergeving moeten we *navolgers van God zijn. Dat zal ons nog meer doen bezighouden als we hf.5,1+2 overdenken. De in ons wonende Heilige Geest van God, maakt ons bekwaam om deze dingen te verwerklijken, wij kunnen het niet uit ons zelf.

De eeuwige vergeving die wij van God ontvangen hebben tot redding is te onderscheiden van de vergeving in de regeringswegen van God. Die houding van Zijn Vaderlijke vergeving moeten ook wij hebben. Ook wanneer er bij hen die tegenover ons staan, onwetendheid over hun eigen gedrag is, moeten we vergeven (vgl. het gebed van de Heer Jezus op het kruis: “Vader, vergeef hun, want zij weten niet wat zij doen.” (Lk. 23,34). We moeten daarbij altijd de persoon van de begane zonde onderscheiden.

We vinden in vs.32 twee dingen met het oog op vergeven:

1. De maatstaf van het vergeven is, “zoals ook God in Christus” ons vergeven heeft. “In Christus” maakt duidelijk dat God niet alleen vergeeft omdat Hij zich dat heeft voorgenomen, Hij kan alleen vergeven “in Christus”. Het werk van de Heer Jezus is de basis voor Zijn vergeving. Deze gedachten vinden we ook in 2Ko.5,18 en 19. Wanneer God vergeeft, bewijst Hij genade – en deze genade komt tot uiting in Christus. De oudtestamentische maatstaf die we vinden in Mt.6,12 blijft ver achter bij de maatstaf die we vinden in Ef.4,32. De vergeving hier heeft geen limiet (vgl. Mt.18,22).
3. We vinden de geest die we hebben moeten wanneer iets te vergeven is. Wanneer een broeder zich tegen mij bezondigt dan heb ik hem dat te vergeven ook als hij niet belijdt. Mijn kant is dat ik hem vergeef, absoluut. Wij mogen met onze vergeving niet wachten totdat hij komt en zijn zonde belijdt. Wij hebben onvoorwaardelijk te vergeven. Helaas falen we dikwijls. Overigens merken we nog op dat vaak iets gezegd wordt wat niet bedoeld was zoals wij het misschien hebben opgevat. De geest van genade vergeeft. De belijdenis komt eigenlijk op de tweede plaats, het is de zijde naar God toe. In Lk.17,3+4 gaat het in tegenstelling tot ons vers om een wederzijdse vergeving in die zin dat de verhouding onder elkaar weer zal worden hersteld. Wanneer onder ons dingen in orde gemaakt moeten worden, dan moet berouw over de schuld getoond worden. Er staat hier overigens niets over een schuldbekentenis. Berouw kan op verschillende wijzen getoond worden – wij dienen dit berouw bij de ander te erkennen en de zaak te begraven; een uitvoerig pompeus belijden mogen we niet verlangen. Het tonen van berouw is genoeg. Dat geldt ook wanneer iemand in de zin van 1Ko.5,13 weggedaan moest worden, wanneer de Heer aan hem werkt zal de betreffende zeker de samenkomsten bezoeken en zich tegenover de broeders en zusters correct gedragen. Daar dienen we kennis van te nemen en als teken van berouw te erkennen. De broeders moeten daar een oog voor hebben of God begint te werken. Dit oog der liefde ontbreekt ons dikwijls. Veel herstel was misschien al lang gekomen als we gedragingen van berouw naar waarde hadden ingeschat. Dikwijls wordt berouw niet herkend of erkent waardoor het tot grote problemen komt in plaatselijke vergaderingen. Ef.4,32 toont daarentegen de grondhouding die ik persoonlijk dien te hebben, onafhankelijk van of de ander berouw toont, of een belijdenis gedaan heeft. Wanneer ik die houding niet inneem heb ik zelf geen vrede en komt er bitterheid in mij op. In Sp.19,11 is er sprake van “over het hoofd” zien van de overtreding; dat betekent niet dat ik zo moet doen alsof er niets gebeurd is; veel meer toont ons dit vers de gezindheid die ik tegenover de ander moet hebben.

In 1Ko.13,4-8a lezen we van de liefde hoe zij zich verhoud, kunnen wij dan tegenover onze broeders en zusters, met het oog op vergeving, een andere geest of maatstaf hebben?

Een voorbeeld daarvoor vinden we bij Stefanus (Hd.7,54-60). Hij had niet alleen de Heilige

Geest in zich wonend maar hij had ook de Geest van Christus vgl. Fp.1,19. De Geest van Christus toont ons de gelijkenis met het wezen van de Heer Jezus. Stefanus leek uiterlijk op de Heer (Hd.6,15), leek in zijn spreken op de Heer (Hd.7,2-53) en bad op een Hem gelijkende wijze Hd.7,59+60). De Geest van Christus is een Geest van deemoed, van nederige gezindheid en van vergevingsgezindheid – Hij is ons voorbeeld. We hebben niet alleen de Heilige Geest, maar we dienen ook de geesteshouding die de Heer Jezus zelf had, te hebben.

Veel problemen in de omgang met broeders en zusters hebben hun oorzaak hierin dat we niet belijden en niet vergeven. De Heer Jezus wil dat graag in ons bewerken (vgl. Mt.18,21-35). Een ieder van ons is een grote schuld door God kwijtgescholden. Waren we maar meer onder de indruk van deze reusachtige schuld, die God ons vergeven heeft en waren we ons maar meer bewust van ons eigen niets zijn, dan waren we veel meer bereid om te vergeven wanneer wij ook iets te vergeven hebben. De maatstaf is de genade van God. Ons is zoveel vergeven, veelmeer dan we ons maar enigszins bewust zijn, - Christus stierf daarvoor aan het kruis voor u en voor mij. Dat is een veel hogere maat, dan wat wij aan geringe dingen onze broeders en zusters te vergeven hebben. We moeten erkennen hoe klein en ellendig wij zelf zijn en hoe groot de genade van God is die ons alles vergeven heeft.

In Mt.18,27 en 33 zien we ook de innerlijke gezindheid van de Heer Jezus wanneer Hij vergeeft: Hij is innerlijk bewogen en vol erbarmen. Juist deze eigenschap zien we ook bij onze God en Vader, in het beeld van de vader tegenover de verloren zoon (Lk.15,20b). Zo dienen ook wij te vergeven. Laten we maar es in de plaatselijke vergadering kijken, maar ook in onze gezinnen en huwelijken: een van de oorzaken dat huwelijken zijn stuk gelopen is het ontbreken van de bereidheid om te vergeven. In vs.32 wordt gezegd dat we *“elkaar vergevend”* moeten zijn. Dat maakt ook duidelijk dat vaak beide kanten iets te belijden en iets te vergeven hebben. Het kan echter ook voorkomen dat de een tegen de ander zondigt zonder dat de ander zich schuldig voelt. Dan moet de broeder of zuster er naar toe geleid worden dat hij berouw krijgt en schuld bekent. Wat ons zelf betreft moeten we niet eerst wachten met belijden totdat alle anderen onze misstap hebben opgemerkt, maar vroegtijdig daarmee beginnen.

Efeze 5

Inleiding

Hoofdstuk 5 is in zekere mate de voortzetting van hoofdstuk 4.

Het gedeelte van hf.4,24 tot 5,21 wordt door de volgende inhoud bepaald:

1. Het eerste wat we hier leren is dat de nieuwe mens geschapen is hf.4,24: *“die overeenkomstig God geschapen is in ware gerechtigheid en heiligheid”*. Onze opgave is, dat we tegenover God oprecht moeten zijn en waarheid spreken.
2. Het volgend gegeven is dat we geliefde kinderen zijn (hf.5,1), omdat we uit God zijn geboren. Dat gaat verder als de opgave, om Gods karakter eigenschappen te openbaren.
3. Hf.5,1 roept ons op om *navolgers van God te zijn. Dit is in zekere zin een verplichting, omdat we overeenkomstig God zijn geschapen en uit Hem geboren zijn.
4. Omdat we in heiligheid geschapen zijn, zullen we ook zo leven als het heiligen bejaamt (hf.5,3). We zijn daarom hier op aarde, om God in ons leven te vereren en de deugden van gerechtigheid en heiligheid in een wereld die onheilig is te openbaren.

5. We hebben de Goddelijke natuur die licht en liefde is. We hebben Zijn wezen, daarom hebben we de opgave, “in liefde” te wandelen (hf.5,2). En als “kinderen des lichts” te wandelen (hf.5,8). Wij moeten Hem navolgen want de wandel in deze wereld heeft Christus zelf ons getoond.

⁶Het woord nachamer is niet goed te vertalen en wordt in het Nederlands meestal met navolgen vertaald, in het Grieks “mets’tes” geeft het meer aan dat het een nabootsen of nadoen is. (Noot vert’)

Efeze 5,1

De voorwaarde om ^{*}navolgers van God te kunnen zijn, is het aandoen van de nieuwe mens (hf.4,24) en de verzegeling met de Heilige Geest (hf.4,30). Voor een natuurlijk mens is het onmogelijk een ^{*}navolger van God te zijn. Maar hoe kunnen we dat praktisch uitvoeren? Het is duidelijk dat we God in Zijn almacht en tegenwoordigheid niet na kunnen volgen. Maar Zijn wezen kunnen we ^{*}navolgen, door namelijk als kinderen des lichts en in liefde te wandelen. We moeten als geliefde kinderen, God ^{*}navolgen omdat we in een band (relatie) van liefde tot Hem, staan. Het is in het natuurlijke leven al zo dat een kind zijn vader wil ^{*}navolgen, omdat het de vader liefheeft en in deze betrekking staan ook wij. God heeft ons getoond hoe Hij zich in licht en liefde uit – en dat kunnen en moeten we ^{*}navolgen.

Het woordje dan in hf.5,1 verbind met dat wat daarvoor gezegd is (hf.4,32). Wat nu voor onze aandacht staat (hf.5,1) gaat daar ver bovenuit. In hf.4,32 hebben we in zekere mate hemelse planten, hoe groot dit ook is als we de verplichting nakomen, een ander te vergeven, zo heeft dat vergeven toch met falen en met zonde te doen. De aanleiding tot vergeven is immers iets wat kwaad is. Maar nu staat er eenvoudig: “*weest dan navolgers van God*”. Het woordje dan toont ons echter ook dat we voortdurend ^{*}navolgers van God moeten zijn. Dagelijks hebben we vele gelegenheden daartoe. Maar we kunnen alleen daarom ^{*}navolgers van God zijn omdat we geliefde kinderen zijn – dat valt hier bijzonder op. Het gaat er juist niet om, door onze wandel, iets te worden. We worden niet daarom geliefde kinderen of zonen des lichts omdat we zo wandelen, maar omdat we het zijn wandelen we in overeenstemming met dat wat we zijn. We zijn kinderen geworden door de wedergeboorte en zijn daarom voorwerpen van Gods liefde geworden. Er staat ook niet dat we als geliefde kinderen zouden wandelen, want dan zou onze blik op ons zelf gericht worden. Het is juist omgekeerd: onze blik wordt op Gods liefde tot ons gericht. We zonnen ons als het ware in de stralen van Gods liefde. Dat alleen maakt ons praktisch bekwaam in liefde te wandelen en om een uitstraling van de ontvangen liefde te zijn.

In Mt. 5,44-48 wordt ons de praktijk getoond. Wat we hier in de Efeze brief hebben gaat daar echter ver bovenuit. Wanneer Mattheüs van de Vader spreekt, loopt hij tot op zekere hoogte iets vooruit. Wij kunnen niets anders ^{*}navolgen dan dat wat Christus ons voorgeleefd heeft, hoewel hier met betrekking op de ^{*}navolgers niet toegevoegd wordt: “*zoals ook ik van Christus*” (1Ko.11,1). Die oproep staat hier zonder deze nazin, omdat we al als gezet in de hemelse gewesten gezien worden (hf.2,6). De hemelse gewesten is alleen het gebied waar deze dingen volkomen ontplooid kunnen worden. Maar met het lichaam zijn we nog op deze aarde. We zijn in zekere zin met het lichaam vanuit de hemel op de aarde gezonden, om Gods karaktertrekken te openbaren en ^{*}navolgers te zijn van Hem, die ons alles geschonken heeft. De hoogste maatstaf is God zelf, die we natuurlijk in de Heer Jezus zien. Een hogere maatstaf is er niet. Maar wie is daartoe bekwaam om ^{*}navolgers van God te zijn? God heeft ons, die uit stof zijn geboren, daartoe bekwaam gemaakt hoe ver ons armzalige leven daar vaak ook van verwijderd mag zijn. Alleen deze vermaning laat ons zien hoe geweldig groot

onze positie is. God bemoedigt ons om Zijn *navolger te zijn.

Een voorbeeld kan dat wat navolgen is misschien wat duidelijker maken: Op een foto stonden twee mannen van middelbare leeftijd te zien, die met elkaar wandelden en in gesprek waren. De één had zijn hoofd licht gebogen en één arm op zijn rug. Daarachter liep een kleine jongen, de zoon van een van hen, die echter extreme gelijkenissen met zijn vader vertoonde. Hij gedraagt zich heel natuurlijk en ongeunsteld en weerspiegelt in zijn houding onwillekeurig de aard van zijn vader, net zo als hij, het hoofd iets gebogen en één arm op zijn rug.

Efeze 5,2

Dat mag ook bij ons werkelijkheid worden. Het is opmerkelijk dat in vs.2 direct Christus genoemd wordt, want Hij alleen is ons voorbeeld. Wanneer God ons vermaand om Zijn *navolger te zijn kan Hij ons alleen op Zijn Zoon wijzen.

Paulus en Johannes roeren zich in de uitspraak dat wij “geliefde kinderen” zijn zeer sterk. Wij zijn kinderen Gods, ja zelfs geliefde kinderen Gods. Wanneer we dat voor de eerste keer horen, dan brengt ons dat tot lof en aanbidding. Wat hier voor onze aandacht staat is een wandel die vanuit genegenheid geregeerd wordt. In de wet was de maatstaf de liefde tot zichzelf. Hier staat een ongelijkwaardig hogere maatstaf voor onze aandacht.

Wij zijn uit God geboren en behoren tot Zijn familie – Hij nam Zijn kinderen alleen uit het midden van zondaars. Zijn oog rust voortdurend in liefde op ons. We herkennen dat we in deze verzen bemoedigingen en vermaningen voor onze aandacht hebben. Laten we ons hiermee bezighouden opdat het onze harten aanspreekt.

In de Efeze brief is er overeenstemming tussen het schriftwoord wat het praktische betreft en het schriftwoord wat de positie betreft:

Hf.5,1 stemt overeen met de uitspraak in hf.1,4. Daar hebben we de positie van kindschap (heilig en onberispelijk in liefde) voor de aandacht, eigenschappen van God zelf. Wij zijn wat de positie betreft kinderen van God en hebben in overeenstemming met die positie dezelfde karaktereigenschappen als Hij. Hf. 5,1 knoopt in de uitspraak daar bij aan: Wij mogen als kinderen deze karaktertrekken in de praktijk laten zien, in liefde. Daarin is Christus ons voorbeeld. Hij geeft zich geheel aan God en daardoor ook geheel aan ons. Paulus spreekt hier van kinderen Gods en hun wandel en stelt de eigenschappen licht en liefde voor - hoofdonderwerpen van de brieven van Johannes. In 1Jh.1,5 lezen we dat God licht is, in 1Jh.4,8 en 16 lezen we dat God liefde is. We worden in vs.2 opgeroepen tot een wandel in liefde, maar niet tot een wandel in het licht, omdat wat de positie betreft we in het licht zijn; we moeten echter overeenkomstig deze positie wandelen – “als kinderen des Lichts” (vs.8).

Het licht toont ons – in tegenstelling tot liefde – meer het absolute wezen van God in reinheid en heiligheid; het licht was er hoewel er nog niets geschapen was, God hoefde het alleen maar erbij te roepen door te zeggen: “er zei licht” (Gn.1,3). Maar liefde is alleen dan grijpbaar en te herkennen, als er iemand is die liefde ontvangt. Het eeuwige karakter van de liefde van God zien we in de verhouding tussen de Vader en de Zoon; de Zoon kon in Jh.17,24 zeggen: “omdat U Mij hebt liefgehad voor de grondlegging van de wereld.” Deze liefde heeft zich ook tot ons gewend. Als wedergeborenen zijn we het wezen van God deelachtig geworden, we zijn “licht in de Heer” vs.8. Toch staat er nergens dat we liefde zijn ge-

worden, daar de liefde van God uniek is, aan haar kunnen we geen aandeel hebben. God alleen kan ons van zichzelf uit liefhebben zonder een beweegreden hiervoor te hebben – dat kan van ons niet gezegd worden. Wanneer we God * navolgen stijgt in zekere mate weer iets tot God terug, in de vorm van dank, toewijding en aanbidding. We hebben als voorwerp van deze uitstraling liefde ontvangen, deze liefde is uitgestort in onze harten Rm.5,5 – maar wij zijn niet liefde. We kunnen nu eenmaal niet hetzelfde doen of tot uitdrukking brengen wat God en wat de Heer Jezus heeft gedaan (denken we alleen maar aan zijn verzoenend lijden) – dat kan met betrekking tot ons niet verwacht worden. Desondanks worden we opgeroepen om navolgers van God te zijn (vgl. ook Rm.12,1). Daartoe hebben we geen kracht in ons zelf: die krachtbron is alleen de Heilige Geest, die in ons woont. Naar de maat, zoals wij de Heilige Geest onderdanig zijn, kunnen we God * navolgen.

Navolgen * heeft geen negatieve bijgedachte zoals in de zin van imiteren, dat is hier niet bedoeld. We moeten in tegendeel ons inspannen dat te doen wat de Heer Jezus ons Voorbeeld gedaan heeft (vgl. 1Pt.2,21-24). Wandelt in vs.2 is een woord dat met onze geloofspraktijk van doen heeft. Onze hele levenswandel is met deze uitdrukking bedoeld.

Ieder mens gaat een weg en deze weg wordt gezien. Dat is gelijk aan het praktische getuigenis dat we afleggen. Een negatieve afbakening vinden we in Ps.1,1 en de positieve in Ps.1,2. We moeten ons hele leven laten leiden door liefde, onze gehele wandel moet door liefde bepaald zijn, niet alleen zondags. Onze maatstaf is “de Christus”, dat is die Persoon, die wij kennen. Onze levenswandel moet zijn hoogtepunt daarin hebben dat wij in Christus en door de Geest wandelen, dan zullen we niet zondigen (vgl. Gl.5,16).

De wandel heeft met deze aarde van doen, want ons lichaam was nog nooit in de hemel, alleen in de Geest kunnen we in hemelse gewesten zijn. De nieuwe mens moet zich hier op aarde waarmaken, in een gezelschap dat bestaat uit de oude mens.

Het woord wandel komt in dit gedeelte driemaal voor, in vs.2, vs.8 en vs. 15. We moeten wandelen in liefde, wandelen als kinderen des lichts en nauwkeurig wandelen. Waarbij de volgorde geen waardebeoordeling aangeeft.

Licht beantwoordt aan de waarheid en leer van het woord van God. Met betrekking tot onze praktijk worden we opgeroepen te wandelen als kinderen des lichts en om nauwkeurig te wandelen. Met zorgvuldig of nauwkeurig is bedoeld een controle over ons zelf net als de waarschuwing bij de uitvoering van een opdracht dat we niet halverwege moeten staan blijven.

Wanneer we vanuit deze achtergrond de evangeliën overdenken zullen we zien dat juist deze drie dingen bij onze Heer zijn te vinden. Bij de openbaring van Zijn liefde vergat Hij de waarheid niet. Menigmaal zien we bij de Heer ook het licht op de eerste plaats doch niet zonder in aansluiting hierop ook de liefde te laten zien. Zijn wandel was altijd in zorgvuldigheid en doelbewust.

In vs.15 wordt bovendien nog de wijsheid genoemd. We vinden in deze drie dingen de drie wezenskenmerken van God: liefde, licht en wijsheid.

Laten we toch in onze praktijk meer rekening houden met deze drie aspecten.

Jh.15,9 zegt ons dat we in Zijn liefde moeten blijven, maar hoe kunnen we dat doen? Het antwoord vinden we in Jh.15,10: Wij moeten Zijn geboden bewaren. Maar wat is met Zijn geboden bedoeld? Het zijn niet de tien geboden, het gaat veel meer om het gebod van de liefde. Het gaat om verfrissing en bemoediging onder elkaar (vgl. de voetwassing in Jh.13). Een ander gebod is om in de wereld te gaan en het evangelie te verkondigen Mk.16,15). En weer een ander gebod vinden we in Jh.15,14 wie dit opvolgt wordt een vriend van de Heer genoemd, als we doen wat Hij graag van ons wil dan zijn we Zijn vrienden.

In Jh.16,27 lezen we dat de Vader ons liefheeft, dat is niet dezelfde liefde als in Jh.3,16 waar we meer de liefde zien van de erbarmende God over ons. Jh.16,27 zegt dat de Vader ons liefheeft omdat wij de Heer Jezus liefhebben. Deze liefde is niet voor de wereld, maar voor de broeders, de gelovigen. Laten we daarom alzo in liefde wandelen. De apostel schrijft hier iets, wat hij zelf voorgeleefd heeft (vgl. bv. 2Ko.12,15). We vinden echter in de schrift ook voorbeelden van andere gelovigen, die dat wat we hier vinden ook de praktijk hebben gebracht zij zijn voorbeelden voor ons (bv. 2Ko.8,1-5 met betrekking op de Macedoniërs en in Rm.6,3+4 met betrekking op Prisca en Aquila). De motivatie van de Macedoniërs vinden we in 2Ko.8,9 namelijk dat Christus "arm werd" "opdat wij door Zijn armoede" rijk zouden worden. Het gaat in dit verband weliswaar om materiële gaven, doch Hij is in alles ons voorbeeld. De voorbeeldelijke overgave van de Heer kunnen we alleen dan navolgen, als we ons in de allereerste plaats aan de Heer toewijden. In 2Ko.9 gaat het bij de inzamelingen ook om materiele dingen. Het sleutelvers daar is vs.15, de "onuitsprekelijke Gave" van God - God is de grote Gever en Hij moet onze maatstaf zijn. Jh.3,16 laat heel duidelijk zien dat liefde met geven in verband staat. Wij moeten ook op dit gebied *navolgers van God zijn. Deze maatstaf zal door ons weliswaar nooit bereikt kunnen worden, hij is Goddelijk hoog en toch zijn wij tot zulk een hoogte geroepen.

De diepte van deze liefde die ook ons moet karakteriseren, vinden we in 1Jh.3,16 namelijk dat we schuldig zijn om ons leven voor de broeders in te zetten.

We hebben in vs.2 een bijzondere aard van liefde voor onze aandacht.

Er is niet de liefde tot de wet bedoeld die volgende zegt: de naaste lief hebben als je zelf, het gaat ook niet om de natuurlijke liefde - het gaat zoals al gezegd is om de Goddelijke liefde die van een geheel andere aard is als de liefde van God tot zijn volk Israël. We lezen vaak in de bijbel dat God liefheeft, maar hier hebben we iets heel bijzonders voor onze aandacht, een liefde die zich in bestaande betrekkingen bewijst - dat maakt die liefde uniek en groots.

Een voorbeeld kan dit duidelijk maken. Mensen op een zinkend schip waren in groot levensgevaar. Zonder redding van buitenaf zouden ze allen verloren gaan. Als een man ervoer dat zijn zoon op dat schip was deed hij alles wat mogelijk was om zijn zoon te redden. De reden hiervoor was de grote liefde van de vader voor zijn zoon. Deze bijzondere aard van liefde Geld ook ons.

De overeenkomstige parallel verzen van vs.2 vinden we in Gl.2,20 en Ef.5,25. In de Galaten brief zien we de individuele zijde in ons vers de collectieve blikrichting en in vs.25 het corporatieve aspect. Deze liefde te overdenken is de moeite waard, voor we ze op ons toepassen. De toepassing op ons, namelijk *navolgers van God te zijn en in liefde te wandelen, kan eerst

dan uitgevoerd worden, wanneer wij ons er mee beziggehouden hoe Christus ons liefgehad heeft en we Zijn liefde verstaan hebben. Wat de zijde van de Heer Jezus betreft wordt gezegd; dat Hij zich overgegeven heeft. Wat de verantwoordelijkheid van de mensen betreft; dat Hij overgeleverd werd vgl. bv. Mk.15,10-15 en 1Ko.11,23). Opmerkelijk is, dat in het Johannes evangelie alleen met betrekking tot Judas van Zijn overlevering gesproken wordt (Jh.13,21). Maar de Heer Jezus wist alles wat over Hem komen zou (vgl. Mk.10,33+34) en gaf zichzelf over De verzen uit Jh.19,30 en Jh.17,4 komen overeen met ons vers Ef.5,2. Mochten we Zijn liefde en overgave meer herkennen. Geprezen zij Zijn heilige Naam!

Het wezen van deze Goddelijke liefde is dat zij het beste geeft, maar ook het beste bij de ontvangers zoekt. Dit vers laat ons duidelijk zien dat zich de liefde niet alleen op het zond en schuldoffer, dat wil zeggen tot het noodzakelijkste beperkt. Laten we ons heel persoonlijk eens de vraag stellen: wat is het mij waard dat de Heer Jezus zich aan God opgeofferd heeft. Is er iets hogers dan dat wat God ontvangen heeft?! God heeft inderdaad het beste ontvangen.

Het doorslaggevende punt in vs.2 is het feit dat "Christus... *zichzelf*... heeft overgegeven". Dat betekent niet alleen dat Hij Zijn leven gegeven heeft. Hij heeft alles gegeven wat in Hem was: wijsheid, genade, gerechtigheid, heerlijkheid enz. Alles gaf Hij voor ons, voor mij en voor de gemeente. Zijn gehele innerlijk gaf Hij. In Lk. 24 vinden we driemaal het woordje "zelf", in vs.15 in vs. 27 en in vs.39 - we zien daar enerzijds de som van Zijn persoonlijkheid en anderzijds de som van alle offers die in Zijn Persoon werkelijkheid werden (vgl. ook 1Tm.2,6; Tt.2,14 en Hb.9,14).

Wanneer in Mt.13,44 en 46 van verkopen sprake is, mag men aan materiele goederen denken echter in Js.53,12 staat dat: "*Hij zijn leven heeft uitgegoten in de dood*". Daar spreekt Jesaja profetisch van dat wat de Heiland gevoeld heeft als Hij zich voor ons in de dood gaf. In deze overgave heeft Hij alleen God voor ogen. In de offerande (dat is aanbieden van de gave) en het slachtoffer, ontvouwd zich de Goddelijke liefde naar boven. De reden echter voor Zijn geven waren wij, diezelfde Goddelijke liefde gaat ook naar beneden, een reine liefde voor ons. Christus wilde niet vrij weggaan maar voor eeuwig dienen (Ex.21,2-6). De Heer Jezus had de Vader lief, maar ook ons als individuele personen, zodat Hij naar het kruis van Golgotha ging en zich liet doorboren. Wanneer we bij Hem zijn in de hemel zal Hij zich omgorden, ons doen aanliggen en zal nader komen om ons te dienen (Lk.12,37). Wanneer we onze Heer op deze wijze zouden willen *navolgen moeten we tot de erkenning komen dat we nooit zo ver kunnen gaan dan Hij, omdat we zo vaak iets terughouden. Doch juist dat onvoorwaardelijke in de Heer Jezus moest in ons leven meer afstralen. Het enige offer wat niet geslacht werd was het spijsoffer. Daarom kunnen we de offerande (dat is aanbieden van de gave) betrekken op Zijn toegewijd leven aan God, want zij wordt in vs.2 door het woordje "*en een*" van slachtoffer onderscheiden. We mogen het echter niet van elkaar scheiden omdat het spijsoffer een voorwaarde voor het slachtoffer was. We moeten daarom bij het overdenken van dit vers in de eerste plaats aan Zijn sterven denken.

Vs.2 is één van de weinige teksten in het nieuwe testament die ons iets van de Heer Jezus als het brandoffer laat zien (vgl. Jh.1,36; 13,31+32; 10,17). Wanneer ons hier de Heer Jezus als voorbeeld getoond wordt, is dat als het brandoffer. De Heer Jezus heeft zichzelf voor ons overgegeven, dat gaat ons bevattingsvermogen ver te boven. Alles wat in Hem is, heeft Hij

voor ons overgegeven. Wij zijn de aanleiding, ten gunste van ons heeft Hij dat werk volbracht. Alles in Hem is nu ook ons deel. Echter de *“offerande (dat is aanbieden van de gave) en een slachtoffer”* tonen ons de zijde naar God toe. De komma na *“slachtoffer”* is een beetje misleidend (niet in de Telos vertaling), de zin hierop volgend *“God tot een welriekende reuk”* heeft alleen betrekking op *“offerande (aanbieden gave) en een slachtoffer”*. We vinden hier de hoogste toewijding die absoluut maar mogelijk is. Bij de Heer Jezus vinden we een liefde naar boven, tot God, maar ook een liefde naar beneden, naar ons en wel op een volmaakte wijze. Hij heeft zich niet alleen aan ons gegeven, Hij heeft zich ook aan God gegeven, als *“offerande (aanbieden gave) en een slachtoffer. voor God tot een welriekende reuk”*. Alles wat van God komt, in zekere mate van boven naar beneden, moet éénmaal naar Hem, naar boven, terugkeren (zoals het bij het natuurlijke waterverloop ook te zien is; wolken, regen, verdampen, opstijgen). Dat wat wij ontvangen hebben moet (zo zou het zijn moeten) tot God terugkeren. Wanneer we overeenkomstig deze maatstaf liefhebben, in liefde wandelen, en daarbij ook zijwaarts liefhebben (onze mede broeders en zusters), dan is dat voor God op een gelijke wijze waardevol, want meedelen en weldoen waardeert God als welgevallige offers (vgl. Fp.4,18 en Hb.13,16). Wat een waardering heeft God toch voor hen die in liefde wandelen, doordat Hij hun daden vergelijkt met dat, wat de Heer Jezus heeft gedaan!

We moeten ons steeds weer de vraag voor ogen houden, Wie het was die zich gaf. Als Mens op aarde was de Heer Jezus de volkomen openbaring van God - Die is het. Als Mens heeft Hij God volkomen gediend, als volmaakt spijsoffer - Die is het. Hij was de Schepper door wie God de werelden gemaakt heeft - Die is het. Hij was de eeuwige Zoon, *“in de gestalte van God”*, die zich door Zijn eigen schepselen aan het kruis liet brengen, die van de hoogste hoogte tot de diepste diepte neerdaalde, *“zichzelf ontledigd heeft”* en *“gehoorzaam werd tot de dood van het kruis”* (Fp.2,6-8). - Die is het. We moeten ons altijd voor de aandacht houden, wie Deze is! Hier wordt alleen maar Christus genoemd, - doch wie is Hij? In de Griekse tekst is er een eenvoudig werkwoord: *“geven”* er is echter ook het werkwoord: *“overgeven”* zoals we het hier in vs.2, in vs.25 en ook in Gl.2,20 vinden. Het overgeven is een versterkte vorm van geven. De Heer Jezus wist alles wat over Hem komen zou en in dit bewustzijn is Hij naar het kruis gegaan. De liefde *“verdraagt alles,...zij verduurt alles”* (1Ko.13,7) - dat heeft de Heer aan het kruis bewezen, op de aarde, de geschapen planeet. Aan het kruis, wanneer Hij God wilde verheerlijken, was een woord van Zijn macht niet meer voldoende, niets kon Hij op dit ogenblik méér geven, neen, Hij gaf Zichzelf. Wat het hart van de Vader daar heeft ondervonden, kunnen wij niet doorgronden er was Eén, die het volle gewicht van Zijn offer en Zijn overgave verstond - dat is de Vader. De Heer Jezus was het spijs - en slachtoffer, tot verkwikking van God. De liefde van onze Heer zij daarvoor geprezen.

We worden hier in de geest hoog verheven, tot de hoogste hoogte, maar de hierop aansluitende vermaningen laten ons zien wat we nog in ons zelf zijn.

Efeze 5,3

De verzen 3+4 zien ons als heiligen en tonen ons hoe we ons gedragen moeten, namelijk *“zoals het heiligen betaamt”*.

In de verzen 5+6 hebben we ongelovigen voor ons, dat zijn zulke die zich karakteriseren door hoererij en hebzucht want ze worden hoereerder, onreine en hebzuchtige genoemd. Ze hebben geen deel in het koninkrijk van Christus en van God. We worden daardoor gewaar-schuwd, dat ons het lot van ongelovigen wordt voorgesteld zij kunnen niet verwachten dat zij her koninkrijk van Christus en van God zullen ingaan. Er wordt - in tegendeel daarvan -

gezegd dat de toorn van God over hen komt. Ze verleiden ons met zinloze woorden, leggen over de zonde een zekere charme en proberen de zonde aantrekkelijk te maken - dat is een tactiek van de vijand en is een groot gevaar voor ons. Het resultaat is alleen vernietiging of vernieling.

In vs.7 worden we tot slot gewaarschuwd met: *“Weest dus hun mededeelgenoten niet;”* Vs.3 begint met een *“Maar”*: De doelstelling van vs.1+2 is; te erkennen dat we geliefde kinderen van God zijn en dat Christus ons heeft liefgehad en Zichzelf voor ons heeft overgegeven. Wanneer we dat evenwel alleen met ons intellect begrepen hebben is het op geen enkele wijze een middel wat ons behoeden kan voor de zonde. Wanneer het in vs.1+2 genoemde onze harten vervult, is dat een goed middel, wat ons bewaren kan tegen de zonde. De toestand waarin God ons heeft gezet, mag ons motiveren om de vanaf vs.3 genoemde dingen niet te doen. Helaas ziet het in onze praktijk vaak anders uit.

De Efeziërs hadden van God vervulde harten. Vandaar is het bijzonder opvallend, dat nu in vs.3 abrupt een geheel andere gedachte voor onze aandacht komt, die onreinheid en hebzucht als inhoud heeft. Deze tegenoverstelling is zeer extreem en uniek in de Efezebrief. Het is opmerkelijk, dat nieuwe mensen, heiligen, de vermaningen vanaf vs.3 ten deel vallen. Eigenlijk hebben de vanaf vs.3 genoemde dingen niets met de nieuwe mens van doen. Een soortgelijk contrast vinden we tussen 1Jh.5,20+21. Ook Johannes herkende het gevaar trots alle tevoren genoemde zegeningen. Wij herkennen hier ons eigen hart en het feit dat het vlees nog in ons is. De klassieke oudheid in het Middellandse zeegebied was vervuld van immorele dingen en zo is het ook nu in de ons omringende wereld. Daarom is deze tekstplaats voor ons van grote betekenis. Het middel om te overwinnen vinden we in vs.4, de dankzegging. Wij moeten God danken dat we uit dit bereik van ernstige immoraliteit zijn weggenomen.

In hf.4,17 en 19 hadden we gelijksoortige ervaringen voor de aandacht als nu hier. Maar in hf.4 wilde de apostel Paulus meer het gevaar tegengaan, om te gaan wandelen zoals de volkeren en zo in oude verbindingen terug vallen.

Hier in hf.5 daarentegen wil de apostel het gevaar tegengaan, dat uit de innigheid van de betrekkingen die wij als gelovigen onder elkaar mogen hebben, kan voortvloeien. De intieme nabijheid van broeders en zusters onder elkaar bergt deze gevaren van vs.3+4 in zich. Wat in de omgang met elkaar op geestelijk niveau begint, kan snel in vleselijk gedrag omslaan. Dat zijn de gevaren van binnen. De innige omgang mag alleen op geestelijk niveau gehandhaafd worden. Menige praktische toepassingen sluiten hierbij aan. Wanneer een broeder met een zuster alleen samen zijn, kan snel de grens van onbetamelijkheid overschreden worden. De overgang tot onreinheid is dan vloeiend. De geestelijke hoogachting van een persoon van het andere geslacht kan omslaan in een verkeerde hartstocht. Vandaar moeten we de allergrootste voorzichtigheid, laten heersen - dit is ook bijzonder belangrijk voor broeders die op grond van hun werk voor de Heer veel onderweg zijn en vaak in huizen van broeders en zusters komen. Wat hier aan vermaningen met betrekking tot de vruchten van het vlees (hoererij en hebzucht) voor onze aandacht staat is volkomen tegengesteld aan de wandel in liefde. De liefde gaat uit naar en geeft anderen, - hoererij en hebzucht daarentegen is puur egoïsme.

Het is niet eenvoudig om over deze dingen te spreken - het is echter belangrijk.

Onder hoererij valt niet alleen prostitutie maar iedere vorm van geslachtelijk verkeer buiten

het huwelijk, maakt niet uit of het ervoor is of daarnaast (inzake het aanzien van een vrouw om haar te begeren (vgl. ook Mt.5,28). Het is ons wel allen duidelijk dat dit zonde is. Maar waarom waarschuwt de bijbel ons zo vaak daarvoor? Omdat juist deze zonde zo'n groot gevaar voor ons is. Gods wil is onze heiligheid en dat wij ons van de hoererij onthouden. We zouden de hoererij ontvluchten - dat is voor ons een goed middel om bewaard te blijven (vgl. Gn.39,12). Simson is dit gevaar steeds weer tot een valstrik geworden en zelfs David overkwam deze zonde. We moeten vandaar toegeven dat dit gevaar ook voor ons zeer groot is (vgl. Sp.7).

We leven in een verontreinigd milieu Voor jaren was hoererij zelfs in de wereld nog ongepast - vandaag niet meer. In deze omgeving groeien we op. Vandaar hebben we de opgave (bijzonder de vaders), onze kinderen en jonge broeders en zusters, met wie we ons bezighouden, te zeggen dat iedere seksuele onreinheid, zonde is. Wat ons duidelijk is, daarvan mogen we niet veronderstellen dat dit bij jonge mensen bekend is. Want ze horen in deze wereld het tegendeel, namelijk dat het goed is om de eigen driften uit te leven.

Iedere vorm van onreinheid moet vermeden worden - dat geldt ook bijzonder in verlovings-tijden. Ook dat moeten we met nette woorden onze opgroeiende generatie duidelijk maken.

Dat het gevaar voor de zonde van hoererij op grond van ons arglistig en boze hart ook bij ons aanwezig is zien we heel duidelijk in 1Ko.5,1. Het is niet verbazend dat deze dingen in de wereld steeds weer vermeld worden want de wereld wentelt zich in het boze. Het grote gevaar voor ons bestaat hierin dat wij ons aan deze zonden gaan wennen. We moeten ons ook laten waarschuwen, het vlees niet met boze dingen te voeden, bv. met pornografie. Hoe licht komen we in de verzoeking op het internet iets aan te klikken wat verkeerd is! Eigenlijk is het verdrietig dat de apostel Paulus dit thema moet aansnijden, Maar met betrekking tot de gemeente moeten zulk soort dingen in orde gemaakt worden, vanwege de eer van God. In Korinthe kwam Paulus met zijn vermaningen tot het doel en het gaf ijver voor de dingen van God - een vreugde voor het hart van Paulus. De hier in Ef.5 genoemde zonden zijn daarom zo gevaarlijk voor ons omdat ze sluipend komen. We leven in een bezoedelde omgeving. Het kan zijn dat we meer en meer van deze dingen spreken en daarmee vuiligheid in onze zielen brengen zonder de zwaarte van deze zonden te voelen.

Daarom zijn er twee belangrijke uitdrukkingen in dit gedeelte:

1. Deze zonden zouden niet eens onder ons genoemd worden.
2. We moeten ons gedragen zoals het heiligen betaamt.

Dat we worden vermaand om deze erge dingen onder ons zelfs niet te noemen toont ons bovendien dat alles met onze gedachten begint. De inhoud van dat waar we ons doorlopend met onze gedachten bezig houden, wordt ergens uitgesproken - daarna volgt het handelen.

Hebzucht is een gevaarlijke aangelegenheid. Ze wordt met hoererij op hetzelfde niveau gezet (vgl. ook 1Ko.5,9-11). Beide zijn erge zonden in de ogen van God. Hebzucht echter is een moeilijk te ontdekken kwaad. Daarom valt het moeilijk dit te belijden, of anderen daarvan te overtuigen. Ze moet onderscheiden worden van "rijk zijn". Rijkdom als zodanig is geen hebzucht. De geldliefde daarentegen en de wens om rijk te worden, is hebzucht. Als we twee euro liever hebben dan één zijn we op de beste weg om hebzuchtig te worden.

Misschien hebben we nuancerings aangebracht met het oog op de zwaarte van zonden en

aan hebzucht weinig of helemaal niet gedacht. Wanneer we echter aan Achan en Judas Iskariot denken, vinden we in hen hebzuchtigen die niet meer tot inkeer zijn gekomen (vgl. Sp.1,19). Hebzucht mogen we niet alleen met materiele dingen in verbinding brengen. In Ef.4,19 lezen we eveneens van hebzucht. We worden er voor gewaarschuwd, "*onreinheid gretig te bedrijven*" (gretig is in 't Grieks: hebzucht). Wanneer we dat bedenken, herkennen we hoe verreichend en gevaarlijk hebzucht is!

Hoe de Heer hebzucht definieert vinden we in Lk.12,13-21. In Lk.20,13+14 hebben we eveneens een duidelijk voorbeeld - de Heer Jezus ontbloot de hebzucht onverbiddelijk. Hij heeft zichzelf niet alleen tot niets gemaakt (Fp.2,7), Hij had ook niets (Dn.9,26), ten enenmale niets, waar Hij zijn hoofd kon neerleggen!

Met de waarschuwing van de Heilige Geest om deze dingen helemaal niet te noemen, wil Hij ons bewaren voor de drie hier genoemde zonden: hoererij, onreinheid en hebzucht. Het zou helemaal niet nodig moeten zijn om hier over te spreken (vgl. ook Ko.3,5).

Iedere vorm van onreinheid (niet alleen die van hoererij) zou bij ons niet voor moeten komen. Wanneer zulke zonden voorgekomen zijn, moest daar natuurlijk over gesproken worden. De zin van deze schriftplaats is dat het mooi zou zijn wanneer deze dingen helemaal niet besproken hoeven te worden omdat ze niet zijn voorgekomen. Wanneer de zonde der hoererij, onreinheid of hebzucht in het midden van de broeders en zusters is opgekomen, moeten we ons daarmee bezig houden. Maar wanneer we met zulke dingen van doen hebben is dat altijd een verontreinigende zaak, daarom moeten we ons er niet toe laten verleiden om dit verder te verbreiden. (vgl. Nm.19,1-10).

De positieve zijde in vs.3 wordt in het laatste deel duidelijk: "*...zoals het heiligen past*". Toen het om onze wandel ging werd gezegd dat we "*geliefde kinderen*" Gods zijn (vs.1), Wanneer het in dit vs.3 over het oprecht blijven ten opzichte van zedelijkheid en reinheid gaat, dan wordt de "*heiligheid*" genoemd. Ook in vs.4 worden eerst negatieve dingen genoemd die dan tegenover het positieve worden geplaatst. Om te zien wat Gods heiligheid is, moeten we de schrift bestuderen.

Een heilige is iemand die God voor zichzelf gereserveerd heeft. In zekere zin een extra plaats gegeven heeft, voor deze plaats heeft Hij ons passend gemaakt. Wanneer we meer daaraan zouden denken, verstaan en begrijpen we dat de dingen in vs.3 "*onder u zelfs niet genoemd*" zouden "*worden*".

Hf.5,4 staat eng in verbinding met hf.4,29. We kunnen lichtvaardig in onze uitspraken worden door gekscherende opmerkingen te maken. Laten we in dit opzicht heel voorzichtig zijn, bijzonder onze jongere broeders en zusters en laten we geen verschillende bronnen in ons hebben (zoet en bitter) (vgl. Jk.3,8-12). Laten we ons ook niet tot dingen mee laten slepen die onbetamelijk en tot oneer van God zijn. Daarom moeten we in onze gedachten al op de hoede zijn, want uit de volheid van het hart spreekt de mond. Ook elkaar veelmeer bemoeiden in de dingen die God betreffen (hf.4,29) en God danken (hf.5,4). Dankzegging is een vorm van het gebed. Het gebed is een goed bewaringsmiddel aangaande de hier genoemde dingen. Dat wat we in vs.3+4 gezien hebben komt dikwijls uit een bron van ontevredenheid voort. Wanneer we niet tevreden zijn, met dat wat God ons geeft, ontbreekt natuurlijkerwijze, de dankzegging. Dan zijn we licht geneigd naar verkeerde dingen te spieden.

Efeze 5,4

In vs.4 gaat het in hoofdzaak over ons spreken, en wel om woorden die van ons uitgaan. Ons spreken en onze woorden oefenen meer invloed uit op anderen als wij in het algemeen denken. Ze kunnen zodanig schadelijk zijn (bijzonder ook in ironische zin), dat ze heilige gevoelens grieven of het innerlijke van de ander belasten of zelfs bederven.

Schandelijkheid is vunzig spreken, het is uiteindelijk niets anders dan onreinheid, maar het is iets wat van mij uitgaat en invloed op de ander uitoefent. Het wordt vaak onder de dekmantel van humor verborgen. Dwaze kletspraat is een spreekwijze van deze wereld, banaliteit zonder inhoud. Het is in zekere zin de kletspraat en het lachen van een dwaas (vgl. Sp.7,6), iemand die geen verstand heeft (Sp.10,8).

Bij deze manier van schertsen (of moppen tappen) wil men grappig zijn. Daarnaast bestaat het gevaar dat wij als broeders te veel "spirit" hebben en zelfs grappen met het woord van God kunnen maken. Hoe moeten we dan op de hoede zijn en het woord van God niet voor grappig schijnende doelen misbruiken.

Schertsen heeft ook een beetje met onze natuurlijke aanleg te doen. We hebben allemaal een verschillende aanleg met betrekking tot dat wat we spreken. Wanneer we de neiging hebben om te veel te praten, bestaat het gevaar dat we een humor tonen die in de richting gaat van dubbelzinnigheid of vunzigheid (dit gevaar bestaat ook bijzonder bij de zogenaamde "smalltalk" naar aanleiding van besprekingen met ongelovigen. Moeten we niet bekennen, dat ons vaak dubbelzinnig praten en kletspraat, kenmerken. Een ongeremd (ongecontroleerd) spreken kan tot gevolg hebben, zelfs leiden, tot ergere dingen in de vorm van zonden met de daad.

Christelijke bruiloften beginnen vaak met een geestelijk deel en ontaarden in het gezellige deel vaak doordat dubbelzinnige uitspraken gedaan worden met het oog op het huwelijk en de familie, dat is ongeoorloofde humor. Ook wanneer zwakheden en eigenaardigheden van broeders lachwekkend worden gemaakt is dat ongeoorloofde humor. Laten we met het oog op deze dingen op de hoede zijn.

Niet bedoeld is dat een christen niet blij mag zijn (vgl. Hd.14,17b). Integendeel: we hebben alle reden om blij te zijn. Dan moeten we oppassen niet in het andere extreme te vervallen en het lachen verbieden. Geestelijk gezinde broeders waren dikwijls ook humoristisch en dat is absoluut niet verkeerd.

Het gaat hier overigens niet alleen om spreken in het openbaar, bv. op het werk of in de samenkomst, deze waarschuwing geldt ook bijzonder voor ons in het gezinsleven. Hoe is onze omgangstaal met onze kinderen? Maken we ons misschien jolig over eigenaardigheden van oudere broeders en zusters of de grootouders? Mocht het toch zo zijn dat de heiligheid juist in de kiemcellen van onze samenkomst, dat zijn onze gezinnen, gevonden worden.

We zouden veel meer moeten danken. Lof word in de schrift als een offer gekenmerkt (Hb.13,15), dank daarentegen is iets wat wij als schepselen verschuldigd zijn aan God onze Schepper. De goedheid van God neigt zich in alles naar ons toe, daar kunnen we alleen voor danken (vgl. Ko.3,15b). De blijdschap van een christen komt voort uit een dankbaar hart.

Een goede maatstaf in verband met ons spreken is het volgende: wanneer we naar ieder gesprek, God kunnen danken, hebben we een overeenkomstig Hem geoorloofd gesprek gevoerd.

Overigens kan met dankzegging ook bedoeld zijn dat we ze tegenover onze medemensen tot uitdrukking brengen, naar hun toe een “dankjewel” uitspreken. In tegenstelling hiermee is in vs.20 uitsluitend dankzegging tegenover God bedoeld.

Efeze 5,5

In vs.5 is van weten en herkennen sprake, het zijn twee verschillende dingen: weten is een geïnformeerd zijn, herkennen gaat er van uit dat ik bepaalde dingen kan beoordelen en in zekere mate deskundig ben. De vraag hier is of wij, dat wat voor onze aandacht staat, ook in overeenstemming met God kunnen beoordelen. We moeten allereerst horen en zien, om “wetenschap” te kunnen verkrijgen. Voor het herkennen of doorgronden, heeft God ons enerzijds het verstand en anderzijds de Heilige Geest gegeven. We zijn daardoor in staat om met de oren en ogen de dingen van de Heer te herkennen. Het weten en het herkennen was bij de Efeziërs een feit het wordt in vs.5 als een constatering vooropgesteld. De volgende vraag verbergt zich achter de uitspraak: kunnen jullie je voorstellen dat een hoereerder, een hebzuchtige of een onreine een plaats kan hebben in het koninkrijk van Christus? Ieder zou dat afdoen als; onmogelijk. In Efeze waren veel hoereerders, afgodendienaars e.a. maar de ontvangers van deze brief waren uit al deze dingen gered en daaraan worden ze herinnerd. Ze waren met God verzoent en nu een nieuwe schepping (vgl. 2Ko.5,17).

Desondanks bestaat het gevaar van de verleiding. We moeten het betreuren dat velen, dat laat ons de ervaring zien, het woord van God niet hebben vastgehouden en zich hebben laten verleiden. Weten en herkennen zijn geen garantie dat we tegen verleidingen zijn gevrijwaard. De ontvangers van de Judasbrief wisten alles (vgl. Jd.3-5) toch was de herinnering, ten aanzien van de verleider, zo belangrijk (vgl. ook 2Pt.1,12).

Het gaat in vs.5 niet om een gelovige die in de zonde is gevallen, maar om ongelovige mensen die door de dingen van vs.3 gekenmerkt zijn en daarom geen erfdeel in het koninkrijk van Christus hebben. Er zijn ook niet zulke bedoeld die als hoereerder geleefd hebben en nu bekeerd zijn, want in 1Ko.6,11 wordt gezegd dat enkelen van hen zo geweest waren. Toch is ons vers niet zonder waarschuwing voor gelovigen. Wanneer er in de bijbel verzen staan die wat de leer betreft, eenduidig ongelovigen beschrijven, moeten we ze niet afdoen als voor ons niet geldend. Wanneer een gelovige zich gedraagt als een ongelovige, toont hij zich juist als een ongelovige en staat daarom onder grote verantwoordelijkheid. Dat vs.5 ook voor ons een betekenis heeft maakt ons vs.3 ook duidelijk doordat we gewaarschuwd worden voor hoererij, hebzucht en onreinheid. De Efeziërs wisten, dat wie door zulke zonden gekenmerkt waren geen plaats in het koninkrijk van Christus hebben. De les van vs.5 voor ons is, dat als zulke geen plaats in het koninkrijk van Christus hebben, wij ons nog des te meer voor zulke zonden moeten hoeden.

In 1Ko.6,9-11 hebben we een soortgelijke plaats. Erven wordt in de schrift altijd als toekomstig gezien. Het erfdeel heeft betrekking op het toekomstig erfdeel in het 1000 jarig rijk. Het is de tijd wanneer de Heer Jezus de universele aanbidding wordt gebracht, wanneer hij met de gemeente over de aarde zal regeren (vgl. hf.1,21).

Wanneer er van het koninkrijk van Christus en God sprake is, dan is het koninkrijk Gods de ondergeschikte gedachte, het is gewoon niet het “rijk van mensen”. Het is echter ook het koninkrijk van Christus omdat Christus daar heerst.

Voor “Koninkrijk van Christus en God” staat hier één gemeenschappelijk lidwoord (in Elb. vert.). Dat betekent niet alleen dat de beide genoemde Personen dezelfde zijn (want Christus is God); deze uitdrukking vat hier twee Personen van de Godheid onder één gezichtshoek samen en ziet ze onder het aspect van het koninkrijk.

In hf.4,11 hebben we een gelijke samenvatting met betrekking tot de herders en leraars; ze worden onder één lidwoord samengevat en als één *groep* gezien. Het is ook merkwaardig dat het niet “koninkrijk Christus en God” wordt genoemd. Christus en Zijn regering wordt daarom als eerste genoemd omdat het in vs.5 om personen gaat die in een krasse tegenstelling staan tot de “regering van Christus”.

Het opvoeren van de term “koninkrijk van Christus en God” doet ons er aan denken dat we voortdurend onder Zijn ogen zijn en dan zullen we de dingen juist kunnen beoordelen.

Efeze 5,6

De verzen 6-8 tonen ons twee groepen van mensen:

1. Zonen van de ongehoorzaamheid: Dit is een omschrijving van leidinggeevenden onder ongelovigen. De uitdrukking “zonen” maakt dat duidelijk. Ze hebben niet alleen, niet geloofd, maar ze hebben het woord leren kennen en niet opgevolgd, zijn aldus bewust ongehoorzaam. Dat zijn ook diegene, die met ijdele woorden anderen verleiden. De toorn van God komt echter over hen.
2. Kinderen des Lichts. Dit is een beschrijving van kinderen Gods. Ze zijn kinderen van het Licht geworden door (de nieuwe) geboorte.

Vs.6 begint met het woord “niemand” (in Elb. vert.). Het gaat hier om verleidingen met het oog op dat wat hiervoor is gezegd. Er zijn zulke die proberen om hen die aan de waarheid van het woord willen vasthouden, dingen smakelijk te maken die door God veroordeeld worden. De verleiders, die de intentie hebben om te verzoeken, zijn dermate listig dat ze niet doorzien kunnen worden (Rm.16,17). Met het oog op deze verleidingen kunnen we ons nooit sterk voelen, in ons zelf zijn we zwak, we moeten ons veel meer dicht aan de Heer vastklemmen.

Satan is een meester in het verleiden. Wanneer we zijn methoden een weinig bezien herkennen we, dat hij ze zo wisselt dat ze telkens succesvol en belovend zijn. Tot ons komt hij in deze tijd met list “als een engel des lichts”, de verleiding wordt niet zo direct herkend omdat een “vorm van godzaligheid” wordt tentoongesteld (vgl. 2Tm.3,5). Zulke door de duivel gebruikte mensen doen zich voor als een bevoegde instantie, zij misleiden door een zekere mate van kennis te uiten, en komen in een gewaad van religieuze bevoegdheid (vgl. Tt.1,15+16). Dit heeft ook betrekking op het bereik van de schilderskunst en de muziek. Ook is het een tactiek van de vijand, dat hij principieel niet de zwart-wit techniek gebruikt.

Deze woorden van verleiding zijn daarom leeg, omdat ze niet iets nuttigs voortbrengen. Ze zijn ijdel omdat ze voor het vlees welgevallig zijn. Deze verleidingen kunnen iemand heel

snel noodlottig worden. Juist de kinderen van gelovigen worden vaak aan deze verleidingen blootgesteld, omdat de uitspraken van de bijbel richting de wereld, relativerend zijn, als tijdafhankelijk worden afgedaan en ouders als remmend bestempeld worden, zodat ze zich vaak afvragen wat vandaag nog normaal is. Bovendien heeft het vlees aanleg voor het, lust principe. Satan is een meester in list, tot zowel zedelijk/morele als ook in leerstellige vragen.

De verleidingen zijn daarom zo gevaarlijk, omdat ze op terreinen gebeuren, die het menselijke leven betreffen (bv. de geslachtelijkheid en het drinken). Zulke dingen dragen immers in principe niet het stempel van het negatieve, toch kunnen ze heel snel naar het negatieve afglijden. Alleen als we ons bewust zijn dat we steeds onder het oog van God zijn, kunnen we gevaarlijke grensgebieden herkennen. Satan benut onze slaaptoestand, om ons op banen van het slechte te brengen, van een schijnbaar rechte weg op een dwaalweg.

Een parallel tekst over verleidingen vinden we in Ko.2,4+8. Het is in de wereld vandaag volkomen normaal dat men dat wat absoluut kwaad is, accepteert. De duivel kleed alles in onschuldige woorden en legt een zekere glans van romantiek op de zonde (wanneer we er alleen maar aandenken dat bij het NFN (naturisme) over een cultuur wordt gesproken) en dat trekt door de gehele christenheid (het is opmerkelijk dat de islam dergelijke problemen niet kent). Hoe ververschrikkelijk als kinderen die seksueel onderwijs krijgen, het eerst de voorbehoedmiddelen worden voorgesteld. De reclame affiches aangaande de ziekte aids zegt in eigenlijke zin: wanneer je zondigt, bescherm je dan in ieder geval tegen de gevolgen van die zonde. Echter de veiligste bescherming tegen aids is een gezond huwelijk. We moeten herkennen dat we in een verfoeilijke boze wereld leven waarin alles wat naar Goddelijke maatstaven abnormaal is, als normaal wordt bestempeld, zelfs de homoseksualiteit (ze wordt zelfs als een edeler vorm van seksualiteit bestempeld). Onze kinderen die in deze vuiligheid opgroeien, kunnen wat de natuur betreft nog niet zo'n heilige afkeer van zulke zonden hebben, in welk een gevaarlijke omgeving staan ze dan! We moeten hen vroegtijdig met de gedachten van God over deze dingen vertrouwd maken, dringend voor hen bidden om bewaring en hun denken en doen controleren! Het doel van de Heilige Geest in dit vers is om ons te waarschuwen voor een bijzondere vorm van filosofie, het bagatelliseren van de zonde.

Bij ijdele woorden kunnen we ook aan quasi-wetenschappelijke resultaten denken, ook homoseksualiteit wordt vandaag als wetenschappelijk verantwoord, voorgesteld. Het gevaar ligt daarin dat wanneer iets wetenschappelijk wordt voorgesteld en gefundeerd wordt, men het al gauw gelooft. Dat wat vandaag bij mensen voorkomt (bijzonder op zedelijk gebied) vindt je niet eens onder de dieren. Een feit is, dat de moderne sociologische en filosofische inzichten alleen menselijke gedachtespinsels zijn (bij inbegrepen de evolutietheorie). Er zijn op dit gebied totaal geen onweerlegbare resultaten, geheel in tegenstelling tot natuurwetenschappen. Daarbij moeten we in acht nemen dat de mens, humaan-wetenschappelijk in het geheel niet is te doorvorsen. De hedentendaagse humaan-wetenschap is anti God gevormd, want hun principe berust daarop, dat de mens in de kern goed is. Daarom is deze wetenschap absoluut fout. Het treurige daarbij is dat de mens voor deze dingen helaas zeer toegankelijk is.

Het tweede deel van vs.6 zegt, dat een ongelovige verloren gaat, andere plaatsen zeggen ons, dat een gelovige voor eeuwig gered wordt en veilig is. Toch vinden we hier niet zo direct een aanwijzing, dat iemand die belijdt dat hij een kind van God is, ook de verplichting heeft

zich dienovereenkomstig te gedragen!? We leren dat een kind van God juist niet de vrijheid heeft, zo te leven als hij wil. Wanneer iemand deze mening heeft moeten we ons ernstig afvragen of we wel met een wedergeborene te doen hebben. Voor een weg van zonde geeft God in zijn woord geen belofte. De leerstellige uitspraak van God is veelmeer: “*want als u naar het vlees leeft, zult u sterven;*” (Rm.8,13).

Efeze 5,7

In vs.7 wordt indirect tot uitdrukking gebracht, dat we eigenlijk geen medegenoten van ongelovigen zijn (vgl. vs.11). Een kenteken van een medegenoot is, dat hij gemeenschap in uiterlijke vorm tot uitdrukking brengt. In vs.7 wordt gezegd dat we in ons wezen helemaal geen gemeenschap met deze mensen hebben, het toont ons daarentegen toch ook dat we uiterlijk zeer op hen kunnen lijken. Vs.11 zegt ons ook dat wat ons betreft er helemaal geen betrekking tot de “*werken van de duisternis*” bestaat, omdat we “*licht in de Heer*” (vs.8) zijn.

Efeze 5,8

In vs.8 zegt de apostel “*vroeger was u duisternis*”. Hij zegt niet dat we in de duisternis of in de macht van de duisternis waren, maar dat wij duisternis waren. Daar waar de hoogste christelijke zegeningen voorgesteld worden, wordt ons ook getoond in welke diepte we waren, wij waren de duisternis zelf.

Duisternis is een gevolg van het Goddelijke oordeel (vgl. Gn.1,2 en Ex.10,22+23). De gehele mensheid bevindt zich in het Goddelijke oordeel van duisternis, zij kan God niet herkennen. Het ware begin van het Goddelijk Licht heeft zijn oorsprong in de opstanding van de Heer Jezus (vgl. Hd.26,23). Door dit opstandingsleven zijn we in staat licht te laten zien. We zijn “*licht in de Heer*” dat is onze christelijke positie. Deze uitspraak is waar voor ieder die de Heer toebehoort. Dit vers toont ons de positie in het *licht*, de wandel in het *licht*, en de vruchten van het *licht*. We zijn nu wat onze positie betreft *licht* (niet alleen in het *licht*). We zijn kinderen van het *licht* en dat heeft een uitwerking op onze wandel. Wij moeten overeenkomstig onze positie wandelen.

De apostel Paulus haalt hier vergelijkingen uit de natuur aan: duisternis en licht. We kunnen de waarheden al in en uit de natuur leren.

Wanneer van duisternis sprake is, wordt daarmee bedoeld dat iemand geen kennis van God en van zichzelf heeft. Is er echter licht aanwezig, dan hebben we deze kennis. Licht heeft bovendien een brandend karakter.

De hier voorgestelde positie is een natuur. Er wordt niet gezegd dat we liefde zijn, ook niet liefde in de Heer, wij zijn “*licht in de Heer*”. We hebben de bekwaamheid, God te herkennen en ook ons zelf. God toont mij mijn zonden maar gelijktijdig ook de genadetroon. Het licht maakt alles in mij openbaar, maar toont ook de genade van God; het is een licht vol goedheid en waarheid, ook voor een verloren mensheid.

Dat we licht zijn is een groot voorrecht, duisternis te zijn is tragisch en betreurenswaardig tegelijk.

We ontvangen dit licht uitsluitend van onze Heer, zoals de maan het licht van de zon ontvangt. Het is opmerkelijk dat in vs.8 niet van “*zonen van het licht*” sprake is ofschoon in vs.6 van “*zonen van de ongehoorzaamheid*” gesproken wordt.

De begrippen “kinderen van de duisternis” of “zonen van de duisternis” vinden we niet in de schrift. Wanneer van kinderen sprake is wordt op onze geboorte bedoeld. We zijn opnieuw geboren en die nieuwe natuur is licht. De praktische vermaning voor ons is om nu als kinderen van het licht te wandelen.

In de verzen 1+2+8 zien we het wezen van God: “*God is Liefde*”. (1Jh.4,16), en “*God is Licht*” (1Jh.1,5-7). We worden in dit gedeelte opgeroepen om zowel in liefde (vs.2) als ook als kinderen van het licht te wandelen (vs.8). Bij ons bestaat het grote gevaar dat we, of in liefde, of overeenkomstig het licht wandelen. Dat was bij de Heer Jezus nooit het geval, Hij heeft ons in Zijn leven getoond hoe een wandel in liefde en overeenkomstig het licht uitvoerbaar was. In Jh.4 zien we dat Hij een vrouw onverbloemd de waarheid zegt en het licht liet uitstralen (vs.17+18); het was alles doordringend. Maar hij openbaarde ook dit warme licht, want de vrouw liep niet van Hem weg, zij was door Zijn liefde aangetrokken. Iets dergelijks zien we ook in Jh.8,1-12 met betrekking tot die overspelige vrouw, met wie Hij van doen had. Wanneer we Zijn voorbeeld willen navolgen, zullen we nooit lief zijn ten koste van het licht, we zullen echter ook nooit overeenkomend het licht handelen met een afstotend werkende koudheid. Juist deze aard van het licht die zich in warmte uit, vinden we bij de vrucht van het licht in de vorm van Goedheid.

Saulus “omstraalde een licht uit de hemel” (Hd.9,3). In Hd. 22,6 noemt Paulus het “een groot licht uit de hemel” en in Hd.26,13 “een licht dat de glans van de zon overtrof”. Voor de apostel Paulus werd dit licht steeds maar groter.

In 2Ko.4,3-6 lezen we van “*de lichtglans van het evangelie van de heerlijkheid van Christus, die het beeld van God is*”. Dit licht schijnt in het aangezicht van Christus. In Hd.26 vinden we 15 karaktertrekken van het evangelie van de apostel Paulus. Eén karaktertrek is, dat het mensen uit de duisternis tot het licht brengt.

Zoals al gezegd is, wij als gelovigen waren duisternis en zijn nu licht in de Heer. Wanneer een gelovige zondigt, doet hij dat midden in het licht en dat is het wat de zonde van een gelovige een uitermate brutaal karakter geeft. Hij wandelt dan niet als een kind van het licht. De ongelovige zondigt overeenkomstig de positie waarin hij zich bevindt, dat is in de duisternis. Hoe ernstig is dan de zonde van een gelovige.

Licht spreekt van het inzicht hebben in God. Het is een leven gevend licht (Jh.1,14). Wij die in Hem geloven hebben dit licht van het leven en zijn kracht. Licht spreekt echter ook van de heiligheid en reinheid van God met wie wij in verbinding zijn gebracht, want in God is geheel geen duisternis (1Jh.1,5). Ook Zijn omgeving is heilig, Hij woont in een ontoegankelijk licht (1Tm.6,16). Heiligheid kenmerkt God en omgeeft Hem. In 2Ko.6,14 vinden we de vraag aan ons gesteld: “*welke gemeenschap heeft licht met duisternis?*” We moeten ons bedenken dat we aan deze heiligheid van God deel hebben. Het volkomen licht van de Heilige Geest (heel mooi te zien in het zinnebeeld van de zevenarmige kandelaar in de tabernakel) is alleen in staat, inzicht en begrip over Hem zelf en over al het andere te geven.

Efeze 5,9

In deze wandel van het licht dienen we de vrucht van het licht voort te brengen (vs.9). De vrucht van het licht kunnen we niet gelijk stellen met de vrucht van de Geest Ga.5,22. Hier

waar van duisternis en licht gesproken wordt is er sprake van de vrucht van het licht. De Geest van God is alleen de kracht die de vrucht voort kan brengen, want de genoemde drie karaktertrekken zijn niet onze trekken maar de karaktertrekken van God. Hier is ook geen sprake van vruchten (meervoud) van het licht, maar van vrucht (enkelvoud) van het licht. De vrucht van het licht kenmerkt zich - naast het oorspronkelijke karakter van heiligheid - in 3 eigenschappen:

1. De eerste is goedheid, "Goedheid" van God. Daarmee is alles bedoeld wat in wezen goed is en alleen in God te vinden is. We dienen in ons leven te openbaren, de goedertierenheid die in God is. Zij toont zich in de vorm van liefdevolle genegenheid (waar het er niet alleen maar omgaat medelijden te hebben) De goedheid wordt vooropgesteld om te laten zien dat het licht een warm en niet een koud licht verspreid. Wanneer de goedheid ontbreekt, ontbreekt alle warmte.
2. Met de gerechtigheid is de gerechtigheid van God bedoeld, de norm waarna God handelt. Zo dienen ook wij te zijn, deze maatstaf moet ons kenmerken. Dan zijn we praktisch in overeenstemming met God en verwerkelijken we Zijn gerechtigheid.
3. Waarheid of waarachtigheid is het tegenovergestelde van leugen. God is altijd waar, de Heer Jezus heeft deze waarheid getoond en geopenbaard zoals de dingen werkelijk zijn. Zo dienen ook wij waar te zijn en wel in alle opzichten.

Het is niet genoeg als we een keer goed zijn en een andere keer rechtvaardig en weer een andere keer waar zijn. Alle praktische handelingen in ons leven dienen door deze drie deugden gekenmerkt te zijn, want ze zijn één vrucht en niet drie verschillende. Van een bepaald gezichtspunt uit kan bij de één, de ene deugd en van een ander de andere deugd en weer van een ander de derde deugd gezien worden. Zoals zich het licht niet verandert en niet veranderen kan, zo verandert ook de vrucht van het licht niet, ze is vandaag nog net zo als honderd jaar geleden. De mensen menen weliswaar altijd zich te moeten ontwikkelen, hier leren we echter dat we de opgave hebben dat onveranderlijke licht af te stralen in de kracht van de Heilige Geest. Het gaat er om dat we Zijn karaktertrekken openbaren. Wanneer wij moesten beschrijven wat de vrucht van het licht was, dan hadden we zeker deze drie deugden niet genoemd. De Heilige Geest stelt de goedheid op de eerste plaats "*Goedertierenheid en trouw ontmoeten elkander, gerechtigheid en vrede kussen elkaar*" (Ps.85,11). De vervulling hiervan is in de persoon van de Heer Jezus op aarde te vinden. Hij heeft ons deze deugden getoond. Had hij uitsluitend in gerechtigheid gehandeld, dan hadden we niet gered kunnen worden. Het is opmerkelijk dat de vrede in ons vers niet genoemd wordt. Wanneer we deze drie deugden verwerkelijken, dan worden we voor een niet passende scherpte in ons handelen en voor een theoretische afwikkeling van dingen bewaard. Voor ons is het een oproep om deze dingen bewust uit te leven.

Wanneer we de vrucht van het licht overdenken, dienen we ons de vraag te stellen wie deze vrucht van het licht zien en daar vreugde aan willen hebben. Een vrucht is toch in principe om van te genieten. Wanneer daar misschien ook mensen van profeteren, dan is het toch in de eerste plaats God die Zijn vreugde aan deze vrucht van het licht wil hebben. Dat geldt natuurlijk ook met betrekking tot de wandel in liefde, daarin vindt in de eerste plaats God zijn vreugde. Maar hier hebben we een zijde voor ons die we vaak niet zo zien. We hebben in vs.1 en in vs.8 over het kinschap gelezen, wanneer we dan horen dat we kinderen van God zijn, denken we er het meest aan, welk nut wij daarvan hebben. Maar hier wordt ons de zienswijze van God getoond: God wil graag dat in Zijn kinderen eigenschappen weerspiegeld

worden, die van Hemzelf zijn, voor Zijn genot en tot Zijn vreugde. Wat moest dat ons meer motiveren.

Het tegendeel van de vrucht van het licht vinden we in Rm.6,20+21: het eind van deze vrucht is de dood.

Efeze 5,10

Vs.10 staat in verband met vs.7: De schrift waarschuwt ons niet alleen voor iets negatiefs, maar zij noemt ook het positieve. Het licht ontbloot alles wat verkeerd is, maar het openbaart ook de dingen van de Heer. In de mate waarin ik beproef wat de Heer welgevallig is, zal ik ook herkennen wat in tegenspraak met Zijn gedachten is. Wij moeten niet beproeven en overwegen wat nog net geoorloofd is, dat is een verkeerd begin. De goede vraag is: wat is de Heer welgevallig (vgl. ook Rm.12,2 en Fp.1,10)? Wat een mooie positieve beweegreden en wat voor een motivatie is dat voor ons! Het gaat er niet alleen om, een houding van afweer aan te nemen ten opzichte van het negatieve, we moeten ook in positieve zin toetsen en beproeven wat Hem welbehaaglijk is.

Hoe kunnen we dit beproeven doen? Het gaat er niet om, al de dingen van deze wereld te beproeven. Het gaat er veelmeer om, dat ik me bezig hou met dat wat op me afkomt. Het woord van God toont ons op veel plaatsen, dat er iets te beproeven is (o.a. in 1Ko.8,28 en 1Th.5,21). Toch moeten we in dit verband niet alle beproevingen die in het woord van God staan, overdenken. Hier gaat het namelijk heel speciaal, om te beproeven, met het oog op onze wandel in ons doen en laten. Er bestaat (vooral in deze tijd) het grote gevaar dat we onze genegenheden volgen en niet meer vragen of iets de Heer welgevallig is. Om deze vraag eerlijk te beantwoorden, hebben we een maatstaf nodig en dat is het woord van God. We moeten ons met het oog op onze literatuur, met het oog op de omgang met de media en met het oog op de muziek die we horen, beproeven. We moeten ons altijd de vraag stellen, of dat wat ik nu doe de Heer welgevallig is. Daarom moeten we Hem in onze omstandigheden toelaten, Hij die altijd deed wat God welgevallig was (Jh.8,29). Hij heeft nooit iets ongerijmds gedaan (Lk.23,41). We moeten ons steeds weer de vraag stellen; hoe zou de Heer Jezus in deze, op ons afkomende situatie, gehandeld hebben? En wat zou Hij hiertoe zeggen? Hij is de volmaakte toetssteen voor alles. Hierbij kan echter een gevaar ontstaan. Wanneer een ieder persoonlijk voor zichzelf beproeft wat de Heer welgevallig is, hoeft het resultaat van mijn beproeven niet overeen te stemmen met het resultaat van het beproeven van een ander.

1. Voorbeeld: twee vaders met ieder drie kinderen beproeven met het oog op de vraag, of het goed is om zaterdag een conferentie te bezoeken. De ene vader was echter de hele week op zakenreis geweest en de kinderen zijn ziek. Het resultaat van zijn beproeven is dat hij thuis blijft - een toepasselijk resultaat. De andere vader is vrijdagmiddags regelmatig om drie uur thuis, hij beslist om naar de conferentie te gaan - een toepasselijk resultaat. We leren daaruit dat de ene broeder niet mag suggereren dat de ander ongeestelijk is met het oog op zijn beslissingen. Twee broeders kunnen zo voor de Heer zichzelf met dezelfde vraag beproeven en toch verschillend beslissen.
2. Voorbeeld: een jonge broeder benut een vrije middag om een oudere broeder te bezoeken. Een andere jonge broeder besteedt een vrije middag om een verklaring over de Efezebrief te bestuderen. Wanneer beide deze vraag voor de Heer gebracht hebben, en tot verschillende resultaten komen, hebben ze desondanks het voor de Heer welgevallige gedaan.

Het is daarom heel gevaarlijk wanneer we resultaten van ons beproeven, anderen als een dictee willen opleggen. Er zijn situaties in ons leven waarin we niet te beproeven hebben, bv. wanneer het gaat om het bezoeken van de reguliere samenkomsten, dan is het volkomen duidelijk dat we deze moeten bijwonen. Wanneer het om niet misverstandelijke dingen gaat hoeven we niet te beproeven. Het is onze eenduidige opgave de wil van de Heer te vervullen. Wanneer we iets beproeven waarin Gods woord een duidelijk antwoord op heeft, kunnen we er van op aan dat onze eigen wil werkzaam is.

In Rm. 12,1+2 gaat het er eveneens niet om, te beproeven of het woord van God op mij toepasbaar is. Het gaat om situaties waarin individueel iets te beslissen is, omdat het woord van God daar geen directe uitspraak over doet. In Fp.1,10 wordt ons dat wat "het beste" is voorgesteld. Het positieve wordt voorgesteld in de richting van het woord van God.

We hebben met het woord van God een maatstaf met het oog op de vraag of iets is tot eer van de Heer - maar in Fp.1,10 gaat het daar nog boven uit, het beste. Daarom moeten we nooit tevreden zijn met ons zelf, (temeer omdat wij, hoe dan ook, niet in alles volkomen beantwoorden kunnen aan de eer van de Heer). Aards gezien zouden we misschien tevreden kunnen zijn of worden, echter we kunnen nooit tevreden zijn of we (vanuit ons gezichtspunt) de Heer genoeg gediend hebben, want er is altijd nog iets beters. De vraag is dan: kan ik nog meer voor de Heer doen?

Het beproeven mag niet oppervlakkig gebeuren. Onze wil mag nooit boven de wil van de Heer gesteld worden. Het gaat er veel meer om zich te verblijden om meer voor de Heer te kunnen doen en in de dienst voor Hem gebruikt te worden. De apostel Paulus is daarin voor ons een mooi voorbeeld.

We worden opgeroepen (vs.10) tot het beproeven van wat voor de Heer welbehagelijk is (gebiedend). Om dit beproeven uit te voeren, is het nodig dat we naar de Heer, die we een welgevallen willen doen, blikken en van onszelf afzien - alleen dan kan Zijn welgevallen ons leiden. Dan herkennen we zijn zienswijze ten opzichte van ons gedrag in het dagelijkse leven. We kijken in gemeenschap met de Heer naar God, onze Vader, omhoog. Het woord van God is weliswaar de maatstaf, maar het welgevallen van God zal ons dan vervullen.

In de kern gaat het erom dat we de oprechte wens in ons hart hebben, in iedere betrekking, Hem tot een welgevallen te zijn (vgl. ook Ko.1,10). Is dat het geval, dan zal Hij ons ook Zijn wil tonen, want de oprechten laat Hij voorspoedig zijn. Deze oprechte harten wensen we ons allen. We vinden nu één keer niet op alle vragen des levens een antwoord, in de vorm van een bijbeltekst. - het gaat erom de wil van de Heer te willen doen.

In vs.9 werden praktische dingen genoemd met betrekking tot het zich "uit leven" in het licht. Daarop aansluitend wordt gezegd dat we te beproeven hebben "wat de Heer welgeval- lig" is. Een vergelijkbare opbouw vinden we in Rm.12,1+2. De voorwaarde om over het algemeen te kunnen beproeven, is dat we een geestelijk leven moeten leiden. Denk alleen maar aan Abraham en Lot, die een zeer verschillend leven leiden: alleen Abraham was in staat om in de zin van deze schriftplaats juist te beproeven (Gn.13,8-11).

In de verzen 8-11 ziet Paulus twee parallelle lijnen:

1. De lijn van het licht: het licht heeft een macht en vrucht. De natuurlijkheid van het licht

brengt vrucht voort.

2. De lijn van de duisternis: zij loopt parallel met de lijn van het licht en heeft geen vrucht – hoewel ze werken heeft. Hoe vreselijk te zien dat er miljarden van mensen zijn die op een veld werken waar geen vrucht voorkomt.

Efeze 4,11

In vs.11 wordt de gedachte van vs.7 verder uitgebreid, we dienen geen corporatie met bepaalde personen te hebben. Hier wordt ons getoond dat we ook de gemeenschap met hun werken moeten afwijzen. Hier komt duidelijk de gedachte van afzondering naar voren. Laten we deze afzondering ook in de praktijk brengen, doordat we geen gemeenschap met hen hebben (dat is de negatieve zijde) en laten we de werken van de duisternis aan de kaak stellen, berispen en aan het licht brengen (dat is de positieve zijde). Door onze wandel worden de werken van de duisternis gestraft.

Broeder Hole zei een keer, het is makkelijk om de wereld te zeggen dat God liefde is, maar om te zeggen dat God licht is, trekt al heel snel de vijandschap naar ons toe (vgl. 2Ko.2,15-17). Wanneer we de karaktertrekken van de duisternis blootstellen (a.v. aan de kaak stellen, bestraffen of ontmaskeren), ontvangen we weerstand. We zijn nog hier op de aarde gelaten als, het licht dezer wereld, en hebben de opgave het boze met name te noemen en bloot te stellen, echter we zijn geen gelovigen die “erop los slaan”. Wanneer we in deze tijd bijvoorbeeld homoseksualiteit, als zonde bestempelen, vat de wereld dit als discrimineren op. We kunnen dan al gauw in conflict met de wet komen.

We noemen in verband met vs.11 enkele voorbeelden:

1. Wanneer we geen gemeenschap met de werken der duisternis willen hebben, zullen we uitnodigingen van wereldse evenementen afwijzen, echter niet met opgave van afgezaagde redenen zoals geen zin of geen tijd, maar met echte redenen. Dat heeft dan tot gevolg dat we voor dat soort evenementen nooit meer uitgenodigd worden. In 1Pt.4,3+4 vinden we dat de wereld ons gedrag registreert - juist daarom moeten we consequent zijn. Daardoor wordt het verkeerde aan de kaak gesteld (vgl. ook Jozefs antwoord in Gn.39,8+9).
2. Wanneer we in een groep van ongelovigen komen, die juist slechte en vunzige dingen spreken en die mensen houden op met dit spreken omdat wij erbij komen, dan zijn we een lichtdrager - is dat niet het geval, dan is dat een slecht teken.
3. Een zuster in de juiste kleding kan in een christelijke boekenstand een mooi getuigenis zijn - door haar eenvoudige wandel.
4. In een schoolkrant beschreef een scholier een gelovige medescholier met eenvoudige en sobere woorden, die echter dat tot uitdrukking brachten wat wij zo even overdacht hebben: hij was anders als de anderen.

De Heer Jezus zelf is met het oog op bestraffen ons voorbeeld. Maar hoe heeft Hij dat in de praktijk gedaan? Bij Hem gebeurde dat door Zijn woord en door Zijn volkomen wandel in het licht (vgl. Jh.3,19+20 zie noot Elb. vert. bestraft en Jh.7,7). Hij kon het zelfs door Zijn vinger aantonen. (Jh.8,6 en Jr.17,13). Omdat Hij het volkomen Licht in deze wereld was, werd alles in het licht gesteld. De Heer Jezus heeft vaak met zondaars van doen gehad en wij hebben vele contacten met mensen van deze wereld (bijzonder ook de evangelisten), hoewel we geen gemeenschap met hen zullen hebben. Van de Heer Jezus wordt in Hb.7,26 gezegd dat Hij “*gescheiden van de zondaars*” leefde - dat is ook onze maatstaf.

Het begrip “bestrafen” (a.v. “aan de kaak stellen” of “ontmaskeren”) maakt twee zaken duidelijk:

1. Enerzijds staat de eer van de Heer op de voorgrond - deze moet verdedigd worden.
2. Het bestraffen heeft ook een uitwerking op diegene wiens werken gestraft worden. We moesten eigenlijk allemaal er nog een keer op worden geattendeerd wat onze opgave, onze opdracht is, die we hier heel concreet voorgesteld vinden, zodat we daarvoor misschien de snelle toename van de duisternis een beetje tegen kunnen houden. Want door dat bestraffen bestaat de mogelijkheid om de mensen van deze duisternis op een geestelijke wijze te dienen.

Aan de hand van 1Ko.10,27 herkennen we dat het zelfs onze opgave kan zijn om naar ongelovigen te gaan. Juist de jongeren onder ons krijgen soms uitnodigingen van ongelovigen. We kunnen daar natuurlijk niet heengaan en de Heer buiten, voor de deur, laten staan, want we zouden toch juist beproeven wat de Heer welgevallig is. Het gaat er daarom alleen om, ongelovigen het woord voor te stellen en van Hem te spreken, die ons hart vervult. Daarom moeten onze harten door de Heer, vooraf zijn toebereid. Door het afleggen van een getuigenis kunnen we tonen, dat we in het licht van de Heer zijn.

Het aan de kaak stellen (blootstellen) gaat evenwel in zijn omvang nog boven het afleggen van een getuigenis uit: In Mk.7,1-13 zien we dat de Heer Jezus de huichelarij aan de kaak stelt. Zelfs tradities en het onderhouden van gewoontes worden als een zondig gedrag ontmaskert. Het straffen is het gevolg omdat de tegenspraak tot het woord van God openbaar werd. Dat toont ons dat het blootstellen (ontmaskeren of aan de kaak stellen) niet alleen betrekking heeft op de werken. In 1Tm.5,20 staat hetzelfde woord, daar gaat het erom dat personen in een geestelijke zin aan de kaak gesteld worden (waarmee natuurlijk niet bedoeld is dat personen aangetast moeten worden). Vers 11 zegt dat het verkeerde uit mijn persoonlijk leven moet worden verbannen. Uit 1Ko.5,13 weten we echter ook dat “de boze” uit de gemeenschap moet worden weggedaan.

Het is zeker niet de bedoeling dat we tegen al het boze in deze wereld actie moeten voeren bv. door het verspreiden van pamfletten of het organiseren van demonstraties. Maar als de situatie het nodig maakt moeten we een juiste stelling innemen. Maar ook door onze wandel wanneer we juist dat niet doen wat de duisternis doet, bestraffen (stellen we aan de kaak of ontmaskeren) we de werken van de duisternis. In tegenstelling tot de Heer Jezus kan onze natuur ze niet bestraffen. Alleen wanneer we in het licht wandelen kunnen we dat doen en de onvruchtbare werken blootstellen. Wandelen we niet als kinderen van het licht, dan zal slaap het gevolg zijn (vs.14).

Efeze 5,12

Vers 12 laat zien dat er dingen zijn die in het verborgen gebeuren. Deze uitspraak wordt vaak zo uitgelegd alsof we niet van deze dingen mogen spreken. Doch de kernuitspraak is dat de schande zulke treft die dergelijke dingen doen. Wij moeten zeer wel de dingen bij name noemen en ze als schandelijk betitelen (vgl. ook Rm.1,18) en het licht van het woord van God op hen laten vallen, want het licht maakt alles openbaar (vgl. ook Js.10,17 met betrekking tot het licht Israëls en 1Ko.3,13). Er bestaat een gevaar dat we ongelovigen haten; maar we moeten veeleer het licht op hun werken laten schijnen.

Omdat we in het licht wandelen en de vrucht van het licht naar voren laten komen, wordt

alles blootgesteld en openbaar gemaakt. Het valt echter op dat zich de betekenis van licht in dit gedeelte verandert. In vs.8 werd "licht" zonder lidwoord genoemd, evenzo ontbreekt in vs.9 waar van de vrucht des lichts sprake is voor "licht" het lidwoord.

Er wordt eenvoudig van de natuur van het licht gesproken. Wanneer iets zonder lidwoord genoemd wordt, staat het kenmerkende resp. het karakter van dat wat genoemd wordt op de voorgrond en niet de kwestie zelf.

Efeze 5,13+14

Bij het getuigenis tegenover de wereld daarentegen wordt licht met een lidwoord genoemd (vs.13+14). Met dit Licht wordt de Heer Jezus zelf en het woord van God bedoeld; het karakter van licht vindt hier zijn concrete toepassing. We hebben de opgave het woord van God in ons leven in te brengen om daardoor een getuigenis tegenover het boze te kunnen zijn. Christus en het woord van God zijn "het licht" en daardoor wordt het licht in de duisternis geworpen. Wij zijn niet het licht maar wij kunnen Christus en Zijn woord in ons leven afstralen.

Het tweede deel van vs.14 begint met: "*Daarom zegt Hij...*" Wie is met Hij bedoeld? In Js.60,20 lezen we al: "*want de HERE zal u tot een eeuwig licht zijn*". Er staat op geen enkel andere plaats dat "*Christus over u zal lichten*". Op deze plaats spreekt de Heer Jezus zelf, door de Heilige Geest (vgl. ook 2Ko.6,2 waar we een vergelijkbare zegswijze hebben en uitzettingen uit het oude testament volgen). Hij spreekt een gelovige aan, want een ongelovige wordt niet als slapend gezien maar als een dode die op moet staan. Wij christenen lopen het grote gevaar dat we ons aanpassen in velerlei opzicht. Men kan zich dermate aan de wereld en ongoddelijke dingen aanpassen dat men slaapt en uiterlijk een indruk weergeeft, van een geestelijk dode. Kenmerken van een slapende is, dat hij actief is in de dingen van deze wereld, maar slaperig is in geestelijke dingen. Het positieve echter is dat één die slaapt weer gewekt kan worden, in zekere zin van tussen de doden uit. Het ware licht is Christus want Hij zal lichten. Hierbij gaat het niet om het licht van het evangelie, maar om het ontwaken van één die ingeslapen was (vgl. Jona 1,6; Lk.9,32; Lk.22,45 en 46; Mi.25,5-7). De enige die ons wekken kan is Christus.

Dit appèl geldt als een oproep voor zulke die zich in een wezensvreemde omgeving bevinden - ze slapen en zien eruit als doden. Wanneer iemand slaapt merkt hij dit zelf niet. In geestelijk opzicht is dat ook zo. We merken niet dat we ons in dit probleem bevinden, omdat ons waarnemingsvermogen beperkt is.

Het volgende verloop doet zich voor:

1. We hebben hulp nodig van buiten, een oproep, misschien een toespraak van een medegelovige, dan wordt zich de betreffende bewust dat hij slaapt - alleen dat al is een groot succes. Wanneer ik daar namelijk niet van overtuigt ben kan mij ook niemand helpen.
2. Het opstaan uit de doden is de activiteit van afscheiden als gevolg van de o.a. eerste stap. Daarmee begint het herstel.
3. Het werk van herstel wordt bekroond in het punt dat Christus zal lichten. De betreffende beleeft opnieuw de glans der heerlijkheid en ontdekt zijn eigen wezensbestemming.

De Heer licht niet over degene die zich nog in een geestelijke slaap bevindt resp. wiens genegenheid tot Hem is ingeslapen. Wanneer we echter wakker geworden zijn, brengt “de Christus” het gehele licht van Zijn openbaring over ons. Hij maakt ons geen verwijten, neen, Hij brengt ons in het volle licht en dat is uitsluitend Zijn genade.

We dienen ook daarom wakker te worden omdat we als (geestelijk) slapende niet in staat zijn de werken van de duisternis bloot te stellen (aan de kaak stellen of ontmaskeren). Het is verbazend dat juist aan de Efeziërs deze vermaning moet worden gezegd waar toch het christendom in hun midden zo bloeide. Daaraan kunnen we herkennen hoe belangrijk en actueel deze vermaning is - het gaat om u en mij heel persoonlijk. Wanneer de Efeziërs al aan dit gevaar bloot stonden – hoeveel temeer wij. We moeten opwaken, want Christus die het welgevallen van God draagt wil over u en mij lichten.

8. Efeze 5,15-5,33

Uit aantekeningen van Th. Meinert tijdens de conferentie in Hückeswagen, van 20 tot 22-03-2007 en vertaald door H.C.M. ten Haaken.

Inleiding

De Efezebrief kunnen we in drie grote delen verdelen:

1. In hf.1-3 wordt de christelijke positie voorgesteld.
2. Vanaf hf.4,1 tot hf.5,9 vinden we de christelijke wandel.
3. Vanaf hf.6,10-24 gaat het om de christelijke strijd.

In ons vers gaat het dus over onze de wandel. Ook dit deel kunnen we weer in drie andere delen verdelen die we voorgesteld vinden in hf.4,4-6:

1. In hf.4,4 vinden we het engere, respectievelijk, innerlijke deel. De lessen daartoe vinden we in hf.4,1-16. We dienen overeenkomstig onze roeping te wandelen. In geen andere brief wordt de christelijke wandel op zo'n hoog niveau gesteld. Dat niveau stemt overeen met de positie waarin we zijn gekomen.
2. In hf.4,5 hebben we het deel over de christelijke belijdenis gezien. De lessen die daartoe behoren vinden we in hf.4,17 - 5,21.
3. In Ef.4,6 vinden we dan het derde deel, het deel over de schepping. De lessen die hier toe behoren vinden we in hf.5,22 - 6,9.

Het verwerklijken van de vermaningen van God, door ons, is absoluut belangrijk. We moeten bij de overdenking nooit zeggen of denken dat men niet alles van ons mag verwachten of dat we niet alles kunnen veranderen. We moeten ons bedenken dat deze vermaningen niet nodig geweest zouden zijn als we ons vlees niet hadden. Voor de natuurlijke mens is dit veranderen onmogelijk - de oude mens wil namelijk niet gehoorzamen. Wij daarentegen hebben de nieuwe mens aangedaan en kunnen daarom vermaant worden. Het is het leven van de Heer Jezus, dat God ons geschonken heeft en in ons wil openbaren. Bovendien hebben we een leidinggevende in ons; de Heilige Geest.

In vs.1 hadden we het hoogste voorbeeld wat er maar is, voor onze aandacht. Wij moeten *navolgers van God zijn. Dit zullen we in acht moeten nemen als we het gedeelte overdenken wat we nu voor ons hebben. God heeft ons voor het naleven van deze vermaningen iedere voorwaarde (conditie) geschonken, we hoeven niet zelf aan ons te werken; het gaat er veel meer om de nieuwe mens in ons te ontplooiën. We vinden hier meer, het tot uitdrukking komen van de wil van de Vader voor zijn geliefde kinderen. In de Heer Jezus (als Mens) heeft God ons een voorbeeld gegeven. Dat is de reden waarom in dit gedeelte steeds weer Christus, de Heer, wordt genoemd (vgl. vs.10; 19-27; 29-32).

Efeze 5,15

In ons gedeelte gaat het, zoals al gezegd is, om onze wandel temidden van de christelijk belijdenis. In vs.15 gaat het er niet zo zeer om, *dat* wij wandelen, maar meer, *hoe* wij wandelen, op de aard en wijze die met God overéén komt (vgl. de maatstaf in hf.5,1 "*als geliefde kinderen*"). Zoals in de noot (Elb. vert.) staat kan de zin ook als volgt worden weergegeven: "Geef nu zorgvuldig acht hoe u wandelt". In de Telosvert. *Kijk dus nauwkeurig uit hoe u wandelt,*

Onze wandel moet in overeenstemming zijn met God, onze Heer en met Zijn woord (vgl. ook vs.25, waar ons Christus als maatstaf wordt gegeven). Het moet een “wandelt in liefde” zijn. Gelijkertijd moeten we deze wandel ook gaan als “kinderen van het licht”. In vs. 15 worden we opgeroepen om in wijsheid te wandelen.

Met “zorgvuldige” wandel (Telosvert. nauwkeurige) is in zekere zin het Griekse woord “Akribie”, dat is ‘de hoogste precisie’ bedoeld. Zoals Lukas “van voren af aan nauwkeurig onderzocht” heeft (Lk.1,3), zo moeten ook wij nauwkeurigheid en zorgvuldigheid betrachten in onze dagelijkse wandel. Een voorbeeld van nauwkeurigheid in negatieve zin vinden we bij Herodes. Hij gaf de opdracht dat men nauwkeurig zou onderzoeken waar het Kind zich bevond (Lk.2,7+8). Met nauwkeurig is een doelbewust handelen bedoeld, het doel voor ogen houdend. Dat moet ons handelen kenmerken. We moeten nooit iets uit vergissing doen, zodat we ons daarna moeten verontschuldigen. We moeten met overleg en doelgericht handelend onze weg gaan in deze wereld, om zo een getuigenis te zijn. Voor deze nauwkeurigheid hoeven we niet terug te schrikken en mogelijkerwijs uit angst helemaal niets meer te doen, neen we moeten daarin groeien. De Heer verwacht van ons dat we altijd weten wat we doen, - de Heer Jezus als Mens hierop aarde is daarin voor ons een voorbeeld.

We hebben drie hulpmiddelen om als “wijzen” (vs.15b) te kunnen wandelen:

1. Vs.13+14: We hebben het licht van het woord van God nodig om in wijsheid te kunnen wandelen (vgl. Ps.19,8+9 en Pr.2,13).
2. Vs.18: We kunnen vervuld worden met de Geest. We moeten ons aan zijn leiding overgeven, om te weten hoe we ons moeten gedragen.
3. Sp.13,20: Een omgang met wijze broeders en zusters zal een positieve uitwerking op ons kunnen hebben.

We moeten wijs zijn in het goede en eenvoudig (onnozel St. vert.) in het kwade (Rm.16,19). Een aspect van wijsheid is het kunnen onderscheiden tussen goed en kwaad met het doel om het kwade te laten (vgl. Job 28,28 en Salomo’s gebed in 1Kn.3,9+12 dat werd verhoord). Een gevolg van in wijsheid wandelen vinden we in Sp.11,30: “en wie wijs is, wint harten”.

Het begrip wijsheid wordt in het nieuwe testament niet verklaard. Daarvoor moeten we het oude testament opslaan. Sp.1,5 leert ons dat we allereerst moeten horen om in de wijsheid vorderingen te maken en steeds meer moeten leren. De geadresseerde is in de Spreuken meestal de zoon en dat laat ons al zien dat het leren vroeg moet beginnen. Het gaat erom dat we goed beleerd en aangestuurd moeten worden om de juiste gedragsregels in acht te kunnen nemen. Daartoe moeten we ons, zoals al gezegd is, door de Heilige Geest laten leiden - alleen dan kunnen we wijs zijn. Dan zal de praktijk, in de voorkomende situatie, uitwijken of ons wijsheid van boven is geschonken.

Efeze 5,16

Er worden ons ook drie aspecten van wandelen in wijsheid getoond:

1. “Terwijl u de geschikte gelegenheid ten volle uitbuit” (vs.16a).
2. “...de dagen zijn boos” (vs.16b).
3. “...verstaat wat de wil van de Heer is” (vs.17).

Wat het 1^e punt betreft; op het goede moment doen wat juist is – dat is wijsheid en kennis hebben. Maria van Bethanië is een mooi voorbeeld, zij zalfde de Heer op het juiste moment,

anderen kwamen met deze dienst te laat.

Wat het 2^e punt betreft; we moeten steeds het bewustzijn hebben dat de ons omgevende wereld verdorven is. Bewaren we onszelf niet voor haar, dan handelen we onwijs. Sinds het kruis van Golgotha is in het licht gesteld, dat de wereld openbaar boos is. De gelovige in de tijd van de genade weet daarvan.

Wat het 3^e punt betreft; als verlost zijn we bekwaam om de wil van God te herkennen. De eerste voorwaarde hiervoor is dat we een zekere mate van kennis van het woord van God hebben. Ten tweede hebben we de nieuwe mens aangedaan en doordat nieuwe leven de bekwaamheid om de wil van God te herkennen. Bovendien hebben we de Heilige Geest van God in ons wonen die ons in alles wil leiden.

“De dagen zijn boos” Met deze woorden wordt het leven om ons heen beschreven. Daarbij gaat het om actief boze dingen, niet alleen om het karakter van het boze. Daarom is het als christen niet eenvoudig om de Heer welgevallig te leven. God heeft ons in deze boze dagen nog in de wereld gelaten, maar Hij wil ons bewaren voor de boze (Jh.17,15). In deze boze dagen hebben we wijsheid nodig om dat te doen wat God welgevallig is.

God geeft ons in deze omgeving nog *“geschikte gelegenheid”* (vs.16). Wij moeten het goede doen *“terwijl u de geschikte gelegenheid ten volle uitbuit”*. Aan de ene kant gaat het erom dat we de tot onze beschikking staande levenstijd goed benutten, het woord *“gelegene of gelegenheid”* staat niet in het oorspronkelijke. Met de geschikte gelegenheid wordt de subjectieve tijd die ons ter beschikking staat bedoeld. Daarom is het niet nodig gelegenheden te zoeken, maar we moeten de tot onze beschikking staande tijd benutten. Aan de andere kant is de geschikte gelegenheid een (tijds) - deel dat gekarakteriseerd is door bepaalde dingen in de vorm van gelegenheden. Alleen in deze tijd kan God ons gelegenheden bieden, daarbuiten kunnen we er geen krijgen. Waar God ze ons dan ook schenkt moeten we ze met Zijn hulp aanpakken en de prijs betalen die daarmee verbonden is. Het doel is altijd om Christus groot te maken (hetzij in het spreken of in het zwijgen vgl. Am.5,13+15). Doch daartoe hebben we in deze boze tijd - wijsheid nodig (ofschoon altijd de liefde de bron of drijfveer moet zijn). Hoe dichter we met de Heer onze weg gaan, zoveel te meer zullen we gelegenheden zien. Deze moeten we waarnemen.

We behoren zorgvuldig of nauwkeurig te wandelen en niet er maar op los leven. Bovendien moeten we wijs zijn. Wijsheid is meer als *“weet”* hebben hiervan. Weet hiervan hebben is een kennis hebben van Gods gedachten, Wijsheid is om de bekwaamheid te hebben dit weten in daden om te zetten. Het kind van God heeft daarbij niet nodig het boze te kennen om het te kunnen laten. Laten we veelmeer wijs zijn om het goede te doen in deze tijd waarin de duivel zich inspant om ons tot het boze te verleiden – onder een christelijke dekmantel.

In deze tijd moeten we uitbuiten of uitkopen. We moeten daaruit winst behalen, ze zo gebruiken dat het tot nut van de zaak van de Heer is. Laten we ze voorbijgaan dan hebben we geen winst.

In Ko.4,5 moeten we uitkopen ten opzichte van hen die buiten zijn. Hier is de oproep daartoe wat algemeen gehouden. Het gaat niet alleen om het evangelie, de blikrichting gaat ver-

der. We mogen de geschikte gelegenheid ook ten opzichte van de gelovigen uitkopen of uitbuiten (vgl. Gl.6,10). Wanneer we nog sidderen voor het woord van God en met eerbied onze weg gaan (vgl. Sp.9,10 en 15,33), dan zullen we bereid zijn om dat te doen. Mochten we er toch zorgvuldig acht op slaan om die kostbare gelegenheden te benutten, in het gezin, in het huwelijk, in de gemeente, maar ook tegenover de wereld, want een gemiste gelegenheid komt niet meer terug. Kinderen hebben is een geschenk van God. Benutten we iedere dag om die aan ons gezin te wijden? We moeten de gelegenheid uitkopen of uitbuiten om onze kinderen de waarheid van God in te scherpen, in te prenten, want al te snel zijn deze jaren voorbij. Iedere dag moeten we het woord laten spreken, 's morgens en 's avonds, in huis en onderweg. Laten we dat na, dan is groot verlies het gevolg.

Ook tegenover onszelf moeten we de geschikte gelegenheid benutten. Laten we ons eens afvragen: hebben we de geschikte tijd in onze jeugd benut, om ons met het woord van God bezig te houden? Deze tijd komt niet meer terug. De vijand wil steeds verhinderen, daarom kost het wat, men moet zich iets ontzeggen en diverse bezigheden op het laatste plan zetten, men moet kracht en energie inzetten. Nemen we ons dagelijks de tijd om in het woord van God te lezen? Met uitkopen is meer bedoeld dan alleen, de tijd nuttig besteden. Er is anderzijds ook niet bedoeld dat we doorlopend actief moeten zijn. Het wil veel meer zeggen dat we iedere gelegenheid aangrijpen en geheel (niet deels) benutten moeten in de kracht van de Heer. Als iets gekocht wordt moet altijd een prijs betaald worden (bv. energie en tijd voor andere dingen).

Een voorbeeld van geschikte gelegenheid vinden we in 2Tm.4,1-4: we overzien vaak dat deze verzen betrekking hebben op gelovigen en niet op de wereld. Er zal namelijk een tijd komen waarin *“zij de gezonde leer niet zullen verdragen”*, dat zijn gelovigen. Ja zelfs onder gelovigen kan een zodanige verschrikkelijke afkeer optreden en een zich wenden tot fabelen. Het prediken van het woord is een ernstig voorbeeld voor het uitkopen van de tijd. Wanneer in 2Tm.4,2 ook van ongelegene tijd sprake is, dan is daar niet mee bedoeld dat de dienst van prediking altijd onafhankelijk is van de toestand van de toehoorders.

Hoeveel gelegenheden hebben we – ook op dit gebied al gemist! Onze dagen vliegen voorbij – daarom moeten we wijsheid hebben, om de gelegene tijd bij de kuif te pakken (zoals dat bij Nehemia het geval was). Daarvoor geeft de Heer ons genade – zowel in de wereld, als ook tegenover de gelovigen, als ook tegenover onszelf. De dagen zijn boos, maar ondanks deze tegenwind moeten we dat doen, wat God wil.

De duivel wil ons verhinderen om de geschikte gelegenheid in het geheel niet te herkennen, laat staan, uit te buiten, uit te kopen. Natuurlijk staat God in Zijn genade achter alles. Hij veroorlooft de duivel in meer of mindere mate een zekere vorm van werkzaamheid. De dagen zijn boos omdat de duivel juist nu werken wil, actief wil zijn (bv. ook in de huwelijken).

De duivel benut de gelegenheden om ons te verstoren, omdat hij de verheerlijking van Christus verhinderen wil. Hebben we de eer van de Heer en niet ons eigen voordeel voor ogen, dan zullen we wijsheid hebben om de geschikte gelegenheid uit te buiten. Er zijn vier basisgedachten die verhinderen om de geschikte gelegenheid uit te buiten:

1. Traagheid;
2. Beïnvloeding door anderen (bv. door de huwelijks partner, kinderen, enz.);

3. Lafheid;
4. Verondersteld onvermogen of zwakte.

Wanneer de satan ons op deze wijze wil verstoren, dan wil God ons te hulp komen, om wijs te zijn.

De Heer Jezus is in alles ons voorbeeld ook met het oog op het uitbuiten van de geschikte gelegenheid. Hij buitte ze uit ten opzichte van de blindgeborene in Jh.9. De discipelen wilden over de oorzaak, van het blind zijn, praten en stelden speculerende vragen (Jh.9,2). De Heer Jezus echter bleef staan. Hij ziet de blinde en werkt een werk van God en wel *“zolang het dag is”* (Jh.9,4). Hij nam de gelegenheid waar die God Hem gaf. Liefde en wijsheid werden in afhankelijkheid werkzaam. Hij deed de werken van God, maar ook Zijn wil. Daardoor werd God verheerlijkt. Iets dergelijks vinden we bij Zijn gesprek met die zondige vrouw in Jh.4, ook daar nam Hij de geschikte gelegenheid waar.

Voor het uitbuiten van de geschikte gelegenheid is wijsheid nodig, we moeten echter ook de juiste beweegredenen in ons hart hebben.

In Mk,14,3-9 zien we een vrouw in het huis van Simon de melaatse, die de Heer zalfde. Deze zalving was naar de mening van enkele aanwezigen niet gepast (Mk.9,4+5). Daaruit zien we dat het gebeuren kan, als wij ons door God laten leiden, dat onze mede broeders en zusters het als ongepast (ongelegen) aanzien. Maar in de verzen Mk.9,6-9 zien we de zienswijze van de Heer, Hij looft deze vrouw die op de juiste tijd dat deed wat Hem verheerlijkte.

Efeze 5,17

We worden in vs.17 voor het negatieve gewaarschuwd, de dwaasheid. Misschien ligt ons dwaasheid meer als begrijpelijkheid zodat we wat dit betreft eerst vermaand moeten worden. Echter ware wijsheid vertoont zich in het begrijpen, in het inzicht hebben.

De christen vraagt zich af wat de wil van de Heer is. Het valt op dat hier niet over de wil van God gesproken wordt (vgl. ook Hd.21,14). Wanneer we vermaand worden om wijs te zijn moeten we in ieder voorkomend geval weten wat de wil van de Heer is. De bijbel kunnen we niet als een naslagwerk gebruiken, maar wij hebben zelf inzicht nodig in iedere voorkomende situatie. Dat vereist aan de ene kant kennis van grondbeginselen in het woord van God en aan de andere kant ook een innige omgang met de Heer Jezus. Dan ontvangen we het inzicht om op het geschikte moment dat te doen wat juist is. Zo kunnen we ook ontkomen aan de listen van satan.

Onze kinderen groeien op in een omgeving van boze dagen. Dan hebben de ouders wijsheid nodig in ieder opzicht, opdat de kinderen bewaard blijven. Kan het dan zijn dat we misschien dwaas zijn met het oog op het kennen van de wil van de Heer? We kunnen onwijs worden met het oog op de maat, wanneer we bepaalde dingen overtrekken. Wijsheid ontvangen we alleen in de oefeningen van ons leven, in afhankelijkheid van onze Heer. Maar wanneer we ondervinden dat het ons aan wijsheid ontbreekt en we daar oprecht voor bidden, zal Hij het ons geven (Jk.1,5).

In vs.10 ging het om: *“beproeft wat de Heer welbehaglijk is”*. Op deze wijze moeten en kunnen we verstandig zijn. De vraag van hoe kan ik de Heer nog meer welgevallig zijn, nog voortreffelijker dienen, moet er altijd zijn. Het beproeven vloeit hier dus mee samen en

mond uit in een, geestelijk verstandig zijn. We weten van tevoren meestal niet wat de wil van de Heer in een concrete situatie is, daarom moeten we altijd weer aan de hand van Gods woord en in Zijn tegenwoordigheid deze situatie 's beproeven.

De verzen 16+17 hebben betrekking op ons leven en de tot onze beschikking staande tijd. De vraag is: hoe verstandig zijn we in deze zaak? We moeten aan inzicht en geestelijk verstand toenemen en wel overal en in elk opzicht en in iedere relatie, verhouding, waarin we kunnen komen. Alleen dan kunnen we de wil van de Heer herkennen. Echter vaak is het zo dat we ook achteraf niet weten of we daadwerkelijk de wil van de Heer hebben gedaan, ook wanneer we het meenden of het minstens van plan waren. Het doel van de uiteenzettingen van de apostel is dat we vervuld zijn met de Heilige Geest – want Hij wil onze Gids en Leider zijn.

Efeze 5,18

In vs.18 worden we vermaand met de woorden: *“En wordt niet dronken van wijn, waarin losbandigheid is”*. We worden algemeen gewaarschuwd niet de nuchterheid te verliezen door de dingen van deze wereld; anderzijds mogen we dit vers ook heel praktisch, met het oog op overmatig genot van alcoholische dranken, toepassen.

Onze gevoelens en gedachten dienen veel meer door de Heilige Geest geleid te worden. Zijn we met de Geest vervuld, dan geeft dat een innerlijke vreugde. We hebben blijdschap in de Heer die zich uit in *“lofzangen”*. Bovendien uit zich die blijdschap in dankbaarheid, *“en dankt te allen tijde”*, tegenover de Heer. We kunnen voor alles danken, zowel voor goede als ook voor veronderstelde slechte dingen, want beiden komen voort uit de liefde van het hart van God. Het is belangrijk om dit vast te houden, zeker wanneer er moeilijke dagen komen. Dat helpt ons meer dan al het andere! En zo moeten we elkaar *“onderdanig”* zijn (vs.21). Dat onderdanig zijn is toegeeflijk of inschikkelijk zijn in het onderlinge verkeer, echter in de *“vrees van Christus”*. We mogen nooit toegeeflijk zijn ten koste van de vreze Gods of de waarheid, de onderdanigheid moet verbonden zijn met de ware vreze Gods.

De tegenstelling tot de verzen 18+19 vinden we in hf.4,29+30, een bedroeven van de Heilige Geest door boze dingen. Hier vinden we daarentegen de gevolgen van, als we met de Heilige Geest vervuld zijn. De resultaten zijn uitingen op liefelijke wijzen *“psalmen, lofzangen en geestelijke liederen”* Dan zijn onze harten actief en dat kan alleen de Heilige geest bewerken. De uitdrukking *“jubelend”* bewerkt opnieuw een, *“en dankt te allen tijde”*, in ons. Dankbaarheid tegenover onze *“God en Vader”* en wel *“te allen tijde voor alles”*. Alle dingen werken ten goede mee (Rm.8,28) – dit bewustzijn kan alleen de Geest van God bewerken.

Het dronken worden van wijn moeten we allereerst heel praktisch zien. Alcohol en drugs leiden tot een roestoestand die niet bij de Heilige Geest past – dat is letterlijk lichamenlijk, maar ook op geestelijke wijze.

Een roestoestand maakt dat we niet meer nuchter zijn. Een goede beoordeling over iets is in een roestoestand uitgesloten. Veelmeer verwacht het de mensen en iets wat verwacht komt nooit van de heilige Geest, want Hij is altijd duidelijk en begrijpelijk. Wij moeten nuchter zijn en waken – en juist dat kunnen we niet wanneer we ons overgeven aan misbruik van alcohol. Dat kunnen we alleen als de Heilige Geest ons beheerst en we Hem volkomen de ruimte geven.

Het is opmerkelijk, dat het dronken worden van wijn en vervuld zijn met de Geest in één

vers genoemd en tegenover elkaar gesteld wordt. Grotere contrasten kunnen we ons haast niet voorstellen. Een dronken iemand kan men herkennen aan zijn toestand, dat is de negatieve zijde. In de positieve zin echter moeten de uitingen en werkingen van de Geest van God in ons leven (en niet alleen bij gelegenheid) aanwezig zijn en naar buiten toe herkenbaar worden ook wanneer we van buitenstaanders in een bepaald geval misschien als foutief bestempeld worden. Broeders en zusters die geheel onder de leiding van de Heilige Geest staan, zullen voor de natuurlijke mens altijd een aanstoot zijn. In Hd.2,13 vinden we de beoordeling van buitenstaanders ten aanzien van hen die de Geest van God ontvangen hebben: *“Zij zijn vol zoete wijn”*. Vol zijn met de Heilige Geest is echter de hoogste vorm van nuchter zijn en heeft niets met dweperij te maken. Ongelovigen en ook ongeestelijk gezinde gelovigen kunnen zulke gelovigen gemakkelijk miskennen.

Het dronken worden van alcoholische dranken ontnemt ons het verstand en maakt ons onwijs (Ho.4,11; Sp.20,1). Dit thema moeten we niet oppervlakkig behandelen, in vele gezinnen en plaatselijke vergaderingen is het genot van alcohol een probleem, dat vaak met zedelijke zonden vergezeld gaat. Dit gevaar moeten we niet bagatelliseren. Hoeveel ellende is er al door dronkenschappen ontstaan! Hoe vreselijk wanneer daardoor onze betrekkingen in het huwelijk en gezin worden vernield. Maar hoe goed is het dat er wat anders is waarmee we vervuld mogen zijn (vs.18b). We worden daartoe opgeroepen, gedurig en niet zo nu en dan, met de Heilige Geest vervuld te zijn. Dit moeten we onderscheiden van het wonen van de Heilige Geest in ons, anders zouden we in deze schriftplaats niet opgeroepen worden om met de Heilige Geest vervuld te zijn. We lezen in de schrift dikwijls, dat bepaalde personen, ook voordat de Heilige Geest met Pinksteren op aarde kwam, vervuld werden met de Geest van God (Ex.31,2+3; Dt.34,9; Lk.1,15+41; Hd.2,4; 4,8+31).

Het is belangrijk te beseffen, dat in wijngenot gevaren schuilen. De buitensporigheid is verankerend in het misbruik van wijn, niet in het normale legitieme gebruik. Zoals al gezegd is, in tegenstelling tot dronken zijn, moeten we vervuld zijn met de Geest.

Er zijn ook schriftplaatsen die zeggen dat personen *“vol van de Heilige Geest”* waren (o.a. Stefanus Hd.7,54). Daar wordt mee bedoeld dat het leven van de desbetreffende persoon continu onder de tucht van de Geest stond. Wanneer in het nieuwe testament gezegd wordt dat personen met de Heilige Geest vervuld zijn, is bedoeld dat dit voor de uitvoering van een bepaalde opdracht vereist was. Het gaat om de toerusting van een dienstknecht voor een bepaalde dienst. Daarom mogen we ook vandaag nog, bidden om met de Heilige Geest vervuld te zijn. Dit is sowieso nodig om een dienst uit te kunnen voeren, welke dienst het dan ook is.

Echter hier in vs.18b is de eigenlijke bedoeling dat we vol van de Heilige Geest moeten zijn – we moeten principieel (voortdurend) met de Geest vervuld zijn. De Heilige Geest woont in ons met het doel om ons te besturen. Hij is de tweede hoogste Gave na de Gave van de Heer Jezus. Deze Geest wil ons praktisch vervullen, op zulk een wijze dat Hij over onze genegenheden kan beschikken. Welk een bijzonder ernstig woord in tegenstelling tot *“dronken zijn van wijn”*.

Bedoelt vs.18b dat we meer van de Heilige Geest kunnen ontvangen als we al hebben? Neen, het gaat om onze verantwoording, om voor Hem meer en meer plaats in ons leven in

te ruimen. Iedere kamer van ons hart moet van Hem vervuld worden. Wanneer de Efeziërs al deze vermaningen meegedeeld moesten worden, hoeveel te meer geldt ze voor ons in deze tijd! De Heilige Geest moet in onze gezinnen, in onze dienstbetrekkingen en in de samenkomsten de ruimte hebben die Hem toekomt. Wanneer we, ook in ons dagelijkse leven, ons meer onder de leiding van de Geest van God stelden, zouden onze samenkomsten een hoger niveau bereiken. Daarom moeten we in ons dagelijkse leven niets voor Hem verbergen of afsluiten. We moeten in geen enkele situatie van ons leven denken, iets te kunnen doen zonder Hem. We moeten veel meer zover komen, dat we zulke zijn die vol van de Heilige Geest zijn.

Waar gaat de hoofdgedachte van de Heilige Geest naar toe in de vs.19-21? In vs.18 wordt gezegd dat we met de Heilige Geest vervuld moeten zijn, dan volgen drie doelrichtingen:

1. Het “*jubelen*”, de vreugde en het geluk van een hart uit zich door christelijke waarheden in poëtische vormen te vatten en op deze wijze tot zichzelf en tot anderen te spreken (vs.19).
2. Wij zijn dankbaar “*en dankt te allen tijde*” (vs.20)
3. We zijn “*onderdanig*” tegenover elkaar (vs.21).

Grammaticisch staan deze woorden; spreekt, zingend, jubelend en dankzeggend in de Griekse tekst als Imperatief (gebiedende wijs). Ze zijn daarom een oproep tot ons.

De drie doelrichtingen hebben iedere enkeling op het oog, hier gaat het (oppervlakkig) niet om het samenkomen als gemeente. We moeten veel meer heel persoonlijk met deze hier voorgestelde Geest uitgerust zijn.

Het is opmerkelijk, dat hier niet van grootse predikingen, wonderen of diensten in de breedste zin sprake is, maar er wordt iets heel natuurlijk en eenvoudig voorgesteld waarin het feit, met de Heilige Geest vervuld te zijn, tot uitdrukking komt.

Efeze 5,19

In vs.19 staat dat we tot elkaar moeten spreken (1^e): “*spreekt tot elkaar in psalmen, lofzangen en geestelijke liederen, zingend en jubelend in uw hart tot de Heer*”. Dat is ware uitdrukking van gelukzaligheid. De wereld zoekt haar geluk in wijn en soortgelijke uitpattingen (bv. drugs), om aardse dingen en problemen voor een tijd te kunnen vergeten. Deze dingen maken ons echter onbekwaam om er voor God te zijn. De Heilige Geest wil onze harten in deze tijd al omhoogtrekken naar een wereld waar we thuis zijn (vgl. Lk.15,25b).

In de noot (Elb. vert.) bij “*spreekt tot elkaar*” staat: “tot ons zelf” Op zich gaat het er inderdaad om dat ik tot mij zelf spreek (zo staat het in de grondtekst). Ook hieraan wordt het duidelijk dat het niet zozeer om de samenkomsten gaat maar om het privé gebied.

Wanneer hier “*psalmen*” wordt genoemd, kunnen we er zeker van zijn dat niet de psalmen uit het oude testament worden bedoeld. De psalmen uit het oude testament kunnen we letterlijk niet zingen omdat ze niet het christelijke karakter hebben; het zijn lofliederen van de oude huishouding. Psalmen in de zin van onze schriftplaats zijn christelijke gedichten, die metrisch en muzikaal door christenen zijn bedacht en niet geïnspireerd zijn (vgl. Jk.5,13). In deze liederen worden ervaringen met God tot uitdrukking gebracht. Het “*spelen*” (Grieks Psallo, kan een snaarinstrument zijn wat bij het zingen werd gebruikt, in de Nederlandse vertalingen met jubelen of psalmende vertaald, ‘noot vert.’) in ons vers geeft het aan dat in de privé-sfeer een muziekinstrument tot verheerlijking

van de Heer benut kan worden.

Loflied of Hymne is een begrip wat uit de heidense wereld stamt. Lofliederen werden oorspronkelijk de heidense goden toegebracht. Maar op het christelijke terrein, mogen we onze Vader lofliederen brengen die tot Zijn eer zijn. We mogen lofliederen zingen op grond van openbaringen Gods in de Persoon van de Heer Jezus Christus.

Wanneer van liederen sprake is, gaat het om een algemene uitdrukking, alles wat je zingen kan is een lied (laten we bedenken dat er zelfs liederen zijn die tot de duivel gezongen worden). Ons liederenboek daarentegen bevat geestelijke liederen. Dan gaat het om liederen die in overeenstemming met de Geest van God zijn. Niet direct dat het "lof tot God" als inhoud heeft, (dan zouden het lofliederen zijn), maar andere geestelijke zegeningen als inhoud hebben (denk bv. aan de zogenaamde woestijnliederen). Het gaat om geestelijke gezangen waarin ook leringen tot uitdrukking gebracht kunnen worden.

In vroeger dagen waren er broeders die zo met de Heilige Geest vervuld waren dat zij spontaan vanuit de situatie waarin ze zich bevonden een christelijke waarheid, poëtisch tot uitdrukking brachten en daarmee werden ze zelf maar ook anderen bemoedigd.

Het is troostrijk dat de apostel Paulus ons tot een geest van „gelukkig zingen“ in onze harten wil opwekken. Daarom moeten we ons ook inspannen om met onze gezinnen meer te zingen. In de zielen van onze kinderen blijven positieve indrukken op de duur behouden.

We vinden hier de belangrijke uitspraak dat we in of met ons hart mogen zingen en jubelen tot de Heer. Dat maakt onze liederen zo aantrekkelijk. Daarin is echter ook herkenbaar dat instrumenten niet nodig zijn, hoewel ze in de privé-sfeer heel goed gebruikt kunnen worden. Met het oog op muzikaal slecht gezongen liederen, mogen we er aan denken dat het gezang uit ons hart komt en dat ziet de Heer.

Aan de hand van Ko.3,16 weten we dat liederen ook een onderwijzend effect hebben: *“terwijl u ...elkaar leert en onderwijst met psalmen, lofzangen en geestelijke liederen”* kan het zijn dat we menen bepaalde liederen niet mee te kunnen zingen vanwege de aansprekende tekst (denk bv. aan lied 57; Heb dank o Heer, want goud en schatten). Het gaat ons vaak zo dat onze harte toestand ver verwijderd is van dat wat in het lied tot uitdrukking wordt gebracht. Maar dan mogen we aan Ko.3,16 denken en de inhoud van het lied als onderwijzend (bemoedigend of vermanend) tot onze harten laten spreken. Aan de tekst van de liederen dienen we ons te toetsen. Wat we in de tekst van de liederen tot uitdrukking brengen gaat dus niet uitsluitend in de richting van God, maar ook in de richting van de broeders en zusters. Belangrijk is, dat de liederen gebaseerd zijn op het woord van God.

We hebben de bekwaamheid om met muzikale middelen (stem en noten) hoge geestelijke waarheden uit te drukken en zijn niet alleen beperkt tot het spreken. We mogen menselijke composities benutten die overeenstemmen met Gods woord. Ook in de hemel zullen gelovigen zingen (en zeker zonder instrument want de in Openbaring genoemde harpen of citers zijn eerder symbolisch bedoeld). Engelen kunnen wel met luider stem spreken, maar het zingen is voor de verlost bestemd. (ook de vier levende wezens zongen Op.5,8+9, 'noot vert.'). Hoe wonderbaar dat God ons zulk een middel geschonken heeft. Om tot Hem te kunnen naderen en om el-

kaar te bemoedigen.

Zingen is een uitdrukking van vreugde. Er zijn echter omstandigheden in ons leven dat we - wat het uiterlijk betreft - in alles moeten afzien wat aardse vreugde betreft. Daar zijn Paulus en Silas in gevangenschap (Hd.16,22vv) een voorbeeld van. Uiterlijk was daar niets wat hun goede moed kon geven. En toch zongen zij in deze omstandigheden. Dat bewaarde hen voor een wegzinken in deze omstandigheden. Hd.5,40+41 toont ons dat er in de apostelen een vreugde was die boven alle omstandigheden uitging en precies dat was het waardoor de gevangenen bij Paulus en Silas zo onder de indruk kwamen. En deze ervaringen mogen ook wij vandaag nog opdoen. Het vertrouwen bloeit op, ook in de moeilijkste omstandigheden en vindt zijn uitdrukking in liederen. Zulke voorrechten kent niemand uit de wereld en zij kunnen zo iets ook niet begrijpen.

Het grootste voorbeeld is ook hier weer onze Heer. Hij kon zelfs nog zingen voordat Hij naar Getsemane en naar Golgotha ging (Mt.26,30; vgl. Hb.12,2b).

Het moet evenwel ook ons streven zijn om goed en juist te zingen want de kwaliteit van het zingen is niet onbelangrijk. De woorden spreken ons hart aan en de melodie onze ziel. We moeten niet alles voor niets achten wat onze ziel betreft. Wanneer in de samenkomsten slecht wordt gezongen is dat, op z'n minst een kwelling voor een muzikale ziel en kan zelfs tot oneer zijn. Het is ook niet zo dat hoe langzamer we zingen des te heiliger ons gezang is. We moeten wel waardig zingen maar niet te langzaam. Paulus en Silas zongen in de gevangenis lofgezangen in de nacht (Hd.16,25). De gevangenen echter luisterden naar hen. Daarin komt duidelijk naar voren dat de mensen ons zingen horen. We moeten zo goed zingen als we kunnen en ons inspannen om naar de melodie en de noten te zingen. Een probaat middel is om het zingen met broeders en zusters te oefenen.

Er bestaat aan de andere kant ook een gevaar dat wanneer we heel goed zingen we meer met het gezang als zodanig, dan met de Heer bezig zijn.

Er is vaak de vraag gesteld waarom we in onze samenkomsten geen muziekinstrument gebruiken. Een antwoord hierop kunnen we vinden in Hb.9,1 waar ons verklaart wordt dat het ten tijde van het oude testament een wereldlijk heiligdom gaf, waar ook instrumenten gebruikt werden. In het oude testament was alles met uiterlijke weergave verbonden, denk maar aan de priester met zijn priesterlijke kleding of aan de dierlijke offers.

In het nieuwe testament daarentegen zien we alles geestelijk, niets is meer met uiterlijke weergave verbonden. Het gaat om diepere innerlijke waarheden. Als uiterlijke tekenen kennen we alleen de doop en het avondmaal van de Heer. Al het andere heeft een innerlijke waarde en moet geestelijk verstaan worden en tegelijk moeten we, de door God aan ons gegeven bekwaamheden, benutten. We hebben daartoe echter geen altaar nog priesterlijke kleding enz. nodig. In het oude testament werden ook instrumenten gebruikt, maar omdat wij geen slachtoffers in letterlijke zin brengen, hebben we ook geen muziekinstrumenten in de samenkomsten nodig. Zouden we ze gaan gebruiken dan zou het een terugvallen zijn naar joodse bodem.

In Ex.20,25+26 lezen we dat een altaar niet uit gehouwen steen gemaakt mocht worden en de priester niet op trappen naar het altaar mocht opklimmen; dit is een aanwijzing dat iede-

re vorm van kunst buitengesloten dient te worden. We kunnen instrumenten weliswaar in de privé-sfeer gebruiken, maar moeten hun gebruik ook daartoe beperken of begrenzen. Uiterlijke dingen mogen in de samenkomsten geen zelfstandige plaats innemen omdat dan het geestelijke karakter verloren gaat. Aan de hand van deze schriftplaats is ook de aanwijzing veroorloofd, dat in de kerkgeschiedenis wordt bevestigd dat er in het vroege christendom geen ruimte was voor instrumenten in de samenkomsten.

Efeze 5,20

In vs.20 wordt tot uitdrukking gebracht dat we altijd reden tot danken hebben – we moeten alleen open ogen hiervoor hebben. Danken kunnen we alleen als we onze eigen wil totaal in de dood hebben gegeven. Broeder Darby zei eens: “Zou God mijn hele geluk van me wegnemen, dan zal ik God danken”. Zoiets kunnen we alleen zeggen als we Gods liefde volledig vertrouwen en onze eigen wensen op de laatste plaats zetten.

Danken (2^e) zullen we: “..dankt ten allen tijde voor alles de God en Vader”. Het valt op dat er voor “God en Vader” een gemeenschappelijk lidwoord staat. Het is de God en Vader van onze Heer Jezus Christus en ook onze God en Vader.

We moeten danken “in de Naam van onze Here Jezus Christus”. De Heer Jezus zegt in Jh.16,23+26, dat we in Zijn Naam moeten bidden – dat zijn heel bijzondere gebeden. Daarbij gaat het er niet om dat we deze uitdrukking in zekere zin als een soort formule moeten toevoegen. Ook hier staat de Naam voor de openbaring van de Persoon van onze Heer. De hoofdgedachte is dat we alleen door de Naam van onze Heer toegang tot de Vader hebben, omdat Hij zich geopenbaard heeft. We vinden hier de volledige en verreikende titel van de Heer. In deze Naam mogen wij “de God en Vader” danken.

Het (3^e) punt is onderdanig zijn: “weest elkaar onderdanig”, dit onderscheid zich een beetje van de hiervoor genoemde punten, een reden hiervoor is zeker ook dat als we het in zijn samenhang zien, behoort het al tot het volgende hoofdstuk. Hoewel het ook een gevolg is van het met de Heilige Geest vervuld zijn.

Efeze 5,21

Tevens kunnen we ook een verbinding zien met vs.19+20. In vs.21 zien we een tegenstelling met vs.22, in vs.21 vinden we een wederzijdse rangvolgorde in de woorden “weest elkaar”. In vs.22 daarentegen is meer van een eenzijdige rangvolgorde sprake “vrouwen, weest aan...”. Het zingen en danken in vs.19+20 kan alleen oprecht gebeuren in een liefelijke geest van genade onder broeders en zusters. In de wereld gaat het erom, zo hoog mogelijk te staan, en ook ons “ik” staat de leiding van de Geest in de weg. Alleen als we ons “ik” voor dood houden kan de Heilige Geest ongeremd werken. Dan is het ook geen probleem om “elkaar onderdanig” te zijn in “de vrees van Christus”, met eerbied tegenover Hem onze Heer. We zullen dan niets in ons laten opkomen wat ons onder elkaar oneens doet zijn, maar de wil van de ander de ruimte geven – dit resulteert dan in een hartelijke harmonie onder elkaar, wat tot welgevallen van de Heer is. En is niet juist het gemeenschappelijk zingen van liederen een mooie uitdrukking van deze harmonie?!

In het eerste gedeelte van vs.15-21 worden ons algemene aanwijzingen gegeven, vanaf vs.22 vinden we aanwijzingen voor de verschillende verhoudingen waarin we ons bevinden. De vrouwen en mannen, de kinderen en de ouders en de knechten en heren worden vermaand. Dat zijn zes verschillende groepen van personen met speciale aangepaste vermaningen:

1. De vrouwen worden vermaand, aan hun eigen mannen onderdanig te zijn.
2. De mannen worden vermaand hun vrouwen lief te hebben.
3. De kinderen worden vermaand, de ouders te gehoorzamen.
4. De vaders worden vermaand hun kinderen niet tot toorn te prikkelen.
5. De slaven worden vermaand hun heren te gehoorzamen.
6. De heren worden vermaand het dreigen na te laten omdat ze zelf een Heer in de hemel hebben.

Efeze 5,22

De verzen 22+25 zijn speciaal voor getrouwde vrouwen en mannen gegeven. Toch moeten we voor ogen houden dat deze algemene grondbeginselen in de verzen 15-21, eveneens in acht genomen moeten worden in speciale verhoudingen zoals bv. het huwelijk. Dat moeten we bij de overdenking vanaf vs. 22 niet uit het oog verliezen.

Wanneer de onderscheiden groepen van personen - in hun betrekkingen tot elkaar - vermaand worden, begint de Heilige geest iedere keer met diegenen die naar Gods gedachten de ondergeschikte plaats innemen, met de vrouwen, met de kinderen en met de slaven. Daar zijn minstens twee redenen voor.

1. De Heer in Zijn barmhartigheid en genade, richt zich het eerst tot de zwakken.
2. Zich als ondergeschikte te gedragen is geen eenvoudige aangelegenheid omdat ons eigen ik en onze interesses daarmee in strijd zijn.
3. In de positie van "ondergeschikte" kan men echter eerder en makkelijker de Heer Jezus gelijk worden, Hij die op deze aarde meer dan 30 jaar als Knecht Zijn weg ging en steeds ondergeschikt was aan Zijn God en Vader.
4. Als de ondergeschikte zich geestelijk gedraagt, dan maakt hij het degene die qua positie boven hem staat gemakkelijker, om God welgevallig te zijn.

Het valt op dat in dit gedeelte bijna in ieder vers over de Heer Jezus wordt gesproken, alles wordt met Hem verbonden. Dat was voor de apostel Paulus heel belangrijk. Wij vergeten deze verbinding heel vaak en overdenken deze dingen alsof ze op zichzelf staan. Toch is de oplossing van problemen in de diverse relaties of verhoudingen, alleen in de Heer Jezus te vinden.

De respectievelijke gedeelten beginnen steeds met de betekenisvolle aansprektitel: "gij" (niet in de Telosvert. daar wordt de soort groep direct aangesproken met: "vrouwen, mannen, kinderen, slaven of heren", 'noot vert.'). God spreekt iedere groep van personen heel concreet aan. Natuurlijk moeten ook de mannen kennis nemen van wat God tot de vrouwen zegt. Het gevaar voor de mannen is vaak dat ze beter op de hoogte zijn van wat tot de vrouwen is gezegd, eveneens is er voor de vrouwen het gevaar dat ze beter op de hoogte zijn van dat wat tot de mannen wordt gezegd. Maar in de eerste plaats moeten de mannen in acht nemen wat tot hen is gezegd en de vrouwen in acht nemen wat tot hen is gezegd.

In de verzen 22-33 komen twee belangrijke dingen voor onze aandacht:

1. In de verzen 22-27 zien we de grondbeginselen van de nieuwe schepping; Christus en Zijn gemeente is de maatstaf voor ons huwelijk.
2. In de verzen 28-33 zien we de grondbeginselen van de eerste schepping. Het in de schepping gegeven huwelijk is een aanwijzing voor de waarheid van Christus en de gemeente.

We zien in dit gedeelte een verbinding met Ef.4,6 het terrein van de schepping, waar ook wij als gelovigen in onze aardse betrekking ons bevinden. Ook al hebben we hemelse betrekkingen, dan leven we toch, net zoals alle andere mensen, op het terrein van deze aardse betrekkingen. Maar op het terrein van deze aardse betrekkingen mogen we als gelovigen, hemelse grondbeginselen uitleven. We mogen aan onze huwelijken een niveau toekennen, dat zelfs bij Adam en Eva nog niet mogelijk was.

Vanaf vs.22 hebben we één van de bekendste en diepst gaande gedeelten van de heilige schrift over de gemeente, voor onze aandacht. Het accent ligt hier op de verhouding van Christus en Zijn gemeente als een “liefdesverhouding”.

Het huwelijk wordt hier gegeven als een beeld van Christus en de gemeente. Anderzijds is de verhouding (relatie) tussen Christus en de gemeente een voorbeeld voor het huwelijk, daaraan moeten we ons in onze huwelijken oriënteren. Al zijn er onder ongelovigen ook goede huwelijken dan hebben ze toch dit voorbeeld niet.

Drie punten van algemene aard willen we vooraf nog noemen:

1. We vinden in het huwelijk een aards beeld van, eeuwig hemelse betrekkingen. De betrekkingen zijn eeuwig omdat de gedachte van de gemeente eeuwig in het raadsbesluit van God aanwezig was. Daarom kunnen we in dit opzicht zeggen dat de gemeente ouder is als het huwelijk. God had zich in Zijn hart voor de tijden iets voorgenomen wat geldigheid heeft voor alle eeuwigheid (dat zagen we al in hf.3). Maar in de aardse schepping legde Hij alvast een afbeelding, van dit grote feit, in het huwelijk.
2. Door het huwelijk zijn we in de gelegenheid gekomen om een klein beetje de verhouding tussen Christus en de gemeente te kunnen begrijpen. Een ieder die zijn vrouw liefheeft wordt op een niveau geplaatst om zo een weinig te kunnen begrijpen wat de liefde van Christus tot Zijn gemeente is en betekend.
3. Er bestaan geen aardse relaties waarin we staan waarin de waarheid van God geen directe toegang heeft. Er zijn geen punten in ons leven waarin de hoogste openbaringen geen betrekking tot ons hebben. We mogen geen “etage-denken” hebben op een wijze als gaf het een geestelijk leven aan de ene kant en een dagelijks leven aan de andere kant. Hier wordt ons gezegd dat we zulk een denken niet mogen hebben. Helaas heeft de satan in dit opzicht al grote aanvallen gestart die voor een deel al tot vreselijke resultaten heeft geleid.

Het verband maakt duidelijk dat het om aardse betrekkingen gaat. Deze worden op de verhouding die er tussen Christus en de gemeente bestaat, toegepast. De Heer is niet alleen voor de gemeente gestorven, maar Hij geeft haar ook in de tegenwoordige tijd alles wat zij nodig heeft. Daartoe nu, geeft ons de Heilige Geest het beeld van het huwelijk.

In het nieuwe testament zijn er meerdere plaatsen die over de betrekking tussen man en vrouw spreken. Er zijn twee gedeelten waarin deze betrekking niet uitsluitend op getrouwde mannen en vrouwen wordt toegepast (1Ko.11 en 1Tm.2), hier wordt ons principiële de positie van de man en de vrouw voorgesteld. De gedeelten in Ef.5; Ko.3 en 1Pt.3 stellen ons evenwel de verhouding van man en vrouw in het huwelijk voor. Het is echter opmerkelijk dat in alle vijf gedeelten de ondergeschiktheid (het onderdanig zijn) van de vrouw duidelijk be-

toond wordt.

Ons gedeelte begint en eindigt met een vermaning voor de vrouwen. Het is opmerkelijk dat in alle plaatsen in het nieuwe testament, in het hiervoor genoemde verband, de vrouw degene is die het meest wordt aangesproken. Nog de slaven nog de mannen worden zo vaak aangesproken. Met het oog op de positie van man en vrouw in de maatschappij bestaat enerzijds het gevaar van mannenverheerlijking en anderzijds het probleem van de emancipatie van de vrouwen wat het probleem van de huidige tijd is. Ook wij gelovigen lopen het gevaar dat de emancipatie bij ons, ingang vindt. Misschien niet in die mate zoals dat in de wereld het geval is. Na de zondeval spreekt God een vloek uit over de betrekking tussen man en vrouw (Gn.3,16b). De emancipatie is het hoogste beeld van de vreselijke vloek: dat wat niet moest is door de vloek van God over deze betrekking gekomen (denken we vooral aan de verhouding tussen mannen en vrouwen in het nabije Oosten). Met het verlangen in Gn.3,16b gaat het niet (alleen) om het seksuele verlangen van de vrouw, maar het gaat (ook) om het verlangen van de vrouw naar de positie van de man.

In onze christelijke huwelijken moeten we op de hoede zijn door onze vrouwen niet een belangrijker positie toe te laten komen dan Gods woord hen geeft.

De Geest van God zag in het verlaten van de positie van de man en vrouw klaarblijkelijk van begin af aan een probleem waar Hij hier op ingaat. In ons gedeelte is het evenwel zo dat met het oog op de vermaningen aan de vrouwen en de mannen een volledig evenwicht bestaat. Driemaal worden de vrouwen (vs.22,24+33) en driemaal de mannen (vs.25,28+33) aangesproken, ook als wat de omvang betreft de vermaningen voor de mannen meer ruimte in beslag nemen. We moeten daarom deze verzen behoedzaam en objectief overdenken en ons niet in een eenzijdige richting uiten.

De Heilige Geest toont ons dat het gevaar zeer groot is dat de vrouw haar van God gegeven positie verlaat, het treurige resultaat is dat wat we in de wereld rondom ons heen zien. Het begon voor 50 jaar met de gelijke rechten voor de vrouw, vandaag is van gelijkstellen sprake, het doel is nu meer een heersende positie van de vrouw. Dat wil de Heilige Geest hier voorkomen. De woorden hier hebben een heel actuele betekenis voor ons. Houden we vast aan de Goddelijke principes, (hetzij met betrekking tot de positie van man en vrouw of ook met het oog op de veroordeling van homoseksualiteit) dan worden we al gauw getekend als vijanden van de grondwet. We hebben desondanks toch het woord van God, als de enige maatstaf in dit opzicht, vast te houden.

De verzen 22-24 kunnen we als volgt indelen:

In vs.22 wordt ons de principiële ondergeschiktheid van de vrouw getoond, die op tweevoudige wijze aangetoond wordt:

1. In vs.23 wordt de positie van Christus als Hoofd van de gemeente aangehaald: *“ook Christus het hoofd is van de gemeente”*.
2. In vs.24 wordt gezegd dat *“zoals de gemeente aan Christus onderdanig is, zo ook de vrouwen aan hun mannen in alles”*.

In de verzen 22+23 word ons de Heer Jezus op drieërlei wijze voorgesteld:

1. Hij is “*de Heer*” (vs.22). Daarmee wordt Zijn autoriteit over ons tot uitdrukking gebracht.
2. Hij is “*het Hoofd*” (vs.23b). Weliswaar wordt hiermee ook Zijn autoriteit en leiderschap betoont, maar bijzonder komt Zijn zorg voor de gemeente naar voren. Hij is een zegenend Hoofd. Laten we er alleen maar aan denken dat bv. ons natuurlijk lichaam eveneens door het hoofd van voedsel en zuurstof voorzien wordt.
3. Christus: “*Hij is de behouder van het lichaam*” (vs.23c). Dit spreekt van Zijn liefde. Dit feit heeft hier niet met onze redding of verlossing van doen. Het gaat erom dat Hij de liefhebbende behouder van het lichaam is.

We kunnen ons afvragen waarom Gods woord een dusdanig grote waarde op de ondergeschiktheid van de vrouw en de aandacht op “het Hoofd” legt. Het antwoord vinden we bij Adam en Eva: als ze voor een kort moment hun toenmalige positie verlieten deed de zondeval zijn intrede. Vandaar mogen vrouwen in hun hoofd (de man) een schild zien dat hen beschermd. Zoals Adam, God boven zich zag staan, mogen ook wij mannen, in ons Hoofd (de Heer Jezus) een schild zien dat ons beschermd en boven ons staat.

In de nog niet bewerkte Elb. vert. is nog van “onderwerping” van de vrouw aan de man sprake. Bij dit woord moeten we er rekening mee houden dat de zin van het woord veranderd is. Het betekent vandaag dat men zich op een oorlogszuchtige wijze aan iemands voeten neerwerpt. Het begrip “onderwerpen” uit de 19^e eeuw komt meer overeen met het begrip ondergeschikt (onderdanig) in het huidige spraakgebruik. We moeten bij een vertaling altijd in acht nemen dat niet wij broeders het spraakgebruik bepalen, maar dat het algemene spraakgebruik maatgevend is. Een standaard spraakgebruik, een tijdsafhankelijk goed Duits (Nederlands). Wanneer de zin van een woord iets foutief weergeeft, moet een aanpassing van de vertaling plaatsvinden. De vertaling van Gods woord moet zo ingericht zijn dat de gemeenschap dit woord in de juiste zin begrijpen kan.

De gedachte aan onderworpen zijn op een oorlogszuchtige wijze is hier niet bedoeld. Het gaat er eenvoudig om dat de vrouw ondergeschikt (onderdanig) moet zijn aan de man. In het bereik van de schepping is er geen onderwerping, maar meer een orde principe op een Goddelijk wijze, waarin sprake is van ondergeschiktheid (onderdanig) wat betekent dat er dan ook iets boven staat.

Overigens is de tekst in de herziene Elb. vert. geen goed Duits, er moest eigenlijk staan: U vrouwen orden uw eigen mannen onder. De betekenis is dat de vrouw aan de man ondergeschikt, of zoals in de Telos vert. staat, onderdanig moet zijn en niet dat de man ondergeschikt (onderdanig) aan de vrouw moet zijn.

Het ondergeschikt (onderdanig) zijn van de vrouw is echter geen minderwaardige positie. De vrouw is in een positie die haar door God gegeven is, een van de man onderscheiden positie en ordening, die echter in zich edel en waardevol is. Daarom moet de vrouw deze positie gewillig innemen. De Heer Jezus is hierin een mooi voorbeeld, Hij heeft in alles een ondergeschikte plaats ingenomen, zonder daarin minderwaardig te zijn of te worden.

Bovendien moet de vrouw ondergeschikt (onderdanig) zijn aan haar eigen man, niet op een of andere wijze aan een andere man. Een vrouw zou vergelijkingen kunnen maken tussen

haar man en een andere man en bij haar eigen man zwakheden kunnen vaststellen. Toch moet ze ondergeschikt (onderdanig) zijn aan haar eigen man, ondanks al zijn zwakheden en fouten.

Vanuit het grondbeginsel gezien is het een voorrecht van de vrouw, om aan de man ondergeschikt (onderdanig) te zijn, want zij mag het doen *“als aan de Heer”*. Het ondergeschikt (onderdanig) zijn is een relatief eenvoudige aangelegenheid; het is in verhouding moeilijker voor mannen, hun vrouwen lief te hebben zoals Christus de gemeente heeft liefgehad. Toch mag de vrouw achter haar man, Christus zien, ook wanneer de man af en toe zich heel onvriendelijk gedraagt tegenover zijn vrouw. Wanneer er liefde is heeft de vrouw geen probleem om de plaats van ondergeschikt (onderdanig) zijn in te nemen. Overigens ligt in veel gevallen de oorzaak bij de mannen, wanneer vrouwen de hoofdfunctie overnemen. Echter naar Gods gedachten is de man het hoofd en hij moet deze functie ook nakomen. Daarvoor is evenwel energie nodig, die ons mannen menigmaal ontbreekt. Tegelijkertijd is de vrouw een persoon met een eigen mening dat hebben we te accepteren. Voor een vrouw moet het mogelijk zijn om met haar man over alles te kunnen spreken. Mannen moeten de wensen van hun vrouwen geestelijk beoordelen en met hen – wanneer mogelijk – overeenstemmen. Komen wij mannen deze verplichting na? Wij moeten als mannen het welzijn van het gehele gezin voor ogen hebben en onze vrouwen die bescherming geven die ze nodig hebben. Dan zijn de vrouwen in staat om ondergeschikt (onderdanig) te zijn en daarbij gevoelens te hebben van een diep gelukkig zijn.

Het onderdanig zijn in vs.22 heeft de aanvulling: *“als aan de Heer”*. Dat heeft twee betekenissen:

1. We vinden hier de maatstaf voor het onderdanig zijn.
2. We vinden een begrenzing voor het onderdanig zijn.

De maatstaf helpt de vrouw in zoverre dat ze weet dat ze indirect de Heer onderdanig is. *“Als aan de Heer”* betekent: “in het karakter van Hem”. De vrouw mag zich in haar houding tegenover haar man zo gedragen alsof het alleen de Heer geldt, ze mag achter haar man de Heer zien. Daarom worden hier geen directe begrenzingen genoemd. Wanneer de vrouw in alle omstandigheden de Heer voor ogen heeft zijn er op natuurlijke wijze grenzen in het onderdanig zijn tegenover haar man. Dan als de (misschien ongelovige man) iets van zijn vrouw verlangt, wat tegen Gods woord ingaat, kan de vrouw niet onderdanig zijn. Wij als (gelovige) mannen moeten het, door onze houding, de vrouwen gemakkelijker maken om onderdanig te kunnen zijn. Desondanks is het onderdanig zijn niet afhankelijk van de welwillende houding van de man. Zelfs wanneer een man liefdeloos en hard is tegenover zijn vrouw, heft dit feit de vermaning voor de vrouw niet op. Ze mag en ze moet de man verder onderdanig zijn. We mogen de hier gestelde grens *“als aan de Heer”* niet te ver doortrekken en daarmee indirect een oproep tot zondigen verbinden, want iedere bijbelse waarheid kan in de praktijk tot in het absurde worden doorgetrokken, wanneer we menen knappe argumenten voor haar te hebben gevonden die haar buiten de verantwoordelijkheid van dit woord plaatsen - daarvoor moeten we ons hoeden. We moeten veel meer de verzen zo overdenken dat we ze, zoals ze hier staan, in het verband zien. Het woord van God op hart en geweten toepassen en in onze praktijk tot uiting laten komen.

In principe gaat het in ons gedeelte echter over gelovige mannen en vrouwen, want er wordt telkens een verband met de Heer gelegd en als maatstaf wordt ons de liefde van Christus tot

zijn gemeente voorgesteld. Deze maatstaf kennen qua natuur, ongelovige mensen niet.

Het valt op dat in vs.22 niet sprake is van gehoorzamen. De relatie van “gehoorzamen” heeft alleen betrekking op de kinderen tot hun ouders en op de slaven tot hun heren. Nergens wordt gezegd dat de man de gebieder van de vrouw is, want het huwelijk is een liefdesverhouding. Zij is daarom niet met andere verhoudingen te vergelijken. De man is in geen geval een despoot of dictator. Dat zien we al als de vrouw wordt gevormd in Gn.2,21+22: de vrouw is uit de zijde van de man, uit de nabijheid van zijn hart genomen.

In 1Pt.3,3-6 lezen we weliswaar van het gehoorzamen van Sara aan Abraham, toch gaat die uitspraak niet zover dat vrouwen op christelijke bodem hun mannen moeten gehoorzamen. Sara is in dit gedeelte bijzonder een voorbeeld met het oog op de versiering van onze vrouwen. Wanneer onze vrouwen zich op deze wijze gedragen als Sara zijn ze moreel gezien haar waardige nakomelingen. Een christelijke vrouw dient haar man noch heer te noemen, noch hem te gehoorzamen.

Efeze 5,23

Vs.23 toont ons dat onze praktijk in het aardse vlak, op alle gebieden moet overeenstemmen met onze geestelijke betrekkingen waarin we staan. In het raadsbesluit van God bestond de verbinding tussen Christus en de gemeente vanaf alle eeuwicheden, toch werd dit feit pas openbaar in de tijd. Wat een wonderbaar feit dat we tot de gemeente mogen behoren en zo eng met Hem zijn verbonden – dat moet een uitwerking op ons huwelijksleven hebben. Daarom kan een man op christelijke bodem geen twee vrouwen hebben; dat werd alleen in het oude testament toegestaan.

Vs.23a zegt ons “*de man is het hoofd van de vrouw*” Daarmee wordt gezegd dat de man een zekere autoriteit en een invloed uitoefent. Bovendien toont ons dit beeld de enge verbinding tussen de man en de vrouw.

In vs.23b wordt ons voorgesteld dat: “*Christus het hoofd is van de gemeente*”. Het is betekenisvol dat niet gezegd wordt dat Hij Heer is van de gemeente. Dat is Hij namelijk niet. Hij is wel Heer in de gemeente (als huis van God?) en ook de Heer van iedere gelovige. In betrekking tot de gemeente wordt Hij “Hoofd” genoemd. Hij is de autoriteit en van Hem gaan de impulsen uit. Hij oefent invloed uit op Zijn gemeente en staat in een volmaakte verbinding tot het lichaam.

In vs.23c wordt gezegd: “*Hij is de Behouder van het lichaam*”: het is open wat hier eigenlijk wordt bedoeld. Het is mogelijk dat met “het lichaam” de gemeente, maar ook, of ons natuurlijk lichaam bedoeld wordt. Voor, dat ons natuurlijk lichaam bedoeld kan zijn, spreekt, dat hier alleen staat “behouder van het lichaam” en niet “behouder van zijn lichaam”. Hij is de behouder van ons lichaam met betrekking tot onze hoge opgave in het huwelijk.

Anderzijds spreekt het er voor dat de gemeente bedoeld is, omdat het in dit gedeelte gaat om de liefde van de Heer tot Zijn gemeente en juist deze liefde in vs.29 in de vorm van voeding en verzorging (behoudend) tot uitdrukking komt. Het verband maakt dit eveneens duidelijk. Hier staan twee gebieden voor onze aandacht, enerzijds de verhouding tussen man en vrouw als een aardse betrekking en anderzijds de geestelijke betrekking die tussen Christus en de gemeente bestaat. De gedachte van zorgzaamheid, namelijk dat Christus de behouder van het lichaam (de gemeente) is, begint zodoende in vs.23c.

Toch is het helemaal niet zo essentieel, of het hier gaat om ons natuurlijk lichaam of om de gemeente. Met behouder (in Elb. vert. Heiland) is in ieder geval, in de eigenlijke zin, niet verlosser bedoeld temeer omdat de gemeente nooit verlost hoefde te worden. De gedachte aan verzoening is in dit gedeelte niet te vinden, want de gemeente ontstond feitelijk pas door het werk van de Heer Jezus, daarom moest zij ook niet verlost worden. Verlost worden moet uitsluitend een ieder persoonlijk. Toch heeft een ieder persoonlijk voor zijn lichaam een behouder nodig in de zin van behouden en helpen in alle situaties en dat geldt evenzo voor de gemeente als lichaam van Christus, Hij voedt en koestert haar.

Efeze 5,24

Vs.24 zegt dat de *“gemeente aan Christus onderdanig is”* – wij mogen dit als een groot voorrecht zien.

Opmerkelijk is dat in vs.24 bij de vermaning voor de vrouwen de aanvulling staat: *“in alles”*!

In vs.23+24 wordt de positie van de vrouw gefundeerd op de positie die de Heer inneemt als Hoofd. Wanneer nu de liefde van de mannen tot hun vrouwen gefundeerd wordt, dan wordt ze niet met een positie gefundeerd, maar met dat wat Hij heeft gedaan en doen zal. We vinden hier zeven punten met het oog op het verleden, de tegenwoordige tijd en de toekomst.

1. Christus heeft de gemeente liefgehad (vs.25).
2. Hij heeft zich voor haar overgegeven (vs.25).
3. Hij heiligt Zich voor haar (vs.26).
4. Hij reinigt haar (vs.26).
5. Hij voedt haar (29).
6. Hij koestert haar (29).
7. Hij stelt haar heerlijk zonder vlek of rimpel aan zich voor (27).

Op veel plaatsen lezen we dat God mensen liefheeft, Jehova heeft de volkeren lief, de stammen en Zijn aardse volk. In Jh.3,16 lezen we dat Hij de wereld heeft liefgehad. In Mk.10,21 lezen we dat de Heer de rijke jongeling aanzag en liefhad. Maar wat we hier voor onze aandacht hebben is een geheel andere aard van liefde. Deze liefde wordt uitgeoefend op grond van bestaande betrekkingen. In het raadsbesluit van God wist de Heer Jezus iets over de verhouding tussen Hemzelf en de gemeente en zag de gemeente in haar schoonheid, maar in het verleden bestond er nog helemaal geen verhouding, geen relatie. Deze verhouding kon pas door Zijn dood aangeknoopt worden.

De liefde van Christus is de oorzaak van alles wat hier voor onze aandacht staat. Nu in deze tijd wordt Christus werkzaam in liefde voor Zijn gemeente. Deze bijzondere aard van liefde is alleen voor de gemeente.

Efeze 5,25

In vs.25 vinden we een van de schitterendste beschrijvingen over de verhouding (relatie) van Christus tot Zijn gemeente. De liefde van mannen tot hun vrouwen is een verhouding waarin gezien wordt wat Christus heeft gedaan, doet en nog doen zal. Wanneer we Christus in Zijn liefde voor onze aandacht hebben, moeten we het wel allen betreuren dat we als mannen te weinig genegenheid voor onze vrouwen hebben. Maar de volkomen maatstaf vinden we hier. De liefde van Christus tot Zijn gemeente bestond al voor dat deze verhouding sowieso tot stand kwam. In Jh.13,1 lezen we dat de Heer Jezus de zijnen liefhad – Hij had ze lief - hoewel ze op dit tijdstip weliswaar wedergeboren waren, waren ze nog niet geheiligd of ge-

reinigd. Pas op het tijdstip als de Heilige Geest met Pinksteren op aarde kwam, werden de gelovigen tot één lichaam gedoopt en ontstond de gemeente. Dit heeft de Heer Jezus al van tevoren gezien. Hij zag de discipelen die eenmaal tot de gemeente zouden behoren.

Dat moest ook in het natuurlijke leven zo zijn met het oog op de liefde van een man tot zijn toekomstige vrouw. De liefde is een wezenlijk element en het wordt getoond dat ze voortduurt en blijven zal.

Met het oog op de liefde van Christus tot Zijn gemeente vinden we drie punten:

1. Liefde heeft deze verhouding tot stand gebracht. Deze liefde werd aan het kruis openbaar.
2. De liefde blijft. Ze is in deze tijd werkzaam in de zorg voor Zijn gemeente.
3. We vinden liefde in volkomenheid. Door Zijn macht zal de Heer in de toekomst dat voleindigen wat nu in deze tijd door onze zwakheid nog verhinderd wordt.

Deze dingen zouden ook ons moeten bewegen in onze huwelijken. Zo moeten de mannen hun vrouwen liefhebben, ofschoon we deze hoge maatstaf op de aarde nooit zullen bereiken. Wanneer we zien wat de liefde van de Heer Jezus deed, hebben de vermaningen aan ons meer en meer resultaat.

Zoals gezegd, de gemeente werd een realiteit door het komen van de Heilige Geest op aarde – met Pinksteren ontstond de gemeente. Wat we hier in vs.25 voor de aandacht hebben is de beschrijving van de wonderbare liefde van Christus tot Zijn gemeente.

We zien de diepte en de hoogte als ook de wonderbare kwaliteit van de liefde van Christus tot Zijn gemeente. We zien de liefde, die deze verhouding (relatie) tot stand heeft gebracht heeft en die ook voortaan bestaat in de vorm van heiliging en reiniging (vs.26), en die zich in volmaaktheid ontvouwen zal wanneer Hij ons in Zijn heerlijkheid zal invoeren (vs.27). Dit vers toont ons het resultaat, een verheerlijkte afbeelding, in de toekomst, wanneer we wat onze praktijk betreft ook zullen overeenstemmen met onze positie, in volkomenheid, in heerlijkheid. De verzen 24-27 tonen ons niets anders dan een afbeelding van de diepe liefde van Christus tot Zijn gemeente. Alleen de Geest van God vindt de passende omschrijving van deze liefde (hf.3,19). We proberen vaak om deze liefde in één of andere vorm te verduidelijken, - maar ze gaat onze kennis te boven. Paulus bidt er voor dat we deze liefde mogen kennen. Als we ons er mee bezig houden kunnen we ons alleen verwonderen: het leidt ons tot aanbidding wanneer we overdenken dat Hij zichzelf heeft overgegeven. Hij deed dat voor de gemeente. Wat Hij nu doet, doet Hij eveneens voor de gemeente, doch in de toekomst zal Hij iets met de gemeente doen, maar dan gaat het om Hem alleen.!

Men kan niet zeggen dat de gemeente verlost moest worden, in ieder geval de schrift spreekt daar niet over. God heeft de gemeente verworven door het bloed van "Zijn Eigen". Het werk van Golgotha toont ons niet altijd het karakter van verlossing. In Fp.2,8 gaat het bv. niet over verlossing maar de Geest van God toont ons de vernedering van onze Heer en de gehoorzaamheid tot in de dood. In vs.25 gaat het ook niet over de verlossing maar om de diepte van de liefde van Christus tot Zijn gemeente.

De Heer Jezus zag deze parel en haar schoonheid, Hij verkocht alles en kocht haar (Mt.13,45+46). Hij heeft een onschatbaar hoge prijs voor de gemeente betaald. Hij gaf alles

op wat Hij had, ook zijn “Messiaanse aanspraken” gaf Hij op, maar in het bijzonder gaf Hij Zijn eigen leven over. Hier wordt van Zijn dood gesproken, niet van verlossing. De dood is het resultaat van Zijn toewijding aan de gemeente. Zijn offer gold God (vs.2), maar hier zien we de andere zijde: Zijn overgave voor Zijn gemeente is zo groot dat Hij alles (met inbegrip van Zijn leven) overgaf. Dat Hij zichzelf gaf houdt meer in dan alleen Zijn leven geven. Het kan zijn dat iemand zijn leven geeft, maar geen liefde heeft (vgl. 1Ko.13,3). Onze Heer echter gaf alles wat Hij had, wat Hij was en wat Hij is. We mogen daarom niet alleen aan de prijs van Zijn leven denken, maar ook aan het feit, dat Hij zichzelf gaf, dat is de hoogste gedachte die we ons maar bedenken kunnen. De Heer Jezus heeft zich in alles wat Hij in Zijn wezen is, met inbegrip van al Zijn voortreffelijkheden, aan zijn gemeente toegewijd. We kunnen op Hem en op Zijn liefde rekenen, omdat Hij zich voor haar overgaf. Hier staat het corporatieve gezichtspunt voor onze aandacht, de gemeente in zijn geheel. Hoewel zij op het tijdstip van Zijn dood nog helemaal niet bestond, gaf Hij zich voor haar over!

We zien hier de oneindige volheid en uitgestrektheid van het werk van de Heer Jezus. Hij heeft zich zonder vlekken aan God opgeofferd vs.2. Op grond van Zijn toewijding ten opzichte van God kon verzoening plaats vinden, ook een aspect van Zijn geweldige werk. In Gl.2,20 zien we dat Hij iedere enkeling liefhad en zichzelf voor een ieder persoonlijk heeft overgegeven. Omdat er verzoening heeft plaats gevonden kon Hij voor iedere gelovige persoonlijk (vanwege zijn zondige toestand) het werk volbrengen. Dit feit is ook voor ons gemeenschappelijk (collectief) waar (vs.2). Deze beide dingen zijn algemeen goed voor alle ware gelovigen. In vs.25 daarentegen hebben we die ene parel voor onze aandacht (Mt.13,45-46). We zien de waarde die de gemeente (collectief) voor Hem had om haar voor Zich te bezitten. We mogen dus de totaliteit van alle gelovigen niet gelijkstellen met de gemeente, want in haar ziet de Heer veel meer dan alleen de som van alle verlost, Hij ziet in haar de eenheid. Een parel is – in tegenstelling tot een edelsteen – ondeelbaar, en de schoonheid van een parel bestaat nu juist in haar “geheel”, in haar “totaliteit”. En juist dit feit is zo oneindig kostbaar voor de Heer. Wij hebben tot op vandaag nog het grote voorrecht om het feit vast te houden dat er *één* lichaam is, en daarvan mogen we een getuigenis geven. In de christenheid is dit veelal niet meer bekend of wordt zo niet meer gezien. Zou daarom niet juist dat wat de Heer Jezus zo liefhad, ook voor ons een onderwerp (voorwerp) zijn wat we intens liefhebben? We mogen zeggen dat we de broeders liefhebben – maar hebben we ook de gemeente lief en waarderen we haar op de juiste waarde? Voor haar heeft onze Heer zich, in de heerlijkheid van Zijn totale Persoon, overgegeven tot zelfs in de dood. Welk een Persoon is ons Hoofd en het Hoofd van de gemeente, en in welk een hoge waarde moet de gemeente voor Zijn aandacht staan! Ook wij moesten deze zienswijze zo hebben en niet onze zwakheden en fouten zien, maar de waarde van de gemeente zien zoals de Heer ze ziet.

Efeze 5,26

De Heer Jezus “*heiligt*” de gemeente (vs.26). Dat wil zeggen dat Hij ze met zichzelf en de hemel verbindt. Omdat Hij dat doet is deze heiliging volmaakt. Bovendien “*reinigt*” Hij haar. Die reiniging is nodig vanwege de bezoedelingen die wij altijd nog ervaren zolang we nog op deze aarde zijn (vgl. de voetwassing in Jh.13). Die reiniging maakt ons in zekere mate los van deze aarde. Het is een uitdrukking van Zijn liefde tot ons, als Hij ons heiligt en reinigt. Beide geschieden door het woord van God.

De heiliging van de gemeente leidt daartoe dat we afgezonderd voor Hem leven. We hebben echter ook reiniging nodig. De gemeente wordt van alles bevrijd wat niet in orde is, niet pas-

send is. Dat “heiligen” is zodoende de positieve zijde, het reinigen daarentegen de negatieve zijde. Dit proces vindt zijn voleinding in dat wat we in vs.27 lezen.

Efeze 5,27

Heiliging en reiniging zijn evenwel twee heel verschillende dingen. Het zijn niet alleen twee zijden van één en dezelfde zaak want de Heer Jezus zelf heeft zich wel geheiligd (Jh.17,19), maar juist niet gereinigd. Hij heiligde zich doordat Hij zich afzonderde van de schouwplaats der zonde en in de hemel is ingegaan. Onze heiliging geschiedt doordat Hij onze blik naar de hemel richt op de verheerlijkte Christus. Zij geschiedt met oog op dat wat Christus met Zijn gemeente eenmaal in de hemel zal doen. In zekere zin zijn we nu al geheiligd (vgl. Ef.1,4). Vaak wordt gezegd: Christus brengt ons eerst in de toekomst in deze toestand – echter wat onze positie betreft zijn we daar nu al, God ziet ons zo. Onze praktijk is echter niet altijd van heiligheid doortrokken – en dan zegt vs.26a, dat de Heer aan ons werkt. En ons heiligt. Het grote doel evenwel is echter de absolute en praktische heiligheid en reinheid, die pas in de toekomst bereikt zal zijn.

Plaatsen zoals 1Th.3,13; 2Ko.3,18 en 1Jh.3,2+3 tonen ons dat het nodig is de verheerlijkte Christus te aanschouwen en op Hem te hopen om reeds nu al veranderd te worden overeenkomstig Zijn heerlijkheid.

De gedachte dat we eenmaal zullen zijn zoals Hij is noodzaakt ons reeds nu meer Hem gelijkvormig te worden in de praktische verwerkelijking van heiligheid en reinheid. Bij de reinheid is de Heer Jezus eveneens in Zijn liefde werkzaam en trekt door Zijn Persoon onze genegenheid weg van deze wereld, naar Hem toe. De Heer Jezus weet dat de gemeenschap met Hem alleen genoten kan worden in ware reinheid, daarom trekt Hij ons weg van deze wereld. Hij wil ons graag nu al in een praktische toestand van heiligheid en reinheid brengen, zonder dit kan niemand de Heer zien.

Heiliging en reiniging gebeurt door het woord van God, door de waarheid. Vele vertalingen hebben: “...door het waterbad van de doop...” (niet in het Nederlands ‘noot. vert.’), maar het gaat uitsluitend om de maatstaf van het woord van God. Deze maatstaf is absoluut.

Een voorbeeld voor heiliging vinden we in Rebekka (Gn.24) als een beeld van de gemeente. Rebekka was uit de familie van Abraham en als beeld gezien een gelovige, maar nog niet geheiligd. De knecht gaf haar zilveren en gouden sieraden, een beeld van heiligheid. Uiteindelijk moest ze nog losgemaakt worden van Ur en met de heerlijkheid van Izaäk verbonden worden.

De Heer Jezus in heerlijkheid moet ons aantrekkingspunt zijn. Voor ons gebeurde eerst de heiliging (met het oog op de praktijk) en daarna de reiniging. De Heer voltrekt dit aan ons doordat Hij alles van ons wegneemt wat niet in overeenstemming is met de atmosfeer van het huis van de Vader.

Een voorbeeld voor reiniging vinden we in Ester 1+2. Nadat Ahasveros koningin Vasti had verworpen en er een nieuwe koningin gekozen moest worden moesten alle meisjes die daarvoor in aanmerking kwamen van tevoren worden gereinigd met specerijen Es.2,3).

In het oorspronkelijke staat voor “woord” niet het woord “Logos”, maar een heel bepaald woord, een schriftplaats, een bijzonderheid. Zo’n aanwijzing brengt ons er toe dat we ons

buigen voor ons misgedrag. Dan kan de Heer onze voeten wassen en ons reinigen.

De Heer past het woord zo toe, dat we tot het bewustzijn komen dat er iets niet in orde is (vgl. 1Jh.2,1). Het gaat er om te erkennen dat de Heer Jezus zelf met ons bezig is. Natuurlijk weten we dat ook de Heilige Geest op deze wijze met ons werkzaam is. In deze plaats wordt ons echter de liefde van de Heer Jezus, als basis voor alles getoond en de wassing met water door het woord leidt ons tenslotte tot belijden. Onze Heer is als rentmeester voor ons werkzaam, en wel zonder dat we Hem daarom gevraagd hebben - Hij is er eenvoudig voor ons. Het is een algemeen beginsel dat zonde van een mens, ook van een gelovige, van God afvoert. Heeft zich een gelovige van God verwijderd, dan moet hij weer met Hem in gemeenschap komen. De Heer Jezus als onze rentmeester brengt ons weer terug in de gemeenschap met de Vader. Hij kan dit doen op grond van Zijn dood. Hij doet alles voor ons opdat wij in onze houding meer en meer op onze bruidegom mogen lijken. Indien de bruid nu nog vlekken op haar kled of plooiën in haar gezicht heeft, dan zal ook dat in de toekomst veranderen (vs.27).

In 1Ko.6,11 lezen we dat we afgewassen, geheiligd en gerechtvaardigd zijn – dat is nu al onze principiële positie. We zijn afgewassen van alle vuiligheid, bedongen door Zijn dood. De heiliging is een principiële heiliging in de naam van onze Heer. Ef.5 toont ons echter de praktische toestand van de bruid en dan is altijd weer opnieuw heiliging en reiniging nodig (vgl. ook Nu.19). Ieder contact met zonde bevuilt ons. We moeten onze dagelijkse zonden erkennen en belijden. De Heer Jezus wil ons altijd weer reinigen maar wij moeten ook altijd weer erkennen dat Zijn dood noodzakelijk was om ons sowieso te kunnen reinigen. Dat zal bij ons de vreze Gods vermeerderen zodat we die zonde niet meer willen doen.

Een corporatieve heiliging en reiniging is principieel niet mogelijk. In de praktische verwerking gebeurt heiligen en reinigen persoonlijk aan de enkeling (aan tuchtmaatregelen zoals bv. uitsluiting, moet hier niet gedacht worden). Terwijl de Heer ieder persoonlijk heiligt en reinigt, doet Hij dit aan de hele gemeente, aan Zijn bruid. In vs.30 is van de afzonderlijke leden sprake, dat is een bewijs daarvoor. Een volgend voorbeeld vinden we in Hd.11,22 waar van de oren van de gemeente sprake is, hoewel natuurlijk enkelen van dit bericht kennis genomen hadden. Zo moet het ook hier verstaan worden. Het gaat om het karakter van de gemeente als geheel gezien, niet alleen plaatselijk (vgl. Op.19,8), waar het fijne linnen van de bruid (coöperatief) de gerechtigheden der heiligen (enkeling) voorstelt.

In de hemel zal onze praktijk in overeenstemming met onze positie zijn, nu is dat nog niet het geval en hebben we Gods woord nog nodig om ons te heiligen en te reinigen. Daartoe dient ook deze conferentie. Het moet voor de Heer Jezus bedroevend zijn wanneer Hij onze tegenwoordige praktische toestand ziet in vergelijking met de positie waarin Hij ons heeft gebracht. Dat mag ons niet onverschillig laten, de Heer kan ieder moment komen en dan zal dat gebeuren wat we in vs.27 vinden.

Wanneer we hier van heiliging en reiniging lezen, is het de bedoeling van de Heilige Geest de wonderbare liefde van de Heer Jezus tot Zijn gemeente (coöperatief) te tonen. Het gaat niet om stuksgewijs en leerstellig gezien, het thema heiliging (Jh.17) of het thema reiniging (Jh.13) – het accent ligt op het voorstellen van de liefde van Christus en hoe zij zich nu in deze tijd openbaard.

We hebben hier drie gezichtspunten die elk beginnen met “opdat” (in vs.26 en in vs.27 aan het begin en het einde). Alles heeft zijn doel. De Heer Jezus heiligt en reinigt Zijn gemeente (vs.26). en het einddoel (het toekomstige) is dat Hij zich de gemeente “heerlijk” voor zich stelt (vs.27). Het gaat in deze samenhang helemaal niet zo zeer omdat “hoe” en “wanneer”, maar het gaat om het feit dat de gemeente voor Hem passend wordt gemaakt. Daarbij mag niet het geringste in de weg staan. Zij moet heilig en onberispelijk zijn, en dit doel zal bereikt worden.

De verzen 25+27 kunnen we met Gn.2 vergelijken. We zien hier in zekere mate twee bergtoppen, die schijnbaar dicht bij elkaar liggen. In vs.25 hadden we de dood van de Heer Jezus voor ons. De apostel Paulus begint met de waarheid dat Hij “Zichzelf” gaf (vs.25) en eindigt daarmee dat Hij de gemeente voor “Zichzelf”heerlijk zal voorstellen (vs.27). Tussen deze beide bergtoppen ligt een diep dal waarin Hij ons heiligen en reinigen moet. Adam viel in een diepe slaap (Gn.2,21) wat een beeld is van de dood van de Heer Jezus. De bedoeling van God vinden we in Gn.2,18: Hij wilde Adam een hulp tegenover hem geven. Dat is een aanwijzing voor het eeuwige raadsbesluit van God. Het feit dat Adam een vrouw van zijns gelijke die bij hem paste, zou ontvangen was, reeds in Gods gedachten voordat Adam insliep – dat betreft ook de gemeente. Adam gaf van tevoren de dieren namen – evenzo zal de Heer Jezus het hoofd van de gehele schepping zijn, daaraan had Eva geen deel. Doch dan komt een tijd waarin God de gemeente vormde. Nu is de Heer Jezus in God verborgen (Ko.3,3), en gedurende deze tijd bouwt God de gemeente. Toen heeft God Eva tot Adam gebracht (Gn.2,22), daarin kunnen we in beeld het tijdstip van de verheerlijking van de bruid zien. In beeld bouwt God nu nog de gemeente, ze is nog niet klaar. Wanneer ze klaar is wordt dat gezien wat we hier in vs.27 voor onze aandacht hebben. Hij stelt Zichzelf de gemeente heerlijk voor – het resultaat van Zijn liefde. Door Zijn macht leidt Hij ons eenmaal in een praktijk die overeenkomt met onze positie. Dan zullen we volmaakt het proces van onze heiliging en reiniging onderschrijven, dan heeft Hij Zijn doel met ons en voor Zichzelf bereikt. Daarbij gaat het er niet zozeer om wat wij zullen genieten, maar wat het deel van de Heer is - Hij stelt Zichzelf voor en “Om zijn moeitevol lijden zal hij het zien tot verzadiging toe (Js.53,11). Dan heeft de Heer Zijn gemeente ook wat de praktijk betreft en zoals Hij ze altijd, ook overeenkomstig haar positie, heeft gezien.

In vs.27 vallen twee dingen die daar benadrukt worden, bijzonder op:

“Hij” stelt de gemeente heerlijk voor en er staat ook dat Hij ze voor “Zichzelf”heerlijk voorstelt. Dat was bij Adam anders: God bracht Eva tot Adam. De Heer Jezus stelt aan Zichzelf de gemeente heerlijk voor, omdat Hij God is. Daar wordt mee aangegeven dat er geen grotere is dan Hij.

Voor zich stellen betekent dat de Heer Jezus Zijn bruid aan Zijn zijde stelt. Uit Adams zijde was zijn vrouw genomen en Christus zal Zijn bruid heerlijk aan Zijn zijde stellen. Dat is wel het grootste moment wat wij verwachten mogen. Deze toekomstige heerlijkheid is nu de maatstaf van Zijn heiligen en reinigen van de gemeente. De reiniging die Hij nu aan ons voltrekt is geen andere dan die Hij in de hemel aan ons zal voleindigen. We vinden hier niet alleen de maatstaf, maar ook de beweegreden. Een parallel vinden we in Fp.3,14 met het oog op het doel. Dat doel was voor de apostel Paulus weliswaar nog niet bereikt, maar hij strekte zich daarna uit. Dat mogen ook wij doen. Laten we verder lopen, gesterkt in het geloof het doel aanschouwend.

In Op.22,17 zien we dat het gerechtvaardigd is om de gemeente in de huidige tijd, bruid te noemen. Na de bruiloft, in de eeuwige toestand zal de gemeente nog steeds de bruid en de vrouw van het Lam zijn (Op.21,9). Dat toont ons dat de gemeente ook na de bruiloft haar positie van bruid niet verliezen zal. Ze zal eeuwig bruid blijven en niets van haar schoonheid verliezen, de liefde zal nooit verkoelen. Onze Heer zal Zich eeuwig verlustigen aan de aanblik van de verheerlijkte bruid.

Het voortlopende proces van vs.26 zal abrupt eindigen wanneer de Heer ons tot Zich neemt en wij *“allen veranderd worden, in een ondeelbaar ogenblik, in een oogwenk”* (1Ko.15,51+52). Dan heeft de bruid geen vlekken meer aan haar kleed en geen rimpels meer in haar gezicht. Het kleed spreekt van het uiterlijke verschijningsbeeld van de bruid, terwijl rimpels van het verouderingsproces, van iets ziekelijks spreekt. Maar iedere vlek en iedere rimpel zal eenmaal weggenomen zijn. Bij het feit dat Hij zich de gemeente heerlijk voor Zich stelt, mogen we aan alle gelovigen denken ook aan hen uit de diverse kerken en kringen. Alle gelovigen worden in deze tijd geheiligd en gereinigd, deze gedachte mag ons gelukkig maken. De aanvulling: *“of iets dergelijks”* maakt duidelijk dat aan de ene kant het, vlek en rimpel twee verschillende dingen zijn, maar dat er ook nog vergelijkbare andere dingen zijn. Maar wat er ook is, we zullen eenmaal onberispelijk voor God zijn.

Efeze 5,28

In de verzen 28-31 gaat het de Geest van God erom, ons te tonen welk een enge verbinding (eenheid) het huwelijk is. Hij begint met de schuld van de mannen, *“Zo behoren ook de mannen hun eigen vrouwen lief te hebben als hun eigen lichamen”* De hoogste van alle verbindingen die er op de aarde bestaan, fundeert Hij op de bewijsvoering van vs.30+31). De Heer Jezus heeft, als het ware Israël verlaten, om Zich met de gemeente te verbinden. De bekroning vinden we in vs.31b: *...en die twee zullen tot **een vlees** zijn”* Man en vrouw zijn *“een vlees”* daarom moet het volkomen normaal zijn als mannen zich om hun vrouwen bekommeren.

Onze Heer gaf alles voor Zijn gemeente, wij hebben de wezenstrekken van de Heer Jezus gezien in Zijn trouw en barmhartigheid. Daarom moeten wij de praktische werking niet onderschatten. We moeten de liefde van de Heer Jezus tot Zijn gemeente beschouwen, om ons als mannen oprecht te kunnen gedragen tegenover onze vrouwen. Dat alleen zal wat het ene betreft een praktische uitwerking hebben op ons huwelijk en wat het andere betreft, ontzag en respect bewerken voor de gemeente

Hij stelt zich de gemeente voor. Wanneer we gelukkige vrouwen willen hebben, moeten we hun tonen hoeveel ze ons waard zijn, hoe hoog we ze waarderen en hoeveel ze voor ons betekenen. Werkelijke liefde van een echtgenoot is, zijn vrouw tonen welke plaats ze in zijn hart inneemt. Daarbij moeten we niet alleen liefhebben met woorden maar ook in daden en in waarheid. We moeten onze vrouwen uit principe dienen, zoals ook de Heer Jezus de gemeente gediend heeft. We Zijn vaak van mening dat de vrouwen ons moeten dienen, Christus echter toont ons wat ware liefde is. Wanneer we onze vrouwen werkelijk liefhebben zullen we hun alles geven wat ze nodig hebben en hun opgewekt en verheugend dienen. Dat zal voor ons een voortdurend leerproces zijn.

Het woord dat hier voor liefde gebruikt wordt is in de grondtekst niet de natuurlijke liefde,

maar de Goddelijke liefde. Tussen gelovige echtgenoten moet er vanzelfsprekend natuurlijke liefde zijn, maar wat ons als kinderen van God in ons huwelijk moet verbinden, is de liefde van God die ver boven de natuurlijke liefde uitgaat. Die ook dan voorhanden is wanneer de natuurlijke liefde geen echo vindt - de Heer Jezus heeft dat zelf bewezen. Omdat “...de liefde van God in onze harten is uitgestort” (Rm.5,5) moeten we dit ook laten zien. Dit feit geeft aan een christelijk huwelijk een hoge adelstand – echter al te vaak verwaarlozen we deze waarheid. We worden in deze schriftplaats vermaand om een liefde naar hemelse maatstaven te verwerklijken, want tot een natuurlijke en vleeselijke liefde hoeven we niet aangespoord te worden. Mochten we toch allen (ook zulke die niet getrouwd zijn) meer aan deze Goddelijke maatstaf denken. Laten we er over nadenken wat het betekent, dat Hij Zichzelf gegeven heeft. De verzen 26+28 zeggen ons dat het ook in de praktijk mogelijk is, dat iedere man zichzelf voor zijn vrouw heeft over te geven. Mochten we deze wens in onze harten hebben, omdat de Heer het op volkomen wijze voor Zijn gemeente heeft gedaan.

Bij de overdenking van dit vers is het indrukwekkend om te zien dat de Heer Jezus alles Zelf doet en niet een engel opdracht geeft. Dat toont in bijzondere mate Zijn hoogachting, die Hij voor Zijn gemeente heeft. Dat moet ook een uitwerking op ons echtgenoten hebben. Er zijn dingen in ons huwelijksleven die we niet kunnen delegeren, dingen die alleen wij mannen voor onze vrouwen kunnen doen.

Het is niet gemakkelijk om iets over dit thema te zeggen als we aan onze eigen praktijk denken. Desalniettemin hebben we in vs.28 een oproep voor onze aandacht waarmee we ons moeten bezighouden, opdat een positieve uitwerking hierop mag volgen.

Liefde kan men eigenlijk niet definiëren, men kan alleen zien hoe ze zich uit. Deze liefde waartoe we opgeroepen worden is geen gevoel, geen emotie. Dat zou de hier voorgestelde liefde geen recht doen. Ze is ook niet beperkt tot uitingen maar moet zich bewijzen. De liefde beperkt zich vanzelfsprekend ook niet tot het lichamelijke (hoewel dit er bij hoort) – dat zou veel te weinig zijn. Wat we hier voor onze aandacht hebben is oneindig veel meer. Misschien is het goed allereerst tegenstellingen tot deze liefde voor te stellen om te kunnen begrijpen wat God bedoeld heeft:

1. Haat is de feitelijke tegenstelling van liefde.
2. Egoïsme of zelfliefde is ook een tegenstelling van de liefde van God. Onze vrouwen liefhebben betekent, niet egoïstisch zijn. Vele christelijke huwelijken lijden onder het egoïsme van de mannen. Hebben we onze vrouwen lief, dan denken we niet aan ons, want de liefde heeft een gevend karakter.
3. Onverschilligheid staat eveneens direct tegenover liefde. Wij allen zullen onze vrouwen wel niet haten, maar bejegenen haar vaak op een verschrikkelijk onverschillige aard en wijze.

We hebben onze vrouwen lief als we hun dat geven wat goed voor haar is Het gaat er niet om Efeze 5,29

hen dat te geven wat ze maar willen! We moeten dat doen zoals de Heer vs.29, doordat we onze vrouwen “voeden en koesteren”. Dat geldt voor het materiele, verstandelijke, geestelijke en psychische bereik. Op deze wijze moeten we altijd offerbereid zijn en omdat we onze zwakheid gevoelen, hebben we de hulp van de Heer nodig.

De liefde van de man wordt niet afhankelijk gemaakt van de liefde die de vrouw geeft, of haar

reactie op de liefde van de man. In Efeze was het toentertijd dikwijls zo dat zich na de verkondiging van het evangelie niet beide echtgenoten tegelijk bekeerden; daardoor waren er veel huwelijken waar aanvankelijk één der echtgenoten gelovig was. De hier meegedeelde vermaningen richten zich echter tot het gelovige deel. Voor een man was het met het oog op liefde niet beslissend of zijn vrouw gelovig was.

Hij mocht haar liefhebben naar de maatstaf van de liefde van Christus. Hij had de gemeente lief en gaf zich op een zeker tijdstip voor haar over toen er niets wat de liefde waard was tegenover stond. Hoeveel te meer mogen wij onze gelovige vrouwen in liefde dienen. Het eigenlijke geluk in de christelijke huwelijken is toch, dat men weet dat de partner in geestelijk opzicht op dezelfde lijn zit, waardoor er op deze wijze ook altijd communicatie met een gemeenschappelijk basis mogelijk is. Dat is bij een ongelovige partner niet mogelijk.

In dit gedeelte wordt geen onderscheid gemaakt of een partner nu gelovig of ongelovig is. Ons zou heel eenvoudig, de beweegreden van de liefde voorgesteld worden. Dat zich de liefde tegenover een gelovige partner anders ontplooiën kan als tegenover een ongelovige is natuurlijk volkomen duidelijk. Daarom vinden we hier een maatstaf voor gelovige gehuwde mannen.

Efeze 5,30

Gelovigen zijn “leden van Zijn lichaam” (vs.30), niet ongelovigen. Dat we ook ten opzichte van ongelovigen een juiste verhouding moeten naleven vinden we heel duidelijk in 1Pe.3,1. Echter in dit gedeelte wordt ons getoond hoe Christus Zijn bruid die tot Hem in een innige betrekking staat liefheeft – als voorbeeld voor ons. Er moet benadrukt worden dat het hier over de liefde van gehuwde mannen tot hun eigen vrouwen gaat. Er bestaat het gevaar dat wij mannen een zekere emotionele betrekking tot andere vrouwen opbouwen (op een gevoelsmatig en verstandig geestelijk vlak), omdat we zekere karaktertrekken of eigenschappen bij onze eigen vrouw missen. Dat kan er toe leiden dat hij het contact wat hij met zijn eigen vrouw moet onderhouden, met een andere vrouw onderhoudt en dat mag niet zo zijn. We moeten veelmeer onze eigen vrouwen erkennen al kost het ook moeite. Er zijn mannen die hun auto of hun computer beter kennen dan hun vrouw. Laten we ons toch bedenken wat onze opgave, onze taak als gehuwde man is: we behoren onze vrouwen lief te hebben en er over nadenken wat dit alles omvat. Hoe en waar stellen we onze prioriteiten?!

Uit 1Ko.14,34+35 weten we dat de vrouwen in de gemeente zwijgen en zich ondergeschikt moeten gedragen. Wanneer een vrouw iets wil leren moet zij het haar eigen man vragen; dan kan het zijn dat ze van haar eigen man niets kan leren omdat hij geestelijk arm is. Dat kan daartoe leiden dat zij misschien andere mannen vraagt, waardoor verkeerde betrekkingen kunnen worden opgebouwd. Daarom geldt de vermaning ook voor ons mannen. Zijn we bekwaam de behoeften van onze vrouwen te onderkennen en op hun vragen geestelijke antwoorden te geven?! We dienen als mannen, moeite en tijd te nemen om haar vragen te beantwoorden. Laten we ook in deze samenhang bedenken, dat kinderen een geestelijk gebrek bij hun vaders snel opmerken – in dit geval ervaart de man en vader, groot gezagsverlies.

De mannen worden opgeroepen hun vrouwen lief te hebben “zoals zichzelf”: dat maakt duidelijk dat onze vrouwen een deel van ons zelf zijn. Wanneer we dat overdenken wordt het ons duidelijk dat als we iets doen wat de vrouw zal schaden, we dan onszelf schade toebrengen. De liefde zal echter steeds blijf geven van trouw en nooit onrechtmatig handelen, de

ander niet bezeren of zelfs beliegen. De liefde zal ook nooit dingen uit het huwelijksleven naar buiten uitdragen. We mogen onze vrouwen ook rustig een keer zeggen dat we ze liefhebben. Een echte liefde onder elkaar heeft wederzijds vertrouwen als basis (vgl. Sp.31,11).

Gods woord spreekt over enkele mannen die hun vrouw liefhebben:

1. Izaäk had Rebekka lief (Gn.24,67).
2. Jakob had Rachel lief en diende voor haar (Gn.29,18-20+30).
3. Elkana had Hanna lief (1Sm.1,5).

Bij Elkana vinden we wel een voeden en koesteren in uiterlijke zin (1Sm.1,4+5), doch hij wist niet wat zich in het hart van zijn vrouw afspeelde (1Sm.1,8). Hij wist wel hoe hij zijn vrouw moest troosten en moest bijstaan, maar haar innerlijk kende hij niet. Het is belangrijk dat we weten, dat vrouwen een dieper gemoedsleven hebben dan mannen. Mannen zijn vaak egoïstisch – dit moeten we afleggen. Onze liefde moet zich oefenen om aan het gevoelsleven van onze vrouwen te kunnen deelnemen. Juist op dit gebied hebben ze behoeften die wij moeten beantwoorden. De liefde tot onze vrouwen betreft zich meer op haar innerlijke, minder op het uiterlijke. Laten we ons eens afvragen hoe reageren we als onze vrouwen ouder en minder aantrekkelijk worden (nog afgezien van het feit dat ook wij mannen bij het ouder worden moeilijker worden)? We moeten er niet op bedacht zijn om ze uiterlijk te “trimmen”, maar veelmeer een blik voor de innerlijke waarde hebben – deze zou door de mannen hoger geacht moeten worden als het uiterlijke, vergankelijke deel want de schoonheid is ijdelheid. We zijn geneigd om het innerlijke te overzien. Maar juist met het oog op de innerlijke behoeften moeten we onze vrouwen doorvorsen en beantwoorden aan deze behoeften. Daartoe hoort ook dat we in bepaalde situaties moeten kunnen zwijgen.

De liefde “zoekt niet haar eigen belang” (1Ko.13,5) maar altijd het welzijn van de ander. De Heer hield niets achter wat voor Hem te spijtig geweest zou zijn om aan de gemeente te geven. Reserveren wij mannen vaak iets voor onszelf wat we liever aan onze vrouwen niet geven? Het moest een voorrecht voor ons zijn om ons voor haar op te offeren en haar alles te geven. De liefde geeft zich over en wel tot het uiterste. Wij die wat langer getrouwd zijn moeten wel erkennen dat we het vaak aan de nodige liefde lieten ontbreken en ver van het “volkomen Voorbeeld” verwijderd waren. Toch, zouden we een andere maatstaf willen hebben dan onze Heer?! We zouden altijd voor onze vrouwen dankbaar moeten zijn en niet onze blikken naar rechts of naar links laten afglijden, want alleen deze ene vrouw heeft de Heer voor ons gemaakt. We verheugen ons bij de overdenking van dit gedeelte over de heerlijkheid van de Heer – zouden onze vrouwen, niet aan ons kunnen vaststellen dat de overdenking van dit gedeelte een positieve uitwerking op de verhouding in ons huwelijk uitoefent?! Bovendien moeten we altijd bedenken dat onze huwelijken een positief voorbeeld voor onze kinderen moet zijn.

Het is opmerkelijk dat in deze samenhang sprake is van schuld, die we ons hele leven lang af moeten dragen. We zullen “niemand iets schuldig dan elkaar lief te hebben” (Rm.13,8a). Dit principe geldt natuurlijk heel bijzonder in het huwelijk. Wanneer we deze schuld beantwoorden, vervullen we de wet (Rm.13,8b). Doordat gewag gemaakt wordt van de wet geeft dat aan, dat er een houding ten aanzien van de schuld moet ontstaan, die overeenkomstig de wet is.

Ook in dit opzicht is de Heer Jezus ons voorbeeld: “die de zijnen die in de wereld waren, had

liefgehad, hen liefgehad tot het einde" (Jh.13,1). Een altijd voortdurend liefhebben, een liefde zonder eind. Hem trof in dit opzicht natuurlijk geen schuld. De verplichting die we hier voor ons hebben geldt de mannen terwijl ze het handelen van de Heer Jezus moeten navolgen. Hij had de gemeente lief, alleen om die reden hebben we de schuld om onze vrouwen lief te hebben.

Een schuld afwerken is altijd onaangenaam en met moeite verbonden. Vandaar helpt ons het woordje "Zo" (vs.28). De blik op Christus is een bemoediging voor ons om deze schuld te kunnen voldoen. We moeten Zijn handelen met de gemeente in onze huwelijken als een bindend voorbeeld aanzien. Wanneer bij oudere vrouwen zwakheden komen, kan het koesteren desondanks toch doorgaan, omdat men geleerd heeft de blik op de Heer Jezus te richten. Alleen deze blikrichting bemoedigt ons om gemotiveerd te zijn om deze schuld af te werken. Het gaat dus niet om een schuld in de zin van een verplichting.

We hebben een tijdlang twee vergelijkingen van verschillend niveau voor onze aandacht gehad: enerzijds de verhouding tussen Christus en de gemeente als voorbeeld voor de huwelijken, anderzijds mogen we in onze huwelijken (in de praktijk) een weinig van dit geweldige feit tot uitdrukking brengen.

In vs.29a wordt nu een nieuw vlak, een nieuw niveau, voorgesteld, onze lichamen. Het voorgestelde principe begrijpen we direct: iedere morgen gevoelen we de wens om ons te wassen en te voeden. De mens is van natuur op de instandhouding van het lichaam bedacht – dat voeden en koesteren (Elb. vert. verplegen of verzorgen) geschied in zekere mate gedachteloos, in het onderbewustzijn. Gods woord laat ons nu zien dat zoals het vanzelfsprekend is als men voor zichzelf zorgt, het netzo zelfsprekend is als mannen voor hun vrouwen zorgen. Echter hoe vaak hebben we in onze praktijk gefaald en onze vrouwen verwaarloost doordat we onverschillig en misschien onbewust oppervlakkig tot haar waren.

Wanneer we tegenover onze vrouwen op een negatieve wijze gedachteloos zijn, moeten we aan ons eigen lichaam denken – dat maakt de zaak zo praktisch. We hebben enerzijds in de Heer Jezus het hoogste voorbeeld, maar de Heiliger Geest onderwijst ons ook vanuit de praktijk met het oog op onze eigen lichamen, De drang tot zelfbehoud van de mens wordt hier als motief en voorbeeld voorgesteld zodat wij mannen zouden weten hoe we onze vrouwen moeten liefhebben en koesteren.

Bij het voeden van vs.29 is het opnemen van voeding bedoeld. Het gaat er om onze vrouwen dat te geven wat ze nodig hebben.

Koesteren (verplegen of verzorgen; Elb. vert.) beperkt zich natuurlijk niet alleen tot ziekenverzorging. Het gaat er veel meer om, de wensen van onze vrouwen te doorvorsen en te vervullen, zowel in materieel als in geestelijk opzicht alsook in innerlijk opzicht. Verzorgen gaat nog boven het kader van voeden uit, netzo als dat wat we onze vrouwen uit genegenheid geven uitgaat boven het geven van het dwingend noodzakelijke. Dat heeft de Heer Jezus met betrekking tot Zijn gemeente eveneens gedaan. Hij gaf veel meer dan dat wat we alleen nodig hadden. Hij gaf ons de gehele rijkdom van Zijn Grootheid en alles wat Hij bezat. Een voorbeeld vinden we in 1Kn.10,13: Salomo gaf de koningin van Scheba alles wat ze verlangde. En bovendien gaf hij haar nog overeenkomstig het vermogen en de vrijgevigheid

van de koning. Hij gaf veel meer dan zij zich zou durven wensen. Een mooi voorbeeld voor onze huwelijken.

Verplegen, verzorgen of onderhouden moet meer gezien worden als verwarmen of koesteren (zo ook in Telos en NBG vert.), zoals een moeder haar kind koestert en verzorgt. De Heer Jezus geeft Zijn gemeente niet alleen voedsel, maar Hij koestert haar en geeft haar een plaats van warmte. Onze vrouwen hebben niet alleen voedsel nodig voor de innerlijke mens, ze hebben ook warmte nodig voor de innerlijke mens - onverschilligheid is het tegenovergestelde hiervan. Daarom moeten we niet onverschillig zijn maar hun warmte en geborgenheid geven. Een mooi voorbeeld vinden we in Jh.21,9: De discipelen vonden in de tegenwoordigheid van de Heer "een kolenvuur" (warmte) "en vis daarop liggen en brood" (voedsel). Bij Hem vinden we alles, voedsel en warmte.

Bij het verzorgen hoort ook dat we bepaalde dingen verdragen, eigenschappen en gedragingen die ons misschien niet bevallen (Hd.13,18). Laten we er maar aan denken hoe de Heer Jezus Zijn discipelen verdroeg.

In Dt.24,5 vinden we een profetische betekenis: Een man die pas getrouwd was mocht een jaar lang vrij zijn van militaire dienst, om zijn vrouw te verheugen, die hij genomen had. We zien in beeld de Heer Jezus die voor een bepaalde tijd van de opgaven voor het volk van Israël wordt vrijgesteld om zich in de tijd van de genade uitsluitend aan de gemeente toe te wijden. De Heer Jezus is volledig geconcentreerd op de gemeente en wil haar verheugen. Dat mogen wij in onze huwelijken navolgen, wij mogen onze vrouwen verheugen door onze liefde voor haar. Herhaalde malen wordt in het oude testament de uitdrukking gebruikt dat een man zijn vrouw bekende: In de gewaarwording (gevoelens) van bestaande betrekkingen komt het verzorgen (koesteren) duidelijk tot uitdrukking.

Om te voeden en te koesteren is tijd nodig, zo moeten ook wij tijd nemen, gebruiken, voor onze vrouwen. Het is absoluut ongezond wanneer een man zich bijna altijd buiten zijn eigen huis ophoudt. Laten we er aandenken hoeveel tijd de Heer Jezus besteedt om ons te verheugen. Verheugen ook wij ons, als we na een noodzakelijke tijd van huis te zijn geweest, weer bij onze vrouwen mogen zijn?!

Het juiste voedsel en verzorging (koesteren) kunnen wij mannen alleen, door onszelf aan onze vrouwen te geven, niet door het voorhanden zijn van materiele vermogens. Want het kan zijn dat het een vrouw in een huwelijk aan niets ontbreekt, haar ontbreekt achter alles wanneer haar man niet dat is wat hij moet zijn.

Paulus voedde de gelovigen: "zoals een voedende moeder haar eigen kinderen koestert" (1Th.2,7). Het verzorgen van eigen kinderen, dat weten allen die kinderen hebben, is niet een absoluut professionele verzorging, maar een verzorging (koesteren) die groeit vanuit de relatie, de verhouding, tot het kind. Een voedende vrouw geeft haar kind dat als voeding, wat van haar zelf is. Wanneer we onze vrouwen geestelijk willen voeden kunnen we haar alleen dat geven wat ons eigen bezit is, wat ons zelf levenskracht geeft. Geven wij allen niet te weinig door van dat wat ons zelf kracht geeft? Aan deze levenskracht, die Christus zelf is, moeten we onze vrouwen laten deelnemen. De vreugde aan Hem mogen we met onze vrouwen delen. Voeden en koesteren zijn bezigheden van de Heer Jezus die Hij in deze tijd tot welzijn van de gemeente, uitoefent. We kunnen ons de vraag stellen: zou de Heer Jezus

ons altijd blijven voeden en koesteren, ook wanneer Hij ons tot Zich heeft genomen? Deze vraag moeten we wel met ja beantwoorden, hoewel Hij het in de heerlijkheid anders zal doen dan nu. We zullen ons in de eeuwigheid voeden met het verborgen manna en nooit daarmee willen ophouden. Doch nog zijn we hier op de aarde en het is ons nog veroorloofd een bepaald beeld van Zijn liefde te weer te geven maar laten we bedenken dat deze tijd voorbij gaat.

Vs. 30 begint met een *“want”* en volgt op dat wat gezegd is: *“Christus voedt de gemeente”* het is een motivering voor *“Want wij zijn leden van zijn lichaam”*. De apostel Paulus individualiseert het thema als hij nu – voor een kort ogenblik – van de gemeente als van de *“leden”* spreekt. Dat vinden we in deze brief behalve deze plaats nog een keer in hf.4,25. In vs. 30 gaat het om de betrekking van leden tot het lichaam en haar verbinding tot het Hoofd. Het zijn leden geworden omdat de Heilige Geest op aarde is gekomen. Deze gedachte is buitengewoon kostbaar. We hebben gezien dat de heiliging en reiniging weliswaar vanuit het coöperatieve oogpunt gezien wordt (vs.26), maar zich feitelijk aan de individuele leden voltrekt. In vs.30 als Paulus *“wij”* zegt, spreekt hij over *“zichzelf en de gelovigen”*. Dit voorrecht is ook nu voor ons nog waar: Wij allen zijn leden van Zijn lichaam.

In vs.30 is het zo dat het beeld van lichaam en hoofd enerzijds en het beeld van man en vrouw anderzijds vrijwel in elkaar versmelten. Het beeld van Hoofd en lichaam dat een onscheidbare verbinding weergeeft is alleen niet genoeg om ons ook de liefde voor te stellen. Daartoe gebruikt de Heilige Geest het beeld van man en vrouw. Wanneer het hier nu om *“leden van zijn lichaam”* gaat en omdat we, *“vlees ... van zijn gebeente”* zijn, schijnt het twee betekenissen te hebben:

1. Van leden van het lichaam kon pas gesproken worden nadat *“een lichaam”* gevormd was. Wanneer een enkel lid pijn heeft ondervindt dat het hele lichaam. De Heer Jezus verbindt zich met de zijnen op deze wijze (vgl. Hd.9,3+4). De Heer beschouwt een aanval op de zijnen zo alsof Hijzelf het voorwerp is wat aangevallen wordt (vgl. ook Mt.25,40).
2. Wanneer van Zijn vlees en van Zijn gebeente sprake is wordt ons getoond dat de existentie van de gemeente, zijn oorsprong heeft in de persoon van Christus en in Zijn dood. Vs.30 is in zekere mate een citaat uit Gn.2,23 in omgekeerde rijen volgorde: Eva's existentie had eveneens (als beeld gezien) haar oorsprong in de dood van Adam. Aan het feit van de wedergeboorte moeten we in dit verband niet zo denken.

We vinden hier dat we deel hebben aan Zijn natuur. Wanneer van de leden van Zijn lichaam sprake is, gaat het om de eenheid van het lichaam van Christus, de eenheid tussen het Hoofd en de leden. We kunnen deze eenheid echter niet op Adam en Eva toepassen. God heeft ons mensen met een hoofd en een lichaam geschapen, zodat we een weinig verstaan kunnen wat hier wordt bedoeld. Een voorstelling van deze eenheid kunnen engelen op deze wijze niet hebben.

Hier wordt ons de relatie (verhouding) van de Heer Jezus tot ons als Zijn gemeente voorgesteld, Hij zorgt voor ons in volkomenheid.

Efeze 5,31

Dat beeld wordt in vs.31 verder uitgebreid. Daar vinden we een citaat dat heel vaak in de schrift voorkomt. Dit citaat wordt hier echter in de eerste plaats niet op het huwelijksleven

toegepast, maar in verband met Christus en Zijn gemeente, waarvan Adam en Eva een beeld zijn. Het is aangrijpend om te zien welk een zorgzaamheid de Heer voor de gemeente heeft, die Hij voor Zichzelf gekocht heeft en in eeuwigheid in heerlijkheid bij Zich wil hebben! Dit volkomen beeld van Christus en Zijn gemeente wordt ons als maatstaf gegeven voor ons gedragen, voor de praktijk in het huwelijks leven. Bij het overdenken van deze verzen kunnen we ons de vraag stellen wat hier meer voor ogen staat, de praktische vermaningen voor ons of het voorbeeld van de Heer Jezus? Het doel is, dat dit voorbeeld praktische uitwerkingen heeft op ons.

Vs.31 toont ons in drie stappen, op welke wijze een huwelijk tot stand komt:

1. *“Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten”*. Hier wordt voorop gesteld, dat het een zelfstandig mens is.
2. *“en zijn vrouw aanhangen,”*. Daarmee is een geestelijk verstandige verbinding bedoeld, die al in de verlovingstijd begint.
3. Met de woorden *“en die twee zullen tot een vlees zijn”*, wordt gezegd, dat er een lichamelijke verbinding in het huwelijk plaatsvindt. Dit is de engste en intiemste verbinding die er sowieso bestaat. Zij mag en moet in het huwelijk (en in geen andere verhouding of relatie) aanwezig zijn. Het *“één”* zijn van man en vrouw zegt ook dat we in het huwelijk juist geen individuen zijn. Dat moet ons - met het oog op Christus en Zijn gemeente - maar ook met het oog op onze natuurlijke huwelijken, heel veel hebben te zeggen en belangrijk zijn.

Om hoofd te kunnen zijn moest de man vader en moeder, dat is de positie van afhankelijkheid, verlaten hebben. Dat is met het oog op de praktijk heel belangrijk, voor de beslissing om een huwelijk in te gaan. Verlovingen en huwelijken worden vandaag de dag vaak gesloten, ondanks dat de man nog leert of studeert en de afhankelijkheid van zijn ouders nog niet opgegeven heeft. Natuurlijk mogen de echtparen vanaf het sluiten van het huwelijk de ouders niet om het even zijn (hoewel het voor de ouders eveneens belangrijk is dat ze hun kinderen in de zin van deze positie “loslaten”). Het wezenlijke is dat beslissingen in het huwelijk samen door de man en de vrouw moeten worden genomen, dat zou moeilijk gaan als de man nog van zijn ouders (financieel) afhankelijk zou zijn. Evenzo zou het natuurlijk fout zijn, wanneer de vrouw moet werken om het levensonderhoud te kunnen bestrijden – dat zou een omgekeerde wereld zijn.

We kennen de liefde van de kinderen tot vader en moeder, de liefde van de ouders tot hun kinderen en de liefde tussen vrienden – doch de liefde van de man tot de vrouw is de hoogste vorm van aardse liefde. Ik zou mijn vrouw diep krenken wanneer de liefde die alleen haar toekomt met andere personen zou delen – deze hoogste vorm van liefde komt alleen haar toe.

Het *“Daarom”* in vs.31 heeft betrekking op de hoogste instelling in de eerste schepping, het huwelijk. Vs.32 maakt ons duidelijk dat de betrekking tussen Christus en Zijn gemeente hoger staat dan het huwelijk, omdat ze in tegenstelling tot het huwelijk - eeuwig is.

Efeze 5,32

“Deze verborgenheid is groot” (vs.32): Iedere vader die een dochter heeft en ze 20 jaar heeft opgevoed en veel moeite daartoe heeft gegeven, weet wat het is als die dochter zich verloofd. Daar komt op eenmaal iemand die – op deze wijze niets heeft gedaan – en neemt ze,

om zo te zeggen, mee. Van dit beeld gaat de apostel in vs.31 uit, maar hij zegt het met betrekking op Christus en Zijn gemeente – deze verborgenheid is nog veel groter dan de verborgenheid van de verbinding tussen man en vrouw. De Heer Jezus laat Zijn aardse volk voor een tijdlang staan om Zich met Zijn gemeente te verbinden – wat een verborgenheid en wat een kostbare Heer die Zich zo eng met ons verbonden heeft.

Het feit dat een man zijn ouders verlaat en zijn vrouw aanhangt is als zodanig een verborgenheid. We denken er aan dat God uit de rib van Adam, Eva bouwde en tot Adam leidde. Dat is zonder meer, een verborgenheid. De weg van een man met een maagd wordt vergeleken met iets wat op zich niet te begrijpen is (Sp.30,18+19) – deze weg is iets wonderlijks, iets ondoordringelijks en niet aan te voelen. De eerste woorden van vs.32 herinneren heel kort aan Gn.2,24, de hoofdgedachte is echter het ontvouwen van de verborgenheid die Christus en de gemeente tot inhoud heeft. De gemeente is uit Christus ontsproten en vormt de vrouw van Christus. Toen God het huwelijk instelde dacht Hij al aan Christus en Zijn gemeente die eenmaal heel intiem met haar bruidegom verbonden zou zijn. Dat gaat veruit boven de zegeningen van de Godsmannen uit het oude testament.

Bij de overdenking van hf.1,9 en 3,4 hebben we gezien dat de verborgenheid van Christus twee zijden of deelvlakken heeft.

1. De eerste zijde is de hogere rangorde, dat Christus als Hoofd boven alles, over het gehele universum is gesteld.
2. De tweede zijde van de verborgenheid die we hier leren kennen is, dat de gemeente met Hem één is, en waarbij toch het Hoofd eerst komt (vanuit het hoofd wordt het lichaam bestuurd. 'Noot vert'), niet een hogere -, ook niet een lagere -, maar een volgorde Noch Christus alleen, noch de gemeente alleen is de verborgenheid maar de tussen Christus en de gemeente bestaande eenheid, is de verborgenheid. We leren dat de gemeente het deel van de verborgenheid van God is.

In vs.32 wordt ons een duidelijke aanwijzing gegeven dat de gebeurtenissen uit het oude testament een voorbeeldig karakter hebben. We vinden hier een hoogtepunt: het gaat om de verborgenheid dat twee mensen die uit verschillende families komen, een intieme verbinding met elkaar krijgen. In de eerste schepping heeft God wonderlijke dingen gemaakt, en *“God zag.....dat het zeer goed was”* (Gn.1,31), maar het hoogste was de verbinding tussen man en vrouw als eenheid in het huwelijk. Zij is het enigste voorbeeld wat God voor de zondeval gegeven heeft. De hogepriester die ons als voorbeeld veel te zeggen heeft moest eerst voor de eigen zonden slachtoffer brengen en dan voor het volk (Hb.7,27). Maar het voorbeeld van het huwelijk werd in de tijd van reinheid en onschuld gegeven.

De nieuwe schepping is eveneens zeer omvangrijk, zij omvat een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. Maar het hoogste in de nieuwe schepping is de verbinding tussen Christus en Zijn gemeente. Wanneer we dit hebben begrepen wordt ons duidelijk;

1. Hoe belangrijk het huwelijk voor God is,
2. Hoe veel hoger en verstrekkender de verbinding van Christus en Zijn gemeente is.

Wanneer in de tegenwoordige tijd wetten op zulk een wijze veranderd worden dat het huwelijk om zo te zeggen veracht wordt, is dat heel erg. Men geeft het huwelijk niet die eer die Gods woord het toemeet. God moet daarop met oordeel antwoorden, *“want hoereerders en*

overspelers zal God oordelen” (Hb.13,4). Het morele afglijden in onze samenleving brengt onvermijdelijk het oordeel van God dichterbij. Het citaat uit vs.31 kan praktische op onze huwelijken toegepast worden.

Maar vs.32 past het toe op onze relatie, verhouding, tussen Christus en Zijn gemeente – plotseling schijnt alleen nog de vervulling van het voorbeeld van het huwelijk voor onze aandacht te staan. Hoe dankbaar kunnen we voor het tweede deel van vs.32 zijn, anders wisten we helemaal niet dat het, in de schepping gegeven huwelijk, een beeld is van Christus en de gemeente.

Efeze 5,33

Het volgende vs.33 lijkt een randopmerking te zijn, die aansluitend, nog genoemd wordt. Het hart van de apostel Paulus is zo zeer op de verborgenheid van Christus en de gemeente gericht dat het lijkt alsof hem dit geheel vervult. Het eigenlijke en hogere in dit vers is de geestelijke verbinding van de bruidsgemeente met Christus. Doch in vs.33 worden we nog een keer aan onze praktijk herinnerd. De liefde tot onze vrouwen dat is de wens, moet aangewakkerd worden. Tegelijkertijd mag ze niet tussen de liefde van onze harten tot Christus staan. De Hoofdpersoon is Hij en alleen deze verbinding blijft bestendig.

In vs.33 wordt weer het niveau om te vergelijken, opgenomen, dat voor de aardse betrekkingen geldt. We mogen dus niet vergeten waarvoor deze verheven maatstaf gegeven is. De vermaning in vs.33 richt zich weer allereerst tot de mannen, (omdat zij het verantwoordelijke deel zijn) aansluitend pas aan de vrouwen. Evenwel is er bij het opnieuw aanspreken van de mannen in vs.33 een bijzonderheid. Er staat *“laat ieder”*: wij worden, ieder persoonlijk, individueel aangesproken. Wij als mannen en broeders zijn diegene die ook in de samenkomsten over deze belangrijke dingen moeten spreken. De Geest van God hecht er grote waarde aan, dat zich een ieder persoonlijk aangesproken voelt. Het doel van deze conferentie is alleen dan bereikt wanneer ik een diepe indruk heb gekregen dat de Geest van God heel persoonlijk tot mij heeft gesproken

De aard van liefde in een relatie (verhouding) tussen een gelovige man en een gelovige vrouw is een heel bijzondere. De natuurlijke genegenheid moet natuurlijk aanwezig zijn het is een absolute voorwaarde om sowieso een huwelijk te kunnen stichten en daarom niet te onderschatten.

1. Het is bv. heel natuurlijk dat een moeder, liefde tot haar kind heeft. Die liefde is er eenvoudig, onverschillig of het kind mooi, intelligent of mogelijk zelfs ziek is – dat is natuurlijke liefde. Weliswaar kunnen ook zulke natuurlijke gevoelens - verleid door de duivel, helaas verdwijnen – maar van nature is het aanwezig.
2. Wanneer God een man een vrouw geeft, dan is het normaal dat hij ze liefheeft. In een gezonde verhouding zal de natuurlijke liefde niet verkillen, maar meer en meer groeien. In het begin uit zich de liefde als een stortbak, later lijkt ze meer op een zee die zeer diep en daardoor meer draagkrachtig is. Wel verandert de manier waarop de liefde zich uitdrukt meer naar het innerlijk toe, doch het onderwerp van de liefde is ook bij het ouder worden nog altijd dezelfde. Iedere liefde, ook de natuurlijke liefde, komt van God.

Vandaar moeten we de natuurlijke liefde niet gering achten, maar hier gaat het om meer. Het gaat om een liefde die haar bron (oorsprong) in God heeft. Bij Hem zien we deze liefde (Grieks: Agapé) in een zuivere vorm. Zij bruist voort, zonder dat er een aanleiding voor Zijn

liefde aanwezig is. Laten we bedenken, dat God Zijn vijanden liefhad. Daarin zien we dat de liefde van God niets met de natuurlijke liefde gemeen heeft, want de natuurlijke liefde heeft altijd, op een of andere wijze, iets nodig, wat aantrekkelijk werkt voor de liefde. Veranderen deze eigenschappen (dat wat aantrekkelijk werkt voor de liefde), dan kan het zover komen dat de natuurlijke liefde geen aanknopingspunt meer vindt. We leven tegenwoordig in een samenleving waarin overwegend de seksualiteit maatgevend is, als de motivering daarvoor verdwijnt is het uit met de natuurlijke liefde. Daarom is het ook zelfs niet mogelijk om iemand tot natuurlijke liefde op te roepen, zij ontstaat veelmeer door natuurlijke eigenschappen in de ander. Maar in de harten van gelovigen is de liefde van God uitgegoten zodat we op een geheel andere wijze onze vrouwen kunnen en moeten liefhebben. De liefde tussen gelovige echtgenoten mag niet alleen op een natuurlijke basis staan, maar moet zich ook op Goddelijk niveau ontplooien. Met deze band van Goddelijke liefde hebben we een duurzaam fundament dat tot op hoge ouderdam blijft bestaan. Op geen andere plaats in het woord van God vinden we het ware karakter van een christelijk huwelijk dan juist op deze plaats, omdat als vergelijkingsmaatstaf de liefde van de Heer Jezus tot Zijn gemeente wordt voorgesteld. Door dit voorbeeld wordt de liefde in een christelijk huwelijk tot hoge adel verheven. Evenzo bestaat de mogelijkheid, dat de liefde van God in ons verkommert en daarom worden we opgeroepen onze vrouwen lief te hebben.

In de tegenwoordige tijd wordt het huwelijk aangevallen met het doel het helemaal af te schaffen – dat mogen we ons allen wel realiseren. De vraag aan ons is, wat we als ouders aan onze opgroeiende kinderen op deze wijze meegeven op de weg? We moeten onze kinderen, deze grondbeginselen die we hier voor onze aandacht hebben, steeds weer voorstellen.

In deze brief wordt 21 keer van de liefde gesproken, vanaf vs.22 tot het einde zes keer. “*Wij hebben lief, omdat Hij ons eerst heeft liefgehad*” (1Jh.4,19). Vinden we hier niet het natuurlijke uitvloeisel van de heerlijke betrekking, die wij tot God en Zijn Zoon hebben!? We zijn nu en tot in alle eeuwigheid voor Hem als Zijn geliefde kinderen. Wanneer we in de zonneschijn van deze liefde onze plaats vol dank innemen, zal dat een uitstraling in ons leven hebben, in het bijzonder tegenover onze vrouwen. We maken haar in de van God gegeven positie, gelukkig, wanneer we ze liefhebben overeenkomstig de hier voorgestelde maatstaf.

Wanneer God ons hier voorstelt hoe belangrijk en groots het huwelijk voor Hem is, en dat ze een beeld is van het allerhoogste in de nieuwe schepping, dan verstaan we een klein beetje hoe verschrikkelijk het voor Hem is als zij gescheiden wordt. Scheidingen van huwelijken zullen het oordeel van God over deze wereld brengen. Maar veel erger is het wanneer huwelijken onder gelovigen gescheiden worden. Van zulke die weten wat Gods gedachten hierover zijn. Zoiets gebeurt immers niet van vandaag op morgen, zulke overleggingen beginnen in het hart en de gedachten hierover worden daar gevoed. Wanneer bij ons zulk een gedachte opkomt moet dit direct onherroepelijk veroordeeld worden. Wanneer het desondanks toch tot een scheiding komt is het een zeer zwaarwegende aangelegenheid.

Vs. 33b zegt dat de vrouw “*ontzag*” (vreze in andere vert.) zal hebben voor haar man. Ook dit gedeelte moeten we in de samenhang zien. Het gaat er absoluut niet om dat de vrouw angst voor haar man moet hebben. Het zou niet best zijn met ons wanneer de vrouwen bang waren om zich in de tegenwoordigheid van hun mannen te uiten. Deze plaats zegt ons dat de vrouw haar man, als haar hoofd, moet respecteren. Zij kan en dat is ook zeer gewenst (geestelijk)

actief zijn (vgl. Sp.31,10-31), moet echter steeds in haar denken er rekening mee houden dat haar man als hoofd boven haar staat. Er zijn vrouwen die de eigenschap in vs.33b genoemd (*ontzag*) ontbreekt, of waar zelfs het tegendeel gedaan wordt. Wanneer een vrouw niet de ondergeschikte plaats wil innemen is dat zeer schadelijk voor onze huwelijken, menig huwelijk lijdt hieronder. Misschien mogen we in dit verband ook even aan niet getrouwden denken. De meeste van hen die getrouwd zijn en dit gedeelte overdenken moeten zich in zekere mate zelf aanklagen. Maar wat heeft dit gedeelte ongetrouwden te zeggen? Is het eerder een bemoediging of eerder een vermaning? Allereerst moeten we vasthouden dat het huwelijk in ons leven een stuk van het paradijs is. Maar er komen ook menige verdrietige dingen voor in een huwelijk. Het eerste is dat een man zijn vader en moeder moet verlaten. Enerzijds bestaat het gevaar dat jonge broeders te vroeg deze beslissing nemen en anderzijds is het gevaarlijk wanneer de eigen wensen en neigingen niet ondergeschikt zijn aan de wil van God. Het huwelijk is op aarde misschien het mooiste wat er is, omdat we in haar het voorrecht hebben iets te mogen laten zien wat Christus betreft. Het is een grote zegen een christelijk huwelijk te hebben. Maar het huwelijk moet in de Heer zijn en mag niet te vroeg gesloten worden.

We moeten ook gevoelens voor onze jonge zusters hebben die graag getrouwd zouden willen zijn maar die het ontzegd gebleven is, hoewel *“Het is niet goed, dat de mens alleen zij”* (Gn.2,18). We moeten in het gebed ook aan zulke denken, met het oog op het niet opgeloste raadsel in hun leven. Eveneens zijn er ook broeders die ongetrouwd zijn, die het geluk van zo’n aardse verhouding niet kennen. Echter hoe goed, dat zij de relatie, verhouding, die tussen Christus en Zijn gemeente bestaat wel mogen kennen. Ook zij behoren tot Zijn gemeente – daarover en daarin mogen zij zich en ook wij, eeuwig verheugen en verblijden. Dit wonderbare feit geldt voor iedere gelovige of hij nu wel of niet getrouwd is! De aardse verhoudingen zullen een keer ophouden – doch de verhouding tussen Christus en Zijn gemeente blijft eeuwig bestaan. Dat mag ons nu al gelukkig maken.

9. Efeze 6

Uit aantekeningen van Th. Meinert tijdens de conferentie in Dillenburg, van 18 tot 20-09-2007 en vertaald door H.C.M. ten Haaken.

Inleiding

In hf.4,4-6 hebben we gezien, dat we als gelovigen op drie terreinen leven:

1. Op het terrein van het ware christelijke leven.
2. Op het terrein van de belijdenis.
3. Op het terrein van de schepping.

Op het terrein van de schepping worden de gelovigen opnieuw weer in drie onderscheiden aardse betrekkingen gezien:

1. In de betrekking van het huwelijk (hf.5,22+23).
2. In de betrekking van een gezin (hf.6,1-4).
3. In de betrekking van het beroepsleven (hf.6,5-9).

Hiermee eindigt het tweede grote deel van de Efezebrief, doordat ons de christelijke wandel wordt voorgesteld. Vanaf vs.10 vinden we dan de christelijke strijd. Het is een voorrecht voor ons, om in aardse betrekkingen, hemelse dingen te mogen laten zien. Ook hierin is Christus de grote maatstaf en het voorbeeld voor ons. De Heer Jezus was als Kind aan Zijn ouders onderdanig (Hij leerde gehoorzaamheid), maar Hij was ook de ware Knecht, die God in getrouwheid diende. In de eerste negen verzen van hf.6 gaat het – heel algemeen gezien – om autoriteit en gehoorzaamheid. Deze gedachten vonden we al in hf.5,17: het beste inzicht hebben, bestaat hierin, als we God gehoorzamen, dan volgt al het andere vanzelf.

In deze verzen wordt tegen ieder gezinslid gezegd, wat hij of zij, zelf heel persoonlijk in acht moet nemen. Er wordt niet gezegd, dat de ouders erop moeten achten, dat de kinderen gehoorzamen (hoewel dat natuurlijk wel een taak van de ouders is (vgl. 1Tm.3,4). Er wordt ook niet gezegd dat de kinderen er op moeten achten dat de vaders hen niet “prikkelen”. Iets dergelijks zagen we al met betrekking tot de mannen en vrouwen in hf.5,22+25. We hebben hier ook geen uitvoerige beschrijving over, opvoeding van kinderen, zelfs de moeders worden hier niet genoemd. In deze verzen, worden door de Geest van God, de volgende principiële problemen genoemd:

1. Kinderen lopen het gevaar om de ouders niet te gehoorzamen.
2. Kinderen kunnen vergeten om hun ouders te eren.
3. Vaders kunnen hun kinderen prikkelen.

In het huwelijk zien we een beeld van Christus en Zijn gemeente. Daarom lezen we daar niets over gehoorzamen, maar alleen over het Hoofd en over de kerngedachte van het onderdanig zijn. In de samenleving tussen broeders en zusters lezen we ook niet over gehoorzaamheid; daar zijn geen heren en knechten, maar er staat “*weest elkaar onderdanig in de vrees van Christus*” (hf.5,21). In de betrekkingen van het gezin vinden we echter wel gehoorzaamheid. Het natuurlijke gezin is een beeld van de familie van God en het huis van de Vader. Overdenken we deze familie van God, dan zien we een plaats van liefde en geborgenheid, we zien liefde in het licht – dit moet een christelijk gezin karakteriseren.

Efeze 6,1

Wanneer het in vs.1-4 om het gezinsleven gaat, moeten we ons allen bewust zijn dat het de opzet van de vijand is om zijn handen naar onze kinderen uit te strekken. Beelden daarvan zien we in Faraó, die alleen de ouders van het volk Israël wilde laten trekken en ook Nebukadnezar, hij voerde de kinderen naar Babel. Tegen deze aanvallen van de vijand, is alleen een intact christelijk gezin, het machtigste bolwerk. Moderne opvoedingswetenschappers pleiten tegenwoordig voor de opvatting, dat er alles aan gedaan moet worden om de kinderen aan de ouders te onttrekken om door de invloed van de wereld gevormd te worden, zodat ze vrij worden, ook met het oog op, het zich kunnen uitleven, in hun lusten. Ouders zouden huns inziens, onbekwame mensen zijn voor het opvoeden van kinderen, omdat zij geen pedagogische opleiding hebben genoten.

Gods woord toont ons echter, dat kinderen de ouders als een directe autoriteit boven zich hebben staan. Ouders bezitten een van God afgeleide autoriteit. Dat betekent niet dat ouders in elk opzicht voortreffelijk en foutloos handelen. Denk bv. aan de overheid, die eveneens een van God afgeleide autoriteit is. Het moet ons bv. om het even zijn, wat er met ons belastinggeld gebeurt en of de politie zich wel goed gedraagt. Evenzo is ook het gedrag ten opzichte van vergaderingsbesluiten. Niemand zal denken dat alle genomen vergaderingsbesluiten onfeilbaar zijn – maar daar gaat het helemaal niet over; de gemeente heeft eveneens, een van God afgeleide autoriteit ontvangen, waar wij ons aan hebben te onderwerpen. Zo is het ook met de ouders: zij hebben hun kinderen op te voeden – en die kinderen moeten gehoorzamen. Niet voor niets heeft God er voor gezorgd dat er tussen ouders en kinderen een tijdsafstand van minstens 20 jaar is. Deze afstand moeten kinderen accepteren. Ze moeten gehoorzamen en leren om hun eigen wil te onderwerpen – als ze dit doen dan onderwerpen ze zich uiteindelijk aan God. God heeft totale aanspraak op ieder mens. Daarom is uiteindelijk ongehoorzaamheid de oorsprong van de zonde. Wat voor een belangrijke betekenis krijgt dan het woord, “gehoorzaamheid”! Wanneer een kind geen opvoeding geniet en geen gehoorzaamheid leert, is het een gevaar voor de medemens – daarom is gehoorzaamheid, (een tegenover God afgeleide autoriteit) algemeen, sowieso een grondbeginsel voor orde in de samenleving van mensen.

We moeten niet iets doen wat de atmosfeer in het gezinsleven kan bederven. Er zijn twee dingen, die in dit verband de atmosfeer kunnen verderven:

1. De ongehoorzaamheid van kinderen (vs.1);
2. Het vleselijk gedrag van de vaders, wanneer ze hun kinderen prikkelen tot toorn (vs.4).

Tegen de kinderen wordt alleen gezegd: *“Kinderen, weest jullie ouders gehoorzaam in de Heer, want dat is terecht.”* (vs.1). Bij de vaders vinden we enerzijds de waarschuwing *“prikfelt uw kinderen niet tot toorn,”* en anderzijds de opdracht: *“maar voedt hen op in de tucht en vermaning van de Heer.”* (vs.4). Het opvoeden gebeurt op zodanige wijze, dat er rekening gehouden wordt met de leeftijd van de kinderen. Ze dienen opgevoed te worden *“in de tucht en vermaning van de Heer”* (vs.4).

De apostel Paulus gaat er in dit schriftgedeelte bij voorbaat vanuit, dat er in een christelijk huis kinderen zijn. Dat mag nu, in deze tijd, wel bijzonder benadrukt worden. Het is normaal dat in een christelijk huwelijk kinderen zijn. Het is normaal dat een gelovige man, met een gelovige vrouw trouwt (hf.5,22-33; 1Ko7,39; 2Ko.6,14); evenzo is het normaal dat een echtpaar dat in de Heer getrouwd is, kinderen heeft en ze opvoeden in de vermaning en tucht

van de Heer (hf.6,1-4). Dat wil natuurlijk niet zeggen dat ongetrouwden, of kinderloze echtparen nu tekort schieten of abnormaal zijn. In zulke gevallen bestaat veeleer de mogelijkheid, om zonder afgeleid te worden door kinderen en ouderlijke taken en plichten; bekwaamheden en gaven op een bijzondere aard en wijze beschikbaar te stellen voor de Heer. Een kinderloos echtpaar zou zich bv. ook in kunnen zetten voor gezinnen met kinderen om zo bijzondere hulp te verlenen. Echter deze voor ons liggende verzen beschrijven het normale christendom en dat wat het meest voorkomt onder christenen.

We moeten ons eerst afvragen wat eigenlijk een kind is in de zin van vs.1. Zijn alle broeders en zusters bedoeld die nog ouders hebben? Zijn deze woorden ook voor baby's bedoeld? Beide is zeker niet het geval. Met kinderen worden diegene bedoeld die nog bij de ouders in huis worden opgevoed. Zodra een kind "vader en moeder heeft verlaten" (vgl. hf.5,31), zich dus niet meer in het ouderlijk huis bevindt en in een nieuwe betrekking is gekomen, eindigt de kindschap relatie in de zin van vs.1. Een opvoeden van de zijde der ouders is dan niet meer noodzakelijk. Wanneer een kind de ouders heeft verlaten, hebben de ouders de plicht het kind uit de betrekking van gehoorzamen te ontslaan, echter niet uit de verhouding van liefde. Volwassen kinderen moeten dus niet meer op deze wijze de ouders gehoorzamen – ze moeten echter wel nog steeds hun ouders eren (vs.2). Bovendien is dit woord niet bedoeld voor onverstandige kinderen en baby's. Groeit het kind op en begrijpt het de oproep van vs.1, dan behoort het tot hen aan wie dit woord is gericht. In het begin is zeker een blinde gehoorzaamheid noodzakelijk, maar hoe ouder het kind wordt, zoveel te meer wenst God een gehoorzaamheid met inzicht – dan zullen kinderen ook meer vreugde beleven aan het gehoorzaam zijn.

De apostel gaat er van uit dat kinderen in de samenkomsten aanwezig zijn, want hij spreekt in een brief die aan een plaatselijke gemeente is gericht, de kinderen direct aan. Dit feit moet die kinderen wel geweldig hebben aangesproken. Het is ook opmerkelijk dat juist in de brief aan de Efeziërs, een brief van uitzonderlijke hoog niveau, de kinderen direct worden aangesproken! Dat is een aanwijzing dat het niet noodzakelijk is dat de kinderen in de samenkomsten alles moeten kunnen begrijpen – dat wat ze niet begrijpen wordt hun geleidelijk aan wel duidelijk. Evengoed tonen ons deze woorden, waarin Paulus ook de kinderen aanspreekt, hoe belangrijk het is om in de dienst van het woord de kinderen zo nu en dan direct aan te spreken. Dit gedeelte is dan ook een waarschuwing voor de slechte gewoonte om kinderen de samenkomsten te onthouden (te meer als ze tot de gemeente van God behoren). Het is definitief te laat om kinderen pas mee te nemen als ze van de zondagschool af zijn. Waar anders dan in de samenkomsten ontvangen ze een indruk hoe belangrijk volwassenen het vinden om samen te komen tot de naam van de Heer Jezus! Het hangt natuurlijk ook sterk af hoe de volwassenen dit laten overkomen. We leren dat de kinderen van gelovigen onder de zorgvuldigheid van de Heilige Geest komen, als ze hier bijzonder vermaant worden. Hier wordt tot kinderen gesproken, die weten wie de Heer is. In het oude testament hebben we enige voorbeelden waar eveneens kinderen aanwezig waren (Er.10,1; Nh.12,43; Jl.2,16).

Als voorbeeld in het nieuwe testament kunnen we ook Timotheus noemen: hij had een zeer goede opvoeding genoten (2Tm.1,5), en hem waren "van kindsbeen af de heilige Schriften" (2Tm.3,15) bekend gemaakt (dat is het oude testament). Het woord kind in deze schriftplaats wil eigenlijk zeggen, dat Timotheus lang voordat hij überhaupt bekwaam was om te kunnen begrijpen wat gelezen werd – dus voor het stadium van de ontwikkeling van het be-

wuste, het woord al aan hem werd voorgelezen. Dit beginsel is ook vandaag de dag nog geldig, wanneer het om de vraag gaat vanaf welke leeftijd de kinderen in de dingen van de Heer onderwezen moeten worden en mee mogen gaan naar de samenkomsten. Wanneer we het voorbeeld van Timotheus willen volgen moeten we de kinderen meenemen zodra we instaat zijn hun bewegingen in te dammen en onrust te verhinderen het is enerzijds heel zwaar om ouders te zijn en kinderen op te voeden – maar het is eveneens zwaar om kind te zijn: vele maanden lang doen ouders moeite om een kind te leren lopen en zodra het kan lopen wordt gezegd dat het stil moet zitten; evenzo wordt veel tijd en moeite gedaan om het kind praten bij te brengen, echter zodra het kan praten wordt gezegd dat het stil moet zijn. Daarom is het goed ook rekening te houden met de moeilijkheden van een kind.

Het andere extreme is dat jonge ouders hun kinderen van het eerste levensjaar meenemen in de samenkomst en ze daar zelfs voeden. We moeten er op bedacht zijn van de samenkomst geen peuterklas te maken. Kinderen moeten nog niet meegenomen worden, als hun aanwezigheid de duur van de samenkomst te zeer verstoren. Hiervoor geldt het beginsel: wees streng tegenover jezelf en het gezin, maar wees mild tegenover de broeders en zusters en hun gezinnen! Het is een taak voor de ouders ervoor te zorgen dat de kinderen in de samenkomst niet storen.

De toevoeging: “*in de Heer*” in vs.1 is:

1. een beperking;
2. een bemoediging;
3. een verwijzing naar de autoriteit van de Heer.

Wat het 1e betreft; voor gelovige kinderen die ongelovige ouders hebben zijn deze woorden een zekere begrenzing. Hetzelfde geldt ook, wanneer een 17 of 18 jarig kind de schrift onderzoekt en tot een bepaald inzicht komt, wat de ouders (nog) niet hebben en daarom in de weg van de ouders niet verder mee kan gaan.

Wat het 2e en 3e betreft: in christelijke gezinnen kunnen de Goddelijke beginselen alleen verwerkelijkt worden in het licht van de “ouderrelatie” die ons is geschonken. De natuurlijke betrekkingen zijn door God gegeven en Hij wenst nu dat we de geestelijke betrekkingen in de Heer kennen en erkennen. In het licht van de geestelijke betrekkingen, moeten de aardse betrekkingen vervuld worden. De Heer Jezus als twaalf jarige jongen is hierin een duidelijk voorbeeld. Hij was zich bewust van de Goddelijke en geestelijke betrekkingen in zichzelf en daarom was Hij Zijn ouders onderdanig – het was de uitdrukking van hemelse betrekkingen in aardse verhoudingen. Bij ons is dat niet anders: wij voeren die betrekkingen uit “*in de Heer*”. Het is daarom een deel van het opvoedingsproces om kinderen duidelijk te maken wat er achter de opvoeding steekt – het is de Heer. Wanneer ze dat begrijpen zullen ze eerder gehoorzamen. De kinderen moeten dus niet alleen gehoorzamen (dat is in zekere zin een natuurwet), maar ze moeten het bewustzijn leren, dat er een kind - ouderrelatie is waarin ze hebben te gehoorzamen – “*want dat is terecht*”, dat wil zeggen: in overeenstemming met Gods gedachten.

In Rm.6,17 staat dat we eens slaven van de zonde waren. Nu zijn we knechten van de Heer. We hebben hier een gebod met een belofte. Wat de gevolgen van ongehoorzaamheid zijn vinden we bij Simson: toen het er om ging de raad van de ouders te volgen, wees hij dit af (Ri.14,3 vgl. ook Sp.30,17). Drie vrouwen hebben het leven van de richter Simson geruïneerd. Aan het eind van zijn leven verloor hij het licht in zijn ogen (Ri.16,21) – hij ontving de gevolgen van zijn ongehoorzaamheid en begon het niet achten van zijn ouders te bespeuren.

Daarom moeten we de kinderen met het oog op gehoorzamen, indringend onderwijzen en hun het goede op de weg meegeven, anders kunnen de gevolgen ernstig zijn. Wanneer de kinderen de Heer later volgen is dat evenwel niet een verdienste van de opvoeding, maar van de genade van Gods zijde.

In vroeger dagen was het voor kinderen vanzelfsprekender om te gehoorzamen dan nu in onze tijd. In deze tijd wordt gehoorzamen vaak niet meer als normaal gezien – dikwijls wordt het zelfs als ontoelaatbaar gezien. Wanneer vroeger een kind naar het “waarom” van een gebod van de ouders vroeg, zeiden de ouders vaak: “omdat ik het gezegd heb”. Kinderen moesten in eerste instantie leren de ouders te gehoorzamen omdat zij ouders waren. Dat mogen we ook vandaag nog, niet verwaarlozen. Er bestaat het grote gevaar in deze tijd om alles te democratiseren – dat is een ontwikkeling, die van Gods woord wegvoert.

De opvoeding moet tegen de achtergrond plaatsvinden, dat God verordeningen heeft gegeven voor de omgang met elkaar.

Wanneer van kinderen wordt verwacht dat ze gehoorzamen in de Heer, dus met een zeker inzicht, dan werpt dat licht op onze verantwoording als vaders. Hoe kondigen we bepaalde dingen aan? Houden we rekening met het inzicht van de kinderen en gaan we op hun in? Of gaan we in bepaalde dingen te ver? In Dt.11,18-21 lezen we, dat de ouders het woord van God op hun harten en zielen moet leggen. Doen we dat, wordt ons hele denken en gedrag (met inbegrip van het gedrag in de opvoeding) herkenbaar daardoor gekarakteriseerd? Dan zal gehoorzaamheid en inzicht bij de kinderen, het gevolg zijn. Vroomheid openbaart zich niet alleen in ons eigen persoonlijke gedrag, maar ook in de betrekkingen, die direct de vrucht van het geloof of het gebrek van het geloof zijn.

Tegen de kinderen wordt hier gezegd dat ze hun ouders moeten gehoorzamen, niet vreemde ouders. Om kinderen gehoorzaamheid bij te brengen is een taak van hun eigen ouders. Deze taak is moeilijk en ernstig te gelijk. Wanneer kinderen zullen gehoorzamen moet er ook steeds liefde zijn aan de kant van de ouders. De kinderen moeten merken dat we ze tuchtigen, omdat de liefde van God daar achter staat. Daarin is de Heer Jezus een voorbeeld voor ons. Tuchtigen we kinderen omdat het rechtvaardig is, dan zullen de kinderen dit tenslotte ook tolereren. Vaak echter proberen we ook gehoorzaamheid te bereiken, wanneer we boos zijn. Dan zijn we eigenlijk niet in staat om effectief op te voeden. Wanneer we de Heer Jezus zien, dan leerde Hij gehoorzaamheid door liefde. Daarom is het belangrijk om de kinderen bij te brengen, in de Heer te gehoorzamen. Dan moeten we mild en ootmoedig en toch vast zijn. Wanneer we eerlijk tegenover ons zelf zijn, bevonden we ons als ouders vaak in situaties waarin we zelf ongehoorzaam waren - dan ontbreekt ons de kracht en autoriteit om op de rechte wijze te vermanen. Lezen we echter het woord van God, dan leren we gehoorzamen. Met betrekking tot de kinderen is het belangrijk met hen te bidden. Menigmaal kan opvoeden inhouden dat we gemeenschappelijk met hen huilen. We moeten ze in iedere situatie kennen, begrijpen en proberen hen te helpen. Wanneer kinderen rebelleren, ligt de oorzaak vaak daarin, dat we ze alleen opvoeden wanneer ze iets verkeerd hebben gedaan. Juist als vaders moeten we er aan werken om goede betrekkingen met de kinderen te ontwikkelen.

Efeze 6,2

In vs.2 vinden we de oproep voor ons allemaal, om onze ouders te eren.

Het is een woord uit het oude testament, dat tot onze harten spreekt. Wanneer ouders verwaarloost worden, is dat voor God een zeer ernstige zaak. Men vreest materiële nadelen en oogst geestelijk verlies. Een voorbeeld vinden we in Mk.7,9-13; menigmaal worden dan geestelijke redenen genoemd, waarom men zich weinig of niet om de ouders bekommert – maar Gods woord spreekt anders. Het beginsel van God is, dat Hij ons zegent wanneer we onze ouders eren.

In vs.2 is sprake van “eren van de ouders”, niet van hen liefhebben. De ouders eren betekent echter ook, hen liefhebben en ontzag, respect bewijzen. Dat blijft ook waar als de kinderen vijftig en de ouders tachtig jaar oud zijn. Het eren van de ouders gaat zelfs door tot na hun heengaan. Dit beginsel blijft altijd bestaan.

De Heer Jezus is ook in dit verband de volmaakte maatstaf. In Jh.19,25-27 zien we de Heer aan het kruis hangen: zelfs in deze grote nood had Hij nog oog voor Zijn moeder en gaf haar over aan Zijn discipel Johannes – daarin heeft Hij op een ontroerende wijze Zijn moeder eer bewezen.

De schrift verbindt gehoorzaamheid van de kinderen met een belofte van zegen in het oude testament (vs.2+3). De belofte om lang op aarde te mogen leven is een speciaal joodse zegen. Dit gegeven wordt alleen genoemd, opdat duidelijk wordt, hoe belangrijk gehoorzaamheid door God wordt geacht. Een lang leven op aarde is echter geen christelijke zegening. Evengoed geldt ook voor ons vandaag, dat, wanneer we onze ouders eren, er altijd een zegen op rust. Maar letterlijk kunnen we de belofte niet op ons overdragen. Het beginsel is veel meer, dat gehoorzaamheid door God wordt gezegend (vgl. ook 1Pt.1,2).

De nieuw geborene kent geen geboden in de zin van vs.2 meer. Hij kent de wensen van de Vader en Zijn kinderen, omdat ze een nieuwe natuur hebben. Waarom haalt God dan in vs.2+3 een gebod uit het oude testament aan? Gods handelen verandert principieel niet, maar zijn handelen met de mensen verandert zeer wel (denk maar aan bv. dat het een gescheiden persoon in het oude testament, niet geoorloofd was weer te trouwen (Dt.24,1-4); in het nieuwe testament geldt echter het beginsel van verzoening tussen gescheidenen, (1Ko.7,10+11). Wanneer hier dus een gebod met een belofte wordt geciteerd, dan gaat het om het principe van zegen en belofte.

Efeze 6,3

Als hier in vs.3 “op de aarde” is vertaald, valt het op dat in de schriftplaatsen van het oude testament (Ex.20,12 en Dt.5,16) over “land” wordt gesproken (vgl. ook Mt.27,45). In het Griekse woord zitten beide betekenissen. Voor een Jood was een lang leven in het land, dat God hun had beloofd, een zegen. Wanneer we bedenken wat de Efezebrief ons voorstelt, namelijk het “geestelijke Kanaän”, dan zien we wat dit vers eigenlijk bedoelt: gehoorzaamheid van de kinderen naar hun ouders toe, geeft hun een geestelijke zegen. Het geestelijke leven zal hier op aarde al gezegende gevolgen hebben. – dat leren we hier. In de wereld wordt ongehoorzaamheid vandaag de dag gecultiveerd (beschaafd gemaakt. ‘noot vert.’). We zien hier Gods beginsel, dat Hij niet alleen oproept, maar ook wonderbare beloften schenkt, wanneer we dat doen, wat Hij zo graag wil.

Efeze 6,4

Vs. 4 maakt ons duidelijk, dat het voordeel van de mannen, dat zij sterk zijn, ook hun probleem is. Het prikkelen kan op zodanige wijze gebeuren, dat kinderen:

1. verschillend worden behandeld;
2. voortdurend betuttelt worden;
3. overvraagt worden doordat van hen meer verlangd wordt dan dat ze met het oog op hun leeftijd, geestelijk of verstandelijk, (nog niet) aan kunnen; we mogen niet iets van hen eisen, waarvan wij als ouders zelf niet bekwaam zijn of waren. Verlies aan autoriteit of gezag is dan het gevolg;
4. onrechtvaardig straffen;
5. in een heftige gemoedstoestand straffen, kan de kinderen moedeloos maken.

Ouders moeten zich tegenover hun kinderen gedragen zoals de Heer Jezus zelf zich gedroeg, niet kwaad worden. Kinderen moeten altijd merken dat we ze lief hebben. Gaat dit vertrouwen tot de ouders verloren, dan heeft de vijand zijn werk voor de helft af. Laten we ze daarom niet prikkelen tot toorn.

Na deze waarschuwing volgt een “*maar*”: de kinderen dienen opgevoed te worden “*in de tucht en vermaning van de Heer*”. Dat betekent, dat zich een vader bij de opvoeding als een christen moet gedragen. Daar hoort natuurlijk ook bij, dat ouders voor hun kinderen bidden (vgl. Kl.2,19). Het gebed voor de kinderen mag echter niet daartoe leiden, dat het aan energie en tucht en vermaning ontbreekt – een compensatie is niet mogelijk. Toch is gebleken, dat de gebeden van de ouders over het graf heen zijn uitwerking heeft Bij het opvoeden van kinderen behoren drie maatgevende punten:

1. Opvoeding van kinderen moet een fundament hebben. Dit fundament is de verhouding tussen de vader en zijn kinderen. Het nieuwe testament verbindt met vaderschap onderscheiden gedachten. Een vader is enerzijds de bron, en anderzijds drukt vaderschap echter ook de verhouding uit, waaruit een goede opvoeding volgt. De verhouding is gekenmerkt door vertrouwen, respect en ontzag.
2. Een goede christelijke opvoeding heeft een motief. Laten we ons maar de vraag stellen: waarom voedt God ons op? Hij doet dat omdat Hij ons liefheeft. Een goede natuurlijke vader wil zijn kinderen goed opvoeden omdat hij ze liefheeft. Wanneer de kinderen dit motief bespeuren, zullen tucht en vermaning hun doel veel eerder bereiken, dan wanneer ze weinig of geen liefde ondervinden.
3. Welk doel heeft de opvoeding van onze kinderen? Wanneer de hemelse Vader ons opvoedt heeft Hij eveneens een doel, namelijk: “*opdat we aan Zijn heiligheid deel zouden krijgen*” (Hb.12,10). Bij natuurlijke ouders moet het er niet zo zeer om gaan dat ze aardse doelen bereiken. Natuurlijk willen we van onze kinderen bruikbare mensen maken, maar het gaat er veel meer om dat de kinderen tot God en tot de Heer Jezus geleid worden (vgl. Mt.19,13-15). Als we de kinderen niet op de juiste wijze opvoeden, dan zullen we dit doel mislopen. Met het oog op dit doel is het niet alleen moeilijk om kinderen op te voeden, maar het is ook fijn. Wanneer kinderen de weg tot de Heer Jezus vinden, dan roemen we echter in de genade – want wij als ouders falen dikwijls.

God is de grootste en beste opvoeder die er is. Hij ziet in het hart van de mensen (wat wij niet kunnen) en handelt in volmaaktheid. Maar hoewel God in Zijn opvoeding nooit iets verkeerd doet, is desondanks het volk van Israël van Hem afgefallen (vgl. Js.1,2). De Heer Jezus was de grootste en uitnemenste prediker die ooit heeft geleefd – en toch heeft de massa aan mensen niet in Hem geloofd. Wij moeten nu niet tot een drogreden komen, dat God het

met het oog op de opvoeding van Zijn volk, niet heeft gered. God had alles gedaan, maar het volk heeft niet gewild! God komt zowel met Zijn aardse volk als ook met Zijn hemelse volk tot Zijn doel. In de aangehaalde tekst gaat het erom dat zich mensen hebben verzet tegen het handelen van God. De mens is nu één keer geen automaat – daarom dwingt God niemand tot het heil. De mens die verdorven is, zal nooit in staat zijn, om op een of andere wijze, God de schuld toe te schuiven. Wanneer God op een wijze zou handelen dat allen tot Zijn doel zouden komen, zodat niemand verloren zou kunnen gaan, dan komen we tot een leer van alverzoening, een leer die de schrift niet kent – dit betreft echter de mensheid in het algemeen. Met Zijn volk daarentegen komt God tot Zijn doel. We moeten een onderscheid maken tussen de verantwoording van de persoonlijke mens ten opzichte van God en Gods handelen met Zijn volk.

We zien daarin hoe vreselijk de verdorven natuur van de mens is (vgl. ook Js.5,2). We leren hieruit, dat zelfs wanneer we onze kinderen zeer goed zouden opvoeden, het desondanks kan zijn dat ze een verkeerde weg inslaan, waar men niet opgevoed wil worden is de beste opvoeding nutteloos. De mens is nu één keer geen marionet, hij moet zelf beslissen – zo ook ieder van onze kinderen. Toch moeten we bedenken dat God volmaakt opvoedt – wij als ouders blijven daarbij ver achter. Wanneer we opvoedingsfouten bij ons hebben vastgesteld, moeten we ze aan God – en eventueel ook aan onze kinderen – belijden en (veelmeer dan tot nu toe) de kinderen voorleven, wat het betekent in de Heer Jezus gegrond en gelukkig te zijn. Kinderen, die al een verkeerde weg zijn ingeslagen, zullen dan moeten inzien hoezeer hun weg, van die van de ouders afwijkt en eventueel toch nog terecht kunnen komen. Er zijn echter ook ouders, die de broeders de schuld van de verkeerde weg van hun kinderen geven – in zulke gevallen is een woord van vermaning nodig. Andere ouders zijn toornig op hun kinderen – daar is het nodig, dat de ouders zich buigen. Maar er zijn ook berouwvolle ouders - die zich geen raad meer weten, deze kunnen we troosten met het oog op de gebeden die we tot God mogen opzenden – deze zullen namelijk niet vergeefs zijn (vgl. Js.45,11).

Daarom moeten ouders bij de opvoeding ook geen onderscheid maken tussen gelovige en ongelovige kinderen. Dikwijls wordt gezegd, de gelovige kinderen moeten gehoorzamen, terwijl de ongelovigen het nog helemaal niet kunnen. Deze zienswijze is volkomen verkeerd. Ongelovige kinderen zijn op een christelijke terrein in een christelijk gezin (vgl. 2Ko.7,14) – en dit terrein moeten ze leren kennen.

Een voorbeeld dat kinderen, nadat ze de goede weg verlaten hebben en de goede weg weer terug kunnen vinden, hebben we in de zonen van Samuel. In 1Sm.8,1-15 lezen we: "*Maar zijn zonen wandelden niet in zijn wegen;*", toen Samuel ze als richter over Israël aanstelde. Ook wij neigen helaas al te vaak er toe om onze kinderen voor te trekken. Maar Samuel had geleerd en zijn zonen weer afgezet (1Sa.12,2). Toch kon God later zijn zonen weer gebruiken en neigde zich tot hen (1kr.6,13-28).

Tucht is een stilzetten van verkeerde dingen, een handelen door omstandigheden en het maakt niet uit in welke vorm (Hb.12,5). Ze is een behoedzaam en bezonnen maat aan smart, dat in rust, liefde en zelfbeheersing aan een kind wordt toegediend (hiermee wordt duidelijk dat een kind niet mishandeld mag worden). Er zijn gelovigen die van mening zijn dat ze hun kinderen niet lichamelijk mogen tuchtigen (vgl. echter Hb.12,6 en Sp.23,13+14). We dienen de maat te weten wat het uitoefenen van tucht betreft – toch kan niet alleen met woorden

getuchtigd worden.

Vermanen is het voorstellen van de goede en oprechte weg. Dat is de vaders in de Heer als een opdracht gegeven. We moeten beide zijden in het oog houden en overwegen dat tucht en vermaning naast elkaar in evenwicht zijn. Tucht moet steeds met vermaning, dat is een inwerken door woorden, gekoppeld zijn. De gehele opvoeding moet in verbinding met de Heer gebeuren. In de schrift kan voor het vaak gebruikte woord “vermaning” ook door woord “bemoediging” vertaald worden – maar in deze schriftplaats wordt uitsluitend het woord vermaning bedoeld en niet bemoediging. Naar mate de kinderen ouder worden verandert de verhouding: tuchtmaatregelen zullen meer en meer afnemen totdat tenslotte alleen nog vermaning overblijft. In deze schriftplaats zien we beide methoden met elkaar verbonden.

Vermaning houdt ook in dat we bepaalde denk en handelingswijzen van de kinderen afkeuren. Treden we bijvoorbeeld afgestemd handelend op, wanneer de kinderen met ontuchtige dingen uit de school, in het gezin komen? Hebben we ons voorgenomen, om onze kinderen gedisciplineerd, tucht en vermaning op te leggen. Daarbij moeten we in acht nemen, dat opvoeding in de enge kring van het gezin thuishoort. In aanwezigheid van gasten moeten kinderen niet direct de regels worden bijgebracht en daardoor misschien zelfs vernederd worden. In bepaalde gevallen is het ook mogelijk dat ouders voor het uitvoeren van opvoedingsmaatregelen samen met de kinderen bidden. Tenslotte moeten we ook bedenken, dat wanneer we ons ten opzichte van de kinderen verkeerd hebben gedragen, we ons bij hen verontschuldigen – daardoor verliezen we geen autoriteit, maar winnen deze veelmeer.

In het oude testament vinden we veel (overwegend waarschuwend) voorbeelden:

1. Izaäk en Rebekka hadden een goede start in hun huwelijk (Gn.24). Maar wat werd er uit hun kinderen? Omdat vader en moeder elk een lievelingszoon hadden, ontstond er een gezinstragedie (Gn.25,28 en Gn.27 en 28).
2. Eli schoot te kort in het geven van de nodige vermaning en beslistheid met betrekking tot zijn kinderen. Hij zei alleen: “*dat gaat niet mijn zonen*” (1Sm.2,22-24). Dat was echter te weinig want in 1Sm.3,13 lezen we dat God vermanend moet zeggen: “*zo heeft hij hen niet eens zuur aangezien.*”
3. David gedroeg zich ten opzichte van zijn zoon Absalom te zacht (2Sm,13+14).
4. Van Adonia, een andere zoon van David, lezen we dat zijn vader zo lang hij leefde hem niet had bedroeft (1Kn.1,5+6). Hij faalde totaal in de opvoeding.
5. De koning Ahasja is eveneens een waarschuwend voorbeeld: hij wandelde op de wegen van zijn vader (Agab) en op de weg van zijn moeder (Izebel), dus op verkeerde wegen (1Kn.22,53). Kinderen zijn goede waarnemers en navolgers ze doen zowel het goede als het slechte na. Daar moeten we rekening mee houden met het oog op ons eigen gedrag. Geen goede apparatuur, geen goede lectuur, geen goede gewoonten wat het eten en drinken betreft alsook in de vakanties kunnen er toe leiden, dat de kinderen zich deze slechte gewoonten eveneens eigen maken. Veelmeer moet onze gehoorzaamheid die we naar God toe verrichten, een voorbeeld voor onze kinderen zijn.
6. Een positief voorbeeld vinden we in Abraham. Hij beval zijn nakomelingen: “*want Ik heb hem gekend, opdat hij gebieden zou, dat zijn zonen en zijn huis na hem de weg des HEREN zouden bewaren door gerechtigheid en recht te doen,*” (Gn.18,19). We leren

hieruit dat ook grootouders taken hebben. Zoveel opmerkelijker is het dat zijn zoon Ismaël “een woudezel van een mens” werd genoemd (Gn.16,12).

7. Een verder positief voorbeeld vinden we in de ouders van Mozes. Ze waren in de opvoeding eensgezind en deden hetzelfde en trokken aan een en hetzelfde koord (Ex.2,1-10; Hd.7,20; Hb.11,23 waar een keer de moeder, een keer de vader en een keer de ouders genoemd worden). Dit is bij de opvoeding van kinderen altijd bevorderlijk, om geloofwaardig te zijn. Hebben we als man en vrouw, in de manier van opvoeding, hetzelfde inzicht? Wanneer dat niet het geval is, dan moeten de ouders zich, zonder aanwezigheid van de kinderen, eerst daar over eens worden; nooit mogen ze echter in het bijzijn van de kinderen oneens zijn.

Het terrein van de opvoeding is zo complex dat we het ene voorbeeld na het andere aan kunnen halen. Belangrijk is dat we ons de bijbelse grondprincipes eigen moeten maken, zodat we ze toe kunnen passen in het dagelijks leven. We voeden elk kind maar één keer op – en vandaar dat deze opvoeding, individueel is. We dienen ze dan ook onder de ogen van de Heer en voor de Heer uit te oefenen. Wanneer we redelijk willen zijn en afhankelijk van de Heer, zal hij ook zorgen voor een goede afloop. We moeten deze dingen aan de Heer voorleggen en vertrouwen hebben, dat God het op een goede wijze zal leiden. Denken we maar aan Onesimus: op zijn vlucht voor Filémon komt hij tot in Rome – daar vindt God hem. Wanneer wij onvermogen zijn – dan is Hij daar en vermag alles te doen. God wil, dat wanneer Hij ons kinderen geeft, daardoor Zijn lof tot in eeuwigheid verhoogt wordt, wanneer we dat bedenken, zullen we ook in de concrete opvoeding in de praktijk van ons leven de juiste methode weten te vinden.

Gods woord geeft ons in deze schriftplaats principes, die we moeten vast houden. God onderwijst ons anders dan op het beginsel van de wet, waar iedere bijzonderheid was geregeld. God geeft ons nu in deze tijd grondbeginselen. Hij verwacht van ons dat we ze op een geestelijke wijze en in afhankelijkheid van Hem verwerklijken. Bijzonderheden stelt Hij ons hier niet voor. Onze taak is om de wil van God te zien in iedere situatie, waarbij het menselijke vernuft niet achterwege mag blijven. Bovendien moeten we er rekening mee houden dat alle ouders een onderscheiden mentaliteit hebben. Omdat we in het nieuwe testament over het thema van “kinderopvoeding” heel weinig schriftplaatsen hebben, is het zeer moeilijk hier over te spreken. We lopen het gevaar om over onze ervaringen te spreken en dan de beginselen van Gods woord uit het oog te verliezen. We moeten daarom de beginselen in acht nemen die God ons geeft, ongeacht onze mentaliteit.

Huwelijk en gezin zijn door God gegeven instellingen – geheel in tegenstelling met slavernij, wat we vinden in de verzen 5-9.

Efeze 6,5

Slavernij is een gevolg van de zonde. Nu zou men kunnen denken, dat het christendom de taak heeft om dat weer op te doen houden, wat niet naar Gods gedachten is. Deze verzen leren ons echter dat het nu juist niet om het hervormen van een maatschappelijk culturele orde gaat, maar het gaat erom - of het nu slaven of heren zijn – of ze een nieuw hart hebben ontvangen. De slaven die gelovig zijn, kunnen juist in deze positie van “absolute afhankelijkheid” de leer van God “*versieren*” (Tt.2,9+10). We leven nu in geheel andere omstandigheden. Desondanks mogen en moeten we deze verzen ook toepassen in het beroepsleven van vandaag. We mogen aan werkgevers en werknemers denken en in acht nemen dat de hier

voorgestelde beginselen, ook vandaag op de werkvloer, van toepassing zijn. Het werk op zich is geen gevolg van de zonde, maar veelmeer een zegen. Adam werkte al voor de zondeval zowel met het hoofd (toen hij de dieren namen gaf Gn.2,19) als ook praktisch (toen hij de hof bebouwde en bewaarde Gn.2,15). Weliswaar is het werk na de zondeval moeizaam geworden (Gn.3,17-19), maar werken als zodanig is een zegen van God. Het is veel meer vruchteloos als we niet werken.

In de verzen 5-8 worden de knechten vermaningen toebedeeld. Daarbij valt op dat het beste uitgangspunt voor hen alleen de Heer Jezus is: ze moesten gehoorzamen *“als aan Christus”* (vs.5) ze waren *“slaven van Christus”* (vs.6) en deden *“slavendienst als aan de Heer”* (vs.7). Zij moesten *“de wil van God van harte doen”*. Het is mooi om te zien dat de blikken van deze mensen, die zich toch als slaven in dit sociale stelsel bevonden, gericht waren op de Heer Jezus. Dat was voor hen een aansporing om trouw te zijn.

Efeze 6,6

Als in de verzen 5-6 de naam *“Christus”* wordt genoemd, wordt de nieuwe verhouding voorgesteld waarin de slaven (die tot dan, tot de onderlaag behoorden) nu waren gekomen. In deze brief worden de hoogste zegeningen voorgesteld – en deze golden ook voor de allerarmste slaven. Ze behoorden tot de uitverkorenen van God. De titel *“Christus”* toont niet zozeer hun plicht, maar veel meer hun voorrecht met het oog op hun positie waarin ze waren gekomen terwijl tussendoor de titel *“Heer”* in vs.7 aan hun verantwoording appelleert. Het is opmerkelijk dat ook de apostel Paulus zich meerdere keren *“een dienstknecht van Christus”* noemt. Daar kunnen we ons niet genoeg over verheugen. Deze beklagenswaardige mensen waren van Christus en mochten hun (nieuwe) Heer dienen. Dat toont ons dat zelfs de geringste bezigheid die de Heer ons heeft toevertrouwd, niet waardeloos is. We kunnen de Heer dienen in heel eenvoudige en gewone dingen. De Heer zal dat belonen, want voor Hem geldt trouw en overgave aan Hem zelf, niet de positie in welke we iets doen. Er zijn openlijk dienende en er zijn ook zulke, die onzichtbare taken uitoefenen, dit alles is onbelangrijk, wanneer we alleen het doel van onze dienst voor de Heer, maar voor de aandacht hebben. In de hoge christelijke positie waarin we zijn gekomen kunnen we de geringste diensten uitoefenen. We moeten met niets anders tevreden zijn dan *“de Heer Christus”* te dienen (Ko.3,24). Menigeen oefent een beroep uit waar weinig met een geestelijk karakter in aanwezig is - maar er staat: *“Wat u ook doet, doet het van harte, als voor de Heer en niet voor mensen,”* (Ko.3,23).

In de verzen 5+6 vinden we drie eigenschappen, hetwelk slaven in praktijk moesten brengen:

1. Gehoorzamen met vrees en beven – het tegenovergestelde daarvan is vrijpostigheid.
2. Gehoorzamen in eenvoudigheid van het hart, – het tegenovergestelde is onoprechtheid.
3. Gehoorzamen, niet met ogendienst of vleierij.

Hier worden innerlijke beweegredenen aanroert die zich uiten in het gedrag. Deze innerlijke beweegredenen mogen dienstknechten van Christus – en dus ook ons, en het maakt niet uit in welke verhoudingen of relaties we staan, kenmerken. Knechten van Christus mogen zich enerzijds bewust zijn welke positie ze hebben en anderzijds een getuige voor de Heer zijn in deze positie. Ze worden verhoogt in Christus en zijn waardig bevonden om voor de Heer te getuigen.

Slaven of knechten waren in het oude Rome niet alleen met de zweep geslagen mensen. Er waren ook huisknechten, of goede en milde meesters of ook verkeerde meesters hadden (1Pt.2,18). Er waren knechten die als opvoeder of als rentmeester werkzaam waren – en toch waren ze slaven. Zij moesten “*hun heren naar het vlees*” (vs.5) dienen. Er wordt niet mee bedoeld dat het om vleselijk gezinde gelovigen gaat, maar er moest gezegd worden dat zij hun heren waarvan ze in aards opzicht van afhankelijk waren, moesten gehoorzamen.

In vs. 5 worden de woorden “*met vrees en beven*” genoemd. Enerzijds wordt daarmee gezegd dat de knechten niet hoogmoedig moeten zijn of misschien zelfs menen, dat ze nu superieur aan hun heren waren. De knechten moesten zich buigen voor de eveneens van God afgeleide autoriteit die God hun heren had gegeven en daarom hen met respect dienen. Ze moesten anderzijds ook vrezen voor zichzelf en zich afvragen of ze zich wel op de juiste wijze verhielden ten opzichte van hun Heer. De gelovige slaven moesten het nieuwe leven openbaren, de nieuwe gezindheid tonen en er voor vrezen dat hun oude natuur niet weer tot leven zou komen. Onder de druk van stress komt het vlees zeer ras naar boven – daarom geldt deze vrees ook ons. In Rm.13,3+4 lezen we over vrees tegenover of voor de overheid. In vs.3 zien we onze principiële houding die we in moeten nemen, in de vorm van eerbied en respect, tegenover hen. Hebben we echter iets onrechtmatigs begaan, dan is het terecht als we vrees voor haar hebben (vs.4), een vrees voor de autoriteit. Met betrekking tot het schriftgedeelte hier, moeten we zeker beide aspecten met het oog op de verhouding van de slaven tot hun heren, laten gelden.

In de volgende schriftplaatsen worden eveneens deze beide woorden samen genoemd:

1. In Ps.2,11 vinden we een passende houding tegenover God.
2. In Fp.2,12 waar staat “*bewerkt uw eigen behoudenis met vrees en beven;*”, er is niet bedoeld dat we voor God moeten vrezen, omdat we eeuwige zekerheid van onze behoudenis hebben. Er wordt bedoeld dat onze wandel tot aan het einde op een verantwoordelijke wijze geleid moet worden, we moeten vrees voor ons zelf hebben.

In 2Ko.3,15 lezen we dat de Korinthiërs Titus met vrees en beven hebben ontvangen. De Korinthiërs verwachtten tuchtmaatregelen op grond van hun eigen wangedrag. Daarin toonde zich al een eerste positieve werking.

De eenvoud van het hart geeft als resultaat een kinderlijk vertrouwen op de Heer. Het gehoorzamen ten opzichte van de Heer moet echt zijn en uit het hart komen. Een eenvoudig hart zal fouten van meerderen niet opblazen. Wanneer we er steeds aan denken dat we voor de Heer staan, komen zulke gedachten niet op.

Het tegenovergestelde van ogendienst is een ware en een echte verhouding, niet een dienen, om de moeilijkheden uit de weg te gaan. Laten we er aan denken dat we voor Christus staan en Hem dienen, dan zullen ogendienst en andere uiterlijkheden automatisch wegblijven. Ook moeten we geen “*mensenbehagers*” zijn – we moeten de wens in het hart hebben, om Hem, onze hemelse Heer welgevallig te zijn, want mensen behagen stemt niet overeen met Gods welgevallen (Ga.1,10). Daar moeten we ook rekening mee houden, wanneer we met broeders en zusters van doen hebben – we staan niet voor de broeders, maar voor de Heer! Door ogendienst en mensen behagen is al menige herderlijke dienst vruchteloos gebleven (bv. als men zich bij huisbezoeken tegenover de bezoeker anders voordoet). Wanneer we echter God welgevallig leven, is het leven op aarde niet voor niets.

Wat het karakter van een ware knecht is, zien we volkomen in de Persoon van de Heer Jezus (Fp.2,5-8). Wanneer ik het dagelijkse werk met de ogen van God zie en het bewustzijn heb, voor de Heer werkzaam te zijn, geeft dat een diep innerlijk geluk in ons hart – anders kan het licht gebeuren, dat we op grond van de uiterlijke omstandigheden, ons verzetten. We kunnen ons natuurlijk niet vergelijken met de slaven van toen – maar werkelijk geluk ondervinden ook wij alleen dan wanneer we inderdaad de Heer dienen.

Efeze 6,7

De knechten (en ook wij) moeten de wil van God van harte doen. De wil van God bestaat hierin, dat we in het ons toebedeelde lot ons werk doen. Er zijn mensen die niet willen werken – hier leren we wat de wil van God is. Voor de slaven van toen was het accepteren van hun lot, om deze nederige arbeid voor de Heer te doen, het vervullen van de wil van God – daardoor werd hun werk onderscheiden. We zien hierin dat onze gezindheid wordt aangesproken: hoe doen we ons werk? Wanneer we in deze tijd ons werk net zo doen als onze ongelovige collega's, klopt er iets niet wat onze gezindheid betreft. De wil van God is, dat we op de plaats waar we zijn gesteld, voor Hem werkzaam zijn. De denkwijze om in het beroep minder te willen werken, om meer voor de Heer te kunnen doen is daarom helemaal verkeerd. Wanneer we in de juiste gezindheid in de aardse verhoudingen trouw zijn, kan God ons ook andere taken toewijzen. Een voorbeeld vinden we in Elisa, die voordat hij een geestelijke dienst geroepen werd – “met twaalf span runderen ploegde” (1Kn.19,19). Ook vandaag roept de Heer alleen zulke tot Zijn dienst, die in hun aardse beroep trouw waren. Zolang we nog in het arbeidsproces zijn, is het beroep wat we uitoefenen de taak die we voorrang moeten geven – in het uitoefenen van onze dagelijkse plichten, eren we onze Heer. Dat het mogelijk is om met goedwillendheid te dienen, laten ons ook de volgende voorbeelden zien:

1. In 2Kn.5,2-4 zien we een slavine, die haar aardse heer (Naäman) genegen was en niet protesteerde en ook geen leedvermaak koesterde, toen deze ziek werd.
2. In Es.2,21-23 lezen we van Mordegai, die zijn koning waarschuwde voor een aanslag.
3. In Gn.39,1-6 lezen we van Jozef als dienstknecht in het huis van Potifar. We lezen er niets van dat hij rebelleerde – hij deed alles met getrouwheid, want “de Heer was met hem” (vs.2).
4. In Hd.9,36-42 lezen we van Dorkas, die eveneens haar dienst in getrouwheid uitvoerde. Toen deze dienaar stierf waren er velen die om haar treurden. Toen de koning Joram stierf lezen we “en hij ging heen, zonder betreurd te worden,” (2Kr.21,20) – wat een tegenstelling!

Een voorbeeld van een rebelse slaaf vinden we in Onesimus, die bij zijn heer Filémon was weggelopen – het zich verzetten was onder de slaven aan de orde van de dag. Maar God kon een werk doen aan deze man en van hem een nuttige slaaf maken.

Efeze 6,8

In vs.8 zien we, dat de Heer alles en ieder beloont, of hij nu slaaf is of meester. Dit vers is voor ieder die de Heer Jezus als zijn Heer erkent – dat is mooi om te zien. In de wereld bestaat tussen dat wat we verdienen en dat wat we werkelijk ontvangen een groot verschil. Maar wij mogen weten dat we het loon van de Heer ontvangen – en dat is een rechtvaardig loon! Vrijen zijn zulke die zich door bepaalde omstandigheden van de slavendienst hebben vrijgekocht, of vrijgelaten werden. De Heer zal echter – om het even of iemand slaaf was of een vrije – het goede belonen. Het goede in deze zin is: de Heer in getrouwheid dienen – dat

beloont de Heer alleen. Wanneer de Heer ons een beloning laat toekomen is dat pure genade, want we weten toch dat we in ons zelf niets zijn. Of die beloning al hier op aarde volgt, staat nog open (hoewel dat alleszins mogelijk is); het kan zijn dat ze pas voor de rechterstoel van Christus wordt uitgedeeld. Het is mooi om te zien dat de apostel Paulus er niet voor terugschrikt om sowieso over belonen te spreken.

Ook wij mogen, zo nu en dan onze broeders en zusters prijzen ter bemoediging.

Efeze 6,9

Vs.9 zegt tegen de heren, meesters, dat zij het dreigen moeten nalaten – meer wordt tegen de heren niet gezegd. De vermaning aan gelovige slavenhouders, dus aan zulke die lijfeigene slaven hadden, richt zich daarop dat ze naar behoren met hun slaven moeten omgaan. Met dat de heren “evenzo moeten handelen” is niet bedoeld dat de heren zich praktisch zo moeten gedragen als de slaven, het gaat erom dat de gezindheid die zowel de slaven als de heren moeten hebben, de gezindheid van Christus is. Wat de heren van de slaven verwachten moeten de heren ook aan de slaven doen, namelijk hen op dezelfde wijze behoorlijk behandelen. Een mooi voorbeeld van het samen optrekken, tussen heren en slaven vinden we in Ru.2,4 – ze werkten samen en dat is de weg van de zegen.

Het was gewoon, dat de slaven bedreigt werden met straffen en deze ook uitgevoerd werden. Tussen dreigen en waarschuwen zit echter een verschil. Het is noodzakelijk, dat zo nu en dan wat consequent opgetreden moet worden. Maar eerst moet een waarschuwing gegeven worden. Zelfs God doet niets, zonder van te voren eerst te waarschuwen. Dreigen is echter wat anders. Met dreigen probeert men te bereiken, dat harten onder druk worden gezet en om angst aan te jagen, vaak wordt met iets bedreigd wat later helemaal niet uitgevoerd wordt. Omdat dreigen absoluut tegen de schrift is moeten christelijke heren tegenover hun slaven, het dreigen nalaten; het mag duidelijk zijn dat dit eveneens met inbegrip van het uitoefenen van straf is. Ook is het om het even of dit nu gelovige of ongelovige slaven waren. We bedenken vaak te weinig dat de mens een schepsel van God is en “Gods beeld” en heerlijkheid is (Gn.1,27). We moeten over andere mensen – ook al zijn ze nog zo diep gezonken – niet denken zoals we over dieren denken.

Als reden wordt aangegeven: “*Gij weet immers, dat hun en uw Heer in de hemelen is, en bij Hem is geen aanzien des persoons*” (vs.9). Daarmee worden zij op hun “weten” aangesproken en op de “hoogste autoriteit” gewezen. Betekenisvol is dat de apostel dit tot de heren zegt en niet tot de slaven. Het laatste deel van dit vers zegt dat bij God “*geen aanzien des persoons*” is. God is zowel Heer over de slaven als ook Heer over de heren: om het even in welke positie we ons bevinden – de Heer is de Heer van allen en zal rechtvaardig belonen. We hebben allen dezelfde goede Heer.

Nadat de Geest van God in hf.5,22 tot hf.6,9 personen individueel heeft aangesproken (vrouwen, mannen, kinderen, vaders, knechten, heren), spreekt Hij nu – zoals voorheen ook al in hf.5,21 – alle gelovigen aan. De Efeziërs werden hoge geestelijke zegeningen meegegeeld – toch bevonden zij zich nog in deze wereld, waar veel gevaren zijn. De vijand doet er alles aan om ons onbekwaam te maken om de geestelijke zegeningen te genieten.

Efeze 6,10

Daarom worden de gelovigen in zijn totaliteit aangesproken en bemoedigt om sterk te zijn “*Voorts, weest krachtig in de Here en in de sterkte zijner macht*” (vs.10). De blik wordt naar boven gericht vanwaar we alle kracht ontvangen, want in ons zelf zijn we zwak en onbe-

kwaam. Maar er is enerzijds deze wonderbare Heer en anderzijds de macht van Zijn sterkte. De macht van Zijn sterkte is de bekwaamheid die Hij heeft om alles te bewerken. Hij heeft alle macht op grond van Zijn sterkte om ons deze kracht te geven, om de strijd te strijden waar het hier om gaat.

In Gods woord vinden we menige aanwijzing over een strijd. In Fp.1,27 lezen we van een strijd met het evangelie. Dat is strijd die bijzonder door gebeden maar ook door uiterlijke hulpverlening (bv. op het gebied van evangelisatie activiteiten) wordt gevoerd. In Jd.3 worden we opgeroepen *“om te strijden voor het geloof dat eenmaal aan de heiligen is overgeleverd”*. Er is ook de algemene christelijke strijd. Hier gaat het echter om een heel bijzondere strijd.

In het oude testament vinden we menig beeld van zulk een strijd. Voor het volk Israël was er na de uittocht uit Egypte eerst de woestijn reis. Daar werden ze door vijanden aangevallen (denk maar aan bv. de Amalekieten en Midian). Maar dit strijden is van een andere natuur dan de hier voorgestelde strijd. Daar gaat het als beeld gezien om verzoeken die op de weg door de woestijn (op weg naar het doel) op ons af kunnen komen. We zien in het beeld van het volk Israël de verschillende etappen, waarin we ons gelijktijdig in principe bevinden, achtereenvolgend voorgesteld (in het land Egypte, in de woestijn, in het land Kanaän). We zijn noch in Egypte, een beeld van de wereld, want we zijn door de wereld (waarin we ons nog bevinden) omgeven. Daarom hebben we ook nog met alle gevaren van deze wereld van doen. We bevinden ons echter ook in de woestijn. Daarbij gaat het er om, te zien, dat de wereld ons geen voedsel kan geven, maar dat we ons voedsel vanuit de hemel moeten betrekken. We bevinden ons echter ook – wat het geloof betreft – in het land. Dat is geen beeld van de hemel, waar we eens zullen zijn. Het land Kanaän toont ons het beeld, dat we nu al in de geest, van de hemel en zijn zegeningen kunnen genieten, zoals toen het volk Israël al kon genieten van de vreugde en van alles wat het land Kanaän te bieden had. Om dit land echter überhaupt te kunnen betreden, had het volk van Israël nodig om een strijd te voeren. In dit opzicht kunnen we een vergelijking trekken met de strijd die wij hebben te voeren om de hemelse zegeningen vandaag en nu al te kunnen genieten waarover de Efezebrief ons bijzondere mededelingen geeft (zie Ef.1,3). Deze zegeningen zijn meer met de Persoon van de Heer Jezus verbonden, het centrum is de Heer Jezus zelf (vgl. Ko.3,1).

Het gaat hier dus om de christelijke strijd, in zekere mate om een strijd van het geloof. De vijand is ieder middel welkom om ons het genot van de zegeningen te ontroven, hij kan er bv. ons vlees, het gevaar van binnen (op welk gebied dan ook), of de wereld, het gevaar van buiten voor benutten. De strijd tegen deze aanvallen van de vijand, moeten we in dit leven hier op aarde voeren en naar de maat, hoe we deze voeren, kunnen we in het geloof de zegeningen in de hemelse gewesten genieten.

Natuurlijk zijn we in de hemelse gewesten in de geest, want nog zijn we met ons lichaam niet in de hemel – maar we zullen daar eenmaal zijn en de hemelse zegeningen in volmaaktheid genieten. Maar - en dat zegt ons deze brief – nu al mogen we deze zegeningen genieten. We zijn nu al gezet in hemelse gewesten (Ef.2,6), deze positie kan ons geen mens meer ontnemen, ook de satan niet. Daarom gaat het hier niet om *“strijd”* in de zin van veroveren. Het gaat er om dat het genot van deze zegeningen, door niets van ons afgenomen kan worden. Gideon en Samma zijn voorbeelden van hoe zij zegeningen – toen aardse – verdedigden

(Ri.6+7; 2Sm.23,11+12). Het is een buitengewoon groot iets dat we in de Heer Jezus nu al de hemelse dingen mogen genieten en wel; in de geest. In hf.1 worden zulke zegeningen genoemd, bv. uitverkoren zijn in Hem “voor de grondlegging der wereld” (Ef.1,4) tot het “zoonchap” (Ef.1,5), dus om kinderen van God te zijn, die hun positie kennen. Ook zijn we “begegnadigd” of “aangenaam gemaakt in de Geliefde” (Ef.1,6). We hebben de “verlossing”, de “vergeving van onze overtredingen” (Ef.1,7), ja alles bezitten we nu al in Hem. Dat alles hebben we in de hemelse gewesten. Het zijn buitengewoon grote zegeningen die we nu al mogen genieten.

Voordat het volk Israël in het land kwam, moesten ze eerst door de Jordaan trekken. De Jordaan is een beeld van de dood van Christus, en wel op die wijze dat wij met Hem gestorven zijn. In de dood van Christus hebben ook wij ons einde gevonden. Wanneer we genieten willen, wat in de hemel is, moeten we verwerkelijken dat we met Hem zijn gestorven, net zo als het volk van Israël niet kon genieten van de zegeningen van het land als ze niet eerst door de Jordaan getrokken waren. We mogen dit gebeuren niet verwisselen met het doortrekken door de rode zee, hierin wordt ons getoond dat Christus voor ons gestorven is. Op de weg door de Jordaan kwam het volk in Kanaän.

Een markante plaats voor Israël was Gilgal (Jz.5,2-9). Daar werden de Israëlieten besneden. De besnijdenis is een beeld van “het uittrekken van het lichaam van het vlees”, een beeld van de dood en het feit dat we met de Heer Jezus zijn gestorven (vgl. Ko.2,11). Daar lezen we van “de besnijdenis van Christus”. Dat toont ons dat we (en wel iedere gelovige persoonlijk) enerzijds met Hem, de Heer Jezus, gestorven zijn en wel, letterlijk, toen Hij voor ons gestorven is – het is een blij makende positie die we mogen hebben. In de dood van de Heer Jezus zijn ook wij in de dood gekomen. Dat het volk in Gilgal een tweede keer (Jz.2,2) besneden werd toont ons anderzijds dat we in dit bewustzijn moeten leven (vgl. Ko.3), het gaat dus om onze praktijk. We kunnen veel weten, maar heeft dit weten ook een uitwerking op ons in ons persoonlijke dagelijkse leven? We moeten niet op de oude mens vertrouwen, maar in nieuwheid des levens wandelen. Dat is een voorwaarde om werkelijk van de hemelse zegeningen te kunnen genieten en daarvoor hebben we de wapenrusting nodig.

Het eerste wat we hier vinden is de Persoon van de Heer Jezus in Zijn macht en sterkte. We leren dat we kracht nodig hebben om de strijd te kunnen voeren. – want vs.10 begint, door een beroep te doen op de gelovigen. We mogen niet op ons zelf vertrouwen maar moeten op de Heer steunen. Zijn sterkte is altijd voor ons beschikbaar. Zijn macht is ook veel sterker dan de macht van de vijand. Toch moeten we ons ook met deze persoon bezig houden. Wanneer de Geest van God in ons leven op dusdanige wijze in ons kan werken dat Zijn kracht onze eigene wordt, dan zullen we op de juiste wijze kunnen strijden. Wij moeten leeg van ons zelf zijn en aanspraak maken op Zijn hulp. Ook hier vinden we een parallel in het volk van Israël. Toen Israël de eerste stad, Jericho, moest bestrijden, ontmoette Jozua in de nacht daarvoor een Man (Jz.5,13-15). Daar stelde Jehova zich voor als “de vorst van het heer des HEREN” Daar besefte Jozua, dat hij de grote en machtige Heer op zijn zijde had, die kwam, om de strijd te voeren. Enerzijds leren we hier uit dat we deze sterke Heer op onze zijde hebben en anderzijds, dat het om Hem, onze Heer gaat, omdat wat Hem toekomt. We worden er op gewezen waar de werkelijke Sterkte is. De strijd staat – zoals we dat ook in de verschillende delen van de wapenuitrusting zullen zien – steeds met de Heer Jezus zelf in verbinding. We vinden hier dus de macht van de Heer, waarmee we stand kunnen houden

tegen de listen (niet de macht) van satan.

Efeze 6,11+12

De strijd is echter, zoals we lezen in vs.12 *“niet tegen bloed en vlees”* (zoals bij Jozua), maar om te kunnen standhouden *“tegen de listen van de duivel”* (vs.11) en we hebben te strijden *“...tegen de overheden, tegen de machten, tegen de wereldbeheersers van deze duisternis, tegen de geestelijke machten van de boosheid in de hemelse gewesten”* (vs.12). De listen van de duivel (die de vijand in zekere mate als methode heeft) zijn niet alleen gericht op ons vlees, de duivel kan ook mensen gebruiken om ons ten val te brengen, kan ons echter ook door zijn listen heel algemeen het vertrouwen op God ontnemen. In ieder geval zijn het heel directe aanvallen. Laten we bedenken, dat zich in de hemelse gewesten geweldige machten bevinden. We mogen hier niet lichtvaardig over spreken (vgl. ook Jd.9), maar we hoeven ook niet voor hen te vrezen, omdat we de macht van onze Heer aan onze zijde hebben (vs.10). De machten worden als geestelijk gekenmerkt omdat het geen materiële machten zijn. Deze machten willen een geestelijke invloed op ons uitoefenen doordat ze met leer van demonen op ons afkomen. De vijand wil ons in geestelijke en leerstellige wijzen verleiden. Het loochenen van het eeuwige Zoonschap van de Heer Jezus en de alverzoening leer, zijn dergelijke aanvallen, aanvallen op de Persoon van de Heer en Zijn werk.

Het gaat hier dus niet letterlijk om een strijd zoals bij Israëel. Satan is de overste van de macht der lucht en juist daar hebben deze machten hun tehuis, satan heeft ook andere vorsten, die aan zijn zijde staan (ofschoon hij ook boze mensen kan gebruiken). Wij hebben dus van doen met de aanvoerders van vijanden. De machten zijn gevallen engelen die satan op de een of andere wijze benut, om de gelovigen schade toe te brengen – dan is het nodig om vast te houden, een verdedigingsstrijd te voeren, om de dingen vast te houden, die God ons gegeven heeft en ons in Hem te verblijden. Het doel van de duivel is om ons door de duistere machten van boosheid en door list en slinksheid, het genot van de geestelijke zegeningen te ontroven. Dat kan enerzijds door dat hij ons tot zonde verleidt, maar anderzijds ook op een wijze, dat hij ons ongeïnteresseerd maakt voor de voorrechten, die we bezitten. Een ander principe van de duivel is dat hij wantrouwen in onze harten zaait.

De duivel is weliswaar een overwonnen vijand, maar altijd nog werkzaam. We mogen hem niet onderschatten, maar ook niet overschatten (hij is niet alom tegenwoordig, niet almachtig en ook niet alwetend). In onszelf hebben we geen kracht tegen de duivel, maar de kracht van God is groter dan de kracht van de duivel. Wanneer de duivel het voor elkaar krijgt, om onze blik van deze zegeningen af te trekken en ons hart met andere dingen vult, dan heeft hij zijn doel bereikt. Hij heeft dan bereikt wat eigenlijk Gods grote doel is, namelijk dat *“door de gemeente de menigvuldige wijsheid van God bekend gemaakt wordt”* (Ef.3,10), niet wordt uitgevoerd. Hij verhindert dan dat de gelovigen werkelijk een helder getuigenis zijn van God, van Zijn liefde en van Zijn raadsbesluit. Dat wat voor God welbehaaglijk is, wil de satan te niet doen. Wat hij eveneens wil is, dat God geen aanbidding meer wordt gebracht en het getuigenis teniet gedaan wordt. Wanneer we in onze harten met andere dingen bezig zijn, dan kunnen we misschien met onze lippen God nog iets brengen, daardoor wordt God echter niet geëerd - maar in onze harten, dat is nog wat anders. We leren dat onze harten werkelijk met dat bezig moet zijn, wat God ons in Zijn genade heeft geschonken. De (overwonnen) vijand wil niet dat God of de Heer Jezus geëerd wordt. Hij heeft weliswaar de nederlaag geleden en weet dat hij niet veel tijd meer heeft, totdat hij gebonden zal worden en in de vuurzee geworpen wordt. Maar tot dan probeert hij nog op allerlei wijzen, God de eer te ontroven die Hem toekomt.

Wanneer we hebben gezien wat het doel van de vijand is, wordt ons vervolgens duidelijk gemaakt wat we als gelovigen daartegen kunnen doen – het is dat wat God geeft.

Efeze 6,13

Hij raad ons in zekere mate aan: *“Neemt daarom de hele wapenrusting van God op,”* (vs.13). We moeten de wapenrusting opnemen, opdat ons niet het genot van de zegeningen ontroofd wordt. God wil niet, dat we dat wat Hij ons heeft geschonken, weer snel verliezen. De duivel wil ons verleiden tot onwaarheid (het gevolg is bedrog) en wil ons verleiden tot dwaling, wil dat we onrechtvaardig wandelen, wil dat we niet in vrede leven en wil twijfel zaaien over Gods gedachten. De duivel kan ons zelfs er toe verleiden dat we ons met de verheven gedachten van de Efezebrief bezig houden (intellectueel) terwijl we ons gelijktijdig in een slechte praktische toestand bevinden. Daarom is het nodig dat we bij het overdenken van deze dingen acht moeten slaan op onze praktische toestand en het beoordelen van ons zelf niet mogen vergeten. Onze harten moeten warm zijn om de zegeningen te kunnen genieten. Er bestaat een groot gevaar dat we ons hoofd verrijken en onze harten leeg blijven. We moeten daarom ook vanuit deze achtergrond de wapenrusting opnemen – haar kunnen we vertrouwen.

We moeten in acht nemen, dat het de wapenrusting van God is, daarom is zij volmaakt. In haar is niets menselijks te vinden. Het gaat om een geestelijke wapenrusting. Daar helpt geen intelligentie of psychologie aan om iets geraffineerd uit te voeren om zodoende niet in deze verzoeken te komen – dat alles helpt niet tegen de vijand want hij is wezenlijk sluw. Dat zullen we bij het bespreken van de details nog wel zien. We vinden goddelijke middelen die ons zijn geschonken. Als we deze wapenrusting aantrekken is er van onszelf niets meer te zien (vgl. ook Rm.13,14). Wanneer we desondanks toch nederlagen ondergaan, ligt dat niet aan de wapenrusting maar aan de ontbrekende cq. gebrekkige toepassing. Het is mogelijk dat we de wapenrusting niet volledig aan hebben en ons daardoor schade toebringen.

Het heeft überhaupt geen nut als we de wapenrusting alleen theoretisch kennen – we moeten ze aandoen. Het heeft ook geen nut alleen een onderdeel van de wapenrusting aan te trekken – we moeten ze geheel aandoen. We zien dat er zeven delen zijn en deze moeten we allemaal aandoen. De aparte delen zijn niet van elkaar te scheiden, zij houden verband met elkaar. Het is niet voldoende als we alleen maar iets hebben beschermd. Het gaat erom dat de gehele mens volledig beschermd is. We vinden hier het beeld van een Romeinse legionair – hij had een wapenrusting nodig om voor aanvallen beschut te zijn. Daartoe had hij alle delen van de uitrusting nodig en niet maar een enkele.

Het is ook niet voldoende dat we een enkel onderdeel aandoen op een bepaald tijdstip. Wanneer een aanval komt is het te laat om dan nog de wapenrusting aan te doen. We moeten voordat de aanval komt de wapenrusting hebben genomen en aangetrokken. We kunnen het niet riskeren, om zo maar even tussendoor, een deel van de uitrusting uit te doen. Ieder deel moeten we voortdurend aangetrokken resp. paraat hebben.

We moeten *“...weerstand (te) kunnen bieden in de boze dag”* (vs.13). De boze dag is enerzijds principieel gezien de gehele tijdsduur waarin de Heer Jezus is verworpen, want sinds het ogenblik dat onze Heer werd verworpen, is de satan de vorst van deze wereld. Er zijn anderzijds in het verleden scherpe aanvallen van de vijand geweest, waardoor de waarheid

van God op een bijzondere wijze werd aangevallen en menig gelovige ten val is gekomen – de oorzaak was dat zij de wapenrusting niet hadden aangedaan. De boze dag kan echter ook een fase in ons persoonlijke leven zijn, waarin we heel persoonlijk bijzonder aan de aanvallen van de boze worden blootgesteld. Juist dan wanneer we menen dat het heel rustig is in ons leven, kan het heel plotseling gebeuren dat de vijand toeslaat. We moeten te allen tijde (dagelijks) de wapenrusting aan hebben, deze praktische en morele delen, om weerstand te kunnen bieden in de boze dag. Als we na de strijd nog staande zijn gebleven – is dat op grond van Zijn kracht die in ons werkt – dit moet ons met diepe dankbaarheid vervullen.

Met het oog op de wapenrusting geldt het volgende:

1. Wij en wel een ieder persoonlijk – moet ze nemen en aandoen. Er is geen gemeenschappelijke wapenrusting. Dat wordt duidelijk bij de twaalf verspieders in Nm.13,31 en Nm.14,7: hoewel ze hetzelfde zagen, waren er toch verschillende resultaten.
2. We moeten weerstaan, dus weerstand bieden tegen de aanvallen van de vijand. Het gaat er niet om dat we aanvallen van mensen moeten weerstaan – alhoewel de vijanden kan gebruiken – maar het gaat om directe aanvallen van de duivel, die we moeten weerstaan.
3. we moeten stand houden. We moeten na een overwinning de wapenrusting niet afleggen om aansluitend te kunnen uitrusten. Want de kerngedachte is: een situatie na de strijd is een situatie voor de strijd. Is de strijd met een overwinning beëindigt dan staan we al weer voor de volgende strijd. We moeten dus niet verflauwen en tot rust komen of iets van de wapenrusting uitdoen. Het stand houden herinnert ons aan een officier, aan een luitenant, luitenant is een Frans begrip en wil zeggen, dat een plaats, een positie, gehandhaafd wordt. Een officier wordt daardoor gekenmerkt dat hij stand kan houden, omdat hij niet nalatig is geworden.

De voorgestelde wapenrusting bestaat, zoals al gezegd is, uit zeven delen. De volgorde van de afzonderlijke delen, zoals dat beschreven staat, is heel merkwaardig.

Efeze 6,14

Als eerste vinden we: *“uw lendenen omgordt met de waarheid”* (vs.14). De Heer Jezus in de hemel is het aantrekkingspunt voor onze harten, Hij heeft zich uitgezonderd, geheiligd omdat Hij nu in de hemel is – zo wil Hij ons nu ook voor Zichzelf heiligen (vgl. Jh.17,19). De lendenen zijn enerzijds een beeld van kracht, anderzijds zien we daarin de gezindheid – deze lendenen (die ook de nieren omgeven) moeten beschermd worden. De nieren worden in het oude testament vaak genoemd en hebben met het onderscheidingsvermogen te doen. In de praktijk hebben ze toch ook de taak om het slechte van het goede te scheiden – en juist dit onderscheidingsvermogen moeten we bewaren. We moeten in zekere mate onze genegenheden samenbundelen (beheersen, ‘noot vert.’).

De lendenen zijn dat wat we met een gordel beschermen. Bij het omdoen van een gordel gaat het er niet zozeer om dat het bovenkleed omhoog wordt getrokken opdat we beter kunnen lopen, het gaat erom dat standvastigheid gewaarborgd blijft en innerlijke energie aanwezig is. Dat is ook vandaag nog zo. Wanneer men energiek wil optreden, worden de lendenen omgordt. Daarin zien we de innerlijke kracht en energie die het lichaam nodig heeft, opdat de gevoelens die we in ons hebben door de waarheid worden bevestigd. Het kan anders gebeuren dat ons de gevoelens en gewaarwordingen die we kunnen hebben, bedriegen (beginnend bij de deur van onze ogen) en we van de waarheid afglijden. Daarom

moeten we omgordt zijn met de waarheid.

Waarheid is een begrip, dat de Heer Jezus vaak heeft gebruikt. *“Hiertoe ben Ik geboren en hiertoe ben Ik in de wereld gekomen, opdat Ik van de waarheid zou getuigen.”* (Jh.18,37). Hij was *“de waarheid”* (Jh.14,6) en ook het woord van God *“is de waarheid”* (Jh.17,17). Wanneer nu onze lendenen met waarheid omgordt moeten zijn, dan kan ons in zulk een strijd alleen de waarheid van Gods woord standvastigheid geven. In het begrip *“waarheid”* ligt echter ook een innerlijke waarheid verborgen, de waarachtigheid die ons ook moet kenmerken. Waarachtigheid is het tegenovergestelde van huichelarij: wij behoren echte ware christenen te zijn. Denken, spreken en handelen moeten met elkaar in overeenstemming zijn. Juist dat heeft de Heer Jezus ook gekenmerkt – en daarin zien we hoe zeer het woord van God (als de waarheid) met de Heer Jezus (als De Waarheid) in verbinding staat (vgl. Jh.8,25). Daarom hebben we in de Heer Jezus het grote voorbeeld en de kracht voor ons.

Als volgende wordt het *“borstharnas van de gerechtigheid genoemd”* (vs.14). Dit onderdeel van de wapenrusting staat met het geweten in verbinding. De borst is daar waar het hart is, het woord van God zegt ons, dat het hart de plaats is waar de beslissingen worden genomen. Ook wordt vaak met het hart het geweten bedoeld. Wanneer we dat bedenken begrijpen we ook waarom hier over gerechtigheid wordt gesproken. Het gaat hierbij niet om de principiële gerechtigheid die we hebben ontvangen, maar het gaat om praktische gerechtigheid die we in ons dagelijkse leven moeten tonen. We behoren werkelijk rechtvaardig te zijn in dat wat we doen – dan zijn we in overeenstemming met Gods gedachten. Ons geweten, is een vernieuwt geweten dat door het woord gevormd is. Dit geweten moet beschermd worden.

Wanneer we ongerechtigheid in ons leven gedogen, zal de duivel ons schade toebrengen – en daarvoor kan hij zelfs Gods woord gebruiken. In Jz.10,1 lezen we van Adonisedek, een vijand van het volk van God. Zijn naam betekent: mijn heer is rechtvaardig. Dat toont ons, dat de duivel zelfs Gods woord kan gebruiken om ons te beschadigen, doordat hij ons onze ongerechtigheid indachtig maakt en daardoor ons wil doen geloven dat we niet met God in overeenstemming zijn: het gevolg is, dat hij ons zelfs in twijfel kan brengen over onze eeuwige behoudenis. Voordat we zondigen bagatelliseert de duivel de zonde – nadat we gezondigd hebben, stelt hij ons deze zonde zo groot voor alsof ze niet meer vergeven kan worden. Wanneer we bv. een slecht geweten hebben, omdat we ons over iets verwijten moesten maken, doordat we niet goed hadden gehandeld, dan hebben we geen kracht meer en dan treft ons de pijl van de vijand omdat we ons hart niet hebben bewaard en daardoor de vijand een aanleiding hebben gegeven om ons te treffen. Daarom is het zeer belangrijk om na het begaan van een misstap, de zaak zo gauw mogelijk met God in orde te brengen. Voortdurende zelfbeoordeling moet ons karakteriseren. Het gaat er om, dat we een oprecht leven in gehoorzaamheid aan Gods woord, leiden, want *“als ons hart ons niet veroordeelt, hebben wij vrijmoedigheid jegens God;”* (1Jh.3,21). Een verdere gedachte is, dat wanneer we niet doen wat God welgevallig is, we ook niet het genot van de gemeenschap met goddelijke personen ondervinden – dit verzwakt ons eveneens. De Heer Jezus was in al Zijn handelen, rechtvaardig – Hij is ons voorbeeld (vgl. Lk.23,47).

Efeze 6,15

Het derde punt is, *“en de voeten geschoeid met de toerusting van het evangelie van de vrede,”* (vs.15). Schoenen hebben we aan de voeten om goed te kunnen lopen. Dit onderdeel

van de wapenrusting heeft niet met ons spreken, maar met onze wandel te doen. De schoenen beschermen de voeten (voor alles wat de woestijn aan gevaren, verbergt), en wij zijn in staat om de vrede te genieten (hebben in zekere mate een vaste bodem), opdat we daar komen waar we ook moeten zijn.

Dat toont ons ook dat in dit beeld niet in de eerste plaats de verkondiging van het evangelie is bedoelt, zoals dat vaak wordt aangenomen. Het evangelie van de vrede betekent niet alleen, dat we vrede met God hebben ontvangen, maar dat we in vrede onze weg gaan – we zijn geschikt gemaakt om überhaupt te kunnen gaan, (te kunnen wandelen). Met het woord “evangelie” is in principe “een goede boodschap” bedoelt (vgl. ook vs.19). Natuurlijk is het juist en ook goed om het evangelie te verkondigen, maar dat is niet de bedoeling van deze schriftplaats. Onze wandel moet, zo zouden we kunnen zeggen, een prediking zijn, een prediking van het feit dat in ons hart werkelijk vrede heerst – en deze vrede mogen we, door het beeld wat we tonen, uitstralen, verspreiden. De mensen – en in het bijzonder ook onze mede broeders en zusters – zien dat en deze vrede die we zelf genieten, zal ook in ons gedrag zichtbaar worden (bijzonder in het gezin, in de samenkomsten en in de broedervergaderingen).

Het is de rust in het geweten in de praktische dingen en de vrede van God, die we op grond van het vertrouwen in God mogen hebben (Fp.4,6+7) – dit zal onvermijdelijk onze wandel kenmerken. Deze vrede wil Hij ons steeds schenken ook in het diepste lijden.

Het is opmerkelijk, dat we in strijd, vrede mogen verspreiden (vgl. ook Jh.20,19+21). In een wereld van haat, van vijandschap en van oorlog mogen we vrede verspreiden. Wanneer we dat daadwerkelijk verwerklijken is de aanval van de vijand uiteindelijk niet een aanval op ons, maar op de Heer – en dan is het Zijn strijd. We kunnen ons ten allen tijde aan God houden, die steeds in vrede, in standvastigheid en in overeenstemming met Zichzelf is – aan deze God van de vrede mogen we ons toevertrouwen (vgl. 2Ko.13,11). De Heer Jezus als Mensgenoot steeds de vrede van God en Hij heeft deze vrede verkondigd en verspreid (vgl. Js.52,7). Hij kon zeggen: “Vrede laat Ik u, mijn vrede geef Ik u;”(Jh.14,27). Vaak is dat zelfs onder broeders niet mogelijk, om vrede te herstellen of de vrede onder elkaar te bewaren, ook al zijn we nog zo vredelievend – maar de God van de vrede is in staat om de vrede weer te herstellen.

We moeten ook letten op het verband tussen de aparte delen van de wapenrusting. In Js.48,18 lezen we over het, luisteren of acht geven, op de geboden: wanneer ons de waarheid van God kenmerkt en vormt en onze gedachtewereld samenhoudt (de lendenen dus omgordt zijn), dan heeft dat wonderbare gevolgen – vrede en gerechtigheid (het derde en tweede onderdeel van de wapenrusting). In Js.32,17 lezen we: “*En het werk der gerechtigheid zal vrede zijn;*” – een verbinding van het tweede en derde onderdeel van de wapenrusting.

Efeze 6,16

Het vierde onderdeel van de wapenrusting is het “*schild van het geloof*” (vs.16). Het is het schild wat de gehele mens beschermd (vgl. ook Ps.5,13). Daarom is er kracht en tijd nodig om dit schild vast te houden. Het is dat onderdeel van de wapenrusting wat in het midden staat. “*...Bovenal...*” (vs.16) betekent dat het schild, tot de hiervoor en de hierna genoemde delen, gevoegd moet worden. Enerzijds staat het schild eng met de andere delen in verbinding en anderzijds worden de andere delen door dit onderdeel beïnvloedt, namelijk zowel

de vrede en de gerechtigheid als ook de waarheid. Zijn de eerste delen van de wapenrusting niet voorhanden dan helpt ons ook het schild van het geloof niet.

Alles hangt met het geloof, het vaste vertrouwen op God tezamen – en dit schild moet ons geheel omgeven. “Geloof” heeft in Gods woord verschillende betekenissen. Er kan bedoelt zijn het reddende geloof in de Persoon en het werk van de Heer Jezus. Maar ook kan bedoelt zijn het algehele geloofsgoed, dat we in het woord van God mogen vinden. Geloof betekent echter ook een echt vertrouwen in God (als een resultaat van de hiervoor genoemde soorten van geloof) – en daarom gaat het hier.

Ons vertrouwen moet op God en Zijn uitspraken – met het oog op de leer en de liefde van God – vast gegrondvest zijn; en daartoe is een bescherming nodig. Want daartegen roert zich dikwijls de vijand, hij zaait wantrouwen en twijfel in God en Zijn liefde in het hart van de mensen – dat zijn “*brandende peilen van de boze*” (vs.16, vgl. ook Gn.3,1+5; Ex.17,7b en Ps. 64,3-5). De vijand start zijn aanvallen, doordat hij twijfel zaait of God wel werkelijk bestaat, of God werkelijk goed is en of zijn aanwijzingen wel zo goed zijn. Hij stelt ook in twijfel dat wat God inhoudelijk gezegd heeft. Daartoe kan hij mensen (zelfs broeders en zusters) gebruiken, maar ook omstandigheden (bv. ziekte) of zelfs het woord van God. Deze twijfel is een listige tactiek van de vijand. De geest van de twijfel moet afgeweerd worden door het vaste vertrouwen in God en Zijn uitspraken – op een intellectuele wijze kunnen we deze niet weerstaan. Alleen het vaste vertrouwen op, dat “*God voor ons is*” (Rm.8,31) en dat Zijn doen volkomen is en dat Zijn wegen recht zijn (Dt.32,4) en dat Hij ons liefheeft (Rm.8,35), kan ons waarachtig beschermen. Daarop mogen we onze voet zetten. Wat er ook gebeurt – we houden daaraan vast, dat God steeds goed met ons handelt. Niemand is zozeer het vertrouwen waard dan God. Daarom kunnen we rustig zijn in God. Het schild van het geloof heeft de liefde van God tot ons en onze liefde tot Hem als inhoud – daarom wordt de liefde hier niet afzonderlijk als een onderdeel van de wapenrusting genoemd. Het is belangrijk om dit schild van het geloof op te nemen voordat de strijd begint – dan kan ons de vijand niet doen twifelen en ons het genot van de zegeningen ontroven.

De “*brandende peilen van de boze*” (vs.16) moeten uitgeblust worden (vgl. Hb.11,34 en Dn.3,27b). Met uitblussen wordt bedoeld dat als peilen het schild van het geloof treffen, ze de beschutte persoon, de gelovigen, niet bereiken. De peilen komen tegen het schild, vallen naar beneden en zijn uitwerking is uitgeblust. Bij Job botste de peil van het schild af en werd daardoor uitgeblust (Jb.2,9-10), echter niet bij Eva (omdat zij het schild niet gebruikte) Gn.3,6). De Heer Jezus is altijd het volmaakte voorbeeld – Zijn vertrouwen op God was volkomen en dat kenmerkte Zijn gehele leven “van Zijn moederschoot aan” (Ps.22,11); dat moesten zelfs Zijn vijanden bekennen (Mt.27,43).

Efeze 6,17

Het vijfde onderdeel van de wapenrusting is: “*de helm van de behoudenis*” (vs.17). Een helm wordt op het hoofd gezet. Het hoofd, ons geestelijk verstand, moet zonder voorbehoud, beschermt worden. Daarvoor is de helm een uitnemende beschutting. Als we de helm van de behoudenis op ons hoofd hebben, dan kunnen we in zekere mate met opgericht hoofd onze weg gaan en mogen weten dat we voor eeuwig gered zijn. Het woord “behoudenis” is hetzelfde dan heil, redding of verlossing. We mogen het vaste bewustzijn hebben dat we een volkomen behoudenis, een volkomen heil, hebben ontvangen – deze helm van de behoudenis beschermt ons hoofd voor verstandelijke aanvallen van de vijand, het beschermt ons voor alles wat de behoudenis en de waarheid over deze behoudenis op een of andere wijze

ter discussie stelt. Dit bewustzijn maakt ons sterk en moet ons gehele leven, fris en behouden blijven en ons steeds verheugen.

De vijand mag dan komen en ons met filosofische en andere denkwijzen verleiden. Daartoe kan hij de evolutieleer, filosofie, verkeerde leer die goed klinkt en toch niet de waarheid van God is (bv. de leer van de alverzoening), gebruiken. Aan dit gevaar stonden bv. de Kolossers bloot. De verleiding *“door de wijsbegeerte en door ijdel bedrog volgens de overlevering van de mensen, volgens de elementen van de wereld, en niet volgens Christus.”* (Ko.2,8), had tot gevolg dat het Hoofd, Christus, niet werd vastgehouden (Ko.2,19), omdat de blikken van Hem werden afgetrokken. Het kan zelfs zijn dat de vijand probeert om, verkeerde leer, met het woord van God te onderbouwen. Daarvoor wordt dan iets geciteerd wat uit het verband getrokken wordt en het woord van God vervalst. Hij wil ons dan in een verkeerde richting leiden. Christenen die geen zekerheid van hun behoudenis hebben, kunnen geen ware aanbidders worden – omdat ze altijd met zichzelf bezig zijn. Gelovigen die de zekerheid van hun behoudenis niet hebben, kunnen zich met de zegeningen die in de Efezebrief beschreven staan, helemaal niet bezig houden, omdat ze steeds vrezen dat ze de behoudenis weer kunnen verliezen. Tegen al deze dingen hebben we de helm van de behoudenis nodig, het bewustzijn van onze eeuwige behoudenis, waar wij niets meer hoeven toe te voegen en waarvan we ook niets kunnen afdoen.

Het zesde onderdeel is *“het zwaard van de Geest, dat is het woord van God,”* (vs.17b). Hier wordt meteen gezegd in tegenstelling tot de andere delen van de wapenrusting, wat dit deel is, namelijk *“het zwaard van de Geest”*. Daarom moeten we ook niet van ons zwaard spreken, want het is niet het zwaard van onze geest. Het woord van God, wat we mogen gebruiken is door God geïnspireerd, dat moeten we zonder voorbehoud vasthouden. Dit woord is enerzijds een effectief aanvalswapen (het enigste aanvalswapen wat ons hier wordt voorgesteld) en anderzijds is het een wapen tot weerbare verdediging. Het tweesnijdend zwaard was een wapen dat niet zo erg lang was. Daarmee kon in de strijd de vijand teruggestoten worden. Dit zwaard was niet een wapen, dat hoog opgeheven moest worden om toe te kunnen slaan, het was een stootwapen, dat direct tegen de vijand gericht was (vgl. ook 2Ko.10,4+5). Het zwaard van de Geest, Gods woord, hebben we zeer nodig. We moeten het benutten op het grondbeginsel van de genade. Wanneer ons een leer wordt voorgesteld die leugen tot inhoud heeft, kunnen we de vijand eenvoudig met de waarheid terugslaan.

Een legionair, die met het zwaard wilde strijden, moest eerst oefenen om er goed mee te kunnen omgaan. Het zwaard moest op de juiste manier in de hand genomen worden en het stoten moest geoefend worden. Net zo gaat het ook met het omgaan van het woord van God. We moeten met dit woord productief strijden, wanneer er een aanval op ons afkomt. Het zwaard van de Geest is natuurlijk volmaakt, maar we kunnen niet verwachten wanneer we het woord van God weinig of helemaal niet lezen, we dan grote kennis hebben. Veelmeer ontbreekt ons dan de geoefendheid om het zwaard van de Geest toe te passen omdat we er niet veel van weten. Wanneer we het wapen van het woord van God willen gebruiken, moeten we het kennen, ja het moet zelfs in ons wonen (Ko.3,16), we moeten het liefhebben. Het woord van God kan alleen dan in ons wonen, wanneer we het met gebed lezen, opdat de Heilige Geest het in de juiste situatie kan gebruiken.

Het woord van God is niet mijn zwaard, dat ik kan gebruiken wanneer ik het nodig acht. Gebruiken we dat woord op een menselijke wijze, dan kunnen we grote schade aanrichten.

Men kan zelfs (ook onder broeders) met het woord strijden, doordat bijbelgedeelten tegen elkaar worden uitgespeeld – dan gaat de strijd in de verkeerde richting. Hier echter gaat het om een strijd tegen de vijand en dan moet het zwaard zo gehanteerd worden zoals de Heilige Geest het wil. De Heilige Geest moet het zijn die ons op de juiste tijd het goede woord geeft – en dat doet Hij wanneer we ons aan Zijn leiding overgeven. Het gaat hier niet om het gehele woord van God in de eigenlijke zin (in het Grieks “logos”), maar om de toepassing van afzonderlijke schriftgedeelten (in zekere mate uitingen vgl. ook 2Ko.12,4), geleid door de Heilige Geest; daarbij kan Hij natuurlijk alleen schriftplaatsen benutten, die we kennen. Onder leiding van de Heilige Geest staan, moet een grondbeginsel in ons leven zijn en niet maar sporadisch voorkomen. We moeten de Heilige Geest erkennen, van Hem afhankelijk zijn en gehoorzamen. De voorwaarde om het woord van God, goed toe te kunnen passen is, onvoorwaardelijke gehoorzaamheid aan het woord. We kunnen het zwaard van de Geest alleen maar doeltreffend inzetten, wanneer we de vijf delen van de wapenrusting die hieraan vooraf gaan, ook hebben aangedaan.

Het grote voorbeeld is natuurlijk de Heer Jezus (zie Mt.4,1-11). De Heer komt de vijand met zijn verzoeken in tegen met het woord van God: “*er staat geschreven*”. De Heer Jezus had telkens met een (natuurlijk absoluut juiste) schriftplaats geantwoord (in Mt.4,4 komt “woord” overeen met het hier gebruikte “woord”). Om de vijand terug te slaan hebben we niet veel schriftplaatsen nodig – één duidelijke schriftplaats is voldoende. Als de vijand het woord van God gebruikte (Mt.4,6), citeerde hij het verkeerd doordat hij iets belangrijks weglieft (vgl. Ps.91,11+12) – zouden wij dit opgemerkt hebben? De Heer Jezus doorzag onmiddellijk wat er achter deze aanval zat en had ook direct de juiste schriftplaats om hem tegemoet te treden.

Uit de wijze waarop de Heer Jezus de duivel terugwees met het woord van God kunnen we het één en ander leren:

1. We leren, dat als de aanval plaats vindt, het woord van God, voorhanden moet zijn. Zo moet het ook bij ons zijn.
2. Steeds terugkerende aanvallen van de satan leiden er niet toe dat we niet herhaaldelijk een verdedigings strijd moeten voeren.
3. De Heer Jezus wijst niet alleen de verzoeken als zodanig af, maar Hij wijst ook de verzoeker zelf af.

Van Hem kunnen we steeds alleen leren. Laten we het woord van God benutten in de kracht van de Geest, Hij wil ons helpen.

Als laatste onderdeel van de wapenrusting vinden we het gebed. Het is een verdedigings en aanvals -wapen tegelijk. Het gebed wordt hier in de vorm van een deelwoord voorgesteld: “*terwijl u te allen tijde bidt*” (vs.18). Het is opmerkelijk dat er niet staat: “*terwijl u te allen tijde strijdt*”. Dat toont ons, dat het gebed, de strijd de gehele tijd moet begeleiden. Dit gebed moet met alle “*gebed en smeking*” (Fp.4,6) in de Geest gedaan worden. Het drukt een permanente afhankelijkheid van de Heer en gemeenschap met de Heer uit. Het is een uitdrukking van vertrouwen en hoop op God. Wanneer we een bijzondere opdracht moeten uitvoeren en ons bv. met dwaalleer moeten bezig houden, is het belangrijk dat we van te voren bidden, anders bezwijken we onder het gevaar van de negatieve beïnvloeding. We erkennen dat we niets in onszelf hebben en geheel op God geworpen zijn. Door het gebed tonen we, dat we werkelijk met onze God in verbinding staan.

Het gebed heeft een zeer brede omvang:

1. *“te allen tijde”*: dat wil niet zeggen dat we de gehele dag alleen maar zouden bidden, want we hebben toch ook nog andere taken te vervullen. Natuurlijk is het goed wanneer we een zekere tijd reserveren voor het gebed. Maar we moeten voortdurend een innerlijke gebedshouding hebben. We moeten te allen tijd een houding van afhankelijkheid van God en van vertrouwen op God hebben (vgl. ook Lk.18,1-8).
2. *“met alle gebed en smeking”*: Daarmee zijn in de eerste plaats de persoonlijke gebeden voor onszelf en onze belangen bedoelt. Smeken is een indringend bidden; wanneer ons iets zeer op het hart ligt, mogen we ook smeken. Beide staat in verbinding met de Geest.
3. *“voor alle heiligen”* (vgl. ook hf.1,15 en 3,18): dit is een aanwijzing, dat de geestelijke zegeningen die in de hemelse gewesten zijn, alleen door heiligen kunnen worden genoten. Bovendien wordt ons getoond dat we de zegeningen die we hebben ontvangen gemeenschappelijk kunnen genieten en ook zouden genieten. Daarom wordt hier niet van een gebed voor alle mensen gesproken (dat vinden we in een andere schriftplaats), maar van een gebed voor alle heiligen, voor de voorwerpen van de liefde van God. Daaruit leren we, dat we als heiligen elkaar nodig hebben. We moeten voor elkaar bidden ook met het oog op, dat ons de geestelijke zegeningen bekend zijn en we ze genieten. Daarom moeten we in onze gebeden alle heiligen insluiten.
4. *“in de Geest”*: alleen in de Geest herkennen we wat werkelijk het thema van onze gebeden moet zijn – Hij maakt dat duidelijk. Ook moeten we in de kracht van de Geest bidden. De Heilige Geest moet onze gedachten sturen en ons in onze gebeden leiden – dan zal Hij ons ook de juiste gebeden geven. We zullen dan niet iets onzinnigst bidden of iets wat tot schade zou kunnen zijn maar de Heer wordt door ons bidden verheerlijkt omdat we met ons bidden in overeenstemming met Hem zijn. Bovendien heeft Hij de belofte gegeven dat Hij de gebeden verhoort (1Jh.5,14).
5. *“en daartoe waakt met alle volharding en smeking”*: waken betekent, dat we niet moeten verflauwen en vol moeten houden (vgl. Hd.12,5). De waakzaamheid staat tegenover de listen van de duivel – hij zal slaperigheid steeds aangrijpen.

Het gebed kan ook een wapen zijn, als we bv. in het evangelie meestrijden in de gebeden. Maar we moeten vasthouden dat het gebed een algemene houding is die we bij het gebruik van de wapenrusting moeten innemen. Laten we bedenken dat door het gebed geen menselijke handen, in beweging komen, maar Goddelijke handen. Daarom is het gebed van zeer hoge waarde. Dat het gebed als het laatste onderdeel wordt genoemd, toont ons dat de voorgaande delen alleen in afhankelijkheid van onze Heer benut kunnen worden. Ook toont ons het gebed, dat we gemeenschappelijke interesses met God hebben en aan Hem mogen zeggen.

Efeze 6,19+20

In vs.19 voegt de apostel er aan toe: *“...en voor mij...”* Hij wist dat *“bij het openen van mijn mond”* dit niet zonder de gebeden van de heiligen, mogelijk was. Daardoor laat hij de broeders en zusters deelnemen aan zijn dienst. Hij bad om de gebeden van de heiligen, bijzonder, omdat hij een gezant in ketenen, was (vs.20). Hij was een gezant in ketenen, omdat hij de waarheid verkondigde (vgl. ook Hd.22,21-30). Dit is een bijzondere uitdrukking, omdat een gezant normalerwijze niet in ketenen komt, maar reizen maakt om daar te komen waar hij zijn boodschap af moet leveren. De apostel Paulus kon op grond van zijn gevangenschap

echter niet meer reizen en werd desondanks toch een gezant. Hoe hij ook de boodschap doorgaf (bv. ook door deze brief) - hij had steeds iets mee te delen.

Wat hij meedeelde, was “de verborgenheid van het evangelie” (vs.19). Dat is de inhoud van de boodschap van Christus als Redder, maar ook alles wat met Hem verbonden is, bv. ook het feit van de verbinding tussen Christus en Zijn gemeente. Veel andere dingen, die de apostel Paulus openbaarde, behoren tot de verborgenheid van het evangelie. Het bevat de gehele openbaring van de boodschap van het nieuwe testament. Met verborgenheid wordt bedoeld iets wat voorheen niet bekend was, nu echter door de apostel geopenbaard werd, – dat geldt voor alle schriftplaatsen van het nieuwe testament waar we van een verborgenheid lezen. De apostel Paulus verkondigde deze verborgenheid en hij leed daarvoor. Zijn wij ook bereid om de waarheid te verkondigen en daarvoor te leiden?

Het doel was, in Hem met vrijmoedigheid te kunnen spreken, zoals hij spreken moest (vs.20). Om de afhankelijkheid van de apostel Paulus te zien is heel bijzonder. Hij was toch een geoeffend man in het prediken en had veel geleerd – en toch was hij afhankelijk van zijn God. Het ging er bij hem niet om, om te weten wat hij moest spreken, maar hoe hij behoorde te spreken. Zijn bede was, dat de Heer hem de juiste wijze om te spreken, mocht geven. We kunnen van de apostel Paulus leren. We moeten enerzijds ons gehele vertrouwen op de Heer stellen en anderzijds ons bewust zijn dat we de gebeden van onze medebroeders en zusters nodig hebben, want we zijn geenszins autonoom.

Efeze 6,21+22

In de verzen 21+22 wordt het voor de apostel duidelijk dat anderen zich voor hem en zijn omstandigheden interesseren. De interesse voor elkaar is een mooie zijde. De Efeziërs (en ook de andere broeders en zusters) waren zonder twijfel geïnteresseerd hoe het met de apostel Paulus ging. Menige broeder en zuster hebben hem iets laten toekomen en het is indrukwekkend om te zien hoe hij zich daarvoor bedankt (vgl. Fp.4,10-20). De apostel was dit niet vergeten – en dit beginsel geldt nog steeds: gelovigen worden nooit vergeten. Enerzijds is er voor hun de gehele interesse van de Heer, maar anderzijds zijn er ook steeds gelovigen die zich voor het welzijn van hun medebroeders en zusters interesseren.

In dit verband noemt Paulus Tychicus. Met hem had Paulus echte gemeenschap in de dienst. Hij noemt hem een geliefde broeder en trouwe dienaar. Wat moeten die twee een fijne relatie met elkaar hebben gehad. Tychicus was trouw en ondernam de reis om de brieven van de apostel Paulus, deze belangrijke documenten van het woord van God over te brengen (de Kolossebrief, de brief aan Filémon en de Efezebrief). Tychicus wordt steeds weer genoemd, als een trouwe man. Hij was een man van de informatie. In het werk van de Heer is goede informatie nodig en ook zulke, die informatie die met God overeenstemt, door kunnen geven. Vandaag wordt veel informatie doorgegeven die maar ten dele waar, onjuist, goed of slecht is – al het mogelijke wordt verder verteld. Maar Tychicus gaf informatie door die overeenstemde met God. De apostel Paulus was er zeker van dat hij alles nauwkeurig berichtte en de omstandigheden van Paulus correct doorgaf. Ook wist hij dat hij bekwaam was om de harten van de Efeziërs te troosten. Tussen de apostel Paulus en Tychicus bestond een band van liefde, maar ook tussen Tychicus en de broeders en zusters in Efeze.

Efeze 6,23

In vs.23 wordt de broeders (en daarin zijn de zusters bij inbegrepen) “vrede” gewenst (vgl. ook hf.1,2). Hij wenst hun vrede onder elkaar, de vrede in de gemeenten. Het is een won-

derbare zaak, wanneer er werkelijk vrede aanwezig is. Dit is alleen dan het geval, wanneer de gemeenschap met de Heer en een gemeenschappelijk zoeken naar de wensen van de Heer, voorhanden is. Alleen daardoor kan opkomende strijd verhindert worden. Omdat vrede een bindend element is, wordt direct in aansluiting daarop de *“liefde”* genoemd. De apostel Paulus wenste dat er liefde onder de broeders en zusters in Efeze mocht zijn, zoals er ook liefde van hen, voor hemzelf voorhanden was. Evenzo wenste hij hun geloof, dit volledig vertrouwen. Al dit wenst hij hun *“van God de Vader en van de Heer Jezus Christus.”* Onze God en Vader staat in verbinding met ons gehele leven, de Heer Jezus Christus staat in verbinding met de dienst voor Hem. Doch God alleen is de bron van al deze wensen – de broeders en zusters van Efeze (en ook wij) zijn voorwerpen van Zijn liefde. Daarom mogen we ook ons gehele vertrouwen op Hem alleen stellen.

Efeze 6,24

De apostel beëindigt zijn brief met vs.24, doordat hij zegt: *“De genade zij met allen die onze Heer Jezus Christus in onvergankelijkheid liefhebben.”* Daar zien we de andere zijde: wij zijn enerzijds voorwerpen van de liefde van onze God (vs.23), anderzijds mogen we ook de Heer Jezus liefhebben (vs.24). Deze zin schijnt niet – zoals men misschien zou verwachten – een voorwaarde te zijn; we kunnen dus niet zeggen, dat de apostel hen geen genade wenst die de Heer Jezus niet liefhebben. Veel meer moet gezegd worden dat de liefde tot de Heer Jezus de broeders en zusters kenmerkt – een voortdurende liefde. Hem oprecht te kunnen liefhebben vereist dat we Zijn liefde voor ons steeds weer moeten aanschouwen (vgl. Ef.5,2). De blik op dat, wat de Heer Jezus voor ons heeft gedaan zal onze liefde tot Hem aanwakkeren (vgl. ook vs.23) – en het wakkert ook onze liefde onder elkaar aan.

De apostel begon de brief met de liefde van God (hf.1,3-8) en wel tegenover hen, die de liefde van God totaal niet waardig waren (hf.2,1) – en de apostel beëindigt de brief met de liefde van God, verbonden met gedachten, dat ook wij de Heer Jezus lief kunnen hebben. Deze liefde tot Hem dient niet op te houden en beoogd, onverderfelijk en onvergankelijk te zijn. Die liefde bepaalt de atmosfeer van het Vaderhuis, alwaar we de zegeningen die ons in deze brief worden voorgesteld, in volmaaktheid en in alle eeuwigheid zullen genieten. We zullen de liefde van de Vader tot de Zoon, die de bruid naar Hem toe geleid heeft en de liefde van de Zoon tot de Vader, die Hem eerde en Zijn Raadsbesluit wilde vervullen, zien. Deze atmosfeer zal onze harten tot in alle eeuwigheid gelukkig maken.

* * * *